

9.670

XVII-DIK ÉVFOLYAM.

ÁRA 2 KORONA.

1917

INSIGNIA LIBERÆ & REGIÆ
CIVITATIS DÖBRÖCZEN

Debreczen legrégibb
könyv-, zenemű- és papirkereskedése

CSÁTHY FERENCZ

M. kir. tudományegyetemi könyvkereskedés
és könyvkiadóvállalata.

Modern antiquarium. Hirlap-
előfizetési iroda. Könyvköté-
szeti és nyomdai munkák fel-
vétele. Alapítva 1805. évben.
Telefon-interurbán: 296. sz.
Szolid és pontos kiszolgálás.
Papir, írószerek- és zenemű-
vekben külön osztály. Vidéki
megrendelések gyorsan és
pontosan eszközöltetnek. ::

Iskolai könyvek, diszművek,
regények, szépirodalmi **uj-**
donságok, mindennemű
szakmunkák legnagyobb rak-
tára. Az irodalom újdonságai
vagy bármely nagyobb mun-
kák a legelőnyösebb havi
részletfizetésre is megsze-
rezhetők. ::

DEBRECZEN,
Ferencz József-ut 8. szám alatt.

:: A Felső kereskedelmi iskola épületében. ::

Antalfy József

könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedése

Telefon:
612. sz.

Debreczen, Szent-Anna-u. és Varga-utcza sarkán.

A magyar királyi tudományegyelem tankönyveinek árusítója.

A hazai és külföldi irodalom termékeinek állandó nagy raktára.

Ima- és énekes könyvek legolcsóbban, egyszerű és választékos díszkötésekben kaphatók.

Műantiquarium. Állandóan veszek és eladok könyvtárakat vagy egyes használt könyveket. Kívánatra könyvtárvétel miatt házhoz lemegyek.

Iskolai antiquarium. A tanuló ifjúság figyelmébe! Iskolai év végével a legmagasabb árt adom a jókarban levő használt tankönyvekért. Van könyvkötészetem, ahol a legizlésebb könyvkötéseket és minden e szakba vágó munkákat készítek.

A gazdaközönség részére készletben tartok mindenféle gazdasági könyveket.

Azonkívül minden szakkönyv, legyen az hittudományi, orvostudományi, természettudományi, jogi, ipar és kereskedelem vagy más szakmunka, megrendelésre a leggyorsabban és legnagyobb pontossággal szállítom.

TÖRÖK PEZSGÓGYÁR

Elismert
legjobb
minőségű
magyar
pezsgőt
gyártja.

DEBRECZEN,
PÉTERFIA-UTCZA 61. SZ.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK KINDEŰ JOBB
PAPIRKERESKEDESBEN

Debreczeni

Képes Kalendárium

az 1917-ik

közönséges esztendőre.

Tizenhetedik évfolyam.

KAPHATÓ
OSÁTHY FERENCZ
m. kir. tud. egyetemi
könyvtárosok által ben.
Debreczen, Ferencz József-ut. 8.

Nyomatja és kiadja : Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata.
(Városház, Kossuth-utca.)

Kapható ugyanott és minden helybeli s hajdumegyei könyvkereskedésben.

Ára 2 korona.

Tudnivalók.

Uralkodó bolygó.

Az ugynevezet uralkodó bolygó ez évben: Jupiter.

Farsang tartama.

A farsang tart. Vizkereszt napjától husz-hagyó keddig, vagyis jan. 7-től február 20-ig bezárólag, tehát 45 napig.

Nap- és holdfogyatkozások.

1917-ben 4 napfogyatkozás és 3 holdfogyatkozás van.

1. Teljes holdfogyatkozás január 8-án. Nálunk részben látható. Kezdődik általában 6 ó. 50 p. d. e. (középeurópai időben), a teljes fogyatkozás kezdete 8 ó. d. e., a teljes fogyatkozás vége 9 ó. 29 p. d. e., a fogyatkozás vége általában 10 ó. 39 p. d. e. Budapesten a teljes fogyatkozás kezdete nem lesz látható, mivel a hold 7 ó. 39 p. (középeur. idő) lenyugszik.

2. Részleges napfogyatkozás január 23-án. Nálunk részben látható. Kezdődik általában 6 ó. 43 p. d. e., végződik 10 ó. 13 p. d. e. Egész Közép-Európában csak a fogyatkozás vége látható, mely Budapesten 9 ó. 3. p. d. e. áll be. A legnagyobb elsötítés nagysága 0.72, Budapesten 0.63 része a Nap átmérőjének.

3. Részleges napfogyatkozás június 19-én. Nálunk nem látható. A fogyatkozás kezdete 12 ó. 36 p. d. u., vége 3 ó. 56 p. d. u. Az elsötítés nagysága 0.47 része a Nap átmérőjének.

4. Teljes holdfogyatkozás július 4-én. Nálunk látható. A fogyatkozás kezdete 8 ó. 52 p. d. u.; a teljes fogyatkozás kezdete 9 ó. 51 p., közepe 10 ó. 39 p., vége 11 ó. 27 p.; a fogyatkozás vége általában júl. 5-én 12 ó. 25 p. d. e.

5. Részleges napfogyatkozás július 19-én; nálunk nem látható. A fogyatkozás kezdete 2 ó. 56 p. d. e., vége 4 ó. 28 p. d. e. Az elsötítés nagysága a Nap átmérőjének 0.09 része.

Csillagászati évszakok.

Tavaszi kezdete: március 21-én 6 ó. dél-előtt. Ezen időben a nappal egyenlő az éjjel: tavaszi nap-éj-egyenlőség (aequinoctium vernale).

Nyári kezdete: június 22-én 1 ó. dél-előtt. A mi földrészünkön leghosszabb ezidőtájt a nappal: nyári napfordulás (solstitium aestivale).

Ősz kezdete: szeptember 22-án 4 ó. dél-után. A nappal ez időben ismét egyenlő az éjjel: őszi nap-éj-egyenlőség (aequinoctium autumnale).

Téli kezdete: december 22-én 11 ó. dél-előtt. Most a mi földünkön leghosszabb az éj: téli napfordulás (solstitium hiemale).

Természeti évszakok a mi égajlunk alatt.

1. Téli: december 24-től február 24-ig, tartama 62 nap.

2. Téli: február 24-től március 19-ig, tartama 24 nap.

3. Tavaszi: március 19-től május 16-ig, tartama 58 nap.

4. Nyári: május 16-től június 8-ig, tartama 23 nap.

5. Nyári: június 8-tól augusztus 20-ig, tartama 73 nap.

6. Nyári: augusztus 20-tól szeptember 21-ig, tartama 32 nap.

7. Ősz: szeptember 21-től november 11-ig, tartama 51 nap.

8. Téli: november 11-től december 21-ig, tartama 43 nap.

A hold fényváltozásának jegyei.

☾ új hold, ☾ első negyed, ☾ holdtölte, ☾ utolsó negyed.

Törvénykezési szünnapok.

Törvényszünetek iránt az 1868-iki LIV. t.-cz. rendeli: III. cz. I. fejezet 100. §. sürgős eseteket kivéve, senki sem idéztethetik megjelenésre vallásának ünnepén. Ilyen idézés elrendelése vagy elhalasztása miatt helye van a perorvoslatnak. — V. cz. I. fejezet 225. §. Az 1840-iki XV. t.-cz. 2. r. 210. §-nak intézkedése egyelőre itt is alkalmaztatván, a határidő, tekintet nélkül a közbeeső ünnepekre, az ott megállapított szünnapok alatt is folynak. Ha a határidő végnapja ilyen szünnapra esnék, a legközelebbi köznapig terjed. VIII. cz. I. fejezet 375. §. A marasztalt fél vallásának ünnepei (1881: LX. t.-cz. 22. §.) a végrehajtásnál is lehetőleg figyelemben tartandók.

JANUÁR

31 NAP

Nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-orsz Decz. 1916.	É. jár.	Nap		Hold fényváltozásai.
					kele- 6. p.	nyug. 6. p.	
H.	1 Újév Beáta	Újév	19 Dec. 1916. Bon		7 48	4 20	 Holdtölte 8-án 8 ó. 42 p. d. e.
K.	2 Ábel	Jézus sz. neve	20 Ignác vt.		48	4 21	
Sz.	3 Benjámín	Genováva sz.	21 Juliánusz.		48	22	 Utolsó negyed 16-án 12 ó. 42 p. d. u.
Cs.	4 Leona	Titus pk.	22 Anasztázia		48	23	
P.	5 Simon	Telesfor p. vt.	23 Kr. 10 vt.		48	23	
Sz.	6 Vízkereszt	Vízkereszt	24 Eugénia		48	24	 Újhold 23-án 8 ó. 40 p. d. e.

1) Újévkor. Prot. Lk. 2, 21. Gal. 3, 23-29. Vízker. Máté 2. 1-12. És. 60. 1-6. Vízker. után 1. vasárnap Lukács 2, 41-52. Róm. 12, 1-5. - Kath. ev. Mikor Jézus 12 esztendő lett. Luk. 11. 12-52.

V.	7 G. 1. Attila	G. 1. Raimund	25 B. N.-Kar.		7 47	4 25	Hold a földtávolban 10-én 9 ó. d. e.
H.	8 Szörény	Szeverin ap.	26 Ist.-sz. Már.		47	26	Hold a földközeli 23-án 2 ó. d. u.
K.	9 Marczel	Julián vt.	27 István földi.		46	28	
Sz.	10 Melánia	Vilmos pk.	28 T. ezer vt.		46	29	
Cs.	11 Ágota	Higin p. vt.	29 Apró sz.		45	30	
P.	12 Ernő	Arkádus vt.	30 Anizia sz.		45	32	
Sz.	13 Vidor	40 vt. katona	31 Melánia		44	33	20-án 5 ó. 11 p. d. u. a Nap a Vízöntő jegyébe lép.

2) Vízker. u. 2. vas. Prot. János 2, 1-11. Róm. 12, 6-16. Kath. ev. Ján. II. 1-11.

V.	14 G. 2. Bódog	G. 2. Hilár pk.	1 Jan. Újév 1917.		7 44	4 34	1-én a nap hossza 8 óra 32 p.; a hó végéig 59 p. nő.
H.	15 Lóránt	Pál remete	2 Szilvesz. p.		44	35	
K.	16 Gusztáv	Marczel p. vt.	3 Gordius		43	36	
Sz.	17 Antal	Antal rem.	4 Teoktisz.		42	38	
Cs.	18 Piroska	Piroska sz. vt.	5 Teona		41	39	
P.	19 Sára	Kanut kir. vt.	6 Epifánia		40	41	
Sz.	20 Fáb., Seb.	Fáb. és Sebes.	7 Iván		39	43	

3) Vízker. u. 3. vas. Prot. Máté 8, 1-13. Róm. 12, 17-21. - Kat. ev. Máté 8, 1-13.

V.	21 G. 3. Agnes	G. 3. Agnes sz.	8 A. Emilián		7 38	4 44	Időjárás Herschel szerint:
H.	22 Artur	Vince szp. vt.	9 Polyeukt vt		37	46	A hó elején sok hó vagy eső; 8-16 északi szél mellett hideg, derült, déli és nyugati mellett hó, eső; 16-23 hó, eső; 23-30 hideg, csapadékos.
K.	23 Zelma	B. A. eljegyz.	10 Domicián		36	47	
Sz.	24 Tádé	Timót pk. vt.	11 Teodóz ap.		35	48	
Cs.	25 Pál ford.	Pál ford.	12 Tacziána		34	50	
P.	26 Vanda	Polikárp pk.	13 Sztratonik		33	51	
Sz.	27 Lóthár	Ar. sz. János	14 R. és szín.		32	53	

4) Vízker. u. 4. vas. Prot. Máté 8, 23-27. Róm. 13, 8-10. - Kath. ev. Máté 8, 23-27.

V.	28 G. 4. Károly	G. 4. Apoll sz.	15 A. 28. Pál r.		7 31	4 53	7. Tebeth 5677. - 10. Jer. ostr. böjt. - 12. S. Vajekhl. - 19. S. Semoth. - 26. S. Vašra. - 1. Sebat. Ros Kh. - 4. S. Bo.
H.	29 Adél	Szal. Fer. pk.	16 Sz. Pét. 1.		29	56	
K.	30 Mártonka	Mártonka sz.	17 N. Ant. ap.		29	57	
Sz.	31 Virgilia	Nol. Péter hv.	18 N. Athanáz		28	59	

Izraeliták naptára 5676.

„Dankó“ temetkezési vállalat

a város legrégibb és legdusabban felszerelt intézete

Kossuth-u. 6. Telep és műhely: Csapó-u. 55.

Telefon éjjel: 66. sz. Telefon nappal: 322. sz.

[illegible]

Bármely harcztéren elhalt harczosunk hazaszállítását

 jutányosan és személyesen eszközöljük.

FEBRUÁR

28 NAP

Nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-orsz. naptár Jan.	jár.	Nap
Cs. 1	Ignác	Ignác pk. vt.	19 Ar.én	7 27	5 00
P. 2	Karolin	Gyertysz. B.-A.	20 Eutím ap.	26	02
Sz. 3	Balázs	Balázs pk. vt.	21 Jenő és Val.	25	04

5) Hetvened vasárnap. Prot. Máté 20, 1—16. I. Kor. 9, 24—10, 5. — Kath. ev. Máté 20, 1—16.

V. 4	Ráhel	G. Hetv. vas.	22 A. Triod. v.	7 23	5 06
H. 5	Ágota	Ágota sz. vt.	23 Kelemen vt.	22	07
K. 6	Dorottya	Dorottya sz. vt.	24 Babilasz	20	09
Sz. 7	Tódor	Romuald ap.	25 Naz. Ger.	19	10
Cs. 8	Aranka	Math. Ján. hv.	26 Simon	18	11
P. 9	Abigail	Alex Ciril et.	27 Krizoszt.er.	16	13
Sz. 10	Elvira	Skolasztika sz.	28 Efrém	14	15

6) Hatvanad vasárnap. Prot. Lukács 8, 4—15. II. Kor. 11, 19—12. 2. — Kath. ev. Luk. 8, 4—15.

V. 11	G. Bertold	G. Hatv. vas.	29 A. Het. vas.	7 13	5 16
H. 12	Lidia	A 7. sz. rendal.	30 N. Vazul	11	18
K. 13	Ella	Polyeukt vt.	31 Cir. és Ján.	10	19
Sz. 14	Bálint	Bálint áld. vt.	1 Febr Trifón	9	21
Cs. 15	Fausztin	Faust és J. vt.	2 Ur. J. Kr. bem.	7	23
P. 16	Juliánna	Juliánna sz. vt.	3 Sim. és A.	5	24
Sz. 17	Donát	Donát vt.	4 Izidor	4	25

7) Ötvened vasárnap. Prot. Lukács 18, 31—43. I. Kor. 13, 1—13. — Kath. ev. Luk. 18, 31—43.

V. 18	G. Konr. hv.	G. Frsang v.	5 A. Hush. v.	7 2	5 27
H. 19	Zsuzsánna	Konrád hv.	6 Julián orv.	0	28
K. 20	Álmos	Eleutér pk. vt.	7 Partán pk.	6 58	30
Sz. 21	Eleonóra	Hamv. szerda	8 Zakariás	57	32
Cs. 22	Gerzson	Péter székl.	9 Nicefor vt.	55	34
P. 23	Alfréd	Dam. Pét. et.	10 Pál vt.	53	35
Sz. 24	Mátyás	Mátyás aps.	11 Teodóra	51	37

8) Böjt 1. vasárnap. Prot. Máté 4, 1—11. Kor. 6, 1—10. — Kath. ev. Máté 4, 1—11.

V. 25	G. I. Géza	G I. Invocabit	12 A. Vajh. v.	6 49	5 38
H. 26	Sándor	Sándor pk.	13 Zoe	48	39
K. 27	Ákos	Leander pk.	14 Máro	46	41
Sz. 28	Elemér	Román ap. Ká.	15 Onezim	44	43

Hold fényváltozásai.

Holdtölte 7-én 4. ó. 28 p. d. e.

Utolso negyed 15-én 2 ó. 53 p. délelőtt.

Ujhold 21-én 7 óra 9 p. d. u.

Első negyed 28-án 5 ó. 44 p. délután.

Hold a földtávolban 6-án 10 ó. d. e.

Hold a földközeli 21-én 2 ó. d. e.

19-én 7 óra 39 p. d. e. a Nap a Halak jegybe lép.

1-én a nap hossza 9 ó. 33 p.; a hő végéig 1 óra 26 p. nő.

Időjárás Herschel szerint:

A hó elején sok hó, szeles; 7—15 eső viharok hóval; 15—21 szeles; a hó végén változó.

Izraeliták naptára. 5677.

11. S. Besalakh. — 15. Fák ünnepe. — 18. S. Jithro. — 25. S. Mispatim. 30. Ros. Khodes. — 1. Ad. Ros. Kh. — 2. S. Thero

MÁRCZIUS

31 NAP

ap N	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-ország naptár Febr.	☾ jár.	☼ Nap kezte ó. p.	nyug. ó. p.
Cs. 1	Albin	Albin pk. hv.	16 Pamíl vt.		6 42	5 44
P. 2	Lujza	Szimpl. p. hv.	17 Marianna		40	46
Sz. 3	Kornélia	Kunigunda sz.	18 Leo pápa		38	48
9) Bőjt 2. vasárnap. Prot. Máté 15, 21—18. I. Thess. 4, 1—7. — Kath. ev. Máté 17, 1—9.						
V. 4	6. 2. Kázmér	6. 2. Reminise.	19 A. Nb. 1. v.		6 36	5 49
H. 5	Adorján	Özséb vt.	20 Leo pk.		34	50
K. 6	Gottlieb	Perpet. és F. vt.	21 Enszlát		32	51
Sz. 7	Tamás	Aquin. Tamás	22 Eugen. vtk.		30	53
Cs. 8	Zoltán	Ist. János hv.	23 Polikárp		28	54
P. 9	Francziska	R. Franc. özv.	24 János f. m.		26	55
Sz. 10	Olimpia	40 vértanu	25 Taráz		25	57
10) Bőjt 3. vasárnap. Prot. Lukács 11, 14—28. Efez. 5, 1—9. — Kath. ev. Luk. 11, 14—18.						
V. 11	6. 3. Aladár	6. 3. Oeuli	26 A. Nbőjt 2. v.		6 23	5 59
H. 12	Gergely	Gergely p. ea.	27 Prokóp		21	6 00
K. 13	Krisztián	Nicefor pk. vt.	28 Vazul		19	2
Sz. 14	Matild	Matild kirmé	1 Márc. Eud.		17	3
Cs. 15	Kristóf	Longin v.	2 Teodót		15	5
P. 16	Henriette	Heribert pk.	3 Kleon		13	6
Sz. 17	Gertrud	Patrik pk. hv.	4 Pál és Jul.		11	7
11) Bőjt 4. vasárnap. Prot. János 6, 1—15. Gal. 4, 21—34. — Kath. ev. Ján. 6, 1—15.						
V. 18	6. 4. Sánd. E.	6. 4. Lactare	5 A. Nbőjt 3. v.		6 09	6 9
H. 19	József	József emléke	6 Amor. 42 vt.		7	10
K. 20	Hubert	Joakim hv.	7 Vazul és t.		4	12
Sz. 21	Benedek	Benedek ap.	8 Teofilakt		2	14
Cs. 22	Oktávián	Oktáv szp. vt.	9 Szeb. 40. vt.		0	15
P. 23	Frumencz	Viktorian vt.	10 Kodrát ést.		5 58	16
Sz. 24	Gábor	Gábor fca.	11 Szófron pk.		56	17
12) Bőjt 5. vasárnap. Prot. János 8, 46—59. Zsid. 9, 11—15. — Kath. ev. Ján. 8, 46—59.						
V. 25	6. 5. Gy. B. A.	6. 5. Gy. o. B. A.	12 A. Nbőjt 4. v.		5 54	6 19
H. 26	Manó	Manó vt.	13 Nicefor pk.		52	21
K. 27	Hajnalka	Dam. János et.	14 Sándor		50	22
Sz. 28	Gedeon	Kap. János hv.	15 Agáp vt.		48	23
Cs. 29	Gusztáv	Cziril sz. vt.	16 Szabin. vt.		47	24
P. 30	Izidor	Fádl. Szűz	17 Elek		45	26
Sz. 31	Árpád	Ámosz pr.	18 Czirill pk.		42	27

Hold fényváltozásai.

Holdtőfte 8-án
10 ó. 58 p. d. u.
 Utolsó negyed
16-án 1 ó. 33 p.
délután.

Újhold 23-án 5
óra 5 p. d. e.
 Első negyed 30.
11 ó. 36 p. d. e.
Hold a földtávol-
ban 5-én 4 ó. dél-
után.

Hold a földközeli-
ben 21-én 10 óra dél-
előtt.

21-én 6 ó. délelőtt
a Nap a Kos jegyébe
lép. — Tavasz kezdet.

1-én a nap hossza
11 óra 2 p.; a hó
végéig 1 ó. 43 p. nő.

Időjárás Herschel szerint:

A hó eleje változó;
8—16 szép, hideg;
16—23 hó vagy eső;
a hó vége viharos
hóval.

Izraeliták naptára. 5677.

9. S. Thezave. —
13. Eszter bőjt. —
14. Purim. — 15.
Susan-Purim. — 16.
S. Ki Thiza. — 21.
S. Vajakhel, Pekude.
— 1. Nizan. S. Va-
jikra. Ros Kh. — 8.
S. Zav.

„Dankó“ temetkezési vállalat

a város legrégibb és legdusabban felszerelt intézete

Kossuth-u. 6. Telep és műhely: Csapó-u. 55.

Telefon éjjel: 66. sz. Telefon nappal: 322. sz.

[illegible]

Bármely harctéren elhalt harcosunk hazaszállítását

 jutányosan és személyesen eszközöljük.

30 NAP

ap Z	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-ország naptár Már.	☾ jár.	☉ Nap kezte és p.	nyug. ó. p.
---------	----------------------	-----------------------	-----------------------------	-----------	-------------------------	----------------

13) Virágvasárnap. Prot. Máté 21, 1—9. Fil. 2, 5—11. — Kath. Nagypéntek. Prot. János 19, 16—30. Ézs. 53 5—10.

V.	1	G. 6. Hugó	G. 6. Palmar.	19	A.Nbőjt 5.v.	5 40 6 29
H.	2	Áron	Paulai F. hv.	20	Szabb. vtk.	38 31
K.	3	Keresztély	Rikárd pk. hv.	21	ifj. Jakab	36 32
Sz.	4	Rikárd	Izidor pk. rt.	22	Vazul vt.	35 33
Cs.	5	Izidor	Nagycsütörtök	23	Nikon	33 34
P.	6	Nagypéntek	Nagypéntek	24	Zakar. hv.	30 36
Sz.	7	Herman	Nagyszombat	25	Gy. o. B. A.	28 37

14) Húsvét I. Prot. Márk 16, 1—8. I. Kor. 5, 6—8. Húsvét II. Luk. 24, 13—35. Ap. Csel. 10, 34—41. Kath. ev. Márk 16, 1—7.

V.	8	G. Húsvét v.	G. Húsvét vas.	26	A.Nbőjt 6.v.	5 28 6 39
H.	9	Húsvét hétfő	Húsvét hétfő	27	Matróna	26 40
K.	10	Zsolt	Ezekiel pr.	28	ifj. Hilár.	22 42
Sz.	11	Leó	Leó p. et.	29	Ciril vt.	20 43
Cs.	12	Gyula	Gyula p. hv.	30	Klimak J.	19 44
P.	13	Ida	Hermen. vt.	31	Nagypéntek	17 46
Sz.	14	Tibor	Jusztin vt.	1	Apr. E. Már.	14 47

15) Húsvét után 1. vasárnap. Prot. János 20, 19—23. I. János 5, 6—8. Kath. ev. Ján. 20, 19—31.

V.	15	G. 1. Atala	G. 1. Quasim.	2	A. Húsvét v.	5 12 6 49
H.	16	Lambert	Lambert vt.	3	Húsvét h.	10 50
K.	17	Aniczét	Aniczét p. vt.	4	Húsvét k.	8 51
Sz.	18	Ilma	Apollón vt.	5	Diodór	7 52
Cs.	19	Kocsárd	Timon szp. vt.	6	Eutik	5 54
P.	20	Tivadar	Tivadar hv.	7	Kallióp vt.	3 56
Sz.	21	Anzelm	Anzelm pk. et.	8	Herodion	1 57

16) Húsvét után 2. vasárnap. Prot. János 10, 11—16. I. Péter 2, 21—25. Kath. ev. Ján. 10, 11—16.

V.	22	G. 2. Szótér	G. 2. Miseric.	9	A. 1. Eupsz.	4 59 6 59
H.	23	Béla	Béla pk. vt.	10	Terenc	57 7 00
K.	24	György	György vt.	11	Antipa	56 1
Sz.	25	Márk	Jozs. o. Márkev	12	Vazul pk.	55 2
Cs.	26	Ervin	Klet. és Marcvt	13	Márton pk.	53 4
P.	27	Arisztid	Zita sz.	14	Arisztark	51 6
Sz.	28	Valéria	Ker. Pál hv.	15	Kreszcenc	49 7

17) Húsvét után 3. vasárnap. Prot. János 16, 16—23. I. Péter 2, 11—20. Kath. ev. Ján. 16, 12—22.

V.	29	G. 3. Albert.	G. 3. Jubilate	16	A. 2. Irén	4 47 7 9
H.	30	Katalin	Szién. Kat. sz.	17	Agapit	45 10

Hold fényváltozásai.

☾ Holdtölte 7-én 2 ó. 49 p. d. u.

☾ Utolsó negyed 14-én 9 ó. 12 p. délután.

☾ Újhold 21-én 3 óra 1 p. d. u.

☾ Első negyed 29-én 6 ó. 22 p. d. e.

Hold a földtávoiban 2-án 8 ó. d. e.

Hold a földközeli 18-án 4 ó. d. e.

Hold a földtávoiban 30-án 3 ó. d. e.

—
20-án 6 óra 58 p. délután a Nap a Bika jegyébe lép.

1-én a nap hossza 12 ó. 49 p.; a hó végei 1 óra 35 p. nő.

Időjárás Herschel szerint:

A hó elején változó; 7—14 szép, enyhe; 14—21 változó; a hó végén nedves, szeles.

Izraeliták naptára.
5677.

15. Passzah 1. n.
— 16. Passzah 2. n.
— 21. Sebi sel P. —
— 22. Akháron sel P. — 29. S. Semi. 1.
Per. — 30. Ros Khodes. — 1. Ijar. Ros Kh. — 6. S. Thaszria, Mezora. 2. P. 8. Seni bőjt.

MÁJUS

31 NAP

nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-ország naptár Apr.	jár.	nap
é				kele- d. p.	nyug- d. p.
K.	1 Fülöp	Fülöp Jak. aps.	18 János szerz.	4 44	7 11
Sz.	2 Zsigmond	Atanáz pk. ea.	19 Paleol. Ján.	43	12
Cs.	3 Irma	Sz. Ker. megt.	20 Teodór hv.	41	14
P.	4 Flórián	Flórián vt.	21 Január	39	15
Sz.	5 Gotthárd	V. Pius p.	22 Syc. Teod.	37	16

18) Husvét után 4. vasárnap. Prot. János 16. 5—11. Jakab 1. 16—21.
Kath. ev. Ján. 16. 5—14.

V.	6 G. 4. Frida	G. 4. Cantate	23 A. 3. Sz. Gy.	4 36	7 17
H.	7 Napoleon	Sanizló pk. vt.	24 Szaba vt.	35	19
K.	8 Gizella	Mihály főa. mj.	25 Márk ev.	33	20
Sz.	9 Gergely	Naz. Ger. pk.	26 Vazul pk.	32	22
Cs.	10 Ármin	Antonin pk. hv.	27 Simon I. r.	30	23
P.	11 Mamertus	Mamert. pk.	28 9 vértanu	29	25
Sz.	12 Pongrácz	Pongrácz vt.	29 Szozipater	27	26

19) Husv. u. 5. vas. Prot. Ján. 16. 23—30. Jakab 1. 22—27. Kath. ev.
Ján. 16. 23—30. Áldozócsütört. Prot. Márk 16. 14—20. Ap. Csel. 1. 1—11.

V.	13 G. 5. Szerv.	G. 5. Rogate	30 A. 4. Jakab	4 26	7 27
H.	14 Bonifác	Bonif. vt.	1 Máj. Jerem.	25	28
K.	15 Zsófia	De la S. J.	2 N. Atan. h.	24	29
Sz.	16 Mózes	N. Ján. vt.	3 Teodóz	22	31
Cs.	17 Áldorócsüt.	Áldozócsütört.	4 Pelágia sz.	21	32
P.	18 Erik	Venáncz vt.	5 Iréne vt.	20	34
Sz.	19 Sarolta	Czőlesztin p.	6 Jób	19	35

20) Husvét u. 6. vasárnap. Prot. János 15. 26—16. 4. I. Péter 4. 7—11.
Kath. ev. Ján. 15. 26—16. 4.

V.	20 G. 6. Bernát	G. 6. Exaudi	7 A. 5. Sz. Ker	4 18	7 36
H.	21 Konstantin	Timót vt.	8 N. Arzen	17	37
K.	22 Julia	Julia sz. vt.	9 Izaiás prof.	16	38
Sz.	23 Dezső	Dezső pk. vt.	10 Zelot S. ap.	15	39
Cs.	24 Eszter	Mária ker. seg.	11 Ur Jéz. m.	14	40
P.	25 Orbán	VII. Gergely p.	12 Germán	13	42
Sz.	26 Eduárd	Nér. Fülöp hv.	13 Glicéria vt.	12	43

21) Pünkösd I. Prot. János 14. 23—31. Ap. Csel. 2 1—13. — Kath. ev.
Ján. 14. 23—31. Pünkösd II. Prot. János 3. 16—21. Ap. Csel. 10. 42—48.

V.	27 Pünkösd vas.	Pünkösd vas.	14 A. 6. Izidor	4 11	7 44
H.	28 Pünkösd h.	Pünkösd hétfő	15 Akil	10	45
K.	29 Maxim	P. Magd. sz.	16 Teodor	09	46
Sz.	30 Nándor	Jobb felt. Kánt.	17 Andr. és J.	09	47
Cs.	31 Petronella	Angela M. sz.	18 Pét., D. st.	08	48

Hold fényváltozásai.

- Holdtölte 7-én 3 ó. 43 p. d. e.
- Utolsó negyed 14-én 2 ó. 47 p. délelőtt.
- Ujhold 21-én 1 ó. 47 p. d. e.
- Első negy. 28-én 12 ó. 33 p. d. e.

Hold a földközeli-
ben 13-án 8 ó. d. u.

Hold a földtávol-
ban 27-én 10 ó. d. u.

21-én 6 óra 55 p.
d. u. a Nap az **Ürök**
jegyébe lép.

1-én a nap hossza
14 óra 27 p.; a hó
végeig a nap 1 ó. 13
p. nő.

Időjárás Herschel szerint :

A hó eleje nedves,
szelcs; 14—21. hűvös
sok esővel; a hó vége
szép, kellemes.

Izraeliták naptára.

- 5677.
- 11. Khamisi böjt. —
- 13. S. Akhari M. Ked.
- 3. P. — 15. Seni böjt.
- 18. Lag. beomer.
- 20. S. Emor. 4. P.
- 27. S. Behar, Bek-
- hukoth. 5. P. — 1.
- Sziv Ros Khod. —
- 5. S. Bamid 6. P. —
- 6. Sabuoth 1. n. —
- 7. Sabuoth 2. n.

JUNIUS

30 NAP

é. n.	Protesztáns naptár	Római kath. naptár	Görög-ország naptár Máj.	é. n.	Nap
P.	1 Pamphilius	Pamph. áld. vt.	19 Patrik	4 06	7 50
Sz.	2 Anna	Erazmus pk. vt.	20 Találé	06	51

22) Szentháromság vas. Prot. János 3. 11–15. Róma 11. 33–36. Kath. ev. Máté 28. 18–20.

V.	3 Szenthá. v.	G. 1. Szenth. v.	21 A. Pünkösöd	4 06	7 52
H.	4 Kerény	Kar. Fer. hv.	22 Pünkösöd h.	04	53
K.	5 Bonifác	Bonif. pk. vt.	23 Mihály pk.	04	54
Sz.	6 Norbert	Norbert pk. hv.	24 Sim. styl.	03	54
Cs.	7 Róbert	Urnapja	25 Sz. Iván f.	03	55
P.	8 Medárd	Medárd pk.	26 Kárpusz	03	55
Sz.	9 Félix	Prim. és Fel.	27 Hellád	03	56

23) Szentháromság u. 1. vas. Prot. Lukács 16. 19–31. I. János 4. 16–21. Kath. ev. Luk. 14. 16–24.

V.	10 G. 1. Margit	G. 2. Margit k.	28 A. 1. Mindszt. v.	4 03	7 56
H.	11 Barnabás	Barnabás aps.	29 Teodózia	03	56
K.	12 Klaudius	Ékesb. Ján. hv.	30 Izácz ap.	03	57
Sz.	13 Tóbiás	Pád. Ant. hv.	31 Herma vt.	02	57
Cs.	14 Vazul	N. Vazul pk.	1 Jun. Juszti	02	58
P.	15 Vid	Jézus sz. Szíve	2 Niczefor p.	02	58
Sz.	16 Juszti	Reg. Fer. hv.	3 Paula sz.	02	58

24) Szentháromság u. 2. vas. Prot. Lukács 14. 16–24. I. János 3. 13–18. Kath. ev. Luk. 15. 1–10.

V.	17 G. 2. Laura	G. 3. Rainer h. v.	4 A. 2. Metr.	4 02	7 58
H.	18 Arnold	Mark. és M. vt.	5 Marcian	02	58
K.	19 Gyárfás	Gyárf. és Pr.	6 Telda	02	58
Sz.	20 Ráfael	Szilvér p. vt.	7 Teod. pk.	02	58
Cs.	21 Alajos	Gonz. Alajos	8 Teod. ereklj	02	58
P.	22 Paulina	Paulin pk. hv.	9 Cziril és At.	02	59
Sz.	23 Zoltán	Edlitrud kir.	10 Antonina	08	59

25) Szentháromság u. 3. vas. Prot. Lukács 15. 1–10. I. Péter 5. 6–11. Kath. ev. Luk. 5. 1–11.

V.	24 G. 3. Iván	G. 4. K. Ján. sz.	11 A. 3. Bart.	4 03	7 59
H.	25 Vilmos	Vilmos hv.	12 Onufrius	03	8 00
K.	26 Ján. és Pál	Ján. és Pál vtk.	13 Aquilina	04	00
Sz.	27 László	László kir.	14 Metód	04	00
C.	28 Arszlán	Ló p. hv.	15 Ámosz pr.	04	02
P.	29 Péter és Pál	Péter és Pál	16 Tikon pk.	05	02
Sz.	30 Pál emlék.	Pál aps. eml.	17 Szabel	06	02

Hold fényváltásai.

Holdtölte 5-én, 2 ó. 7 p. d. u.

Utolso negyed 12-én 7 ó. 38 p. délelőtt.

Újhold 19-én, 2 ó. 2 p. d. u.

Első negyed 27-én 5 ó. 8 p. d. u.

Hold a földközle- ben 8-án 9 ó. d. u.

Hold a földtávol- ban 24-én 4 ó. d. u.

22-én 1 ó. d. e. a Nap a Rák jegyébe lép. — Nyárkerdzet.

1-én a nap hossza 15 ó. 42 p.; e hó 22-ig 15 percczel nő, azután 1 percczel fogy.

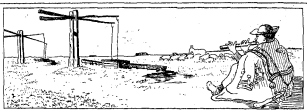
Időjárás Herschel szerint:

5-ig szép, kellemes; 5–12 változó; 12–19 szeles, esővel; 19–27 változó, a hó végén szép idő.

Izraeliták naptára.

3677.

12. S. Nassza. 1. P. — 19. S. Behal. 2. P. — 26. S. Sel-Lekha. 3. P. — 30. Ros Kh. — 1. Tham. R. Kh. — 3. S. Kor. 4. P. — 10. S. Kh. 5. P.

JULIUS

31 NAP

Nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-országi naptár Jun.	☾ jár.	☉ Nap kalte. ó. p.	☾ Nap nyug. ó. p.
26) Szentháromság u. 4. vasárnap. Prot. Lukács 6. 36—42. Róma 8. 18—23. Kath. ev. Máté 5. 20—24.						
V. 1	G. 4. Tibold	G. 5. Jéz. sz. v.	18 A. 4. Leoncz	☾	4 06	8 01
H. 2	Ottokár	Sarlós B. A.	19 Jud. T. ap.	☾	07	00
K. 3	Kornél	Jácziut vt.	20 Metód pk.	☾	08	00
Sz. 4	Ulrik	Ulrik pk. hv.	21 Julián vt.	☾	08	00
Cs. 5	Enese	Zaccz. A. M. h.	22 Özséb pk.	☾	09	00
P. 6	Ésaiás	Domin. sz. vt.	23 Agrippina	☾	09	00
Sz. 7	Cziril, Met.	Cziril és M. pk.	24 K. sz. Ján.	☾	10	7 59
27) Szentháromság u. 5. vasárnap. Prot. Lukács 5. 1—11. I. Péter 3. 8—15. Kath. ev. Márk 8. 1—9.						
V. 8	G. 5. Teréz	G. 6. Erzsébet	25 A. 5. Febr.	☾	4 10	7 59
H. 9	Lukrécia	Veronika sz.	26 Dávid rem.	☾	11	58
K. 10	Amália	7 sz. vért. test.	27 Sámson pap	☾	12	57
Sz. 11	Lili	Pius p. vt.	28 Czir. s. J. e.	☾	13	57
Cs. 12	Izabella	Gualb. J. ap.	29 Pét. és Pál.	☾	14	56
P. 13	Jenő	Anaklét p. vt.	30 12 apostol	☾	15	55
Sz. 14	Eörs	Bonav. pk. et.	1 Jul. K. és D.	☾	16	54
28) Szentháromság u. 6. vasárnap. Prot. Máté 5. 20—26. Róma 6. 3—11. Kath. ev. Máté 7. 15—21.						
V. 15	G. 6. Henrik	G. 7. Henr. cs.	2 A. 6. B. asz.	☾	4 17	7 54
H. 16	Valter	Kamr. B. A.	3 Anatól	☾	18	53
K. 17	Elek hv.	Elek hv.	4 Kr. Andr.	☾	19	53
Sz. 18	Frigyes	Arnold pk.	5 Atanáz	☾	20	52
Cs. 19	Emília	Paul. Vince	6 Luczia	☾	21	50
P. 20	Illés	Margit sz. vt.	7 Dominika	☾	22	49
Sz. 21	Dániel	Praxedes sz.	8 N. Prok. vt.	☾	23	48
29) Szentháromság u. 7. vasárnap. Prot. Márk 8. 1—9. Róma 6. 19—23. Kath. ev. Luk. 16. 1—9.						
V. 22	G. 7. M. Magd	G. 8. Márta M.	9 A. 7. Cziril	☾	4 25	7 47
H. 23	Lenke	Apoll. pk. vt.	10 Leoncz és t.	☾	26	47
K. 24	Krisztina	Kriszt. sz. vt.	11 Eufémia	☾	27	46
Sz. 25	Jakab	Jakab aps.	12 Pr. és H.	☾	28	44
Cs. 26	Anna	Anna assz.	13 Gábor főa.	☾	29	43
P. 27	Olga	Pantaleon vt.	14 József pk.	☾	30	42
Sz. 28	Incze	Incze p. hv.	15 Quirik, J.	☾	31	40
30) Szentháromság u. 8. vasárnap. Prot. Máté 7. 15—23. Róma 8. 11—17. Kath. ev. Luk. 19. 41—47.						
V. 29	G. 8. Márta	G. 9. Beatr. vt.	16 A. 8. Aten.	☾	4 39	7 39
H. 30	Judit	Judit vt.	17 Marina	☾	34	37
K. 31	Oszkár	Loy. Ign. hv.	18 Jácziut vt.	☾	35	36

Hold fényváltozásai

☾ Holdtölte 4-én 19 ó. 40 p. d. u.

☾ Utolsó negyed 11-én 1 ó. 12 p. délután.

☾ Újhold 19-én 4 ó. d. e.

☾ Első negyed 27. 7 ó. 40 p. d. e.

Hold a földközeli-ben 6-án 5 ó. d. u.

Hold a földtávol-ban 22-én 7 ó. d. e.

23-án 2 ó. d. u. a Nap az Oroszlán jegybe lép.

1-én a nap hossza 15 ó. 55 p.; a hó végeig 54 p. fogy.

Időjárás Herschel szerint:

A hó eleje szép, kellemes; 4—11 nagy forróság, 11—27 sok eső; a hó vége is nedves, szeles.

Izraeliták naptára. 5677.

17. S. Balak — 6. P. — 18. Temp. el. bójt. — 24. S. Pinchasz. 1. Per. — 1. Ab. Ros. Khod. — 2. 2. S. Mat. M. — 2. P. — 9. S. Deharim. — 10. Jer. elp. bójt.

AUGUSZTUS

31 NAP

Nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-orsz naptár Jul.	É. jár.	○ Nap
Sz.	1 V. Péter	Vas. sz. Pét.	19 Makrina		4 36 7 35
Cs.	2 Leh. Guszt.	Lig. Alf. pk.	20 Illés pr.		37 34
P.	3 Hermína	Istv. vt. t. m.	21 Sim. és L.re.		39 32
Sz.	4 Domokos	Domonkos hv.	22 Már. Mag.		40 30

31) Szentháromság u. 9. vasárnap. Prot. Lukács 16. 1-9. I. Kor. 10. 6-13. — Kath. ev. Luk. 18. 9-14.

V.	5 G. 9. Oszv.	G. 10. H. B.-A.	23 A. 9. Ezek.		4 42 7 29
H.	6 Berta	Urunk szinv.	24 Rom. és D.		43 27
K.	7 Ibolya	Donát pk. vt.	25 Anna		45 26
Sz.	8 László	Czirj. szp. vt.	26 Hermolausz		46 25
Cs.	9 Emőd	Róman vt.	27 Pantelem.		47 23
P.	10 Lőrincz	Lőrincz szp.	28 Nikánor		48 12
Sz.	11 Tibor	Tibor	29 Teodota		49 20

32) Szentháromság u. 10. vasárnap. Prot. Lukács 19. 41-48. I. Kor. 12. 1-11. — Kath. ev. Márk. 7. 31-37.

V.	12 G. 10. Klára	G. 11. Klára sz.	30 A. 10. János		4 51 7 18
H.	13 Ipoly	Berch. J. hv.	31 Eudocim		52 16
K.	14 Özséb	Atanázia öz.	1 Aug. Sz. k.k.		54 15
Sz.	15 Mária	Nagy Bold. A.	2 Ist. vt. er.		55 14
Cs.	16 Ábrahám	Joakim	3 Izs. s Fauszt		56 12
P.	17 Anasztáz	Anaszt. pk. hv.	4 Efez. 7 gy.		57 10
Sz.	18 Ilona	Ilona esász.	5 Fábius vt.		59 8

33) Szentháromság u. 11. vasárnap. Prot. Lukács 18. 9-14. I. Kor. 15. 1-10. — Kath. ev. Luk. 10. 23-37.

V.	19. G. 11. Huba	G. 12. Tul. Laj.	6 A. 11. U. sz. v.		5 00 7 6
H.	20 István kir.	Sz. István k.	7 István kir.		2 5
K.	21 Sámuel	Bernát ap.	8 Emilián pk.		3 3
Sz.	22 Menyhért	Timót vt.	9 Mátyas ap.		4 2
Cs.	23 Farkas	Ben. Fül. hv.	10 Lőrincz vt.		5 6 59
P.	24 Bertalan	Bertalan aps.	11 Eupl. vt.		7 57
Sz.	25 Lajos	Lajos kir.	12 Anic. és F.		8 55

34) Szentháromság u. 12. vasárnap. Prot. Márk 7. 31-37. II. Kor. 3. 4-9. Kath. ev. Luk. 17. 11-19.

V.	26 G. 12. Izsó	G. 13. Zefir. vt.	13 A. 12. Max.		5 10 6 54
H.	27 Gebhárd	Kal. József	14 Mikeás pr.		11 52
K.	28 Ágoston	Ágoston pk.	15 Nagy B. A.		12 50
Sz.	29 Ernesztin	K. Ján. feyv.	16 Dioméd vt.		13 48
Cs.	30 Róza	L. Róza	17 Miron p.		15 46
P.	31 Erika	Raimund hv.	18 Flor. és L.		16 43

Hold tényváltozással.

Holdtölte 3-án 6 ó. 11 p. d. e.

Utolsó negyed 9-én 8 ó. 56 p. délután.

Újhold 17-én 7 ó. 21 p. d. u.

Első negyed 25. 8 ó. 8 p. d. u.

Hold a földközében 3-án 11 ó. d. u.

Hold a földtávoiban 18-án 1 ó. délután.

23-án 8 óra 44 p. délután a Nap a Szűz jegyébe lép.

1-én a nap hossza 146. 59 percz; a hó végeig 1.6 32 perczel fogy.

Időjárás Hersehel szerint:

1-9-ig esős, szel; 9-től a hó végéig változó.

Izraeliták naptára. 5677.

16. S. Voeth. 3. P.
— 23. S. Ekev. 4. P.
— 30. S. Reah. 5. P.
R. Kh. — 1. Elul.
Ros Kh. — S. Soft.
6. P.

SZEPTEMBER

30 NAP

Nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-orsz. naptár Aug.	jár.	Nap
				kezte ó. p.	nyug. ó. p.
Sz. 1	Egyed	Farkas pk. hv.	19 András t.	22	5 18 6 41
35) Szentháromság u. 13. vasárnap. Lukács 10. 23—37. Gal. 3. 15—22. Kath. ev. Máté 6. 24—33.					
V. 2	G. 13. Reb.	G. 14. Órangy.	20 A. 13. S. m.	23	5 19 6 39
H. 3	Hilda	Manszv.pk.hv.	21 Tádé.aps.	24	21 38
K. 4	Rozália	Rozália sz.	22 Zotik vt.	25	22 36
Sz. 5	Viktor	Vikt. pk. hv.	23 Kallinik p.	26	23 34
Cs. 6	Zakariás	Zakariás pr.	24 Eutik	27	24 32
P. 7	Regina	Kassai vértan.	25 Bertal. aps.	28	25 30
Sz. 8	Mária	Kisasszony	26 Adr. s Nat.	29	27 27
36) Szentháromság u. 14. vasárnap. Lukács 17. 11—19. Gal. 5. 16—24. Kath. ev. Lukács 7. 11—16.					
V. 9	G. 14. Adám	G. 15. Mária	27 A. 14. Liber	30	5 29 6 26
H. 10	Erik	Tol. Miklós hv.	28 Mózes rem.	31	30 24
K. 11	Teodóra	Teodóra	29 K. Ján. fej.	32	31 22
Sz. 12	Guidó	Guido	30 Sándor pk.	33	32 20
Cs. 13	Ludovika	Amát pk. hv.	31 B. Assz. ó.	34	33 17
P. 14	Szerén	Sz. ker. felm.	1 Szept. Évk.	35	34 16
Sz. 15	Nikodém	Eutrópia ézv.	2 Mamánt	36	35 14
37) Szentháromság u. 15. vasárnap. Máté 6. 24—34. Gal. 5. 25—6. 10. Kath. ev. Luk. 14. 1—11.					
V. 16	G. 15. Edit	G. 16. Fajd. Sz.	3 A. 15. Teok.	37	5 37 6 12
H. 17	Ludmilla	Lambert pk.	4 Babil. r.	38	39 10
K. 18	Titusz	Kupert. Józ.	5 Zakariás pr.	39	40 07
Sz. 19	Vilhelmina	Január vt.	6 Mihály cs.	40	41 05
Cs. 20	Friderika	Euszták vt.	7 Szocont vt.	41	42 03
P. 21	Máté	Máté aps.	8 Kiassz. n.	42	43 01
Sz. 22	Móricz	Móricz vt.	9 Szeverián	43	44 00
38) Szentháromság u. 16. vasárnap. Lukács 7. 11—17. Efez. 3. 13—27. Kath. ev. Máté 22. 34—46.					
V. 23	G. 16. Tekla	G. 17. Tekla sz.	10 A. 16. M. vt.	44	5 47 5 57
H. 24	Gellért	Mária Merced	11 Teodóra	45	48 55
K. 25	Kleofás	Gellért pk. vt.	12 Antonóm.	46	49 53
Sz. 26	Jusztina	Jusztina sz. vt.	13 Kornél	47	50 51
Cs. 27	Adalbert	Adolf vt.	14 Ker. felmag.	48	51 49
P. 28	Venczel	Venczel kir.	15 Filoteusz	49	52 47
Sz. 29	Mihály	Mihály főa.	16 Ludmilla	50	53 45
39) Szentháromság u. 17. vasárnap. Lukács 14. 1—11. Efez. 4. 1—6. Kath. ev. Máté 9. 1—6.					
V. 30	G. 17. Jerom.	G. 18. Jerom.	17 A. 17. Zs. vt.	51	5 56 5 43

Hold fényváltozásai

- Holdtölte 1-én 1 ó. 28 p. d. u.
- Utolsó negyed 8-án 8 ó. 5 p. d. e.
- Újhold 16-án 11 ó. 27 p. d. e.
- Első negy. 24-én 6 óra 41 p. d. e.
- Holdtölte 30-án 9 ó. 31 p. d. u.

Hold a földközeli 1-én 9 óra d. e.

Hold a földtávolban 14-én 4 ó. d. u.

Hold a földközeli 29-én 7 ó. d. u.

23-án 4 óra d. u. a Nap a Mérleg jegybe lép. Ősz kezdet.

1-én a nap hossza 13 óra 23 perc; a hó végeig 1 ó. 30 perc. fogy.

Időjárás Herschel szerint:

1—8 sok eső; 8—16 változó; 16—24 sok zápor; 24—30 szeles, nedves.

Izraeliták naptára. 5677.

- 14. S. Ki Theze 1., 2. P. — 21. S. Thova.
- 3. Per. — 28. S. Nezávim 5., 6. P. — 1. Thisri. 5678. — 2. Ujev 2. napja R. Has.
- 3. Gedajjah böjt. — S. Vajelekh. — 10. Jom. Kippur. — 13. S. Haazinu.

OKTÓBER

31 NAP

sz. n.	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-ország naptár Szepe.	jár.	Nap kelte ó. p.	nyug. ó. p.
H.	1 Malvin	Remig pk. hv.	18 Ariadne vt.		5 58	5 41
K.	2 Petra	Leodeg. pk. vt.	19 Trofim		59	39
Sz.	3 Helga	Kandid vt.	20 Euszt. s T.		6 01	36
Cs.	4 Ferencz	Ass. Ferencz	21 Jónás pr.		02	35
P.	5 Aurél	Placid vt.	22 Foka pk. vt.		03	3
Sz.	6 Brunó	Brunó hv.	23 Sz. Iván f.		05	31

40) Szentháromság u. 18. vasárnap. Prot. Máté 22. 34. 46. I. Ko. 1. 4-9. Kath. ev. Máté 22. 1-14.

V.	7 G. 18. Amál	G. 19. Rózsaf.	24 A. 18. Tekla		6 06	5 29
H.	8 Etella	Magyarok N.A.	25 Eufrozina		08	27
K.	9 Dénes	Ar. Dénes pk.	26 Nilusz		0	24
Sz.	10 Gedeon	Borg. Ferencz	27 Kalliszt. vt.		11	23
Cs.	11 Brigitta	Placidia sz.	28 Baruch pr.		12	21
P.	12 Miksa	Miksa vt.	29 Kiriak rem.		13	19
Sz.	13 Kálmán	Ede kir. hv.	30 Gergely pk.		15	17

41) Szentháromság u. 19. vasárnap. Prot. Máté 9. 1-8. Efez. 4. 22-28. Kath. ev. Ján. 4. 45-53.

V.	14 G. 19. Helén	G. 20. Kalliszt	1 Okla. 19. B.		6 16	5 15
H.	15 Teréz	Terézia sz.	2 Juszina		18	13
K.	16 Gál	Gallusz ap.	3 Ar. Dén.		19	11
Sz.	17 Hedvig	Hedvig assz.	4 Hierót		21	09
Cs.	18 Lukács	Lukács ev.	5 Mamelta		23	08
P.	19 Lucius	Alk. Péter hv.	6 Tamás ap.		24	06
Sz.	20 Iréne	Vendel hv.	7 Szeurgius vt.		25	04

42) Szentháromság u. 20. vasárnap. Prot. Máté 22. 1-14. Efez. 5. 15-21. Kath. ev. Máté 18. 23-35.

V.	21 G. 20. Ors.	G. 21. Hiláron	8 A. 20. Pel.		6 26	5 02
H.	22 Eléd	Kordula sz. vt.	9 Jakab ap.		28	00
K.	23 Gyöngyike	Ignác patr.	10 Eulamp vt.		30	4 58
Sz.	24 Salamon	Rafaél főa.	11 Teofanesz		31	56
Cs.	25 Blanka	Alac, Margit	12 Tarák		33	55
P.	26 Dömötör	Dömötör vt.	13 Papil		34	54
Sz.	27 Szabina	Szabina vt.	14 Nazár vt.		35	52

43) Szentháromság u. 21. vasárnap. Prot. János 4. 47-54. Efez. 6. 10-17. Kath. ev. Máté 22. 15-21. Reformáció napján szabad textus.

V.	28 G. 21. Sim. J.	G. 22. Sim. Jud.	15 A. 21. Luc.		6 37	4 50
H.	29 Zenó	Narcisz pk.	16 Longin vt.		39	48
K.	30 Kolos	Rodr. Alfonz	17 Ozeás pr.		40	47
Sz.	31 Ref. em.	Lucilla sz. vt.	18 Lukács ev.		41	46

Hold ényváltozásai.

Utolso negyed 7-én 11 ó. 11 p. delutan.

Ujhold 13-an 3 ó. 41 p. d. e.

Első negyed 23. 3 ó. 38 p. d. u.

Holdtölte 30-an 7 ó. 19 p. d. e.

Hold a földtávolban 12-én 1 ó. délelött.

Hold a földközeli 27-én éjfékor.

24-én 2 óra 24 perc d. e. a Nap a Bökölly jegybe lép.

1-én a Nap hossza 11 óra 43 p.; a hó végéig 1 ó. 38 p. fogy.

Időjárás Herschel szerint:

1-7-ig változó; 7-16. szép idő; 16-23. hideg, szeles. 23-30. szép, meleg idő.

Israellák naptára 5677.

15. Szukkoth 1 n. — 16. Szukkoth 2 n. — 20. Sab. — 21. Hosan. rabbah. — 22. Semini azereth. — 23. Szimk. thor. — 24. S. Bere-sith. — 30. 'Ros. Rhodes. — 1. Mark. R. Khod. — 4. S. Noak. — 6. Seni bójt. — 9. Khamisi bójt. 11. S. Lekh-Lekh.

NOVEMBER

30 NAP

N	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög-ország naptár Okt.	Nap jár.	Nap kelte ó. p.	Nap nyug. ó. p.
Cs.	1 Marianna	Mindsz. ünn.	19 Kleopatra		6 43	4 44
P.	2 Achill	Halottak n.	20 Artémusz		44	42
Sz.	3 Győző	Pirmin pk.	21 Hiláron ap		46	41

44) Szentháromság u. 22. vasárnap. Prot. Máté 18. 23—35. Fil. 1. 3—11.
Kath. ev. Máté 9. 18—26.

V.	4 G. 22. Károly	G. 23. Bor. K.	22 A. 22. Abere		6 48	4 39
H.	5 Imre	Imre hg.	23 Jakab ap.		49	37
K.	6 Lénárd	Lénárd hv.	24 Proklusz		51	36
Sz.	7 Rezső	Villibrord pk.	25 Marcián		52	35
Cs.	8 Gottfried	Gottfried pk.	26 Dem. vt.		53	34
P.	9 Tivadar	Tivadar vt.	27 Nesztor vt.		55	32
Sz.	10 Luth. Márt.	Avell. András	28 Neonilla vt.		57	31

45) Szentháromság u. 13. vasárnap. Prot. Máté 22. 15—22. Fil. 3. 17—21.
Kath. ev. Máté 13. 24—30.

V.	11 G. 23. Márt.	G. 24. Márton	29 A. 23. Ábr.		6 58	4 29
H.	12 Jónás	Márton p. vt.	30 Zenóbia vt.		7 00	28
K.	13 Szaniszló	K. Szaniszló hv.	31 Epimák vt.		02	27
Sz.	14 Klementina	Szerápión vt.	1 Nov. Kozm.		03	26
Cs.	15 Lipót	Lipót hv.	2 Aczindin t.		04	25
P.	16 Ottmár	Ottmár ap.	3 Aczep. vt.		06	24
Sz.	17 Hortense	Cs. Gerg. pk.	4 Hermasz		07	22

46) Szentháromság u. 24. vasárnap. Prot. Máté 9. 18—26. Kol. 1. 9—14.
Kath. ev. Máté 13. 31—36.

V.	18 G. 24. Odón	G. 25. Odó ap.	5 A. 24. Episzt		7 09	4 21
H.	19 Erzsébet	Erzsébet	6 Pál pk.		10	20
K.	20 Jolán	Val. Bódog	7 Lázár		12	19
Sz.	21 Olivér	B. A. bemutat.	8 Szt. Mihály		13	19
Cs.	22 Czeczilia	Czeczilia	9 Porfir		13	18
P.	23 Kelemen	Kelemen p. vt.	10 Olimpia		16	17
Sz.	24 Emma	Ker. János hv.	11 Géza		17	16

47) Szentháromság u. 25. vasárnap. Prot. Máté 24. 15—28. I. Thess. 4. 13—18.
Kath. ev. Máté 24. 15—35.

V.	25 G. 25. Katal.	G. 26. Kat. vt.	12 A. 25. Al. J.		7 19	4 15
H.	26 Milos	Konrád pk. hv.	13 Ar. sz. Ján.		20	14
K.	27 Virgil	Virgil pk. hv.	14 Fülöp ap.		21	13
Sz.	28 Stefánia	Szestén vt.	15 Szamónasz		23	13
Cs.	29 Noé	Szaturin vt.	16 Mát. aps.		24	13
P.	30 András	András ap.	17 Neoc. Gerg.		25	12

Hold fényváltozásal.

Utolsó negyed 6-án 6 ó. 3 p. d. u.

Újhold 14-én 7 ó. 28 perc. d. u.

Első negyed 21. 11 ó. 29 p. d. u.

Holdtölte 28-án 7 ó. 41 p. d. u.

Hold a földtávolban 8-án 6 ó. délután.

Hold a földközéiben 24-én 7 óra délelőtt.

22-én 11 óra 20 p. d. u. a Nap a Nyilas jegybe lép.

1-én a nap hossza 10 óra 1 perc; a hó végeig 1 óra 14 perc-czel fogy.

Időjárás Herschel szerint:

6-ig szeles, hűvös;
6—21 változó; 21—
28 szép, kellemes idő;
a hó vége változó.

Izraeliták naptára.

5677.

18. S. Vajere. — 25.
S. Khaje Szarah. —
30. Ros Khodes. —
1. Kiszlev. R. K. —
2. S. Toldoth. — 9. S.
Vajeze.

„Dankó“ temetkezési vállalat

a város legrégibb és legdusabban felszerelt intézete

Kossuth-u. 6. Telep és műhely: Csapó-u. 55.

Telefon éjjel: 66. sz. Telefon nappal: 322. sz.

[illegible]

Bármely harctéren elhalt harcosunk hazaszállítását

jutányosan és személyesen eszközöljük.

DECZEMBER

31 NAP

Nap	Protestáns naptár	Római kath. naptár	Görög orosz naptár Nov.	jár.	Nap keletre & p.	Nap nyug. & p.
Sz. 1	Elza	Elig pk. hv.	18 Román vt.		7 26	4 12
48) Advent 1. Prot. Máté 21. 1—9. Róma 13. 11—14. Kath. ev. Luk. 21. 15—33						
V. 2	G. 1. Aureli.	G. 1. Bib. sz. vt.	19 A. 26. Barl.		7 27	4 11
H. 3	Olivia	Xav. Fer. hv.	20 Dek. Gerg.		29	11
K. 4	Borbála	Borbála sz. vt.	21 B. A. Iela.		30	10
Sz. 5	Vilma	Szabb. ap.	22 Filémon A.		31	10
Cs. 6	Miklós	Miklós pk. hv.	23 Amfilok pk.		32	09
P. 7	Ambrus	Ambrus pk.	24 Kelem. p.		34	09
Sz. 8	Mária	Mária sz. fog.	25 Katalin vt.		35	09
49) Advent 2. Prot. Lukács 21. 25—36. Róma 15. 4—13. Kath. ev. Máté 11. 2—10.						
V. 9	G. 2. Natália	G. 2. Leok. sz.	26 A. 27. Nik.		7 36	4 09
H. 10	Judit	Melk. p. vt.	27 Perzs. Jak.		36	09
K. 11	Árpád	Damaz p. hv.	28 Irenark		37	09
Sz. 12	Gabriella	Szinesz vt.	29 Paramon t.		38	09
Cs. 13	Lucza	Lucza sz. vt.	30 András ap.		39	09
P. 14	Szilárdka	Nikáz pk.	1 Decz. Anan.		40	09
Sz. 15	Johanna	Valérián pk. vt.	2 Habakuk		41	10
50) Advent 3. Prot. Máté 11. 2—10. I. Kor. 4. 1—5. Kath. ev. Ján. I. 10—28.						
V. 16	G. 3. Alb. E.	G. 3. Alb. sz. vt.	3 A. 28. Szof.		7 41	4 10
H. 17	Lázár	Lázár pk.	4 Damk. Ján.		42	10
K. 18	Auguszt	Graczián pk.	5 Szabbasz		43	10
Sz. 19	Viola	Neméz vt.	6 Miklós		44	11
Cs. 20	Teofil	Teofil vt.	7 Ambrus ea.		44	11
P. 21	Tamás	Tamás ap.	8 Patáp		45	11
Sz. 22	Zeno	Zenó vt.	9 B. A. fog.		45	12
51) Advent 4. Prot. Ján. 1. 19—28. Fil. 4. 4—7. — Kath. ev. Luk. 3. 1—6. Kar. 1. Lukács 2. 1—14. Titus 2. 11—15. Karácsony 2. Lukács 2. 15—20. Titus 3. 4—8.						
V. 23	G. 4. Viktor.	G. 4. Viktória	10 A. 29. Herm.		7 46	4 12
H. 24	Ádám és Éva	Ádám és Éva	11 Dániel styl.		46	13
K. 25	Karác.	N. karác.	12 Szpirid. pk.		47	14
Sz. 26	István 1. vt.	István 1. vt.	13 Eusztr. vtk.		47	14
Cs. 27	János	János ap. ev.	14 Tirzus vt.		47	15
P. 28	Kamilla	Apró sz.	15 Antia		48	16
Sz. 29	Dávid	Dávid kir.	16 Teofin'a		48	17
52) Karácsony u. vasárnap Lukács 2. 33—40. Gal. 4. 1—7. Kath. ev. Luk. 2. 33—40.						
V. 30	G. Zoárd	G. Anizia vt.	17 A. Dániel		7 48	4 18
H. 31	Szilveszter	Szilveszter p.	18 Sebesty. vt.		48	18

Hold fényváltozásai.

Utolsó negyed 6. 3 ó. 14 p. d. u.

Ujhold 14-én 10 ó. 17 p. d. e.

Első negyed 21. 7 ó. 7 p. d. e.

Holdtölte 28-án 10 ó. 52 p. d. e.

Hold a földtávolban 6-án 3 ó. d. u.

Hold a földközélen 18-án 11 ó. d. u.

22-én 11 ó. d. e. a Nap a Bak jegybe lép.

Tél kezdet.

1-én a nap hossza 8 ó. 46 p.; a hó 21-ig 20 p. fogy, a hó végéig 4 p. nő.

Időjárás Herschel szerint:

6-ig változó; 6—14 szép, enyhe idő; 14—21 hideg, szeles; 21—28 sok vihar; 28—31 hideg.

Izraeliták naptára.

5677.

16. S. Vajislakh. — 25. Khanukkah kezdete. — 30. S. Mikez. R. K. — 1. Tebeth. R. K. — 2. Szoth. Khan. — 7. S. Vajigas. — 10. Jerus. ostr. bójt. — 14. S. Vajekhl.

Törvény szerinti bélyegrovat.

I.

Válakat, a kereskedőtől és kereskedőkre szőlő pénztartalványokat a végre az adóssági okmányokai illetéleg, melyek valameely nyilvános intézetből értékpapírokra vagy portékákra — de csak 8 hónapra — adott vagy meghosszabbított előlegzésre vonatkoznak.

Korona értékű	kor.	fill.	Korona értékű	kor.	fill.	Korona értékű	kor.	fill.
150 kor-ig	—	10	1800 felül 2100 kor-ig	1	40	12000 felül 15000 k-ig	10	—
150 felül 300	—	20	2100 " 2400 "	1	60	15000 " 8000 "	12	—
300 " 600 "	—	40	2400 " 2700 "	1	80	18000 " 21000 "	14	—
600 " 900 "	—	60	2700 " 3000 "	2	—	21000 " 24000 "	16	—
900 " 1200 "	—	80	3000 " 6000 "	4	—	24000 " 27000 "	18	—
1200 " 1500 "	1	—	6000 " 9000 "	6	—	27000 " 30000 "	20	—
1500 " 1800 "	1	20	9000 " 12000 "	8	—			

30000 koronán felül minden további 3000 koronától 2 koronával több illeték fizetendő, melynél a 3000 koronán alóli maradék-összeg teljesnek tekintendő.

II.

Minden jogügyletet illetéleg, melyekért fokozat szerint tétetik le a járandóság, s melyek itt sem az I. sem a III. fokozatban felhozva nincsenek, melyeknek p. o. nyugták, biztosítási-szerződések stb.

Korona értékű	kor.	fill.	Korona értékű	kor.	fill.	Korona értékű	kor.	fill.
40 kor-ig	—	14	800 felül 1600 kor-ig	5	—	8000 felül 9600 k-ig	30	—
40 felül 80	—	26	1600 " 2400 "	7	50	9600 " 11200 "	35	—
80 " 120 "	—	38	2400 " 3200 "	10	—	11200 " 12800 "	40	—
120 " 200 "	—	64	3200 " 4000 "	12	50	12800 " 14400 "	45	—
200 " 400 "	1	26	4000 " 4800 "	15	—	14400 " 16000 "	50	—
400 " 600 "	1	88	4800 " 6400 "	20	—			
600 " 800 "	2	50	6400 " 8000 "	25	—			

16000 koronán felül minden további 800 koronától 2 korona 50 fillérrel több illeték fizetendő, melynél a 800 koronán alóli maradék-összeg teljesnek tekintendő.

III.

Kölcsön-szerződésekkel illetéleg, midőn a kötelezvények az áttaladóra szólnak, szolgáltatásteli szerződésekkel és részvénytársulatoknál, melyek több mint 10 évre alakulnak. Valamint a fiók-kereskedések, vagyon betétknél a részvényes Commandit-társulatoknál, 10 évnél többre, a lotteriai nyereseményeknél, ingó dolgok reményvásáraitnál, életjáradéki szerződésekkel, midőn ingó jószágok adóznak és, ingóságok adás, csere- s szállítási szerződésekkel.

Korona értékű	kor.	fill.	Korona értékű	kor.	fill.	Korona értékű	kor.	fill.
20 kor-ig	—	14	400 felül 800 kor-ig	5	—	4000 felül 4800 kor-ig	20	—
20 felül 40	—	26	800 " 1200 "	7	50	4800 " 5600 "	25	—
40 " 60 "	—	38	1200 " 1600 "	10	—	5600 " 6400 "	30	—
60 " 100 "	—	64	1600 " 2000 "	12	50	6400 " 7200 "	35	—
100 " 200 "	1	26	2000 " 2400 "	15	—	7200 " 8000 "	40	—
200 " 400 "	1	88	2400 " 3200 "	20	—			
400 " 800 "	2	50	3200 " 4000 "	25	—			

8000 koronán felül minden további 400 koronától 2 korona 50 fillérrel több illeték fizetendő.

Kamatmutató-tábla.

Százalék 5 koronát számítván						Százalék 6 koronát számítván					
Tőke-pénz	1 esztendő	$\frac{1}{2}$ esztendő	$\frac{1}{4}$ esztendő	1 hónapra		Tőke-pénz	1 esztendő	$\frac{1}{2}$ esztendő	$\frac{1}{4}$ esztendő	1 hónapra	
korona	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	korona	kor.	fill.	kor.	fill.
1000	50	—	25	—	12	50	4	16	—	—	—
900	45	—	22	50	11	25	3	75	—	4	50
800	40	—	20	—	10	—	3	83	—	4	—
700	35	—	17	50	8	75	2	91	—	3	50
600	30	—	15	—	7	50	2	50	—	3	—
500	25	—	12	50	6	25	2	8	—	2	50
400	20	—	10	—	5	—	1	66	—	2	—
300	15	—	7	50	3	75	1	68	—	1	50
200	10	—	5	—	2	50	83	—	1	—	—
100	5	—	2	50	1	25	42	—	1	50	—

Betűrendes tárgymutató.

Naptári rész.	Oldal	Oldal.
Csillagászati naptár	2—3	
A naptári év 12 hónapja	4—15	
Törvényszerinti helyegrovat	199	
Bérkocsi díjszabály	195	
Ismeretterjesztő és szépirodalmi rész.		
Olvasóinkhoz	17	
Apotheozis. Irta: Szávay Gyula	18	
Ferencz József Debrecenben. (Arcképpel.) Irta: (Z.)	20	
IV. Károly király. (Arcképpel.)	24	
Lelek szállnak. (Költemény.) Irta: Zivuska Andor	26	
D. D. Simai Erdős József. (Arcképpel.) Irta: Czékódi Karácsony András	27	
Sass Béla. (Arcképpel.) Irta: m. f.	28	
Foglyok. (Költemény.) Irta: Takács Edith	29	
Dóczy Imre. (Arcképpel.) Irta: S. Szabó József	33	
Ima. (Költemény.) Irta: Takács Edith	33	
A második háborús év a debreceni tanítóképző-intézetben. (2 arcképpel.) Irta: dr. Veress István	34	
Dr. Bernolák Nándor. (Arcképpel.)	37	
Az Urísten fogad. (Költemény.) Irta: Szávay Gyula	38	
Dr. Láng Nándor. (Arcképpel.) Irta: (C)	41	
Hogyan keletkezett Debrecenfalva. Irta: Csűrös Ferenc	45	
Dr. Hatvani István. Irta: S. Szabó József	49	
Visszapillantás a debreceni róm. kath. egyház 200 éves történetére. (2 képpel.) Irta: Herpay Gábor	52	
A manikür. Irta: Zih Sándorné	60	
Mentjük meg a jövő nemzedékét! Irta: Uray Sándor	63	
A debreceni társadalom háborús jótékony-sága. Irta: dr. Talay Zoltán	64	
Fekete virágok. (Költemény.) Irta: Vértessy Gyula	67	
A Debreceni Városi Múzeum. (4 képpel.) Irta: Nagy József	74	
Felvidék és Debrecen. Irta: Galamus dr. A. Katona-Otthon. (1 képpel.) Irta: -r. —s t.	75	79
Fazekas Mihály végrendelete. (1 képpel.) Közli: Nosszlop Tyvadar	81	
Hősi halált halt debreceni vitézek. (7 arcképpel.)	83	
Debrecen határának kialakulása és birtokainak megszerzése (1 képpel.) Irta: Zoltai Lajos	88	
Szabó Mihály hentesárúgyárának felszázados jubileuma. (3 arcképpel.)	117	
Címtár.		
I. Egyházi címtár	123	
II. Iskolai címtár	125	
III. Törvényhatósági címtár:		
A) Debrecen sz. kir. város	131	
B) Hajdu vármegye	139	
IV. Egészségügyi címtár	154	
V. Igazságügyi címtár	157	
VI. Közművelődési-, sport- és jótékony-sági társulatok	160	
Dalegyletek	167	
Önképző egyletek	168	
Társas körök	169	
Sport-egyletek	170	
VII. Közgazdasági címtár	171	
VIII. Kereskedők címtára	184	
IX. Vegyes címtár	190	
Debrecen sz. kir. város országos vásárainak jegyzéke az 1917-ik évre	197	
Hirdetések	204	

Dalegyletek.	167
Debreceni társadalom háborús jótékony-sága	64
Debreceni városi múzeum (4 képpel)	74
Debrecen határának kialakulása és birtokainak megszerzése. (1. kép.)	88

	Oldal.		Oldal.
Debreceni takarékszövetkezet	180	Fényképészeti-cikk kereskedők	186
Debreceni belvárosi takarékpénztár	177	Ferencz József Debrecenben	20
Debreceni dalegylet	167	Férfidívat kereskedők	186
Debreceni első takarékpénztár	177	Festék- és szíradékkereskedők	186
Debreceni bank r.-t.	178	Pestőművészek	191
Debreceni kaszinó	169	Pényképészek	191
Debreceni laszámloló bank m. sz.	179	Fémipari szakiskola (állami)	131
Debreceni Hitelbank r.-t.	178	Fésűsök	190
Debreceni ipari hitelszövetkezet	180	Fiatalkorúak debr. felügyelő hat.	165
Debrecen sz. kir. város területe és népessége	131	Filharmonia-társaság	161
Denaturált szesznyagkereskedő	184	Filérbank szövetkezet	180
Dizsműárúkereskedés	184	Fogyók. (Költemény.)	29
Dóczi Imre (arcképpel.)	33	Fogyasztási adókezelés és városi szesz-üzlet	136
Dohánybeváltó felügyelőség (kir.)	175	Fonciére pesti biztosító-intézet	181
Dohánybeváltó hivatal (kir.)	175	Főiskola (református)	127
Dohánygyár (kir.)	175	Főiskolai énekkar	167
Dohányárúraktár	171	Főiskolai tanári-kar (református)	127
Dohánytőzsdék	186	Főiskolai tisztviselők	127
Duna biztosító-társaság	181	Főiskolai alkalmazottak	127
E.		Földes	150
Égésügyei címár (IV.)	154	Főreáliskolai (állami)	130
Egyek	152	Főügyesség (kir.)	157
Egyetem	125	Fővámhivatal (kir.)	171
Egyetemi könyvtár	127	Függetlenségi-kör	170
Egyetértés önképző-, dal- és zene-egyl.	168	Füredők	192
Egyházi címár (I.)	123	Fűszerkereskedők	186
Ékszerkereskedők	186	G.	
Elemi iskolai tanítók a főiskolában	127	Gazdasági intézmények	183
Elemi iskolai tantestület (reform.)	128	Gazdakör	189
Elemi iskolai (különböző felekezetiek)	129	Gazdak biztositó szövetkezete	181
Előnyomda és női kézimunka-üzlet	197	Gazdasági gépgyárak	186
Elővirág- és magkereskedők	188	Gazdasági tanács	133
Első temetkezési egylet mint szöv.	164	Gazdasági és keresk. bank szöv.	179
Első biztosító-intézet kat. szolg. esetén	181	Gazdasági takarékpénztár	178
Első magyar biztosító-társaság áll.	180	Gazdasági egyesület (Debrecen)	168
Emke debreceni fiókja	160	Gazdasági egyesület (Hajdu várm.)	183
Építési bizottság	133	Gazdak biztositó szövetkezete tisztán-tűli vezérképviselősege	181
Építőiparosok szövetsége	177	Gazdasági tanács (főiskolai)	127
Épületfa kereskedők	186	Gazdasági akadémia	130
Erdős József. (Arcképpel.)	27	Gazdasági népiskola (állami)	130
Erdőfelügyelőség (Debr. kerületi)	172	Gazdasági felügyelőség (m. kir.)	172
Erdőmesteri hivatal, erdőszek	136	Gombkötők és paszományosok	190
Evang. filér-egylet	164	„Gönczy“-egyesület	161
F.		Gör. kath. egyház (debreceni)	124
Falk Ármán és Társa kefégyár r.-t.	18	Gör. kath. elemi iskola (debreceni)	125
Fazekas Mihály végrendelete	81	Gyakorlóiskola	127
Felvidék és Debrecen	75	Gyalogrendőrök	136
Faipar r.-t.	183	Gyárak	190
Fekete virágok. (Költemény.)	67	Gyáriparosok orsz. szövets. fiókja	176
Felmérési felügyelőség (XII. sz.)	175	Gyermekvédő-egyesület	163
Felsőbb leányiskola (református)	128	Gyermekmenhely	156

	Oldal.
Gyógyárú kereskedő	186
Gyógyszerészek (debreceni)	155
Gyógyszerészek (hajdúvármegyei)	155

II.

Hazai általános biztosító részvényt.	181
Halkereskedők	186
Hangszerüzletek	186
Hajduböszörmény rendezett t. város	142
Hajdudorog	147
Hajduhadház	150
Hajduk (Debrecen városi) 135. Hajduk (megyei)	141
Hajdunánás rendezett tanácsú város	144
Hajdusámson	150
Hajduszoboszló rend. tan. város	141
Hajdu vármegye területe és népes.	139
Hajduszovát	151
Hajdu vármegye tisztkara	140
Hajdu vármegye törvényhatósága	139
Hajdumegyei népbank m. szöv.	180
Hatvani József dr.	49
Háztulajdonosok egyesülete	166
Háztartási-cikk kereskedés	186
Házépítő szövetkezet (Máv.)	166
Helyi vasút r.-t.	182
Hegedű tanárok	191
Hirdetések	204
Hírlapirodalom	162
Hitközség (Izr.)	125
Hósi halált halt debreceni vitézek. (7 arcképpel)	83
Hogyan keletkezett Debrecenfalva	45
Homokkerti birtokosság fentartó biz.	184
Homokkerti református olvasó-egylet	169
Honvédegylet (1848—49-iki)	170
Hordógyár	195
Hortobágy-gőzmalom	182
Hungária-malom	182

I.

Igazgatótanács (főiskolai)	127
Igazságügyi címár (V.)	157
Illetőségi ügyosztály (Debrecen vár.)	136
Ima. (Költemény.)	33
Ingatlan adás-vétel közvetítő ügynök	192
Ingatlanl értékesítő r.-t.	183
Iparvasúti vállalat	138
Ipar- és kereskedelmi bank	178
Iparfelügyelőség	176
Ipari szövetkezet	180
Ipari és kereskedelmi vállalatok	182
Iparos tanonciskola	130
Iparos tanonciskola felügyelő-bizotts.	133

Oldal.

Iparos dalegylet	167
Ipartestület (debreceni)	176
Iskola gondnokság	127
Iskolák és tanintézetek	125
Iskolaszék (róm. kath.) 129. (izr.)	129
István gőzmalom-társulat	182
István gőzmalom-társulat munkásainak önképzőköre	168
Itélő-tábla (kir.)	157
Izraelita elemi iskolák	129
Izraelita hitközségek	125
Izr. Diál-Otthon	131
Izraelita nőegylet	164

K.

Kaba	148
Kamatmutató tábla	16
Kataszteri felügyelőség (5. sz.)	172
Katonai és illetőségi ügyosztály (Debrecen városi)	136
Károly (IV.) király. (Arcképpel.)	24
Katona-Otthon. (1 képpel.)	79
Kávéházak	192
Kefegyárak	183
Kegyes tanítói rendi főgimnázium	129
Kerékpárkereskedők	187
Kereskedelmi ügynökök	187
Kereskedők és iparosok hitelszöv.	180
Kereskedelmi csarnok	176
Kereskedelmi és iparkamara (debr.)	175
Kereskedelmi tanintézet	130
Kereskedő ifjak dalköre	168
Kereskedő ifjak társulata	168
Kereskedők címára (VIII.)	184
Kereskedő-Társulat	176
Kortész-egylet (debreceni)	170
Kerületi munkásbiztosító pénztár	166
Kézbesítők (rendőri)	137
Kézműárú kereskedők	187
Kézgyógyító-egylet	131
Kisbirtokosok hitelszövetkezete	180
Korona takaré- és hitelszövetkezet	177
Kossuth-dalkör	168
Kölesönös segélyző egylet mint szöv.	179
Könyvkereskedők	187
Kórházi bizottság	133
Kossorú-alap egyesület	166
Kötszer- és pipereüzlet	187
Közigazdasági bank	178
Közigazdasági címár (VII.)	171
Közigazgatási bizottság (Debr. vár.)	134
(hajdumegyei)	140
Közigazgatási adóügyi albizottság	134
Közkórház (Debrecen városi)	137

Oldal.

Oldal.

Közjegyzői kamara (Debreceni) . . .	158
Közjegyzők (Debr.) . . .	158
Központi bank mint szövetkezet . . .	179
Köztisztasági és fuvarozási vállalat felügyelő-bizottsága . . .	133
Köztisztasági vállalat . . .	138
Kulturtechnikai hivatal (kir.) . . .	172
Különtételei hivatalok . . .	174

L.

Lámpaárú-kereskedők . . .	192
Láng Nándor dr. (Arcképpel.) . . .	41
Lelek szállnak. . . (Költemény) . . .	26
Leitárhíztosi hivatal . . .	134
Leánygimnázium (református) . . .	128
Lisztkereskedők . . .	187
Lókereskedők . . .	187
Lovaregylet . . .	170
Lovasrendőrök . . .	137
Lovas kézbesítők . . .	137
Lövész-egylet (polgári) . . .	171

M.

Magyar általános hitelbank debr. fiók . . .	179
Magyar-francia biztosító-társaság . . .	181
Magyar gyáriparosok országos szövet- ségének fiókja . . .	178
Magyar hadi hitelintézet részvénytár- saság debreceni fiókja . . .	177
Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegyletének fiókja . . .	160
Második háborús éva debreceni tanító- képző-intézetben. (2 arcképpel) . . .	34
Mauskür . . .	60
Máv. altiszti-kör . . .	169
Máv. debreceni műhelye . . .	174
Méhész-egylet . . .	184
Mechanikai gyógyintézet . . .	155
Mentsük meg a jövő nemzedéket . . .	63
Mentőegyesület . . .	156
Mérnök- és építés-egylet debreceni o. . .	172
Mérnöki hivatal (Debrecen városi) . . .	136
Mészkereskedők . . .	187
Mezőrendőrség . . .	135
Mezőrendőriégénység . . .	137
Mikepécs . . .	153
Munkás-Ottthon szövetkezet . . .	167
Munkáskert-egyesület . . .	167
Műpartoló-egyesület . . .	161
Műjég kereskedők . . .	187
Művirág és díszoltalgár . . .	187
Múzeum . . .	160
Nádudvar . . .	145
Naptári rész . . .	1—15

Oldal.

Népiroda . . .	161
Népbank . . .	179
Népkönyvtár-kezelők . . .	128
Népszövetségi Hitelszövetkezet . . .	179
Norinbergiárú kereskedők . . .	187
Nőegylet (jótékony) . . .	162
Nőiparostanonciskola . . .	130
Nőipariskolai felügyelő-bizottság . . .	130
Női divatkereskedők . . .	187
Nőipariskola (nőegyleti) . . .	130
Nyelvtanárok és tanárnők . . .	191
Nyomda vállalatok . . .	182
Nyomdászok szakegylete . . .	169
Nyugdíj-egylet . . .	166
Nyugdíjellenőrző bizottság . . .	133

O.

Ódon könyvkereskedők . . .	188
Olvasóinkhoz . . .	17
Omke . . .	176
Országos Ügyvédszövetség Debr. oszt. . .	160
Országos Orvosszövetség debr. fiókja . . .	155
Orvos-gyógyszerészegylet . . .	155
Orvosok (debreceni) . . .	154
Ösztrák-Magyar-bank debreceni fiókja . . .	177
Övönök . . .	142
Önképző-egyletek . . .	168
Óvodák és menházak (városi) . . .	138

P.

Papírkkereskedők . . .	188
Patronázs-egyesület . . .	165
Pénzügyintézetek . . .	177
Pénzügyigazgatóság (m. kir.) . . .	171
Pénzügyőri biztosság . . .	171
Pénzügyőrök . . .	188
Petőfi dalkör . . .	167
Phoenix biztosító társaság . . .	181
Pincérszakiskola . . .	131
Polgári-kör . . .	169
Polgári leányiskola (róm. kath.) . . .	129
Polgári iskola (nyilvános) . . .	129
Polgári takaré- és segélyszövetkezet . . .	180
Posta- távirda- és távbeszélő hiv. . .	172
Posztókereskedők . . .	183
Püspökládány . . .	145

R.

Református egyház (debreceni) . . .	123
Rendőrkapitányság (belvárosi) . . .	135
Rendőrség . . .	134
Róm. kath. egyház (debreceni) . . .	124
Róm. kath. elemi iskolák . . .	129

	Oldal.		Oldal.
Róm. kath. főgimnázium	129	Tanítónőképző-intézet (róm. kath.)	129
Róm. kath. iskolaszék	129	Tanyai népiskolák	128
Rőfős és rövidárú kereskedők	188	Társaskörök	169
Ruggyanta bélyegző készítőik	191	Tajtékárú kereskedők	189
Ruhakereskedők	188	Táviróda hivatal	172
S.		Téglagyárak	191
Sass Béla. (Arcképpel.)	285	Téglás	153
Schäffer Ferdinánd árvanevelő int.	163	Téglagyári (vállalat) bizottság	134
Sertés-kereskedők	188	Temetkezési intézetek	193
Siketnémák intézete	130	Termény- és árúraktár részvénytárs.	183
Siketnémákat gyógyító egyesület	163	Terménykereskedők	190
Sírkö-kereskedők	188	Tétetlen	153
Sókereskedők	188	The-Gresham életbiztosító-társaság	181
Sport-egyletek	170	The-Standard életbiztosító-társaság	181
Stefánia szöveisége	165	Theresianum	163
Stern József és Társa kefégyár munká- sainak önképző-egylete	168	Tiszacsége	151
Stern József és Társa kefégyár w.-t.	183	Tiszántúli református egyházkerület	123
Szabó Mihály hentesárúgyárának fél- százados jubileuma. (3 arckép.)	117	Tiszántúli ref. egyházak egyházmegyei	123
Szabad-iskola	160	Tiszántúli református egyházkerület központi tisztikara	123
Szalámi gyár	191	Tisztviselői kar (debr. városi)	134
Szállítók	192	Tisztteletbeli állások	134
Szállodák és vendéglők	192	Tisztviselők önszegélyező-egyesülete	162
Szállodások, vendéglősök, kávéso- k ipartársulata	170	Torna-egyesület	170
Szenatórium	155	Törvényhatósági címtár (VII.)	131
Szarvasmarha-kereskedők	188	Törvényszék (kir.)	157
Szegényügyi bizottság	133	Trieszli Általános biztosító társaság	181
Szegényház	138	Trnka malom	182
Szénkereskedők	189	Tudakozó és helyszerző intézetek	192
Szent-egylet (iszr.)	164	Tűzifa-kereskedők	189
Székelv Társaság	164	Tűzoltó-testület (önkéntes)	170
„Szent-László” dalegylet	168	U.	
„Szent-Vince” egyesület	164	Urstein fogadó. (Költemény.)	38
„Szent-Erzsébet” nőegylet	167	Urkocsis-egyesület	170
Szész- és szeszszital nagykereskedők	189	Ügyészség (kir.)	157
Székviszgyárak	193	Ügyvédek (debr.)	158
Szintársulat	162	Ügyvédek (hajdumegyei)	159
Színházi bizottság	165	Ügyvédi kamara (debr.)	158
Színházi nyugdíjintézet	182	Üzletvezetőség (Máv.)	173
Szobrászművész	191	Üveg- és porcellán-kereskedők	109
Szőnyegraktár	190	V.	
Szülésznők	156	Vadkereskedők	189
T.		Vadásztársulat	170
Takarék- és hitelintézet	177	Vadászterületek bérlői	194
Táncmesterek	192	Vágóhid	138
Tanítótötestület (református)	128	Vámhivatal (Debrecen városi)	136
Tanítók segélyegylete	164	Vámospércs	154
Tankerületi főgazgatóság	127	Városgazdai hivatal	136
Tanfolyamosság	127	Városi színház	176
Tanítónőképzőintézet (református)	128	Városi nyomda-vállalat	138
		Városi szülésznők	138
		Városi fürdő	101

	Oldal.	Z.	Oldal.
Vásárok (debreceni) 197, (országos)	200	Zander gyógyintézet	155
Varrógép-kereskedők	189	Zálogintézet (magán)	193
Vaskereskedők	189	Zenelskola (városi)	129
Vaskereskedelmi alkalmazottak nyug- díjintézetének fiókja	164	Zenekonzenzervatorium	131
Vendéglők és szállodák	192	Zenekedvelők Köre	161
Védő-egyesület (Magyar)	160	Zion izr. betegséggyógy-egylet	164
Végrehajtók (kir.)	171	Zöldségtermelők	192
Vegyes cémtár	190	Zongora tanárok és tanárnők	191
Világítási (vállalati) bizottság	139	Zsák- és ponyvakereskedők	189
Világítási vállalat (Debr. városi)	138		
Visszapillantás a debreceni róm. kath. egyház 200 éves történetére. (2 képpel.)	52	J.	
Vizsgálati bizottságok (egyetemi)	126	Játékkereskedők	187
Vízvezetési bizottság	133	Jeizslog- és hitelbank mint szöv.	179
Vizsgálóintézet	155	Jégyár	183
Vonalozó-intézet	191	Jog- és pénzügyi bizottság	132
Vöröskereszt-egylet	162	Jogász- és tisztviselő-kör	169
		Járáshírságok	158
		Józsa község	153

OLVASÓINKHOZ.

Ajdon a magyarok istene a jövődre kevésbé világrengető, kevesebb diadallal ékes, de piros vér hullásától, omló könnyek záporától is mentes, békességes új esztendőt!

Ezzel a jókívánsággal köszöntöttük olvasóinkat a múlt esztendő hajnalán.

Sajnos, a sors másként határozott. Az 1916-ik esztendő napja, amiatt vérgőzös párák között kelt föl, úgy a háború lobogó lángjától hiborszínre festett vérpiros felhők között hanyatlott alá.

A letelt év a nagy megpróbáltatások esztendeje volt. Az új erőre kapott, töménytelen orosz haderő óriási lökésének engednie volt kénytelen a mi harcvonalunk. Bukovina és Galicia egy része újból az ellenség kezére került. Am egy talpalatnyi helyhez sem jutott hozzá nehéz áldozatok nélkül. Vágyai netovábbját, Lemberget pedig semmiféle erőlködéssel nem tudta elérni.

Fróvel nem bírták, újból sorompóba lépett a diplomácia fondorkodása. A gyűlölködés vak mámorának egy esztelen pillanata ellenünk fordította a bölcs Károly király politikájához bűtlenné lett Romániát.

Orvtámadással, éjszakai sötétben, védteleneket legyilkolva, siklottak, csúsztak be az oláh hadak a védtelenül maradt Erdély szűk szorosain. Aztán, mint a gátját tört vízár, ömlöttek széjjel a Bárcaságon, az Olt vize mentén, a Székelyföldön.

De a Hargitta szűz bércein megtört az ár. Az oláh uralom Erdélyben pünkössti királyság volt. Magyar honvédek és német ezredek ércseprője végigsepert az annyi vért látott székely és szász földön. A szebeni átkaroló csatában egérfogóba szorult az oláh derékhad. Szétverve, összezúzva takarodott ki ugyanazon szorosokon, melyeken oly szép reményekkel lopakodott át egy hónappal azelőtt.

Elmúlt a lidércnyomás. A magyar nemzet föllélekzett s dacos ajakkal, összeszorított kemény ököllel néz a jövő elé. Hazai földön nincs többé ellenség s ez a tudat keményre edzi a magyar szívet minden megpróbáltatással szemben.

Benne vagyunk a harmadik háborús esztendőben. Beletörődtünk, beleszoktunk, beleedződünk a háborúba.

És mégis, Európa-szerte egyre mélyebb, egyre erősebb a népek vágya a béke után. Vérgőzös álmok foszladozóban, gyűlölet lángja kialuvóban. Meggyőtt lelkük mélyén felsír a bánat halk zokogása. Annyi millió embernél tengerizűgás lesz abból.

Béke fehér angyala, szállj alá bűnös emberek közé. Ez a titkos sóhajtás ott lebeg a szikkadt ajkakon. Annyi millió embernél vihar süvöltése lesz abból.

Reménykedve köszöntünk 1917-ik esztendő! Te hozod meg azt, amit milliók epedve várnak.

Több bizakodással, erősebb reménnyel kívánjuk olvasóinknak ugyanazt az új év küszöbén, amit a múlt esztendő elején kívántunk:

Ajdon a magyarok istene a jövődre kevésbé világrengető, kevesebb diadallal ékes, de piros vér hullásától, omló könnyek záporától is mentes, békességes új esztendőt!

Dr. CSÜRÖS FERENC,
közművelődési tanácsnok.

Apotheozis.

Gyermekkorunkban láttuk a hagyományos képet : ahogy az apánk gyerekkorában, 1848-ban a győri Rába-hídnak tüzet fogott gerendáin keresztül, füstbe palástolt csapatok élén, kivont karddal, átszáguld a hídon egy fiatal lovas : I. Ferencz József.

És gyerekeink gyerekeinek mutatjuk majd a másik képet : ahogy a végén, a világháború égzengése közt, mikor örvénylő vértenger felett a világ minden gerendája lángol, — a túlvilgba vezető hídon kivont karddal átlövegol egy lovas : I. Ferencz József.

A Rába-hídtól a Léthe-hídig mindig nyeregben, — elfáradhatott.

Micsoda könnyek voltak azok, melyek akkor fogadták s micsoda könnyek azok, melyek most bácsúztatják ?

S micsoda képet látott az érkező és mit a tavozó ?

Pacsirta-örzött pázsitos földeken gyalogos ekék ösztönözték fogadásra-kelésre az aranykalász kenyérmagvát, kézi cséplők, hadarók és mindenféle ősi szerszámok dajkálták azután tovább, míg tárt karjaiba fogadta a szélmalom, vagy lapátjaira hánysa a vízimalom, a többi hasznos terméket pedig szőtte-fonta-gyúrta a dalos hajadon és fúrta-faragta-kalapálta a céhkötényes ezermester. S három erős lovat is befogott ekhós szekerebe a továbbvivő kalmár ! Így látta akkor ő.

Most, ahogy visszatekintett : repülőgépmadár függ a magasságban a pacsirta örhelyén, szántógép-óriások motorai dörmögik-dúdolják a jövőendő dalát, a felnyúló kémények rendei sorakoznak céhekbe, az ég villáma, a gyehenna-mélységek gáz-párázata, az év-milliós múltak szénbe konzervált élete,

napsugarak eltett, megörzött kalóriái vannak kocsiba fogva, gyalúhoz állítva, kalapácshoz láncolva. Az Ipar : a föld és munka nagykorúvá nőtt gyermeke, segélyére siet az édesanyának és ellátja őt boldogulása csoda ügyességű eszközeivel.

És a kalmár, mi más lett az is ! Akkoron hazafiúi szent fogadalmak, védegyleti pontok garantálták kalmárkodó körét, az ország jobb s nemeshelkeinek buzgó fohásza volt, amire számvetése támaszkodhatott. Ma : vérpecsétetes szerződések óvják szárazon, vizen a levegőben üzleti útját és a nemzeti munkaenergia világuralmáért milliók szállnak öldöklő harcra ime, szárazon, vizen, levegőben !

Talpon álló présen, csavaros nyomással, lexikon anyagból nyomták a sajtó exemplárjait, széplelkű emberek, tudós humanisták, politikus nagyok mívét hordozókat.

Ma, amikor gyászkereteikben most megjelentek : ha összerótták volna a fekete vonalakat, Pozsonytól Brassóig nyúlt volna a gyászvonal, mely keresztülhúzza az ország nyugalmát.

Mikor a királyi életbe belovagolt, még állt a párba közéte és közöttünk, látott áldozatkésztséget, látta magasha emelkedő füsttel a haza oltárát, melyre kincses áldozatait, aranyait, köszöntyűit, ékszereit száz és százezernyi értékben rakta a honszeretet.

A haza oltára ma : erőnk, hatalmunk ormán megközelíthetetlen magasságú világítótorony, melynek talapzatát áthághatatlan vízi sáncokkal veszik körül zúgó folyamárjai a hadikölcsönök milliárdjainak. Még ezt is megadatott neki látnia.

És látta azt is, hogy amikor mindent meggondolva, mindent megfontolva, kihúzott karddal, seregeink élére állt: a gyárkémények ezrei haragos füstöt lövellve zárt sorokban simultak a fegyveres sorokhoz. Mind elvetette békés házi eszközét, mind kardot ragadott, mind hadiszolgálatba állt.

Csak a mesék királyainak adatott meg, hogy ennyi mindent láthassanak, megérjenek egy élet alatt.

Tronusa arany magasán vigyázó szemmel ülve fejedelmi sasként, ő mindent látta, megértte. És amikor fáradt, szárnyakkal, dolga végeztével, onnan földbe ereszkedik az elaggott fejedelmi sas, im a fészekből új szárnycsapásokkal emelkedik az uralom napfénykoszorús magasába a sasfiók, az utód, az idők gyermeke és mindenki ráemeli szemét, nézi első mozdulata felívelését, szárnycsapásai friss új ritmusát. És történik akkor, hogy a gyászba merült szívekbe belöbben az első melegség, a megnyugvás bizalma, reménye, — egy egész új élet ragyogása. Valami új hang ez abból a dalból, amelyet a jövő orgonaszava ígér.

Arany sörényét, kalászos sörényét alig várja, hogy fiatalodva rázhassa meg a föld szunnyadó keble kincseit boldogan foganva, alig várja, hogy napfényre hányja.

Megáll a munkás: mintha valami csendült volna a szóban, valami, ami egy hang az ő legbensőbb dalából. Egy szó csak, vagy ahhoz hasonló, de milyen melegítő az neki! A társadalom munkás tagjai „jogegyenlőség”, „becsületes munka gyümölcse”, népek „erkölcsi és szellemi javának előmozdítása” polgári szavak, életigék a legfenségesebb jelenet legszentebb pillanatában ki-

mondva, a ravatalon fekvő múlt s a vérben-tűzben fogantató jövő harcolnak csúcspontján. Nem szavak ezek, hanem esküvések, a „háború áldozatainak és borzalmainak” eltakarító munkái. A béke áldásainak, az élet rendes munkáinak életbehívása ez.

Az égbenyúló gyárkémények ki egyenesednek erre. Fekete füstjök lengő gyászfátyola még diszkiséretként csatlakozik és borul a régi szent király gyászmenetén. De alig várják, hogy levethessék újra hadiruhájukat és visszatérhessenek tisztos békés foglalkozásukhoz — új uruk alatt.

„Urunk, te láttál harcolni minket, tudunk harcolni ugyebár? Hát még dolgozni! Új urunk, vezess!”

És az a múltbeli felséges úr, aki most már a magasságos, ég tisztaságából néz le a földre, onnan belát a gyászfátyolos kémények szívébe és látja, hogy azok mélyén a munka tüze ég.

És minden szív, mely kicsordult a gyászban, új dobbanással jelenti az új életre magát.

Új széttekintésre táguznak a szemek, új lélekzetre a lelkek a fájdalom után.

A múlt tisztelete, a gyász kegyelete az élet szeretetébe, kívánsáiba olvad és a királyi sasfészek alatt tavaszi munkaerőbe fiatalodik át kicsinyével nagyjával az élet egész erdeje.

Mint ahogy a király nem halt meg, csak uralmával együtt más személybe átfiatalodott.

A gyászkeretek fekete lécei már kiszínesednek és cserlevelek, tölgylevelek hajtanak ki belőle, hű keretül az élet-törökvések örökkévalóságának.

Isten veled dicső királyunk! Isten hozott ifjú királyunk.

Szávay Gyula.

Ferenc József Debrecenben.

A debreceni nép saját tűzhelyén háromszor mutathatta be hódolatát Ferenc Józsefnek. Debrecen a király három ízben látogatta meg: 1852-ben, 1857-ben és 1890-ben.

Az őseihez költözött nagy király hosszú életében, mely országok és nemzetek történetét irányította, alakította, mindegyik debreceni látogatása csak apró epizód volt. Ámde vidéki város polgársága előtt, így a debreceniek előtt is, akik földi javaiknak jelentékeny részét királyok adományából bírták, jogukat és szabadságukat királyoktól kapták és akik nemzedékről-nemzedékre hagyományos királyhűségben nevedtek, az uralkodónak közöttük való megjelenése a legmegtisztelőbb fejedelmi cselekedet és legszebb ünnepszámba menő olyan rendkívüli esemény, hogy Debrecen történetében még századonként is alig kétszer-háromszor fordul elő.

A nemzetre borult mélységes gyász komor hangulatában az elszenderült király ragyogóan fényes debreceni fogadtatásainak emlékét óhajtjuk most e helyen fölleveníteni.

I. 1852 június 19—20.

Mert Debrecen ragyogóan fényesen, császári és királyi vendéghez méltóan fogadta mindhárom ízben fejedelmi urát. De — nincsen okunk tagadni — nem mind a háromszor a magyar nép legtermészetesebb, hagyományos virtusának, az imádatos rajongó alattvalói hűségnek és szeretetnek önként kitörő lelkesedésével.

Ferenc József két első debreceni látogatása arra a szomorú időre esik, amikor a nemzet testén még súlyos sebek égtek, és azok, akik az ifjú fejedelem helyett a birodalom politikáját csinálták, nem az ellentétek és félreértések eloszlatásán,

hanem inkább a magyarság újabb meg-alázásán és teljesebb elnyomásán tölték a fejöket.

A 22 éves császár 1852-ben tett első körútjától sok jót várt a nemzet. A gonoszlelkű Bach a körút megkezdése előtt ravasz módon azt a reményt ébresztette fel az elnyomott nemzet lelkében, hogy jobb idők derülnek reá. A magyarság mindenütt lelkesen éljenezte is az uralkodót, amerre széleskörű övrendszabályokkal és felsőbb rendeletekkel előre megegyengetett körútja vezetőit. A magyarok a császár utazásából a kibékülés közeledését várták; a császár pedig a lelkes fogadtatásból azt a meggyőződést merítette, hogy „Magyarország meg van elégedve a fennálló (abszolút) rendszerrel; sorsába belenyugodott s többé nincsen semmi kívánni valója“.

A fogadtatást mindenütt a hivatalos hatalom készítette elő, irányította és rendezte. Igen szigorúan gondoskodott arról, hogy a császárt külsőleg fényesen, zajosan fogadják a városok; de vigyázott arra is, hogy az üdvözlő szónokok pusztán a nép hódolatát tolmácsolják, minden politikai vonatkozást pedig mellőzzenek. A várad kerületi főispán jóelőre megparancsolta az öreg Poroszlay Fridrik polgármesternek: miképen viselje magát az előljáróság és a lakosság. A városi tisztikarnak a város határának szélén kellett fogadnia s onnan a városba kísérnie az uralkodót; a népnek pedig ünneplő ruhában otthon (így) kellett tartózkodnia. Ő Felsége megszólításánál a „Császári, királyi apostoli Felség“ és nem egyedül a „Királyi Felség“ címet lehetett használni.

Állami épületeken csupán fekete-sárga lobogó lenghetett. Községi és magán épületekre, diadalkapukra a három-

I. FERENCZ JÓZSEF, MAGYARORSZÁG KIRÁLYA.
1830—1916.

színü nemzeti-, községi zászlókat is kitűzhetők, hanem azok mellett ugyanannyi birodalmi fekete-sárga lobogónak és a császári ház fehér-vörös lobogójának kellett lenni.

Elképzelhetjük, micsoda osztrák színben pompázott akkor Debrecen!

Ő Felsége Várad felől június 19-én, szombaton d. e. 11 órakor kocsi-
kerécskén Albrecht főherceggel együtt a város határához. Mikepércsen innen, a Gagyori csapásánál Poroszlay Friderik polgármester üdvözölte a felséget „hátartalan öröm ömledezésének forrón óhajtott, áldott percében”.

Onnan 600 főnyi kék ingbe-gatyába öltözött polgár-bandéristától kísérve, paripán jött be a város alá, ahol szemlét tartott a helyőrség felett. Csak azután vonult be a diadalkapuk alatt a városba, a céhek, kereskedők, iskolás gyermekek és roppant embertömeg sorfalai között.

A városházán, amelyet Pestről hozott bútorokkal szállásul fényesen rendeztek be, a díszmagyar ruhás nemesség, pap-ság, élén Szaniszló váradai püspök és Szoboszlai Pap István szuperintendens, állami hivatalnokok, tanárok és a tanács tagjai várták Ő Felségét. E helyen Szöllösy János helyi rendőrfőnök tolmácsolta a város jobbágyi hódolatát. A lépcsőn és folyosókon fehér ruhás leányok, asszonyok virágokat szórtak Ő Felsége elé.

Rövid pihenés után a császár hódoló küldöttségeket fogadott és kérvényezőknek adott legkegyelmesebb audenciát. Ez utóbbiak között voltak az olmtzi várfogságban szenvedő Könyves Tóth Mihály lelkész családjának tagjai, akiket megnyugtatólag bocsátott el Ő Felsége.

Számos közintézetet és épületet megtekintett. A kollegiumban Szoboszlai Pap István szuperintendens fogadta. A diákság a felség megjelenésére olyan „tartós és érzékeny éljenzés”-ben tört ki, hogy az örömköltásokat még a

főtiszteltetű szuperintendens intésére sem akarta abbahagyni. A kántus a nép-himnusz énekelte. A költői hajlamú diákok latin és magyar nyelven ódákat, himnuszokat írtak, az uralkodónak hódolva. Az örömnapi emléket latin szövegű márványtábla hirdeti dicsőítve a kollegium anyakönyvtárában, ahol az ifjú császár, miként szabadelvű gondolkodású elődje, II. József császár érdeklődéssel nézte meg Kálvin „Institutiones religionis Christianae” című fundamentumos könyvét.

A városháza nagytermében debreceni menyecskék, pártás leányok megízleltették Ő Felségével a híres debreceni kenyeret, bélést, peremet és mézeskalácsot. Ezeket kegyelmesen elfogadta s azokból egynéhányat azonnal elküldött édes anyjának Zsófia főhercegnőnek.

Este a várost kilágyították és az uralkodó előtt fátylas-zenevel hódoltak.

Másnap a császár a Hortobágyon keresztül Tiszafüredre s onnan Egerbe utazott.

Ezt az útját Bigaud szép olajfestménye is megörökítette, amely Debrecen város múzeumában látható; — a fiatal császárnak ugyanazon évben festett életnagyságú állókép-másával együtt.

II. 1857 május 28.

Ferenc Józsefnek második országos körútja alkalmával is bemutathatta Debrecen jobbágyi hódolatát. Az eredeti útterv szerint Debrecen kiesett a programból. Csak a községtanács feliratára illesztette oda be a helytartóság.

A polgárságnak a rendezésben most nagyobb befolyást és szerepet engedtek, sőt gróf Zichy Herman helytartósági elnöknek az volt a célja, hogy az egész fogadtatásnak az a színe legyen, mintha azt a lakosság önként, a maga jószántából és lelkesedéséből rendezné.

A kinevezett akkori polgármester: Csorba János meg is próbálta, hogy a „fogadtatástól minden hivatalos jelleg távol maradjon s a fogadtatás népszerű, a község érzelmének ősztonszerű kifejezése legyen”.

Az országnak még mindig elnyomott állapotján kívül, Csorba polgármesternek önkénykedése, érdes modora, népszerűtlen egyénisége volt sok tekintetben az oka, hogy számos előkelő polgár „ősztonszerű érzelmeinek kifejezése” nem állott összhangban az ő kívánságaival és törekvéseivel.

Hogy csak egy példát említek, az a tizenkét tekintélyes polgár, akiket bandérium alakítására szólított fel, kereken visszautasította a közreműködést. — Kaffka tanácsnok csak nehezen tudta összehozni a mindenható polgármester kívánsága szerint való bandériumot.

Pénz bőven volt a költségekre. Csorba a községtanáccsal 50,000 pengőforintot szavaztatott meg; és a költségek a végliszámoláskor 63,000 frtra emelkedtek.

A császár e körútra magával hozta bájos, ifjú feleségét is *Erzsébetet*; kíséretökben volt *Albrecht* főherceg.

A fejedelmi vendégek most is Nagyvárad felől érkeztek Debrecenbe.

Délelőtt ½11 órakor érték el a város határát. A Gygyorinál Csorba polgármester üdvözölte a felségeket nagy küldöttség, 400 tagú civis és 24 tagú úri bandérium élén. A polgármester magyarul beszélt; magyarul válaszolt a császár is.

Az uralkodó-pár a helyből és a szomszédos falvakból összecsereglett tengernyi sokaság „tüntető éljenzései, zászlók, virágok között, tíz diadalkapun keresztül” vonult be a városházán pompásan berendezett szállására. A bevonulást egykorú kőrajz ábrázolja a városi múzeumban. Piac-utca gazdagon volt díszítve, a vadonatúj faburkolatot fris-

sen kaszált fűvel hintették be; a városháza elejét angol kertté varázsolták s oszlopokon színes lámpionokat himbált az akácfaillatos szellő; de a magánházak legtöbbször nem volt semmi dísz; — zászló is igen gyéren.

A községtanács a déli órákban hódolt *ő Felségének*, aki azután kihallgatást adott. A polgármestert a város némely igen fontos vagyoni és gazdasági ügyeiben magán audencián fogadta. A polgárság részéről is kihallgatást kértek *Jámbor Ferenc*, *Harsányi Gábor* és *Zöld János* nemzeti urainék, hogy védelmet nyerhessenek a polgármesteri zsarnokság ellen, mely a polgári jogokat és javadalmakat többféleképpen megcsorbitotta. *ő Felsége* nyájasan fogadta a három törzsökös polgárt s magyarul válaszolva ígérte meg nekik sérelmeik igazságos orvoslását.

Ez alatt a császárné is fogadott. Fejedelmi szépsége, fenséges lénye a legkurucabb civiseket is meghódította. Mint mindenütt, ahol az ifjú nagyaszonny férje oldalán ezúttal először jelent meg magyar földön, úgy Debrecenben is, mintegy derengő jobb, szebb kor Génuszát üdvözölte a nép, — aki a béke, kiengesztelődés és kölcsönös szeretet áldását hozza az elnyomott szegény magyar nemzetnek.

Hat polgárleány a debreceni nők igaz hódolatának jeléül Zsófia és Gizella főherceglkisasszonyok számára remek munkájú, valódi ékkövekkel díszített, aranyos pártát ajánlott fel. A felséges asszony kegyelmesen elfogadta a gyöngéd figyelem eme szép jeleit. Elfogadta a laxemburgi tehenészet számára a város által ajándékozott cimeres két magyar tehenet is.

De a nagy örömben hirtelen és váratlanul keserű ürömcsepp vegyült. A felséges uralkodó-párt már Debrecenbe érkezéskor az a szomorú távirat várta, hogy elsőszülött gyermekük:

Zsófia főhercegnő Budán súlyosan megbetegedett.

Délután 2 órakor gróf Zichy Herman a városháza ablakából hirdette ki ott a néphűnnepele kezdetére várakozó közönségnek, hogy Ő Felsegeik azonnal elutaznak. A nép azért mulasson tovább. Albrecht főherceg itt marad és Ő Felsege nevében minden kérelmet, panaszt meghallgat.

Az uralkodópár csakugyan rögtön indult Csegére, hová Szolnokról gőzhajó evezett elibük. Csak Eszterházy grófnő főudvarmesternő és Grüne gróf első főhadsegéd kísérte őket.

Major András városi kocsis a szélvész gyorsaságával hajtott. A hatlovas fogaton nemcsak Magyarország uralkodója és Nagyasszonya ült, — hanem első gyermekek életéért epedve aggódó szülők is. — Egykorú tudósításból olvastam, hogy Ő Felsegeik „négy órai példátlan sebességgel tevék meg Debrecenről Csegéig az útát”.

III. 1890 szeptember 12.

Mint a magyar nép életre-halálra kész, rajongó szeretetének fényétől tündöklő uralkodó, mint alkotmányos, koronás király lépett harmadszor Ferenc József Debrecen ősmagyar földjére.

Az Érmelléken a VI. és VII. hadtest őszi nagygyakorlatai adtak közvetlen alkalmat Ő Felsegének az elsőbbségért egymással régóta versengő két magyar város Debrecen és Nagyvárad meglátogatására.

A király bevonulása és fogadtatása Debrecen számára rendkívül fényes, lelkesült örömhűnneppé, az összes lakosság hűségének s szeretetének és ragaszkodásának olyan nagyszerű manifesztaiójává alakult, hogy utána a király gr. Szapáry Gyula miniszterelnöknek ezt mondá: „Sajnálom, hogy a külföldi katonai attachék nem látták a debreceni ünnepélyeket”. Simonffy Imre pol-

gármester előtt pedig az elutazáskor így nyilatkozott: „E napot nem fogom elfeledni”.

Valóban a király, akinek lelkére még mindig nyomasztó fájdalommal nehezedett egyetlen fiának, Rudolf trónörökösnek tragikus halála, Debrecenben olyan vidám, jó kedvre derült, amelyet a környezetéhez tartozók már több mint egy év óta nem láttak nála.

A hódoló küldöttségek némelyikének adott királyi nyilatkozat célzatoságával országszerte észrevehető hullámot vert a közvéleményt képviselő házai sajtóban. A király, akinek abszolút uralkodó korában kibocsátott, a magyarországi protestáns egyházak autonómiaját megszüntető pátense ellen harminc évvel azelőtt épen Debrecen tiltakozott legerélyesebben, most szokatlan meglepően rokonszenves, meleg hangon, különös tetszéssel és őszinte köszönettel fogadja a református magyarságnak a trónhoz és személyéhez való hű ragaszkodását. Autonómikus egyházi fejlődésüket pedig figyelemmel kísérni s azt ezentúl is oltalmazni ígérte.

Másfelől a felekezetek közötti békét zavaró elkeresztelésekre előzva, a róm. kath. klérusnak adott válaszában a testvéries egyetértés gyakorlására figyelmeztetett és a törvények tiszteletét hangsúlyozta.

A király nagyszerűen fényes és meleg fogadtatását csak röviden írhatjuk le. Különben is még igen sokan élack, akik annak részesei és szemtanúi voltak.

Ő Felsege szeptember 12-én pénteken reggel 8 órakor Plispökladány felől udvari vonaton gróf Paár főhadsegéd, gróf Wolkenstein főszárnysegéd és Pápai István, a kabinetiroda főnöke kíséretében érkezett Debrecenbe. A vasúti állomásnál gróf Szapáry Gyula miniszterelnök, gróf Degenfeld József főispán, Simonffy Imre polgármester, Meszlényi

szatmári r. kath. püspök, Kiss Áron református esperes, püspök-helyettes, Zelenka Pál tiszai ág. ev. püspök, Hajdu, Borsod, Heves, Szabolcs, Jász-Nagykun-Szolnok, Szatmár vármegyék, Szatmár város díszes küldöttségei vártaák Ő Felségét. Üdvözlő beszédet itt a főispán mondott.

A gazdagon feldíszített városba beláthatatlan ünneplő embertömeg riadó éljenzése és harangok zúgása között a város ötös díszfogatán vonult be. A fényes menet élén dísz egyenruhás úri és polgári bandérium haladt.

A városi törvényhatóság tagjai és a katonatisztok a szállásul berendezett városházán gyülekeztek, melynek lépésője előtt Simonffy Imre polgármester üdvözölte hódolattal a királyt, aki elébb megnézte a bandériumokat, megszólította a vezetőket. Csak azután ment fel a városházára, amelynek folyosóin leányok virágot szórtak útjára.

D. e. 10 órától 12-ig az egyházak, törvényhatóságok, kamarák hódolatait fogadta, mindegyikre kegyelmes jóakarral válaszolván.

Félegy óra tájban rövid sétakocsizás után először a kollégiumot, abban a dísztermet, anyakönyvtárt, szertárakat, majd a gazdasági tanintézetet, a katonai kórházat, méntelepet tekintette meg; ezalatt záporosó többször megzavarta az utcákat ellepő közönséget.

A ménteleptől a király egyenesen a Nagyerdőn rendezett népiünnepélyre hajtatott. Itt derült ki, — mint az ég is akkorra, — teljesen a király jó kedve, aki szeretetteljes érdeklődéssel nézte az ő hű népének szórakozását, járta végig a leveles sátrakat, hallgatta a városi dalegyet szép magyar énekét. A király a nép egyszerű fiai közül is többeket, hortobágyi pásztorokat is kegyesen megszólított.

A király a népiünnepélyről a közúti vasút feldíszített külön vonatán tért vissza a városházára. A király ekkor ült először közúti kocsin.

Négy órakor a városháza közgyűlési termében 60 terítékű udvari ebéd volt. Az ebédnél Rácz Károly zenekara muzsikált.

Rövid cerce után visszavonult a keveset pihenve, — szakadó esőben, mégis sok ezer ember lelkes éljenzése között a pályaudvarhoz hajtatott és hat óra tájban különvonaton elutazott.

A búcsúzásnál ismételten kijelentette, nagyon örül, hogy Debrecenbe jött.

A felejthetetlen szép nap ünnepségeit a város által a vidéki küldöttségek tiszteletére adott bankett fejezte be, ahol nagy ünneplésben részesült a visszamaradt miniszterelnök: gróf Szapáry Gyula. (Z.)

IV. Károly király.

A magyar királyi és osztrák császári trónon az örök nyugalomra tért aggastyán helyét, családi és közbizalmi törvények szerint Károly Ferenc József trónörökös főherceg foglalta el. Mindenképen rokonszenves, tetterső ifjú.

Dicső emlékü elődjét, mint Ausztria császára: I. Károly; mint Magyar-

ország apostoli királya: IV. Károly néven követi az uralkodásban.

Mindaz, amit róla eddigi magán életéből, közszerepléséből, trónra lépte óta tett hivatalos megnyilatkozásokból hallottunk, láttunk és tudunk, biztató reménység legszebb virágait fakasztja ki dúsán a magyar szívekben.

IV. KÁROLY, MAGYARORSZÁG KIRÁLYA.

Károly király leghűségesebb alattvalóit, a magyarságot eddig leginkább a véres harcmezőkön, katonai erényeiről ismerte meg és kezdte becsülni. — Mondják, hogy a magyar katonát tartja a legkülönbnek.

Mióta az uralkodást átvette: alkotmány tiszteletének is olyan jeleit mutatta, hogy természetes, jogos nemzeti vágyaink és kívánságaink valóra váltását várhatjuk a Szent István koronáját viselő ifjú fejedelemtől.

Az új király 1887 augusztus 17-én született az alsóausztriai Persenbeugben. Szülei a korán elhunyt daliás Ottó főherceg és Mária Jozefa főhercegnő voltak. A király unokaöccsét és keresztfiát már kora ifjúságától a trónra nevelték, mert Ferenc Ferdinánd házasságkötése után valószínű volt, hogy atyja, Ottó főherceg után rá vár a korona.

Katonai nevelője hét éves korától fogva Wallis György őrnagy volt. — Gimnáziumi tanulmányai egy részét nyilvános iskolában végezte. Két évig Sopronban élt, hol a magyar nyelvet tökéletesen elsajátította. Tormássy Arthur soproni katolikus káplán, mint magyar nevelő, kilenc évig volt Károly főherceg mellett, ki a magyar nyelvet nagyon megszerette s a magyar irodalommal sokat foglalkozott. Egyszer, amikor nevelője nem mehetett el hozzá, azzal lepte meg Tormássyt, hogy a következő leckeórára megtanulta a „Talpra magyar!”-t.

Tizenöt éves korában inkognitóban nagyobb körutat tett Magyarországon. Ekkor pár napot Debrecenben is töltött; kirándult a Hortobágyra, honnan kedves emlékekkel utazott tovább. — Tizenhét éves korában letette az érettségi vizsgát. Azután egy évig nagyon komoly katonai nevelésben részesült. Majd két évig a prágai cseh egyetemen jogot és államtudományokat tanult;

ezek mellett ipari- és kereskedelmi tárgyakat is hallgatott.

1907-ben nagykorúsították a húsz éves főherceget, akinek atyja elhunyt után Ferenc Ferdinánd volt a gyámja. De legfőbb és legszeretőbb gondviselője a király volt.

Tényleges katonai szolgálatát 1905. évben kezdte meg a 7. számú dragonyos ezredben. Pontosan csak úgy teljesített szolgálatot, mint a többi tiszt. Bent lakott a kaszármájában és a svadron tisztjeihez meleg bajtársiasság, sőt barátság fűzte.

Mint a korona várományosát, magasabb katonai nevelésben is részesítették, 1906-ban főhadnagy, 1909-ben kapitány lett. 1911 október 21-én a király beleegyezésével feleségül vette unokanővérét, a szépséges Zita pármái hercegnőt, kihez gyermekkori meleg érdeklődés, majd szerelem vonzotta. — Esküvő után a főherceget őrnagyi rangban egy prágai gyalogezredhez helyezték át, onnan 1912 november 1-én a debreceni 39. gyalogezred első zászlóaljának parancsnokaként Bécsbe került. A debreceni bakák rajongásig megszerették a királyi házból való parancsnokukat; kinek legkedvesebb embere Pintér főhadnagy, a 39. gyalogezred tisztje s a főherceg zászlóalj-segédtsztje volt. A rendkívül elegáns katonatisztet a főhercegi család naponként vendégül látta s a főherceg rendszerint a saját automobilján vitte haza a máriahílfői kaszármájából. 1914 május 1-én a főherceg alezredese lett a debreceni 39. gyalogezrednek.

Ferenc Ferdinánd meggyilkolása után a csendes életet élő főhercegi párra a trónörökösök gondja és munkája hárult.

Szédtületes gyorsasággal következtek az események: az ultimátum, a mozgósítás, a világháború minden borzalmával és izgalmaival.

Augusztus 2-án a trónörökös Budapestre érkezett, magyarul gyorsan megtanult bájos neje kíséretében. Mámoros lelkesedéssel, forró, kitörő érzésekkel ünnepelte a magyar főváros a trónörökös párt.

Károly főherceg a háború első hónapjait Frigyes főherceg oldalán töltötte, gyakran ellátogatva a frontra, ahol a legőszintébb szeretettel érdeklődött a katonák élete iránt. Két hetet töltött a német császáruál, a német főhadiszálláson.

A király 1914 július 25-én az 1. sz. huszárezred ezredesének nevezte ki. Egy évre rá vezérőrnagy és ellentengernagy, 1916 március 12-én altábornagy és hadtestparancsnok lett. — Néhány nappal ezután már a déltiroli hadszíntéren látjuk, ahol a csapatok lelkesen ünneplik. Május 15-én kezdődött nagy offenzívánk az olasz harcté-

ren, Károlyfőherceg hadtestének diadalmas támadásával. A vaskorona első osztálya és a Pour la Mérite rendjel díszítették az ifjú hadvezér mellét a dicsőséges harcokért.

Az olasz offenzíva befejezése után Károly főherceg az orosz frontra került. Később az erdélyi csapatok fővezére lett s vezérezredesi ranggal szép sikerrel vezette az Erdély megtisztítását célzó hadjáratot az oláhok ellen.

1916 november 21-én pedig átvette országainak kormányzását ezzel a férfias kijelentéssel:

„Mindent meg akarok tenni, hogy mielőbb elmúljanak a háború áldozatai és borzalmai; újra megszerezni kívánom népeimnek a béke áldásait, amint ezt fegyvereink becsülete, államainak és hű szövetségeseimnek létérdeke és ellenségeink daca megengedi”.

Lelkek szállnak...

(1916 Szent Iván hava.)

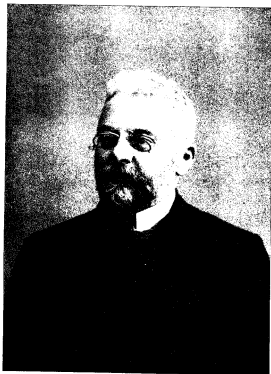
Udvarunkba' orosz foglyok
Dolgoznak, dolgoznak;
Dolgoznak, foltoznak,
Fütyölgetnek, dalolnak;
Szellők szállnak, — elkapdossák,
Megtépdesik, megfodrozzák.
Megtépdesik, megfodrozzák,
Ablakomba odahozzák:
A szomorú, Volga-menti
Bús, panaszos muzika nótát.

... Hej! valahol messze, messze,
Messze, messze idegenbe'...
Vágyak gyúlnak, vágyak kelnek;

Hajdú fiúk, székely fiúk
Magyar nótát énekelnek!

Csillagfényes éjszakákon
Meggzakad az édes álmom,
Széna-illat, tarló-illat,
Átkarol a nagy világon
Forró vágyak szárnya támad,
Éji csendbe' lelkek járnak...
S láthatatlan, finom szálon,
Csillag-fényen, hold-sugáron,
Nehéz gyöngyön, meleg könnyön:
— Onnan ide... innen oda, —
Haza szállnak... haza szállnak!

Zivuska Andor.

D. D. Simai ERDŐS JÓZSEF
a debreceni magyar királyi tudományegyetem tanára.

D. D. Símai Erdős József

egyetemi theologiai professzor.

A magyarországi reformátusok debreceni ősi kollégiuma patriarchalis kereteiből kilépve, a legújabb időben egyetemmé fejlődött, hogy továbbra is erős sziklavára maradjon a magyar nemzeti kulturának és tudományosságának s ezzel egyszersmind az evangéliumi puritán kálvinizmusnak. A régi kollégium tudós tanárai nagyrészen megmaradtak és tovább működnek az új egyetemen, méltó elismerést, hírt, dicsőséget szerezve a magyar nemzeti tudományosságnak országunk határain belül és kívül egyaránt.

A debreceni egyetem theologiai fakultásának tudós tanárai között ilyen nagy hírnévnek örvendő D. D. Símai Erdős József professzor, kit, mint a magyar protestáns tudományos világ egyik magasan kiemelkedő alakját, Ő Felsége 1916 június 19-én az V. fizetési osztályba előléptetett, érdemeinek méltó elismeréséül. E kinevezés, mint kitüntetés, azért nagyjelentőségű, mert ő az első református hittudós, ki a többi hazai egyetemeink kiváló tanárait ékesítő eme méltóságra feljutott. D. D. Erdős József erre a királyi kitüntetésre minden tekintetben érdemes, mert egész életét a tudományok művelésére és a nevelés munkájára szánta s mindkét munkamezőn fáradhatatlan szorgalommal buzgólkodva, nagy eredményeket mutat fel.

Hazai iskolákon és külföldi egyetemeken eminenter végzett tanulmányai után előbb hét évig gyakorló-lelkész, majd 1888 óta Debrecenben a theologiai tudományok rendes tanára. A tudományosság és irodalom terén kifejtett munkásságának értékét és jelentőségét a bécsi theologiai fakultás

azzal honorálta, hogy őt 1888-ban a theologiai tudományok doktorává avatta, viszont 25 évi tanári működésének jubileuma alkalmával 1913-ban a genfi egyetem, Kálvin híres ősi főiskolája, tiszteletbeli doktori méltósággal tüntette ki. A király 1908-ban részére és utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett a „Símai” nemesi előnevet adományozta.

Mint újszövetségi isagogus és exegeta, szellemi termékeiben a végzetlenül isteni kegyelemre támaszkodó pozitív evangéliumi hit és erő hirdetője s megtestesülése. Széleskörű és sokoldalú irodalmi munkásságáról hűsznál több önállóan megjelent tudományos műve, szaklapokban és folyóiratokban közölték temérdek cikke, értekezései, tanulmányai, prédikációi, szertartási beszédei és magas szárnyalású imái egyképen kétségtelen bizonyosságot tesznek.

Apostoli szelídségű lelkének áldásos munkássága azonban a nevelés terén tűnik szemünkbe a maga nagyságában. E lélek az örök kegyelem ragyogó napjának éltető sugáiraiban fürdők szüntelen; odahívja, odavonja tanítványainak ifjúi lelkét is. Apostolként őrzi, védi, atyai szeretettel és jósággal gondozza tanítványainak kicsi seregét, kik — megannyi ifjú Timótheusok — a föld népei közé elmenendők lesznek hirdetni alkalmas és alkalmatlan időben, hogy: „Krisztus az út, az igazság és az élet”. Puritán egyszerűségű, szerény alakja, mintha ma is előttünk állana vonzó példaadással avégre, miképen kell Istentől nyert össze javainkat Krisztus szolgálatára szentelni. A tanítványi hála és tisztelet jeléül egykori tanítványai 1906

június 25-én, mint lelkészi és tanári működésének 25 éves fordulóján hálaíratot intéztek hozzá s nevére jubileumi alapítványt tettek a debreceni kollégiumban. Százakra menő tanítványai közül bizony ma is sokan emlékezünk hálás szívvel figyelmes, gondos jószágára és atyai szeretetére, amely jószág és szeretet szinte meghatványozódik boldog családi életében. Őt élő gyermekkel ajándékozta meg a Mindenható. Drága ajándékok, felnevelve az ősz apa által Istennek félelmében és az Ő dicsőségére, meg a köztársadalom díszére.

Érdemeinek méltó osztályosa művelt lelkű felesége, aki a keresztyén jó

édes anyák példaképe; nevelői hivatottságának pedig élő tanúi a gyermekei, fiai és leányai, akik a vőkkal és az unokákkal együtt boldogító örömtől szereznek a gondos és bölcs apa szívének.

A kivézés, mint nem mindennapi kitüntetés alkalmából őszinte szívből kívánunk minden jót és hosszú, megelégedett életet a tudós professzornak. hogy legyen ő az anyaszentegyháznak méltó dicsekedése, a tudománynak lágyavivője, a társadalomnak nemes lelkű munkása és a debreceni kir. tudományegyetemnek díszje — *ad multos annos!*

Czeknői Karácson András,
békési református lelkész.

Sass Béla.

Egyetemi theologiai professor

Másodízben fordul a királyi kegyes érdemes, sokaktól tisztelt, református tanférfiú: *Sass Béla* egyetemi tanár felé.

Sass Béla a magyar református egyház egyik erős, sziklaszilárd oszlopa. Nem a zajos nagyságok közül való. Munkássága csendes, zajtalan, — szavát is csak ritkán hallani s mégis barátainak s tanítványainak nagy serege mély tisztelettel tekint föl reá. Példátlan a hatás, melyet e férfiú szent komolyságával az isteni dolgok iránti mélyeséges tiszteletével, nagy lelkének Istene előtti mély megalázkodásával s szívének az élet küzdelmei közt megőrzött derős szeretetével az ifjú lelkekbe rögzíteni tud. Egyéniségének e nemes vonásai tisztán tündöklő hitéből fakadnak, — *hitéből*, mely az Isten beszédének örök mélységeiben gyökerézik. Ez a hit, mely — fájdalom — szerte a világon mind kevesebb és kevesebb

nagy tudósnak adja már a *legfőbb* ékes séget s ezzel együtt az erkölcsi súlyt, — ez lobog őbenne s ez teszi naggyá; ez képesíti arra, hogy ne kicsinyes szempontok irányítsák életét, hanem szüntelen lássa és érezze Annak közellétét, ki „jobbajával az egeket kiterjesztő”; ez nemesíti meg minden sorát, mit avatott tollal papírra vet s ez teszi magávalragadóvá, a lélek mélyére hatóvá ihlettől teljes szavait.

Huszonöt éve tanít és nevel e buzgó hittanár tudással, szeretettel s mindennekfelett a maga példájával. Munkája a lelkek mélyén a komoly istenfélelem szent tüzét gerjeszti fel s tanítványai iránta érzett hálájuknak csak csekély részét rótták le akkor, midőn 25 éves tanári jubileuma alkalmával több mint ezer koronás alapítványt tettek nevére.

m. f.

SASS BÉLA

a debreceni magyar királyi tudományegyetem tanára.

Foglyok.

Motto: Feldúlt földrésznünk
minden útna foglyok bonólnak. —

Porfelhő száll fel az országút végén,
Göndörül, gomolyog fehérén égvén
Nyári nap izzó sugári alatt.

— „Kis anyám, várjuk meg, mit hoz a
felhő.”

Lányka kis arca s a hangja esengő,
S kémli hungoryva a hosszú utat.

— „Jaj, hogyha hozna nagy, bégető nyáját
Hőfőhér, csöngettyűs, vig barikákat
S terelné őket vén, bocskoros tót!

Vagy hátha tehénkék? Szép tarkák,
szelűdek —,
Jó barna szemükkel a szemünkbe néznek,
S pásztoruk pipázva ballag velük.

De legjobb szeretném, ha lovak lennének,
Szélvészként jönnének, nyertlenének
S paltozna karikás fejük felett!”

Közelg a felhő és oszlik is lassan —
Magva nagy, nyüzsgő had s szélein csillan
Éles-keményen kékfényű acél.

„Ne aludj! Hé! Hó! Előre! Előre!”
— „Hát nem csordát hajtanak legelőre?
Nem vásárra hoznak szép, fürgé lovat?

Nem barik! Nem bocik! Emberek, bácsik,
S mind olyan búsnak és járadsznak látszik
Mért üzik, mért bántják őket, anyám?”

— „Foglyok ők, gyermekeim!”

— Jaj, anyám, jélek!
Rossz emberek mind úgy-e? Ellenségek,
Rablók és gyilkosok? Fussunk, anyám!”

„Mit se jélj, szívecském! Édes hazánkra
Rátörték bár ők az uruk szavára,
De harcosok voltak s nem gyilkos gazok!

És foglyok most mind. Óh, hát nézd jól
meg őket!

Látod e lankadt, e szomorú főket,
Melyeket védtelen éget a nap?

Nézd e sok lihegő, cserepes ajkat —
Szóttlan regélik, hogy éhséget, szomjat
Mily sokat lárt már e megtört csapat!

S a lelkük mint szenved! Óh, vérig sérti
A szép fiút ott, hogy úgy ösztökéli
Durva lökessel előre az ór!

Végignéz rajta vad-villámú szemmel,
Megg tovább görcsbe szoruló kezekkel
S Istent kutalva magosba tekint.

Nézd —, forró fényben mily sápadtan
reszkel
Sánta kis bajtársa! Olvasót perget —,
S beesett orcáin gördül a könny.

S a kékszemű férfi, ki rád mosolyog
A lelkével bizton most messze bolyog —
S kis gyermekét látja, kit otthon hagyott!

Ezeket otthon mind valaki várja,
Két karját feléjük vágyva kitérja” —
— Sőhajt az asszony s a gyermek zokog:

— „Óh, — kis apákkal mért szabad így
tenni?”

Mereng az anyja:

„S ez mind, valamennyi
Szerető anyjának édes fia.”

Eltűntek. Országút égő homokja
Fátyolát sietőn rájuk dobta —
E különös nyáját szégyenli talán?

Takács Edith.

Dóczi Imre.

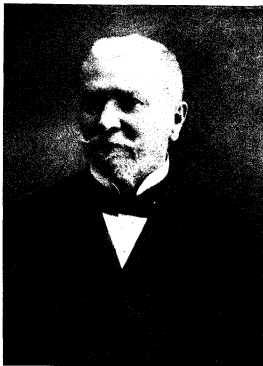
Városunk egyik kimagasló alakjának, Dóczi Imrénék a nevét az egész ország ismeri. Mint pædagogus, kulturpolitikus, tudós és tanügyi író azok közé tartozik, akik hazánkban a legnagyobb elismerésben, tiszteletben és tekintélyben részesülnek. Hivatalára nézve a református egyház szolgálatában áll, de munkásságával és érdemeivel az egész nemzet igazi nagyjai közé emelkedett. A kiváló szellem és példászerű jellem ritka összhangját találjuk benne. Valósággal a Horatius integer vitæ scelerisque purusának megtestesülése nagy tudománnyal és széles látókörrrel.

Az 1916-ik év szept. 1-én töltötte be tanügyi *közszolgálatának 40-ik esztendejét*. Ebből főgimnáziumi rendes tanárnként működött 18 esztendeig, mint igazgató 4 esztendeig és mint a tiszántúli református középiskolák felügyelője is immár 18 esztendeig. De még mindig bámulatos lelki és testi erővel folytatja tanügyünk kibeszélhetetlen javára eredményekben gazdag pályafutását. Közhasznú szolgálatának 40 esztendő fordulóján megragadták az alkalmat úgy tanítványai és ismerősei, mint azok az intézmények is, melyekben áldásos életének sikeres munkáját közvetlenül végzi, hogy ünnepélyesen fejezzék ki iránta érzett mélyszéles tiszteletüket és szeretetüket. Ezt a szép alkalmat használjuk fel mi is, hogy, mint városunknak is díszét és büszkeségét, közelebbről mutassuk őt be a naptár olvasóinak.

Dóczi Imre 1849 szeptember 30-án született Vilyben (akkor Abaúj, ma Zemplén m.). Szülőfalujában elvégezvén az elemi iskolát, 1860-ban szülei a *sárospataki főiskolába* vitték a gimnázium előkészítő osztályába (progimnázium). Egy év múlva a gimnáziumba

iratkozott be, melyet mindvégig kitűnő eredménnyel végzett. 1869-ben szintén Sárospatakon a theologiai akadémia hallgatója lett s már akkor kimutatta nagyrahivatottságát. Több pályadíjat nyert s tanuló társai két evenát a magyar irodalmi önképzőtársulat elnöki tisztségével tüntették ki. Kiválóságának beszélő bizonyossága az, hogy negyedéves theologus korában a leckeórák látogatása alól fölmentetvén, a kolerában elhalt *Pinkey Pál* tanár helyett a főgimnázium V—VI. osztályában a latin és görög nyelv tanítását reá bízták. A theologiai akadémiából 1873-ban távozott s azután egy évig önkéntesi minőségben katonai szolgálatot teljesített. Majd két esztendeig, mint nevelő, tanította *Rózsavölgyi József* fiát, *Lászlót*, Biharos s közben kitűnő lelkészdiplomát szerzett.

Az 1876-ik évben egész életére kiható, nevezetes változás állott be pályáján. Ekkor hívták meg a *nagykőrösi református főgimnázium görög nyelvi tanszékére rendes tanáru*l. Ettől kezdve nagy tehetségét és tudását teljesen a hazai nevelés- és oktatásügynek szentelte. 1879-ben tanári diplomát szerzett a classica-philológiából. Nagykőrösiön nemcsak tanügyi munkásságával és sikereivel vívott ki magának hírnevet és tekintélyt, hanem élénk részt vett szóval, tollal és tettel a város kulturális és közjótékonyági intézményeinek működésében is. A jótekonynőegylet titkárává is választotta. Ugyanott meg is nősült, de feleségét nem sokára elvesztette. Ez a súlyos csapás mélyen megrendítette s attól kezdve a fájdalom belétörött nyilát hordja szívében. Többé soha nem házasodott meg. Egyetlen fiát vette körül minden gondjával és sze-

DÓCZI IMRE

a tiszántúli református középiskolák felügyelője.

refetével. E lesújtó csapás között is nagyoknak és nemesnek mutatkozott.

Az 1887-ik évben a *Lengyel Zsigmond* halálával megüresedett *classica-philologiai tanszékre* a *debreceni főiskola főgimnáziumához választották meg tanárnak*. Ezt az állását ez évi szeptember 1-én elfoglalván, itt is azonnal a legnagyobb buzgósággal feküdt hivatásának. Szigorú, de tapintatos eljárásával, mintaszerű tanítási módszerével, odaadó, lelkes buzgóságával és ritka alapos szaktudományával szinte tüneményes eredményeket ért el. Tanítványai legendákat fűztek személyéhez és tanításához. A tanórákon kívül is igyekezett az ifjúságot nevelni és művelni. Mindjárt 1887-ben új életre ébresztette a főgimnázium VI. osztályának 1882-ben megszűnt önképző-körét, melynek 3 éven át volt felügyelőtanára. 1890-ben szervezte az egységes főgimnáziumi önképző-kört s elkészítette annál alapszabályait. Egyik munkás tagja volt a városban a múlt század 80-as éveinek végén működött felolvasó-egyesületnek is. Az 1893-ik évben részt vett a magyar középiskolai tanárok görögországi tanulmányútjában s tanulmányainak eredményeit több értékes felolvasásban tárta fel a tudományok iránt érdeklődő közönség és szakemberek előtt.

Szélesebb működési tért nyert tehetsége és képzettsége az 1894-ik esztendőben, amikor *Tűdös János* után az egyházkerület őt választotta a *főgimnázium igazgatójává*. Ebben a tisztségen alkotó és rendező szellemi ereje egész nagyságában kezdett kibontakozni. Gyorsabbá és célszerűbbé tette a gimnázium belső ügyeinek vezetését s mindent elkövetett az intézet szellemi és anyagi emelésére. Neki köszönhető, hogy hazánk ezeréves fennállásának ünnepén főiskolánk hozzá méltóképpen vehetett részt az országos kiállításon.

A szerkesztésében megjelent milleniumi értesítővel pedig ércnél maradandóbb emléket állított főiskolánknak. E tartalmas értesítőnek valósággal forrás értéke van. Dóczy az újkori gimnáziumról (1853-tól) rajzol benne rendkívül hű, jellemző és találó képet.

Jóó István halála után, 1898-ban, az egyházkerület egyhangúlag a *tiszántúli református gimnáziumok felügyelőjévé választotta*. Hatáskörét később a felsőbb leányiskolákra és tanítónőképzőkre is kiterjesztették s attól kezdve a *középiskolai felügyelő* címet viseli. A reformátusoknál ugyanazt a munkakört tölti be, mint az államnál a kir. tankerületi főigazgató. Nagyon nehezen vált meg a lelkéhez forrt gimnáziumi tanárságtól s azóta is sokszor viasztóhajítja. Ennek a pályának valóban a zenitjén állott. Méltán aposztrofálhatta őt a magyar tanítómesterek egyik fejedelme, irodalmunk büszkesége: *Beöthy Zsol*t, 1899-ben, mikor az Országos Középiskolai Tanáregyesület tiszteletbeli tagjává választotta, ezekkel a szavakkal: *Ecce magister verus!* Ime az igazi tanítómester!

Mint *középiskolai felügyelő* is lankadatlan ügybuzgósággal és fényes sikerrel működik. Tanúbizonyyságot tesznek erről a tiszántúli református egyházkerület tanintézetei egyenként és összesen, valamint a kerületi közgyűlések jegyzőkönyvei is. Az ezekben közzétett jelentései a középiskolák működéséről mindmegannyi gondos tanulmányok, melyeket egyaránt élvezet és tanulság olvasni. Gondját főként az 1883. évi középiskolai törvény alapján korszerűen szervezkedett és kiegészült református középiskolák belső berendezésére, megszilárdítására és felvirágoztatására fordítja. E célból gyűjtötte össze és adta ki egy nagyobb füzetben a tiszántúli egyházkerület gimnáziumait illető szabályrendeleteket és ha-

tározatokat is (1883 óta), melyek nagy részének szerkesztésébe is irányítólag folyt be.

A magyar református tanárság is fölismernte benne hivatott vezérét. — Előbb a *Tiszántúli Református Tanár-egyesület* választotta elnökévé, majd mikor 1902-ben Debrecenben megalakult az *Országos Református Tanár-egyesület*, ez is egyhangú lelkesedéssel őt ültette elnöki székébe. Azóta már két ízben nyilvánult meg iránta az egyesület egyhangú bizalma. A tanár-egyesület körében az egész országra kihatólag fejt ki tanügyi téren üdvös munkásságot. Sok volna előszámolni mindazt, amit elnöki tisztében páratlan odaadással és fáradhatatlan munkával a kálvinista tanárság és oktatásügy érdekében tett. Ezt majd az utókor fogja és tudja kellőleg méltányolni. Mi csak azt érezzük, hogy benne providenciális férfiút birunk, akít fenkölt eszmék és magas nézőpontok irányítanak minden szavában és cselekedetében. Ezek nyilatkoznak főként classicus szépségű és tartalmú elnöki beszédeiben, melyek valóságos élvezetet nyújtanak és magasztos ünnepi érzésekbe ringatják a lelket. — Az *Országos Középiskolai Tanár-egyesületben* is régebb idő óta vezérszerepet visz, mint az egyesület *igazgatóságának és választmányának tagja*. Érdemeiért az egyesület 1899-ben *tiszteletbeli tagjai* közé emelte. Ez egyesület debreceni körének 1896., tehát húsz év óta nagyérdemű elnöke.

A *magyarországi református egyház* is sokképen igénybe veszi az ő nagy szellemi erejét és bámulatos munkabíró tevékenységét. 1899 óta az *egyetemes tanügyi bizottság alelnöke* s mint ilyen, vezető lelke a református iskoláknak. Kiváló része van az 1901. évi konventi tanterv létrehozásában és az 1901-ben kiadott konventi rendtartásban. Ren-

des tagja volt az 1891—93., majd 1904—07. években Budapesten tartott *református országos zsinatoknak*. Utóbbi egyik *jegyzőjévé* is választotta. 1901 óta *rendes tagja a református egyetemes konventnek* is 1912-ben a *tiszántúli egyházkerület* bizalma a *tanácsbírói tisztséget ruházta rá*. Mindezen tisztségekben nála megszokott, példás lelkiismeretességgel forgolódik. Az egyházkerület tanügyi bizottságában, valamint a debreceni református felsőbb leányiskola és tanító-nőképző igazgatótanácsában szavának mindenkor nagy súlya és jelentősége van. Pontos tanügyi kérdésekben az ő munkálatai szabnak irányt. Így pl. az ő tervezete szerint szervezték 1913-ban a debreceni felsőbb leányiskolával kapcsolatos leánygimnáziumot is.

Az országos közoktatási kormány is méltányolja és felhasználja kiváló szak-képzettségét. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1896-ban az *országos közoktatási tanács tagjává* nevezte ki s ebben az illusztris testületben is az első között foglalt helyet. E tanács megbízásából készítette 1903-ban a görög nyelv- és irodalom, úgyszintén a görög-pótló irodalom gimnáziumi tantervéhez való utasításokat, melyek kitűnő példái az ő alapos szakismeretének, paedagógiai készségének és mintaszerű methodikájának. Mint a tanács egyik bírálója számos classica-philologiai munkát bírált meg. A közoktatási miniszter több ízben küldte ki református gimnáziumok meglátogatására s három ízben vett részt a miniszter elnöklése alatt tartott bizalmas tanügyi ankétán, ahol véleménye nagy figyelemben részesült, sőt egy ízben még a tárgyalás alapjául is szolgált. Classica-philologiai munkák bírálatával is nem egyszer bizta meg a miniszter.

Tudományos és irodalmi egyesületek is kimutatják iránta érzett tiszte-

letüket és nagyrabecsülésüket. A *Budapesti Philológiai Társaság* és a *debreczeni Csokonai Kör* hosszú idő óta a választmányi tagsággal tiszteli meg; a *Magyar Paedagógiai Társaság* rendes tagjává, a *Magyar Prot. Irodalmi Társaság* debreceni köre pedig alelnökévé választotta.

Nagyarányú és sokoldalú közművelődési és tanügyi munkássága mellett a tudományos, főként philológiai és paedagógiai irodalomban is buzgón működött és elsőrangú tekintélyre tett szert. — Mindmáig párját ritkítja összehasonlító nyelvészeti alapon készített iskolai görög nyelvtana, mely megjelenésekor (1887) országos feltűnést keltett s azóta három kiadást ért. Újabban görög olvasókönyvet is készített hozzá. Nagy számmal vannak rendkívül értékes tanulmányai és értekezései, részint a classica-philologia, részint a nevelés és oktatás köréből. Beszédeiben, melyeket szakértekezleteken, egyesületi közgyűléseken és iskolai ünnepélyeken tartott, nemcsak a mélyen járó és eszményi magasságba emelkedő tartalmat és erőt látjuk, hanem a rendkívül kifejező, finom stylust is, mellyel elragadja az olvasó és hallgató közönséget. Ritka ékesszólásával a nagy classicus rhetorok nyomába lép. Mikor gondolatait szépen hangzó, numerosus mondataiban nemes tónusú és páthoszu előadásával jeleníti és érzéklti, szinte varázserővel fogja meg és viszi

magával a lelkeket. Ez a nagy paedagogus és kiváló tudós szónoknak is elsőrangú.

Egyénisége az igazi nagy emberek tulajdonságaival ékeskedik. Amely mar-káns és energikus, époly vonzó és szeretetreméltó. Hívalkodás és gőg nélküli önértzet s tudós szerénység jellemző vonásai. Inkább szeret visszavonulni, mint szerepelni, de ha valahová elhívják és valamire vállalkozik, ott mint egész ember jelenik meg imponáló erővel, lelkesedéssel és kötele-ségtudással. Szigorúsága köztudomású, de ezt elsősorban saját magával szem-ben érezteti. Ám kedélyének nemessége és szívének jósága is csillog beszédében és tetteiben. Nem rideg, nem hozzáfér-hegetlen. Teljes lélekkel tudja élvezni a társadalmi és baráti kör nyájasságát és melegségét, nem zárkózik el az élet szelid örömeitől. Szívesen keres fá-rasztó munkája után pihenést és fel-vidulást a természet kebelén, vagy a görög xeniák és symposionok szellemes, derűs világához hasonló összejöve-telekben. Pályáját nem robotos hivatal-nak, hanem magasabb hivatásnak te-kinti s nem az emeli őt, hanem ő ad annak nagy képességével és bámulatos munkabíráásával tekintélyt, fényt és dísz-t. A Mindenható tartsa meg még sokáig e ritka férfit a magyar tuda-mányosság, nemzeti nevelés és oktatás javára!

S. Szabó József.

Ima.

Szelid mosoly, mely pillanatra fényt vet
Elesüggedi lelkek bú-borús lakába —,
Meleg tekintet, bátorító jó szó,
Mitől a fázó, fáradt-lábú bajtárs
Az élet-útján új erőre kap,
Kézmozdulat, mely titkon meglibbenti

A görnyedt vállon gondok súlyos terhét,—
Egy gondolat, mely ázi a Sötélet
S jélenk szemeknek följei a Szépet —,
Engedd meg nékem, engedd, Istenem :
Föld-életem tartalma ez legyen !

Takács Edith.

A második háborús év a debreceni tanítóképző-intézetben.

Irta : dr. Veress István igazgató.

A debreceni tanintézetek közül alig van olyan, amelyet a háborús viszonyok annyira súlyos helyzetbe juttattak volna, mint a tanítóképző-intézet. Nem nagy számú tanárkarából Kovács István még 1914 októberben hősi halált halt, dr. Ecsedi István súlyosan megsebesült, Orosz István második gyakorló-iskolai tanító a háború kitörése óta katonai szolgálatot teljesített. Növelte még a nehézséget, hogy 1915 szeptemberben a Kovács István helyére választott új tanár, Gáspár Albert, katonai szolgálat miatt szintén nem foglalta el állását. Különböző intézetekből bejáró óraadókkal kellett pótolnunk a hiányzó erőket. A kollégium épületének lefoglalása következtében alig maradt a tanítás számára egy pár terem. A bentlakosokat a város különböző pontjaira kellett kitelepíteni. Amennyiben a tápintézet helyiségeinek nagy része felett szintén nem rendelkezünk, úgy kellett beosztanunk, hogy a gimnázisták 1 órakor, a képezdészek $\frac{3}{4}$ 1 órakor ebédeljenek. Ennek következtében intézetünkben 12—1-ig nem lehetett tanítani, aminek következtében heti 24 órát részint reggel 7—8-ra, részint a délutáni időre kellett tennünk. A délutáni időnek a tanítás céljára való lefoglalása pedig a temetésre való járás rendjében okozott sok bajt és sok kellemetlenséget. Tanítványaink több esetben a legnagyobb zavarban voltak arra nézve, hogy vajon a temetéseken jelenjenek-e meg vagy az előadásokon.

Már szeptemberben a beíratkozás-kor látni lehetett, hogy a IV. évet a növendékek legnagyobb részének hadbavonulása miatt megnyitni nem lehet,

hanem e helyett az I. osztályba való tömeges jelentkezés miatt, itt a párhuzamos osztály felállítása szükséges. Így is történt. Bár az iskolai év a legnagyobb nehézségek között nyílt meg, aránylag elég zavartalanul folyt le.

A megnyílt új iskolai év 53 növendékünket talált a különböző harcatereken és katonai állomásokon. Közülök legtöbbén a 39. közös és 3. honvédegyalogezredben szolgálnak, amely két ezred mindig a legveszedelmesebb ponton harcol. Fájdalom, az elmúlt iskolai évben intézetünk kötelékéhez tartozó 3 növendék halt hősi halált.

Oláh Dezső 3. éves tanuló, életének 19. évében, 1915 október 22-én a Doherdón halt hősi halált. A derék ifjú, aki különösen a tornászat terén tűnt ki s mint ilyen, több díjat nyert, még 1914 október havában önként állott be. 1915 tavaszán a Kárpátokban megsebesült. Majd 1915 augusztus végén az olasz harcterre ment. Innen gyakran írt levelet az igazgatóhoz s a tanárokhöz. Utolsó leveleinek egyikében a gyakorlóiskolába járó Emil öccse felől kérdezősködik; a halála előtt 8 nappal egyik tanárjához intézett levelében így ír: „A jó Isten csak megsegít bennünket s jól elverjük a kutya taljánokat s szerencsésen haza mehetek”. Nem így történt. Halála után egy pár héttel az igazgató egy általa címzett levelező-lapot kapott. A hátsó lapon már idegen kéz ír így: „Ennek a levélnek megtalálója súlyosan megsebesült. Én tudom, aki ezt címezte, hősi halott; béke poraira. Én akartam haza vinni a megcímzett levelet, de inkább elküldöm. Lánoczy János szakaszvezető”. Megható. Az ifjú

magánál tartotta a megcímzett levelezőlapot. Úgy találták meg nála s az egyszerű szakaszvezető elküldte.

Szabó Gyula 3. éves tanuló, halálos lösebet kapott 1915 október 31-én Do-

letette. Nem kell többé készülnie. — Kapitánya az atyjához írt levélben úgy ír róla, mint akire szülei csak büszkék lehetnek. Igazi bátor hősként viselkedett az utolsó pillanatig.

Nem tartozott ugyan már szorosabb értelemben az intézet kötelékébe *Barakonyi József*, aki 1916 július havában az orosz harctéren kapott lösebe következtében a gödingi (Morvaország) kórházban, életének 20. évében meghalt, — mégis joggal az intézetünk halottjának tekintjük a rokonszenves, nagy tehetségű ifjút. Barakonyi József 1915 március havában hadi-tanítói oklevelet

OLÁH DEZSŐ tanítóképző, hősi halált halt.

berdón; meghalt 19 éves korában, 1915 nov. 2. Gorjenskóban (Isztria).

Ármós Sándor 3. éves tanuló, aki az Ármós Bálint családi alapítványnak volt ösztöndíjasa, elesett 1916 január 6-án Rarance mellett (Bukovina), 19 éves korában. Holttestét szülei hazahozatták s eltemették Érkörtvélyesen 1916 május 29-én.

Még 1915 december 18-án így ír az igazgatóhoz: „Itt, ahol most vagyunk, egészen nyugodtan élünk. Nem igen háborgat senki s volna időm készülni a hátralevő vizsgára. Ezért kérek a lehetőleg nehéz tantárgyakból könyveket”. Szegény ifjú! A legsúlyosabb vizsgát

BARAKONYI JÓZSEF tanítókép., hősi halált halt.

kapott s május 15-én bevonult a 3. honvéd-gyalogezredhez. Ő tartotta 1915 március 28-án a hadbavonuló képezdészek nevében a kollégium dísztermében

rendezett ünnepélyen a búcsúbeszédet. Mintha érezte volna a szomorú véget, amidőn búcsúbeszédében a többiek között így szól: „Magyarok vagyunk s ha kell: vérünket áldozzuk“. Öccse: Barakonyi Károly, már előzőleg — 1915 szeptemberben — az olasz harctéren esett el.

Hadbavonult s a harctéren küzdő tanítványok lelkületére érdekes, de egyúttal megható világot vet azon körülbelől 400 levél és levelező-lap, amelyet tőlük az igazgató s a tanárok kaptak a háború kitörése óta. Két, harcba induló tanítványunk leveléből közlök itt néhány sort az ő hazafiságtól és kultúrától égő lelkületük jellemzésére.

Egyik 1914-ben végzett tanítványunk, T. I. Szegedről a harctérre való menetel előtt így ír: „Mindent, amivé lettem, a főiskolának köszönök. Ingyen adta. Szeretettel adta. Adós vagyok. Megyek leróni a harctérre s hálát adok az Istennek. Hogy ezentúl van-e még kötelességem, nem tudom, mert Isten kezében vagyok, — de érzem. Sorsommal teljesen ki vagyok békülve. A kultúrának munkása vagy védője lenni, a magyar népet emelni vagy menteni: lényegében egyenlő értékű. Ha életben maradok, dolgozom tovább, ha vérembe kerül, — nagyobb tragédia egy nem sikerült élet. Egy ember nem nagy áldozat. Akár verejték, akár vér lesz, amivel a győzelemhez járulok, nem ajándék: kötelesség“. Egy harmadéves növendékünk, T. L. hadapród, a harcbanmenetele előtt így ír: „Már alig pár nap választ el az indulástól és megyek oda, ahová menni kötelességem. Megyek oda, ahol annyi vér hullott már el. Megyek és ha kell véremmel, ha kell fiatal életemmel fizetek a hazának. A félelem egy cseppet sem bánt. Hisz legszentebb kötelességemet megyek teljesíteni. Az élet, amit eddig éltem még, oly rövid volt Csupa küzdés volt az

egész. Talán életnek sem nevezhető. Hisz még választott pályámnak is csak feleültjén voltam, mikor könyv helyett fegyvert adtak kezembe. Kis, szelíd lelkű gyerekek helyett, öreg harcos katonákat adtak a kezemre, akikbe vérszomjat kellett ügyszólván oltanom. Istenem, mennyire ellenkezik választott pályámmal“.

Meg kell említenem, hogy két tanítványunk: Varga Gyula és Duzs Kálmán eltűnt, amaz a Kárpátokban, emez az olasz harctéren. Négy tanítványunk közül három: Ruik Károly, Cs. Nagy Gábor, Turóczy Bertalan orosz, Rathó István olasz fogságban van. Itthon levő növendékeink is kivették részüket a háborúból. A harctéren levő katonák karácsonyi ajándékára, az elpusztult kárpáti falvakra tekintélyes összeget gyűjtöttek. Február és március havában több szórakoztató estét rendeztek a kollégiumban levő sebesült katonáknak. Több ízben szerepeltek növendékeink ének- és zeneszámokkal, szavatelokkal a debreceni Katona-Otthonban, ahol majd minden nap segédkeztek a harcba induló katonák megvendégelésénél. Az Otthon vezetősége külön kifejezte az igazgató előtt elismerését és köszönetét növendékeink ily irányú buzgólkodásáért. Ebből kifolyólag látta vendégeikül a Katona-Otthon két ízben, 1916 április 15-én és június 24-én a levizsgázott katona-tanulókat.

Tudvalevőleg katona-tanulóink két ízben vizsgáztak. Először április 12—15. napjain, midőn 19-en és júniusban a haditanfolyam bevégezése után. A haditanfolyam, amelyen 33-an vettek részt, 1916 május 25-től június 25-ig tartott s az eredmény egészen meglepő volt. A katona-tanulók egészen tisztességes vizsgát adtak. A vizsgákon derűs epizódok is voltak. A vizsgálati rendszabály szerint a tornavizsgán minden jelöltnek vezényelni kell társait. Igen, de

Dr. BERNOLÁK NÁNDOR

a debreceni magyar királyi tudományegyetem múlt évi Rector Magnificus.

ám a katonák egy része honvéd, egy része közös. A honvédek külön álltak s azokat illető társuk magyarul vezényelte, a közösöket a jelölt pedig németül. Nem botránkozott meg a vizsgáló-bizottság, amidőn egy debreceni születésű zászlós ajkain ropogva szálltak fel a német vezényszavak: links rechts front, marschieren! Épen ilyen sajátos képet mutatott az ének- és zenevizsga. Érdekes jelenség volt, amint a hadnagy énekelte a zsoltárokat, a szakaszvezető gyönyörűen lejátszotta a feladott gyakorlatokat, a zászlós pedig hosszú kardjával leült az orgonához. A zeneterem ódon boltozatai ilyen hadi-vizsgát még nem láttak.

A hadi-tanfolyam végeztével, az eredmény-kihirdetés után, Tar Lajos hadapród, jelenleg már hadnagy, köszönte meg társai nevében a tanárkar

fáradozását és jó indulatát. Hadd álljanak itt e beszédből, amely mindnyájunk szemébe könnyeket csalt, a következő sorok: „Szívünk fáj, hogy újra el kell válnunk, de egy nagy, nemes feladat teljesítése vár még reánk, míg azt be nem fejeztük, míg megyünk a végszen, az ellenen át, tovább, tovább; még ha a halál árnyékában járnánk is, akkor sem félünk, mert velünk az Isten!... E mai szent nap emlékével távozunk el innen és ha talán a sors úgy hozná magával, hogy az emberek milliói által óhajtott békéért ifjú életünk lesz a váltságdíj, hogy többé vissza nem térhetünk, akkor a mai szent nap emlékkönyvébe be lesz írva: Volt egy nagy kor valamikor, nem is oly rég, amikor a haza hívó szavára lelkes diákok síkra szálltak, kik elmentek messze, igen messze...”

Dr. Bernolák Nándor,

a debreceni tudományegyetem múlt iskolai évi Rector Magnificusa.

Született Radványon, Zólyom megyében, 1880 október 8-án. Jogi tanulmányait a budapesti és részben, közbeszén, a kolozsvári tudományegyetemen végezte és már főiskolai tanulmányai kapcsán, a vizsgák és colloquiumok kitűnő eredményű kiállása mellett föltűnést keltett nagy tehetségre valló pályaműveivel. Érdeklődését már ez időben a büntetőjog tudományának egyes problémái foglalták le; e körből valók első pályadíjnyertes dolgozatai (tévedés, visszaesés kérdéséről) is. A jogtudományi szigorlatoknak a budapesti tudományegyetemen történt letétele után az egyetem ajánlatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából hosszabb időre külföldi tanulmányúton volt; főként Német-, Francia- és Olaszországban, hol a közjogi és államtani

kérdéseken felül ugyancsak elsősorban a legnevesebb büntetőjogi professzorok mellett folytatta tudományos kutatásait és tanulmányozta a büntető-, illetőleg börtönügyi intézményeket. Már első büntetőjogi tanárának, dr. Balogh Jenőnek, a jelenlegi igazságügyminiszternek, hatása alatt lelkes követőjévé lett annak a modern büntetőjogi irányzatnak, mely nem annyira a büntetendő tényálladékok ú. n. dogmatikai és fogalmi kicsiszolásában látja a büntetőjog igazi célját, — e téren a classicus iskola már amúgy is elérte, amit csak logikailag lehetséges volt, — hanem első sorban magának a büntetettnek egyéniségével való foglalkozásban; de még inkább a bűncselekmények megelőzésében, mint a bűnözés leküzdésének legreálisabb és legcélszerűbb módjában. Külföldi intézmé-

nyek és berendezések megismerése csak fokozta ezirányú tudományos meggyőződését, melynek gyakorlati érvényesítésére csakhamar alkalom kínálkozott, midőn hazatérve és bírósági szolgálatba lépve, nem sokára, 1906-ban az igazságügyminisztériumba rendelték be. Itt, mint a törvényelőkészítő bizottság munkása, a büntetőnovella megalkotásában vett részt; ezzel kapcsolatosan az új törvény kommentálásával is foglalkozott. („Büntető törvények és büntető novella” c. m., Balogh Jenő társszerzőségével.) 1908-ban a kassai kir. jogakadémia büntetőjogi katedráját nyerte el, kezdetben nyilvános rendkívüli, majd — az egyetemi magántanárságnak a budapesti egyetemen történt megszerzése után — rendes tanári minőségben. Aránylag rövid ott tartózkodása alatt a szorosan vett professzori funkcion és igen kitartó, termékeny tudományos munkásságon kívül (számos értekezéssel) legnevezetesebb műve ez időből: k „Tévedés taná”-ról szóló, 1910-ből) különös figyelmet fordított a diákság társadalmi ügyeire és a hivatalos oktatáson kívüli önképzésre; úgyszintén igen aktív részt vett azokban a társadalmi mozgalmakban, melyek célja a társadalmi nyomor enyhítésével a bűnözés leküzdését közvetve célzó intézmények létesítése (patronage-mozgalom stb.). 1913-ban a király a budapesti királyi

tábla bírójává nevezte ki, Balogh Jenő igazságügyminiszter pedig az igazságügyminisztériumba rendelte be szolgálati tételre; itt most már másodízben lett alkalma büntetőjogunk törvényhozási újjáalakításának nagy munkájában értékes előkészítő szerepet játszani; első sorban a fiatalokúakra vonatkozó büntetőtörvények kodifikálása körül.

A debreceni egyetem szervezésével ennek nyilvános rendes tanárává nevezetett ki a büntetőjogi tanszékre és ugyancsak ő lett az egyetem második tanévének — és egyben első megválasztott — Rector Magnificus, tanártársai egyhangú szavazata alapján.¹ Rectori éve maradandó sikereket és eredményeket jegyezhet föl az egyetem története számára; a világháború súlyos akadályai és főként pénzügyi nehézségei közepette nagy érdemeket szerezvén úgy a már működésnek indult intézmények továbbfejlesztése, mint újak alkotásában való közreműködés révén (Mensa academica, bírósági internátus, egyetemi ifjúsági intézmények stb., stb.).

¹ A debreceni m. kir. tudományegyetem legelső — kinevezett — Rector Magnificusának, Kiss Ferenc theologiai tanárnak arcképét a Debreczeni Képes Kalendárium az 1913-dik évfolyamában közölte, — egyházközlési főjegyzővé választása alkalmával.

Az Úristen fogad.

Csillagdiszes kupolacsarnokában
Úl Trónusán az Úristen s fogad.
„Bocsássátok be, akik vérök árán
Érkeztek hozzám, a harcosokat!”

— *Mussik* vagyok, Uram, és nem tudom,
Teltemben mi a jó és mi a rossz. [hoggy
Atyuska az én istenem a földön,

Neki fogad szót ott lenn az orosz.
Olyan osztályba ossz be, Uram, engem,
Akova néha Te is lelekints;
Hol nem kell soha gondolkozni és hol
Se vörös ördög, se kancsuka nincs!

„Jól van, fiam. De én *embert* teremtek
És nem atyuskát és nem mussikot.

Ez már a li külön kontárkodások,
De megteszem a státuskórt legelőt :
Kiknek oly szívelpuhtó az ökle,
Atyuskát bizom vörös ördögökre ;
Ő visszaadja, mit tőled kapott,
S amit te kapszál, vissza te adod.
Ő tőled kapta, itt hát visszaadja,
Hordozd te most a hermelin-csuhát —,
Te tőle kapszál, add hát vissza neki
Kamatostul a házi kancsukát“.

„S te, izgó-mozgó sajtukac, ki vagy?“

— Nekem, Uram, gyors igazságot adj.
Panaszaimnak légiója hosszú
És mindenekfelett vezet a bosszú?

Én a sok mindent feltaláló
És nyugtóm sehol nem találó
Nemzet vagyok, kit bajba ránt
Barát s ellenség egyaránt ;
Két tyákszemem, két tartományom
És mindkettőn német a lábnjom ;
Pénzem elnyelte a Mazúr,
Calaisban barátom az úr.

Bemenni nem hagy a török.
Kijönni nem hagy a görög.

A bajaim piramisok,
Szóval, Uram, sok ami sok
S teljes revánsot követelek én
Azon a barbár alsó földtekén,
Hol engem illet elsőnek a rang,
Mert gallba oltva én vagyok a frank.

„Fiam, fiam, széttobbanasz, mint a [bomba,
Túljut léged a tehettség s a vér.
Te kezdted, hogy repülj a levegőben,
Holott a földé a kenyér s babér,
Az ellenséged lassan jár, tovább ér ;
Ég és föld a különbség, te, meg ő
S mindegyitek meglette a magáét :
Övé a föld, tied a levegő.

Adjatok neki szárnyai, angyalok,
Ne kelljen köztünk járnia gyalog.
Legyen leveve róla a nagy átok,
Hagyják magára őt a jó barátok.
S a kárért, amit tett neki Mazúr,
Legyen övé a kék Azúr“.

Szólt és intett az Űr.

És jött a másik
Fejét felnyújtva a zenit-nyílásig :

— Királya voltam tengereknek én,
Kalózvilágban legkülönb legény.
Volt száz kezem, mely száz világba ért,
Zsebelt, rabolt és csapoltja a vért.
S ahol csak gályám becsúszott a résen,
Volt embercsonit- és bőrkereskedésem,
Míg egyszer csak nagy bolti tűz lett
És lötkrement a fényes ütlel.
Verlek felváltva vezérek, basák,
S a tengeri királyságomból
Lett tengeri költárság. —

Uram, nekem nem kell más, csak a [tenger
S mi tengerben van föld és földön ember ;
Emberben csont, csontban velő,
— Én nem vagyok követelő ! —
S egy-két szoros még, ahol elbarangol,
Vesz és elad, fullat s fogad — az *angol*.

„Mutasd a képed, agy képmutató,
Mert túlbemutató ajkodon a szó !

Ha csak szoros kell, hát az itt akad,
Belé szoríthatd, mint a gyík magad.
Üzleted is lesz : te szállítod át
Léthe vízen a túlpárt utasát.
Szabadjegyes mind s jól telkedbe vésd,
Velők nem üzhetsz csontkereskedést ;
Nettó jönnek, csontjuk már nincs nekik,
Az illuzióikba temetik.

A tengermélység tanfolyama vár,
Te lész azon a színlelés-lanár,
Te lantod a Cápát — bukva nyelni,
A Poltpot — szeretettel ölelni,
A Krokodilt — könnyezni meghatón,
Mintha csak angol altruista vón.
A földi tenger ne aggasszon itt :
Ott lesz a német, nem kell oda brüll“.

S már meggyen is, amerre útja nyílik,
Lehorgasztoán fejét a mély nadírig . . .

Mi az? . . . Szemöldjét az Ur szögbevonja
S mindent átvág égzengő baritonja :

„Hogy jött ide az a silány bohóc?
Meszelt képen tán kilógott a kóc
S míg mesterségit jintorogva játszta,
Bekúszott, mint bukfencező pojáca? —
Szerencseszámot húzó papagájja,
Vagy felesákoszott majma volt-e nála,
Mellyel e latin utcasarki céda
Besomfordált a mennyei alléba?

Talán a templom szentképe előtt
Hazug imában fogtatók el őt,
Amint mentséget kunyorált ki gyáván,
Valami méregkeverésbe vágván? —

Hitszegő tort egy vérző dalián:
Ki más ülhette, mint a talián!
Vessétek őt méltó helyére le,
S hogy merre van az ő méltó helye,
Azt már saecula saeculorum ante,
Meglirta e korcs még ép őse: **Dante**“.

S kidobták úgy a taliánt, de úgy,
Hogy még taliánt sem dobtak ki úgy.

— Szálem alejkum! szól egy új alak
És földerülnek a fellejtalak:

— Soká aludtam, pompás volt az álom,
Sikerült újra fiatalra válnom;
Kertem rózsái újból felvirultak,
Életre kaptak regubeli multak;
Az ősellenség torkán ült a kés,
Jött a halál, azzal az ébredés.

S ébredve látom, hogy élnek a rózsák
És ami történt, nem álom: valóság.

Áldozat—éltem én is idehoznám,
Itt van-e Allah? keresi az **ozmán**.

Szavát az Úr elmosolyodva hallá:
„Jó helyre jöttél, én vagyok az Allah,
És én vagyok a Jehova is itten
És minden néven én vagyok az Isten.
Ne féj, nem angol-park lesz itt tanyád,
Tubafa árnya borul te reád;
Beillatoznak minden balszamok,
S az ezeregy-meséket hallgatod.

De végkép el ne altasson a kiszmet,
Mert elkapnak az események s visznek.
Prófétádnak most nagy lett a szakála,
Barbarossáéval nőtt össze szála;

Jó két szakál ez, ha így egybevágy,
E két szakálra ad majd a világ! . . .”

„S Bagdad felől ki érkezik amottan
Oly sütyönsen és oly határozo'lan?”

„Én, aki a világot rené meszedtem,
Én, a kitalálás, munka és a rend.
Én, a jegyelem, szervezett erő, mely
A semmiből is mindent megteremt.
Megismertem és lemértem a földet,
Zsákmány volt mindig és az is marad;
S azé, akivel épen vele jár az
Erkölc, erő, tudás és akarat.

Megvert világok, szétört koronák,
Égből a földre lehívott csodák,
Ti legyetek a szószólók helyettem:
Van-e a földön hatalom felettem?
S Uram! neveddel szállt minden siker
[rám!

„Ki is vagy hát, fiam?”

— Még kérdeheted? A **germán**.

Az Úrnak arca meglepettre váll:
Kis hija volt, hogy fel nem állt.

— „Fiam, tied a hatalom s dicsőség,
De látom, ez előtted sem titok.
Lent tetteidről a történelemben
Iniciálás új lapot nyitok.
Itt, országomban, oldalamba veszek,
A teremlésnek műhelyébe teszek.
Te vigyázkod majd, hogy hiba ne essék
És még legyen a következtesség,
Szabályszerűen, rendben, úgy, amint
A tudomány állása arra int.
S ha látod, hogy a mű itt-ott zilált,
Fogd mesterkézbe és — **organizáld** . . .”

„S neked, fiam, ott leghátul a sorban:
A mondókád, a kívánságod hol van?
Nem is tudom, ki vagy?”

— Istenatyám, én itten igazán
Rösteltem szóra nyitni fel a szám,

Dr. LÁNG NÁNDOR

a debreceni magyar királyi tudományegyetem Rector Magnificusa.

Pedig : legszebb ország az én hazám.

*Legjobb földem, legjobb királgom,
Nekem van ezen a világon ;
Legacélosabb minálunk a báza,
Legjobb gyümölcs a ját minálunk húzza,
Borunk a földön a legtízesebb
És asszonyunknál nincs se jobb, se szebb.
Nem sajnáljuk, hogy minden oda lett,
Mert így kívánta azt a becsület.*

*Királyapánkat nagy-nagy bánat érte,
Hát harcba szálltunk mind egy szálíg érte,
Utolsó szálíg, mindhalálíg,
Míg majd megint minden baj jóra vágik.
De nem ezért és nem azért,
Hírességet vagy haszonért ;
Nem kell minékünk mások földje, népe,
Nem kérdi senki, hogy előre lép-e ?*

*Hogy a végén majd megcsalja-e más :
Mi harcolunk, mert nálunk így szokás.
A mi országunk — ősi terület,
Becsületünk is — ősi becsület.
Mi ott vagyunk még, hogy Istent imádunk,
Adott szót tartunk, a sorunkra várunk ;
Bajban segítettünk, jóban hallgatunk,
De, ha kitör a vihar, ott vagyunk.
S minden poklokkal megállódn helyünk,
Levetl kalappal dalt énekelünk,
Dalt egy földről : „mely ápol s ellakur !“*

*„Elég, elég ! — vág szavába az Úr —
Ide szívemre, te javíthatatlan,
Ki is lehetnél más, mint : a magyar !“*

Szávny Gyula.

Dr. Láng Nándor

a debreczeni tudomány-egyetem Rector Magnificus.

Egyetemünk, mely e világháború hajnalán, a legendakívülbb napokban nemcsak mint a magyar tudomány, hanem mint a magyar hit és jövő egyik szimbóluma született, a gyorsan pergő idők folyamán immár harmadik évét éli s harmadik karából, a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományiból választotta e. i. rector magnificusát. Mivel Naptárunk művelt közönsége, mint régebben az ősi kollégium, úgy e belőle sarjadt új intézmény iránt is mindig meleg érdekekkel viseltetett, díszét és dicsőségét a magáénak is vallotta, úgy hisszük, kedves kötelességet teljesítünk, ha az új rector arcképét néhány életrajzi adat keretében itt bemutatjuk. Hiszen helyi jeleseink megismerése, önnön művelődésünk egyik legszebb eleme ; Debrecen kulturéletének pedig állandó vonása volt mindenha.

Láng Nándor dr. született 1871 január 3-án Temes megyében, Delibáton, annak a derék és hazafias német

népnek körében, mely Lenautól Herczeg Ferencig annyi kiváló költőt és íróat ajándékozott már irodalmunknak. Atyja, maga is buzgó misszionárius minden nemzeti ügynek, fehértemplomi polgári iskolai tanár volt s annak idején, mikor az osztrák határőrvidék ismét magyarrá lett, az első összes kartársai közt, ki a magyar állam szolgálatába átlépett. Azonban — fájdalom — korán elhalt s egyetlen fiának alig öt éves zsenge gyermekül kellett megtanulnia azt a legnehezebb leckét, hogy a maga lábán lépjen be s járja végig az élet iskoláját. bár minden bizonynal épp ez a küzdés lett egyik főforrása annak az égő munkakedvnek s puritán karakternek egyszersmind, melyek Láng Nándor egyéniségének tudása mellett oly kimagasló emberi értékei. Elemi és középiskolai tanulmányait Fehértemplomon, a főiskolaikat a budapesti egyetemen végezte, ahol class. philológiát s ami kezdettől fogva kedves studi-

uma volt: archaeológiát és művészettörténetet hallgatott. Szorgalma és tehetsége révén már korán feltűnt, sőt egyik tanulmányával (Kazinczy és a görög anthologia) megnyerte az egyetem pályadíját, de egyben tanárainak egy Török Emilnek, Hegedűsnek, Hampelnek és Czobornak többé nem múló baráti rokonszenvét is. Tanulmányai mellett, bár szabad idejében óraadással volt kénytelen könnyíteni sorsán, igen tevékeny részt vett az egyetemi diák életben: az Egyetemi kör irodalmi és tudományos szakosztályának működésében, sőt egyik lelkes előkészítője és alapítója lett az ifjúsági „Betegsegélyző Egyesületnek“. A „Bölcsészethallgatók Segítő Egyesülete“ pedig eddigi munkás érdemeit akarván jutalmazni véle, (1892) elnökévé választotta. Kitűnő doktori és tanári vizsgálatainak (ugyancsak a class. philológiából és művészettörténetből) letétele után, miután katonai kötelezettségének is eleget tett s a vidéki helyettes tanárkodás kényerébe is belekóstolt, továbbfejlődése érdekében (állami ösztöndíjjal) Párizsba ment, hol művészettörténeti és archaeologiai tanulmányokba merülve a Sorbonne-ban, az Ecole de Louvre-ban, a College de France-ban s az Ecole pratique des Hautes Études-on egy teljes évet hallgatott; majd ottani nagyhírű tanárainak ajánló leveleivel ellátva Belgium és Angolország műgyűjteményeit látogatta végig. Benyomásokkal és tervekkel gazdagon indult hazafelé, de eredeti vágyát, — hogy valamelyik hazai, rokon irányú múzeumban elvonultan tisztán eszményeinek és tudásvágyának áldozhasson — meg nem valósíthatva, a budai I. ker. főgimnáziumban vállalt tanári állást. Tizenhárom évi odaadó munkásság után innen hívta meg 1909-ben az egyetemmel kapcsolatos Tanárképző-intézeti Gyakorló, u. n. Mintagimnázium egyik class. philo-

logiai tanszékére, ahol azután egyetemünkre történt kinevezéséig megszaktítás nélkül működött. Már maga ez a tény, az ország első középiskolájának e megtisztelő bizalma, hangosan beszél az ifjú tudósnak egyre növekvő sikereiről és érdemeiről, aki súlyos iskolai elfoglaltsága közepette tudományos eszményeinek sem szűnt meg áldozni s adja ki egyik jeles értekezését a másik után. Ily alapon kéri föl a kultuskormány már 1903-ban a közép-, más alkalommal a polgári iskolai tanárok számára rendezett tanárképzői tanfolyamokon a művészettörténet előadására. Majd a budai Paedagogiumban és a Ludovica Akadémiában tart hasonló kurzusokat. 1905-ben a budapesti Philologiai Társaság bízta rá kitűnő folyóiratának, az Egyetemes Philologiai Közlönynek egyik szerkesztői tisztét, 1907-ben a budapesti tudományegyetemen a class. archaeologia magántanára, 1911-ben a Tudományos Akadémia lev. tagja lesz, hol nem sokkal utóbb, mint az archaeologiai és class. philologiai, újabban a nagy missziójú balkáni bizottság rendes tagjaként szintén jelentékeny munkásságot fejt ki. Közben magánvállalkozásból, vagy társulati és állami megbízások alapján tovább folytatja külföldi tanulmányútfait, s bejárja az antik művészet szinte minden kiválóbb emlékhelyét: így egész Görögországot, az aegai tenger szigeteit, Kisáziát és Délolaszországot, egyuttal az összes főbb nyugateurópai e nemű gyűjteményeket is. Mint a vallás- és közoktatásügyi kormány képviselője részt vett az athéni (1905.) és római (1912.) nemzetközi archaeologiai kongresszuson, mely utóbbinak egyik titkárává is megválasztották. Viszont Berzeviczy Albert akkori kultuszminiszter (1905—06.) megbízásából előkészíti a kormányunk részéről önállóan tervezett, rendszeres görögországi kutatásokat s a külföldi

nagy államok mintájára egy athéni magyar intézet felállítását. Sajna, hogy e sikeres tárgyalásokat — még formális lezárásuk előtt — akkori feldúlt politikai viszonyaink végleg megakasztották. De hogy Láng Nándor neve a külföld archaeologiai köreiből rövid idő alatt mily jó hangzásúvá lett, elég röviden annyit említenünk, hogy bár a fentemlített tárgyalások megszakadtak, de nem azok az értékes baráti kapcsolatok, amelyeket Láng ekkor s már előbb, szakja legjelesebb képviselői körében szerzett. Így Dörpfeld Vilmos a class. archaeologia mai legnagyobb buvára meleg barátságával tüntette ki, s az ő egyenes meghívására vett részt vele együtt a pergamoni újabb, nagyszerű ásatásokban.

Szakszerű értekezéseinek, kisebb-nagyobb tanulmányainak dús sorozatából legyen szabad az alkalommal csupán a fontosabbakat fölemlítenünk, aminők például: „Kréta és Hellasz“ (Akadémiai székfoglaló); „Odysseus hazája“; „Az antik műveltség emlékhelyeinek fölkutatása“; „Epidaurus“; „Az ós-görög műveltség és Homérosz“; „Az aquinumi múzeum terracottái“; „Herakles és Omphale reliefek“ stb. S még számos cikk, értekezés, bírálat a class. philologia, archaeologia s a művészeti nevelés köréből, mely utóbbi kérdést nálunk a Magyar Paedagogiában egyenesen Láng Nándor indította meg, sőt egyik lelkes előharcosa lett néhány külföldi előkelő szakfolyóiratban is, minők a Berliner philologische Wochenschrift s az Archaeologisches Jahrbuch. Végre ugyancsak az ő tollából való a Beöthy Zsolt szerkesztette „Művészetek története“ c. nagy vállalat I. kötetében a maga is egész könyvet kitevő „A görög művészet története“ című értékes szakasz.

Ime egy ilyen magasan ívelt pálya, szép és érdemes munkásság alapján

nevezte ki Őfelsége bizalma Láng dr.-t egyetemünk alapításakor ennek bölcsészeti karán létesített egyik class. philologiai tanszékére. Azóta a miénk és városunké, hol ismert lelkeségével, gyakorlati ismereteivel és tudásával szolgálja tovább a magyar tanárképzés s a magyar tudomány érdekeit. Már itt körünkben éri az az újabb kitérítés, hogy a debreceni egyetem mellett felállított Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottságnak elnökévé nevezi ki a kultuszminiszter. Az 1915—16. évben a bölcsészeti kar dékánjává választják kartársai, a folyó 1916—17. iskolai évre pedig egyhangúlag rectorrá az összes karok delegáltjai.

Mint ember: Láng Nándor egyike a legközvetlenebb és legszeretetremlőbb egyéniségeknek, mely jellemvonása, alapjában komoly és egyensúlyozott kedélyével a legszebb harmoniában olvad össze, akárcsak ideális életfelfogásával és szigorú erkölcsi világnézetével — a folytonos és komoly munkaszeretete. Lenni és nem látszani, kötelességét minden körülmények között vaskövetkezetességgel teljesíteni, s a múlt és kicsinyes érdekeken felül magasabb ideálokra, a közre, a nemzeti feladatokra gondolva munkálkodni: ez egyik első, mondhatnánk vezető életelve néki, amely minden tettét, törekvését átsugározza, mert benne látja, mint hazafi a jövő Magyarország, mint tanár a jövő magyar ifjúság áttekintésének biztosítékait.

Mint tanár: már örökölt hajlama szerint az ifjúság őszinte, meleg lelkű barátja, akinél meghallgatásra talál minden jogos kérdés vagy óhaj, támogatásra minden nemes törekvés közvetlenül és ösztönszerűen, mintha ez nem is lehetne másként. Rokon- és ellenszenv, — hiú szeszély, vagy téves egyoldalúság sohasem vezette, amint-hogy bizalma zálogául viszont megásra

törekvő lelket, komoly, odaadó munkakedvet keres az ifjúságban is. Hogy ily princípiumok mellett mennyien részesültek nála hosszú tanári pályája alatt a szegényebb sorsú ifjak közül anyagi támogatásban is: azt csak a saját szíve tudná megmondani. Előadásai, melyeknek a múlt tél folyamán tartott szabad egyetemi ciklusok alatt városunk nagy közönsége is tanúja lehetett: rendkívül alaposak, széles ismeretkörön nyugvók és magas színvonalúak. Samiként lassan, világosan tagolt beszédében a jól formált mondatok, úgy sorakoznak okfejtéseiben a tiszta, logikus és mélyelmű gondolatok. Szóval valami klasszikus egyszerűség és áttetsző tisztaság jellemzik (akár egyéni karakterét) még tudományos fejtegetéseinek mikéntjét is.

Természetes dolog, hogy mint rector magnificus ugyanczen erényeket hozta magával az egyetem kormányzóí székébe, amellyel amennyire nem keresett,

épp oly szigorú kötelességnek érez maga magára nézve ma, amikor már elfogadott. Ő igazán nem a fényét érzi és méltóságát ragyogtatja, hanem a terhét és gondját viseli azzal a megalkuvást nem ismerő határozottsággal, mely a legkisebb folyóúgy, egy akta elintézésénél épp annyira jellemzi, akár a miniszteriummal folytatott elvi jelentőségű dolgok tárgyalása körül. Ime, így munkálja Láng Nándor dr. nemcsak a legbuzgóbban, hanem egyúttal a legsikeresebben is azt az eszményt, amelyet rectori beszédében hangsúlyozott, hogy míg befelé az egyetem szellemi életét teljesebbé, jogait és tekintélyét kifelé mentül elismertebbé és parancsolóbbá tegye, de mindég kapcsolatban azokkal a tisztességes hagyományokkal, amelyek egyetemünk törzséről, az ős kollégiumról szállottak ránk örökre. Ezért köszöntjük őt kétszeres örömmel rectori méltóságában, isten áldását kérve reá és további nemes munkájára. (C.)

Az én fiam...

*Az én fiam: az én jövőm,
Életcélom és legszebb álmom.
Múltam rég' álmotemető
S hogy múlttá lett, már nem is bánom.*

*Az én jövőm: az én fiam,
Gyermekek még s már mint férj menő el
Halálos táncra, vészbe, harcra
S állja vitézül, büszke mellet.*

*... Én Istenem én hittelek,
Imádkozni is megtanultam*

*Úgy magam módjára: dalos szóval,
S most megroskadton, térdrehulltan.*

*Így kérlek Téged, hívő szívvel,
Ha halni kell: csak haljak én.
Gyáva halált bár azt se bánom;
Fiam meg győzőn glóriáson,
A gyilkos harcok mezején,
Szép nyara nyíló elején
S ha kell: csak haljak, menjek én.*

Szathmáry Zoltán.

Hogyan keletkezett Debrecenfalva.

Írta : Csűrös Ferenc.

Hogy s mint keletkezett Debrecenfalva ? Erre legmegfelelőbben egy debreceni szóval lehet válaszolni : *csinálódott*.

A szó legvalódiabb értelmében csinálódott. Nem aktaszagú büröből indult ki Debrecenfalva gondolata, nem is skatulyázó rendszerességgel, matematikai képletekkel dolgozó tudós szobájából, hanem egyszerre csak meglett, kibújt a földből, mint a vadvirág a Nagyerdő pázsitjából.

Az egyik legelterjedtebb magyar napilap 1915 június első napján megjelent számában Pásztor Árpád megrendítő rajzát adta az oroszjárta sárosi határvidék, különösen Alsópáony pusztulásának. A leírás visszhangot keltett a debreceni szívekben, kiváltképen Debrecen első polgára, Márk Endre polgármester szívében. Mindenki érezte, hogy itt tenni kell valamit. Szóbeszédben nem is volt hiány. De *cselekedet* mégis csak akkor lett belőle, mikor a polgármester vette kezébe a dolgot. Hosszas fontolgatás és a paragrafusok közt való cserkészés helyett összehívta a tanácsot rendkívüli ülésre s ott keresetlen, egyszerű, de érzéstől átfűtött szavakban tárta föl a felvidék nagy nyomorúságát. A tanács tagjai mind egy nézetben voltak : itt segíteni kell. Pénzünk ugyan nincs, a kassza üres, de hát arra való a főszámvevő, amilyen ügyes ember, kerít ő a föld alul is. Meg aztán itt van a debreceni társadalom, ez az arany szívű, minden áldozatra kész közönség. Csak a nyelvén kell tudni megszólalni, csak a szívéhez kell tudni férközni s meg nyílik a bőséges pénzfőrnál. A Vörös-Kereszt vezetősége már megmutatta, hogy megvan a kulcsa a közönség szívéhez, tud is vele bánni. Intézte ő a

társadalmi gyűjtés dolgát. A város meg nyúljon bele a ládafiába és kezdje meg maga az adakozást ezen a koronával. Ebben állapotodott meg rövid beszélgetés után a tanács.

S hogy, hogy nem aztán ebből az ezer koronából kettő lett. A jegyző — szép szál, erős fiatal ember — vagy hogy elszorakozott, vagy hogy a gyenge szíve diktálta így, véletlenül *egyezer* helyett *kétezer* koronát talált beleírni a jegyzőkönyvbe. A jog- és pénzügyi bizottság szemfüles emberei vették észre később, hogy : hohó, a szóbeli határozat és a jegyzőkönyv nem pázol. De azért a viláért sem mondta volna egy sem, hogy javítsuk ki. Ami írva van, az írva van, punctum. Sőt egyik-másik várostatya mintha azt mormogta volna befelé mosolyogva : ennyi fáradsággal akár *négyezret* is foghatott volna az a jegyzői penna, bizony megszavaztuk volna.

Közben a Vörös-Kereszt sem nyugodott.

Alig kapta meg a tanács felszólítását, összeült a debreceni Vörös-Kereszt „legfőbb kigondoló kis bizottsága“ a polgármester belső szobájában. Furcsa egy bizottság volt ez. Ez is *csinálódott* magától. Nem küldte ki senki, nem bízta meg senki, mégis volt. Nem volt se pénztárosa, se titkára, még csak jegyzőkönyvet sem vezetett, mégis, ami jótékonyági mozgalom csak megindult Debrecenben a háború borzalmai enyhítésére, könnyek szárítására, árvák vigasztalására, abban mindenütt jelen volt.

Csak elnöke volt meg : a minden jóban fáradhatatlan polgármester. A tagjai úgy verődtek össze. Az a közös gondolat sodorta össze őket, hogy ebben a

világzivatárban, mikor a legerősebbek, legderekabbak ágyuk pokoltüzében járják nap-nap mellett a haláltáncot, akkor annak, aki itthon maradt, ne legyen pihenése, hanem fáradjon, vigasztaljon, gyógyítson, dolgozzék szüntelenül.

A kifogyhatatlan ötletességű lapszerkesztő, az aranyos kedélyű gyógyszerész, a poétalelkű ügyvéd, a javíthatatlan idealista tanár, a világ legszerényebb polgármesteri titkára és e sorok írója, — egyhangúlag megállapított címe szerint: a debreceni kulturügyek hátramozdítója, — ültek együtt a polgármester szobájában azon a nevezetes június nyolcadiki gyűlésen, ahonnan Debrecenfalva gondolata szárnyra kelt.

Meleg júniusi napfény nevetett be az ablakokon s ragyogó sziporkái ott táncoltak a polgármester íróasztalán heverő nagy ezüst szelencén. A vendégeknek való szivar és cigaretta volt benne különben, de most csintalan beszédeknek lett a középpontja. Egyik adoma a másikat, egyik tréfa és szövecs a másikat csiholta elő. Valami benső, csöndes öröm töltötte el akkor a szíveket: a diadalmas gorlicei áttörés utáni világraszóló nagy győzelmek napjai voltak ezek.

Egyszer csak a polgármester félbeszakította a tréfálkozást és odaszólt: Urak, elég legyen már a viccből, csináljunk valami okos dolgot is. Aztán elmondotta, mi történt eddig, milyen elhatározásra jutott a tanács. Hogy a város már belenyúlt a ládafiába, pénzt ajánlott fel a segítség céljaira, de azt már maga sem tudja, miképen induljon neki. Valami jó tanácsra, ügyes ideára volna szükség.

Akkor megindult a tanakodás: mit csináljunk, hogy csináljuk. Társadalmi gyűjtést indítsunk s a pénzt az államnak ajánljuk fel? Nem jó. Minden gépek között az államgép a legnehezebb mozgású, mire az nagy csikorgással

mozgásnak indul, a szegény hajléktalanok vagy megfagynak, vagy kivándorolnak Amerikába.

Albumot csináljunk, jótékony koncertet, utcai gyűjtést? Mind szép, de nem elég. Valami nagy dolgot kell kitalálni. Valamit, ami méltó a világviharzás félelmetes arányaihoz.

Előkerült megint a Pásztor Árpád cikke. Abból egy passzus mintha úthigazítást adott volna: milyen szép lenne, ha az elpusztult falvak újjáépítésénél Debrecen adná az ajtókat, Kecskemét az ablakokat!

Ez sem jó. Kivihetetlen. A poéta ezt szépen elképzeli magának, de mikor a megvalósításra kerül a sor, akkor látni, hogy abszurdum. Mérnök, építész, pallér mosolyognak egyet, mikor ilyen poétabeszédet hallanak.

Mi legyen hát? Törte a fejét mindenik, szinte kiült az ábrázatokra a kioldódás, de a fejtörésnek nem akart eredménye lenni.

Egyszerre csak, — mintha a szoba faláról alátékinő debreceni főbírák valamelyike sugta volna meg, — hirtelen közbeszólt valaki:

— *Ej, urak, hát építsen fel Debrecen maga egy falat!*

Csönd lett. Összecsillantak a szemek. Aztán szinte felujjongott az egész társaság: megvan, ezt vártuk, itt az idea, egyszerű, világos, mint a Kolombusz tojása, mégis nagyszabású, lelket lendítő, szívet megejtő.

Hogy ki volt az idea gazdája nem tudni. Úgy pattant ki, mint a villamos-sággal teltett leydeni palackból a villamos szikra.

A gondolat egyszerre meghódított mindenkit. Annyira egyszerű, annyira szép és annyira — *debreceni*.

Az ősök képei elégedetten mosolyogtak le a falról. Így van ez jól, így csináltuk mink is.

Mikor a hatvanas évek elején föl-

merült Debrecenben a gondolat, hogy színházat, szép erős színházat kellene építeni, a takarékos civisek nagyon csóválták a fejüket: minek a', ha eddig megtehettünk nélküle, megtehettünk ezután is, mért adnánk ki ilyesmire annyi töménytelen pénz?

— Hogy mért? — csattant fel a polgármester, — azért, mert *felik*!

Ez már olyan érv volt, hogy a civis büszkeség nem tudott neki ellenállni. Megnyitlak a debreceni zsebek és egy-kettőre felépült a színház.

Hát már most nem színházat fog felépíteni Debrecen, hanem egy egész falut.

Mindenki rögtön tisztában volt vele, hogy ez az ötlet, mihelyt szétrepül a városban, azonnal meg fogja hódítani az egész város apraját-nagyját.

Hozzá még az idea, alig hogy kibújt, azonnal rügyeket bontott, ágacsákat hajtott, mint az indus fakir fácskája, mely a bűvös vessző hatása alatt a nézők szeme előtt egy óra alatt nő magból embrenyi bokorrá.

— Ha már felépítjük a falut, nevezük el Debrecenről!

Ez az idea is nagy tetszésre talált. Egy kis vita volt ugyan arról, hogyan történjék az elnevezés, de csakhamar meglett az egységes megállapodás: legyen a neve *Debrecenfalva*.

— Aki egy summában lefizeti egy ház felépítési költségét, annak a neve legyen megörökítve az épület homlokzatán!

Ez meg már éppen törőlmetszett debreceni ötlet volt. Tetszett is nagyon.

Debrecen az iskolák városának szokták nevezni. De joggal lehetne az *alapítványok* városának is hívni. A debreceni vagyonos polgár azzal szokta a nevét megörökíteni, hogy kollégiumra, kórházra, egyházra testálja vagyona egy részét, azzal a kikötéssel, hogy a nevét fenntartó alapítvány legyen be-

lőle, melynek kamataiból arra érdemek kapjanak segítséget s mindenkor hálával gondoljanak a nemes szívű alapítványtevőre.

Az emberi hiúságnak legszebb, legnemesebb és leghasznosabb megnyilvánulási formája ez. A debreceni kollégium szép vagyona ilyen alapítványokból rakódott össze.

Senki nem kételkedett benne, hogy özönével fognak jönni az aláírások és hogy még a mostani súlyos, felleget, nyomasztó időkben is rövidesen egybegyűl Debrecenben az a summa, amiből egy kárpátalji elpusztult falut fel lehet építeni.

A további akció részletei hamarosan meg voltak állapítva. Az intézés jó kézben volt: a polgármester erős keze a biztosíték, hogy Debrecenfalva még a tél előtt felépül.

A kis társaság azzal a szívet melegítő boldog tudattal oszlott szét, hogy istennek tetsző, nemzetfenntartó, szép munkát végzett. Méltót Debrecenhez és méltót a világtörténeti nagy időkhoz.

Hát így született meg Debrecenfalva.

Az eszme aztán szétszármnyalt az egész országban. Pár nap alatt száz-ezrek gyűltek egybe, annyira megkapta a lelkeket a Debrecenfalva-mozgalom mélyén rejlő *nagy nemzeti alapgondolat*.

Befejezőül hadd essék még erről is egy pár szó.

A háborúban elpusztult kárpátalji falvak ily módon való felépítése nem egyszerű jótékonyosság, nem pusztán áldozatkész emberi szívek felbuzdulásán épült jóltevő akció, hanem messze a jövőbe néző, távoli célokat is szemmel tartó, nemzetépítő mozgalom.

Az ország magyarsága ezt érezte meg ösztönszerűen, mikor az elpusztult falvak Debrecen példáján való felépítését oly példátlan lelkesedéssel karolta fel.

A nemzetiségi kérdés célszerű megoldásának egy módja van adva ezzel a mozgalommal kapcsolatban.

Hogyan, mi módon?

Hosszas fejtegetésre nincsen szükség, az összefüggés annyira világos.

A nemzetiségi kérdés a háború után a legsürgősebben megoldandó problémák közt fog felsorakozni, az bizonyos. Az is bizonyos, hogy egészen más forma megoldásra vár, mint amilyenre egy pár évvel ezelőtt még sokan gondoltak. A *kényszermagyarosítás*nak még a gondolatáról is le kell tennünk. De nem kell és nem szabad letennünk a *békés magyarosítás* gondolatáról. Az ország nemzeti egységének elérése, vagy legalább megközelítése a magyar *kultúra* terjedése és térhódítása útján a legszebb, legnemesebb nemzeti feladat.

Azok a nemzetiségek, melyeknek fiai együtt küzdöttek végig a világ-háború rettenetességeit, kiknek vére a magyar vérrrel egybevegyültlen ömlött Szerbia hőcei közt, az olasz harctéren, a lengyel síkokon, nem szolgáltak rá arra, hogy erőszakos eszközökkel, akaratuk ellenére tegyék őket magyarrá. Az ilyen eljárás mód különben sem járt még sehol sikerrel. Csak a dacos elszántság és kemény, akaratos ellenállás érzését ébreszti föl a lelkekben.

Ellenben a békés közeledésnek az a módja, mikor nemzetiségeink felé a sebet hegesztő, szétdőlt tűzhelyeket felépítő, segítő jobbot nyújtjuk, a lelkeket nyeri meg, a hála kristályvizű forrásait buzogtatja fel a szívekből s ezzel alkalmassá teszi arra is, hogy a magyar nemzeti kulturaközösség számára is megnyerhetők legyenek.

A nemzetiségek megnyerése a magyarság számára csakis kulturális felsőbbiségünk rájuk kiterjesztésének céltudatos, de békés eszközeivel lehetséges.

És itt a magyarázata annak, miért fogadta az egész ország magyarsága oly lelkes örömmel Debrecenfalva gondolatát.

Mikor Debrecen városa és a debreceni közönség elhatározta, hogy felépít egy elpusztult kárpáti falut, tette ezt nem azzal a gondolattal, hogy felépíti s azzal vége, többet nem törődik vele. Hanem igenis azzal a szándékkal, hogy a felépített falut ezentúl is gyámolítja, ellátja iskolával, óvodával, gazdasági szerekkel, könyvekkel. A *Debrecenfalva* név nem a tömeghiúság kielégítésére való, — mint a mozgalom lekicsinyelői esetleg hiszik, — hanem szimbóluma annak az állandó kapcsolatnak, mely a nagy alföldi magyar várost a kárpát-alji ruthén faluval ezentúl összekapcsolja. Kiterjeszti rá gondoskodását, mint a jó anya messze idegenben élő gyermekére.

Debrecenfalva — nem telik bele húsz esztendő — magyar falu lesz. Magyar iskolával, magyar óvodával és magyar szóval a templomában. És magyar lesz az a sok más ruthén falu, melynek örökbefogadására, gondozására egy-egy nagy magyar város vállalkozott — jószívűségből, nemes áldozatkészségből és előrelátó, okos nemzeti politikával.

Igy csinálódott meg Debrecenfalva s így csinálódik meg az egyedül észszerű magyar nemzetiségi politika.

Antalfy Ferencz könyvkötő, bőrdíszműves,

Debreczenben, Piacz-utca 31. szám alatt, városházzal szemben.

Kézli: Egyszerű és dísz-könyvkötéseket. Levél-, szírv- és pénzárnyékokat. Arckép- és jubileumi díszleveleket, továbbá ajándéknak igen alkalmas bőrvéset vagy püsch és selyem ípművéseti dísz tárgyakat. =

Dr. Hatvani István,

a debreceni kollégium híres professzora.

Ki ne ismerné a *Hatvani István* nevét? Hiszen ő a magyar nemzet egyik legendás alakja. Ördögökkel cimboráló, mágikus, akiről sok tréfás és háthor-zongató mese maradt fel. Mindezt az ő csudálatos, nagy tudománya miatt költötték reá, melyről azt hitték, hogy nem Istentől, hanem ördögtől való. Mint ahogy a természettudós, német *Faust*ra ráfogták, hogy eladta lelkét az ördögöknek, hasonlóképen tettek ővele is. El is nevezték „*Magyar Faust*”-nak. Nemcsak tudományos könyveket írtak róla, hanem népies iratokat is képekkel, amiket a piacokon, vásárok alkalmával, nagy fennszóval árultak a hiszékeny népnek ponyva-sátorokban. Így lett belőle ördögös alak, akinek nevét is rémülettel ejtették ki s a rossz gyerekeket vele ijesztgették. Még a múlt század 70-es éveiben is jelent meg róla ily című ponyvairódmű termék: „*A híres Hatvani tanár élete, viszontagságai, csudálatos tettei, rettenetes vége és pokolba menetele*”.

Pedig hát Hatvani uram annak idején istenfélő, tudós tanára volt a debreceni öreg kollégiumnak 37 esztendőn keresztül 1749-től 1786-ig. Ő kezdte itt tanítani az experimentalis fizikát, azaz műszerekkel gyakorlatilag mutogatta a természet csudás jelenségeit. Villámokat szóró electrica masinája mai napig meg van a református főgimnázium fizikai szertárában. Amit ő csinált, azt ma minden középiskolai tanuló természetesnek találja, de akkor Istentől elrugaskodott embert láttak benne, aki emberfeletti hatalomra tett szert s ezért az ördögökkel szövetekezett. Nóta is szól róla sok; költők is megénekelték. Legnévezetesebb az *Arany*

János róla szóló költeménye: „*Hatvani*”, mely így kezdődik:

„Kitélt az év, a pere lejára,
Hogy Debrecen híres tanára,
Mint vérrel esküvé egy rossz nap
Atadja székét a — Göncösznek.”

Növelte az alakja körül fűződő mesés mondakört az a sok csudás gyógyítás is, mellyel nemcsak Debrecenben, hanem az egész országban elhíresült annyira, hogy messze földről tódultak hozzá a betegek és nagy urak hívogatták magukhoz mindenfelé. Mert Hatvani orvos-doktor is volt. Doktori diplomáját külföldi egyetemen szerző. Előzőleg szülőföldjén, Rimaszombathban tanult 15 esztendőig koráig, azután a losonci, kecskeméti és a debreceni kollégiumban, ahol 1738 április 24-én iratkozott be a felsőbb tanulók közé. Itt aztán eszével és szorgalmával sokra vitte; lett a kisebb deákok főnöke, a logikusok és orátorok tanítója, a köztanítók praesese. Tanárai voltak: *Maróthy György* és *Szilágyi Sámuel*, a későbbi hírneves tiszántúli püspök, akihez fogható nagyeszű és szép elakú ember ritkán születik. Korának egyik csudája volt. Ezeknek a vezetése alatt kezdettek kibontakozni Hatvani nagy lelkének szárnyai és hatalmas képességei. Ők eszközölték ki számára a debreceni egyház pártfogását. Ez az egyház 1747 jún. 30-án hozott határozatával a berni egyetemre küldötte őt ki. A határozat így hangzik: „A bernai beneficium Hatvani István uramnak conferáltatik”. Azonban ezt a jó-tétményt Hatvani nem vette igénybe, amint azt az egyház jegyzőkönyvébe a határozat mellé saját kezével következőleg jegyezte be: „Nb. Hatvani

István e beneficiumra nem ment, hanem esztendeig az erasmianum collegiumban volt Basileában; azután pedig ott nem tetszván a felette szők táplálás a Praepositus fősvénysége miatt, maga pénzén élt tovább egy esztendőnél ugyanott". Baselen tehát több, mint két esztendeig tanult. Itt szerezte meg az orvosi doktorságot is. Már kis korában nagy hajlandóságot mutatott a természet titkainak kutatására s ezzel kapcsolatban az orvosi tudományokra is. Hovatovább fokozott mértékben foglalkozott a természettudományokkal, melyek iránt akkor Németországban, sőt világszerte nagyobb érdeklődés kezdett nyilvánulni. Rendkívüli tudományos készségével olyan elismerést és tiszteletet szerzett bási tanárai előtt, hogy azok őt tanárnak ajánlották Marburgba. A marburgiak meg is hívták, de ő a meghívást nem fogadta el. A magyar szív és lélek azt súgta neki, hogy, ha kisebb fizetéssel és szerényebb állásban is, de itthon szolgáljon hazájának és egyházának.

Baselből Hollandiába ment s a leydeni egyetemen folytatta tovább tanulmányait. Rövid idő alatt itt is mindenképpen meghódított nemes egyéniségével és sokoldalú képzettségével. A leydeniek annyira megszerették, hogy nem akarták elbocsátani a csudálatos elméjű és tudományú magyar ifjút. Megkínálták őt az egyetemen egy hittani tanszékkal. Olyan kitüntetés ez, amilyen csak keveseknek jutott osztályrészül. De ő ezt a nagy kitüntetést sem fogadta el. Sietett haza, hogy itt érvényesítse ragyogó lelkének drága kincseit. Az édes anyja, a debreceni főiskola, már hitta nagyra-nőtt szülöttét. Itt 1749 január 17-én foglalta el a mértan, számtan, fizika és bölcsészeti tanszéket. Nemsokára meg is házasodott. Nőül vette *Csalári István*, debreceni szenátor leányát, *Máriát*, kitől több gyermeke született. Legkisebb

fia, szintén *István* Nagyváradon lett iskolaigazgató s később református hitétől eltántorodott és katholikussá lett. Ismerjük még *Sámuel*, *Pál* és *József* nevű fiát. Volt két leánya is u. m. *Mária*, Paksy Andrásné, *Juliánna*, kit az ő tanszékén utóda, dr. *Milesz József* vett feleségül.

Hatvani, mint professzor, azok közé tartozott, akik az ifjúságra feledhetetlen hatást gyakorolnak. Tanítványai valósággal rajongtak érte. Fizikai mutatványaival ámulatba ejtette őket. Lassanként bizonyos félelmetes nymbus fonódott körülötte. A diákság nem akarta elhinni, hogy mindaz a csuda, amiket mutogat, Istennel társalkodó embertől való volna. A coetusokban mesés dolgokat költöttek és beszéltek róla. Előljárt a mesék költésében *Kazinczy Sámuel*, az ő egyik tanítványa, akit később a hajdúkerület választott meg főorvosának. Ő gyűjtötte össze azokat a mondákat és adomákat, amik a közönség és a kollégiumi diákság körében Hatvaniról keringtek. Ezeket azonban még maga is sokkal megtoldotta és Hatvani halála után közrebocsátotta. Jóformán még ma is közkeletűek és ismerősek ezek a mondák. Nagy részét ékes versbe szedte *Szombati Szabó István*.

Nemcsak az iskolában munkálkodott azonban, hanem tevékeny részt vett az egyházi és polgári közéletben is. Mint hírneves egyházi szónok gyakran lépett fel ünnepélyes alkalmakkor és lelkeket megragadólag prédikált. A német pietismus hatása alatt a gyermekek vallásoktatására is kiváló gondot fordított s igyekezett a konfirmációt ünnepélyesebbé tenni. Mert ő a debreceni lelkészeknek minden papi teendőben segített. 1752-ben rövid tájékoztatást írt a szülők és tanítók számára a vallásitanításra vonatkozólag. 1760-ban pedig Baselen kinyomatta

„Az úri szent vacsorára megtanító könyvecské”-jét, mely, mint konfirmációi káté, e nemből első hazánkban. A heidelbergi kátét is ő nyomatta ki 1754-ben.

Nevét a hír számára vette és a külföldön is meghordozta. Európa minden művelt országában ismerték és tisztelték. E tekintetben a kollégium professzorai közül az egy *Balogh Ferenc* hasonlítható hozzá. A külföld figyelmét ők irányították személyökkel és munkásságukkal legjobban Debrecenre. Hatvani a külföld legjelesebb folyóirataiba is számos értékes dolgozatot tett közzé s így európai névre és tekintélyre tett szert. Főként mint természetkutató és csillagvizsgáló állott nagy tekintélyben. 1757-ben meghatározta Debrecen földrajzi fekvését; 1769-ben leírta az akkor feltűnt üstökös pályáját; 1770-ben pedig az akkor megjelent nagyszerű északi fénynek adta szakszerű magyarázatát. Hírnevét a külföldi tudományos világ előtt még növelte 1777-ben Bécsben kiadott művével (mindezt persze latin nyelven), melyben a nagyváradi hév-vizeket természetföldrajzi és orvostudományi tekintetben vette vizsgálat alá s ismertette meg a művelt külfölddel.

Érdekes könyvet adott ki 1757-ben, Baselben. „A fejedelemből a polgárok vallása és lelkiismerete feletti jogairól” szöveg. A végén azt a fontos kérdést fejtegeti, hogy mily nagy hasznát lehet venni a bölcsészettudománynak a theologia mezejében. Erről felolvasást is tartott a debreceni közönség előtt. Ezen kívül tanítványai számára külön bölcsészeti könyveket adott ki.

Érdemeinek elismerésül Bihar megye 1783-ban táblabírójává választotta; a kormány a gyógyszerárak felügyelőjévé tette; az egyházközség pedig 1781-ben Bécsbe küldötte azzal a deputációval, mely *II. József* császárnál vallásos

és iskolai ügyekben a protestánsok részére szabadságért esedezett.

Ezt a ritka és nagy tudományú embert, aki Debrecennek és a magyar hazának dísze és büszkesége volt és marad mindvégig, élete végén sok minden elkeserítette, főként az egyházi és iskolai életben. A papok és világiak közt folyt nagy harcba ő is belekeveredett s mint a papok pártjának hatalmas tagja a világiak, különösen Debrecen hatalmas főbírája *Domokos Lajos* részéről, pedagógiai elvek miatt is, soknemű mellőztetésnek és bántalomnak volt kitéve. Így megsértve és elkeseredve 1786-ban visszavonult tanári székéről és nyugelomba ment saját lakására, ahol kilenc hónap múlva, 1786 nov. 16-án, meghalt. Három nap múlva temették el a Péterfia-utcai temetőbe. Felette a nagytemplomban két pap tartott halotti prédikációt, ő. m. *Béllyei Péter* a Csel. könyve VIII. 2. verse és *Ormós András* a Zsolt. LXXI. 17—18. verse alapján.

A debreceni halotti anyakönyv (II. kötet) rövid életrajz keretében latin nyelven gyönyörűen örökítette meg emlékezetét. Azt mondja, hogy filozófus, matematikus, historicus, filologus, egy szóval polyhistor volt, különösen az orvosi és hittani tudományokban utóérhetetlen. Vele született okosságánál, kedvességénél, az Istenhez való buzgóságánál és szereteténél fogva a hazában és az egyházban halhatatlan emléket emelt magának. Az ifjúságot szorgalommal, fáradhatatlanul és nagy körültekintéssel tanította, a hazának és a köznek hasznára élt.

Az elektromos gépen kívül ő hozott a kollégiumnak először üvegprizmát, pyrométert, Franklin táblát, barométert, thermométert, melyeket, mint ritkaságokat a régi korból, 1900-ban a párisi kiállításon is megbámultak. Ő állította fel és kezelte Debrecenben az

első diákkórházat. Ő tette a kollégiumban az ifjúság részére az első pályadíj-alapítványt (1000 frt), hogy az ifjúság önképzését elősegítse. Ez alapítványra mai napig latinul kell írni, az é¹ rendelkezése értelmében, a pályamunkákat. Szívén hordozta a református lelkészek állapotát is és erélyesen küzdött azoknak tisztességes ellátása mellett.

Sírkövét a Péterfia-utcai temetőből 1883-ban a kollégiumba vitték s ott a második emeleten az oratórium előtt egy fülkében helyezték el, miután kijavították és feliratát helyrehozták. A sok régi, nagy kollégiumi tanár síremléke közül ez az egy maradt meg.

1780-ban kezdett és folytonos tolásokkal 1786. június 25-én befejezett

rendkívül érdekes, pontos és kimerítő végrendelete saját kezével írva, Debrecen város levéltárában (végrendeletek 774. sz.) található. Ebből látjuk, hogy amint maga írja, a porból felemelkedve, szép vagyont szerzett és hagyott utódaira. Nem feledkezett meg az őt tanító rimaszombati, losonci és debreceni iskolákról sem.

Irtam pedig tudós professzor Hatvaniról ezt a megemlékezést az ő születésének közelgő kétszázéves fordulója alkalmából. Született u. i. 1718 nov. 21-én Rimaszombathban. *Gergely* kompaktor volt az édes apja, anyja *Mester Judit*, mindketten nemes emberek.

S. Szabó József.

Visszapillantás a debreceni róm. kath. egyház 200 éves történetére.

A reformáció 400 éves évfordulója és a r. kath. egyház Debrecenbe történt visszaállításának 200 éves évfordulója alkalmával, szinte önkéntelenül kínálkozik az alkalom, hogy a debreceni r. kath. egyház 200 éves múltjából több olyan emléket újítsunk fel, amelyek közönségünk előtt kevésbé ismertek.

Ehhez képest mellőzve ezúttal annak tárgyalását, hogy az 1517-ben megindult reformáció alig egy fél század alatt teljesen száműzte Debrecen falai közül a r. kath. egyházat;¹ mellőzve a róm. kath. klérusnak a számkivetett egyház visszaállítására irányuló törekvéseit és azok sikerre jutását a XVIII. század két első évtizedében;² most csak

azokra a kísérletekre és célokra kívánunk rámutatni, amelyek a visszaállított r. kath. egyház megszilárdulásának, lassú, de biztos fejlődésének feltételeiül szolgáltak.

Hogy pedig az elfogultság vádjának még a lehetőségét is kizárjuk, tényként meg kell állapítanunk, hogy Debrecenben egészen 1714-ig, tehát közvetlenül a r. kath. egyház visszaállításának idejéig, egyetlen egy r. kath. család lakott, t. i. a kir. harmincados.³

A legszigorúbb logikai következtetésből folyik tehát annak a kérdésnek a feltevése, hogy mi szükség volt akkor r. kath. templomra, egyházra és pláne két szerzetesrend betelepítésére, ha egyszer annak az egyháznak nem voltak hívei, annyiival is inkább, mert a har-

¹ Lásd: Szűcs Iván; Debrecen város története II. kötet. 536. lap. Dr. Zelkzy: Debrecen város egyetemes leírása 359. s. köv.

² U. o. III. k. 749. s. következő lapok és Koncz-Herpay: Debrecen sz. kir. város rangra emelésének 200 éves évfordulója. 1915. év 56. s. köv. lapok.

³ Levéltári különböző tart. fratok gyűjteménye 1085. szám. Jegyzőkönyv 1703. év 569. lap.

mincados részére tartott a város egy kis kápolnát?¹

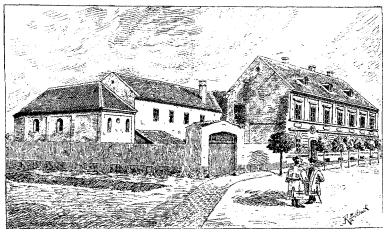
Mindezekre a kérdésekre megtaláljuk a feleletet a következőkben.

III. Károly király uralkodásával (1711—1740.) a protestáns egyházakra újabb s az előbbieknél súlyosabb megpróbáltatások vártak. Mert bár I. Leopold alatt egészen a gályarabság rettenetes gyötrelméig üldözték a sok farkas tizedelte nyájnak, a magyar protestáns Sionnak pásztorait, így akarván meg-

csak egyénileg volt szabad folyamodni, ami természetesen az addigiaknál is nagyobb mérvű túlkapásokra szolgáltatott alkalmat a mindig önkényeskedő r. kath. klerusnak.

Fel is használtak minden eszközt és módot, megragadtak minden alkalmat, csak hogy a jezsuiták által Mária országának elnevezett országban a r. kath. vallás régi fényét és hatalmát visszaállíthassák.

A lassú elhanyaglás éve alatt száz-

A ferencröndi szerzetesek kolostora és kápolnája a lebontás előtt. 1891.

valósítani nálunk is ama pogány császári gondolatot: „Verd meg a pásztorát s elszéled a nyáj”, — mégis mindannyiszor tudtak valamelyes vigasztalást találni a szorongatott lelkek, ha másban nem, legalább sérelmeik orvoslását sürgető panaszaikban.

III. Károly uralkodásának idejében azonban még ettől is megfosztották a protestánsokat, amennyiben az 1715. évi XXX. t.-c. a vallást magánügynek nyilvánítván, a sérelmek orvoslásáért

ezekre megy azoknak a száma, akiket a legfurfangosabb eszközökkel visszatérítettek, sőt elérték azt is, hogy Debrecenbe, amely város pedig I. Leopoldhoz intézett felterjesztéseiben a legnagyobb dicsekedéssel nevezte magát mindenben csak a helvét hitvalláshoz ragaszkodónak² s amely város a reformáció befogadásától kezdve két századon keresztül még csak szolgának sem tűrt kebelében katolikust és hite-

¹ „Helveticæ Confessionis addictissima”. Műveltári különb. tart. iratok 1085. szám.

² Jegyzőkönyv 1703. év 569. lap.

hagyott lakosát Tóth Jánost feleségével Deák Katalinnal együtt, mint akik innen elmenvén, hitőkkel megtagadták s orosz pap által eskettették össze magokat, halálos büntetés terbe alatt száműzte felai közül,¹ sőt amely városnak a területére még csak be sem lehetett a lábát római katolikus lelkész az erdélyi országos törvények szerint,² tehát elérték azt, hogy ebben a városban nem csak katolikus templomot építtettek a teljesen tiszta kálvinista lakosságú várossal, hanem ki tudták vinni azt is, hogy a református lakossághoz képest elenyészően csekély számú r. kath. polgárok a város kormányzásában vezető szerepet kapjanak.

A rekatholizálásra irányuló első kísérlet még 1703-ban történt, amikor királyi parancsolatra kellett volna helyet jelölni ki a r. kath. templom számára,³ a legfőbb alkalmat azonban az 1715. évi 108. t.-c., illetve annak a záradéka adta meg, amely t.-c. ugyanis szabad királyi város rangjára emelte Debrecen, de egyszersmind megadta a jogot a r. katolikusoknak a városban való megtelepedésre.⁴

Ez ugyan magában véve nem lett volna baj, de a következmények, pusztán magának a r. kath. egyháznak visszaállításával járó változások és alakulások világosan mutatják a rekatholizálásra irányuló tendenciát, amit különben maga a törvények bizonyít leghatásosabban, mert nemcsak arra kötelezi a várost, hogy a katolikus templom és plebánia részére adjon telket, hanem arra is, hogy a Ferenc-rendű szerzetesek elhelyezéséről gondoskodjék.

¹ Városl. jkv. 159^a. év 451. lap.

² Approbatae Constitutiones Tit. T. Articulus: XI. (Lelkészi funkciók végzésére a r.-kath. lelkészek bárhová bemehettek kivén Debrecen és Váradot.

³ Jkv. 1703. év. 565. lap.

⁴ Koncz—Herpay I. m.

Hiába való volt minden kérvényezés, a parancsok és a törvénynek engedelmeskedni kellett s éppen 200 évvel ezelőtt 1716-ban szeptember havában jelölték ki a helyet a r. kath. egyház részére a Szent Anna-utcán¹ s állította be gróf Csáky Imre bíbornok váradai püspöki helytartó az első lelkész Lipóczy Keczer István váradai kanonok személyében.² aki azután 1717-ben a reformáció 200 éves évfordulójának esztendejében tartotta meg az első ünnepi körmenetet Debrecenben a vidékről is besereglett nagy népcsődület bámolatára.³

De ismerjük el azt, hogy a hamarosan betelepített néhány r. kath. családnak kétségkívül szüksége volt úgy a templomra, mint a franciskánus zár-dára, azt azonban már nem lehet semmiféleképpen elfogadhatóvá tenni, hogy a még kétségkívül csekély számú kath. lakosságnak miért volt volna szüksége még egy másik szerzetes rendre is, már pedig, mint az egykorú jegyzőkönyv mondja: „A Piáristák kö-zübünk bejöttek, holott Őfelsége csak az Plebánusok és Franciskánusoknak cum accessoriis (vagyis az 1715. évi 108. t.-c. záradéka alapján) resolvált nálunk és assignált Helyet. Meg kell tudni ex quo principio lett ide be-jövételek?”⁴

Ám, ha megfontoljuk a tartalmát és meggondoljuk a hangját annak a levél-nek, amelyet Keczer István plebánus intézett a tanácshoz már 1718-ban új-évi üdvözlét gyanánt éppen január 1-én, azonnal megfejtve látjuk a kérdést, hogy miért volt szükség a másik szerzetes rendre is!?

Keczer István ugyanis azt kéri a ta-nácstól, hogy ha már Istenért nem, legalább a királyért, aki a r. kath. val-

¹ Mltár. Köllomb. tart. iratok: 1089. sz.

² Szűcs István i. m. III. k. 749. l.

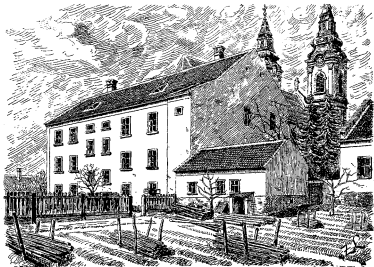
³ Jkv. 1717. év. 104. lap.

⁴ Jkv. 1719. év. 651. lap.

lős hive, vegye fel őt a tanács tagjai közé s akkor csakugyan meg tudja bízonyítani hűségét a királyhoz, hogy t. i. azt a vallást, amelyet királya vall, minden kényszerítés nélkül, saját akaratából *plántálja* be kehelébe; azt kéri továbbá, hogy adjanak neki teljes stólát és adják vissza mindazokat az ingó- és ingatlan javakat, amelyek valamikor a r. kath. egyházhoz tartoztak, s végül, hogy gondoskodják a tanács arról, hogy

hogy méltán csodálkozhatik a tanács, hogy ő r. kath. létére ilyet mer kérni, hiszen a r. kath. plebánia több, mint 150 esztendeig számkivetett volt Debrecenből, de hát a király III. Károly, aki ezt a vallást vallja, vissza akarja azt állítani régi jogaiiba.

Tehát mivel a király, minden kétséget kizárólag a r. kath. klérus sugallatára, vissza akarja állítani a r. kath. vallást régi jogaiiba, azért van szükség

A kegyesrendiek háza a lebontás előtt. 1907.

a református lelkészek és polgárok is tartásuk meg a r. kath. ünnepeket, ne-hogy neki plebanusi tisztéhez képest az itteni rossz és gyakorlatban meg-rögzött szokásokkal akarata ellenére szembe kelljen szállania.¹

Bizony ez sok egyszerre, úgyhogy a levélfíró is érezvén indokolatlan kérésének súlyát, jönnek látja hozzátenni,

¹ Jkv. 1718. év. 253. lap.

annak a vallásnak a városra való rakényszerítésére s azért van szükség a másik szerzetes rendre is, amely bár — mint látiuk — csak úgy alattomban telepedett be Debrecenbe, már 1724-ben arról panaszkodik, hogy „szűk, szoros és keskeny állapottal lévén residenciájuk, a nemes Tanács revideálja s gondolkozzék valami modalitásról, mi-képpen augeáltassék, másként a Város

híre nélkül is eddig munkálkodhattak volna, de elsőben akarták magukat itt insinuálni, lássa a nemes Tanács, amit cselekszik, ahol illik, ott fogják keresni".¹

A nemes tanács azután e beadványra azt válaszolta: „hogy a residentia augealtassék, hatalmában nincs, mert azok a telkek és házak, amelyek körülötte vannak, nem a városé, ergo a pater superior úrnak a propositiójára unanimité consensu determinaltatik és resolvaltatik: Eő Felsége kegyelmes parantsolatjának midőn Plebaniának való hely excindaltatott, elég tétetődött, ragaszkodik most is Eő Felsége parantsolatjához, kívánságukra nem accedálhat ebben”.²

Az ellenfél azonban erősebbnek bizonyult, sem mint azt a városi tanács legyőzhette volna. A rend megszilárdult és az a tanács, amely öt évvel azelőtt még helyet nem akart adni számára, 1729-ben a szepesi kamara rendeletére a város zeleméri birtokának azt a részét, amelyet 1713-ban a kincstár 500 forintért adott zálogba Debrecennek hű szolgálati jutalmazására, az úgynevezett Rákóczy porciót kénytelen volt átadni a piarista rend pátereinek.³

A r. kath. egyház felállítása és a két szerzetesrend megtelepedése azonban magában véve még nem okozott nagyobb kárt a református vallásnak, mert hiszen a lakosság az erőszakoskodás nyomán szükségképpen feltámadt reakció következtében még szívósabban ragaszkodott vallásához és meggyőződésének az újabb királyi rendeletek és rekatholizáló törekvések ellenében mindig a feghődolatteljesebb tisztelet hangján ugyan, de egyszersmind a felhozott érvek és indokok alapján a leghatározottabban adott kifejezést.

A r. kath. klérus azonban nem elégedett meg azzal, hogy a tiszta református lakosságú városban megvethette a lábát, neki hatalomra volt szüksége, hogy az országszerte megindult rekatholizatio munkájából itt is eredményesen kivegye a részét. Be kellett tehát jutniok minden áron a város szellemi és anyagi ügyeit intéző tanácsba és a választott hités közönség tagjai közé.

A tisztújítási jegyzőkönyvek, illetve ezekre a jegyzőkönyvekbe bevezetett királyi rendeletek és kamarai leiratok a legszomorúbb képét tárják eléánk a tisztújításokkal kapcsolatos erőszakos térítési kísérleteknek, amelyek között kétségkívül az volt a legsérelmessebb a túlnyomó részben kálvinista lakosságú városra nézve, hogy a hivatali esküt a szentek és szűz Mária nevére való esküvéssel kellett letenniök az újonnan választott tisztviselőknök, amit az 1743-ban kiadott Norma Restaurationis (Szahályzat a tisztújításoknál követendő eljárásról) első és ötödik pontja oda módosított, hogy a tisztújítás megkezdése előtt „A Szent Lélek nevének segítségével hívására a r. kath. ekklezsiába szép renddel el kell menni és ott az énekes misét áhítatosan meghallgatván ismét a tanácsházba kell visszatérni, s a választások megejtése után: „Az újonnan választott bíró és polgármester a hitet a parochialis ekklezsiában tegyék le”.¹

Majd 1755-ben Mária Terézia határozott akaratára két r. katolikust kellett a város közönségének a tanács és communitas tagjai közé beválasztani, a választási jogtól leendő megfosztás terhe alatt,² „hasztalan lévén e végett tölt sok esedeztések, fáradságok és követségek” — mint *Hatvani* István följegyezte.³

¹ Protoc. Restaurationale. 1740—1764.

² U. o.

³ Zoltay Lajos: „Debrecen” c. ujság 1900. évi. 164. szám.

¹ Jkv. 1724. év. 92. lap.

² U. o. 95. lap.

³ Jkv. 1729. év. 158. lap.

[Terjedelmes felirattal válaszolt a tanács e királyi rendeletre,¹ de bizony a királynő hajthatatlan maradt s ettől az időtől kezdve, vagyis 1755-től majdnem három évtizedig tartott a kísérletezés a nyakas és kálvinista vallásához bámulatos szívóssággal ragaszkodó Debrecennel, utóbb a misén való jelenlétet is elengedve s csupán az eskünek a r. kath. templomban való letételét kívánta meg tőlük.²

[Kérvények, feliratok, deputációk s újabb, szigorú királyi rendeletek közepette húzódott, halasztódott a dolog, míg végre is 1778-ban egy udvari kancelláriai leiratban keményen megdörögálták a tanácsot, hogy a közelebbi tisztújítások alkalmával, a legmagasabb helyről jött szabályrendeletek ellenére, a hivatali esküt nem a r. kath. templomban tették le, miért is hivatalvesztés terhe alatt megparancsolja az udvari kancellária, hogy a legközelebbi tisztújítás alkalmával már feltétlenül a piaristák templomában kell a hivatali esküt letenni³ s az sem engedhető meg, hogy a helvét hitvallásuak a tisztújítás megkezdése előtt a Szentlélek segítségül hívása, a tisztújítás után pedig hálaadó istentisztelet végett saját templomukban gyűljenek össze.⁴

Ezt a szigorú rendeletet azután betetőzte az a másik még szigorúbb, mely szerint a város legfőbb tisztviselőjét, a főbíró, csakis a r. kath. vallású polgárok közül szabad választani, a kálvinista Debrecenben!⁵

„Lón is ez a dolog a külső és belső előjárásnak s az egész népnek kicsinytől fogva nagyig, nagy és hallatos keserves zokogásával és sűrű könnyhullatásával, látva Debrecennek ré-

szünkről való régi szép szabadságának és ekkleziáinknak utolsó romlását és végső pusztulásra való jutását“ — amint azt Borbély Csokonay József megjegyezte.¹

A végsőkig feszített húr tehát elpattant. A rendelet oly szigorú volt, hogy az engedetlenség a legnagyobb csapást és gyászt hozhatta volna úgy a városra, mint benne a református egyházra.

Összegyülekeztek tehát a város vezető emberei és a református egyház előjárói, hogy meghányják, vessék, miképpen lehetne e bajon segíteni!?

A tanácskozások lefolyását és eredményét a debreceni református egyház jegyzőkönyvei adják elő a következőkben:

„1778 márc. 22. A kegyelmes királyi sokszori parancsolatok szerint, a Helv. Confession levő magistratualisok közöttünk kéntelenítettnek a Rno Catholicusok templomába menni esküdni, mikor magistratualis Restauratiók esnek ezután; de úgy, hogy ott *divinis et sacrificio* missae ne intersint Helv. Confessionii addicti (azaz az istentiszteleten és a misén nem tartoznak jelen lenni a helvét hitvallásuak). Kérdés volt közöttünk, mit kell in hoc casu cselekedni? Elmenni scandalosum, el nem menni veszedelmes, előttünk lévén a szathmáriak szomorú példája. Ott bírónak választatott vallásunkon való emberséges úri ember N. Endrédi László uram, ki sokszor abban a nemes városban bíróságot is dicséretesen viselt a nemes kamara ítélete szerint is. N. Endrédi László uram elment ugyan a Capelárba, de ott, noha sokat kényszerített és kérétt, hogy esküdne csak a mi módunk szerint; meg nem esküdt és ezért re infecta tértek vissza és Rno Catholicus bíró tétetett. Az olyantul itt

¹ Protoc. Restaur. 1765—1782.

² 4554/1776. H. T. T. leirat a Miltári Jus Patronatus c. gyűjteményben.

³ Protoc. Restaurationale. 1765—1782.

⁴ Jkv. 1780. é. 412. lap.

⁵ 5350/1775. H. T. T. leirat a Miltári Jus Patronatus c. gyűjteményben.

¹ Révész Kálmán: Debreceni Prot. Lap 1883. évf. 257. és 265. lap

is méltán lehet tartani, melynek szomorú consequentiái lennének erre az Ekklezsiára és az itt való Collégiumra nézve is. Ki edgyel, ki mást mondott: meg nem edgyezhettünk. Halasztódott holnapra ad privatam conferentiam“.

„Die 29. Mart. 1778. Az esküvés dolga a R. Catholikusok templomában meglehet-e? ismét előhozódott. Most sem mentünk többre, mint ezelőtt egy héttel. Akik akkor, mind az Ecclesiasticusok, mind a secularisok közül oda hajlottak, most is úgy értettek; akik akkor nem, most sem edgyeztek meg benne, hogy oda menjenek. Nem kell gonosz cselekedni, hogy jó következze belőle (Róm. III. 8.). Mindentül, ami gonosznak látszik, megoltalmazátok magatokat (I. Thess. V. 22.). Nem edgyezhettünk meg: eloszlottunk“.¹

„Pro memoria notatur. Die sequenti t. i. márc. 30. 1778. meglelt a magistratus Restauratio és amely több, hogy kétszáz esztendejénél nem esett, Ruo Cath. lett a bíró, **tek. Fáy János** úr! Polgármesternek választatott Emeritus bíránk **tek. Domokos Lajos** uram. E kettőnek kellett a parancsolat szerint a r. katholikusok templomában, úgy mindazonáltal, hogy az egész **tek. n. tanács és el. jur. Communitas** is jelen legyen. Elmentek a mieink is ilyen declaratio mellett, melyet szóról-szóra ide leírok emlékezetnek okáért:

„Mintán a kegyelmes kir. rendelet azt parancsolja, hogy a városi tisztújítások alkalmával a helvét hitvalláshoz tartozók is a római katholikus templomba tartoznak menni, de csupán csak az eskü letétele végett, egyébiránt sem az istentiszteleten, sem a misén jelen lenni nem tartoznak; mivel pedig a helvét hitvallásuk legalázatosabb kérelmezésük dacára sem a kegyelmes kir. rendelet megváltoztatását, sem pedig

az alól ebben az esetben sem nyerhettek felmentést: ezért lelkiismeretük megnyugtatása végett azzal a legmélyesgesebb hódoló tisztelettel bár, amellyel a kegyelmes királyi rendelet iránt tartoznak, szükségesnek tartják kinyilatkoztatni, hogy ők annak a határozott királyi parancsolatnak engedelmeskednek ugyan s elmennek a pápista templomba, de amennyiben a kegyelmes kir. rendelet is megengedi, csupán csak az eskü letétele és meghallgatás végett, de ott sem az istentiszteleten, sem a misén részt nem vesznek, sem semmi mást nem tesznek, ami vallásukkal és lelkiismeretükkel ellenkezik, vagy ezekben való szabadságukban csorbát szenvednének, mely nyilatkozatukat kéri jegyzőkönyvbe venni“.

Latin eredetije csakugyan bevétetel a városi jegyzőkönyvbe.¹

Ezt beadván, elmentek a R. Cath. templomba. Ott esküdt először t. bíró **Fáy János** uram a Ruo Catholicusok módja szerint a szentekre is; azután t. **Domokos Lajos** polgármester uram a mi módunk szerint, úgy olvasta a **Pater Rector Templényi**, amint előre kezéhez volt küldve az esküvés formája. Ez meglévén, a mieink mindjárt vissza tértek a templombul, a Ruo katholikusok még egy kevés ideig ott maradtak, de azok is hamar visszatértek. A mieink addig ezeket várták a sós boltoknál, a városháza udvarának kapujában; ott ismét összehadtak és kísérték a t. bíró **Fáy János** uramat a maga házához; onnan a mieink jöttek harangozás alatt egyenesen a nagytemplomba; volt ekkor pedig két óra délután. Énekelte **tett** a **CII. zsoltár**, predikált a káplán, t. **Benedek Mihály** úr a **LXXXII. zsolt. 6-ik verséből**. A r. katholikusok közül **Nagy Mihályt**, Varga-utcabéli kommunitásbeli embert mondják, hogy jelen

¹ Debreceni ref. egyház jkve: 1778. és 172. lap.

¹ Protoc. Polt. 1777—1782. év. 186. lap. Zoltai L. i. cikke a „Debrecen“ újságban.

volt a mi templomunkban a predikation”.

Ezután következik az új magisztratus és kommunitás teljes névsora.

A magisztratus 10 tagja közül 7 római katolikus, ú. m.: *Fáy János* bíró; *Reviczki László* jegyző; *Reviczki Imre*, *Timár György*, *Meszner Sándor*, *Bucsányi Antal* és *Kölgyesi Ferenc*.

A kommunitásban pedig hat katolikus volt Cegléd-, Varga- és Piacutcából; Hatvan-, Csapó-, Péterfiautcák tiszta reformátusokat választottak. Ezek mindannyian ott voltak a kath. templomban, kivéve néhányat, akik nem voltak idehaza; egy pár beteg volt; *Csikós Mihály* református bizottsági tag pedig „elindult a városházától, de közel a r. katolikus templomhoz földre tért a *sánta-közon* és házához ment, senkinek előre semmit nem szólván szándékáról”.¹

Hiábavaló volt tehát a három évtizedes küzdelem; a ragyogó napnál világosabb érvek, indokok, a hatalom szava előtt el kellett múlnia a lelkiismeret szavának s már-már úgy látszott, hogy a r. kath. klérus teljes diadalt arat a kálvinista Debrecen fölött.

Ám amilyen mértékben igyekezett a klérus, természetesen anyagi és hatalmi érdekekből indítatva, elhomályosítani az evangéliumi vallás világát nemcsak Debrecenben, hanem ország-s világszerte: éppen olyan mértékben kezdett derengeni, majd lassanként lobogó lánggal felgyúlni a szellemi felvilágosodás napja, melynek éltető sugarai a legszebb reményekre gyúlasztották a sok megpróbáltatásnak és méltatlan megaláztatásoknak részeseit, a magyar református Sion babiloni fogságban szenvedő népét! —

Még csak három évben történt az eskünek a r. kath. templomban való

letétele és 1782-ben, az időközben megjelent Türelmi Rendelet alapján a tisztújító közgyűlésen amellett döntött a tanács és választotti bites közönség, hogy a tisztviselők jelölésénél és választásánál eltekintenek azoktól a királyi rendeletektől, amelyek szerint a főbíró és polgármester jelölésénél és választásánál felváltva kell a reformátusok és katolikusok között választani és a tiszti állások betöltésénél minden választási tekintet mellőzésével csupán az érdemet, az arravalóságot veszik figyelembe.²

Úgy is lőn.

És most azt gondolhatná valaki, hogy a túlnyomó részben reformátusokból álló tanács és kommunitás megragadva az alkalmat, minden tisztviselőjét a reformátusok közül választotta!?

Távolról sem.

A debreceni tanácstól, általában a debreceni néptől mindig idegen volt a megtorlás gondolata, éppen ezért ez alkalommal is a r. kath. vallású *Fáy Jánost* választotta meg polgármesternek és pedig nem képmutatásból, hanem az egyéni érdemek elismeréséül, amit eléggé bizonyít az a körülmény, hogy midőn az öregségére és beteges állapotára hivatkozó *Fáy János* minden áron le akart mondani e tisztségről, sőt már a választás megtörténte előtt haza is ment, küldöttséget menesztettek hozzá és kérve-kérték (deprecabant) a hivatal elfogadására, amit azután a hosszas és őszinte kérésnek engedve meg is tett *Fáy János*.³

Íme, ez a helyes eljárás és ez az igazi választás és ez volt méltó befejezése annak a nagy küzdelemnek, amelyet a kálvinista Debrecen majdnem egy évszázadon keresztül vívott a r. kath. klérussal! —

Méltán bánhatta ugyanis e város-

Ref. egyház jkv. és
¹ Zoltay L. í. cikke.

² Jkv. 1782. és 590. lap.

³ Jkv. 1782. év. 590—593. lap.

nak ilyen érzelmű és gondolkodású lakosságát az az erőszakoskodás, amellyel a király és a kormányhatalmat irányító r. kath. klérus akarta s utóbb csakugyan be is plántálta közéjük a r. kath. vallást.

Mindamellett azonban, hogy Debrecen tiszta református lakosságú város volt — civitas unius Religionis fundamento quieti,² amely hogy úgy mondjuk, talán féltékeny büszkeséggel örködött a fölött, hogy ez a vallási egység megmaradjon, nagy tévedés és a debreceni magyar kálvinista nép felfogásának, nemes gondolkodásának és áldozatkészségének nem ismeréséről tanúskodó állítás vagy vélemény volna az, amely vallási türelmetlenségnek minősitené a városnak ezekben a súlyos megpróbáltatások napjaiban a r. kath. vallással szemben kimutatott ellenszenvét és idegenkedését.

Nem a r. kath. vallás, mint olyan, nem is annak hívei, hanem igenis az az erőszakoskodás s ezzel a város külső-belső nyugalmanak felzavarásától való félelem voltak azok a tényezők, amelyek

¹ Jkv. 1703. év. 569. lap.

ellenszenvessé tették előttük még a gondolatát is annak, hogy körükben a r. katolikusok vezető szerephez jussanak; továbbá azok a, legenyhébb kifejezéssel, tapintatlanságnak nevezhető rendeletek, amelyek szerint lelkiismeretük és meggyőződésük ellenére r. kath. templomban, a Szentek és Szűz Mária nevére való esküvással kellett református vallású tisztviselőknek a hivatali esküt letenniök.

Mindezek — Istennek hála — a múltéi s a jelenben alig van város hazánkban, amelyikben nagyobb egyetértés volna a különböző vallásfelekezetek között, mint Debrecenben s amelyikben nagyobb tiszteletben tartották volna az emberek úgy a múltban, mint tartják a jelenben egymás felfogását és lelkiismereti meggyőződését.

És ez a szellem vezérelje továbbra is a lelkiismereti szabadságért oly sokat küzdött, szenvedett várost időtlen-időig és ez a szellem tartsa vissza az olvasót is attól, hogy ebben a szerény dolgozatban történeten kívül egyebet keressen!

Herpay Gábor.

A manikűr.

Írta: Zih Sándorné.

Mikor Joánó megérkezett a vonaton, éppen kisütött a nap, azzal a fényes, vídám nekiderüléssel, amely a naphosszig tartó esőzések után olyan ritka, de véghetetlenül kellemes.

Nekivágott a nagy útnak a havasok szívébe, a lakása felé. Még egy pohár pálinkára sem fordult be a kocsmába, ami máskor elmaradhatatlan volt. Nem tudta maga sem, miért nem vágyott oda, de amint meglátta a kocsmá ivóhelyiségét, a piszkos falat, a földes szobát, a csunya, romba ló-

cákat, asztalokat, a mércés üvegeket, amelyeket egyik ember a másik után vett a szájához, elment a kedve.

— Még a dekkungban is barátságosabb volt, — gondolta és amint jókedvűen gázolt az esőtől harmatos, dús színpompájú virágos mezőben, — hej nincs most aki lekaszálja! — maga elé képzelte a barátságos kis zurdikot, ahol a kapitányával a telet töltötte. Volt abban minden, amire egy úrnak szüksége van, még kulestartó fogas is, melyen büszkén lógott a bajuszkötő és

manikűr társaságában egy hajnyíró gép is, keleti kényelem jellegét adva a kis zurdiknak.

Joanónak kezdett melege lenni, nagyon forrón tűzött a nap és a jól megpakolt hátizsák húzta lefelé, csábította a pihenésre.

— Nem szabad, nem lehet! — csitította magát szokása szerint, mintha csak ott marsolna a században, előre, pihenés nélkül mindig csak előre...

— De szabad, most szabad! — ujjongott fel lelkében hirtelen, — hiszen most itt hon vagyok, szabadságon vagyok, hogyne volna hát szabad?!

*

Joanó vendégeket látott. Elegáns úri társaság van nála, akik vígan lakmároznak a nagy diófa alatt a zöld gyepen. Nem győzik eléggé dicsérni a frissen főzött zsendicét, amely még azon melegében került eléjük, pedig jó pár mértföldnyiről hozta a havasi karámbul egy jó lábú pakulár.

— Tessék még parancsolni, nagyságos asszony, kisasszony, — szorgoskodott Joanó ragyogó szemekkel.

Szép, tiszta fehér ruhája, amivel csukaszürkéjét felváltotta, szinte villogott a napsütésben, amint ott sürgött forgott a vendégei között:

— Parancsoljon ebből is, kapitány úr, — hozott elő egy tetésen megrakott tálat, amely tele volt finom illatú, rózsaszínűre sültött malacpecsenyével.

— Mit akarsz, te János! — kiáltott fel a kapitány igazán megdöbbenve, — háborúban malacpecsenyével kínálkozni! nem, ez nem járja, ilyen pazarlást véghez vinni. Hát te azt hiszed azért jöttünk ide, hogy kipusztítsunk mindenedből?

— Ha még úgy volna is, akkor se sajnálnám az én drága jó kapitány uramtól, aki engemet kétszer mentett már meg a haláltól, mikor sebesülten nem restelt a saját két kezeivel elemelni

a veszélyből és aki ott, a dekkungban, jobb volt hozzám, mint a saját édes apám lehetett volna, — mondta a legény elérzékenyülten.

— De hát én megsem érzem ezt a vendégséget, de még hússzor ennyit sem — tette hozzá némi büszkeséggel, — van elég malacom, baromfim, juhom, kecském, libám amennyi csak kell, hozzá meg földcském, ami megtermi a szükséges krumplit, tengerit. Ne féltsen engem, kapitány úr és higgye el, hogy soha embert holdogabbá nem tehetek, mint engem, mikor eljöttek ide a havasok közé, hogy meglátogassanak.

— No, no, nem kell azért annyira hálálkodnod, fiú, hogy behunytam a szemem, mikor a manikűrjeimmel piszkáltad a körmödet, vagy pedig gallérodnál fogva odább lóditottalak, ha mindenáron leakartad magad kaszabolgatni a muszkával. Hát ki főzött volna nekem akkor teát, mi?

— Hát bizony, János, csak megérdemelte maga azt a sok medáliát, ami a mellén ragyog! — fordult hozzá mosolyogva a kapitányné. Az uram nem győzi eléggé dicsérni a maga hősiességét, bátorságát és önfeláldozását, meg aztán hozzávaló hűségét. Mondja csak János, hát maga hányszor mentette meg az uram életét?

— Hagyjuk azt szívem, hisz nem volt az olyan nagy dolog, — intett a férfi szemével Jánosnak, — katonadolog az, kötelesség. Menjünk inkább, nézzük meg a János gazdaságát.

Lealkonyodóban volt a nap és az égboltra csudálatos színeket festett. Messziről sötétlett a Magura hatalmas teste, mely mint valami óriás, úgy terpeszkedett, uralkodott a körülete csoportosuló hegyesúcsok felett.

Ámde sötét, bozontos feje elébe átlátszó, kék, finom habzó fátyolt terített a havasok tündére, aki sokat tar-

tott birodalmának jó hírére, elbűvölő szépségére és felficomázta a mogorva óriást. Óh, így gyönyörű volt!

— Nézd Erzsike, milyen nagyon gyönyörű ott az a tájkép! — mutatott a vén hegyóriásra a kapitányné, aki hűgával előre ment.

Óh, Marian, szóval ki sem tudom fejezni a gyönyörűséget, mi eltölti szívemet, — sóhajtott a leány. — Soha sem láttam még hegyvidéket és most azt képzelem, tündérorszámban járok! Nézd azt a vén óriást, milyen tündöklő gyögy-sor ömlik le kebeléről! nehéz elhinni, hogy egy kis patak csörgedező vize idézi elő azt a hámulatos csillogást, ragyogást!

Vidáman siettek az emberek után, akik már jó messze haladtak a vetések közt. Gyönyörködve mutogatta Joanó gazdaságát, a szép fekete bivalyokat, a tengerit, mely már a selymét hánnya és a teljes virágzásban levő burgonya táblát.

— Hinné-e, kisasszony — kérdezte János a kapitány hűgához, Erzsikéhez fordulva, aki mellé már jó ideje oda szegődött, — hinné-e, hogy ott túl, a nagy hegyeken már a málna is érik, sőt az eper sem igen ritka még, a hűvösebb oldalon, észak felé még azt is találhatunk!

— Paradicsomi élete van itt magának János, — mondta neki a leány melegen. — Kedvesebb életet, jobb sorsot el sem tudok képzelni a magáénál!

— Nagyon jó itt élni, igaza van, Erzsike kisasszony; mindenem megvan, amit ember kívánhat, jó mód, szabadság! Csak nagyon egyedül vagyok...

— Hát miért nem házasodik meg?

— Ha őszintén meg kell mondanom, kisasszony, — felelte a legény húzódozva — hát nem kellene az itteni leányok. Piszkosak, buták, lom-

hák... na, igen... másfajta szeretnék!

Erzsike végig nézett a legényen, jól mustrálva, mintha tanulmányozni akarná.

Szép, sugár a legény, fekete szemű, csinos hajszű. Arcán valami kellemes szelídség, nyájasság ömlött el, amilyen némelyik becézett, kedves úri fiú arcán szokott otthonos lenni. Amíg a leány nézte, szelíden lesülve tartotta a szemét és lassan pirosság öntötte el az arcát...

*

Álomnak is heillő két hét volt, amit a kapitányné Jánosnál töltöttek.

— Két nap múlva elmegyünk, vége a tündérmesének! — sóhajtotta a kapitányné este vetkőzésekor. — Mert valljuk be, fiaim, — sóhajtotta újra, — itt bizony úgy éltünk, mint valami mesebeli Eldorádóban! Micsoda sülték, micsoda remek ételek! micsoda gazdag, gondtalan élet egy ilyen havasi oláh házban! Míg cipőjét levelette, lábával gyönyörködve tapogatta végig a földre teregetett cifra szőtteseket.

— Milyen izléssel alkalmazza cze-
ket a terítőket, igazán úgy fest ez a szoba, mint egy kis fehér templom! — lelkesedett tovább. — Igazán, nem sajnálod, Erzsike, hogy már el kell menni?

A leány nevetve rázta meg a fejét. — Én nem megyek el, itt maradok!

— Mit beszélsz! — ámult el az asszony, — tréfálsz ugye?

— Nem, nem tréfálok, — felelt a leány komoly, erélyes hangon. Most már felállott és a bátyja felé fordult, aki elképedve nézett rá.

— Ne csudálkozzatok, kérlek és ne tartsatok bolondnak. Miért ne lehetnék én a János felesége? Hát várhatok én jobb sorsot, számíthatok én valamire? Huszonhat éves vagyok, szegény és árva, a ti kegyelemkenyere-

teken élek. Cifrányomorúság az életem, bizonytalan a jövőm, úri külsőmmel még cselédnek sem mehetek, ha te, bátyám, elesel a csatában. Hiszen pár nap múlva már vissza kell menned és ki ismeri a jövőndöt? János a tudólövése miatt hat hónapi szabadságot kapott, engemet szeret és túlboldog volt, mikor rávezettem, hogy a felesége akarok lenni!

— Te! felesége annak a parasztnak!

— ugrott fel a kapitány dühösködve. Ám a felesége szelíden csitította:

— Csendesen légy, kérlek, Erzsinek

tökéletesen igaza van. Mi lesz ő vele, ha te nem lennél? Én tartsam el, szegény fejem, akinek a kaucióját is egy nagynéném keserves könyörgésre engedte birtokára betábláztatni, kijelentvén, hogy abból ugyan soha egy krajcárt se látunk! Óh, cifra nyomorúság a mi életünk, jól teszi Erzs, ha szakít vele!

— És ugyan mi különbség van közte és közted? — nevetett fel most már tréfálkozva a leány. — Nem ugyanegy manikürről fényesítettétek körmeiteket a deknagban?...

„Mentsük meg a jövő nemzedéket!”

Ez a jelszava egy debreceni nemes lelkű, szép mozgalomnak, melynek célja a szegény gyermekeknek ingyen tejjel való ellátása.

A jótékony mozgalom kék szalagos, ezüstsziurke perselyei városzszerte ismerősek. Itt áll egy az én irodámban is. Sokszor el-elnézem s elgondolkozom hatalmas jelszaván.

Valamikor olvastam egy útleírásban, hogy a Cordillerákban van egy rejtélyes csodabarlang, melyet csak az ottani hegyi pásztorok ismernek s kiváltságos vendégeiknek mutatnak meg. A barlang felső nyílása alig pár arasz s csaknem függőlegesen ereszkedik a hegy belsejébe. Belemenni egyáltalán nem is lehet; egészen más az érdekessége. Ha a szűk nyíláson behajítanak egy jókora kavicsot, az a zeg-zugos barlang falaiba, — úgy látszik kiálló vékony kőlapokból álló falaiba, — ütődik s ezáltal a különböző alakú és nagyságú kőlapok sajátos hangokat adnak; az érdekes zene lent a mélyben csodás visszhangot ver; míg végre valahol, a barlang mérhetetlen fenekén távoli mennydörgésszerű morajja erősödik s lassanként kellenes zsongássá halkul.

Ez a természeti csoda áll előttem amaz említett kis perselyszalag szemlélése közben.

„Mentsük meg a jövő nemzedéket!” Ennek a jelszónak, ajkról-ajkra szállva, a lélek szent elhatározásaiban visszhangot nyerve, mennydörgéssé kellene erősödni széles e hazában. — Sorainkból széles rendeket aratott a háború. Sőt ez a rettenetes aratás még egyre tart. Gondoskodnunk kell tehát arról, hogy a hősök megürült nyomdokába méltó nemzedék kerüljön.

Igaz, az emlegetett jelszó, mint valami vészkiáltás, — a veszendő gyermekek megmentésére hívja fel csupán a közfigyelmet. De tulajdonképpen helyes és igaz ez a jelszó fent és lent, minden vonalon. Mert nemcsak a tej nélkül szűkölködő gyermekek megmentésére van szükség, hanem általában, a testileg-lelkileg hibásan nevelt, — tehát nagy felületességből, vagy túlzott szeretetből, de egyaránt veszedelemre nevelt gyermekek megmentésére is.

Amaz szerencsétlen gyermekek mellé, kiknek zsenge korukban a táplálékuk is hiányos, — méltán odatehetjük azoknak a szánsalmas, elkényeztetett, edzet-

len, akaratnélküli gyermekek szomorú sorsát is, akik selyemben és bársonyban járnak ugyan, — de lelki-teszt neveltetésük egy szebb kor fényes ígérete helyett egy nagyon is szomorú jövő gyászos romlásának bomlasztó csirait rejti magában.

A háború utáni időkre nemzeti, társadalmi s családi életünkre nézve fontosabb feladatot nem ismerek ennél: „Mentsük meg a jövő nemzedéket!” Legyenek a mi gyermekeink különbek, mint mi. Legyen a karjuk acélosabb, látásuk tisztább, hitük erősebb, szívök jóságosabb, ítélőkéességük fenköltebb, mádságuk loganatosabb.

Szent könyvünk lapjain, az egyik apostoli levélben ezt olvassuk: „Imhol vagyok én és a gyermekek, akiket az Isten nékem adott”.

A keresztyén vallás egyik legszebb, isteni kijelentését foglalja magában ez az egyszerű bibliai íge: a szülők felelősségét gyermekeik jövőjéért!

Az örökkévaló Istennek, a jövőendő Urának eme szent akaratát s ítéletbe vonó hatalmasságát egy pillanatra sem szabad szemünk elől téveszteni.

Uray Sándor,
debreceni református
lelkész.

A debreceni társadalom háborús jótékonyága.

Irta: dr. Tatay Zoltán.

Ha a debreceni ezredek a harte-
reken vitézül megállották a helyüket,
hüszkén elmondhatjuk, hogy a debreceni társadalom is megtette itthon a maga kötelességét.

A történelem azon lapjain, hol a dicső debreceni ezredek hősi magatartása meg lesz öröklítve, helyet kér magának a debreceni társadalom frontmögötti munkája is, mely mindenképen igyekezett méltó lenni ahhoz a nagy üggyhöz, amelyet szolgált.

A háború kitörésekor mindenki érezte, hogy fokozott mértékben kell dolgoznia s ha már valaki fegyverrel nem szolgálhatta hazáját, otthon igyekezett azon nagyszámú teendők végzésében részt venni, melyek a háború folytán merültek fel s melyek annak céljait és sikereit vannak hivatva előmozdítani.

A háború által előidézett helyzet különösen a nők munkásságának nyitott rendkívül tág teret.

A sebesült ápolás, a hadsegélyezés sokféle ága s a háború által teremtett

nagyszámú más új működési tér legnagyobb részét társadalmunk nőtagjaira várta.

Különösen meg kell hajtani zászlókat városunk hölgytársadalmá előtt, mely valóban derekasan vette ki részét a háborús munkából s felbuzdulása nem volt szalmaláng!

A másokért való dolgozás, a szegényebb néposztályok segélyezése, az igényeknek a köz érdekében leszállítása oly tünetek, melyek a *társadalmi lelkiismeret* felebredését mutatják s melyek egy *szociális politika* kialakulásához vezettek.

*

Nehéz volna mindazon intézményeket, akciókat felsorolni, melyeket háborús jótékonyág névvel illetnek s melyek városunkban a háború folyamán keletkeztek és működtek, csupán annyit mondhatunk, hogy Debrecen város társadalmá mindig az első sorban volt, ahol adakozni vagy dolgozni kellett; nemcsak anyagi erejével járult hozzá a háborús jótékony mozgalmak-

hoz, hanem ott éreztük szívének meleg-ségét is mindenütt, ahol segítségre volt szükség.

Nemcsak kötelességszerűen cselekedett, hanem ragyogó sikerű mozgalmakat kezdeményezett és követendő példákat mutatott.

Elsősorban két intézményről kell megemlékeznünk, mely a háború kezdete óta mintaszerűen működik s óriási munkát végzett: ezek a *Vörös-Kereszt-Egylet helybeli fiókja* és a *Debreczeni hadsegélyző hivatal*.

Az évtizedek óta csöndes munkásságot kifejtő Vörös-Kereszt-Egylet a háború kitörésekor azonnal akcióba lépett, újra szerveztetett s mint hatalmas organum megkezdte nagyfontosságú hivatását.

Mindenekelőtt nagy gyűjtési akciót indított, mely csakhamar gyönyörű összeget eredményezett és tagjainak létszámát megsokszorozta. Minden módot, minden alkalmat megragadott arra, hogy az egylet pénztárát növelje.

Színi előadások, műkedvelő előadások, felolvasó-estélyek, hangversenyek rendeztettek a Vörös-Kereszt-Egylet javára, irodalmi és nőegyletek, iskolák és magánosok vetélkedtek abban, hogy minél többet áldozhassanak a nemes célra. Szegények és gyermekek is egyaránt siettek filléreikkel a Vörös-Kereszt-Egylet segítségére. Mindenki érezte, hogy kötelessége adakozni s nem hiszük, hogy lenne a városnak lakója, ki filléréivel az egylet pénztárának gyarapításához hozzá ne járult volna.

Az egylet által létesített intézmények: a *vasúti betegnyugvó-állomás*, a *vasúti üdítő-állomás* s az Országos tanítói árvaházban levő *Vörös-Kereszt kórház*, hol a szolgálatot és felügyeletet társadalmunk hölgyei fáradhatatlan buzgalommal teljesítik. Azonkívül számos más katonai egészségügyi intézményt erkölcsi és anyagi támogatásban

részesített s leírhatatlan az az óriási teljesítmény, melyet az egylet a háború alatt végzett s mellyel a legmagasabb körök elismerését s sok ezer katonai háliját vívta ki.

Nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy városunk nyolc nemes szívfű úrhölgye hosszú időn át magán-kórházat tartott fenn, általában a város egész társadalma szeretettel támogatta a Vörös Kereszt működését, kérő szava sohasem talált süket fülekre.

Az 1915. év különösen gazdag volt oly eszmékben, melyek mind a Vörös-Kereszt javára kamatoztattak. Népi ünnepély, hadikiállítás, Vörös-Kereszt gyűjtőkoci járatás Hajdu vármegye területén is, karácsonyi szeretetadomány akció, Debrecenfalva-mozgalom stb. mind gyönyörű eredménnyel jártak s a nemes célokra rengeteg összeget jutattak.

Nincs terünk, hogy ezen mozgalmakról részletesen megemlékezzünk, pedig mindenikről volna sok írni való s a jövő számára megörökítendő, mert a megható és lélekemelő jeleneteknek olyan eseteivel találkoztunk, melyek igazán a nagy időkhez méltók s melyeket a jövő történelmének lapjain kell megörökíteni.

Különösen a Vörös-Kereszt koci hajduvármegyei gyűjtő-útja és a Debrecenfalva-mozgalom volt impozáns és eredményes.

A Vörös-Kereszt gyűjtőkoci hajduvármegyei körútja valóságos diadalút volt. A hajdu városok vetélkedtek az adakozásban; egész élelmiszer-halmok gyűltek össze s készpénzben is szép eredménye volt a vállalkozásnak.

A Debrecenfalva-mozgalom egy gyönyörű gondolatnak még szebb megvalósítása volt: az orosz betörés által sújtott kárpátvidék egy falvának, a történelmi emlékek által megszentelt, rombadöntött Zboróvárának újjá-

építése s a háború által sújtott vidékek újjáépítésére országos mozgalom indítása.

Alig hangzott el az első felhívás, Debrecen társadalma azonnal megmozdult s alig egy hét alatt harmincezer korona gyűlt össze, mely összeg rövidesen megsokszorozódott. A mozgalom pedig országsszerte élénk visszhangot keltett, csakhamar megindult az oroszultá vidék újjáépítése s a kormány támogatása mellett egymás után nyerték vissza testvéreink otthonukat és békés nyugalmukat.

Ilyen és sok más irányú áldásos tevékenység az, melyet a Vörös-Kereszt-Egylet a háború kezdete óta teljesen a maga erejéből kifejt s mely első sorban a debreceni társadalom áldozatkészségének köszönhető.

A Debreceni hadsegélyző hivatal ugyancsak a debreceni társadalom közreműködésével és áldozatkészségével fenntartott intézmény, mely szintén a háború kezdete óta fejti ki áldásos működését.

Célja a hadrakelt sereget és a hadbavonultak családtagjait gyámolítani, segíteni s az állami hadisegélyezés hézagait pótolni.

Első feladata volt megfelelő anyagi erőt teremteni s abból részint pénzbeli, részint természetbeni adományokat nyújtott.

Pénztárának gyarapítására katonanapot, fényes hangversenyeket rendezett s e célra a legjobb ötleteket ragadta meg, hogy a közönség áldozatkészségét génybe vegye. Bevezette az „aranyért vasat” mozgalmat, a kötőzsúrokat. Gyűjtött meleg ruhákat és szőrméket a katonáknak, ruha- és cipőneműeket a hadbavonultak gyermekeinek, gyűjtött szeretetadományokat a vak katonáknak, a Vörösfélholdnak s a Vörös-Kereszt-Egylet segítségével fém-
met a hadseregnek.

Nem volt alkalom, melyet meg ne ragadott, nem volt ötlet, melyet fel ne használt volna alapjának gyarapítására s így volt képes eleget tenni azon feladatának, hogy a társadalom adományaiból a háború hecsszű tartama alatt állandóan valóságos gyámola volt a katonáknak és a hadbavonultak hozzátartozóinak.

Nagy jelentőségű az általa indított „ingyen tej” mozgalom, mely a hadbavonultak csecsemőit van hivatva tejjel ellátni. Az a nagy vérvesztés, mely a nemzetet a háború alatt érte, fokozott jelentőséget adott a csecsemővédelemnek, melynek a Hadsegélyző hivatal ezen mozgalma városunkban fontos tényezője lett.

Jóllehet, a háború-szülte viszonyok között a tejjelátás igen nagy nehézségekbe ütközött, a társadalom áldozatkészsége és az ügyes szervezés lehetővé tette, hogy naponta több száz gyermek ingyen tejből részesüljön.

Debrecenben felvetődött eszmének első megvalósulása volt a katonák egy igazi áldásos intézménye: a *Katona-Othton*, mely szintén a debreceni társadalom áldozatkészsége folytán létesült s mely königrátrzi és jaromersi fiókjaival igazi otthona volt katonáinknak, hol szórakozást, üdülést és barátságos hajlékot találtak úgy az idegenből ide szakadt, mint az innen idegenbe került harcosaink.

Támogatta a debreceni társadalom a Vörösfélholdot, a bolgár Vörös-Keresztet, imponzáns mértékben vett részt a hadikölcsön-jegyzésekben. Nem volt olyan mozgalom, melyben tevékeny részt ne vett volna s adományaival ne sietett volna a haza oltására.

Végül meg kell emlékeznünk néhány szóval azon mozgalomról, mely erdély-részi menekült testvéreink segítése körül keletkezett, mely néhány nap alatt igen tekintélyes összeget eredménye-

zett s mely szintén lélekemelő jelenségekben volt gazdag.

Ideérkező és itt átutazó erdélyi testvéreinket élelemmel, pénz- és természetbeni segítséggel látták el s igyekeztek nekik a sors csapásait enyhíteni.

Ezekben vázoltuk röviden a debreceni társadalom háborús jótékonyosságát, mely azonban csak hiányos miniatűr képe annak az óriási tevékenységnek, melyet a debreceni társadalom a háború alatt kifejtett.

Ahol a társadalom és a közhatóságok élén olyan egyének állanak, mint *Domahidy Elemér* főispán és *Márk Endre*

polgármester, kiknek jó szíve és szervező ereje közismert s kiknek szerencsés keze a jótékonyosság terén csodákat művel, ahol a társadalomnak oly sok buzgó és lelkes tagja van, akik nem hiúságból, nem feltűnési vágyból, hanem teljesen önzetlenül, egyszerűségről mint közkatonának állanak a vezérek mellé s végül ahol a jótékonyásznak olyan gazdag forrásai vannak, mint a debreceni társadalom megértő szíve és anyagi ereje, nem is várhattunk más eredményt, mint amely be is következett s mely a debreceni társadalomnak örök dicsősége leendő.

Fekete virágok.

Irta: *Vértessy Gyula.*

I.

*Kék játyol volt a kalapján,
mikor a vonatra ült.
Kék madaram elrepült.*

*Édes, vidám, kis madaram,
Nótás, kacagó gyerek,
az Isten legyen veled!*

*Az őrizze minden lépted.
Mosolygód tartsa meg;
Boldogságod adja meg.*

*Én nekem te minden voltál.
Neked én: játék talán
lelked babaasztalán?*

*Ilyen játék több is volt ott,
Köztük én is egy darab;
Néha mulattattalak.*

*Azután, hogy reánk untál,
lesöpörted asztalod:
Én is a földön vagyok.*

II.

*Az erdei kicsi korcsmában,
az egy lámpájú kis szobában:
keze a kezemet keresle
s úgy remegett, mikor meglelte.*

*Az ajkaink, azok nem szóltak,
csak a szemünk csókolóztak.
Az ajkaink már csendbe voltak,
hiszen egész nap csak csókoltak.*

*...Magam ülök ma a korcsmában
irtózatossá nagy árvaságban;
s magam mellé húzok egy széket
és odaképzellek rá téged.*

*Poharat tétetek neked,
aztán koccintgatok veled.
Az üres semmihöz beszélek,
csókol adok és csókol kérek.*

*S a korcsmáros fel-felnevet,
míg csókolok egy kis kezét:
egy láthatatlan kis kezét,
a levegőt, mely rám nevet...*

III.

*Ma is csak úgy kell jel a nap, mint
máskor,*

Pedig ma ment el, mindörökre lán ?

*Ma is felkelek úgy, mint máskor
s megyek robotba a kenyér után.*

*Az őszi ég szürkén lebámul,
Járnak, kelnek a szürke emberek.
Indulnak mind a munka robotjába :
Lefogyott agyak, lábak és kezek.*

*De juresa is! Minden olyan, mint máskor:
felkelünk, járunk, eszünk, dolgozunk.
Tudjuk, hogy ma a temetési nap van,
de azért elvégezzük robotunk . . .*

IV.

*A parkban járok és gondolkodom.
Gondolkodom, érezek, szenvedek.
Elszállt hangulatok foszlányira
Kifejezést, rímeket keresek.*

*Lelkem csordulig telt, mint a pohár,
Vagy mint az égi, vándor, tele hold ;
Eszembe jut minden gyász és öröm,
minden, ami valaha benne volt.*

*Szívemen a múlt ködös fátyola.
Érzésektől a fátyol megreng.
S könnyet lelek csak, semmi, semmi mást,
míg összezsengő rímet keresek.*

V.

*Mintha ma is olyan nap lenne,
Aminők a többi napok.
Azt hittem, nélküled nincs élet —
s ime : élek, járok, vagyok.*

*Elmentél, hogy vissza se jöjj majd.
Örökre eltemettelek.
S hogy csak egy pár napra búcsúztunk,
azt hiszik mind az emberek.*

*Temetést nem sejteth itt senki,
Csak búcsúzást a flirt után.
S hogy holtat gyászolok, — ha tudnák, —
hogy kacagnának e csodán !*

*Ne is tudják ! Ugy kelek, járok,
mint máskor. Ha kell : nevelek.
Csak este, ha hazakerülök
s szobámban egyedül leszek :
akkor, nem tudom, mit teszek ? . . .*

VI.

*Ha beláthatnád a szívembe
s látnád a gyásztól most, hogy reszket;
szerelememben való örök hit
szállaná meg hitetlen lelked.*

*Nem érne akkor soha engem
hallgató ajkad néma vádja !
Ha egyszer a szívembe látnád :
bűnbánólag borulnál rája !*

A Debreceni Városi Múzeum.

— Az új rendezés után. —

Az 1916. év május havának 14. napján nyílt meg az újonnan berendezett Városi Múzeum, városunk egyik legszebb, legtanulságosabb látnivalója ; illő tehát, hogy ez intézményünkkel e helyen foglalkozzunk s igyekezzünk rá felhívni városunk minden lakosának komoly figyelmét. Tenni kívánjuk ezt

oly módon, hogy először előadjuk röviden a Múzeum múltját, fejlődésének főbb mozzanatait, — másodsorban pedig röviden igyekezzünk leírni a Múzeum jelenlegi művoltát.

*

Városi Múzeumunk bizony később keletkezett, mint egy ily nagy múltú,

nagy város múzeumának keletkeznie kellett volna. Az elődök mulasztását *Löfkovits Arthur* kiváló ízlésű, műértő polgárunk igyekezett helyrehozni azzal, hogy az 1902. év végén mintegy harmindezer darabból (érem, régiség, természetrajzi tárgyak) álló gyűjteményét a városnak felajánlotta múzeum-alapítása céljából, felajánlván még a további gyarapításra 5000 koronát. A városi közgyűlés a két ajándékot elfogadta s elhatározta egy nyilvános jellegű városi múzeum fentartását, azt a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének ellenőrzése alá helyezvén. *Löfkovits Arthur* nagyjelentőségű s eléggé nem dicsérhető áldozatkészsége másokban is felkeltette az érdeklődést a nemes ügy iránt s a múzeumi anyag egyesek ajándékaival is kezdett szaporodni, nemkülönben a város különböző hivatalaiban levő régiségekkel, műtárgyakkal. Az így összegyűlt anyagot a régi gazdasági iskola három, emeleti, utcai helyiségében *Milesz Béla* tiszafüredi múzeumőr 1904 végén rendezte s a Múzeum 1905 május hó 22-én Csokonai elhalálzásának százados emlékünnepeén ünnepiesen megnyitotta. A Főfelügyelőség ez alkalommal 100,000 kor. állami segélyt ígért a Múzeum otthonául szolgáló épületre, mely célra a közgyűlés már megnyitás előtt 150,000 koronát szavazott meg, az összeget később 280,000 koronára emelvén, míg a közoktatásügyi kormány 1909-ben az építési költségekből 300,000 kor. annuitását 15,000 koronáig vállalta.

Évi segélyül a Múzeum a várostól 1905-ben 3070 kor., az államtól 500 koronát kapott; az előbbi összeg később 9064 K, az utóbbi 1916-ban 6000 koronára emelkedett. Csakhamar megvásárolta 72,000 koronáért a város a Hatvan-utcában levő azon házat, mely Csokonai szülőháza helyén áll s a Múzeumot

1905-ben abba be is költöztette. Ugyanakkor *Löfkovits Arthur* múzeum-igazgatói hatáskörrel ruháztatott fel, múzeumórré pedig *Zoltai Lajos* választott, mely választás hogy mily szerencsés volt, bizonyítja a Múzeum további rohamos, szakszerű fejlődése s a legpontosabb, legszebb kezelése. Megállapított a Múzeum szabályrendelete, mely kitűzte a Múzeum feladatát, megállapította szervezetét és kezelését. A szabályrendelet szerint a Múzeum legfőbb célja az, hogy összegyűjtse és megőrizze Debrecen és környékének történelmi emlékeit, néprajzi tárgyait, de kellő figyelmet irányít a művészi és iparművészeti tárgyak gyűjtésére is, elsősorban e téren is a helyi vonatkozást tartva szem előtt. A szabályrendelet értelmében a Múzeum a következő osztályokból áll:

- I. Könyv- és okirattár.
- II. Régiség- és éremtár.
- III. Képzőművészeti tár.
- IV. Iparművészeti tár.
- V. Néprajzi tár.

Az egyes táruk anyaga a nagyközönség érdeklődése, a város, az állam áldozatkészsége, főleg pedig a Múzeum kezelésével megbízott *Löfkovits Arthur* igazgató, *Zoltai Lajos* és a néprajzi tárhoz meghívott dr. *Ecsedi István* múzeumőrök hangyaszorgalma s kiváló szaktudása alapján ajándékozás, vásárlás, letétek és ásatások útján a megnyitástól 1914. év végéig 31,921 darabra szaporodott és pedig szakok szerint a következőleg: I. Könyv- és okirattár : 12,893 drb. II. Régiség- és éremtár : 13,843 drb. III. Képzőművészeti tár : 655 drb. IV. Iparművészeti tár : 550 drb. V. Néprajzi tár : 3356 darab.

Sajnos, ezek a számok elenyészően csekélyek hazánk számos, Debrecenél jóval kisebb város múzeumának megfelelő számai mellett, mert évtizedek közönyét ép e téren rendkívül ne-

héz pótolni, — de viszont önérzettel mondhatjuk, hogy rendezettség tekintetében Múzeumunk a legelső helyet foglalja el a vidéki múzeumok között.

Órasztali ezüst pohár XVII. századból.

S ha a város, az állam áldozatkészsége fokozottan igyekszik helyrehozni a múltak mulasztásait, remélhetjük, hogy Múzeumunk mindenképen emelője lesz az egyetemi város színvonalának.

A tárgyak szaporodását nem kis mértékben mozdítaná elő az, ha a református kollégium a birtokában levő múzeális tárgyakat, bár *letétképen*, engedné át a Városi Múzeumnak s hiszszük, hogy ez a legrövidebb idő alatt meg fog történni, — mert a mostani állapotban azok, teljesen rendezetlenül, a nagy nyilvánosságtól elzárva, a közművelődésre holt kincsek s kellő kezelés híján: pusztulók!

A Múzeum életében és fejlődésében a megalapítás tényén túl kétségekívül leg-

fontosabb mozzanat lesz az állandó Múzeum-épület felépítése, melynek legalkalmasabb helye a Péterfia-utcai honvéd-kaszárnya parkozandó hatalmas területére, hol a Múzeum úgy építhető meg, hogy százados fejlődésre alkalmas telkeleszen s nem fogja fejlődését akadályozni a telek kicsinyisége, mint az több fővárosi és vidéki múzeumnál, szinte alig az építkezés befejezte után (Nemzeti Múzeum, Iparművészeti Múzeum, Szombathelyi, Felsőmagyarországi Rákóczy-Múzeum stb.) sajnosan tapasztalható.

*

Nézzünk szét immár a Nemzeti Múzeum néprajzi osztálya igazgatójának, dr. Semayer Vilibáldnak személyes

Arányozott bronzkebeli a XIV. századból.

irányítása mellett újonnan berendezett Múzeumunkban.

A *kapu alatt* nagyobb tárgyak vannak elhelyezve: egy régi patika-ajtó homlokköve (1782), ezzel szemben egy

oszlopra helyezett kerékgyártó-cégér, a régi Bika-szállón volt Bachus-szobor s a még azelőtti Bika cégére, mely valósággal lakatos-remek, itt van még elhelyezve a Kistemplom 1725-ből való vitorlájá.

Az udvaron van a derecskei református templom toronygombja, csilagja, vitorlája; 5 síremlék a Kossuth-utcai temetőből, még pedig Komáromi György, 1675; Patai István címeres köve, 1711; valószínűleg Méliusz Juhász Péteré, 1572; I. Baranyi Mihály főbíróé, 1692; s menyéé Dobozi Erzsébeté, 1701.

A kapualjából a jobbszárnyon elhelyezett történelmi csoportba menjünk előbb. A feljáró falán Debrecen fejlődését feltüntető, Zoltai Lajos által tervezett és készített Debrecen város múltjára vonatkozó térképek vannak.

Az I. szobában az őskor kőkorszakának paleolith- és neolith-kori, Debrecen környéki leletei: eszközök (patintott kések, vakarók, nyílhegyek, kova- és obszidián-szilánkok; csiszolt kőbalták, vésők, buzogányok; csont-eszközök), edények vannak elhelyezve, a Löfkovits-gyűjteményből származó, más lelőhelyű tárgyakkal egyetemben: őskori forgatható malomkő, kőkori házi-isten égetett agyag nőalakja, mely a Múzeum egyik legértékesebb tárgya, melyet Zoltai múzeumőr adott ki az Árkus mellett tűzhely mellől.

Ez eszközök használatának megmagyarázása céljából 2 tábla, valószínűleg Bíró Lajos gyűjteményéből származó óceániai házi-eszköz van kiállítva, néhány velük készített tárggyal együtt. Ugyanitt 2 kép ábrázolja az őskori ember életmódját. A fülkében rendkívül ügyesen van kiállítva egy bronzkori urna-sír, az urnának eredeti elhelyezéseivel. A falakon paleolith-kori állatok csontjai vannak.

A II. szoba a bronz- és vaskor szór-

ványos és csoportos leleteit tárja elénk: különösen érdekesek a hortobágyi Halmos-temető leletei, e kor kötvén össze a la Tène korszakot a népvándorlás korával. Szép számban vannak kiállítva görög-, római- és barbár-pénzek. Nagy számmal láthatók bronzkori edények; koponyák a kő- és bronz-korból, urnák főleg az egyeki ásatásokból s Löfkovits Arthur gyűjteményéből. S viszont a falakon vannak oly képek felfüggesztve, melyek a bronzkori ember életmódját magyarázzák.

A III. szobában népvándorlás-, honfoglalás- és Árpád-kori emlékek, főleg fegyverek vannak. Ki van állítva néhány debreceni, török nyelvű menlevél, mely városunkat a basák zsarolásai ellen védte. Itt vannak kiállítva a Debrecen határában levő, elpusztult román és csúcsíves-kori templomok rajzai és alaprajzai, Zoltai felvételeiben. Vön ezenkívül néhány kép, szakállas puská; itt van a hadházi hóhér-pallos, büntető eszközök (kaloda) s a debreceni 4 lábú akasztófa egykorú rajza.

A IV. szobában régi iratok, céh-emlékek: ládák, táblák, artikulusok, jegyzőkönyvek, pecsétek, felszabadulólevelek vannak, melyek közül igen érdekes a kovács-lakatos csiszárc-éh Bethlen Gábertől 1619-ben kapott artikulusai.

A tárlóban porcellánok, fajánszok, ötvös-művek, kelyhek (XV–XVIII. századból) vannak, külön csoportban az egyházi jellegű emlékek: templomi terítők, úrasztali ón-kannák, keresztelő-kancsók, tálak, cserépkorsók, ón, réz-edények, egy harang 1604-ből. Vannak ún., hossz-, súlymértékek s magyar, erdélyi és külföldi vonatkozású pénzek, emlékérmek.

Az V. szobában úri lakásból való régiebb bútorok vannak, az 1772-ben felállított második gyógyszer-tár tárgyai: egy szekrény, laboratóriumi-felszerelés,

szép ajtó-szárny, díszes barok-izlésű szekrény-ajtók; dísz tárgyak, festmények, legyezők.

A VI. szobában a debreceni városi emléktárgyak láthatók, valamint 1848—49. évi ereklyék: fegyverek, képek, kéziratok, nyomtatványok.

Itt vannak a Thaly-emléktárgyak: Thaly érdemrendjei, a tiszteletére vert plakettek, a magyar nők onix-táblán elhelyezett ezüst-koszorúja (1906) és mások. Szép számmal láthatók itt debreceni vonatkozású pecsétgyűrűk, miniatűrök, ékszeresek, ezüstök, gyöngyhímzések. Itt vannak Simonffy Imre jubileumi emléktárgyai s egyéb emlékalbumok, a Kiss-Orbán család kereskedelmi könyvei 1820—30-ból. A falon több érdekes, már lebontott debreceni épület olajfestésű képe, nagyobb része Zoltaitól; van több metszett-kép, s a tűzoltó diákok felszerelése. Itt láthatók a polgárőrség 1809, s a polgárőrsereg 1848—49-ből való zászlói. Itt vannak kiállítva azon érmek, melyeket a város s a debreceni kiállító nyertek egyes kiállításokon s itt láthatók e sorok írójának (letétként elhelyezett) debreceni érem-gyűjteménye.

A VII. szobában a Csokonai ereklyegyűjtemény lett helyet. Jelesen, itt van a csodálatosan nagy nyelv-művész néhány emléktárgya, kéziratai, a vele foglalkozó művek, cikkek s a Csokonai-kör kiadványai.

Itt vannak az egykor oly virágzó és előkelő debreceni színészet emlékei: fényképek, kéziratok, Blaháné, Vidor, Vizváry, Odri szerződésai, sűgőkönyvek a XIX. század elejéről. Számos helybeli szerző eredeti színműve és fordítása. A „János, finnland hercege“ c. 5 felvonásos nézőjátékot Kossuth Lajos fordította. Az abszolutizmus idejéből rendőri előadói engedélyek vannak; vannak szép számmal szereposztó könyvek, színházi emlékek, színlapok.

A VIII. szobában, mely a Csokonai-kör ülésterme, van a rendkívül szerény kép-gyűjtemény. Így végezve e szárny termeivel, menjünk át a balszárnyban elrendezett néprajzi gyűjtemény megtekintésére.

Itt az első, illetve IX. szobában az ősfoglalkozások, a vadászat, halászatra vonatkozó tárgyak vannak, a kisebb állatok, szárnyasok népies fogásmódjaival: ezek közül különösen ügyes összeállítású a fülke s a nagyobb dióráma. Az ősi vadászszerszámok közül látható nyíl, parittya, szarvas-agancsból készült díszes puskaportartó-gyűjtemény, néhány, halfogásnál használt eszköz.

Unikum a Nagy-kunságból való csolnak-alakú, nádból és vesszőből való haltartó. A régi réti világra emlékeztet a nád-vágásokra való felszerelés. Van néhány ősfoglalkozásra vonatkozó szép kép is.

A X. szobában a pásztoréletre s a debreceni lótenyésztésre vonatkozó emlékek vannak. Látható itt mindenféle pásztor-késztség: a ruházat, kunyhóbeli felszerelés, élelmezés, jószággondozás összes eszközei. Nagy számmal vannak apró pásztorművészeti tárgyak: késhüvely, erszény, acél kovatartó, üvegdarabkákkal, tükröcskéekkel ékesítve; bugyelláris, borotva-tartók, tükrök, szaru-ivótülkök, dudák, poharak, só-, paprika-tartók. Különösen szép gyűjtemény van szebbnél-szebb karikás-ostorokból, vannak igen szép dohányszakók (egész bárányszőrűből), foksok, gulyás-, kondás-botok, ősi kacagányok.

Vannak igen díszes lószerszámok, csattok, ólommal díszített nyeregkeresztfák; itt látható a város híres ötösfogat belővőinek az a felszerelése, mely 1857-ben az uralkodó pár látogatása alkalmára készült. Számos fénykép s diaposztív mutatja be ez eszközök használatát.

A XI. szobában a kis mesterségek eszközei és készítményei őriztetnek; különösen érdekesek a fazekas- és pipás-

Orasztali ezüst pohár Szoboszólóról.

ipar emlékei; ez utóbbi ipar cikkeit a XIX. század elején Angliába is szállították. A fazekas-remekek közül érdekesek azok, melyek a céh bélyegével vannak ellátva, vannak hatalmas edények, korsók, könyvalakú és figurális butykosok. Érdekesek a hanyatló nádudvari korsók fekete edényei.

Igen szép a mézeskalácsos mintagyűjtemény, némelyik igazi iparművészeti remek. Van egész sorozat fa-

és cserép csigacsinaló. Vannak gyermekjátékok, babonás eszközök.

A XII. szobában mezőgazdasági, szőlőművelő, méhészt, valamint pince- és konyhai eszközök vannak. Igen éri dekes itt egy méh-füstölő pipa s egy ólommal cifrázott lépvágó-kés.

Rendkívül ügyes a hadházi kiscigazda udvar-típusát feltüntető modell, a háttérben Hadház téli tájképével. Ugyancsak ügyes darab a hajduböszörményi szárazmalom modellje, míg a hajduszoboszlói 2 kőre járó szélmalom modellje nagyobb teremben jobban érvényesülne.

A XIII–XIV. szobában Debrecen régibb lakosságának viselete látható. Látjuk, hogy a szövés nem volt fejlett Debrecenben, de a szűrők, himzett

Debreczenben lett ezüst pohár. 1631.

bundák annál szebbek voltak. Két szekrényben régi ruhák, ismét kettőben ruhadíszek, párták, ezüstdíszek, gom-

bok, csattok, sarkantyúk, csipkék, arany-, ezüst-hímzések vannak. Igen érdekesek a díszesen írott, kivágott kézfestésű köszöntők. A falon régi viseletet ábrázoló festmények, szövő-fonó eszközök láthatók.

Van itt néhány régi bútort is: karosszék, asztal, ágy. A szobasor végét bezáró dioráma régi debreceni nagyvásárt ábrázol. A háttér festményét Pataky László az 1896. évi ezredévi kiállítás kereskedelmi csoportja számára festette, a kép egy XIX. század eleji debreceni nagyvásárt ábrázol, érdekesen, mozgalmasan, míg az elől levő két csoport mézes és fehérneműs sátort jelenít meg korhű öltözetű alakokkal. Rendkívül érdekes az e szoba asztalán levő azon tervrajz, mely az ugyanakkori nagyvásár beosztását tünteti föl, külön külön jelezvén a téglá, deszka, ponyvasátorokat. Külön utcák voltak a pesti, bécsi, valamint a réffel-posztót áruló külföldi kalmároknak. Valóságos város épült nagyvásárra, külön utcákkal a debreceni kalmárok, szűcs-portékások, véges-posztósok, vásárosok, késmárki festők, vásznat áruló görögök, az ugyanazt árusító debreceniek számára. Ismét más utcában árultak a tőcsinálók, a tabakosok, külföldi kalaposok. Volt Sidó-utca, két szélén voltak a debreceni céhek, volt több korcsma, serkorcsma, kávéház, sőt volt Sidók saktérháza is.

*

Városi Múzeumunk, anyagának nagysága s értékesége szempontjából mint már említettem, bizony szerény helyet foglal el hazánk vidéki múzeumai között, melyeknek legtöbbjét volt módomban látni. De legelső hely illeti meg a következő szempontokból: 1. az anyag a legbecsületesebben van konzerválva; 2. a legszakszerűbben, sok ízléssel van elrendezve; 3. ügyszólván minden tárgy mellett ott van a csinos

magyarázó cédula; 4. sőt minden terem bejárójánál külön magyarázó táblák függenek, — amilyeneket még egyetlen vidéki Múzeumban sem láttam; 5. lépten-nyomon látjuk az ügyes, magyarázó rajzokat, fényképeket, dispositíveket.

Szóval az anyag szegénységéért bőségesen kárpótol az értékes rendezettség, mely a múzeumőrök szaktudásának, szorgalmának köszönhető; ily erőkre bizony érdemes volna nagyobb értékeket is bízni.

S hisszük is, hogy a háború után, ha Debrecen elfoglalja az őt megillető polcot s *Keletmagyarország* főhelyévé válik, a Múzeum is *városiból keletmagyarországi* múzeummá alakul, magába olvasztván e terület kisebb gyűjteményeit s nagyobb állami segéllyel megfelelő értékes anyag birtokába jut, hogy úgy is, mint egy ország rész központja, úgy is, mint egyetemi városi múzeum, eleget tegyen e magasabb kívánságoknak.

Különösen komoly támogatásra szorul a jövőben Múzeumunk ipar- és képzőművészeti osztálya, mely ezidőszertint legszegényebb, holott főleg a közönség előtt ez lenne a legvonzóbb, ez szerezne legtöbb barátot az intézménynek. De míg a néprajzi és régészeti osztályt szinte napról-napra gyarapítja a múzeumőrök fáradhatatlansága, addig iparművészeti tárgyakat nem lehet a földből kiásni s múzeális értékű képeket, szobrokat nem lehet hajdusági padlásokon lelteni. Tehát ez osztályok intenzívebb támogatását kell az államnál kieszközölni, hogy e téren is mihamarabb színvonalon álló legyen a Városi Múzeum, mely ezidőszertint is, bár egyike Debrecen legfiatalabb kulturális intézményeinek, — mégis már egyike a legértékesebbeknek, — mi hogy így van: a Múzeum nagylelkű alapító-igazgatójának s kiváló őreinek érdeme.

Nagy József.

Felvidék és Debreczen.

Ezer esztendővel ezelőtt, amikor a hazát kereső magyarság bevándorolt a Kárpátok erdő-koszorúta szorosain keresztül a mai nagy magyar alföldre, a Duna-Tisza folyók medencéjében ősi turáni faji sajátosságainak teljesen megfelelő hazát talált, amelynek vízjárta térs legelőin véglegesen megtelepedett. Első szálláshelyein akkor már pusztuló szláv-fajta népek telepei megvoltak, amelyeknek neveit átvette nyelvébe, így maradt meg a nyír-erdő mellett elterülő vízmosás szélén megült lakott hely neve a nyír alján Debreczen nevében. Körülte Szoboszló, Nádudvar, Szóvát, Zelemér, Bogamér, távolabb Szaniszló, Bogyoszló, Szakoly falvak mind hasonló települések.

A szomszédos Ér-mellék, Sárrét és odább a láp vizes helyei összefolytak a Tisza, Körös és Szamos kiöntéseivel, amelynek ingoványai között valóban otthonos volt az ősi magyarság. Dombot, hegyet és erdőt nem igen foglalt le szállásul magának, mert a nyír-erdejét épen úgy német lovagokkal irtatta, mint a szepesi és zólyomi hegyek sziklái között német soltészokkal vágatott irtásokat, akiknek kezemunkája által települt és népesedett be a Kárpátok rengeteg erdeiben a felvidék.

Ez az ősrégi sajátosságokban gyökerező ellentét az alföldi magyarság és a felvidék között egyidős a magyar nép első letelepedésével, amelyet ezer esztendőn át faji és nyelvi különbségek még inkább kifejlesztettek, történelmi események és társadalmi alakulások pedig megállandósítottak, amelyeknek dacára azonban az alföld a felvidékkel egymást kiegészítő kapcsolatba lépett. Debreczen városa különösen összeköttetésekben állott a felvidékkel már a legrégibb idők óta, mert a felvidéki szász-

telepesek mester-céhei és kalmárjai a régi magyar mesterekkel és kalmárokkal Debreczenben foglalkozásuknál fogva gyakorta érintkeztek; hiszen Debreczenen keresztül vezetett a kereskedelmi út a felvidéki városokból a Királyhágón túl levő Erdély bérczei közé, ahol a német-szász vendégek másik ősi kulturtelepítései voltak, három csoportban: Szeben, Brassó és Beszterce városok körül.

Debreczen ennek a nagyon kultivált régi országútnak egyik megálló-helye volt mindig, amelynek kezdete a Kárpátokon túl a németek külföldi nagy városai között ágazott szét, másfelé pedig messze keletnek elkigyózott a Bizánci birodalom felé, — amelynek bukása után a törökök állták útját.

Legrégibb emléke ennek a múltnak Debreczenben a „tizenhárom“ város, amely a szepesi városi kalmárok árulakodó helyét jelölte meg ezzel a névvel egészen a legújabb időkig, a régi híres debreceni nagy szabadságok alkalmával a kiváltságos városok vándorló vásáros népének itt levén egész városrészt alkotó állandó üzleti telepe. Ezen a fontos gazdasági jelentőségű összeköttetés csatornáján szivárgott be Németországból a reformáció is, amelynek hívei között Debreczen népe is odasorakozott mihamar, ami a felvidéki és erdélyi szászokkal szemben levő faji és nyelvi különbségek dacára a kulturális hasonlóság mellett bizonyít. Azt az ellentétes különbözőséget később egy sajátosságosan kifejlődött társadalmi szokás volt hivatva nemzedékről-nemzedékre áthidalni, amikor a szepességi városok iskoláiba Igló, Lőcse, Késmárk, sőt Eperjes és Bártfa polgár-családjaihoz adták az alföldi, különösen debreceni családok gyermekeiket német-szóra cserébe az

ottani családok hasonló korú gyermekeiért, akik Debrecen falai között, az egyszerű magyar családok körében nevelkedve, állandó barátságos kapcsolatot alkottak egymással.

Míg a rendiség védő-bástyái, a vármegyék alkották a nemzeti élet élő szervezetét, a közélet mozgató erői az egész országban mindenütt egyféle módon működtek; a társadalmi különbségek a városi élet fejlődésével kezdtek mutatkozni. A felvidék letelepedett vendég-lakossága másféle szervezetekben csoportosult, mint az alföldi vármegyék területén kifejlődött nagyobb lakott helyeken, mert a magyar természet a városi életmódot nehezen szokta meg. Debrecen város magyar nemzeti alapon fejlődött várossá, már az Aujonkirályok idejében, ebben szinte egyedül áll az egész országban. Körülte terültek el a legnagyobb népességű ősi vármegyék, amelyek más hagyományos szokások szerint éltek életüket, mint az idegen nemzetiségi származású felvidék népe. Ez a különbség a faji szokásokból álló eltéréseken kívül századok folyamán még inkább szemmel láthatólag kiélesedett az által, hogy a történeti események más sorsot juttattak osztályrészül mindeniknek.

Mátyás király nemzeti királysága után a török-hódítás elpusztította az alföldi vármegyéket, úgy, hogy csak romjaik maradtak meg élő hagyományul, míg a felvidéki vármegyék idegenajkú népe hegyei között megkímélve a török pusztítás szörnyű veszedelmétől, szinte biztonságban élt. A török futások idején az alföldi magyarság megritkult soraiból mozgó népesség vált, mely ide-oda vándorolt a körülményekhez képest, hol hadakozva, hol minde-néből kifosztottan, aminek szomorú következményeképen a magyar alföldi birtokok állandósága megszűnt, a hadakozó hajduk csoportokba verődve,

barangoltak és a futott nemesség a nagyobb, lakott helyekre menekült; így lett növekedő várossá Debrecen.

A felvidéken a nagybirtok-úradalmakban megmaradt, lekötött jobbágy-nép csendesen édegelt a védett völgyek egyszerű falvaiban, amelyekben idegen nemzetiségét, nyelvét és szokásait is megudta őrizni. A felvidéki kis városok lakossága is megmaradt németnek, a Kárpátok völgyeiben pedig a nyugati részen szélesen elterült a tótság, míg a keleti oldalon a szegény orosz jobbágy-ság húzódott meg. A Bodrog-köztől felfelé a Hernád folyása volt e kétféle nemzetiségű szláv lakosság között a kifejezetten elválasztó határ, a Tisza kanyargó folyásától délre azonban a magyarság megritkult szállásain új élet fakadt a több százados pusztulás után.

Nemcsak a természet-adta földrajzi különbségekben nyilvánul meg a felvidék és alföld kétfélesége, — hanem a különböző leszármazás szerint való hagyományokban is más-más a képe mindenik vidéknek. Míg a felföld magas hegyeit rengeteg őserdők koszorúzzák és a lefelé szélesedő völgyekben egy-egy folyó vidéke külön-külön zárt területet alkot, amelynek népe a hegyeken keresztül egymással alig érintkezik, addig a széles alföld beláthatatlan rónáin régebben csak a vizek kiöntései szakították el egymástól a vidékeket, ezeknek elapadása után pedig vég nélkül való változatlan síkságon, erdők és folyóvizek hiányában a vendégmarasztaló feneketlen alföldi sár szakítja kisebb részekre az ősi tengerfenék dús termésű talaját.

A hegyek között apró falvak szét-szórt házikói húzódnak felfelé az erdők fái árnyékában, vagy lefelé a völgyek tisztásain, amelyeket kanyargó hegyi utak pókhálószerűleg kapcsolnak egymáshoz; lent a magyar alföld vérrel szántott mezején száz és száz elpusz-

tult falu telkeit takarja el a felszántott barázda, a ritkásan szétszórt falvak között pedig tanyák fehérlenek mindenfelé. A hegyvidék kopasz hegyormain vár-omladékok meredeznek az égnek, a múlttól regélve, lent a síkon bogárhátú bokor-tanyák házacskaí élet-jelt adva füstölögnek.

A kétféle éghajlat és különböző környezet más és más népeket nevel, de ez csak természetes következménye a múlt történetének, amelyet a felvidék és az alföld népe külön-külön végig szenvedett. Legelőbb a tatárjárás seprte végig az országon, amely az alföld első pusztulásakor kiirtotta a szláv származású várjobbágyokat, míg a felvidék hegyei megvédték a Kárpátok népét. Szvatoptluk tóttjai nem ritkultak meg, sőt szaporodtak és elhelyezkedtek a nagyuradalmak árnyékában; szegénységben, rothoban és szolgaságban éltek, de megmaradtak békeségben a fatornyos falvak nyomorúlt viskóiban, zabkenyéren és később burgonyával, meg pálinkával nevelve újabb nemzedékeket.

A Kárpátokon idővel átszivárgott rusznyákok Koriatovics herceg főhatósága alól a Drugethek, majd a Rákóczyak jobbágyaivá lettek, egyáltalában nem táplálva magukban nagyszláv eszméket. A magas hegyek lejtőit sem egyik, sem másik soha sem hagyta el, úgy, hogy századokon keresztül sem tótot, sem rusznyákot alig-alig látott az alföldi síkság, csak amikor egy-egy ablakos vagy drótos atyafi vándorolt végig a falvakon. Sőt, ha más valaki, felvidéki bocskoros nemes, távoli rokon lekerült a tiszamelléki kis nemesi kuriákba atyafi látogatóba, annak is csak tót volt a neve; nem is csoda, mert bizony anyanyelvének erősen tótos íze volt.

Az alföldön pedig az alatt véres történelem eseményei zajlottak le. Törökáramlás hullámai hömpölyögtek végig

a Tisza-vidéken, fel a hegyek várai felé, amelyek elsepertek mindent, ami ősi emléket a századok hagyományai leraktak. A későbbet felsarjadt új élet annyi véráldozat árán bontakozott ki, hogy mindenik utódnak vérázattal röggökön termett a mindennapi kenyere. A Tisza folyásától keletre a mindenfelé adózott és mindenki által kiszipolyozott Partiumban Debrecen állott a harcok hullámai között zöldelő szigetképen, körülgyűrűzve Bocskay hadakozó hajduságától, amelynek nép-hullámai leszakadtak egészen a végeig, mindenütt magyar szigeteket alkotva mindmáig, az idegen és később ellenséges érzésű népek elszaporodó tömegei között. Ennek a nagy alföldi magyarságnak harcok zajában ringott a bölcsője, ellenségtől való futások közben hangzottak gyermekjátékai, nem is csoda aztán, ha viharezett lelkében a valóban elpusztított alföldi pusztának örökösen szabadságért küzdő katonája volt, akinek oldaláról el nem maradt a kard, válláról le nem szakadt a bűjdosótarisznya, ajkain pedig semmiféle hatalom tiltó szava el nem tudta némitani sem a tiltakozás hangját, sem a kesergés dalát.

Ez a magyar fajbeli ember őrizte meg XX. századi késő nemzedékében is leginkább a turáni faj sajátosságait: a méltóságos, büszke magatartást, a bátor fellépést, a hallgatag komolyságot és ha kell, a szilaj jókedvet, amikkel a leg egyszerűbb magyar paraszt legtöbbször is képeskedik. Szabadságban született és élt még a tizedik dédapja is, merészen szembenézett minden veszedelemmel; sőt az a természete, hogy kemény szóra daccal szokott felelni, de akár búsul, akár vígad, kicsordul szeméből a könnye.

A magyar paraszt minden erejének és erényének újra fellobbant a dicsősége, amikor ellenség támadta meg a hazát, amelyet megint vérrel kellett

megvédelmezni, mint annyiszor hajdanta. Most megfordult a sors, mert a Kárpátok hegyeiből menekült a nép és az alföld törtetett védelmére a haza határának. Rákóczy hűséges jobbágynak utódjai között ellenséges hatalom dült, a határ-szorosokon a cári hordák nyomultak előre, hogy elárasszák a minden jóval bővelkedő magyar alföldet; a felvidéki falvak népét kiűzték viskóiból az orosz ágyúk és lángbáborultak a szegényes hajlékok, melyekből földönfutóvá lett a föld népe.

Az Isten után mindenható Atyuska nevében hódítani jött sáskahad hívta a reménykedő tótot és a hozzá vágyakozó rusznyákat, de az otromba medve nagy erejével agyonszorította őket.

Sáros vármegyén keresztül gázolva, a Rákóczy egykori birodalma martaléka lett a moszkovita hatalom hóhérjainak. Zboró vára alatt ágyúk bőmböltek, a híres száz hárs égő falvakat látott és a fejedelem hűséges jobbágynak utódai hajléktalanok. Debrecen népe megmozdult a messze hortobágyi síkság tő-

szomszédságában és segítséget ad nekik. Az alföldi magyar összerakja filléreit, hogy belőle új lakóhajlékot építsen a Zboró vára alatt meghúzódó kis falu népének. A tiszántúli erős magyarság tipikus képviselői: a civisek és a hajduk a távolból segítő-kezet nyújtanak a szegényes hornyákoknak, fent Podhrágyon, Zboró vár alatt.

De abból az ősi erőből, amely ezt a cselekedetet sugallta, nemcsak a dúsabbnak adakozó kedve sugárzik, amely eltünteti a tűz-hamvasztotta romokat és letörli a hulló könnyeket, hanem a magyar nemzeti szellem éltető lángja csap föl, amelynek nem égető ereje, hanem éltető varázsa van, hogy általa új világ, más élet és szebb jövő keletkezzék.

A magyar nemzeti szellem nemcsak a romok helyett fog a felvidéken építeni, hanem a nemzeti kultúra eszközével, a magyar iskolával az alföldi magyarság lelkét is bele fogja oltani a XX. század jövődöbéli nemzedékébe.

Adja a magyarok Istene, hogy úgy legyen!
Calamus dr.

Meglopták a magyar hazát.

„Hadnagy uram, arra kérem:
Bőven ontott magyar vérem
Idegen föld ne iga már!
Vessélyben a magyar határ
Erdélyben!”

„Kapitányom, — mire várunk?
Ég a házunk, fut családunk!
Meglopták a magyar hazát,

Benn dúl már a rabló oláh
Erdélyben!”

„Ezredes úr, — eleressen!
Többet áll már nem verekszem!
Othon kell a károm, vérem,
Hej! — de drágán adom életem
Erdélyben!”

Takács Edith.

A Katona-Otthon.

Debrecen mélyen belevéste a maga nevét ennek a világháborúnak a történetébe. Mélyen és fényes betűkkel. Amit a 39-es bakák és a 3-as honvédek véghezvittek a Kárpátokban és az Isonzó mentén, azoknak a harci tetteknek örökre fenn kell tartaniuk Debrecen nevét. De a polgári Debrecen sem feledkezett meg a kötelességeknek arról a hosszú soráról, amelyet a hazafiság régi hagyományai és a hadiállapot új követelményei róttak rá. A harctérre indulókat a szeretet melegével elbocsátani, a fáradt katonákat üdíteni, a sebesülteket ápolni, a hadbavonultak családját segíteni, az ijesztő módon szaporodó özvegyeket és árvákat gyámolítani, a harctéri katonákat minden jóval ellátni, a rokkantakat támogatni, szóval: lelkesedni, adni, áldozni, jót tenni mindenütt ott volt Debrecen, még pedig mindenütt a legelsőők közt.

De a lelkesedés és az áldozás gyakorlására egy külön, saját teret is választott Debrecen nemes szívű közönsége, megteremtette a *Katona-Otthont*. A gyönyörű gondolat *dr. Baltázár Dezső* püspök fenkölt agyából pattant ki, *dr. Ferenczy Gyula* fáradhatatlan keze valósította meg a debreceni és más felsőbb katonai hatóságok támogatásával, a debreceni társadalom nagyúri bőkezűségével, Debrecen vidéke egyszerű magyar népének páratlan jótékonyságával.

A Katona-Otthonnak tulajdonképeni rendeltetése, hogy a katonáknak pótolja a családi tűzhelyet, amelytől a honvédelem szent ügye elszakította őket. A katonáknak itt tehát mindent meg kellene találniuk, amit otthon hagytak: szeretetet és gondoskodást, buzdítást és felvilágosítást, szórakozást és vigasztalást. Ezeket a nagy feladatokat

igyekszik a debreceni Katona-Otthon is megvalósítani, amennyire tőle telik.

Szeretettel fogadja falai között a Debreceben szolgáló és a Debreceben átvonuló katonákat, fiatal ténylegest és öreg népfelkelőt, gyalogost és huszárt, honvédet és közbőt, magyart és osztrákot, sőt a szövetséges német bajtársakat is. Aki belép az otthon küszöbén, arról testileg-lelkileg igyekszik gondoskodni az otthon. Ad friss ujságot vagy gyönyörködtető könyvet a kezébe, tábori lapot vagy más levélpapírost tesz elébe, hogy irjon harctéri vagy itthoni hozzátartozóinak; ha a katona nem tudna írni, megírja helyette az otthonnak valamelyik állandó alkalmazottja. Aztán megkínálja jó édes és illatos teával, meg egy-két cigarettával. — Hetenkint egyszer-kétszer katona-zenével mulattatja, vasárnaponként mozgóképekkel vagy más előadással oktatja és szórakoztatja, nagy ünnepek alkalmával kaláccsal, süteménnyel, gyümölcssel és más egyéb jóval vendégli meg. — A mindennapi teát és az ünnepi kalácsot kedvesebbé teszi, hogy egy fáradhatatlan buzgóságú, nemes szívű nő, *dr. Ferenczy Gyuláné* úrnő, osztogatja.

De talán ennél is szebb és nemesebb hivatást teljesít a Katona-Otthon, mikor a harctérre induló vitézeket, a kisebb-nagyobb menetcsapatokat elbúcsúztatja. Az az egyszerű étel, az az egy-két pohár bor, amely a búcsúlakoma alkalmából az otthon asztalára kerül, de főként azok a szíves szavak, lelkes beszédek, amelyeket a Katona-Otthon vezetői *dr. Baltázár Dezső* püspök, *Márk Endre* polgármester, leggyakrabban *dr. Ferenczy Gyula* egyetemi tanár és nem ritkán a menethez beosztott tisztek intéznek a katonák-

hoz, kitörölhetetlen kedves emlékeket, hazafias mély érzéseket, elszánt bátorságot keltenek és hagynak maguk után a szívekben. Fényes bizonyossága ennek az a sok tábori lap, amelyek nem győzik eléggé köszönni és hálálni a Katona-Otthonnak vendégszeretetét, a nép egyszerű fiairól jóságát és gondoskodását. A köszönet és hála nemcsak szavakban jut kifejezésre, hanem pénzdíjakban, mert a Katona-Ot-

gítését. Tanáccsal, felvilágosítással szolgált, helyiséget adott az erdélyi menekülők segítő-bizottságának és ami legfőbb, felállította az erdélyi menekülők asztalát, amelyenél 2 koronáért egész napi ellátást kapott minden arrászorult erdélyi menekülő, sőt az egészen megszorult ember ingyen juthatott ehhez a tisztességes, polgári ételéhez. Több mint két hónapja áll fenn az erdélyi menekülők vendéglátó

A debreczeni Katona Otthon kőnigrátrái fókja : katonák megvendégelése

honból a harcra bocsájtott vitézek sok száz meg száz koronát küldöttek a Katona-Otthonnak, hogy ezek a harctéri adományok is segítsék a Katona-Otthont nemes feladatának további gyakorlásában.

(Képünk is egy ilyen kedves jelenetet, búcsúztatást tüntet föl.)

A román háború, az álnok szomszédnak gonosz betörése új kötelességet rótt a Katona-Otthonra: az erdélyi menekülőknek minden módon való se-

asztala és több száz hajléktalanná lett honfitársunkat fakasztotta elismerő és háláadó szavakra.

A Katona-Otthon a maga sokféle ágazó, nagy odaadást, fáradságot kívánó áldásos munkásságával felkeltette minden illetékes katonai tényezőnek a szerető figyelmét és jóakaró érdeklődését; fölkellette annyival inkább, mivel hazafias és hadi érdekeket szolgáló munkáját nemcsak Debrecenben, hanem Kőnigrátrán és Jaro-

mirban is végzi. József főherceg, báró Hazai honvédelmi miniszter, a temesvári és nagyszombati kerületi parancsnokok teljes elismeréssel vannak a Katona-Otthon iránt és már számos alkalmat megragadtak, hogy kimutassák támogatásukat, oltalmukat. Ezen magasrangú pártfogók át vannak hatva a Katona-Otthon nagy jelentőségétől és

attól a meggyőződéstől, amely a Katona-Otthon helybeli intézőit is vezérli, hogy a Katona-Otthonnak állandóvá kell lennie, áldásos működését a béke idején is folytatnia kell. Bár csak minél előbb megvalósulna az állandó Katona-Otthon, mert ez egyezzersmind a béke visszatértét is jelentené.

—r—s—t.

Fazekas Mihály végrendelete.

Közli : Noszlopy Tivadar.

A „*Ludas Matyi*“ érdemes szerzőjének életrajzát ketten is megírták: Mátray Lajos és Tóth Rezső, — de sok érdekes adatot közöl Fazekasról Csűrös Ferenc dr. is „*A Debreceni Fűvészkönyv és Irói*“ című, nagytudással s fáradsággal, buzgó kutatások alapján megírt munkájában.

A városi levéltárban őrzött végrendeletek között meg van Fazekas Mihálynak 1828 február 22-én kelt, sajátkezűleg írt végrendelete.¹ Minthogy ez is némi adatot szolgáltat a költő életéhez, érdekesnek vélem egész terjedelmében közölni.

Debrecen szab. kir. város tanácsához intézett, 1828. évi február hó 21. napján kelt beadványában kéri Fazekas, hogy miután vagyonáról végrendeletet írt, ecélból a végrendelet átvételére exmissiót rendeljen.

A tanács Rakovszky Dániel utcabeli szenátort, a melléje veendő esküdtel, ugyanaz nap ad relationem kiküldötte.

Rakovszky 1828 február 21-én délután két órakor, Csató István adjunktussal elment Fazekas házához, aki egy lepecsételt levelet adott át, „deklarálván előttük, hogy abban foglaltatik testamentomi rendelése“. Ezek átvévé a

levelet, ugyanaz nap a tanácsba „prezentálták“.

Dömsödi Gábor notárius a testamentumot Földi János esküdt, mint „az interessatus atyafiak és legatáriusok plenipotentiáriusa jelenlétekben“ 1828 február 27-én felbontotta és felolvasta. Megjegyezvén és alkalommal, hogy mivel „a testátor úrnál közönséges akták is vannak, azoknak rendbeszedésére, feljegyzésére és mindeniket annak kompetens helyére leendő általadására, senátor Podor Sámuel úr ad Relationem“ kiküldetett. Reájegyezték még a végrendeletre: „Debrecini in Senatu 21-a febr. 828. Per Gabrielem Dömsödi Notar“.

A végrendelet szóról-szóra a következő:

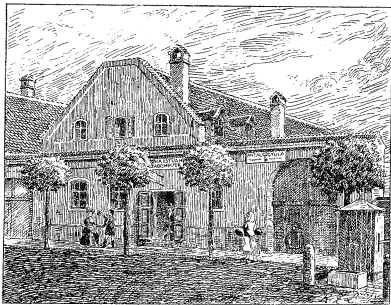
„Alól írt adom tudtára mindennek a kiknek illik, hogy én érezvén testem alkotmányának mind az el tölt idők számától, mind a rajta keresztül ment nyavallyák súlyjától származott el gyengülését, s gondolóra vévén élttem végpontjának bizonytalanságát, 's azon terheket és nyomorúságot, melyek addig engemet érhetnek, figyelemmel lévén végre arra, hogy kevés vagyonkaim, nevezetesen mezeli gazdaságom, melynek gyarapítására nem kevés költ-

¹ 1828. évről 5. szám alatt.

ségeket és munkákat tettem, el ne pusztuljanak, — valamint arra is, hogy b. e. Fazekas Mária, néhai T. Diószegi Sámuelné testvérem maradékai, ősi házunkból, a köztünk már az 1814-ik esztendőben végbement osztály szerint, kielégíthetessenek: e tekintetektől vezéreltetvén, ép elmével teszem e jól megfontolt végső testamentomi rendelkezésemet.

ns. Hajdú kerület főjegyzőjének s általuk az ő gyermekeinek.

2-or. Szinte úgy nekik hagyom az ősi házunkban, mely a feljebb érdeklett osztálylevelél szerint, az 1811-diki nagy égés előtt való állapotában 4000 ezüst forintba lett osztály tárgyává, s melyben én magam költségén, sok bővítést és szaporítást tettem, mind azt, amivel e ház a kitett 4000 forint summánál

Fazekas Mihály lakóháza 1898. körül.

1-ör. A Szepesen levő 15 nyílásból álló tanyámat, minden épületekkel, marhákkal, javításokkal s egész gazdasági készülékekkel, mint önnön keresményeimet hagyom említett b. e. Fazekas Mária, néhai T. Diószegi Sámuel özvegye, kedves testvérem Zsuzsánna leányának s férjének Karap Sándornak, a

többet ér, mint magam szerzeményét, mind pedig a háznál s házban található úgy ingó-bingó, mint ingatlan fekvő, nem különben a házhoz tartozó s azzal járó javaimat, a következők terheknek magokra vállalása mellett.

1-ör. A házból, a néhai Diószeginé kedves hűgomat illető részből a Dió-

szegi successorokat amikor kívánják, halálom után pedig az engemet illető ősi részből mind a Diószegi, mind a Komáromi successorokat azon mérték szerint, mely osztálylevelünkben megállapított, elégsésk ki.

2-or. Minthogy a contributionális perceptorai számadásaim revíziója sok időkre nyúlhatik, ami nehézség az én terhemre felsőbb helyekről azokra hárulna, azokat is eligazítani és kifizetni köteleességeknek esmerjék.

3-or. Ami még a most is kezem alatt levő, a ns. kollégiumhoz tartozó fundációkat illeti, minthogy azokat 14 esztendő elforgása alatt fizetés nélkül a házamnál adminisztráltam, az azokért való fizetésre a nélkül is már a venerabilis superintendencia által kirendelt T. Deputatio által relatio tételődött, de hogyha a számadásaim megvizsgálása után olyan nehézségek adnák magokat elő, melyeket fizetni kellene, azt a Venerabilis Superintendencia által meghatározandó fizetésemből teljesítsék, ellenkező esetben az egész summát, ha addig is halálom történne, nekik által adom.

4-er. Gondoskodjanak híven, mint jó atyafiak, igaz barátok és érzékeny emberek, az én személyes szükségeim felől, melyek kedvesek ugyan, de mégis

a gyengeség nevedésével, s a nyavalyák szaporodásával, kedvetlenekké lehetnek. Gondoskodjanak, minthogy hivatalomról s azzal járó fizetéséről lemondani kénytelen vagyok, élelmemről, ruházásomról, lehető orvosoltatásomról tisztességesen. Gondoskodjanak végre ezen gazdaság folytatásáról és mind munkásokkal, mind költségekkel való gyarapításáról.

5-ör. Mind egészségembe, mind betegségembe hűségesen gondomat viselő gazdaszonyomat Osvát Jánosné holtig pártfogások alá ajánlom.

6-or. Ha a többi testvérek ezáltal magukat megsértetteknek éreznék azoknak kielégítését, az ő jó testvéri szívükre és szeretetükre bízom.

Kérem alázatosan a tekintetes nemes tanácsot, hogy gyakran nevezett legatariusaimat holtom után polgárságra felfenni méltóztassanak.

Melynek is helybehagyását és rendléseimnek megerősítését a tettes nemes tanácstól alázatosan kérem.

Debrecen, 1828 február 22-ik napján.¹

E. Fazekas Mihály.

¹ Meg kell e helyen jegyeznem, hogy Fazekas Mihály végrendeletének kelteése téves, amennyiben ő azt 1828 február 21-én délután adta át Rakovszky Dániel szenátornak, tehát a végrendelet február 20-án vagy 21-én készühetett.

Hösi halált halt debreceni vitézek.¹

Békessy Béla

— honvédhuzár százados; mindkét signum laudis, a katonai érdemkereszt III. osztályának, a német vaskereszt II. osztályának és a vaskoronarend III. osztályának tulajdonosa. —

Nemcsak Magyarországon, de világ-szerte ismertté tette nevét *Békessy Béla*, a debreceni 2. honvéd huszárezred századosa, azáltal, hogy a stockholmi olimpiádon a második helyen megnyerte a kardvívás bajnokságát. De amelyen elsőrendű sportember volt, harcos katoná-

nak is éppen olyan kitűnő. A háború kitörésétől kezdve állandóan a fronton küzdött; mindössze két ízben járt itthon, Debrecenben, rövid szabadságon, hogy láthassa családját. Bravúros magatartásáért csaknem féltucatnyi hadi kitüntetésben részesült. Ritka szerénységére jellemző, hogy kitüntetéseiről még hozzátartozói körében sem beszélt; nem is hordta rendjeleit, hanem haza küldte s rajongásig szeretett édes anyja őrizetére bízta. Katonáit nem tudta

elhagyni; ezért tért ki az elől is, hogy most a háború idején kinevezzék tanárnak a Ludovikába. Szülővárosában,

BÉKESSY BÉLA, honvédhuszár százados.

Debrecenben a legigazabb és legmélyebb részvétet keltette a szomorú hír, amely tudatta, hogy a daliás *Békessy Béla* százados 1916 július 6-án délután, vitéz huszárainak élén haslövést kapott a wollhyniai harctéren. Az orosz golyó végzetes sebet ütött. Mert három nap múlva meghalt a legderékabb honvédhuszár tisztek egyike: *Békessy Béla* a Kóváltól keletre lévő Galosia kórházban. Ott is temették el tisztársai jelenlétében, a templom falába, külön megjelölt sírba. A sokszorosan kitüntett hős huszár százados *Békessy László* uradalmi igazgató fia volt.

Dr. Czobor László,

— a 39. debreczeni gyalogezred tartalékos főhadnagya. —

Született Hajdusoboszlón, 1885 március 6-án. De az összes középiskoláit Debrecenben végezte. A realban tett érettségit; a különbözeti vizsgákkal pedig a felső kereskedelmi tanintézetből

és a gimnáziumból is bizonyítványokat nyert. Az önkéntes katonai szolgálat után a debreceni Közgazdasági bank kötelékében töltött hét esztendő, bankhivatalnoki kötelességeinek pontos és lelkiismeretes teljesítése mellett. Magánúton elvégezte a jogot és a kolozsvári tudományegyetemen megszerezte a jog- és államtudományi doktori oklevelet. Ekkor előbbi foglalkozását, az ügyvédi pályával cserélte fel. Már jelentkezett is az ügyvédi vizsgára, mikor az általános mozgósítás fegyverre szólította. Mint tartalékos hadnagy, a 39. gyalogezreddel először Galiciában harcolt. Onnan súlyos betegen került haza. Majd a Kárpátok téli védelmében mindkét lába elfagyott. A budapesti Gondviselés-kórházban meggyógyult és ekkor az olasz harctérre ment. Ott a harmadik

Dr. CZOBOR LÁSZLÓ, főhadnagy.

véres isonzói ütközetben századát rohamra vezényelvén, 1915 október 29-én ellenséges golyótól dicső hősi halált halt.

Katonái az igazságos és humanus századparancsnokot rajongásig szerették.

Móricz Gábor,

— kereskedő, önkéntes káplár a 14. gyalogezredben. —

Móricz Ferenc debreceni tekintélyes kereskedő fia. A felső kereskedelmi iskola elvégzése után édes apja nyomdokait követve, a kereskedői pályára lépett. Kevéssel azután kitört a világháború s az ifjú Móricz Gábor mint egy éves önkéntes vonult be a császári és királyi linzi 14. gyalogezredhez, 1914 augusztus 25-én. 1915 január 15-én káplári ranggal az északi harcterre vezényelték. Számos véres ütközetben vett részt. Ezrede Tarnow visszavételénél különösen kitűntette magát. A gorlicei fényes áttörést

MÓRICZ GÁBOR, önkéntes.

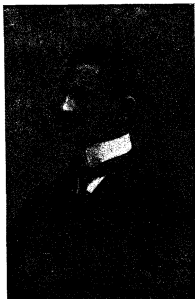
NEUDERT RICHARD, százados.

követő ellenség-üldözés közben a Debica mellett folyt heves ütközetben 1915 május 9-én hősi halált halt. Több bajtársával együtt a zawadai erdőségben temették el a 22 éves vitéz debreceni ifjút.

Neudert Richard,

— százados a 39. gyalogezredben. —

Katona-családból származott, de édes anyja és felesége révén egészen debreceni polgárrá lett. Atyja, Neudert Antal a 8. ulánuszred őrnagya; anyja, Bignio Vilma egy debreceni gyáros leánya; felesége pedig a régi törzsszököcs debreceni tekintélyes polgárcsaládból született Bányai Ilona. Neudert Richárd a debreceni kereskedelmi akadémiát elvégezván, egy éves önkéntesség után tényleges katonai szolgálatba lépett. Kevéssel a világháború előtt a katonai életet a termelő polgári foglalkozással cserélte fel. Hanem aztán a haza iránt való kötelesség őt is fegyverre hívta. 1915 okt. 29-én, mikor századát Doberdónál rohamra vezette, hősi halált halt.

Dr. SAJÓ BÉLA, honvéd főhadnagy.

Dr. Sajó Béla

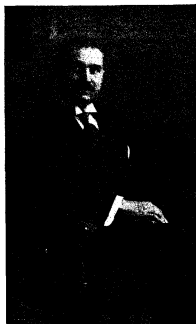
— ügyvéd, honvéd főhadnagy. —

A világháború kitörésekor mint a debreceni 3. honvéd gyalogezred tartalékos hadnagya vonult be. 1914 október 26-án a szvidniki ütközetben srápnél-lövés súlyos sebet ejtett a lábán. Felgyógyulása után ismét bevonult csapatjához. 1915 augusztus havában főhadnagyi ranggal az olasz harctérre ment. Hónapokon keresztül az Isonzó-fronton verekedett vitézül. Ott 1915 október 29-én még veszedelmesebb sebet kapott. Gránát mindkét lábát összezúzta. Amputálták. De a leg gondosabb ápolás sem menthette meg. November 30-án Budapesten rettenetes sérülése miatt hősi halált halt. A debreceni ügyvédi kar rokonszenves fiatal tagja volt.

Tasnádi Kardos Géza.

— gépészmérnök, honvédhuszár főhadnagy —

Kardos László nagykereskedő és Szabó Róza fia, született Debrecenben, 1881-ben. Debrecenben, Iglón és Svájcban tanult. A zürichi és karlsruhei műegyetemen gépészmérnöki és elektrotechnikai oklevelet nyert. Azután Budapesten szép jövővel biztató magánmérnöki irodát nyitott. 1912-ben nőül vette egri Magoss György debreceni t. főügyész leányát, Olgát. A világháború első napján mint a m. kir. 6-ik honvéd gyalogezred tartalékos hadnagya, Zalaegerszégre vonult be. Szeptember és október hónapokban állandó veszélyek közt az északi harctéren teljesít frontszolgálatot. Ott kapott lábbaja miatt, mely később

Tasnádi KARDOS GÉZA, honvéd főhadnagy.

műteti beavatkozást igényelt, ezrede póttestéhez, Zalaegerszegre került vissza. Még azon évi novemberben főhadnaggyá lépett elő. 1915 májusban ismét az északi harctérre rendelték a m. kir. 1. népfelkelő huszárezredhez. Ennek kötelékében a győzelmes előnyomulás alatt, mindig az első tűzvonalban küzdve, sok véres ütközetben vett részt. 1915 július 25-én Zawonie (Galicia) község megvívásánál, huszárszázada élén, orosz golyótól találva, hősi halált halt. Bajtársai ideiglenesen Rekliniec községben temették el, honnan családja hazahozatta és a Kossuth-utcai temetőben lévő családi sírboltban helyezte végső nyugalomra.

A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a hadi ékítőményes III. oszt. katonai érdemkeresztrel tüntette ki.

Családjának büszkesége volt. Egyenes, férfias jelleméért, szorgalmas, munkás életéért becsülte, szerette mindenki. A jövő Magyarország, melyért életét áldozta, egyik értékes munkását vesztette benne.

Tömör Jenő

— hadapródjelölt, debreczeni református tanító, iskola-igazgató. —

A debreczeni református egyház egyik legkitűnőbb tanítója volt nyolc évig. Tízíg pedig Hadházon és Kisújszálláson működött, — példás buzgalommal, a hivatás odaadó lelkes tudatával és sikerekkel. Életrajzírója szerint „ember volt a szó valódi értelmében. Nemesen gondolkodó lélek, jóságos szív, szilárd akarat, erős kötelességtudás jellemezték. Munkássága túlterjedt az iskola falain. Ha kicsinyeit, — kiket Pestalozzi szelid türelmével, Diesterweg alaposágával oktatott, — elbocsátotta, nem pihent meg, hanem a nap hátra-

levő részét önművelésre és társadalmi tevékenységre fordította. A tanügyi irodalom terén is jelentős nevet vívott ki magának. Éveken át társszerkesztője volt a Tanítók Lapjának s Földrajz könyvével a tiszántúli egyházkerület pályadíját nyerte el. Mint iskola-igazgató, mely tisztségre felettes hatóságának bizalma emelte, a rend- és pontosság embere és valódi vezér volt, kinek működésétől méltán sokat és nagyot várhattak kartársai és a tanügy barátai. Mindezt a sok szép reményt elhervasztotta a derék tanító megdöbbentő ha-

TÖMÖR JENŐ, hadapródjelölt.

lála. 1915 tavaszán a hazafiúi kötelesség a 39. gyalogezred kötelékében az olasz harctérre szolgáltatta. Onnan beteg jött haza. Felgyógyulván, ismét visszatért oda és szomorú sejtése, hogy élve nem jő vissza, betelt. 1916 szeptember 15-én, a VII. isonzói ütközetben, az áruló olasz ellenség gyilkos golyója örökre elnémította a ritka, nemes szívet.

Ezen előbbi körült arcképek és életrajzi adatok körül a Csabos László, Kardos Géza és Móricz Gáborra vonatkozókat főleki Kovács Mihály ref. orgonista-kántor ur volt szíves beküldeni hozzánk.

Debreczen határának kialakulása és birtokainak megszerzése.

Debrecen város nagykiterjedésű határa kialakulásának körülményeivel a nyilvánosság előtt behatóan eddig senki sem foglalkozott. Efféle kérdésekre, melyeket pedig a debreceniek is maguk között bizonyosan sokszor felvetettek: mikor? kiktől? milyen áron vagy módon kerültek Debrecen birtokába a szomszédos puszták? a város legközelebbi író érdemes historikusa, Szűcs István is adós maradt. Egyedül a kir. adományként birt. földekről, az úgynevezett kincstári puszták 1818. évi zálogbavételéről és ugyanezeknek 1854. évi megörökítéséről közöl szűkszavú adatokat.¹ A különböző családoktól zálog- vagy örökvétel útján szerzett birtokokról pedig mélyen hallgatott. E tanulmány szerzője is Debrecen múltjával foglalkozó dolgozataiban ide vonatkozólag csak szórványos feljegyzésekre szorítkozhatott.²

Az ősiség miatt, még annak eltörlése után is, néhány évtizedig valóságosan sok oka volt Debrecennek, hogy főképen zálogbirtokairól szóló leveleit a legfőbb gondossággal őrizve rejtegetse. Hiszen az elzálogosító családjából olyan ágbeli atyafiak is élhettek zálogváltó per indítása jogával, amely ágból valók egy talpalatnyi földet sem zálogosítottak el. Valóban a XVIII. század második és a XIX. század első

felében a zálogváltó pereknek egész özöne zúdult a város ellen.

Minthogy a zálogváltó perek indításának ideje már rég elmúlt: megszűnt a magánlevéltár zárvatartásának oka is. A városi tanács és törvényhatósági bizottság tehát Debrecen sz. kir. városi rangra emelésének 200-dik évfordulóját azzal kívánta emlékeztetessé tenni, hogy eddig ismeretlen gazdag magánlevéltárát, mely a birtokviszonyokra vonatkozó okleveleken kívül egyéb tárgyú történelmi beccsel bíró irásokat is igen nagy számmal tartalmaz, a történet-kutatók számára hozzáférhetővé tette; egyúttal összes levéltárainak egyesítését, rendezését is Debrecen dicsősége öregbítésére, a magyar történetírás örömeire és hasznára elhatározta.³

*

Ezen hálás elismerést érdemlő intézkedésnek köszönheti létrejövetelét ez az értekezés, amely Debrecen város magánlevéltárában, a történelmi főljegyzések eddig kiaknázatlan kincses bányájában kezdett kutatások eredményeképen először kísérli meg legalább vázlatos képet adni Debrecen város határa és összes birtokviszonyai érdekes alakulásának.⁴

¹ Debreceni Közlöny. 1916. évf., 6. sz.

¹ Szűcs I.: Szab. kir. Debrecen város történelme. 847, 1032. l.

² Zoltai L.: Debrecen 200 év előtt. (Gazd. Tört. Szemle. 1902. évf., 1. f.) Debrecen a török uralom végén. 113—117. l. — Domokos Márton debreceni főbíró és kora. (Debr. Képes Kalendárium. 1909. évf., 65. l.) A hegyesi és macsi zálogváltóper. (Debr. Független Újság Képes Naptára, 1913. évf., 65—73. l.)

³ Értekezésem megírásánál Kovács Lajos és Konti Lajos magánlevéltárnokok által a magánlevéltári bizottság számára a zálogbirtokokról kiváló gondossággal készített regesztákat is felhasználtam. A magánlevéltár megnyitása óta Herpay Gábor kisebb dolgozatban ismertette eredetileg a debreceni plébánia által még a XVI. sz. elején szerzett szováti birtok megvásárlását. (Debr. Prot. Lap. 1916. évf. 27. sz.)

Debrecen város mostani határa, Szabadkää mellett, legnagyobb az országban. 95,720 hektár, vagy 166,286 kat. hold. Ebből 48,684 ha. a város tulajdona; a többi a polgárságé. De a városnak Szováton, Hajdúsámsonban és Mártonfalván is van 7930 ha. 16,921 hold terjedelmű birtoka. Látni fogjuk, hogy volt idő, amikor a városhoz zélogszereződések alapján még ennél is több föld tartozott.

E nagy terjedelmű határ kialakulását sok évszázadok politikai, gazdasági és társadalmi forrongása eredményezte. — Felületes szemlélők ezt a roppant határt Debrecen kivételes szerencséjének tartják, polgárai gazdagságának ritka kedvező fundamentomául és tényezőjéül itélik meg. Holott az óriási határ nem egészen egészséges történeti, különösen nem kedvező kulturális és gazdasági fejlődés jele és következménye. Mert úgy Debrecen, mint sok más alföldi nagy város főképen a magyarságra zúdult nagy nemzeti katasztrófák következtében szerezhettek akkora határt, annyi pusztát és birtokot, amennyivel most dicsekednek.

Közfelfogás szerint a nagy terjedelmű községi határok a magyar faj ősi természetének, foglalkozási módjának felelnek meg. A földmivelés, különösen pedig a nomád pásztorélet követelte és eredményezte volna, hogy a falvak egymástól távol alakuljanak és így mindegyik községnek jókora darab föld jusson. Pedig nem így volt. A XII—XV. századbeli oklevelek segítségével még a nagy magyar alföldre nézve is, ahol honfoglaló őseink legörömösebb és legtömegesebben szállottak meg, a falvaknak, a *laka*, *háza*, *teleke*, *ülése* végződésű birtokneveknek meglepően sűrű hálózataát rajzolhatjuk meg térképileg. Már a XII. században, mikorra a magyarság gazdaságilag befejezte a honfoglalás dicső művét s a

nyugati keresztyén kulturához töretént csatlakozásával új nemzeti munkaszervezet fejlődött ki, például Bihar vármegye sík területén kétannyi község mutatkozik, mint ma.¹ Holott akkor is még, mint azután is, igen sokáig, az állattenyésztés volt a nemzeti vagyion és jövedelem főforrása; a földmivelés pedig állandóan külterjes maradt.

Kétségtelen, hogy ha a magyarság gazdasági és kulturális fejlődése a kezdett irányban és tempóban haladhat s azt olyan katasztrófák, mint az 1241—42. évi tatárjárás, a másfélszázados török uralom meg nem akasztják, melyek a sok törpe falu lakosságát már csak a biztosabb önvédelem szempontjából is nagyobb községekbe tömörítették, — Magyarország még a gyakran jelentkezett emberirtó dögvészek ellenére is (1348—60., 1441., 1509—10., 1529—30., 1552., 1679—80., 1709—10., 1739.) ma csaknem olyan sűrűn lakott része Európának, mint a kevesebbet szenvedett nyugati országok; kultúrája, gazdagsága is vetekszik talán amazokéval.

És Debrecen valószínűleg jóval székebb határral kénytelen megelégedni; de állandóan megmarad iparűző és kereskedő városnak; azon a gazdasági munkatérén fejlődik tovább és jut el dús virágzásra, amelyen először jelenik meg a történetírás világításában. Polgárai jólétének és gazdagságának bővebb forrásává válik ipar- és kereskedelem, meg sűrű falvak dolgozó, fogyasztó népessége az üres puszták hosszú soránál valaminthek mezein legelésző nyájak, gulyák tömegénél.

Debrecen, mely kezdettől fogva, hosszú időn keresztül kiválólág kézműves mesterségeket űző és kalmárkodó város volt, csak azután alakult

¹ Dr. Acsádi J.: A magyar jobbágyság története. 67. l.

át inkább földműves, állattenyésztő „paraszt” várossá, amikor a körülötte elpusztult falvak határait, már csak a megélhetés kényszerítő hatása alatt is, megszerezvén, magához kapcsolta. — Ezzel azonban nem akarjuk azt állítani, hogy a mezőgazdasági foglalkozásokat túlsúlyra az iparüzés és kereskedelem felett csupán ez a körülmény emelte. Mert a foglalkozási ágaknak a XVII., XVIII. és XIX. század folyamán Debrecenben is észlelhető retrograd irányú megoszlását, nevezetesen az ipari és kereskedelmi élet hanyatlását, közvetve az országra nehezdedő általános politikai és gazdasági kedvezőtlen viszonyok, például Ausztria kizsákmányoló politikája idézték elő.

A puszták és egyéb kisebb-nagyobb földbirtokok, amelyek ezidőszert is Debrecen város kezében vannak, vagy hajdan több-kevesebb ideig övéi voltak, a szerzés módja tekintetében három csoportra oszthatók.

I. Kir. adomány alapján birt. jószágok. Idesorozhatjuk azokat is, amelyekről nem tudjuk, mikor és mimódon kerültek Debrecen birtokába; de későbbi időről írások vannak róla, hogy azokat régtől fogva háborítatlanul használták és birták a város polgárai. Némelyekre utólagosan kir. adománylevelet is szerzett a gondos és előrelátó városi előjáróság.

II. Örökös jogon vásárolt birtokok. Ezek között is vannak olyanok, amelyekre utólagosan kir. adományt is nyert a város.

III. Zálogbirtokok; ezek közül a ma is meglévők elévülés, bírói ítélet, avagy örökvétel által örökjogú birtokká alakultak. Némelyek pedig kiváltással vagy perrel elvesztek.

I. Kir. adomány alapján birt. területek.

Ezen csoportba tartozó birtokokból alakult a város ősi határa, mely vi-

szonylag is nagy terjedelmű. Mára kivételével, kizárólag olyan földekből áll, melyeken már a XV. században sem voltak falvak; de hogy még régebben azok közül egyik-másik lakott hely volt, azt részint írott emlékek, részint lakóházak ma is felismerhető nyomai bizonyítják.

A tárgy könnyebb megértése végett előrebocsátjuk, hogy Debrecen, attól az időtől fogva, mikor a középkori oklevelek sürűbben kezdik emlegetni, vagyis a XIII. század végétől fogva egészen 1618-ig, Zsigmond király idejébeli kevéssé megszakítással, földesúri hatalom alatt élt s egy nagy uradalom központja volt. Földesurai sűrűn változtak; de hol az ország legelőkelőbb főúri családai (Debreceni Dózsák, rác despoták, enyingi Törökök), hol maga a királyi család (Hunyadiak, Szapolyaiak) voltak földesurai. Azonban a város és polgárainak jogi és társadalmi helyzete, széleskörű önkormányzati jogainál fogva előnyösen különbözött a közönséges jobbággyi sorban simylődő falvakétól. Földesurai már csak jól felfogott saját érdekekből is sokféle kedvezésben részesítették; személyes jobbággyi szolgálatra nem szorították a debreceni polgárokat; hanem megelégedtek bizonyos évi bérrel, amellyel jobbággyi terheiket a polgárok megváltották. Az uralkodók pedig a kiváltságok, előjogok és mentességek közjoggal megadható mindenféle nemével elhalmozták őket. — Már Zsigmond király 1405-ben Buda királyi városéhoz hasonló szabadalmakkal ruházta fel. A debreceniek mindenkor jól értették a módját, miképen fordíthatják maguk felé a fejedelmi kegy meleg, fényes sugárzását.

A földesúri intézmény szerint, — amint maga a város összes lakosaival együtt a földesúré volt, — úgy a földesúr volt tulajdonosa a jobbággyai által művelt földeknek is; tehát a város

mindama külső tartozékainak, amelyek már a XV. század elején Debrecen város polgárainak régtől fogva használatában lévő földekül tűnnek fel. Előtünk ismeretlen időben keletkezett, ismeretlen tartalmú egyezségek, urbáriumok alapján engedik át a földesurak debreceni jobbágyaiknak szántás-vetés, kaszálztatás, legeltetés, falzás, halászás végett azokat a telkeket, mezőket, réteket, erdőket és vizeket, melyek a város ős-határának magváiul tekinthetők. Idők folyamán a lakosságnak természetes szaporodással és szabad beköltözéssel növekedéséhez képest a földesúr uradalmának pusztja, parlagon lévő távolabbi részeiből is osztott ki jobbágytelkeket a debreceniek között.

Debrecen határa eredetileg, a XIII. század végén csupán a mostani szőlőskertek, a köztük és közelükben a múlt század első felében kiosztott úgynevezett majorsági földek, Nagyerdő, Apafája és a Tócsóvíz környéke területéből állott. Mert kelet felől, mindjárt a mai Csapókert és gépjavitó-műhely területén túl Szalók—Sámsónfalva, északról Apafáján és Nagyerdőn túl Parlag-, Monostor- és Macsfalva, nyugatról a Kutya- és Ágodvölgye tájékán Lombifalva, délről a mai Tégláskert mögött Szepcsfalva, sőt már a váradi kapunál Torna-, másként Boldogfalva kezdődött.

Ezek közül legkevésbé ismert, mert leghamarább elpusztult falu Lombi, melyet Szent-Keresztről nevezett egyházával együtt e néven csupán egy 1282-beli oklevél említ.¹ A Lombi nevet utóbb a templomról Szent Kereszttele cserélték fel; olyanformán, amint ahogy Torna-

bó lett Boldogasszonyfalva, Boldogfalva, Ördög-Zomaynból Angyalháza, Kismacsból Szent-György.

A XIV. század legelején emelkedő Debreczeni-család különösen a várostól nyugatra fekvő földeket és birtokokat szedte össze. *Elepet*, mely 1219-ben falu volt, 1307-ben Ottó király,² *Fegyverneket*, *Somát* (Suma) és *Cucát* (Zuza) 1311-ben Róbert Károly,³ *Mátha* földjét (Macha), *Elepet* ismét 1328-ban⁴ Róbert Károly adományozta a Dózsáknak. *Zámot* (melytől még akkor megkülönböztették az észak felől később beolvadt *Csécscsalvát* s még a XV. században is külön nevezték meg a délfelől hozzácsatolt *Szabolcs* birtokot, (Sárosér, Arkus és Hortobágy összefolyásánál), 1297-ben vették meg 100 ezüst márkán.⁵ Övék volt részben vagy egészben, örökösen vagy zálogjogon: Boldogfalva, Macs, Hegyes, Haláp, Nagyiván, Téglás, Halház, Tur-Sámsón, Szent-György, Bőszörmény, Szoboszló, Dada, Gáborján, Monostor, Szent-Péterszeg, Derecske, Tépe, Csalános, Szent-Miklós, Szent-Lőrincz, Füzeztelek (e három a Kélczálló mellett) s még néhány olyan birtok, amelyeknek helyét ma már nem tudjuk pontosan, mint Nagymiklós a Hortobágy mellett, Kerekgyház a Nyíren, Keresztúr, (Gáborján mellett) Bigecs (Sámsón és Hadház között).⁶ Azután Szent-Demeter, Sterka (bizonyosan Szata), Azalas (Aszalós) és Szent János.⁷ E négy utóbbi birtok úgy tűnik fel, mint Debrecen közvetlen szomszédságában, sőt Debrecen határában fekvő jörszág.

¹ Váradi Regestrum és Fejér Codex Dipl. VIII/I. 219.

² Dr. Komáromi: Dózsa nádor és a Debreczeni-család. Turul, 1891. évt., 67. l.

³ U. o.

⁴ U. o.

⁵ Komáromi A. id. m.

⁶ Csánky D.: Hunyadiak kora. VI(I).

598. l.

⁷ A váradi káptalan előtt András Sándor fia Lombi nevű ősföldjének negyed-részt az ott épült Szent-Kereszt egyháza templomával együtt Macsfalva felől, eladja 10 márkáért a szomszédos Szepesi nemesek jelenlétében Kevének és Antalnak. (Fejér. Codex Dipl. R. H. V/III. 131.

A XV. századból származó némely oklevelek az 1405-ben főgon kihalt Debreczeni-család fentebb megnevezett egyik-másik birtokáról, sőt másokról is úgy emlékeznek, mint Debrecen város lakosainak használatában lévőkről.

Nevezetesen Zsigmond király 1406. Budán kelt oklevelében megparancsolja Garai Miklós nádornak és debreceni tisztjeinek, hogy az ő debreceni civiseit és hospeseit a régtől fogva Debrecenhez tartozó *Poroszlóteleke, Szent-Demetér, Zalatteleke, Látóteleke, Szent-Kereszt* és *Soma* nevű földek használatában ne háborgassák, sőt tartsák meg őket azok békességes birtokában. Ezt a levelet Izabella királyné 1557-ben átírva megerősítette.¹

Ismét Zsigmond király 1429-ben utasítja Szabolcs vármegyét, György despota panaszára, hogy ezt és a debrecenieket az Albeus Dávid fia, Tamás által jogtalanul elfoglalt *Árókteleke, Zathateleke, Kondros, Soma és Lykaháza* nevű puszták birtokába újra vezesse be és abban őket oltalmazza meg, mint-hogy azok elejétől fogva Debrecenhez tartoznak.²

A szomszéd Szepesiek Zsigmond király halála után (1435., 1436.) erőszakos és család módon elfoglalták a debrecenieknek *Ondóteleke, Szent-Kereszt, Kamaráshalmateleke* és *Fachát* nevű birtokait, melyek Debrecen, Ebes, Szepes és Pac falvak között feküdtek. A villongás e miatt még 1452-ben is tartott, mert Hunyadi János kormányzó a debreceniek panaszára ebben az évben és ebben az ügyben vizsgálatot és igazságtételt rendelt el.³

E puszták és birtokok közül:

Fegyvernek körülbelül az ondódi

Veréb-, Kádár-, Perec-dűlők helyén feküdt. Ezt a területet a XVIII. században is még így nevezték. *Látóteleke, Látóteleki* vendégfogadó elnevezés is élt még 100—150 év előtt. Csak azóta cserélték fel *Látóképpel*. Ennek környékét hívták tehát *Látóteleknek* igen magas fekvésénél fogva. Túl rajta, Hegyes fellett nyúlt el a most is *Cucának* nevezett föld.

Szent-Keresztteleke elnevezést, bizonyosan az Árpádkori *Lombi* falu határának megjelölésére használták. Az idézett 1282-beli okirat Szepes és Macs közé helyezi. Egy 1640-beli földosztásról szóló jegyzék szerint csakugyan Szepessel szomszédos.¹ Úgy látszik az Ágod- és Kutyavölgyek között feküdt, Macs felé terjeszkedve.

Ondódnak a XVIII. században is még csak az Ebes felől eső Fáy-, Vedres-, Litsmann-dűlőket hívták. *Kamarásteleke* pedig a hasonló nevű hatalmas halom környékén, az ingyeniskoláztatási alap földjén terült el. Valószínűleg hozzátartozott a XVII. században *Lozások-zugjának* nevezett mező is, a Tégláskert mögött, a Megyorós folyásának mindkét oldalán.

Fachát (Facsát) Hunyadi Jánosnak előbb említett 1452. évi parancsából következtetve délkelet felé folytatása lehetett *Ondóteleke, Szent-Kereszt, Kamaráshalmateleke* pusztáknak; mert csak így értjük meg, hogy azok Paccal is határosak voltak. Vagyis Facsát Szepesről keletre, Pactól nyugatra, Boldogfalva (Torna) és Mikepércs közt levő újosztású földek helyén feküdt. Nagyon valószínűnek látszik, hogy Facsátnak hívták azt a Torna határára levő erdőt, amelyet Dózsa unokái: István, Gergely és János 1366-ban a debreceni Szent András templomának aján-

¹ Magánlevéltár. Dipl. 56. És Különb. fasc. 39.

² Mltr. Dipl. 104.

³ Mltr. Dipl. 111. 119, 151.

¹ Mltr. Szepesi stb. fasc. 165.

dékoztak s amely 1405-ben is e templom birtokában volt.¹

Kondros vagy *Kondoros* nemcsak halászó víz volt; hanem egy darab földet is értettek alatta, valószínűleg Pac, Fancsika, Szalók—Sámson és Debrecen között.

Soma (Suima) a mai Nagycserének legészlelő keleti része; azon belől feküdt *Lykaháza* (a mai Erősluky csőszház környéke), még beljebb *Szateleke* (Zatha, Stirta), a Szata-csőszház táján; mindhárom a Nagycserén.² De ugyanott s tán a sámsoni földön is terült el *Árokteleke* (melyhez hasonló nevet visel most is — Árokrét — Debrecennek egyik sámsoni birtoka), az 1347-beli határjáró oklevélben említett „nagy árok”, az ördögárka mellett.³

Szent Jánost az imént idézett 1347-beli oklevél *Ujlak* nevű birtokkal együtt mint Szalók-Sámsonnal szomszéd területet nevezi meg. Amaz Szalók-Sámson-tól keletre, emez délre feküdt Fancsika felől.

Csak tapogatózva mutathatjuk ki *Poroszlóteleke*, *Szent Demeter* és *Aszalós* debreceni puszták fekvését. Poroszlótelekének az Apafáján és Nagyerdőn túl, Parlagh és Sámson határáig terjedő területet sejtem, ahol egy hromokdombot még 1835-ben is *Bakó-hegynek* neveztek.⁴ Szent Demeter talán Macs és a Nagyerdő által alakított szögletben, a városi téglagyár táján feküdt. Ezt a területet a XVI. században *Urréthe*-nek, XVII-dikben *Macsiszegnek* nevezték, most pedig Nyulasnak hívják. Vagy pedig Ondód délnyugati sarkában, Ebes és Hegyes közt lehetett. Véleményem szerint Poroszlóteleke és Szentdemeter nevű birtok nem azonos a

Hadház határába olvadt Poroszló és anjoukori *Demeter* birtokkal. *Aszalós*-nak vagy az újosztású és házutáni földek valamelyik részét vagy inkább a *Kőudvar* területét, a Kadarcz egyik zugát-zegét nevezhették.

Hunyadi Jánosnak 1452. évi okleveléből, amellyel Pál kapitány javára tett birtok adományozását visszavonta, tudjuk meg, hogy az igen terjedelmes *Máta* és *Balmaz* nevű puszták is már régtől fogva Debrecenhez tartoztak.¹

Mátának manapság a Hortobágy folyó mindkét partján elterülő 26,283 kat. holdnyi pusztát nevezik. Az Árpád-korban ez a terület három különböző birtok volt. Északi része *Papegyháza*, melyet IV. Béla király 1261. évi oklevelé az egi egyház birtokai között említ (*Villa Pap-egyház*).²

Az 1582. évi határjárásból kiténik, hogy a vízentúl Zám felől eső része volt csak *Mátha földje* vagy *Mátateleke*,³ melybe az igen korán elpusztult Pap-egyháza beleolvadt. A vízen innen fekvő részt pedig *Balmaznak* nevezték.

Máta, az 1552. évi adóösszeírásban 17 portát számláló falu enyingi Török János birtokául szerepel. Azonban János Zsigmond fejedelem Zsigmond király és Hunyadi János levelei alapján 1563-ban már mint pusztát visszaadta Debrecennek.⁴ Báthori Zsigmondtól Mátra új adományt nyertünk 1583-ban.⁵ — Ugyanez a fejedelem adott új adományt *Balmazra* is a debrecenieknék 1583-ban. Balmaz-pusztába, valamint a Hortobágy nevű mocsár birtokába a váradi káptalan a horti nemes urak és Ófelségének újbárosi jobbágysai jelenlétében iktatta be őket.⁶ A most is *mátai te-*

¹ Mgl. Dipl. 152.

² Fejér. Cod. IV/3. 41.

³ Mgl. Mátai fasc. 4.—5.

⁴ U. o. 2.

⁵ U. o. 9—10.

⁶ Mgl. Elepi fasc. 6.

¹ Bunyital: Váradi püspökség tört. III. kötet, 210—211.

² Mgl. Különb. 1379.

³ Mgltr. Dipl. 23.

⁴ Mgl. 31. sz. térkép Parlagról.

leknek nevezett darab földön, a Hortobágy folyó jobbpartján feküdt *Mátafalva*; ház helyei felismerhetők; néhányat közülök a város múzeum meg is ásott. *Balmaz* pedig, az Árpád-korban még falu, a folyó balpartján, a Bivalyhalom környékén épült; — 1905-ben a Bivalyhalomban feltárt épület-maradványok tanúsága szerint saját temploma volt.¹

Nagyon valószínű, hogy Balmaz határa hajdan a Hortobágy és a Kadarcas vize közötti egész területet magába foglalta. Az Újváros és Debrecen közti határ e tájon kétszázévnél tovább bizonytalan és peres volt. Enyingi Török János 1561. évi határigazító rendelete nem lévén szabatos, — csak növelte a későbbi zavart.² Az újvárosi jobbagyok 1583-ban ellene mondtak a debreceniek balmazi beiktatásának. Állítólagos igazukat nem tudták bizonyítani, ezért fejenként 3 márkában elmarasztaltattak.³ Viszont a debreceniek 1756-ban Balmaz miatt protestáltak Andrassy Zsigmondnének Újváros birtokába való bevezetésénél.⁴ Azt a határvonalat, mely most nyugat felől elválasztja Újvárost Debrecentől, százados villongás után barátságos egyezséggel királyi jóváhagyás mellett állapították meg 1795-ben; mindegyik szomszéd egyformán engedvén a maga követeléséből.⁵

Elep és *Köcsélszeg* pusztákra nézve külön királyi adomány nincsen. De Szilágyi Erzsébetnek, Mátyás király édes anyjának 1480-ban a debreceniekhez intézett parancsából látszik, hogy mindkét föld Debrecen város szoros

tartozéka volt, mert a király anyja e levelében azt parancsolja, hogy a város határán belől levő *Köcsélszeget* és *Kadarcskerületet* (mely alatt a két Álomzugot és Elepet érthette) mások jobbagyai által elfoglalni és szántatni ne engedjék.¹

Nagyerdő és *Apafája* nevű erdők a Cserével együtt, szintén régtől fogva lehettek debreceni polgárok használatában. Mert csakis ezekre is vonatkoztathatik Hunyadi Mátyás király 1460. és Szilágyi Erzsébet 1461. évi diplomája. Ezekben a Hunyadi Jánostól (név szerint meg nem nevezett) erdők szabad használatára, hortobágyi vámszedésre és halászatra kapott korábbi adományozásról, továbbá Szilágyi Erzsébet új adományáról van szó.² A Hunyadi-család tiszttartói e levelekben tiltatnak attól, hogy a debreceni polgárokat e jogok használatában háborgassák.

Az eddig elmondottakból megállapítható, hogy a debreceni polgárság már a XV. század közepe táján igen nagy terjedelmű földek használatába jutott a földesurakkal kötött egyezségek (urbariumok) alapján és azok szabad birtoklását, amennyiben szükségét látta, adománylevelek kieszközlésével is biztosította magának.

A Hunyadiak korában tehát kétségtelenül a városhoz tartoztak és a város határát alkották (Boldogfalva ismeretlen terjedelmű határának kivételével) mindama földek, amelyeket ma város belső területe, kertek, újosztású földek Csere, Nagyerdő, Apafája, Ondód, Cuca, Elep, Álomzug, Köcsélszeg, Mátá néven ismerünk. Összesen mintegy 90,000 kat. hold. Vagyis 450 évvel ezelőtt már Debrecen kezében volt mostani összes birtokainak felelő része.

Azután, hogy Debrecen az erdélyi

¹ V. ö. Múz. és Könyvt. Ért. 1907. évi., 180, ahol a bivalyhalmi romokat még máti templom maradványainak véltük.

² Mgt. Máti fasc. 3. Capt. irom. 85/1.

³ Mgt. Elepi fasc. 7—12.

⁴ U. o. 71.

⁵ U. o. 104, 109.

¹ Mgt. Dipl. 276. sz.

² Mgt. Dipl. 199, 220. sz.

fejedelmek uralma alá került, ezektől a már ember emlékezete óta birtokukban volt földek némelyikére új adományt kértek s magokat azokba — minden kétség és háborgatás elkerülése végett, — törvényes módon ismét bevezették.

Mint már az imént említettük, így nyertek nova donatit Báthori Zsigmondtól 1583 márc. 30-án Mátára, 1583 jun. 13-án egész Balmazra; ennek előtte Báthori István lengyel király s erdélyi fejedelemmel 1582-ben Varsóban Hunyadi Jánosnak 1452. évi rendelkezését Mátára és Balmazra nézve újból átiratva, megerősítették. János Zsigmondnál 1569-ben kivették, hogy a fejedelem tisztjeinek a Nagyerdőhöz és Apafájához semmi közük, hanem az erdők, mint annak előtte is volt, a bírák gondviselése alatt álljanak. 1583-ban pedig Mátán kívül még az egész Nagyerdőre és Apafájára is új donatit nyertek. A beiktatást a váradi káptalan sámsoni, parraghi, illetőleg anyalházi, zámi, ohati, csegei, újbárosi bírák és jobbágyság jelenlétében el is végezte.¹

Ugyancsak Báthori Zsigmond adományozta Debreczennek az *Urréthe* nevű kaszálót, amely az elpusztult földesúri kastély allodialis földje volt s a Nagyerdő mellett feküdt, 1584 okt. 31-én. A beiktatásnál a szomszédok közül zeleméri és boldogfalvai lakosok jelentek meg.² Föltehető, hogy az *Urréthe* a régebbi oklevelekben más néven, talán mint Szentdemeter, vagy Aszálós szerepel.

A XVII. századbéli erdélyi fejedelmek is folytatták különösen kedvelt híveik, a debreceniek javára tett birtok adományozásait. Így *Bocskai* István 1605 júl. 11-én a tokaji várhoz tartozott macsi egész portóját adományozta

örökös joggal Debrecen város lakosainak. A fejedelem váratlan korai halála után a Habsburg-királyok szepesi kamarája ugyan ezen birtokot visszafoglalta, de *Bethlen* Gábor 1623 márc. 29-én új adományul adta ismét.³ Nem állítom, csak sejtem, hogy ezen a jogen bírja és szakította ki Debrecen a macsi határból, mely hajdan a Nagyerdőig nyúlt, az úgynevezett „macsi folyóbéli kaszálót“.

A legutolsó birtokadomány *Apafi* Mihály fejedelemtől származik, aki 1667 jan. 21-én megerősítette Debrecen Kun Ferenc debreceni lakostól Sámsonban 1638 körül vásárolt Parlaghi Dengelegi-féle portio birtokában és ugyanakkor a városnak adományozta ugyancsak Sámson helységében a székelyhídi várhoz tartozott *Zólyomi-részt*.⁴ A Zólyomi-rész tekintélyes jóság volt, mert a kihallgatott tanúk vallomása szerint, a falu pusztulása előtt hatvan lakott jobbágyház helyből állott s a falunak majdnem egyharmadát foglalta magában.

Mindennemű javadalmak és jóságok adományozását pedig betelőzte, megmásíthatatlanná és örökérvényűvé tette az 1691 dec. 4-én kiadott nagyfonságú „diploma Leopoldinum“, amely Erdélyt Magyarországhoz visszacsatolván, az előző magyar királyok és erdélyi fejedelmek által mind Erdélyben, mind ennek magyarországi részeiben, úgy a Székelyföldön és Debrecenben tett jóságadományok leveleit megerősítette.⁵

A város belső területén lévő egyes házastelkekre nézve is kapott Debrecen fejedelmi adományozást, vagy megerősítést azok pénzen vett birtoklására; ezeket azonban szándékosan kikapcsol-

¹ Mgtt. Ohati stb. fasc. 96—97, 112. sz. a.

² Mgtt. Sámsoni fasc. 39, 47, 48, 49—50. szám alatt.

³ Szűcs J. id. m. 485—486. l.

¹ Mgtt. D. pi. 468, 461, 471, 472.

² U. o. Dipl. 476, 477.

ván értekezésem keretéből, csak a külső birtokokkal foglalkozom most. Teljeség kedviért tehát felemlítem azt az epizódot, hogy a Hunyadiak jókarsztából a debreceniek a szomszédos *Szigetfalu*-ban is királyi donatiohoz jutottak. Azonban, úgy látszik e részek tényleges birtokába sohasem jutottak. Mert mikor (1459-ben) a váradi káptalan Mátyás király parancsára beiktatni akarta volna debreceni jobbágyságot a szigeti birtokrészekbe, a Szepesi, Szigeti-, Tegledi-, Szokoly-családok ellene mondtak.¹ Nincs is többé semmi emlékezet a debreceniek ottani birtoklásáról.

II. Örökös joggal vásárolt jószágok.

Ha nem ide számítjuk a kezdetben zálogjogon birt pusztákat, az ezen csoportba tartozó birtokok aránylag csekély részét alkotják a város határának.

Elődeink örök joggal legelőször *Szalók-Sámsón* praediumot vették meg 1438-ban, akkori földesurokkal Brankovits György rác despotával közösen 450 magyar arany forinton, Téthi Péter, András, Bereck és György testvér atyafiaktól. Szalók-Sámsón, a XIV. század közepén még egyházas falu, Debrecen-től keletre, 4 kilométernyi távolságban a vámospércsi és acsádi út között, a Perzse-dombja körül feküdt. Tégla temploma Szent Adalbert vértanú tiszteletére épült. Múzeumunk 1914 őszén belőle már igen kevés törmelékét talált. A falu határát az 1347. évi határjárásból meglehetősen pontosan ismerjük.² Körülbelül az újosztású földeknek a létei út, a Gerébi-telep, Sámsóni-út közt lévő részét s a Nagycserének nyugoti szélső oldalát foglalta magában.³

Szalók-Sámsónnak emléke is később

annyira elenyészett, hogy egynek vették a közeli, másik Sámsónnal, amelyet a középkorban Túr-Sámsónnak neveztek. Így történhetett meg, hogy a debreceniek 1730 körül Túr-(Hajdu)Sámsónhoz való birtokjogukat, mely pedig Apaffy 1667-beli adománylevelén és bizonyos zálogszerződéseken alapult, a Neoquistica Commissio előtt Szalók-Sámsónra vonatkozó 1438-beli adásvételi szerződésükkel bizonyították.

Másik, szintén igen régi birtokvétel a *szováti*, mely még a XVI. századból származik. Kezdetben zálogszerződésen alapult; majd fejedelmi adománnyá alakult; utoljára örökvétellel lett végérvényessé.

Ez pedig a következőleg történt:

Szepesi Mihály özvegye Katalin asszony 1503-ban elzálogosította férje szováti részbirtokát Péter nevű debreceni plebanusnak; helyesebben a debreceni plebanusnak. Mert az 1552—1554. évi kapuszám összeírások a debreceni plebanust említik Szováton 18 porta birtokosának. A hitjavítás után pedig Méliusz Péter, majd Bálint pap és Gönczi György bírták a szováti papszert; Gönczi György 1579-ben azt mindentől átalbocsátotta Debrecen város birtokába. Debrecen pedig 1581 máj. 8. Báthori Kristóftól fejedelmi adományt kapott e birtokra s a netalán benne rejlő királyi jogra. A Szepesiek azonban ellene mondtak a beiktatásnak s a várost perrel támadták meg. De 1591-ben a pert megsemmisítették s a szováti papszert 125 mfrt. ráfizetés mellett örökösen eladták Debrecen városának, a debreceni ekklesia lelkészeinek tartása végett.¹

Tájékozásul már itt megjegyzem, hogy Debrecen város szováti birtokának nagyobb része későbbi zálogbavételből keletkezett.

¹ Mgl. Szepesi stb. fasc. 70, 73, 93—94. L. Debr. Prot. Lap. 1916.

¹ Mgl. Dipl. 183—184.

² Mgl. Dipl. 122, 123—124.

³ „A város” c. I. 1913. évf. 5. sz.

A „papszeréhez” hasonló módon alakult a *szováti Sápi—Széki*-féle birtokrész megvétele. Az adományos Széki Mihály fia István először ezt is zálogba vetette 400 forintért Debrecennek, 1633-ban. Két ízbeni (1645, 1655.) zálogörögnitítés után, mely 300 frt-ra ment, Széki Erzsébet Bagosi András özvegye 50 forint ráfizetésért szováti egész portióját örökösön is eladta Debrecen városának 1667 júl. 12-én.¹

Fancsikán is asszony az eladó. Pri-bék Éva, előbb Szillogyszegi Pálné, másodszer Miskolczy Csiszár Jánosné 1577-ben adta el örökösön 75 frt-ot a fancsikai Középerdőben lévő részét és egy rétet a *Bájbán*.² Pácon 1620-ban a Kaszás-család *Csonkás* nevű erdejét szerezte meg a város örökösön kevés pénzért.³ Végül *Bánkon* és a beleolvadt *Gömör*, *Rákóc* nevű pusztákon részi-
örök vétellel, részi-örök elvált zálogosítás révén jutott a város 1725 után 1897 frt-ért a Somlyai-féle rész-birtokhoz.⁴

Ezzel végét is érte az 1848 előtti birtokvásárlások sora.

III. Zálogbirtokok.

Debrecen város birtoklása az elpusztult falvak határain, a praediumokon hosszú időközön keresztül, általában pedig az ősiség eltörléséig zálogjogon nyugodott. E zálogbirtokok szerzését a XVI. század utolsó negyedében kezdte meg, amikor a szomszédos falvak elpusztultak, vagy elnéptelenedésnek indultak és folytatta, különösbbe a XVIII. század második harmadáig.

A zálogszerződés hol kiváltásig, hol

¹ Mgt. Szepesi stb. fasc. 129, 153, 171. 189, 208. sz.

² Mgt. Szepesi stb. fasc. 69.

³ U. o. 139.

⁴ Mgt. Ohati stb. fasc. 245, 328, 332, 448, 500, 517, 988.

meghatározott időre, olykor a törvényes 32 esztendőnél is hosszabb időre, 40, 50, 80 esztendőre szólt. A gyakran megszorult tulajdonos családok azután időnként — a földbirtok értéke is növekedvén — nagyobb zálogpótlékok felvételével (auctiókkal) szaporították a zálogbirtokon fekvő terheket. Így azok kiváltása a hitelügy, a gazdasági élet fejletlensége miatt a néha igen sok ágra oszlott és el is szegényedett családtagokra nézve még nehezebbé vált.

Akárhány zálog később törvény szerint elvált. Ez a birtok tehát végleg és jogszerűen a város tulajdonává lett. Másfelől most barátságos kiváltás, majd per útján több zálogbirtokot kénytelen kezéből kibocsátani a város. Meg-meg-történt, hogy a visszaperelt zálogbirtokot ugyanazon családtagok magasabb zálogsummáért megint elzálogosították ugyancsak Debrecen városának. — A XVIII. század második és a XIX. század első felében a városi hatóságnak folyton résen kellett lennie és erősen állnia a talpán, hogy az elzálogosító ősök jogközösségben lévő utódai által ellene indított nehéz és bonyodalmas zálogperekben a város és a polgárság veszedelmesen fenyegetett érdekeit megoltalmazhassa.

Csak az *ősiség eltörlésével* lehetett e zavaros, bizonytalan helyzetben rendet és állandósultságot teremteni.

Debrecen a XVII. században, 10—15 ezer főnyi lakosságával az országnak körülbelül legnépesebb városa. Mint-hogy az elpusztult szomszédos falvak életben maradt lakosai közül is sokakat beolvasztott,¹ ha nem is fölös számú, de aránylag tekintélyes munkaeővel rendelkezett, hogy azok üresen maradt határain a megzavart, sőt abba hagyott kultúrétet, a változott viszonyoknak megfelelő szerény keretek között bár,

¹ Zoltai: Vidéklek beköltözése Debrecenbe 1564—1640. közt.

ismét fölvegye és tovább folytassa. — Szepes, Ebes, Hegyes, Macs, Szent-György és Zelemér kövér földjeit mindjárt vassal is kezdték élni a debreceniek. Ezeket nyílas számra három, öt, majd hét évenként bizonyos bérért szántóföldül osztották ki. Parlag, Monostor, Ohat, Zám, Bodóháza, Angyalháza füves mezői pedig miként az örökös Balmaz, Mátá, Elep, nagyobb részben sőt egészen marhajáró földek maradtak. Bánkot, Halápot, Fencsikát, Pacot, Guthot, Adonyt, Bagost, Buzithát, Radványt kaszáló rétjeik, szép öreg makkos erdeik tették hasznossá. Szovát és Sámson jobbagyai a termés tizedével s egyéb úrbéri szolgáltatással szaporították a város jövedelmét. De voltak olyan zálogjóságok is, afféle *lógó* zálogok, pontosan meg nem határozott, el nem különített kisebb birtokrészek Kőteles, Sziget, Kis-Szoboszló, Újváros, Nádudvar, Acsád, Mártonfalva, Geszteréd, Vid, Derecske, Püspökladány, Egyek határaiban, amelyeknek hogy valamely proventusát, jövedelmét látta volna Debrecen, semmi nyoma az egykori számadó könyvekben.

Eleinte az összes zálogbirtokokat különböző családoktól szereztük. A kincstár elzálogosítóként csak később, a XVIII. század közepétől fogva szerepel, egyik-másik család kihalása következtében.

Zálogjogon a következő nevezetesebb családok birtokai kerültek Debrecen város kezébe:

A gazdag *Szepesi*-családnak a XVI. század végén részint leányágra szállott, részint csereképen a rokon Bogdányiaknak jutott összes jóságai. Nevezetesen: Szepes és Ebes puszták egészen, Boldogfalva, Szovát községekben, Bodóháza, Fancsika, Pac, Kőteles pusztákon kisebb-nagyobb porciók, melyeket egyfelől a Thárkányi, Becski, Bogáthi, Görbedi, Csepregi főágak, másfelől a

Bogdányi főágon örökösdő Madocsányiak, Vayak, Sennyeiek, Maróthiak, Úrayak zálogosítottak el 1581—1700 között. Hegyesnek fele *Báthori* Gábor fejedelemtől, majd *Vetési* Istvántól, *Solymosi* Pétertől és a *Barakonyi*—*Sulyok*—*Gyulai*-családtól a XVII. század folyamán. Macs is ezektől, meg a Kaki *Szemere*-családtól ugyanazon időközben. Hegyesnek másik felét 1700-ban Angyalháza feléért a szoboszlai hajduvitézekkel cserélte Debrecen. Losonczy *Bánffy* Gábortól részek Fancsikán 1671., Bánkon 1674., Ohat és Zám egészen 1679-ben. I. *Rákóczi* Ferentől Bánk egyrésze 1674. A *Melith* testvérektől Haláp egészen 1660. A bedeghi *Nyári* familia után örökösdő *Melithektől* és *Becskiek*-től Szent-György 1647—1651 között.

A kihalt *Parlaghi*-család jóságai közül Parlaghnak felét, Monostornak, Zelemérnek, Acsádnak, Nádudvarnak, Püspökladánynak, Geszterédnek, Mártonfalvának, Sámsonnak, Artánházának és Buzitának kisebb-nagyobb részeit szerezte meg, a leányágon örökösdő *Kékedi* testvérek, *Cseli* leányok, *Fuló* utódok és *Csáky*né *Lónyai* Margit stb. által a XVII. század vége felé tett elzálogosítások következtében. Monostor nagyobb részét az ugyancsak kihalt *Bacsai*—*Újlakiak* zálogosították el 1670-ben. Guthon a *Lónyai* részt 1681.; a *Dengelegi*—*Bákk* részt 1698-ben, az *Incsédi* részt is ugyanakkor, a mind-ezeknél nagyobb *Guthi* részt 1682-ben, a *Guthi*—*Farnasi* részt 1695-ben vette zálogba Debrecen.

A *Rákóczi*-, *Bánffy*-, *Melith*- és *Újlaki*-féle puszták és pusztarészek a XVIII. század első felében magszakadás, illetőleg konfiskálás következtében a kincstárra szállottak. Ezeket azután a magszakadást feljelentő Debrecen városa a kincstártól vette folytatólagosan zálogba. Ilyenek voltak: Ohat, Zám,

Haláp egészen, Hegyes, Macs, Zelemér, Monostor, Bánk, Fancsika részben.

Ez általános áttekintés után lássuk külön-külön a zálogos puszták megszerzését. Részletekbe, különösen a XVII. századon innen a tulajdonosi jogban részes családok és az auctiok nagy száma miatt, a rendelkezésemre álló szűk téren nem bocsátkozhatom. Ezért csak a régibb fontosabb és érdekesebb adatokra szorítkozom.

A) *Végleg a város kezében maradt zálogbirtokok.*

1. *Boldogfalva.* Egészen a város küszöbe elibe épült, mint pítar a háznak. A város várad-utcai kapujánál kezdődött. Házsorai a vasúti állomás, légszeszgyár, régi csapatkórház, Bégány csapadék, Ghilányi-kaszárnya meg az ezekkel szemben lévő területen állottak a Homokkertig. Külső tartozékai, úgymint szántóföldjei, rétjei a XVII. században már nem voltak, amiről magok a boldogfalvai jobbágyok panaszkodnak 1632-ben Rákóczi György fejedelem előtt.¹ Külsőségeket a várossal pereskedő Ghilányiak és Vayak sem tudtak kimutatni (1728, 1766, 1769). Azonban eredetileg lennie kellett külső határának is, ami Dózsa nádor unokáinak 1366-beli fentebb említett erdő adományozásából is következtethető.

Boldogfalvát 1552-ben öt részre birták; 28 1/2 portája közül 15 1/2 a Szepesieké volt. Három év múlva már csak 5 porta után adózott, mert 75 háza elhagyatottan állott. Később ismét benépesült s 1657-ig tengődött, amikor a városi jegyzőkönyv szerint magától elpusztult.²

¹ Mgl. Szepesi, ehesi, boldogfalval stb. fasc. 157.

² Urasztalának ezüst pohara a sárándi egyháztól a városi múzeumba került. V. ö. Barcsa J. a tiszántúli református egyházker. története. I. k., 127. l.

Debrecen Boldogfalvában a legelső foglalást 1577-ben tette Szilágyszegi Pálné Pribék Éva részeinek megvásárlásával. Az első zálogba vétel pedig 1581-ben történt. Ekkor Thárkányi János a Szepesi-részből 4 lakott telket zálogosított el, 1609-ben pedig Thárkányi Hagyit Ferenc tizenhármát. 1627-ben a Becski-, 1634-ben az Urai-, 1638-ban a Bogdányi- és Madocsányi-, 1645-ben a Király—Weer-, a Bánffi—Somlyai-, 1650-ben a Török-részek kerültek a város kezébe.¹ Vagyis e század derekán már az egész falu Debrecen birtokában volt. A XVIII. században Boldogfalva nagyobb részét részint visszaperelték, részint a város barátságosan vissza bocsátotta; hanem azután megint zálogba vette s végül örökvétel vagy elvétel útján az egész területnek ura lett.

A zálogváltó pereknél az a 28 1/2 telek, melyből Boldogfalva 1552-ben állott, az 1654. évi hét birtokos család között bírói ítélettel egyenlő számban és mennyiségben osztatott szét, tekintet nélkül arra, hogy egyiknek vagy másiknak birtoka több vagy kevesebb lehetett.

Az 1728-ban befejezett Ghilányi-pör végrehajtó bírója Boldogfalva területét a Debrecenből kiinduló országút két oldalán 313 lépés hosszúsággal s átlag 90 öl szélességgel, a falun átvezető utat is számítva, 11,720 □-ölben határozta meg.

A város ebből a területhől adta vissza az elperelt részeket. Így Ghilányi Györgyné Barkóczi Máriának négy Becski-telket, melyeken 1728-ban 3510 magyar forint feküdt.² Ezt később a Ghilányiak egyideig a rája épített vendégfogadóval bérbeadva jövedelmezítették; azután 44,000 conv. forintért ismét elzálogosították, illetőleg eladták

¹ Mgl. Szepesi stb. f. 69, 72, 127, 141, 156, 161, 163, 172, 186.

² Mgl. Szepesi stb. fasc. 315.

a városnak. A Madocsányi egyhetedrészét is, az 1769. és 1774. évi kiperlés után a Vay-család 1836-ig maga használta. Ekkor 40,000 pf.-ért megint a város vette meg zálogul a rajtalevő Ponyvás, vagy Szarvas csapsszékkal együtt. E csapsszékkért és Ebes, Szepespuszták $\frac{1}{4}$ -ed részéért, amelyet 1794 óta a Vayak megint a városnak zálogosítottak el, a velők 1836, 1860. és 1864-ben kötött örök adásvételi szerződés szerint Debrecen összesen 123,400 forintot fizetett.¹ Most a régi katonai csapatkórház áll a Vay-részen.

A Bogdányiak is visszaperelték 1768-ban Boldogfalva egyhetedrészét; — a Bánffy—Somlyai részt pedig a város barátságosan bocsátotta vissza, a Bánócziaknak. Mindkét portio újabb zálogbavetéssel, majd elévülés, meg szerződés által újból és véglegesen Debrecen birtokába került.² A Bogdányi részt később *Bégányi-csapsszék* néven ismerték. Most is így nevezik.

Mint hogy egészen, vagy részben Szepesi családbeli leányági ivadékok zálogosították el, — legalább is a Szepesi-féle jószágok sorsa tekintetében együtt tárgyalhatók

2. Ebes (5839 kat. hold),
3. Szepes (4666 kat. hold),
4. Pac (2214 kat. hold),
5. *Fancsika* (3506 kat. hold),
6. *Szovát* (10,230 kat. hold).

Ebes 1552-ben 61, Szepes pedig 71 portát számláló népes, jómódú község. Ebesfalva az egyesült Ágod és Zsongvölgye mellett, a szováti út felől, Szepesfalva a most is Szepesi-halomnak nevezett domb körül épült. 1581-ben még tengődik bennök néhány jobbágy család. Az 1599. évi adóösszeírás Ebést már nem említi. Szepesről pedig azt jegyzi meg, hogy régtől fogva elhagyatott

Pacnak 1552-ben 17 portája volt;

épen úgy, mint Ebes és Szepes egészen Szepesi birtok; de 1620-ban a Kaszás testvéreknek is volt ott egy Csonkás nevű erdejök, amelyet a városnak adtak el örökkösen. Pacfalva a Kondoros vize mellett állott. E szerint határa északfelől feljebb terjedt, mint most.

Fancsikán a Szepesiek 1552-ben nem szerepelnek, mert 14 portáján akkor Bayoni Ferenc, Halmosi Gergely és Olgyai József osztottak; mégis 1607-ben a Szepesi Katától származó Becskiek is zálogosítottak el ott részeket. A falu a diószegi út északi oldalán feküdt. 1576-ban már mint elpusztult községet említik.¹

Szovát 1552-ben 129 portával bíró tekintélyes község volt. Ebből 74 porta a Szepesieké; 35 Bayoni Ferencé, 18 a debreceni plébánusé, 2 Derecskei Imréé.

A Szepesiek 1461-ben megosztottak az ősi vagyonon. Szepesi László alkormányzó hét gyermeke: Ilyés, Péter, István, Demeter, Miklós, Advig s még egy leány kapták Szepes, Ebes, Pac egész helységek felét; másik fele Szepesi Imrének s ennek János és Mihály fiának jutott. Szovát helységnek fele egyéb jószágokkal együtt zálogságban lévén, annak csak fele részén osztzkodtak a fentebbi arány szerint.²

Szepesi László hét gyermeke közül csak a harmadik helyen megnevezett István leányági leszármazói zálogosítottak el Debrecennek Szepesi-féle jószágot. Még pedig legelőször unokájának Szepesi Petronellának Thárkányi Gáspártól nemzett fia Th. János 1581-ben Ebesen is, Szepesen is egy-egy lakott, négy-négy üres telket, Szováton nyolcat, Boldogfalván négyet, továbbá bodóházai és paci részeit 300 magyar forintot. Utódai 1748-ig összesen 3200 magyar és 12,250 rh. forintot szedtek fel ezen birtokrészekre, amikor is 30

¹ Szep. f. 598, 882, 981. 2166, 2167.

² U. o. 557, 837, 838.

¹ Szepesi stb. fasc. 68. sz.

² Mgt. Szepesi stb. f.

éves új zálogszerződést kötöttek. A város 1779-ben a szováti, ebesi, szepesi, boldogfalvai és a paci Thárkányi részt (utóbbit a bíróság $\frac{1}{34}$ részben állapította meg) visszabocsátotta a jogutóddá lett Sennyei leányoknak, akik édes anyjok, Barkóczi Krisztina jussán a Becski ágon is örökösök voltak. Ezek most a magok részeit először bérbe adták a várostól újonnan felvett 32,000 rh. forint kamatjába, majd 35,333 rh. és 20 kr. pótlékért zálogba vetették, 1861-ben pedig 18,000 fr. ráfizetésért örökösen is eladták.¹

Szepesi István másik unokájának Katának Becski Sebestyennének ágán, ennek dédunokája Becski László zálogosította el először, 1627-ben boldogfalvai, szováthi, ebesi, szepesi, paci, fancsikai örökségét 1000 frt-on. Gyermekei: B. György és Zsuzsánna Melith Györgyné visszabocsátás után 1659-ben 1200 frt-on megint elzálogosították. A Melithek azután többször vettek fel zálogpótlékot. De Becski György kilenc gyermekének ivadéka a Becskiek, Csomaközyek, Erősek, Desewffyek, Keskényelek, Csabaiak is gyakran pénzelték a Szepesi-féle ősi jószágok elzálogosításából, mígnem azután joguk elévült; — vagy bírói ítélettel azt elveszítették, vagy örökösen eladták.²

A Szepesi-jószágok miatt Debrecen ellen indított zálogváltó perek között legveszedelmesebb volt a Rozgonyi Pál pere, mely igen jellemző képét adja az ősiségi pereknek és az ezek ellen fordítható védekezésnek. Rozgonyi, aki az anyjának Divényi Juliánnak leányán birt örökösödési joggal a Szepesi-Becski vagyonhoz, 1771 február 1-én perelni kezdett a kir. tábla előtt Szovát, Szepes, Ebes, Pac, Fancsika és Bol-

dogfalvának zálogságából kibocsátása iránt, részint az elzálogosítottoktól egyenes leszármazása alapján, részint elsőbbségi jogon, részint az előintés elmulasztásából. A kir. tábla öt év múlva a zálogságokat némi kivétellel, a hétszemélyes tábla pedig egészben megítélte Rozgonyinak, a már kibocsátott Vay- és Ghilányi rész kivételével. Debrecen a végrehajtást ellenállással megakadályozta. Az ezt követő ellenállási perben elmarasztaltatván, a bíróság az ítéletek végrehajtását 1780 máj. 22-re tűzte ki. A szorongatott Debrecen merész lépéssel segített most magán. Felkutatta az 1461. évi osztályos egységben szerepelt Szepesi László alkormányzó Péter nevű fiának leányágon élt leszármazóit, Szepesi Zsófia Kun Lukácsné ivadékait, az Újhelyieket. Noha Szepesi Zsófia Kun Lukácsné az 1552—54. évi adóösszeírásban — ámbár akkor élt — mint birtokos nem fordul elő és sem ő, sem ivadéka Debrecennek semmit sem zálogosítottak el: mégis a város a Neoaquistica Commissio idejében zálogjogon általa már egészen birt Boldogfalva, Szepes, Ebes, Pac és Fancsika pusztákból és Szovát helységéből Szepesi Péter illetőségét az Újhelyieknek tényleg visszaengedte, azon kikötés mellett, hogy a Rozgonyi Pál beiktatásának, mint Szepesi családbeliek, ellenálljanak. Ezek ezt meg is cselekedték. Rozgonyi egyideig még rezgelődött, perelt, de azután az alap- és ellenállási pereket a várostól kapott 25,000 rh. forintért megsemmisítette. A Divényi-Rozgonyi ág joga már 1860-ban elévült. Az Újhelyiek becsületesen állták az alkut. A várostól kapott részeket 1779 május 29-én évi 960 forintért 16 évre bérbeadták a városnak. Majd zálog, sőt örök adás-vételi szerződéssel végleg vissza is engedték.¹

¹ U. o. 72, 127, 173, 181, 252, 422, 622, 763, 768, 1841. 3174.

² Mgt. Szepesi stb. f. 141, 152, 168, 175, 179, 200, 201—202, 210—211, 219.

¹ Mgt. Szepesi stb. f. 622, 843, 856, 1629, 18, 739, 798—799. stb.

Ugyancsak a Szepesi László fia, István főágán, Beeskiné és Thárkányiné testvérének Szepesi Istvánnak Anna nevű leánya első férjétől Bogáthi Istvántól leszármazó Madocsányi István 1638-ban 300 m. forinton elzálogosította Debrecennél boldogfalvai, szepesi és ebesi részeit; — testvérének Madocsányi Erzsébetnek leánya Zoltán Anna pedig férjével Vai Péterrel együtt 1656-ban 1600 m. forinton az egész Madocsányi részt zálogba vetette. A zálogsumma auctiókkal azután szépen öregbedett.¹ A Vayak 1754-ben kezdett zálogváltó-peréről és ezután elzálogosításairól már Boldogfalvánál szólottunk.

Szepesi Annának első férjétől Bogáthi Istvántól való harmadik gyermeke B. Anna Kálnási Jánosné ivadéka, az Ukenyevitsek és Gulácsiak a XVIII. században tetemes zálogsummát szedtek fel szepesi, ebesi, paci és boldogfalvai birtokrészeikre, mintegy 26,000 forintot. Visszabocsátás és új elzálogosítás után az ő visszaváltási joguk is elenyészett.²

Szepesi Anna második férjétől Görbedi Lászlótól származott ivadékok közül Urai György és Urai Borbála Gyarmathi Istvánné 1634-ben 1500 m. forinton zálogosították el boldogfalvai, szováti, szepesi és paci birtokrészeiket. A későbbi utódok újabb zálogpótlékokat szedtek fel. Közben a zálogságokat visszaváltották, majd bérbeadták és ismét eladták. A zálogsumma utolsó időben 18,402 frt. volt. Velők örök adásvételi szerződés jött létre.³

Az 1461. évi osztályos egységben részt vett másik főágat képviselő Szepesi Imre két fia közül csak Jánosnak egyik maradáka, Szepesi Sára Csep-rephi Gáspárné után örökösödő Maróthi

István zálogosította el 1635-ben Debrecennek Szovátón 2 jobbágytelkét; majd 1658-ban ennek leánya M. Sára Nagy Ferencné Szepesben, Ebesben lévő részeit is, Boldogfalván 4 telkét, 2000 darab jóveretű talléron, 327 m. forintért és 50 dr. értékű veres hárszony angliai posztón és nyest prémen; ezenkívül paci részeit külön 400 darab igaz nehézségű aranyon. (= 5607 m. frt. 50 dr.).¹ Ezek a jószágok már ez első és egyetlen elzálogosítással elévülés folytán végleg Debrecen birtokában maradtak.

Szepesi Imre főágán még Sz. Sebestyén fiának, Kristófnak, jószágai kerültek Debrecen kezébe, de nem vérszerint való Szepesi ivadékoktól, hanem a Bogdányiaktól, akik velők távoli atyafiságban állottak és a magnélkül elhalt Sz. Kristóf szepesi, ebesi, paci és szováti jószágait cserében kapták bogdányi és hevesi birtokokért 1572-ben; amihez később Boldogfalván (1603) és Kötelesben is (1614) szereztek részeket. Bogdányi László három fia és B. Ferenc két gyermeke 1638-ban 1500 mfrton zálogosították el Debrecennél boldogfalvai, szováti, ebesi és paci örökségüket. 1647-ben 150 mfrt auctiot vettek fel ugyanezekre, azzal a különbséggel, hogy a zálogszerződésből Szovátot kihagyták, ellenben Szepest bevették.

A Bogdányiak 1754-ben zálogváltó-pert indítottak. Boldogfalvának egyheted részét a kir. tábla nekik (1768) meg is ítélte (helyén a Bégány-csapszék épült), még pedig fizetés nélkül. Szepes, Ebes, Pac és Szovát irányában pedig a várost felmentette; főként a miatt, mert felperesek az őket illető birtok mennyiségét nem bizonyították. — Mégis Debrecen 1778-ban (a Rozgonyi per hatása alatt) Szepesből, Ebesből,

¹ U. o. 163, 166, 191, 205, 208, 264, 556.

² Mgt. Szepesi stb. f. 46, 64, 398, 773, 775.

³ U. o. 64, 156.

⁴ U. o. 76, 167, 177, 196.

Szováthból és Pachól a Bogdányi részeket nekik visszabocsátotta; ezek pedig felvévén Debrecentől 30,000 rh. forintokat, ennek és a rajta levő 1375 rh. forintnak kamatjába 20 évre haszonbérbe adták a városnak. Későbbi zálogsummákkal és pátlékokkal együtt a Bogdányi részekért összesen 78,036 frtot fizettünk.¹ Joguk részint elévült, részint zálogváltó perben hozott bírói ítélettel megsemmisült.

Ismeretlen *Somlyai Krisztina Bánffy* Péterné jogának eredete Szepes, Ebes és Boldogfalva részeihez; valamint az is, hogy Bánffyné milyen összeköttetésben állott a Szepesi-családdal. Bánffyné 1645-ben zálogosította el szepesi részét és az ebesi *Morgó* mezőt Debrecennek 600 mft-on. U. a. évben temetése költségeire a Veér testvérek 300 frtot vesznek fel Debrecentől, zálogba vetvén a boldogfalvai részeket. Később a végrendeletileg örökösödő Bánóczi-család szedett fel ezekre mintegy 11,430 frtot.²

Fancsikában a Becski László és utódai által 1607-től fogva tett elzálogosításokon kívül megszerezte Debrecen városa:

a) a *Bayoni* részt, 1671-ben losonci Bánffy Gábortól 75 frton, majd ennek magvaszakadtával a kincstártól zálogbavétel (1745., 1808.), illetőleg örökvétel (1854) által. A Bayoni-Bánffy rész egész Fancsikának $\frac{1}{3}$ -ada. 1818-ban 3633 conv. forintba becsültetett;³

b) a *Szilágyszei* vagy *Pribék* részt, az ú. n.: Középerdőt és a Bájban egy rétet, többek által 1573—1584 közt tett s már elévült elzálogosítás, illetőleg örök eladás alapján 731 mft-on;⁴

¹ Mgt. Szepesi stb. f. 60, 63, 90, 113, 114, 159, 161, 162, 176, 461, 557, 659, 660. stb.

² Mgt. Szepesi stb. f. 170, 172, 215, 245, 837—838.

³ Mgt. Ohati stb. fasc. 312, 746.

⁴ Mgt. Szepesi stb. fasc. 54, 57, 58, 61, 69, 74, 75, 80.

c) a *Kőrösi* vagy *Olgayai* részt 1610. és 1634-ben a ladmőczy Horváth és Kapronczai-családtól 280 mft-on;⁵

d) a *Nagy István és Bodó András*-féle kisebb részeket Lukács ispántól 1576-ban tett elzálogosítás által 56 frton.⁶

Szovátra visszatérve, a Szepesi- és Sági-Széki-féle részekeken kívül lassankint a többi földesurak birtokait is megszerezte ott Debrecen. A Bayoni rész, mely 1552-ben, 35 portából állott, 1657-ben losonci Bánffy Zsigmond és neje Kendeffy Judité lett. Ezt 1720-ban Komáromi György debreceni főbíró Tetélnel együtt nádori adományul felkérte és meg is kapta. Debrecen városa 1844-ben a Komáromiaktól megvette 96,633 cfrt-on. Ekkor ez az egész Szovátnak $\frac{1}{5}$ -öd részében határozott meg.⁷ Az 1699. és 1701. évi összeírás szerint a Rákóczi-családnak is volt Szováton 4 telke;⁸ ezeket 1725-ben a szováti jobbágyok bírták haszonbérben. 1759-ben pedig már mint kincstári jószágot 3500 rh. frton Debrecen kapta zálogbirtokul Mária Teréziától.⁹ Az 1552-beli kapuszám-összeírásban említett Derecskei-féle 2 portát Kutasi János esztergomi érsek 1599-ben Budai István debreceni harmincadosnak adományozta magszakadás következtében. A beiktatásnak Sági-Széki Mihályné ellene mondott. Hogy Budairól kire szállott ez a jószág, nem tudható. — Lehet, hogy ebből alakult a Rákóczi rész de az is lehet, hogy 1610-ben ugyanezt kapta Báthori Gábortól Széki Mihály;¹⁰ kinek utódai a maguk részét 1667-ben örökösön eladták Debrecennek.

7. *Mac*s (területe 5811 kat. hold).

⁵ Mgt. U. o. 100, 132, 155, 328.

⁶ Mgt. U. o. 67.

⁷ Mgt. U. o. 192, 256, 265, 2522, 2594.

⁸ Mgt. Szepes-szováti fasc. 238, 250.

⁹ U. o. 291, 485.

¹⁰ U. o. 102, 134, 129.

A Tócsóvíze mindkét partján épült, ahol most a város folyókaszállójabeli major van. Szent-Mihály tiszteletére épült temploma helyét a városi múzeum 1912. évi ásatásai igazolták.¹ A XVI. század derekán 31 porta után adózott, — még pedig Serédi Gáspár 18 portája Szabolcshoz, Dobó Ferenc 13 portája Biharhoz. Lassan néptelenedett el már 1553-tól fogva.

Mínthogy Macsot, Hegyest a XVII. századtól fogva ugyanazok bírták és így sorsuk közös volt, — e két pusztát együtt tárgyalhatjuk.

8. *Hegyes* (területe 6315 kat. hold) 1549-ben 24, 1553-ban 9 portát számolt. Ekkor még nagyobb része az enyingi Török-családé; mellette Nagy Pétert, majd Békési Deák Pált és Dobó Ferencet nevezik meg a díktátorok. Holott a Szakolyi-részek 1504. és 1512. évi elzálogosításával Hegyesen és Macson a Maghi-család, majd az 1507. és 1548. évi zálogszerződések által Ödöfői László is zálogbirtokossá lett.² I. Ferdinánd 1559. évi iktató parancsa szerint Maghi Zsófia férjével Székely Antallal együtt új adományul kapta a macsi, hegyesi, zeleméri, téglási, szoboszlai Szakolyi-féle zálogos részeket.³ Ezekben később a Székely Antal és Maghi Zsófia között 1569-ben létrejött egyezségnél fogva,⁴ a Székely-családot találjuk.

Hegyesfalva a Pece vízének egyik kanyarulatánál, Ondód feől feküdt. 1589-ben még tengődött. Nem sokkal azután (1593.) elpusztult.

A hegyesi és macsi részekre nézve a következő elzálogosítások történtek:

1610 jún. 8. Báthori Gábor fejedelem Csukath Lénárt hűtlensége miatt

reászallított hegyesi részeket 1000 mft-on Debrecennek elzálogosítja s abba a debrecenieket a Csukathok ellenmondása mellett beiktatták.¹

1616. Székely Boldisár hegyesi rész-birtokát 1000 mft-on a szoboszlai hajduknak elzálogosítja. Arra utódai rövid idő múlva még 1100 mf. pótléket vesznek fel.²

1617. Kaki Zemere Albert és András macsi egész részöket 400 mft-on Debrecennek.³

1625. Vetési István, kinek birtoklási jogának eredete épen úgy ismeretlen, mint a Szemeréké, macsi és hegyesi részeit 500 mft-on Debrecennek.⁴

1639. Székely Anna Rákóczi Andrásné Macs pusztában levő azon birtokrészét, melyet néhai édes anyja Király Zsuzsánna és az ő testvérei: Sz. Gáspár, Ferenc Debrecen városának 200 mft-ban elzálogosítottak volt, azt ő is a leleszi konvent előtt 600 mft-on ugyancsak Debrecennek adja.⁵

1655. Solymosi Péter hegyesi Csukath-féle részét, melyet 1635-ben macsi, kisszoboszlai, nádudvari is püspökladányi jószágokkal együtt adományul kapott II. Ferdinánd királytól, — 1300 db. császári talléron Debrecennek.⁶

1669. Barakonyi Ferenc és neje Sulyok Borbála, kinek édes anyja Székely Anna, Sz. Antal leánya volt, Solymosi Péter magvaszakadása után *Macs, Hegyes, Sziget* és Kisszoboszló pusztákban 1663-ban nádori adományul nyert birtokrészeit, az ezekre vonatkozó adomány- és beiktató-levelekkel együtt Debrecen városának 100 mft-ért, 200 köböl árpaért, 10 levél iszkofiumért és 2 év patyolatért örökösén átadják.⁷

¹ U. o. 100, 101.

² U. o. 103, 118, 124, 140—141.

³ U. o. 104.

⁴ U. o. 114, 115.

⁵ Mgt. Ohati stb. fasc. 138.

⁶ U. o. 125, 148.

⁷ U. o. 169.

¹ Múz. Jelentés, 1912. Macs története és temploma.

² Mgt. Ohati stb. fasc. 20—22, 25, 30.

³ U. o. 55.

⁴ U. o. 62.

1700. Debrecen városa Angyalházában birt részeit, azon jussal, mely régi leveleiben vagyon és annyi summában, amennyit érette adott, t. i. 1250 mfrt-ban átengedte Szoboszló városának; viszont Szoboszló a maga hegyesi Székely-féle részét, a rajta fekvő 1800 frt summában átadta Debrecennek.¹

1699-től fogva a báró, majd gróf Gyulai-családdal állott Debrecen zálogszerezésben, — miután házasság révén ez a család örökölte a Székely-Barakonyi-féle jószágokat. Folytatólagos elzálogosítások és zálogpótlékok felszedésével, 1813-ig 64,000 frtra nőtt a Gyulai Hegyesen és Macson fekvő zálogsumma, amelynek egy része 3000 drb. hollandi aranyban volt visszafizetendő.

Hosszadalmas, izgalmas zálogváltó perben hozott ítélet kényszerítette 1822-ben az ellenálló Debreceni Hegyes és Macs puszták felerészének visszabocsátására.² Mellékesen jegyezzük meg, hogy ötven év múlva mindkét pusztát kisíklott gr. Gyulai Ignác, a hatalmas horvát bán utódainak kezéből és most megint debreceniek nevéén áll.

Hegyesnek másik felét, más kincstári jószágokkal együtt előbb 1745-ben, majd 1808-ban a fiskustól vette zálogba Debrecen. A második együttes elzálogosításnál Hegyes kincstári részét 39,652 frt 20 kr-ra becsülték.³ — 1854-ben a város ezt is megörököltette.

9. *Ohat* (9745 kat. hold) és

10. *Zám* (12,381 kat. hold), miután egészen ugyanazon családtól bírta Debrecen, együtt ismertethető.

Ohat 1549-ben 38, Zám 18 portával a Bayoni-családé. Száz év múlva, 1657-ben mindkettőt losonci Bánffy Farkas kapta kir. adományul 14,800 frt érték-

ben a bayoni vár tartozékaival együtt. Ohat a külső ohati major területén, Zám az Árkus partján, a Faluvég-halmától délkeletre feküdt. Zám 1593-ban végképen elpusztult. Ohat néhány évtizeddel túlélte; 1660 körül lakosai végleg elhagyták. Mindkét falu temploma helyét a múzeum megásatta.¹ Ohatba *Derzs*, vagy *Derzsegyháza* és *Árkustelek*; Zámba pedig *Cséc*s és *Szabolcs* nevű Árpádkori törpe falvak olvadtak be még a XIV., XV. században.² Cséc's temploma dombját is az Árkus partján a városi múzeum megásatta. Szabolcs az Árkus és Hortobágy vize között feküdt a Pentezug közelében. Házhelyei még felismerhetők.

Ohatot és Zámot először debreceni tőzsérek vették zálogba. Nevezetesen Zámot 1671-ben Oláh István és György 55 drb. aranyon, Ohatot 1677-ben Egri Demeter, Kis Mihály és Onadi Szóláth András 280 ezüst frton. A tulajdonos Bánffy Gábor 1679-ben mindkét pusztát visszavevén, 450 mfrt felülfizetésért, egy skárlát-szőnyegért, két levél iszkofiumért Debrecen városára ruházta a zálogjogot. 1682-ben Szóláth István is, hogy nehéz török rabságából magát kiválthassa, atyja zálogszerződését 265 mfrt-on szintén Debrecennek adta át.³

A Bánffyak, akik banki és fancesikái részeit is Debrecennél zálogosították el, mindezekre az 1737-ben kötött 50 éves zálogszerződésig összesen 6000 frtot szedtek fel.

Bánffy Farkas ágának hamarosan magvaszakadván, jószágait a város feljelentette s a kincstártól azokat 1745-ben újlag zálogba vette.

A zálogság egész Ohatot, Zámot,

¹ Múz. és Könyvt. Ért. 1907. év., 180. l. Múz. Jelentés. 1908. 44. l. Zámí templom. Ismét 1913. 31—42. l. Hol feküdt az ohati apátság?

² Mgt. D pl. 7, 158.

³ Mgt. Ohati fasc. 174, 181, 184, 186.

¹ Mgt. Különb. ir. 590.

² L. A hegyesi és macsi zálogváltóper c. dolgozatot. Debr. Független Újság Képes Naptára. 1913. évf. 65. l.

³ Mgt. Ohati stb. irások fasc. 746.

Hegyesnek $\frac{2}{9}$ -edét, Bánknak felét, Fancsikának egyharmadát foglalta magában. A város a rajtok fekvő summán felül 30,000 rh. frton kapta meg e jószágokat 80 évre; biztosítottván nekik az elővételi jog; viszont lemondott a feljelentőt illető tertialitásról s azon 10,689 frt követeléséről, amelyet még 1604-ben Belgiojosa Barbíani császári generalis requirált a városon.¹

1808-ban hosszas alkudozás után, úgy, hogy a város lemondott az 1745-beli szerződésben kikötött 80 éves zálogidőből még hátralevő 17 évről és elfogadta a kincstári jogügyek igazgatóságának értékcseklését, — 1808-tól számított 32 évre 635,385 frt 38 $\frac{4}{12}$ kr.-ért ismét zálogba kapta Ohatot, Zámot, Halápot egészen; Hegyesnek, Bánknak felét, Monostornak $\frac{3}{4}$ -dét, Fancsikának $\frac{1}{3}$ -adát. A zálogsumma, melybe beletudták a régi terheket és beruházások becsárát, egyharmad részében azonnal egyszerre, $\frac{2}{3}$ -ad részében 5 év alatt 5%-os kamatjával volt fizetendő. A káljai salétromhivatalnak pedig Halápról tűzfát kellett adni.

Ohat értéke 51,216, Zámé 32,607 frtra volt becsülve. A király jóváhagyása csak 1818 október 28-án kelt kincstári leirattal érkezett meg.²

1854-ben a 40,000 kat. holdnyi kincstári birtok 419,000 pfrt ráfizetése után örökösen is a városé lett.

12. *Bánk* (6975 kat. hold). Sorsa részben Ohatéval, Záméval közös. 1552-ben 24 porta után adózó község. Fele Szepesi Györgyé; negyede Bayoni Ferencé; 4 porta Théti Györgyé, 1 Bornemissza Miklósnéé. A XVI. század végén pusztult el. Temploma helyét a diószegi útfélen most is mutogatják.

A falu elpusztulása után Bánkban aránylag későn kezdte Debrecen a bir-

tokszerzést. Először a Bayoni részt vette zálogba 1674-ben Bánffy Gábortól. — Ugyanazon évben Rákóczi Ferenc részeit is 500 mfrt-on.³ E részek azután, mint fiscalitások szereztettek meg. Az 1808-beli zálogbavételnél Bánk kincstári részének értéke 121,243 frt volt. A Szepesi leányági utódok közül Szepesi Anna Görbedi Lászlóné és Becski István Szepesi Kata fia, Szepesi György magvaszakadása után is birtak némely részeket Bánkban; de csak Becski István ivadékairól, a Csomaközyekről, tudjuk, hogy a maguk részét Debrecennek — hosszú ideig — hasznabérbe adták (1676—1749). A Szepesi-féle bányi jószágra nézve zálogszerződést is csak a Csomaközi Judit után öröklő Barakonyiak kötöttek; először 1749-ben. Minekutána 3100 rh. forintot felszedtek, joguk törvény szerint elévült.⁴

Ismeretlen módon és időben — 1600 előtt — lett birtokossá *Bánkban* s a hozzá tartozott *Gömör*, *Rákóc* nevű pusztákban a Mondolai-család és csupán Bánkban Sárádi Péter. Ezeknek részeit a XVII. század elején Bolchi Péter vásárolta össze 233 frton. Tőle a Szököcs-család örökölte, mely 1725-ben ugyan csak 233 frtért örökösen eladta Debrecennek. Mégis később a Szököcsök zálogváltó perrel vissza akarták venni. De amikor 1600 rh. forint zálogpótlékot kaptak, a pert megszüntették. Kiváltási joguk már 1823-ban elévült.⁵

13. *Parlag* (debreceni része 3397 kat. hold; hatházi része ugyanannyi). A falu a debrecen — nyírbátori vasút két oldalán, az Úrdombja környékén feküdt. Csúcsíveskori temploma helyét a városi múzeum 1908-ban megásatta.⁶ 1549-ben

¹ U. o. 175, 177. sz.

² Magánlt. Szepesi stb. fasc. 42, 52, 224, 228, 241, 263, 331, 620, 684.

³ U. o. Ohati stb. fasc. 99, 109, 245, 448, 500, 988.

⁴ Múzeumi Jelentés 1908-ról.

⁵ Domokos Márton és kora. Debr. Képes Kalendárium. 1909. évf., 66. l.

⁶ Ngtl. Ohati stb. fasc. 746. sz.

32 portát számlált. 1640-ben Parlag még külön egyházközséget alkotott. 1660 körül pusztult el. Az egész falu a Parlaghi-család fiágát illető birtoka volt; de a Parlaghiak fiágon már a falu elpusztulása előtt kihaltak; az elzálogosított leányági ivadékok voltak.

Először a törzsökül felvehető Parlaghi Ferencnek György fia ágán, ennek Eufrosina leányától származott Lónyai Margit gróf Csáki Istvánné 1669-ben 500 mfrton zálogosította el Debrecennek az atyja által néki hagyományozott parlaghi részirtokot.¹ Bizonytalan, hogy ez a rész a városnál maradt-e vagy visszaváltatott. Parlaghi Ferenc másik fiának, Pálnak ágán P. Leusták leányának birtokrészeit a dédunokák, Petrócziné Révai Erzsébet és Darócziné Dengelegi Kata 1631-ben részint örökösen, részint zálogcímen eladták Sennyei Sándornak.² Sennyei pedig 1633-ban ezeket a részeket, ú. m. Parlaghon 2 népes és több pusztatelket elcserélt Cselei András birtokaival.³ Cselei András maradéki, akik a Kékedi vérségi összeköttetésnél fogva, a Parlaghi vagyonból is örökölték, névszerint Cselei Zsuzsánna özv. Kemecsei Mihályné és Kálnási Kata özv. Gulácsi Gáborné, 1686-ban 13 parlaghi telket zálogosítottak el Debrecennek. Ezeket 1700-ban örökösen is eladták ugyan, mégis azután a maradékaik többször vettek fel azokra zálogpótlékot is; mignem kiváltási joguk elévült.⁴

Jelentékeny részeket vett zálogba Debrecen Parlaghi Ferenc Pál nevű fiának ágán Parlaghi László és Kővári Magdolna negyedik gyermeke, Erzsébet ivadékaiktól, aki előbb Kékedi Jánosné, azután Fuló Mihályné volt. Kékedik és Fulók 1650. és 1651-ben Parlaghi-féle örökségeiket 500 talléron és 100 darab

aranyon elzálogosították Bornemisza István debreceni polgárnak.¹ Bornemisza ezen zálogbirtokokat előbb ifjabb Batai Istvánnak hagyományozta bizonyos feltételek mellett halála esetére; de azután 1666. valamennyit elzálogosította Debrecennek, 600 talléron.² Ezen alapsummára úgy a Kékedi-, mint a Fuló-maradékok koronként kisebb-nagyobb pótlékokat kaptak Debrecenről; míg végre kiváltási joguk elévült.

Parlaghi László Anna leányának Csapi Jánosnének birtokrésze is Debrecen kezébe került. Csapi Ferenc özvegye, Bakos Judit parlagi és monostori részeit 1630-ban 200 mfrton elzálogosította Hatházon Jakó Korláth Gergelynek, Ferenczi, másképp Balku Pálnak és Takaró Boldisár debreceni lakosnak. Hogy Korláth és Takaró részeivel mi történt, nem tudjuk. Ellenben Balku Pál fia, Pál a reászállott parlaghi jószágot 1710-ben 300 mfrton Debrecennek eladta zálogul. Zálogpótlékokért is a város kezében volt még e birtokrész, amikor Csapi Ferenc egyik utóda, báró Vécsei István által 1750-ben tett megidézés következtében Parlaghi Anna részét Parlagból két különböző helyen visszabocsátottuk br. Vécseinek, aki azután egyik helyen a Rucás, másikon az Úrdombi csapszéket építette.³ Hosszadalmas perek után 1834-ben Debrecen mindkét csapszéket 7200 frton 32 évre újból zálogba vette br. Vécsei Miklóstól. A város pedig a Rucást 10 kat. holdnyi földjével együtt, azon joggal, mellyel szerezte, 1835-ben Hatház városának 3600 pfrtért átbocsátotta.⁴

Ismeretlen eredetű Bodoki Istvánné Miskolczy Erzsébet és Budai István megneje, Vásárhelyi Sára parlaghi birtoklása. Amaz 1699-ben kisebb részirtó-

¹ Mgl. Parlag—monostori fasc. 95.

² U. o. 67—68, 94.

³ U. o. 71.

⁴ U. o. 99, 106.

¹ Mgl. Parlag—monostori fasc. 80, 83.

² U. o. 82, 90.

³ U. o. 66, 108, 134, 135.

⁴ Mgl. Parlag—monostori fasc. 954. sz.

kot, emezek 1761-ben hat telket zálogosítottak el Parlaghon Debrecennek.¹ Azóta ezeket senki sem kereste.

Hatház városa külön és önállólag szerzett részeket Parlagban a Parlaghicsalád tagjaitól. Debrecennél jóval előbb kezdte magát ott megfészkelni, még a falu elpusztulása előtt. A parlaghi jobbágyok nevében Ormós János bíró már 1637-ben siralmasan panaszkodott a Kékedi testvérek és Monaki Ferenc előtt a hatháziak erőszakoskodásai miatt, akik elpusztítják az ő erdeiket, ménesökkel, gulyákkal, nyájukkal kiszorítják őket saját legelőikről. Rimázkodtak is földesuraiknak, hogy váltsák ki a zálogszámból a Daróczi porciót, mert ha földesuraik másnak engedik nyomorogni őket, inkább el hagyják tűzhelyüket.² Parlagh lassanként egészen Debrecen és Hatház kezére jutott. Ezek hosszú ideig osztatlanul, közösen és csupán legeltetésre használták. 1835 november 6-án két egyenlő részre szakították, rajta barátságosan megosztottak, úgy hogy 1835 november 11-től számított 32 évig mindenik város szabad tetszése szerint használhatta a maga részét. Az 1854 augusztus 7-én kötött örökszerződésnél is az 1836. évi felosztás maradt érvényben.

14. *Monostor.* 1549—1552-ben a Parlaghi- és anarcsi Thegzes-családé. Csak 9 porta után adózott. Árpádkori temploma fundamentumait a Múzeum 1911-ben megtalálta.³ A falucska határa jóval nagyobb volt annál a másfélezer kat. holdnál, melyet most debreceni és hatházi Monostor név alatt ismerünk. Mert magába foglalta a gazdasági akadémia egész majorságát. Ezen is túl, nyugot felől egy vagy másfél dülönyi földet. Vagyis az 1670. évi zálogszerződés szerint határa keletről Parlag, nyugatról

Zelemér, Szent-György és Maacs, délről a debreceni Nagyerdő, északról a hatházi határ.⁴

A XVI. század végén pusztult el. Zálogba vételén Böszörmény, Hatház és Debrecen vetélkedett. A böszörményi vitézek egyes részeit az Urai testvérektől, akik Parlaghi László Borbála leánya után örökölték, már 1620-ban megvették 150 frton.⁵ Ellenben Anarcsi János 1633-ban Debrecennek zálogosította el a maga porcióját.⁶ — 1635-ben a hatháziak 140 frton Toldi Györgyné Kun Kata jószágát veszik meg. 1659-ben Monaki István, aki Parlaghi örökös, 400 frton és 60 fejő juhon száz esztendőre veti zálogba a hatháziaknak parlaghi és monostori részeit, Parlaghon lakó Mészáros, Nagy, Oláh, Varga nevű hat jobbágyával együtt. A hatháziak pedig 1689-ben a monostori Monaki-féle részt 260 mfrton átruházták Debrecennek,⁷ amely 1827-ben még 500 rh. forint pótlékot fizetett azért.

Az 1650., 1666. évi Kékedi—Bor-nemisza-féle nagy elzálogosítás Monostorban is juttatott némi porciót Debrecen birtokába. Ezért azóta zálogpótlékot senki sem kért.

Bacskaí Újlaki György 1670-ben a hatháziaktól visszaváltott monostori egész birtokát, melynek határait fentebb neveztük meg. Debrecennek adta zálogul 1800 m. frtért és 100 frtot érő fölnyergelt, kantáros paripáért.⁸ 1808-ban az Újlaki rész, egész Monostornak $\frac{3}{4}$ -ede, mint magvaszakadt jószág, 37,919 frt értékben a többi kincstári pusztákkal együtt maradt továbbra is Debrecen birtokában. 1854-ben pedig a város örökösen is megvette.

15. *Haláp.* (11,199 kat. hold.) 1552-

¹ Mgl. Parlagh—Monostor. 96. sz.

² Mgl. U. o. 60, 121. sz.

³ U. o. 70. sz.

⁴ U. o. 88. sz.

⁵ Mgl. Parlagh—Monostori fasc. 96. sz.

¹ U. o. 107.

² U. o. 75.

³ Múz. Jelentés 1911-ről.

ben a Briberi Mellith-család 14 portát számláló faluja. A vámospércsi út mentén — a „halápi telken” — 1906-ban kiásott temploma Árpádkori építménynek látszik. Haláp a XVII. század közepén pusztult el.

Debrecen 1660 március 25-én vette zálogba először Melith Péter és Zsigmondtól, az elmenekült halápi örökös jobbágyság nélkül kiváltásig 2350 m. frton.¹ Erre 1702-ben még 800 ft pótlékot fizetett. A Mellith-család kihaltával, noha Debrecen a magszakadást feljelentette, Siskovits Antal és József nádori adományul kapták s őket 1744-ben a váradí káptalan be is iktatta

régebben Palocsay-porció. Guth határában a XVII. század közepéig két iker-falu állott: *Nagy- és Kis-Guth*. 1549-ben amannak 14, emennek 13 portája volt. A nagy guthi Árpádkori templom romjai ma is állanak.²

Birtokosai a XVI. század közepén az enyingi Töök-család, Parlaghiak, Prépostváriak, Bancsiak, Bornemiszák, nagyobb részében pedig a Guthiak.

A Töök rész, amelyet régebbi uraiól közönségesen Országhszernek neveztek, Töök Ferencről házasság révén részben a Lónyai-családra szállott. Lónyai Anna Kemény János fejedelem felesége a maga birtokrészét 1681-ben 300 mfrton

A guthi Árpádkori templom romjai.

Haláp birtokába. Debrecen is, mások is ellenmondottak. Mire a királyné 1771-ben egész Halápot a rajta fekvő 2625 rh. frton felül 12,000 rh. frtért 32 évre tovább is meghagyta Debrecennél.³

További sorsa a többi kincstári pusztáéval közös. Az 1808. évi elzálogosításnál 349,110 frtra volt becsülve.

16. *Guth*. Közigazgatásilag a szabolcs vármegyei Mártonfalvához csatolt 8927 kat. holdnyi területű pusztja. Eredetileg hozzátartozott a délfelől beleékelte, s most Acsádhoz osztott Asszonyrézs is,

Debrecennek elzálogosította;⁴ míg testvére, Lónyai Margit Csáki Istvánné a magáét 1692—1698 között csak bérbe adta. A Lónyai—Csáki rész előbb Kéresi Sándor, majd Diószegi Sámuel kezére kerülve, ez utóbbitól 1717-ben azt zálogba vettük 1000 rh. frton.⁵ Ezen Lónyai-féle porciókra zálogpótlékot azóta nem kértek.

A Guthi Országhszeren néhány telek Dengelegi Mihályra szállott, kinek fele-

¹ Városi Múz. Jelentése 1913-ról.

² Mgt. Guthi fasc. 57.

³ U. o. 65, 67, 70—71, 77—78, 80—81, 83, 92, 95.

⁴ Mgt. Obati stb. fasc. 159.

⁵ U. o. 221, 306, 308, 410, 423.

sege, Katalin Török Ferenc öccsének, Jánosnak leánya volt. Dengelegi Mihály maradéki 1698-tól fogva hét házteléből álló birtokrészekért több ízben kaptak Debrecentől zálogpótlékot.¹

A magát nagy- és kisguthi előnévvel író Guthi-családból legelőször Guthi Zsigmond zálogosított el az úgynevezett Salamon részen — ez volt a Guthiak öröksége — bizonyos porciókat, 1682-ben.² Ezt követte a törzsökül tekinthető Guthi László Péter nevű fia ágán sarjazzott Farnasi László által 1695-ben 14 házasteleknél elzálogosítása.³ A Guthért fizetett folytatólagos zálogsummák és pótlékok igen nagy összegre szaporodtak; mert az elővigyázatos város időközönként olyan maradékoknak is tetemes pótlékot fizetett, akik sem magok, sem eleik Guthban ugyan semmit sem zálogosítottak el; de mint jogrészesek, az ösiség eltörléséig könnyen zálogváltó és átruházó pert akaszthattak a város nyakába.

Gróf Petheo Rozália báró Palocsai Zsigmondné 1732-ben szintén elzálogosította guthi porcióját Debrecennek; de kevés idő múlva kiválthatta, mert már 1751-ben csak haszonbérért használta azt Debrecen.⁴ Ezt nevezik most Asszonyrésznek.

17. *Hajdúszámonban* (területe 12,000 kat. hold) Debrecen városának négy tagra oszolva, Árokrét, Majorsági föld, Liget és Savóskut néven összesen 2594 kat. hold birtoka van. Nagyobb része Apafi Mihály 1667. évi, már ismertett adományán alapul. De a város zálogba vétellel is szerzett ott jószágot. Így a Kékedi—Bornemisza-féle 1666. évi elzálogosítással. 1735-ben a falu 92 telke közül 51 Debrecen városáé volt. A leánykák iskolája is a város telkén

állott.¹ 1742—1758 között még 9½ telek került a város birtokába, többnyire a Budaháziaktól. Ezeket azonban 1796-ig visszaváltogatták.

B) Visszabocsátott zálogbirtokok.

Addig, míg az elpusztult falvak ismét be nem népesedtek, míg a praediumokon lévő nemesi jószágok házi kezeléssel nehezen voltak használhatók, egészen a XVIII. század közepe tájáig, a már elébb felsoroltakon kívül más zálogbirtokoknak is hosszú sora került Debrecen kezébe. Ezek azonban az általános gazdasági viszonyok javulásával, a telepítések és népesség szaporodása következtében lassanként visszaváltattak.

A város, amíg birtokolta, mint legelőt, szántóföldet és mint erdőt használta ezeket. De voltak köztük olyanok is, leginkább távolabb fekvők és osztatlan közbirtokossági részek, amiknek a város semmi hasznát nem vette. Némelyik úgyszólván észrevétlenül csúszott ki a város kezéből.

A visszabocsátott zálogbirtokok a következők:

1. *Szent-György*. 2632 kat. holdnyi területén ma Felső- és Alsójózsa község és Szent-György pusztja fekszik. Szent-György vértanú tiszteletére épült temploma a Tőcő jobb partján állott, a Csillagos-csárda kezelésében. 1549-ben 10 portát számlált s egészen a Várdai-családé. A fiág kihaltával bedegi Nyáriak, majd a Becskiek, Melithek, Józsaék örökölték. Az utóbbiak részein települt a XVIII. század utolsó harmadában a később községgé szervezkedett Józsa-kertség. — Debrecen Szent-György pusztja egy részét 1647-től fogva a század végéig haszonbérrelte, másik részét zálogjogon birta 500 m. forintért

¹ U. o. 73, 75, 659.

² Mgl. Guthi f. 58.

³ U. o. 68.

⁴ U. o. 106, 117.

¹ U. o. Sámsoni* fasc. 64. sz.

a Nyári, Becski—Melith familiáktól.¹ Később Bösörmény kivettette belőle Debrecen, de 1703-ban Debrecennek adja alzálogba 2016 m. forinton Szent-György egész mezejét, valamely cserén kívül, úgy, hogy hasznát, gyapját vévén, marhájaival jártathassa, fűvét használhassa, vassal szántva élni azonban szabad ne legyen.² 1742-ben a város Szent-György folytatódó zálogbavétele felől tárgyal a bösörményiekkel, akik most már 4000 forintért hajlandók meghagyni azt Debrecennél; a város a kívánt summát sokalván, a zálogbavételtől elállott.³ E puszta kisebb részét a Józsa-családtól bírta, hol zálogjogon, 1716-ig 500 m. forintért, hol haszonbérért, 1749 körül,⁴ hol megint zálogsummaért 1769-ig, amikor Némethi Andrásné Erős Kata is visszavette józsaszentgyörgyi részét.⁵ Bizonyosan a Józsa részen szántogatták a debreceniek azt a 75 nyilas béres földet, amely 1724—1755 között Szent-Györgyből az u. n. felső-járási béres, vagy szállásföldre tartozott.

2. Zelemér. 1549-ben 40 portával hínó derék község. 26 porta, melyből nyolcon rákok ültek, Parlaghi Lászlóné; 10 Zeleméri Kamarásoké, 4 Derzsi Ferencé volt. 1593 körül elpusztult. Csúcsíves templomának tornya romokban ma is dacol az idő vasfogával.

Elpusztulása után Zelemér nagyobb részét a bösörményi hajduvitézek szedték zálogba a XVII. század elején. A Parlaghiaktól örökösödő Uraiak 1620-ban 150 frton Bösörménynek zálogosították el zeleméri és parlaghi részeit. 1633-ban Daróczi István és neje Dengeleghi Kata 150 tallérért, 72 drb.

¹ Mgltr. Különb. fasc. 224, 228, 244.

² Mgltr. Különb. fasc. 621.

³ Kézlt. Relatio. 1742. 28. l. Mgltr. Különb. 1418.

⁴ U. o. Relatio. 304, 356. Mgltr. Különb. 1447.

⁵ Mgltr. Különb. 1596—1599.

juhért és 50 drb. bárányért vetették zálogba zeleméri ősi örökségüket, szintén a bösörményieknek.¹

A debreceniek 1667-ben szereztek ott zálogbirtokot a többször említett Kékedi—Bornemissza-féle zálogszerződéssel. Ez is Parlaghi-jószág volt. Valószínű, hogy a Rákóczi (előbb zeleméri Kamarás) féle porcióból is szereztek ott eleink már a XVII. században; mint-hogy a városi számadásokban 1678-tól fogva Zelemér jövedelmei is szerepelnek.² Bizonyos, hogy a zeleméri Rákóczi részt, mely a puszta nyugoti felén feküdt, s amelyet 1701-től nyolc évig Rákóczi Ferentől 100 német forinton a bösörményiek haszonbérlettel, 1713-ban a szepesi kamara 600 m. frtért Debrecennek adta. Miénk is volt 1729-ig. Ekkor a kamara elvette a várostól s a nem sokkal azelőtt Debrecenben megtelepedett piaristák kapták; de tartoztak Debrecennek megfizetni a rajta fekvő 500 rh. frt. zálogsummát.³ Zelemérből Debrecen kezén ezután is megmaradt a Kékedi—Bornemissza-féle porció, sőt ez ma is Debrecenhez tartozik. Eredetileg a csonkatorony körül feküdt; a templom romjai is rajta állottak. Azonban a város 1802-ben azon debreceni polgárok kívánására, akiknek szállásaik voltak rajta és akik panaszkodtak, hogy az őket körülvevő bösörményiektől különféle háborgatásokat szenvednek, ezt a részt elcserélte De Pauli Ferencnek Macscsal szomszédos zeleméri részen hasonló terjedelmű földdel (139,564 □-öl).⁴ Ezt a csereszerződést 1831-ben Bösörmény város is elfogadta, minek utána a De Pauli—Zelemért zálogba vette.⁵

¹ Mgltr. Különb. fasc. 275.

² Debrecen város számadásai. 1676—1684. Gazd. Tört. Szemle. 1903. évf., 5—8. l.

³ Mgltr. Különb. fasc. 590, 1022, 1023, 1377.

⁴ U. o. 1913.

⁵ U. o. 2304, 2309—10, 2328, 2345—47.

3. *Angyalháza.* 1549-ben 31 portából álló falu. Urai ekkor: Parlaghi Lászlóné 10, Czybak Péter 12, Bodó Ferenc 3, Bornemisza Miklósné, Paxi Jób és Nagy Péter 2—2 portával. 1593-ban már pusztá. XVII. századbeli birtokosai közül némelyek Szoboszlónak, mások Debrecennek zálogosították el részeit. Így Szoboszló kapta 1618-ban a zeleméri Dersiek 10 pusztá telkét 150 frtért: 1625-ben ugyanannyiért Paxi Jánostól a pusztá $\frac{1}{4}$ -edét, melyre 1642-ben 500 frt. pótléket fizetett. 1626-ban Daróczi István és Dengeli Kata 100 frt auctiót kérnek a Derzsi-féle tíz pusztatelekre. Ugyanezen évben Dormán Kata méhkerekű Sági Gáspár özvegye 75 frton zálogosítja el Szoboszlónak angyalházai egész portióját.

Debrecen pedig 1622-ben veszi zálogba Szathmári Pülpösi Pétertől Angyalháza negyedrészt 200 m. forintért. Ehez a város 1625, 1629, 1631. és 1655-ben fizetett még 450 m. frt. zálogpótléket.¹

1627-ben fileki Vámosi Bálint özvegyének Cserepi Annának és fiának Vámosi Istvánnak nyolc pusztatelkét kapja 200 frtért, melyre 1632-ben még 300 forint pótléket ad.

Birta is Debrecen Angyalházának felét 1700 szept. 17-ig. Ekkor azon jussal, mely régi leveleiben volt és annyi summában, amennyit érte adott, vagyis 1250 m. frtban, átengedte Szoboszló városának; megegyezvén egymás között a határookra, a Kösély vize és a villongó szigeti zug (Istenföldje) használatára nézve is.²

Viszont Szoboszló városa a maga hegyesi zálogjóságait — a Székely-féle portiókat — adta cserében Debrecennek.

4. *Bodóháza.* A környék legkisebb

faluja, Mikepércstől délre, a derecskei útfélen. 1552-ben 6 portát számlált és Szepesi György. Hogy külső határa is mily kicsiny volt, megtetszik egy 1827-beli hivatalos értesítésből, mely szerint Bodóháza praedium áll 80 köblös szántóföldből, 80 boglyás kaszálóból, 120 köblös $\frac{3}{4}$ részben szőlőnek foglalt erdőből, 4 kuriából s öt köblös földdel bíró csapszékéből.¹

Azt hiszem, hogy Bodóháza azonos az 1347-ben említett Egyházatlan Pérescel.²

Debrecen már 1581-ben zálogjogot szerzett reá Thárkányi Jánostól, aki Szepesi-féle többi ősi örökségével együtt zálogosította el. Az 1653., 1659., 1644., 1658., 1688., 1700. évi folytatolagos elzálogosítás és zálogpótlék vétel által a többi Thárkányi, Becski, Maróthi és Bánóczi jószágokkal együtt Bodóháza is a város kezén maradt a Komáromi-család számára 1722-ben történt eladományozásáig.

5. *Balmaz-Ujváros* 1549-ben igen népes falu, 138 magyar és 25 rác lakosú portával. Egészen enyingi Török Jánosé. A Török-család kihaltával a bedegi Nyáriak birták. A XVIII. század első felében pedig a br. Haller, Józsa (a Nyáriak ágán), Désán és Keviczki-család volt a földesura. Ez időtájtban Debrecen is szerzett zálogjoggal néhány jobbágytelket Újvárosban. Ilyen volt a Pataki-féle hét lakott telek, melyekhez a Ramocsalázaiak is igényt tartottak; hanem azokról 500 frtért 1723-ban Debrecen javára lemondottak.³

Továbbá azt, a hol 16-nak, hol 12-nek, hol 18-nak írott jobbágytelket, amelyeket először Nyári Miklós zálogosított el 1650-ben Dobszai András bősörményi lakosnak 1000 talléron. — Dobszai unokája Újfalusi János pedig

¹ U. o. 2260.

² Anjouk. Okm. V. 107.

³ Mgt. Elepi fasc. 35—37. 40.

¹ Mgt. Különb. fasc. 187.

² U. o. 500.

tovább adta 1720-ban Debrecen városának 50 esztendőre, szintén 1000 taléron.¹ Debrecen a friss tejnek csak a földre vágyott. A régi urbarium ellenére el akarta venni az újbárosi jöbágyoktól legjobb földjeiket; dézmeadásra kószült óket szorítani, új korcsmát, mézszárszéket felállítani. Az újbárosiak már a szándék miatt is elégedetlenkedtek, zúgolódtak és fenyegetőztek, inkább elköltöznek, semhogy régi szabadságukban való megháborításukat tűrjék. — Újfalusi János is a jöbágyok pártjára állott. A kerületi tábla és a káptalan előtt visszavonta a zálogszerződést és letette a zálogsummát már 1724-ben. Ugyanezen évben Nyári Erzsébet fia Jósá István is megint Debrecen az újbárosi zálogbirtok kiváltására nézve. A város 1726-ban ki is bocsátotta az Újfalusi-féle telkeket.² De a Pataki telkek — úgy látszik — 1749-ben még Debrecen kezében voltak.³

Debrecen 1750-ben kísérletet tett az iránt, hogy örökösen megszerezze azt a 2—3 ezer holdnyi földet, amelynek hovatartozása felett kétszáz év óta perlekedett Balmazújvárossal. A mostani határ mentén, a Kadarec, Szálkahalom és a Kónya körül fekvő terület volt ez, amelyet Török János, Debrecen és Újbáros között, mindkettőnek földesura lévén, 1561-ben közös legelőül rendelt.⁴ A város folyamodott Mária Theresiához, hogy mielőtt Újbárost eladományozná, a vitás területet adja el 4000 rh. forintért Debrecen városának és csatolja Elep- és Máta-pusztához.

A királynő utasította is a szepesi kamarát: vizsgálja meg, lehetséges-e teljesíteni Debrecen kívánságát.⁵ A város

kísérlete hiábavaló volt. Mert egész Újbárost és Horth-pusztát $\frac{3}{4}$ -ed részét, Sándháza és Szent-Tamás aradmegyei pusztákkal együtt 89,825 frt értékben siklósi András Zsigmond özvegye kapta kir. adományul s azokba Debrecennek Balmazra s a Vakiaknak Cucára vonatkozó ellenmondása mellett 1756 május 19-én az egri káptalan be is kintatta Andrásinét.¹

6. *Adony.* Nyír-Adonyban, amely akkor néptelen volt, 1721 ápril 22-én Cselei Susánna özv. Guthi Zsigmondné zálogosított el 480 m. forinton 40 évre hét háztelket. A pénztári számadásokban hosszú ideig szerepelnek is az adonyi jövedelmek. 1762 július 4-én a zálogszágból kibocsátottuk.²

7. *Nyír- vagy Kutya-Bogos,* ma Mártonfalvához tartozó pusztá; a XVII. század közepe tájáig falu, a Darvas- és Vay-tanyák között. Debrecen 1714-ben vette zálogba felét, erdejével együtt 32 évre Vay Lászlótól 1000, másik felét 16 évre Kállai János és Ferencről 600 frton. A Vay részre még két ízben fizetett 500 frt zálogpótlékot. Ezt 1766-ban, a Kállai részt 1758-ban váltották ki.³

8. *Radvány,* ma Aradványnak hívják. A középkorban valószínűleg más néven ismerték. Debrecen guthi pusztájával szomszédos. A XVII. században Rákóczi-birtok. Mert 1700-ban Rákóczi Ferenc zálogosította el Bánffy Györgynek; Bánffy pedig 1713-ban tovább adta Debrecennek. A kir. ügyek igazgatósága 1746-ban megint Debrecen, hogy a radványi pusztát, mely Rákóczi minden birtokával együtt a fiskusra szállott, bocsássa ki.⁴ A rajta fekvő 1800 rh. frt zálogsummát gróf Károlyi

¹ U. o. 19, 21, 30, 34.

² Mgl. Balmaz—elepi fasc. 43, 45, 49.

³ U. o. 62. — Debrecen, mint újbárosi birtokos a ker. tábla elbe idéztetik.

⁴ U. o. 3.

⁵ U. o. 63—64, 65.

¹ Mgl. Balmaz—elepi fasc. 66, 71.

² Mgl. Különb. fasc. 1185.

³ U. o. 1029, 1030, 1510, 1516.

⁴ U. o. 1017, 1439, 1443—1446.

Ferenc, a nyirbátori uradalom új tulajdonosa fizette vissza 1748-ban.¹

9. *Köteles* 1552-ben 30 portás falu. Kétharmad részének Pérchy György, kilenc portának Szepesi György, egynek Dobó Ferenc a birtokosa. A XVI. század végén már pusztá. ASzepesi-féle részekre Urai György 1634., Bogdányiak és Madocsányiak 1638. és Maróthi Sára 1658. évi elzálogosításával Debrecen zálogjogot szerzett ugyan, de nincs nyoma, hogy azt Kötelesben gyakorolta is. 1701-ben meginteti a szoboszlaiakat, hogy a köteles praediumban lévő porcióját ne usuálják; mire azok azt felelték, hogy eddig ők magukon kívül más földesurat Kötelesben nem ösmertek.² Köteles csakugyan egészen Szoboszló birtokába került.

10. *Sziget* és

11. *Kis-Szoboszló* Nagyszoboszló város határába beolvadt praediumok. Sziget a Kösély egyik kanyarulatában feküdt falu, 1549-ben 40 portával, melyből 15 a váradi káptalané, 12 Török Jánosé, 10 Bogáthi Istváné, 3 Bodó Alberté volt. Kis-Szoboszlónak Szoboszló azt a részét hívták, amelyet Boeskaik nem adományozott el a lovas hajdúvitézeknek, hanem 1605 után is úrbériség maradt. Mimódon szerezték meg a hajdúk — előttem ismeretlen. Oklevélileg kimutatható, hogy Barakonyi Ferenc és felesége, Sulyok Borbála a Mikes Mihály magszakadásából nékiek adományozott fél Macs, Hegyes pusztákon kívül Kis-Szoboszló és Sziget puszták felét is eladták Debrecennek 1669-ben.³ Debrecen különben, mikor Barakonyiékat ezen birtokokba beiktatták, a beiktatásnak ellene is mondott, épen úgy, mint a szoboszlaiak.⁴ Erről többet nem tudunk.

¹ Domokos Márton és kora. Debr. Képes Kalend. 1908. évf., 64. l.

² Mgt. Különb. fasc. 598.

³ Mgt. Ohati stb. fasc. 169.

⁴ U. o. 164.

12. *Derecskén* Sági Széki Istvánnal és Erzsébettel 1645., 1655., 1667-ben kötött zálogszerződések alapján volt zálogjogunk kisebb birtokrészre. E zálogszerződésekről Szovátnál esett szó.

13. *Egyeken* Szóláth István és Ferenc 1682-ben zálogosítottak el némely részeket Debrecennek ohati porcióval együtt. De az egri káptalannak régi és erősebb birtokjoga Egyekről hamarosan kiszorította Debrecen.

14. *Viden*, mely 1549-ben 54 portát számláló, túlnyomólag rác lakosú falu volt, de már 1593-ban elpusztult, a Guthiak után örökösödő Farnasi László 1697 november 26-án két vagy három teleknyi részét 180 mfrton 20 évre zálogosította el Debrecennek. E zálogjog további sorsa ismeretlen. Valószínűleg 1717-ben váltották ki.

15. *Acsádon*,

16. *Artánházán* (puszta Acsád mellett),

17. *Buzilán* (puszta ugyanott),

18. *Geszteréden*,

19. *Mártonfalván*,

20. *Nádudvaron* és

21. *Püspökladányon* szintén kisebb *Parlaghi*-féle részeket szerzett zálogul Debrecen a már többször említett Kékedi—Bornemisza 1650., 1666. évi zálogszerződéssel. Buzitán a Kulin-családdal 1715-ben kötött szerződés alapján negyedfél telket még 1754-ben is tényleg használt. Ugyanis a vámospércsieket, akik ott szintén zálogbirtokosok voltak, 1754-ben megintette, hogy az ő buzitai birtokát ne háborgassák és ne foglal-gassák.¹

22. A külső zálogbirtokok között legkésőbb került a város kezébe az *Ördög-ábrányi*. Kereskényi Éva leányai a Mit-tuch testvérek zálogosították el Debrecennek 1350 rh. frton Becski Theresia után reájok szállott harmadfél telek és

¹ Mgt. Különb. 1056, 1483.

tartozékainak két hatodrésztét, egy nagykárolyi házzal együtt. Ezen jószágokat a zálogszágból már 1805-ben kiváltották.¹

Az eredmény rövid összefoglalása.

Az I. csoportba tartozó, vagyis adomány alapján birt jószágok területe körülbelül 90,000 kat. holdra becsülhető. De ebből csak 31,000 hold olyan, amelyikre kir. adománylevelünk van; a többi legrégibb időkől fogva háborítatlanul birt vagyon, amelyiknek némely részére utólagosan kaptunk donatiót.

A II. csoportba tartozó, vásárolt birtokok területe hozzávetőlegesen 6200 kat. hold.

A III. csoportba tartozó, zálogbirtokoké hozzávetőlegesen 82,000 kat. hold. Pontos számok azért nem közölhetők, mert némely pusztáé eredeti területét nem ismerjük és később egyiktől a másikhoz foglалások történtek.

Pontosan azt sem mutathatjuk most meg ki, hogy idők folyamán mennyi zálogsummát, zálogpótlékot fizetett Debrecen s utóljára mennyiért örököstette meg a zálogbirtokokat.

Egy 1819. évi hivatalos kimutatás szerint akkor a város birtokában lévő zálogos pusztákon, amelyek egyes családokéi voltak, 430,687 magyar- vagy 358,906 réhnes forint feküdt; a kincstári pusztákra inscribált summa pedig 67,876 magyar- vagy 56,563 réhnes forint volt.² 1820 után, magánosokkal és a kincstárral kötött újabb zálogszerveződések, auctiók és örökítések következtében 1860 tájáig, csupán a kincstári pusztákért még 635,385 conv. és 419,000 pengő forintot, családtagoknak pedig hozzávetőlegesen 300 ezer pengő- és 300 ezer conv. forintot kellett fizetnünk.

Úgy, hogy a puszták megszerzése

Debrecennek körülbelül két millió forintjába került. Mégis inkább többbe.

Debrecen a múlt század közepe tájáig, a zálogszágból visszahoztatott jószágokkal együtt, körülbelül hatvan olyan földbirtokot szerzett, egészben vagy részben, amelyek középkorból és az újkor elejéről származó oklevelekben mint saját névvel bíró külön falvak, birtokok, földek (villa, possessio, terra) jelöltetnek. Amikor ezek Debrecen kezébe kerültek, hét falu kivételével valamennyi pusztá volt. A hét falu közül egy (Boldogfalva) jóval azután pusztult el, hogy Debrecen lett a földesura. A hatvan birtok közül a XIII—XVI. században kimutathatólag lakott hely volt negyvenöt. Ezekből mint önálló község, ma csak tizenkettő él. Tízben Debrecen ideiglenesen, zálogjogon volt inkább kisebb részeknek birtokosa.

Részrehajlatlanul rideg tényként megállapíthatjuk, hogy Debrecen egyetlenegy birtokán sem restaurálta az elpusztult községi életet; a társadalmi, gazdasági és kulturális munkaszervezet sehol sem támasztotta fel abban az alakjában, amelyikben természeti csapások és nagy nemzeti katasztrófák miatt megsemmisült. Vagyis egyetlenegy pusztájára sem telepített új falut. De igazságtalanság volna csupán Debrecen tenni felelőssé e mulasztásait. Míg a kir. kincstár és egyes földesurak főképen 1711 után dicséretes buzgalommal, általában fényes eredménnyel folytattak parlagon heverő, néptelen birtokaikon nagyszabású telepítéseket: az alföldi városok roppant terjedelmű határain hasonló törekvést sehol sem látunk; sőt a telepítés iránt, még ha királyi parancssal szorították is rá a városokat, ezek kivétel nélkül ellenszenvvel viselkedtek s amíg lehetett, a terv megakadályozásán mesterkedtek. Helyes érvelések mellett mindenféle álokoskodással, üres frázisokkal próbálkoztak

¹ U. o. 1646, 1936.

² Mgt. Különb. fasc. 2149. sz. a.

kitérni a telepítés kötelezettsége elől. Igen jellemző s igen érdekes példáját adta ennek az idegenkedő magatartásnak Szabadka Bajmok-, Csantavér- és Sándor-puszták, Szeged pedig Kis-Telek-pusztá betelepítésénél,¹ amire Szabadkát és Szegedet a kormányhatóságok nem csupán a jobb és könnyebb gazdálkodás, a város nagyobb haszna, hanem főképen az átvonuló katonaság kényelme, a postajáratok és a közlekedésügy biztonsága érdekében kényszerítették.

A kamara — feltűnő! — Debrecen ilyen telepítésre nem szorította, talán azért nem, mert Debrecen eretnek város volt, a királyi kormányzések pedig csakis katolikus vallású új telepek ügyét viselték a szívéükön. Debrecen a maga jószántából nem is gondolt egyik pusztájának faluval beültetésére sem. Miért? Először is pusztáinak nagy része ideiglenes jellegű zálogos birtoka volt. Ezeknek értékét telepítéssel öregbíteni a városi magisztratus nem látta a polgárság érdekében állónak. Mert attól tartott, hogy azt annál hamarabb kiváltják s így a közpénztár is, a polgárok is elvesztik e puszták bírárságából származó megszokott hasznukat és jövedelmeiket.

A rendiség konzervatív szűklátókörében nevedekett, előjogaira és kiváltságaira hagyományosan féltékeny polgárság még inkább irított a saját örökl tulajdonát tévő területen való telepítéstől. Az új telep menten elszakad a város kötelékéből. A város határa, adóalapja megcsönkul; joghatósága kisebb térre szorul. Ha az új faluba városi polgár települ, ez paraszti sorba süllyed. A város tehát, — ilyenformán okoskodtak — mindenképen veszíteni fog. A nyertes a vármegye lesz meg a kamara.

Ez a felfogás érthetővé teszi, miért

nem telepíthette be Lendvai Halápot, Sennyei Ohatot, akik e két pusztát a a telepítés vállalásával 1807-ben donatióba felkérték.

Debrecen még abban is érdekeinek és jogainak sérelmét látta, hogy Szent-György-pusztá Józsa részére 1770 körül szőlőskertet ültettek s azt állandó lakásul szegény zsellérek kezdtek megszállani. Ráfogták: a kertség rontja a borregáló jóvedelmét és veszedelmes dologkerülők, tolvajok fészkévé válik. A város már 1795-ben kivitte, hogy az ott tekerő rossz embereket és szökött katonákat a földesúr és a vármegye törvényes jursai sérelme nélkül megfogathassa. Szabolcs megye pedig 1825-ben Debrecen kívánságára az adót csonkító, közbátorságot veszélyeztető lakosokkal onnan kiméletlenül kizavarta.¹

A telepítéstől való idegenkedés azonban természetesen nem jelenti azt, hogy hasznávtlenül, parlagon hagyták volna heverni a debreceniek pusztáikat. Már fentebb hangsúlyoztam, hogy az állattenyésztés és erdőnevelés mellett nagy területen üzték a földművelést is. *Ondód*, *Cuca* és *Fegyvernek* puszták, amelyek együtt véve 14,000 kat. holdat tesznek, a legrégibb időktől fogva mint a belső telkek elválaszthatatlan külső tartozékai, szántás-vetésre használtattak. A zálogos puszták közül pedig Szepesen, Ebesen, Hegyesen, Macson, Szent-Györgyön, Zeleméren, ez utóbbiak elvesztése után Elepen és a Kösélyszegeben már a XVII. századtól fogva mind több-több földet éltek vassal, amint ezt a lakosság szaporodása, a gabonatermelés fölöslegének értékesíthetése szükségessé, érdemessé tette. A nyílaosként osztott úgynevezett béres földek számának emelkedését mutatják a következő adatok: 1724-ben kiosztottak 1888 (körülbelül 10,384 hold), 1750-ben 4307 (23,688 hold), 1775-ben 4865 (26,757 hold),

¹ Iványi: Szabadka története. I. 233, 300, 334. — Reizner: Szeged története. I. 374.

¹ Mgt. Különb. fasc. 1848, 2241.

1818-ban 5885 (52,361 hold) nyilas szántóföldet Ebes, Szepes, Hegyes, Macs, Szent-György, majd még Elep és Köselyszeg pusztákon.¹ Az elpusztult falvak határait tehát a debreceniek már 200—250 év előtt szállásokkal, tanyákkal kezdték beépíteni. Bár igaz, hogy az első szállások hosszú ideig a legprimitívebb épületekből, nád- és garagya-falú kosarakból, karámokból, hodályokból, földbe ástott putrikból állottak; ezen építkezési mód a puszták ideiglenes jellegű birtoklásának felelt meg. Miképen változtak át a századokon keresztül osztatlan közös vagyont alkotó puszták és földek magánbirtokokká: kimerítően ismertetem azt „Birtokmegosztás Debrecenben” című értekezésemben.²

Ma már, a hortobágyi puszták kivételével a város egész határán az az egészséges gazdálkodási rendszer kezd kialakulni, hogy a föld tulajdonosa maga is a földjén lakik, nemcsak a tanyása, bérese. A pusztákon tehát már is nagy számú állandó lakosság végez szép és hasznos kulturmunkát, a népnevelés ügyét pedig tizenkét tanyai iskola szolgálja.

¹ Béresföldök laistromai.

² Magyar Gazdák Szemléje. 1906 évf. jól s köv. számokban. Különlenyomatban is megjelent a Magyar Gazdaszövetség kiadásában.

Az 1910. évi népszámlálás szerint Debrecen 90,153 főnyi polgári népességéből 51,750 él a régi belső területen; a szőlőskerteknek és a majorsági-, újosztású földeken a város közelében létesült új telepeknek 22,063 főnyi lakossága van. A mezőségen, vagyis az újosztású földeken, Ondódon, Parlagon, Ebesen, Szepesen, Macson, Cucán, Elepen, Hegyesen, Köselyszegben, Ohaton, Mátán 11,640, az erdős pusztákon: Halápon, Fancsikán, Bánkon, Pacon 4700 lelket számláltak meg. Tehát a külsőségek összesen 38,403 lakosa van.

A magyarság jövője a háború után demokratikus földbirtokpolitikától függ. A nemzetet erősítő nagy problema megoldása körül Debrecenre, az ország egyik nagybirtokosára, súlyos feladatok várnak. Ha eddig a hivatalos város telepítéssel soha sem foglalkozott, ez a háború után egyik legszebb és legfontosabb hazafias kötelessége lesz. A harctérről visszajövő hősök számára a szováti Nagymezőn, a középkori *Keserű egyház* helyén, azután Parlagon, Ohaton néhány száz kisgazdaságra parcellázva falvakat kell telepíteni, egy-egy akác-lombos, viruló, dolgos új *Boldogfalvát*, új *Debrecenfalvát*.

1916 szeptember havában.

Zoltai Lajos.

Szabó Mihály hentesárúgyárának félszázados jubileuma.

Kivonat a cég félszázados jubileuma alkalmából kibocsájtandó emlékfűzetből.

1867—1917.

Álljunk meg egy pillanatra az idők véres forgatagában és fordítsuk vissza tekintetünket azokra az elmúlt béke-séges napokra, amikor még a magyar ipar fejlesztéséről, a magyar húsiipari export megteremtéséről oly sok szó esett. A mai háborús viszonyok mellett ezek a fogalmak paradoxonnak tetsze-

nek, bár még alig néhány éve sok érv hangzott el és sok vita folyt a lapok hasábjain ezen eszmék megvalósítása érdekében. Közéletünk sok jeles közgazdász, gyakorlati életünk nem egy kiváló szakembere állította idejének, tehetségének java részét ezen eszmék szolgálatába. Az utóbbiak sorába tar-

tozott városunk szülötte, Szabó Mihály hentesárúgyáros is, aki egy munkában eltöltött hosszú életet szentelt a debreceni hentesárú-export megteremtésének. Bár az idők járása megváltozott, bár a hosszúra nyúló háború sok tekintetben ellentétes célt megvalósítását helyezte parancsolólag előtérbe, még sem szabad a régi idők régi embereinek érdeméről megfeledkezni, mert azok az

a Szabó Mihály cég ötven éves története a debreceni hentesárú-export megteremtésének félszázados jubileumát is jelenti. A Szabó Mihály név és a debreceni hentesárúk kivitelének gondolata, a gondolatnak a gyakorlati életben ezernéhézségek között való megvalósítása egy ugyanaz. A Szabó Mihály név egyúttal a legelső debreceni szalámigyárosnak és az egész ország területén belül egyik legelső

SZABÓ MIHÁLY, a cég alapítója.

érdemek meg vannak, azok az eszmék nem haltak meg, csak a mormális idők normális viszonyait várják, hogy új életre keljenek.

Folyó évben ünnepli meg a Szabó Mihály cég fennállásának ötvenéves jubileumát.

A magyar, közelebbről a debreceni ipari és kereskedelmi életnek ez a kiemelkedő eseménye több, mint egy régi pátricius kereskedő cég jubileuma, mert

magyar szalámi-készítőnek nevét is jelenti. Szabó Mihály ipari tevékenysége előtt a ma már világszerte ismert debreceni hentesárúkat sem Ausztriában, sem a külföldön nem ismerték, míg a szalámi-gyártással nemcsak Debrecenben, de az ország határain belül is, jóformán csak az olaszok foglalkoztak, az mintegy speciálisan olasz iparágnak ismertetett.

Ez a kettős érdem az, mely a cég

hírnevét megalapozta és emberi számítás szerint beláthatatlan időkig fenn is tartja. Ez a kettős érdem az, mely most, — midőn a cég félszázados jubileumát ünnepli, — a debreceni és országos húsipari körök, a közélet tényezőinek és a nagyközönségnek szeretetét és bizalmát biztosítja. Nem kisebb érdeme Szabó Mihálynak az a fontos kö-

Kuczik Gábor utóda Debreceni (Mitterbauer) Lajos, néhai Némethy János debreceni hentesárúgyáros, Mayer Géza és Erdei Gábor debreceni hentesmesterek, Balog József gyulai hentesárúgyáros, továbbá Strasser Antal, Zborai József felvidéki, Kovács Gábor nagyszalontai hentesmesterek és még igen sokan mások. Csak természetes, hogy

Dr. SZABÓ MIHÁLY a cég jelenlegi tulajdonosa.

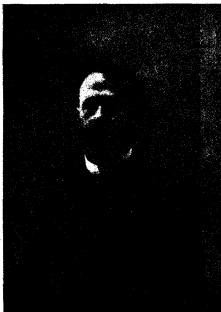
rülmény sem, hogy félszázados tevékenysége alatt a szakavatott húsiparosoknak egész generációját nevelte fel, akik tanulási idejüket részben vagy egészben a cég szakszerű nevelésében töltötték és akik közül nem egy ma is tekintélyes húsiparos szakember. Ilyenek, hogy csak néhányat említsünk: jeddí Fefér Ignác, a Szabó Mihály cégnek ma is belfagja, hűségese munkatársa,

ilyen nagyszúlyú érdemek, melyek az úttörő munkalkodás minden kritériumát magukon hordják, a Szabó Mihály cégnek a lokális jelentőségen jóval túlmenő, országos jelentőséget is adnak és az országos magyar húsipari élet terén is a legelső között biztosítanak minden időkre helyet.

A békés idők érdemei mellett nem szabad megfeledkeznünk a cég háborús

érdemeiről sem. Bár a Szabó Mihály cég megbízhatósága és teljesítő-képessége közéletünk minden lényezője előtt ismeretes volt, az mintegy a köztudatban élt, mégis ez a véres világháború kellett ahhoz, hogy ennek a vállalatnak nagy közgazdasági jelentősége, életképessége és erkölcsi súlya a maga teljes egészében kibontakozzék. A háború harmadik

ségesebb élelmicikkel való ellátását becsületbeli kötelességének tekintette. Míg a fogyasztókat oly sok helyen lehúzott redők fogadták, addig Szabó Mihály naponként átlag két-három ezer embert, — közte nagyon sok kis egzisztenciát, — elégitett ki legalább egy-egy napi ellátás erejéig. A régi érdemek mellett az ötven éves Szabó Mihály

Jódli FEJÉR IGNÁC, a cég tagja.

évében az országos közlelmezési viszonyok megnehezédése mellett a debreceni közlelmezési viszonyok is nehezebb napokat láttak. Igen sok húsipari vállalat, közte több nagyobb, tekintélyesebb is, feladta a küzdelmet és beszüntette vagy korlátozta működését. A Szabó Mihály cég, — sokszor súlyos áldozatok mellett is, — mindvégig kitartott és a *nagyközönségnek a legszüksé-*

gésnek ez a háborús érdeme talán a legnagyobb.

A sors nem engedte meg, hogy a nemes szívű alapító becsületben, fáradhatatlan munkásságban eltöltött életének legszebb eredményét, cégének félévszázados jubileumát megérje. A végzet hat évvel előbb elszóltotta az élők sorából. Ám a nagy nap nem találja idegen kézben a jó öreg Szabó bácsi

legszebb alkotását. Véréből való vér, egyetlen hasonnevű fia áll ötven év múltán a virágzó vállalat élén, aki nemcsak változatlan cégszövegben, de változatlan szellemben is vezeti atyjának jól megalapozott vállalatát. Életének legszebb tavaszán, tehetségének, ambíciójának fakadó virágait áldozza az engedelmes fiú az apai szeretet oltárán, hogy nyomdokába léphessen annak a közbecsült embernek, kit mindenek felett szeretett. Keserűség nélkül, idővel rajongó lelkesedéssel követi apja nyomdokait és belőle viszi az üzleti életbe nemcsak fiatalos erejét és rajongását, ambícióját és sokoldalú tudását, hanem mindazokat az eszményeket is, melyeket eddig édes atyja szolgáltatott, amelyek üzletének virágzását, jó hírnevét s a kereskedelmi életben való országos tekintélyét biztosították.

A hála és elismerés hangján emlékezünk meg ez alkalomból *jeddi Fejér Ignárról*, a cégnek több mint harminc éven át működő, kiváló vezetőjéről és beltagjáról, a hűséges segítőtársáról, aki

egy emberöltőt töltött a cég szolgálatában és kiváló munkásságával, páratlan szakutódásával és szorgalmával soha nem múló érdemeket szerzett úgy magának, mint iparának.

Ötven év pergett le azóta az idő lassanforgó kerekén, hogy a jó öreg Szabó Mihály bácsi mint fáradt útas hazatért triesti vándorútjáról és kis üzletét Debrecenben megnyitotta. Az elmúlt félszázad alatt az egykor csön-des, az akkori viszonyokhoz mért kis üzlethöz nemcsak a mai Nagy-Debrecennek, de a Monarchiának is egyik legnevezetesebb, legrenomirtabb húsi- ipari vállalata fejlődött. Ma már csak az üzlet külseje mutatja a régi, cifraság nélküli, pátriárchális képet, egyebekben minden megváltozott. Megváltozott, megnövekedett a forgalom, a fogyasztók száma, az összes régi keretek. Csak két dolog maradt meg: a félszázados cég régi vevőivel és a régi cégnek minden időközön át féltékenyen őrzött legnagyobb kincse: a cég szeplőtlen becsülete és hírneve.

A háborúban vagy előbb szerzett csúzos és köszvényes

bántalomnál minden nagyobb szenvedés. A száris, szaggatás, hasogatás, nyílalás, derék- és hátfájás, rheuma, csontfájdalmak vagy megfagyott testrészek elkeserítik az ember életét. Isten áldása tehát a **Kriegner-féle Reparator**, mely a c-oz és köszvény, valamint a fáradtság, kimerültség, megerőltetés, meghűlésből származó bajok legbiztosabb gyógyítószerre. Évtizedek óta páratlan sikerrel használják és valóban jót cselekszik az, aki ezt a kipróbált szert ajánlja. Egy kis üveget 1 kor. 20 fillérért, nagy üveget 2 kor. 50 fillérért küld az egyedüli készítő: **Kriegner gyógyszerár, Budapest, Calvin-tér.**

Postán bérmentve 5 kis üveg 6 korona, vagy 3 nagy üveg 7 korona 50 fillér.

GEBAUER KÁROLY ÉS TÁRSA

**ELSŐ DEBRECZENI TEMETKEZÉSI INTÉZET
KOSSUTH-UTCZA 2. SZÁM. (VÁROSHÁZ ÉPÜLET.)**

Temetés-rendezések ugy
Debreczenben, mint az or-
szág bármely részében a
legegyszerűbbtől a legma-
gasabb követelmények-
nek megfelelő kivitelben,
előre megállapított mérsé-
kelt árak, gyors, pontos és
megbízható kiszolgálás
mellett. :: Hullaszállítás.
Exhumálás bárholnan és
bárhova mérsékelt árak
mellett. Az intézet raktá-
rontart nagyválasztékban:
ércz- és fakoporsókat,
különféle sarkophágo-
kat, aczél-, alpakka-, réz-
és bronz-érczkoporsókat.

**Sürgönczim: Gebauer temetkezési inté-
zet Debreczen. Telefon: Nappal 103. sz.
Éjjel 60. szám. Temetési megrendelések
éjjel is elfogadtatnak. Alapított 1868.**

A DEBRECZENI KÉPES KALENDÁRIUM CZIMTÁRA.

I. Egyházak.

Tiszántúli református egyházkerület.

Alakult 1551-ben. Székhelye Debreczen. Kiterjedt: Arad, Bereg, Békés, Bihar, Csánád, Csenger, Hajdú-Heves, Kraszó-Szörény, Máramaros, Szabolcs, Szabolcs, Temes, Torontál, Ugocsa, Jásznagykanizsának vármegyéi területére részben vagy egészben. Lélekszám: 1.101.980.

Püspök: dr. Baltazár Dezső debreczeni lelkész, a főrendiház tagja; főgondnok: gróf Degenfeld Schomberg József, a Szent István-rend kiskeresztes vitéze, a főrendiház tagja stb.; főjegyzők: egyházi: Kiss Ferenc egyet. tanár; világi: Baksa Lajos dr., konventi előadó Budapest, VII., Akonyi-utca 21. sz.; aljegyzők: egyházi: Fekete Gyula nagy-kikindai lelkész; világi: dr. Kun Béla egyet. tanár; középiskolai felügyelő: Dóczy Imre; ügyész: dr. Körösi Kálmán; pénztárnok: Róssa Sándor; ellenőr: Agárdy Lajos; pénzt. tiszt: Sütő Antal; p.-gyakornok: Vilmányi István; számvevő: Varga Pál; püspöki titkár: Futó András; ifj. Dávidházy János fogalmazó; Beke Antal s.-fogalmazó.

II. Egyházmegyéik.

1. Alsószabolcs—hajdúvidéki egyházmegye. Esperes: Szabó Lajos hadházi lelkész; gondnok: választás alatt.

2. Békésbányai egyházmegye. Esperes: Futó Zoltán Szentcs; gondnok: Fekete Márton udvari tanácsos, orsz. képviselő, Szentcs.

3. Beregi egyházmegye. Esperes: Bertók Béla Munkács; gondnok: Várady Gyula ügyvéd, orsz. képviselő Munkács.

4. Bihar egyházmegye. Esperes: Sulyok István Nagyvárad. Gondnok: Kuróvszky Ferenc.

5. Debreczeni egyházmegye. Esperes: Dávidházy János Kaba. Gondnok: Fráter Barna alispán Nagyvárad.

6. Érmelléki egyházmegye. Esperes: Vég József Érmihályfalva. Gondnok: dr. Babós János ügyvéd, Székelyhid.

7. Felsőszabolcsi egyházmegye. Esperes: Vas Mihály Gégény. Gondnok: Jármy Miklós Eperjeske.

8. Hevesnagykanizsai egyházmegye. Esperes: György Lajos Kenderes. Gondnok: dr. Némethy Károly államtitkár.

9. Kőzepiszabolcsi egyházmegye. Esperes: Görömbey Péter Nagykálló. Gondnok: Gencsy Albert földbirtokos Kisléta.

10. Máramaros-ugocsa egyházmegye. Es-

pér: Biki Ferenc Nagyszőlős. Gondnok: György Endre nyug. miniszter, Péterfalva.

11. Nagybányai egyházmegye. Esperes: Széll György Avastúvár, Gondnok: Csaba Adorján főispán Nagykároly.

12. Nagykárolyi egyházmegye. Esperes: Berey József Nagyecsed. Gondnok: Domahidy Elemér főispán Debreczen.

13. Nagyszalontai egyházmegye. Esperes: Büszörményi Lajos. Gondnok: gróf Tisza István miniszterelnök, v. h. t. t. Geszt.

14. Szatmári egyházmegye. Esperes: Kovács Lajos Szatmárnémeti. Gondnok: Madarassy Dezső földbirtokos Pátyod.

Debreczeni református egyház.

Lelkészelnök: Dicsőfi József Széchenyi-utca 4. Főgondnok: Kovács József Hatvan-utca 17—19.

Lelkesi-kar: dr. Baltazár Dezső püspök Egyháztér 17. Könyves Tóth Kálmán Ispolály. Jánosi Zoltán Hatvan-utca 1—3. Szele György Placc-utca 37. Uray Sándor Kossuth-utca 75. Zih Sándor Árpád-tér.

Tisztikar: Főjegyző: dr. Jubász Nagy Sándor presbiter Kossuth-u. 56. Aljegyző: Szilágyi Bálint presbiter Hatvan-u. 27. Ügyvéd: dr. Bacsó Dezső presbiter József kir. herceg-u. 8. Levéltárnok: Hódy Béla presbiter Egyháztér 17. Pénztárnok: Csobán József presbiter Görbe-u. 9. Pénztári ellenőr: Szűcs Elek Szent-Anna-u. 34. Számvevő: Erdei József Vigkedvő Mihály-u. 9. Gazdasági gondnok: Csáky Béla Hatvan-u. 1—3. Árvák gondnoka: Kató László Pereces-u. 3. Imrok: Ujvári József Árpád-tér 29. sz., Báthori Kálmán Hüvelyes-u. 6. Díjnokok: M. Tóth Róza Kazinczy-u. 12. Váradi Ferenc Honvéd-u. 19.

Vallásmentő lelkészek: Kovács János Csapó-u. 38. Boér Károly Ispolály. — Anyakönyvvezető: Bíró János Eötvös-u. 29.

A presbiterium által alakított bizottságok elnöksége: Egyházközségi bíróság elnöksége a presbiterium elnöksége. Iskolaszék elnöke: Szele György lelkész. Arvaügyi bizottság elnöke: Dicsőfi József lelkész. Felsőbb leányiskolai igazgatótanács-elnöke: Könyves Tóth Kálmán lelkész. Ispolályi vegyes bizottság elnöke: Könyves Tóth Kálmán lelkész. Ösztöndíjosított bizottság elnöksége: a presbiterium elnöksége. Gazdasági bizottság elnöke: Pénzes Sándor presbiter. Számonkérő bizotti-

ság elnöksége: a presbiterium elnöksége. Iskolákat építtető vegyes bizottság elnöksége: a presbiterium elnöksége. Paróchialis bizottság elnöksége: a presbiterium elnöksége. Előkészítő bizottság elnöksége: a presbiterium elnöksége.

Presbiterek: Aezél Géza Gróf Degenfeld-tér 7. Dr. Bacsó Deszöf József kir. herceg-u. 8. Bacsó Pál Hatvan-u. 21. Bácsy Andras Kölcsey-u. 5. Bányai István Bethlen-u. 30. Biczó Gyula Csapó-u. 48. Bihari István Csapó-u. 60. Budaházy Zoltán Batthyány-utca 28. Burai István Tizenháromváros-u. 43. Csobán István Jókai-u. 22. Csobán József Görbe-u. 9. Csóka Sámuel Hunyadi-u. 7. Csontos Péter Percezes-u. 4. Deák Ferenc Homokkert, Akácfa-u. 17. Dr. Erdős József Egyháztér 10. Id. Faragó András Rákóczi-utca 49. Dr. Fráter Imre, Simonffy-ut 3. Gereben Károly Isptály-u. 13. Gyarmathi István Rákóczi-u. 11. Gyarmathi Pál Teleki-utca 71. Györfi István Kar-u. 37. Haranghy Sándor Hatvan-u. 42. Harsányi Imre Bocskay tér 6. Horváth István Csapó-u. 64. Horváth János Csapó-u. 51. Hódy Béla Egyház-tér 17. Jenei Miklós Garai-u. 20. Jóna János Nyil-utca 34. Juhász Ignác Kossuth-u. 56. Juhász István Teleki-u. 43. Dr. Juhász Nagy Sándor Kossuth-u. 56. Kardos László Kossuth-u. 9. Kaszanyiczky Andor Placz-u. 57. Kazinczy Gábor Széchenyi-u. 17. Károlyi Sándor Török Bálint-u. 2. Kecskés István Erzsébet-u. 30. Dr. Kenézy Gyula Bába-képző. Kertész Imre Bethlen-u. 51. Kertész István Bethlen-u. 49. Kertész János Bethlen-utca 20. Dr. Kiss Gyula Diószegi-u. 3. Kiss Imre Árpád-tér 18. Kovács Lajos Timár-u. 25. Kovács István Teleki-u. 82. Kovács Mihály József kir. herceg-u. 13. Dr. Legányi Gyula Kossuth-u. 28. Liptai József Darabos-u. 43. Major Mihály Honvéd-u. 22. Márk Endre Hatvan-u. 26. Márton Gyula Csapó-u. 40. Márton Imre Szalkai-u. 10. Dr. Márton Kálmán Szent-Anna-u. 14. Ménes András Kölcsey-u. 24. Mocsári László Csapókert. Ifj. Mike Ferenc Mester-u. 35. Móricz Ferenc Kossuth-u. 60. Molnár József Külsővásártér 5 sz. Dr. Nagy Lajos Darabos-u. 1. Nagy Pál Vendég-u. 3. Dr. Nagy Zsigmond Péterfia-u. 73. T. Nagy János Erzsébet-u. 34. Dr. Oláh Miklós Török Bálint-u. 10. Putay József Homokkert, Hid-u. 14. Pálffy Ferenc Rákóczi-u. 62. Pethő Lajos Teleki-u. 60. Péntes Sándor Miklós-u. 24. Pinczés Imre Miliusz-tér 14. Polgári József Csapó-u. 80. Polgári Márton Csapó-u. 78. Prém Ferenc Simonffy-u. 51. Salánki Ferenc Bethlen-utca 24. Salánki Mihály Garai-u. 8. Sárvári Lőrincz Kossuth-u. 37. Dr. Szabó Ferenc József kir. herceg-u. 4. Szabó Miklós Hatvan-utca 1—3. Szabó Sándor Simonffy-ut 7. S. Szabó József Ajtó-u. 14. Szathmáry Ferenc Bethlen-u. 28. Szathmári József Tanító-u. 5. Szilágyi Bálint Hatvan-u. 27. Szilágyi Ferenc Késes-u. 52. Szűcs István Hatvan-u. 62. Szűcs Sándor Nyil-u. 14. Tóth Miklós Árpád-tér 14. Tóth Gergely Teleki-u. 48. Tóth Sándor Erzsébet-u. 50. Török Péter Bethlen-u. 38. Dr. Tüdös János Péterfia-u. 31. Dr. Ujjalussy József Placz-

utca 44. Ujvári György Bethlen-u. 32. Várray János Meszema-u. 1. Varga Károly Esztvós-u. 20. Dr. Varga Lajos Vénkert. Sinaí Miklós-u. 20. Varjassy Gyula Varga-utca 8. Varjassy Imre Berek-u. 4. Vargha János Veres-u. 15. Ott. Végh János Agárdi-utca 9. Végh Gyula József kir. herceg-u. 45. Vilmányi Imre Csemete-u. 5. Zöld János Mester-u. 26. A debreczeni református főiskola akadémiái tanárai közül: Sass Béla Péterfia-u. 33. Dr. Tóth Lajos Péterfia-u. 25. Dr. Papp Károly Ferenc József-ut 13. A főgimnázium tanárai közül: Karai Sándor József kir. herceg-u. 54. A tanítóképző-intézet tanárai közül: Nagy József Garai-utca 11. A tanítónőképző-intézet tanárai közül: Nagy Gyula Péterfia-u. 34. Az állandó vallásoktól lelkészek közül: Boér Károly Isptály. A tanítók és énekezők közül: Dávid Mihály Esztvós-u. 16. Káposztás Imre Bethlen-u. 27. Szendi Imre Pacsirta-u. 51. Kiss András Csapó-u. 11. Széll István Egyház-tér 5. Tassy Miklós Szappanos-u. 3.

Énekezők (orgonista-kántorok): füleki Kovács Mihály Arany János-u. 34. Széll István Egyház-tér 5. Nagy András.

Róm. kath. plébánia.

Plébános: Gróf Ferencz, Szent-Lászlóról nevezett prépost, a nagyvárad-i latin szert. székeskapitán kanonokja. Segédlelkészek: Koczka József, Csernus Mihály és Bakacs Iván. Kántor: Révfy Károly. Egyházi: Wankó András. Harangozó: Loidl Henrik.

Róm. kath. egyházközségi bizottmány.

Elnök: Gróf Ferencz; főgondnok: Szent-Királyi Tivadar; jegyző és ügyész: dr. Irinyi István; pénztáros: Papay János; ellenőr: Molnár Kálmán; tagok: Csath Zsigmond, Kövy Lajos, Bartók Ágoston, Beregi Nagy Sándor, Uhlarik Béla, Serli Ede, dr. K. Szalay Béla, Unger Gusztáv, ifj. Horváth János, Than Gyula, Mihalovits Jenő, Stegmüller Árpád, Riekl Antal, Pajor Kálmán, Ferenczy Tibor, dr. Lóky Béla, Sipos Gyula, Sztankovics János, Grasselly Norbert.

Görög kath. egyház.

Egyházi elnök: Papp Gyula lelkész; világi elnök: — — —; főgondnok: Stéfán V. László; ellenőr: Rónay László; jegyző: Plesa Ferencz, okl. kántor-tanító; az egyház-tanács és iskolaszék tagjai: Dobránszky Gergely, Dudinszky Kornél, Fejes Mihály, Fülöp János, Garicsák József, Hójdra Pál, Illés Ferencz, Janovics Miklós, Korondán István, Kovaliczky Antal, Kubek György, Kubek Sándor, Kuzniák László, Nacsinszky Elek, Orosz Géza, Orosz Sándor, Papp Jenő, Papp Mihály, Puskás János, Rácz János, Sinka János, Tótin Andor.

Ap. hitv. ev. egyház.

(Miklós-utca 3.)

Lelkész: Materny Lajos főesperes; felügyelő: Sztankay Farkas Béla; jegyző: Szojka Béla; másodjegyző: Margócsy Emil;

számvevő: Neubauer Sándor; könyvelő: Sexty Emil; segédkönyvelő: Láng Vilmos; pénztárnok: Gyürky Sándor; gondnok: Jánossy Miklós; a p. ü. bizottság elnöke: Réczek Sándor; egyházi ügyész: dr. Kovács József; egyháztanácsosok: Bárdos Géza, Fuchs János, Ganofszy Lajos, Havassy Kálmán, Mayer János, Thiesen Arthur, Trnka Gottlieb, Weszter István, Polster Adolf, dr. Haendel Vilmos, Bawlicza Pál, dr. Galánffy János, Martisk József, Rochlitz Arthur, dr. Horvay Róbert, Dresner Armin, Szantkay János, Materny Károly, Skrovina József, Mentze Henrik, Benyáts Emil, dr. Szantkay Ábra.

Statu quo i. r. hitközség.

Elnök: Rosinger Lajos; alelnök: dr. Freund Jenő; vallásügyi előjáró: Fischer Adolf; pénzügyi előjáró: Darvas Izidor; iskolai ügyi előjáró: dr. Balázs Bertalan; pénztáros: Emerich Zsigmond; ellenőr: Létay Lajos; jegyző: Burger D. József; gazdasági felügyelő: Klein János; gondnokok: Rosenberg Adolf, Csengeri Ignác, ifj. Groszman Ignác, Mandel Zsigmond; tanácsnokok: Falk Lajos, Fenyő Sándor, dr. Gutfreund Sámuel, Hochfelder Jakab, Löfkovits Arthur, Kenyeres Károly, ifj. Schwarcz Vilmos, Stern József, dr. Szöllös Dezső és Ungár Jenő; egyházi tisztviselők: főrabbi: Krausz Vilmos; rabbi helyettes: Blum Mór; főkantór: Fischer Henrik; karvezető: —; —; —; előimádkozók: Róth Dávid, Goldklang Mór, Szegáll Ábrahám; hitoktatók: Grünhut Henrik, Simonovits Dezső, Lippe József; eljárok: Guttman Dávid és Herskovits Sámuel. Pénzbeszedő: Mandel Ignác.

Debreczeni autonóm ort. i. r. hitközség.

Elöljáróság: Elnök: Bernfeld Sámuel. Alelnökök: Gyémánt Salamon, Schwartz Fulöp. Pénztáros: Grünberger Sándor. Ellenőr: Polák Zsigmond. Templom-gondnokok: Knöpfler Izidor, Schenck Ignác. Imaházi gondnok: Weisz Ignác. Gazdasági tanácsnok: Weisz Adolf. Elöljárósági tanácsnokok: Fohn Ede, Klein Ignác, Kohn Sámuel, Klein Zsigmond, Ullmann Salamon, Weinberger Bernát, Frenkel Emánuel, Weinstein Jakab, Weissenberg Vilmos. Képviselők: dr. Brüll Henrik, Braun Mór, Binéth Vilmos, Ertler Márkus, Feldmann Sámuel, Frenkel Jenő, Friedländer Mór, Gelberger Dávid, Glück Ignác, Gross Sámuel, Grösz Jenő, Hoffer Lajos, Gyémánt Dezső, Kohn Márton, Kupfer Ignác, Markovits Salamon, Katz Áron, Kupfer József, Leitner Dezső, ifj. Schiffmann Salamon, Weinberger L. Farkas, Weissenberg Hugó. Főrabbi: Strasser Salamon. Helyettes rabbi: Rosenberg Farkas. Hitközségi jegyző: Klein Márton. Kantór: Landmann Ábrahám bh. Metszők: Schiffmann Salamon, Schwarcz

Ignác, Guttman Izák. Templomszoigák: Borgács Ábrahám, Rosenfeld Emil. — Házmester: Szabó István.

M. Kir. Tudományegyetem.

Egyetemi tanács az 1916—1917. tanévben.

Rektor Magnificus (az egyetemi Tanács elnöke):

Dr. Láng Nándor, a bölcseztan-, nyelv- és történettudományi kar ny. r. tanára, a Magyar Tudom. Akadémia I. tagja.

Prorector (az egyetemi Tanács hely. elnöke):

Dr. Bernolák Nándor, a jog- és államtudományi kar ny. r. tanára.

Dékanok:

Dr. Ferenczy Gyula, a református hittudományi kar ny. r. tanára, Dr. Mártonffy Marcell, a jog- és államtudományi kar ny. r. tanára, Dr. Pap Károly, a bölcseztan-, nyelv- és történettudományi kar ny. r. tanára.

Prodékanok:

Sass Béla, a református hittudományi kar ny. r. tanára, Dr. Kiss Géza, a jog- és államtudományi kar ny. r. tanára, Dr. R. Kiss István, a bölcseztan-, nyelv- és történettudományi kar ny. r. tanára.

Egyetemi tanácsjegyző:

Dr. Rutka Ferencz.

Vizsgáló-bizottságok az 1916—17. tanévben:

a) A református hittudományi karban.

Elnök: Dr. Ferenczy Gyula, dékan. Helyettes elnök: Sass Béla, prodekan. Jegyző: Csánki Benjámin, ny. r. tanár. Tagok: dr. Erdős József, Zoványi Jenő, dr. Lencz Géza, Kiss Ferencz, ny. r. tanárok.

A jog- és államtudományi karban.

I. alaptanulmányi bizottság.

Elnök: dr. Kiss Géza. Helyettes elnök: dr. Kun Béla. Tagok: a kar valamennyi tagja.

II. alaptanulmányi bizottság.

Elnök: dr. Kovács Gábor. Helyettes elnök: dr. Illyefalvy Vitéz Géza. Tagok: a kar valamennyi tagja.

III. alaptanulmányi bizottság.

Elnök: dr. Bernolák Nándor. Helyettes elnök: dr. Tóth Lajos. Tagok: a kar valamennyi tagja.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elváltai hullaszállításokat, exhumálásokat bármely helyről (harctéréről is) bárhova. Temetkezésszerűségeket a leggyorsabbal, a legmagasabb kivánalmakkal megfelelően teljesít. Nagy vállalatok és összes temetkezési vállalkozásokban. Temetési megrendelések éjjeli is elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 103, éjjeli 63. szám.

b) Jogtudományi államvizsgálati bizottság.

Elnök: dr. Tóth Lajos. Helyettes elnök: dr. Bacsó Jenő. Beltagok: a kar valamennyi tagja. Kültagok: dr. Balkányi Miklós, ügyvéd. Dr. Czeglédy Mihály, vármegyei tiszti főügyész. Deák Ferencz, kir. ítélőtáblai bíró. Des Combes Henrik, ügyvéd. Dr. Galánfy János, kir. közjegyző. Dr. Kesserű Lajos, kir. törvényszéki elnök. Dr. Magoss György, városi tiszti főügyész. Márk Endre, udv. tanácsos, polgármester. Dr. Nagy Lajos, ügyvéd. Rottler Béla, nyug. kurlai bíró. Dr. Tüdös János, ügyvéd. Wessprémy Zoltán, nyug. főispán.

Államtudományi államvizsgálati bizottság.

Elnök: dr. Haendel Vilmos. Helyettes elnök: dr. Illyefalvy Vitéz Géza. Beltagok: a kar valamennyi tagja. Kültagok: dr. Czeglédy Mihály, vármegyei tiszti főügyész. Dr. Kőrösi Kálmán, ügyvéd. Liszka Nándor, nyug. jogtanár. Márk Endre, udvari tanácsos, polgármester. Wessprémy Zoltán, nyug. főispán.

c) A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karral kapcsolatos vizsgáló-bizottság.*Debreczeni Magyar Királyi Középiskolai Tanfelügyelő-Bizottság.*

Ismeri iroda: Deák Ferencz-utca 14—16. (A Keresk. és Iparkamara palotájában.)

Elnök: dr. Láng Nándor ny. r. tanár. Alelnök: dr. Pokoly József ny. r. tanár. Vizsgáló-biztosok: dr. Láng Sándor ny. r. tanár és dr. Darkó Jenő ny. r. tanár: a classica-philológiából; dr. R. Kiss István ny. r. tanár: a magyar történelemből és művelődéstörténelemből; dr. Pap Károly ny. r. tanár: a magyar irodalomból; Pápay József ny. r. tanár: a magyar és finn-ugor nyelvészetből; dr. Pokoly József ny. r. tanár: az egyetemes történelemből; dr. Huss Richard ny. rkvi tanár: a német nyelvészet és irodalomból; dr. Milleker Rezső ny. rk. tanár: a földrajzból; dr. Tankó Béla ny. rk. tanár: a philosophiából és paedagogiából.

A tanárvizsgáló-bizottság ezidő szerint két tárgycsoportból tart vizsgálatot és ad ki képesítő oklevelet és pedig: a) classica-philológiából; b) magyar és latin nyelvészetből és irodalomból; c) magyar és német nyelvészetből és irodalomból; d) német és latin nyelvészetből és irodalomból; e) történelemből és magyar nyelvészetből és irodalomból; f) történelemből és latin nyelvészet- és irodalomból; g) történelemből és földrajzból.

A református hittudományi-kar tanárai:

Dr. Erdős József, ny. r. tanár, Egyház-ter 9. sz. Sass Béla, ny. r. tanár, Péterfia-utca 33. sz. Dr. Ferenczy Gyula, ny. r. tanár, Nyomató-utca 9. sz. Zoványi Jenő, ny. r. tanár, Péterfia-utca 46—48. Dr. Lencz Géza, ny. r. tanár, Bundi-utca 15. sz. Kiss Ferencz, ny. r. tanár, Kolesz-utca 18. sz. Csánki Benjámin, ny. r. tanár, Péterfia-

utca 8. sz. Előadó: dr. Kenézy Gyula udv. tanácsos, orvoskarl ny. r. tanár, lakik: a báhaképezdőben.

A jog- és államtudományi-kar tanárai:

Dr. Bernolák Nándor, ny. r. tanár Széchenyi-ut 38. sz. Dr. Mártonffy Marcell, ny. r. tanár, Deák Ferencz-ut. 14—16. Dr. Kiss Géza ny. r. tanár, Deák Ferencz-utca 14—16. sz. Dr. Thegze Gyula, ny. r. tanár, Thaly Kálmán-ut. 1. sz. Dr. Illyefalvy Vitéz Géza, ny. r. tanár, Kossuth-ut. 8. sz. Dr. Kun Béla, ny. r. tanár, Simonyi-ut 36/c. sz. Dr. Tóth Lajos, ny. r. tanár Thaly Kálmán-utca 1. sz. Dr. Kovács Gábor, ry. r. tanár, Simonffy-utca 7. sz. Dr. Bacsó Jenő, ny. r. tanár, Arany János-utca 20. sz. Dr. Márffy Ede, ny. rk. tanár, Dr. Iványi Béla, ny. rk. tanár, Thaly Kálmán-utca 1. sz. Előadók: dr. Tüdös Kálmán, városi t. főorvos, lakik: Baththyány-ut. 12. sz., l. e. Konecz Aurél, m. kir. pénzügyi számvizsgáló, lakik: Kossuth-utca 33. sz.

A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi-kar tanárai:

Dr. Láng Nándor, ny. r. tanár, a Magy. Tud. Akadémia I. tagja, Széchenyi-ut 40. sz. Dr. Pokoly József, ny. r. tanár, Honvéd-utca 9/c. sz. Dr. Pap Károly, ny. r. tanár, Károly Ferencz József-ut 13. sz. Dr. Darkó Jenő, ny. r. tanár, a Magy. Tud. Akadémia I. tagja, Simonyi-ut 4. sz. Pápay József, ny. r. tanár, a Magy. Tud. Akadémia I. tagja, Péterfia-utca 31. sz. Dr. R. Kiss István, ny. r. tanár, Bethlen-utca 20. sz. Dr. Milleker Rezső, ny. rk. tanár, Ferencz József-ut. 24. sz., III. e. Dr. Huss Richard, ny. rk. tanár, Egyházter 13. sz. Dr. Tankó Béla, ny. r. tanár, Simonyi-ut 26/d. sz. Dr. Pröhle Vilmos magántanár, Rákóczi-ut. 10. sz.

Magántanító.

Dr. Han Kiss János okl. középisk. tanár, Ferencz József-ut. 24. sz., III. e.

Egyetemi hivatalok.

Egyetemi rectori hivatal. (Egyházter 16. sz.)

Tanácsjegyző: dr. Ruttká Ferencz, lakik: Verbóczy-ut. 12., l. e. Napidijas: Katona Margit, lakik: Bethlen-ut. 59. sz.

Egyetemi quæstori és gondnoki hivatal.

(Egyházter 16. sz.)

Quæstor: Köllönte Géza, lakik: Hajó-utca 9. sz. Napidijasok: Felker János, lakik: Csapó-utca 45. sz. Dusa Mariska, lakik: Vörösmarty-utca 32. sz.

Református Hittudománykari dékáni hivatal:

Napidijas: Bihary Gábor, lakik: Bihari-telep, Onossay-utca 45. sz.

Jog- és államtudománykari dékáni hivatal:

Iroda s.-tisz: Gaál Károly, lakik: Szent-Anna-utca 43. sz. Napidijas: Édes Karola, lakik: Károly Ferencz József-ut 6. sz.

Bölcsészeti-, nyelv- és történettudományok
dékanai hivatalai:

Napildás: Molnár András, lakik: Ref.
főiskolai internátus.

Egyetemi könyvtár. (Ferencz József-u. 51. II. e.)

Igazgató: —
Könyvtárőr: Dr. Cs. Varga Antal, lakik:
Erdős Lajos-u. 1. sz. Napildások: Balogh
Ilonka, lakik: Honvéd-u. 9/a. sz. Kurdis
Margit, lakik: Szegfő-u. 31. sz. Kövendi
Dénés, lakik: Halván-utca 27. sz.

Kir. tankerületi főigazgatóság.

Kir. tankerületi főigazgató: Gerecs Kál-
mán. (Irodahelyiség: Fűvészkeret-utca.)

Kir. tanfelügyelőség. (Miklós-u. 23.)

Kir. tanfelügyelő: dr. Hajdu Ferencz;
Laczkák Kálmán királyi segéd-tanfelügyelő;
dr. Beszkid Sándor tollnok. Berendelt állami
tanítók: Szentgyörgyi Gábor, Kondor Er-
zsébet. Díjnok: Lénárd Silvía.

Református kollégium.

Legfőbb kormányzó hatóság: az egyház-
kerületi közgyűlés, mely jogát közvetlenül
a püspök és főgondnok által gyakorolja.

Főiskolai igazgatótanács. Elnökség: dr.
Baltazár Dezső püspök, Degenfeld József gróf
főgondnok. Jegyző: dr. Pokoly József. Tagok:
a) az egyházkerület részéről: Beres József,
Dávidházy János, Görömböi Péter, dr. Baksa
Lajos, Domahidy Elemér, Fráter Barna,
György Endre, Ujfaluassy Béla, Kovács
Gyula, Széll György, Futó Zoltán, Vég
József, Várady Gyula, dr. Ferenczy Gyula;
b) a debreczeni egyház részéről: Dicsőti
József, Könyves Tóth Kálmán, Szele György,
dr. Nagy Zsigmond, dr. Ujfaluassy József,
Sinka Sándor, Péntes Sándor; c) a főiskola
részéről: helyi gondnok, a koll. igazgató, a
theol., a jog- és bölcsészethallgatók tanul-
mányi felügyelői, a főgimnáziumi s tanító-
képző-intézetek igazgatói, Sass Béla, dr. Pápay
József, dr. Gulyás István, P. Nagy Zoltán,
Dóczy Imre, dr. Mitrovics Gyula, dr. Kőrösi
Kálmán ügyész; d) Debreczen szab. kir.
város részéről: Csóka Sámuel, dr. Magoss
György, Szabó Kálmán, dr. Vargha Elemér.
Főiskolai gazdasági tanács. Elnök: Ko-
vács József helyi gondnok. Jegyző: dr. Gu-
lyás István. Tagok: a) az egyházkerület kép-
viselőiben: dr. Tüdös János, dr. Czeglédi
Mihály, Poroszlav László, Muraközy László,
János Zoltán, Márk Endre; b) a debreczeni
egyház részéről: Juhász Ignác, dr. Márton
Kálmán, dr. Bacsó Dezső; c) a kollégiumi
tanárkar képviselőiben: dr. Veress István
tk.-int. igazgató, Karai Sándor főgimnáziumi
igazgató, dr. Lencz Géza koll. igazgató, dr.

Tóth Lajos a felsőoktatási tanács képvisel-
ője; a városi tanács képviselőiben: Aczél
Géza főmérnök; e) tisztviselők: dr. Kőrösi
Kálmán ügyész, Rózsa Sándor pénztárnok,
Agárdi Lajos ellenőr, Tóth Ferencz háznagy,
Varga Pál számvivő, dr. Mitrovics Gyula.
Kollégiumi tanárok. Kollégiumi igazgató:
dr. Lencz Géza; a) lelkész-képző-intézet:
igazgató: Kiss Ferencz; tanárok: dr. Erdős
József, Sass Béla, Lencz Géza, Csányi Ben-
jámin, dr. Varga Zsigmond docens, Erdős
Károly docens, dr. Mitrovics Gyula; b) gim-
náziumi igazgató: Karai Sándor; tanárok:
dr. Gulyás István, Keckemethy M. Lajos,
Kulesár Endre, Mácsai Sándor, dr. Petzko
Ernő, Révész Lajos, S. Szabó József, dr. Radó
Endre, Tóth Mihály, dr. Szeremley Béla,
dr. Szabó Márton, Nyári Béla, Jakucs István,
dr. Bessenyei Lajos, Osváth Ödön, Csűrös
Béla, Barcza József, Dékán Sámuel, dr. Be-
nigni Gyula; c) tanítóképző-intézet, igaz-
gató: dr. Veress István; tanárok: Nagy
József, Bakoss Tibor, P. Nagy Zoltán,
dr. Ecsedy István, Gáspár Alheri.

Kollégiumi tisztviselők: Kovács József
tanácselnök, Rózsa Sándor pénztárnok,
Agárdi Lajos ellenőr, dr. Gulyás István ta-
nácsjegyző, dr. Kőrösi Kálmán ügyész,
dr. Lencz Géza kollégiumi levéltárnok, dr.
Pokoly József igazgató-tanácsjegyző, Tro-
csányi Béla dr. orvos, Tóth Ferencz ház-
nagy, Varga Pál számvivő, Sütő Antal pénz-
tári tisz. Vilmányi István pénztári segéd-
tisz. dr. Ádor Dániel koll. ügyész segédje,
Csobán Ilona kisegítő tisztviselő, Ferenczy
Károly szenior, Kelemen Gyula esküdtfel-
ügyelő, Szabó József gazda.

Gyakorló-iskolai tanítók: Kiss György,
Orosz István.

Főiskolai alkalmazottak: Farkas Sándor
kapus, Matkó Sándor, Molnár József, Horváth
József pedellusok, Kiss Károly könyvtári al-
tisz. Szolnoki Gyula famulus, Tóth János
kórházi ápoló, Daróczy András, Matkó János,
Lugosi János szolgák.

Állami elemi iskolai gondnokság.

Elnök Márk Endre polgármester; al-
elnök dr. Csűrös Ferencz tanácsnok; jegyző
Koncz Ákos főlevéltáros. Hivatalból tagok
Szele György ref. lelkész, Groh Ferencz r. k.
püsp. dr. Tüdös Kálmán t. főorvos, Cson-
gor Dániel ig.-tanító, Péterffy József igazgató-
tanító, Juhász József igazgató-tanító. A tör-
vényhatóság bizottság által választott tagok
Aczél Géza, Koncz Ákos, Kövy Lajos, Sinka
Sándor, Kertész Imre, Vargha Károly, Török
Péter, Horváth János. A gondnokság által
beválasztott tagok: Kenyeres Károly, dr.
Megyeri Pál, Horváth János (Miklós-u.),
Szilágyi Bálint, Papp György, Trágya Géza,
Levente István. A tanítók képviselői: K.
Nagy Sándor, Pálfi Lajos.

Fröhlich Rezső könyvkötő.

Üzlet Sz. Anna-u. 1. Műhely Varga-u. 12.

Telefon 7-47. Telefon 7-47.

Alánálja könyvkötészetét. Részt mindenféle könyvkötést könyv-
tárak és iskolák részére. Kereskedelmi és hivatalos könyvek, ké-
reskedelmi és iratrendező dobozokat, linakönyveket díszes beko-
tással. Női kézműmunkák: szálak, kiegészítések, papír kiegészítések (Pas-
separtuok), törzsepek, rajzok lecsiszolása. — Továbbá itt, fel-
nem sorolt, a papírszakmába vágó könyvkötészeti munkák

Tanyai állami elemi népiskolák.

Tanítók Csongor Dániel igazgató-tanító Óhat. Molnár Ferencz igazgató-tanító Óhat-telpházra. Pálfi Lajos Parcz. Varga József Nagyházra. Bánki Sándor Haláp. Rátányi Lajos Farsika. Benedek Ákos Bánk. Balogh Ferencz Szepes. Cresedésben Ekep. Szolnossal Sándor Késültség. Kiss Lajos Macs. K. Nagy Sándor Ebes. Lente Miklós Öndöd II. Kovácsik József Öndöd I. Varga Géza Hegyes. Gondnokok: Lásd fentebb.

Népkönyvtár kezelők.

Szabó István Teleki-utca 61. Kalmár Ignác Eötvös-utca. Komlóssy Imre Csap-utca, Olvasókör, Csapókert.

Református tanítótestület.

I. Tisztviselők. Testületi elnök Tömör Jeno. Altnök Tassi Miklós. Főjegyző Mészáros József. Aljegyző Szathmari Zoltán. Pénztárnok Szendi Imre. Könyvtárnok Tóth Sándor. II. A testület képviselői a presbiteriumban: Dávid Mihály, Kiss András, Szendi Imre, Tassi Miklós, Káposztás Imre, Tömör Jeno; az iskolásokban Hatvani József, Veress Gyula, Tömör Jeno, Törös Károly, Ormós Lajos, Barcza Barna. III. Rendes tanítók a) Fiúiskolák: Egyházi iskola I. o. Tóth Sándor, II. o. Mészáros József, III. o. Nagy Imre IV. o. Dávid Sándor, V. o. Kerékgyártó Béla, V/b. o. Kerékgyártó József, VI. o. Káposztás Imre. — Eötvös-utczán I. o. Széchenyi István, II. o. Szathmari Kálmán, III. o. Dávid Mihály, IV. o. Papp Gusztáv. — Csonka-utczán I. o. Kiss Lajos, II. o. Nagy Károly, III. o. Szathmari Zoltán, IV. o. Nagy Kálmán. — Csapókertben I—II. o. Újvárosi Kálmán, III—IV. o. Szabó Károly. — Pácsi-utczán I. o. Szendi Imre, II. o. Tassi Rózsa (helyettes). III. o. Vargás Bálint, IV. o. Tassi Miklós, V. o. P. Papp Ignác, VI. o. Jenai Mihály. — Teleki-utczán I—II. o. Hatvani Sándor, III. o. Juhász József, IV. o. Ormós Lajos, V. o. Herczegh Béla. — Homok-kertben I—II. o. Törös Károly. — Isptály-telepen I. o. Barcza Barna, II. o. Báthori István, III—IV. osztály Z. Szabó József, V. o. Balla László. — Jókai-utczán I. o. Kardos Ferencz, II. o. Széké János. — Csap-utczán III. o. Karsay János, IV. o. Komlóssy Imre. — Nyilastelep: I—II. o. Torma Ilona (hely.). — b) Leány-iskolák: Egyházi V. o. Szabó Vilma, VI. o. Tömör Jeno. — Eötvös-utczán I. o. Kalmár Ignác, II. o. Szathmari Mária. — Rákóczi-utczán I. o. Szabó István, II. o. Kálmán Lajosné, III. o. Szemere Lajosné, IV. o. Papp Gusztávné. — Csapókertben I—II. o. Varga Klára, III—IV. o. Tar Imre. — Csonka-utczán I. o. Nagy Julia, II. o. Laposy Erzsébet. — Csap-utczán III. o. Bufdabázy Jenőné, IV. o. Mocsári László. — Kossuth-utczán III. o. Varga Béláné, V. o. Szentjóbby Kálmán. — Homok-kertben I—II. o. Böszörményi Imre. — Vigkedvő Mihály-utczán I. o. Ökrös Erzsébet, II. o. Törő Mihályné, III. o. Ormós Lajosné, IV. o. Simon István. — Isptály-

telepen I. o. ifj. Herczegh Jánosné, II. o. Eöry Mária, IV. o. Teleki Rózsa, V—VI. o. Hatvani József. — Miklós-utczán I—II. o. Govrik Miklósné, III. o. Háló Sándor. — Csap-utczán II. o. Varsányi Imréné, III. o. Kiss András. — Mester-utczán I. o. Zong Julia, IV. o. Lada Sándor, I—II. o. Salánky Rózsa, V—VI. o. Vida Julia. — Nyilas-telepen: I—II. o. Biró Teréz. — Rakovszki-utczán: I. o. Horkay Irén, II. o. Konrád Irma, III. o. Katona Erzsébet, IV. o. Veress Gyula.

Óvónők és menházvezetők.

Eötvös-utczai Kecskeméthy Lajosné. József kir. hg.-utczai Nagy Károlyné, Mester-utczai — — — — Sziv-utczai Nagy Ida. Timár-utczai özv. Orosz J.-né. Mester-utczai — — — — Csapókerti menház Veressné Fazekas Rózsa. Homokkerti menház Korompai Szunyogh Amália. Nyári menházvezetők: Balla Ödöné, Molnár Ferenczné, Segéd-óvónők: József kir. herceg-utczai Jablonczay Piroška, Timár-utczai Barcza Erzsébet. Eötvös-utczai Orosz Málna. Mester-utczai Pálur Teréz.

Református felsőbb leányiskola leánygimnázium, tanítóképző-intézet és velük kapcsolatos iskolák.

Kossuth-utca 33. szám.

Igazgatótanács tagjai: a debreczeni református egyház részéről: Könyves Tóth Kálmán elnök, Dicsőfi József, Szele György, dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző, dr. Újfalussy József, Csóka Sámuel, Marton Imre, dr. Bacsó Dezső, Juhász Ignác; Debreczen sz. kir. város részéről: Márk Endre, Csűrös Ferencz, Vargha Elemér; egyházkerület részéről: Dóczy Imre, dr. Kun Béla, dr. Ferenczy Gyula; tanítótestület részéről: Kóncz Aurélné, Nagy Gyula, Tóth Lajos, Konrád Teréz, Rábold Gusztáv. *Tanítók és tanítónők:* a) felsőbb leányiskolában, leánygimnáziumban: Kóncz Aurélné igazgató, (együttal Internátusi igazgató), Marinek Ferenczné, Konrád Teréz, Hetteshelmer, Ernő, Maár Margit, Rábold Gusztáv, Antal Erzsébet, Mátfi Mária, Dienesné Karácsony Julia, Végvári István, Dienes János, Tóth Etelka, Papp Ferencz, Balás Katalin, dr. Batta István, Nánay Béla, Rottler Blanka, Csernátó Janka, Mátyászné Bunyitay Klára; b) tanítóképző-intézetben, gyakorló- és elemi iskolában: Nagy Gyula igazgató, F. Kiss István, Tóth Árpádné, Rácz Erzsébet, Benedek Beria, Tóth Lajos, Szele Miklós, Medgyaszay Gy. Lenke, Kiss Teréz, Lengyel Elza, Mindszenti Imréné. Hitoktatók: Labossa Lajos ág. ev., Csernus Mihály róm. kath., Simonovits József izr., Popescu József gör. kel. Internátusi orvos és egészségtan tanára: dr. Nagy Kálmán. Táncoktató: Alföldi Károly.

A női tornacsapat

ez évben, a háborús körülmények miatt, nem alakul meg. Maár Margit tornatanítónő.

A debreczeni róm. kath. iskolaszék.

Elnök Gróh Ferencz; világi elnök és gondnok Unger Gusztáv; gondnok K. Szalay Béla; jegyző Kursinszky László. Helyettes igazgató, pénztári ellenőr Molnár Kálmán; pénztárnok Pápay János. Tagok: Hepke Oszkár, Csáky Alajos, dr. Lóky Béla, Hertelendy Jenő, Wilhelms Emil, dr. Zalay János, Bozay Pál, Rother Ernő, Kóczián Dezső, Mihalovits Jenő, dr. Ruzsika István, Sinka Gyula, Csath Zsigmond, Baróthy Béla, Pirlbauer Ferencz, Kurián Gyula, Csernus Mihály.

Kegyesrendi róm. kath. főgimnázium.

Igazgató: dr. Lóky Béla; tanárok: Karszky Márton, Lendvay János, Szakáll Gyula, Tóth Sándor, Peszeszér János, Rózsa István, dr. Schweighoffer János, Suller János, dr. Szűcs István, dr. Titz Antal, Vékony József, Vittkó József (kegyesrendiek), Leszczynski Kornél (világi) rajztanár, Balogh Adolf (világi) tornatanár.

Róm. kath. tanítónőképző-intézet.

Igazgató: Gróh Ferencz; hitoktató: Mellau Márton; tanítónők: Mária Margit, Mária Alexia, Mária Gerárdisz, Mária Alexandr., Mária Hermanna, Mária Izabella, Mária Bonifácia, Mária Riza, Mária Aloysia, Mária Editha iskola-nővérek.

Róm. kath. polgári leányiskola.

Igazgató: Gróh Ferencz; hitoktató: Mellau Márton; tanítónők: Mária Adelgundis, Mária Albertin, Mária Janka, Mária Konstantin, Mária Augustia, Mária Kapisztrána, Mária Leonardisz, Mária Jusztina, Mária Riza iskola-nővérek, Ország Gizella, Sinka Iona, Farkas Margit világi segéd-tanítónők.

Róm. kath. elemi iskola.

Sveits-intézet.

Igazgató: Gróh Ferencz; hitoktató: Mellau Márton; tanítónők: Mária Riza, Mária Mechtildisz, Mária Dolora, Mária Karolina iskola-nővérek.

Róm. kath. hitközségi elemi fiu- és leányiskola.

Helyettes igazgató: Molnár Kálmán; hitoktatók: Csernus Mihály és Bakacs Iván; tanítók: Kursinszky László, Fischer Mihály, Kovács Károly, Pirlbauer Ferencz, Nagy Lajosné, Zsigmond Julia, Dariday Etelka, Nyeste Matild, Unger Luiza, Szarukán Lili, Vassil Erzsé, Pattermann Ida, Engesszer Janka, Zsiray Antónia, Husz Erzsébet, Nádasdi Iona, Laczkó Margit.

Ág. hitv. ev. elemi iskola.

Tanítók: Polster Adolf, lakik Egmalem-utca 7. Elefánt Sándor, lakik Kut-u. 18. Helyettes: Sándor Mária, lakik a máv. állomáson.

Görög kath. elemi fiu- és leányiskola.

Hitoktató: Papp Gyula lelkész; tanítók: Plesa Ferencz, Rónai Irén és Puskás János. IV. tanítói állás betöltés alatt.

Statusquo izr. iskolaszék (elemi és polgári).

Elnöke dr. Balázs Bertalan. Alelnöke dr. Fejér Ferencz. Krausz Vilmos (frábbi), Rosinger Lajos, Burger D. József, Debreczeni Jenő, Létay Lajos, dr. K. Tóth Mihály, Kuthi Zsigmond igazgató, Darvas Izidor, dr. Fejér Ferencz, Grósz Nagy Ferencz, dr. Gutfreund Sámuel, Ritter Ignác, dr. Kardos Albert, Löfkovits Arthur, Lusztig Dezső, dr. Szántó Sámuel, dr. Szöllös Dezső, ifj. Schwarcz Vilmos. — I. Elemi iskola tantestülete. Igazgató Kuthi Zsigmond, Brief Iona, Falk Antónia, Kuthi Zsigmondné, Kerész Sándor, Lövinger Mórné, Lusztig Szeréna, Lippe József, Róth József, Sámuel Iona, Fischer Henrik főkéntor tanította az éneket. Moskovitz Gizella és Pilitzer Irma kisegítő tanítónők. Iskolaszolga Hús Károly. — II. izr. polgári leányiskola tantestülete. Igazgató Abelesné Bloch Hermin, dr. Fülöpné Csillag Erzsébet, Sebestyenné Winkler Aranka, Friedmann Berta, Lászlóné Fülöp Vilma, Moskovitz Gizella kisegítő tanítónő, Konrád Zoltán református hitoktató. Iskolaszolga Zolnai Imre.

Debreczeni nyilvános m. polgári fiúiskola.

Csapó-utca 58. sz.

Igazgató: Székely Simon. Tanárok: Bartha Károly (hadbavonult), Bányay Mária, Eltető Béla, König Vilmos, Löw József (orosz fogasban), Péterffy László, Szakáll József, Székely Simonné. Hitoktatók: Betuker Tivadar róm. kath., Konrád Zoltán református, Labassa Lajos ág. ev., Papp Gyula görög kath., Popesku Miklós görög kel., Simonovics Dezső izr. Iskolaszolga Kovács Mártonné.

Debreczeni aut. ort. izr. hitk. elemi népiskola.

Tantestület: Almási Miksa igazgató-tan., Czeizler Jenő, Gruberné Krausz Józsa, Herskovits Olga, Schäfer Dávid, Krausz Iona tanítónő, Iskolaszolga Bőrcz Ferencz. Iskolaszék: hivatalból: Strasser Salamon (frábbi), Bernfeld Sámuel hitk. elnök, dr. Csűrös Ferencz városi tanácsnok, Debreczeni Jenő, Almási Miksa igazgató-tanító. Választottak: Weinstein Jakab iskolaszéki elnök, Klein Zsigmond iskolaszéki alelnök, dr. Brüll Henrik, Erdler Márkus, Grünberger Sándor, Gyémánt Salamon, Klein Ignác, Ullmann Salamon, Weisz Adolf.

Debreczen sz. kír. város zeneiskolája.

Zeneiskolai bizottság tagjai: Simonffy Emil igazgató, a bizottság elnöke, dr. Fráter Imre, dr. Freund Jenő, dr. Kenéz Gyula, Komlósy Dezső, Kövy Lajos, Márk Endre, May Andor, dr. Sebestyén Lipót, Szilágyi Imre, dr. Tüdös Kálmán, dr. Ujjfaluzy József, Weszprémy Zoltán, Weszprémy Andor titkár, a bizottság jegyzője. Tiszt- és tanári-kar:

Simonffy Emil igazgató, P. Nagy Zoltán igazgató helyettes, Wessprémy Andor titkár, özv. Tömösváry Lajosné felügyelőnő, Balogh Juhász irnok, Balogh Zsigmondné, Brück Gyula, Cs. Mező Mária, Drumár János, Fábry Irma, F. Brüller Zsuzsa, F. Halácsy Margit, Füredi Samu, Füredi Samu, Füredi Sándor, Hammerstedt János, Husz Lajos, Szűnyey Ilona tanárok.

Állami főreáliskola.

Hatvan-utca 44. sz.

Igazgató: dr. Kardos Albert. Tanárok: dr. Horváth Róbert, Ignácz Ernő, Kerékgyártó Jenő, Kollwintz Rezső, Kronstein Béla, Lakner József, dr. Madai Pál, dr. Medveczky Károly, Nádasdi József, Oláh Gábor, Pálffy József, dr. Pröhle Vilmos, dr. Vág Sándor, dr. Zalai János. Tornatanár: Jamborska Péter. Iskolai orvos és az egészségügy tanára: — — —. Hitoktatók: Bagoly Bertalan református, Grünth Henrik izr., Hadzsi Haszib muszlimán, Labossza Lajos ág. ev., Molnár Kálmán róm. kath., Papp Gyula gör. kath. Iskolaszolgá: Konkoly Kálmán, papbíró szolgá: Fazekas Lajosné.

A debreczeni m. kir. gazdasági akadémia.

Pusztai-Pallag.

Igazgató: Sztanekovics János. Tanárok: dr. Széll László, Gass Gyula. Herdliczka Ernő, Takács Zsigmond, Stolp Ödön, dr. Kovács József. Segédtanárok: dr. Rapaich Rajmund, dr. Rácz Mihály, Reichenbach Béla. Tanársegéd: Szaich Ernő. Főkertész: Velich István. Titkár: Herdliczka Béla. Gazdasági gyakorlatok: Hauser János. Orvos: dr. Brokes Viktor. Napidíjas gépléonő: Wagner Margit. Gazda-tanácsadó bizottság: Elnök: Sztanekovics János igazgató. Tagok: dr. Széll László, Gass Gyula, Takács Zsigmond, Herdliczka Ernő, Stolp Ödön, dr. Rácz Mihály, Velich István.

A városi líra iparostanoneziskola tanszemélyzetének névsora.

Igazgató: Csúrka István. Állandó szaktanárok: Petrovics Emil, Liptai Sándor, Borde István, Albert András, Kovács Lajos, Vass András. A IX. rendes tanszék betöltése vár. Óraadó tanárok: Dánér István, Foksz H. Imre, Hatvani József, Józán József, Kalmár Ignácz, Kiss György, Simon István, Szécsényi István, Szendy Imre, Széplaky József, Székely Jenő, Tassi Miklós. Igazgatói irnok: Vítális Kálmán. Iskolaszolgák: Papp Lajos, Némethy János. Egy betöltetlen.

A városi nő-iparos tanoneziskola tanszemélyzetének névsora.

Igazgató: Csúrka István. Állandó szakrajz tanár: Dánér Erzsébet. Óraadók: Frankovszky Margit, Szabó Vilma, Varga Béláné. Fehérvarrás és kézmunka tanítónő: Dánér Erzsébet. Szabázzatot tanít: Erdőssy Irma. Iskolatakaritónő: Egri Andrásné.

Állami Önálló Gazdasági Népiskola.

Igazgató: Péterffy József: szaktanítónő: Péterffyné Cseresnyés Margit. Tantermei: Bethlen-utca 3. sz. Gazdasága: Kishgyesi uton.

Debreczeni Kereskedelmi Tanintézet.

Ferencz József-ut 8. sz. Iskolafaltató Kereskedő-Társulat épületében.

Az iskola tagozatai: a) felső kereskedelmi iskola, b) női felső kereskedelmi iskola, c) polgári fiúiskola, d) kereskedő-tanoneziskola, e) női kereskedelmi szaktanfolyam, f) kereskedelmi esti szaktanfolyam.

Fenntartó a Debreczeni Kereskedő Társulat. Elnöke: Tasnádi Kardos László; titkára: Bárdos Géza; pénztárosa: Kovács Mihály. Az iskolai felügyelő-bizottság elnöke: Kernhoffer József.

Tanári testület: Greiner Mihály igazgató, Csongor Rezső, Diczig Géza, Fux Antal, Gál József, Gabel Dezső, Hajós Géza, Heger Flóris, Husz Lajos, Labancz Mihály, László Béla, Margócsy Emil, Márton Béla, Nagy József, Révész Vilmos, Rochlitz Hermann, Sebestyén Dezső, dr. Tuschter Ignácz, Toroczkaik Oswald, dr. Vértés Béla tanárok, dr. Goldmann Árpád, Gáspár Albert, Margócsy Gyula, dr. Varga Lajos, Vízely Gábor óraadó tanárok és 9 hitoktató. Iskolaorvos: dr. Legányi Gyula, dr. Brunner Lajos. A női felső kereskedelmi iskolában, valamint a női kereskedelmi tanfolyamon felügyelő: özv. Harmath Gergelyné, Geöcze Erzsébet, Teutsch Hermina nevelőnők.

A debreczeni jótékony nőegylet ipariskolája.

Egyház-tér 5. szám.

Felügyelő-bizottság: Elnök: Fráter Erzsébet, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, özv. dr. Erdős Lajosné, Sass Béláné, Berger Mórné alelnök; Szele György nőegyleti igazgató; S. Szabó József nőegyleti titkár; dr. Ujjfalussy Géza felügyelő-bizottsági jegyző; Szűcs Kálmán pénztárnok; Kubek Erzsébet igazgató. Továbbá a nőegylet részéről kiküldött tagok: dr. Balkányi Miklósné, Szele Györgyné, Nagy Lajosné, Gerei Kálmánné, Joó Istvánné, Kolbenhayer Kálmánné, Kovaliczky Antalné, Dicsőfi Józsefné, Szűcs Kálmánné, Varga Ferenczné, Szunyogh Sándorné; a városi tanács részéről: dr. Csűrös Ferencz, Vasári István; a közönség köréből: Benyáts Emil, Bodnár Géza, Döcsey Emil, ifj. Kardos László, Kovaliczky Antal, dr. Petzko Ernő, Szextina Jenő, Csúrka István. Tanárok: Kubek Erzsébet igazgató, Keresztessné Zalai Erzsébet, Faragó Emma rendes tanítónő; segédtanítónő: Benke Sarolta; bejáró tanárok: Pálffy József, Pálffy Erzsébet.

Siketnémák Intézete.

Széchenyi-ut 4. sz.

Igazgató: Markovics Árpád, tanárok: Emmer István, Fialkovits Gyula, Kunsch Ferencz, Némethy Kázmér, Palatinus N.

Károly, Piroska Károly, Veress Lajos, Govrik Béla és Kunsch Ferencz; kézimunka tanítónő: Kiss Karolin; hitoktatók: Uray Sándor református lelkész, Ambrus Tibor róm. kath., Simonovits Dezső izr.; intézeti orvos: dr. Brunner Lajos, pedellus: Szekeres József.

M. kir. állami főmipari szakiskola.

Széchenyi-ut 2. sz.

Igazgató Sztankay F. Béla okl. mérnök. Tanárok: Abonyi Ferencz okl. gépészmérnök, műhelyfőnök, Bors Károly okl. középiskolai tanár, Vigh Bertalan okl. gépészmérnök. Óraadó-tanárok: dr. Vág Sándor, dr. Medveczy Károly. Iskolaorvos dr. Horváth Arthur. Főművezető Longauer István. Segédművezetők Bricska Béla, Novák István, Dirner Sándor, Csónka János. Művezető-jelölt Endrődi Ferencz. Szolgák: Karácsi Lajos, Pilió Gábor. A szakiskolával kapcsolatban a következő ipari tanfolyamok rendeztetnek: Stabílkazánfűtő tanfolyam, tartama 6 hét, előadó Abonyi Ferencz. Lokomobil gépkezelői tanfolyam, tartama 12 hét, előadó Sztankay F. Béla. Stabílgépkezelői tanfolyam, tartama 10 hét, előadó Abonyi Ferencz. Dynamógépkezelői tanfolyam, tartama 10 hét, előadó Székely Jenő Máv. mérnök. Explóziós motorkezelői tanfolyam, tartama 8 hét, előadó Krámer Gyula. Gyengeáramu alapismeretek, tartama 8 hét, előadó Székely Jenő Máv. mérnök. Elektromos szerelői tanfolyam, tartama 6 hét, előadó Székely Jenő Máv. mérnök. Autogén-hegesztői tanfolyam, tartama 6 hét, előadó Abonyi Ferencz. Vaszertergályosok és szerszámkészítők tanfolyama, tartama 6 hét, előadó Abonyi Ferencz. Műlakatosok tanfolyama, tartama 6 hét, előadó Abonyi Ferencz. Újabb eljárások ismertetése a fémipar köréből, tartama 8 hét, előadó Abonyi Ferencz. Galvanizáló tanfolyam, tartama 6 hét, előadó Székely Jenő Máv. mérnök. Faipari szakrajz-tanfolyam, tartama 13 hét, előadó Bors Károly. Szabóipari tanfolyam, tartama 10 hét, előadó ———. Czipészipari tanfolyam, tartama 10 hét, előadó Széplaky József. Fémipari technológia és szakrajz tanfolyam, tartama 8 hét, előadó Abonyi Ferencz. Gépkezelők és kazánfűtők vizsgáló-bizottsága: Elnök: Sztankay F. Béla igazgató. Tagok: Róther Ernő Máv. műhelyfőnök, Ledniczky

István kir. ker. iparfelügyelő. Dynamógépkezelők vizsgáló bizottsága: elnök: Sztankay F. Béla igazgató. Tagok: Vigh Bertalan, Abonyi Ferencz. Gázmotorkezelők vizsgáló bizottsága: elnök: Sztankay F. Béla igazgató. Tagok: Krámer Gyula Máv. mérnök, Abonyi Ferencz műhelyfőnök.

Zenekonzenzervatorium.

Nőth Antal zenekonzenzervatoriumot végzett zenetanár vezetés alatt álló zenekola és a budapesti zenekonzenzervatoriumi tanfolyam. Hunyadi-utca 10. szám.

Kézűgyesítő-egylet.

Ferencz József-ut 8. sz. Kereskedő-Társulat épül.

Elnök Szántó Győző. Alelnökök Serly Ede, Bárdos Géza; titkár Lahancz Mihály; műhelyfőnök Nagy József. Tiszteletbeli tag Kovács József nyug. polgármester. Választmányi tagok: Aczél Géza, Csúrka István, Davidházy Kálmán, Fábán Lajos, Mór, Fux János, Gál József, Györfly Aladár, Heretelendy Jenő, Kovács Mihály, dr. Kardos Albert, Kuthi Zsigmond, Molnár Kálmán, Materny Lajos, Roncsik Lajos, Szávay Gyula, Székely Jenő, Szele György, dr. Szánthó Sámuel, K. Tóth Sámuel, Zeilinger Ede.

A debreczeni szakirányú vendéglőstanoniziskola.

Fűvészek-utca 2. sz.

Felügy.-biz.: Elnök Németh András, gondnok Márkus Jenő, előadó Polster Adolf, jegyző Elefánty Sándor, tagok: dr. Csűrös Ferencz városi kultúratanácsnok, Erőss Jakab, Haas Rudolf, Kemény János, Németh Nándor, Ottó Sándor, Rosenberg Sándor, Rosenberg Simon, Törő Imre, ifj. Weichinger Károly. Tanítótisztület: igazgató Polster Adolf, Elefánty Sándor, Czeizler Jenő helyettes, Tatár Antal szakelőadó.

izr. Diák-otthon.

Darabos-utca 13—15. sz.

Gondnok-tulajdonos Burger D. József. Igazgató Margócsy Emil. Felügyelő tanárok: Xantus József, Módos Sámuel. Hitoktató Gutmann Mózes. Orvos dr. Balkányi Ede.

II. Törvényhatósági czimtar.

Debreczen sz. kir. város.

A város területe: 3345 hold. Községi terület: 103,723% hold, összes terület 161,571% hold, vagyis 95¹/₁₀₀ négyzetkilométer, 958¹/₁₀₀ négyzetkilométer.

Hétközi lakosság: 1. a belső területén: 73; a mezővel és erdővel: 2000. Együtt: 17733.

Lakosság: 1910. évi népszámlálás szerint katonasággal együtt: 82,723. Tíz évi szaporodás: 87,633 Misk.

Törvényhatósági bizottsági tagok:

Elnök: Domahidai Domahidy Elemér főispán. (Lakása Piac-utca 7.)

Tisztségviselő tagok: Aczél Géza főmérnök, Degenfeld-tér 7. Ary Lajos számvevő, Arany János-utca 33. Csapó László házipénztárnok,

Kigyó-utca 53. Csóka Sámuel főjegyző, Barna-utca 2. dr. Csűrös Ferencz tanácsnok, Bethlen-utca 67. dr. Dóczy Emil tb. főügyész, Jókai-utca 4. Gröner Lipót tanácsnok, Kiss Kálmán közgyám, Dozsa-utca 9. Kondor Kálmán főszámvevő, Péterfia-utca 12. Koncz Akos főlevéltárnok, tb. tanácsnok,

Bethlen-utca 13. Koszorus Kálmán gyám-pénztárnok, Mester-utca 25. Kovács József nyug. polgármester, Hatvan-u. 19. Kovács Kálmán árvászelki elnök, Darabos-utca 50. Körner Adolf nyug. főjegyző, Szent-Anna-utca 32. dr. Nagoss György tiszt. főjegyző, Rákóczi-utca 25. Márk Endre udv. tanácsos, polgármester, Hatvan-utca 26. Mayer Jenő számvevő, Csapó-utca 19. Medgyasszay Miklós árvászelki elnök, Rákóczi-utca 63. Sz. Nagy Lajos főszámvevő-helyettes, Darabos-utca 28. Rostás István rendőrfőkapitány, Piacz-utca. Szabó Elek aljegyző, Hatvan-utca 1. Szabó István adópénztárnok, Egmalom-utca 4. Szabó Kálmán tanácsnok, Kossuth-utca 48. dr. Tóth Emil tanácsnok, Hatvan-utca 1. dr. Tatay Zoltán III. o. aljegyző, Csapó-utca 32. dr. Tildis Kálmán t. főorvos, Batthyány-utca 12. dr. Vargha Elemér tanácsnok, Szent-Anna-utca. Varga Károly árvászelki elnök, Eötvös-utca 20. dr. Vársány István tanácsnok, Kossuth-utca 54. Zöld József aljegyző, Bethlen-utca 74. Legtöbb adót fizető tagok: Kardos László, Gyarmathy István, Kontsek Géza, dr. Ujfalussy József, Kaszanyitzky Andor, id. Weichinger Károly, dr. Szántó Sámuel, Németh András, Ungváry József, Aron Jenő, Vecsey Zoltán, Kernhoffer József, Kovács József, dr. Sz. Szabó László, Kovács Gyula, Csanak József, Komlóssy Imre, Nagy Jakab, Márton Kálmán, Löfkovits Márton, Szilcz Ferencz, Pavlovits Károly, May Andor, dr. Fráter Imre, Szalay József, Debreczeni Lajos, Aufrecht Vilmos, Benkő János, Gáll Ferencz, Kiss Ignác, Fürst Ödön, Szent-Királyi Tivadar, Aczél Géza, Szántó Győző, Ullmann Salamon, Szotyori Nagy Kálmán, Fleischmann Mór, ifj. Jóna János, dr. Kenéz Gyula, Márkus Jenő, Szabó Lajos, Eklí József, Muraközy László, Sesztina Jenő, dr. Nagy Lajos, dr. Nagoss György, Löfkovits Arthur, Horváth János, dr. Ujlaki Hugó, Harangi Sándor, dr. Bruckner Ernő, Debreczeni Jenő, Kovács Aladár, Geiger Simon, dr. Magyar Simon, Lovász János, dr. Tüdös János, dr. Polgár Dániel, dr. Láng Sándor, ifj. Bozzay Pál, dr. Borzovay Jenő, dr. Legányi Gyula, Forray Ernő, Ujlaki Henrik, Lukács Soma, dr. Kőlesey Sándor, Berzöfny Vince, dr. Széll Kálmán, Sümeghy Ferencz, Ungár Jenő, dr. Baltazár Dezső, Kenyeres Károly, Molnár Albert, Komlóssy Dezső, Tóth István, Fisch Lajos, Rickl Antal, dr. Kemény Mór, Molnár Antal, dr. Leitner Adolf, Blaskovics Mihály, Fegyelházy János, Mandel Lipót, Polgári József, dr. Szabó Mihály, Verzár Kálmán.

Póttagok: Márton Imre, Schwartz Vilmos, Szentési János, Kun Antal, dr. Hegedűs Jenő, Mörizt Ferencz, Csanak Jenő, Tervey Tamás, Kertész Imre, Kertész István, Szilgyi Imre.

Választott tagok: dr. Bacsó Dezső, József kir. herczeg-u. 6. Bakóczy Gábor, Homok-u. 38. dr. Bakonyi Samu, Budapest. dr. Balkányi Ede, Piacz-u. 16. dr. Balkányi Miklós, Kossuth-u. 32. Bárdos Géza, Piacz-u. 8. Békés Lajos, Piacz-u. 63. Bernhardt Sándor, Simonffy-u. 50. Biczó Gyula, Csapó-u. 48. dr. Borzovay Jenő, Csapó-u. 4. ifj. Bozzay

Pál, Darabos-u. 49. Böszörményi Imre, Rákóczi-u. 21. dr. Burger Péter, Degenfeld-tér 10. Csanak János, Arany János-u. 1. Csúrika István, Pacsirta-u. 49. Cziffer Nándor, Péterfia-u. 71. Davidházy Kálmán, Fűvészker-t. 9. gróf Degenfeld József, Arany János-u. 19. Deutsch Sámuel, Hatvan-u. 4. Dicsőfi József, Széchenyi-u. 4. Domahidy Elemér, Piacz-u. 7. Eklí József, Péterfia-u. 70. Erdődi Lajos, Varga-u. 13. dr. Fejér Ferencz, Piacz-u. 27. dr. Ferenczy Gyula, Nyomtató-u. 9. dr. Freund Jenő, Piacz-u. 70. dr. Gáspár Géza, Fűvészker-t. 12. Grósz Nagy Ferencz, Kossuth-utca 8. dr. Haendel Vilmos, Török Bálint-u. dr. Hegedűs Jenő, Piacz-u. 16. Hoffmann Sándor, Piacz-u. 42. ifj. Horváth János, Miklós-u. 15. János Zoltán, Hatvan-u. 1. Janovits Miklós, Máty. Állomás. Jóna János, Nyil-u. 34. Jóna Vincze, Batthyány-u. Juhász Ignác, Kossuth-u. 56. Kánya Lajos, Csapókert. Kecskés István, Barna-u. 16. Kelemen Gábor, Kigyó-u. 33. Kernhoffer József, Kossuth-u. 1. Kertész Imre, Bethlen-u. 5. Kertész János, József kir. herczeg-u. 38. Kertész László, Bethlen-u. 47. Kertész Mihály, Mester-u. 31. Király József, Burgundia-u. 8. dr. Kiss Gyula, Diószegi-u. 4. Kovács János, Csapó-u. 38. Kovács Lajos, Timár-u. 25. dr. Kőrösi Kálmán, Batthyány-u. 7. dr. Kun Béla, Simonffy-ut 27/c. dr. Legányi Gyula, Kossuth-u. 28. dr. Lóky Béla, Varga-utca. dr. Lukács Béla, Piacz-u. 71. Medgyessy Ferencz Eötvös-utca 26. Ménék Mihály, Bethlen-utca 36. Mihalovics Jenő, Piacz-u. 33. Mike Ferencz, Mester-u. 35. Molnár K. Dezső Nap-utca 5. Moskovits Miksa József kir. herczeg-u. Nagy Albert, Hatvan-u. 46. Nagy Lajos, Péterfia-u. 74. Nagy Pál, Vendég-u. 3. dr. Nyíry Ernő, Piacz-u. 11. Otrokocsi Vég János, Rákóczi-u. 41. Pálfi Gábor, Attila-tér 1. Patay József, Homokkert. Pető István, Teleki-u. 80. Poroszlay László, Piacz-u. 16. dr. Révi Nándor, Deák Ferencz-u. 14. Rochitz Arthur, Burgundia-u. 17. Rother Ernő, M. A. V. műhelytelep. Salánki Ferencz, Bethlen-u. 24. Sarkadi Ferencz, Borz-u. 9. ifj. Schwartz Vilmos, Rákóczi-u. 10. Somossy László, Péterfia-u. 23. dr. Szabó Ferencz József kir. herczeg-u. 1. Szathmáry Ferencz, Bethlen-u. 28. Szántó Győző, Hatvan-u. 9. Szilgyi Bálint, Hatvan-u. 30. dr. Szöllős Dezső, Piacz-u. Szatnaky F. Béla, Fémipari szakiskola. Szűcs István, Hatvan-u. Suhájda Béla, Nyomtató-utca 7. Surgoth Jenő Nemzetőr-u. 1. Than Gyula, Kossuth-u. 3. dr. Tervey Tamás, Kossuth-u. Thiesen Arthur, Darabos-u. 9. Török Péter, Mester-u. 1. Uhlarik Béla Hatvan-u. 17. Várray János, Mezzena-u. 1. Varjassy Imre, Berek-u. 4. Wilhelm Emil, Arany János-u. 4. Zelinger Ede, Darabos-u. 14.

Jog- és pénzügyi bizottság.

Elnök: dr. Vargha Elemér. Jegyző: dr. Des Combes Emil th. aljegyző. Tagok: gróf Degenfeld József, dr. Fejér Ferencz, Kardos László, dr. Bacsó Dezső, ifj. Kertész István, Rickl Antal, Csanak József, dr. Tüdös János, Kernhoffer József, dr. Bakonyi Samu,

dr. Freund Jenő, dr. Löfkovics Márton, János Zoltán, Poroszlay László, ifj. Schwarcz Vilmos, dr. Révi Nándor, dr. Kenézy Gyula udv. tanácsos. Hivatalból tagjai: Márk Endre, udv. tanácsos, polgármester, Csóka Sámuel főjegyző, Kondor Kálmán főszámvevő, dr. Magoss György, Csapó László házi-pénztáros.

Gazdasági tanács.

Elnök: Gruner Lipót tanácsnok. Jegyző: dr. Vass Károly tb. aljegyző. Tagok: dr. Fráter Imre, dr. Vargha Emil, Biczó Gyula, Csanak János, Horváth János, ifj. Kertész István, Nagy Jakab, Pálfi Gábor, Riekl Antal, Rosenfeld Salamon, — — — — — Bányai Péter, Gáll Ferencz, Kertész Imre, Debreczeni Jenő, Kertész Mihály, Kertész János, Riekl Géza, Zöld János, Jámor János, Vecsey Zoltán, Polgári József, Kontsek Géza, dr. Sz. Szabó László, ifj. Bóna János, Debreczeni Lajos, Harangi Sándor, Kenyeres Károly, Polgári Márton, Geréb Pál, Szántó Győző, Váci János, Kecskés István, May Andor, Polgári József, Király József, dr. Szabó Mihály, Kontsek Géza, Mike Ferencz, ifj. Bozsay Pál, Sesslina Jenő, Szathmari Ferencz. Hivatalból tagok: dr. Magoss György, Kondor Kálmán főszámvevő, Udvarhelyi Géza, dr. Boldisár Kálmán mezőrendőrkapitány.

Szegényügyi bizottság.

Elnök: dr. Csűrös Ferencz tanácsnok; jegyző: Zsigmond Sándor. Tagok: Balkányi Miklós, Bárdos Géza, Biczó Gyula, dr. Bruckner Ernő, Muraközy László, dr. Sz. Nagy Kálmán, Tóth István, Salánki Ferencz, Gyarmathi István, Horváth János, Kardos László, Márk Endre udv. tan., polgármester, Németh András, János Zoltán, Kiss Lajos gondnok, dr. Láng Sándor, Molnár Kálmán, Than Gyula, Grósz Nagy Ferencz, Szatmari P. Béla, dr. Lóky Béla, dr. Ujlaki Hugó.

Köztisztasági és invarozási vállalat felügyelő-bizottsága.

Elnök: Márk Endre udv. tanácsos, polgármester. Tagok: dr. Tüdös Kálmán t. főorvos, Kondor Kálmán főszámvevő, Aczél Géza főmérnök, Poroszlay László, dr. Magoss György t. főgyógyász, Rostás István rendőrfőkapitány, Kövendi Domokos felügyelő és Czekmány Béla könyvelő.

Vízvezeték-bizottság.

Elnök: Márk Endre udv. tanácsos, polgármester; tagok: Kondor Kálmán főszámvevő, dr. Magoss György főgyógyász, Csóka Sámuel főjegyző, Szabó Kálmán tanácsnok, Latino-vics Mihály műszaki tanácsos, Váradi Géza főmérnök, Jármay Tamás kulturárnok, dr.

Fejér Ferencz, Rostás István, Debreczeni Jenő, Haty Kálmán vízműfelügyelő, Pazár István mérnök.

Nyugdíjellenőrző-bizottság.

Elnök: Márk Endre udv. tanácsos, polgármester; helyettes elnök: Csóka Sámuel főjegyző; jegyző: dr. Vass Károly tb. aljegyző. Tagok: Lestyan Adorján, Muraközy László, Rostás István, Békés Lajos, dr. Freund Jenő, dr. Magoss György, Kondor Kálmán főszámvevő, Medgyaszay Miklós árvaszéki elnök, Csapó László főpénztárnok, Nagy Lajos kiadó.

Építési bizottság.

Elnök: Márk Endre udv. tanácsos, polgármester. Helyettes elnök: Csóka Sámuel főjegyző. Választott tagok: Debreczeni Jenő, dr. Kenézy Gyula, dr. Legányi Gyula, dr. Kőrösi Kálmán, dr. Balkányi Miklós, Kardos László, Komlóssy Dezső, dr. Fráter Imre, May Andor, Vilhalmi Emil, Bernhardt Sándor, Sahajda Béla, Uhlarik Béla. Hivatalból tagok: dr. Magoss György t. főgyógyász, dr. Tóth Emil tanácsnok, Aczél Géza főmérnök, dr. Tüdös Kálmán tiszti főorvos és Kondor Kálmán főszámvevő.

Kórházi bizottság.

Elnök Márk Endre udv. tan., polgármester, h. elnök dr. Tóth Emil tanácsnok. Jegyző — — — — — aljegyző. Tagok: Rostás István, dr. Magoss György, Aczél Géza, dr. Bruckner Ernő, dr. Hutiray József, Horváth Károly, Muraközy László, dr. Fráter Imre, Grósz Nagy Ferencz, dr. Tüdös Kálmán, dr. Ujjfalussy József, dr. Somogyi Zoltán, Viski Sándor, Kondor Kálmán főszámvevő, dr. Legányi Gyula, dr. Sz. Nagy Kálmán, dr. Hutiray József, dr. Moskovits Miksa, Somossy László, dr. Kiss Gyula, dr. Gáspár Géza, dr. Nyíri Ernő, dr. Gál-bory Sámuel, dr. Szenes Zsigmond és dr. Horváth Arthur.

Iparostanoncziskola felügyelő-bizottság.

Elnök Aczél Géza főmérnök. Jegyző Zöld József aljegyző. Tagok: dr. Csűrös Ferencz, Körner Adolf, dr. Tervej Tamás, Biczó Gyula, Debreczeni Lajos, Löfkovits Arthur, Riesz Henrik, Stégmüller Árpád, dr. Petzkó Ernő, Schelbner Gyula, Harsányi István, Horváth János, Bárdos Géza, Serly Ede, Szántó Győző, dr. Ferenczy Gyula, Sinka Sándor, ifj. Schwartz Vilmos, Kondor Kálmán főszámvevő, Csúrka István igazgató, Davidházy Kálmán, Kiss György, Erdődi Lajos, Thiesen Arthur.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elváltat hulláscsatornákat, exhumálást bármely helyről (harctér-ről is) bárhol. Temetkezésképeket a leggyorsabbal, a legmagasabb kívánalmakkal megfelelően teljesít. Nagy vállalatok és összes temetkezési cégekben. Temetési megrendezések éljén és elfogadtnak. — Telefon szám: aappal 103, éjjel 60. szám.

Közigazgatási bizottság.

Elnök Domahidy Elemér főispán, h. elnök, Márk Endre udv. tanácsos, polgármester, jegyző Csóka Sámuel főjegyző. Tagok: gróf Degenfeld József, dr. Baltazár Dezső, dr. Kenéry Gyula udv. tan., dr. Bacsó Dezső, Tóth István, dr. Fejér Ferenc, Keleti Izsó, dr. Hajdu Ferencz kir. tanfelügyelő, Gáthy Bálint, dr. Tüdös Kálmán, Nagy József pénzügyigazgató, Medgyaszay Miklós árvaszéki elnök, dr. Magoss György, Székely Emil, Reitz János és az összes városi tanácsnokok.

Világítási (vállalat) bizottság.

Elnök Csóka Sámuel főjegyző, h. elnök dr. Tóth Emil tanácsnok; jegyző Baukóvácz Alfréd könyvelő. Tagok: Debreczeni Jenő, Szántó Sámuel, Kardos László, Rother Ernő, dr. Magoss György, Muraközy László, Körner Adolf.

Közigazgatási adóügyi albizottság.

Elnök Domahidy Elemér főispán; jegyző Csóka Sámuel főjegyző. Tagok: Márk Endre udv. tanácsos, polgármester, Nagy József pénzügyigazgató, dr. Magoss György t. főügyész, dr. Balkányi Miklós, dr. Fejér Ferencz, Kovács József ny. polgármester, Tóth István, Komlóssy Dezső, dr. Bacsó Dezső.

Tegélgári (vállalat) bizottság.

Elnök Gruner Lipót tanácsnok. Ügyész dr. Magoss György főügyész. Jegyző Kemény Mikó Gyula könyvelő. Tagok: Aczél Géza, Bárdos Géza, Biczó Gyula, Erdődi Lajos. Igazgató — — —.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósága.

Tisztviselői kar 1916. évi állapot szerint.

domahidai Domahidy Elemér Debreczen sz. kir. város és Hajdu vármegye főispánja; főispáni titkár — — —; polgármester Márk Endre m. kir. udv. tanácsos; főjegyző Csóka Sámuel; tanácsnokok: dr. Vargha Elemér, dr. Tóth Emil, Szabó Kálmán, dr. Vásáry István, dr. Csűrös Ferencz, Gruner Lipót; tisztí főügyész dr. Magoss György; tisztí alügyész dr. Dóczy Emil; jegyző Szabó Elek polgármesteri titkár; aljegyzők: Zöld József, — — — — — dr. Tatay Zoltán; közigazgatási fogalmazók: dr. Vass Károly, dr. Kiss Sándor, Vásáry András, dr. Mizsi Károly, dr. Balla Bertalan, főszámvevő Kondor Kálmán; főszámvevő-helyettes Nagy Lajos; számvevő Ary Lajos; alszámvevők: Somogyi Rezső, Kiss Péter, Máthé Miklós; számtisztek: Kiss Ferencz, Tóth László; házipénztárnok Csapó László; házipénztári ellenőr Szűcs Gusztáv; házipénztári tisztek: Szilágyi József, Kertész Ferencz, Veress Sándor; főlevéltárnok Koncz Ákos (tb. tanácsnok); levéltárnok — — — — —; tisztí főorvos dr. Tüdös Kálmán; I. ker. orvos dr. Balkányi Ede (tb. főorvos); II. ker. orvos dr. K. Szalay Béla; III. ker. orvos dr. Varga Emil; IV. ker. orvos dr. Balkányi Emil; kiadó Nagy Lajos; iktató

Iklódy János; leltárbiztos Barcsai István; h. leltárbiztos Sinka Gyula; irodatisztok: Dömsödy Kálmán, Tóth Imre polgármesteri iktató, Király János; írnokok: Fehér Lajos, Rácz Mihály, Szabó Ferencz; vegyész dr. K. Szalay Béla; járványorvosok: dr. Somogyi Zoltán, dr. Burger Péter; városgazda Udvarhelyi Géza; városgazda-gyakornok Tökés Lajos; irodatiszt Órosz Endre; napidíjas írnokok: Bakonyi Béla, Bogdán Gyula, Lápóssy András, Molnár István, Tékár Zoltán, ifj. Fehértői István, Balogh Lajos, Borbély Jenő, Molnár Ferencz, Nagy Károly, Noszlopi Tivadar, Varga Lajos, Lengvári László, Balogh Mihály, Somossy Sándor, Csák Amália, Kovács Béla, Pál József, Tóth László, Győre Alajos.

Tiszteletbeli állások.

Tb. főjegyzők: dr. Varga Elemér tanácsnok és Szabó Kálmán tanácsnok; tb. főügyészek: dr. Berger Andor, dr. Fejér Ferencz, dr. Szikszói Szabó László, dr. Bacsó Dezső, dr. Nyíri Ernő, dr. Freund Jenő, dr. Dóczy Emil, dr. K. Kiss József ügyvédek; tb. t. főorvos dr. Bruckner Ernő; tb. főszámvevő Nagy Lajos; tb. tanácsnokok: Koncz Ákos, Udvarhelyi Géza, dr. Boldisár Kálmán, Jeney Miklós, Szabó Elek aljegyző. — — — — —, Csapó László főpénztárnok, Koszorus Kálmán gyámpénztárnok; tb. aljegyzők: Vásáry András, Vass Károly, Kiss Sándor, dr. Mizsi Károly, dr. Des Combes Emil, dr. Balla Bertalan, Hortobágyi Ernő; tb. tisztí főorvosok: dr. Varga Emil, dr. Bruckner Ernő, dr. K. Szalay Béla, dr. Balkányi Ede és dr. Moskovits Miksa; tb. kórházi főorvos dr. Hutiray József; tb. körületi orvos dr. Széll Kálmán és dr. Szász Adolf; tb. kórházi rendelő orvos dr. Gálbory Samu, dr. Szesen Zsigmond és dr. Horváth Arthur; tb. múzeumigazgató: Zoltai Lajos; tb. muzeumőr: dr. Ecsédi István református tanítóképző tanár.

Árvaszéki.

Árvaszéki elnök Medgyaszay Miklós; árvaszéki ülnökök: Varga Károly és Kovács Kálmán; ügyész dr. Dóczy Emil; közigazgatási fogalmazó Kiss Sándor tb. aljegyző; közgyám Kiss Kálmán; számvevő Nagy Sándor; pénztárnok Koszorus Kálmán; ellenőr Hamar László; irodatiszt Szondi Lajos; iktató Szőke Géza; levéltáros Kiss Károly; írnokok: Brancs Károly, Bernáth Lajos; napidíjas írnokok: Bíró Lajos, Bruckner Imre, Duli József, Molnár József, Szántai József, Kiss Ernő.

Leltárbiztosi hivatal.

Leltárbiztos Barcsai István; leltárbiztos helyettes Sinka Gyula; írnok: Lengváry László.

Rendőrség.

Rendőrfőkapitány: Rostás István; bűnügyi osztályfőnök és főkapitány-helyettes: Jeney Szabó Miklós; mezőrendőrfőkapitány:

dr. Boldisár Kálmán; I. o. rendőrkapitányok: Ozory István, Mile Pál és dr. Harsányi Imre; II. o. rendőrkapitányok: dr. Komlóssy Pál, H. Kiss József, dr. Hortobágyi Ernő és Budaházy Jenő; rendőrfogalmazók: Vetéssy Béla, Pető Pál, dr. Tóth Gyula, dr. Olasz Vilmos, dr. Tóth Lajos és ifj. Vass János; pénztár-tiszt: Huszár Gyula; segédnyilvántartó: Király Ferencz. Főkapitánysági iktató Nagy Lajos, kiadó Kulcsár Imre; vásárfelügyelők: a járlatkezelők. Rendőrpáncsnok: Tonheiszer Elemér; rendőrfelügyelő Fáber Kálmán; rendőrbiztosok: Bikfalvi Miklós, Bardócz András, Fehér Mihály; polgári biztosok: Nagy Sámuel, Nagy Imre, Pávay Gyula, Pósalaki Mihály, Nagy Ferencz, Ónody Mihály, Mihályi István, Szilvási Béla; bejelentési hivatali tiszt: Kaderász Gyula; bűnügyi osztályi iktató és irattárnok Tóth Lajos, írnök Kovács Gábor, Szemere Albert, Nagy Gábor, Szabó Ferencz; napidíjas írnök: Simon István, Kádár István, Tóth Lajos, Szini Vincze, Scheppel Béla, Sarkadi Mihály, Tóth Miklós, Bagi Endre, Menyhárt József, Bernáth Gedeon, Szentpéteri Ferencz, Tiszay Zoltán, Ujhelyi Elemér, Kelemen Ferencz, Erdődi József, Csóka Béla, Bruckner Imre, Kaszás Mihály, Tomjaga Ferencz, Borsay Sándor, Kapusi János, Juhász Viktor, Márton Sándor, Dóczy Aladár, Szabó István, Schögl Fiala Adolf, Péntek László, Szikszai János, Pásti Ferencz, Nagy János, Kiss Lajos.

Bűnügyi osztály.

Főnök: Jeney Szabó Miklós rendőrfőkapitányhelyettes, tb. tanácsnok; iktató-kiadó: D. Tóth Lajos; nyilvántartó: Németh István; hítes jegyzőkönyvvezető: Juhász István, Sarkady Dezső; napidíjasok: Málnási János, Bernáth Gedeon, Simon István, D. Nagy Dezső; szolgálatvezető rendőrfelügyelő: Mihályi István; rendőrbiztosok: Harmathy Ferencz (panasz-felvevő), Bardócz András, Fehér Mihály, Bikfalvi Miklós; fogházfelügyelő: Nagy Pál; fogházőrök: Herczegh Mihály, Széll Mihály.

Belvárosi rendőrkapitányság.

Kossuth-utca.

Rendőrkapitány: ifj. Ozory István; rendőrorvosok: dr. Balkányi Ede (I. ker.), dr. K. Szalay Béla (II. ker.), dr. Varga Emil (III. ker.), polgári biztosok: Nagy Sámuel, Nagy Ferencz, Pósalaki Mihály, Nagy Imre, Ónody Mihály; írnök Király Ferencz; büntetéspénz-behajtó Kovács László.

Rendőri bejelentési hivatal.

Kossuth-utca.

Rendőrkapitány Mile Pál; irodatlist: Kaderász Gyula; napidíjas írnök: Kádár István, Török Aladár; kézbesítési kezelő írnök Szabó Ferencz.

Mezőrendőrség.

Csapó-utca.

Mezőrendőrkapitány dr. Boldisár Kálmán tb. tanácsnok; községi bíró Vetéssy Béla rendőrfogalmazó; iktató Boros Lajos tb. fogalmazó; napidíjas Czédly Zoltán; mezőbiztosok: Nagy Mihály, Herczegh János; máti biztos Nagy Sándor; állatorvosok: Gerő Dániel m. kir. állatorvos és Bakcsi Ferencz; mezőrendőrök: Nagyfejeő György, Balogh Miklós, Kerékgyártó Sándor, Lócs Mihály, Miskolczy Mihály, Szoboszlai István, Ujfalusi János, Zagvaya Imre, Kovács György, Butor András; járlatkezelők: ifj. Hulka Ede, Scheppel Béla és Menyhárt József; hajdu Óvári Imre.

Városi hajduk és tiszt legények.

Örmester Kovács István; tizedes B. Nagy Pál; őrcvezető Herczegh József; dobos: Debreczeni Sándor; közhajduk: Csóka Sándor, Szigér Dániel, Bíró József, Rácz Mihály, Halaj János, Nagy Márton, Vona János, Molnár István, Szabó Mihály, Gacsó Mihály, Kalmár Imre, Erdei János, Szentjóbi Gyula, Szűcs Pál, Varga Károly, Papp Ferencz, Sándor Ferencz, Horváth Miklós, Nagy Lajos, Karádi József, Molnár Lajos, Miskolczy József, Szabó Lajos, Gömöri János, Tóth Lajos, Major András, Széll Mihály, Tanka János, Szabó Imre, Óvári Imre; napidíjas hajduk: Varga Lajos, Deme Sándor, Rácz Péter, Matunin Demeter, Balogh Sándor, Németh Ferencz, Bóbi László. Főlegyházi András, Balogh János, Erdel András, Csóka János; tiszt legények: Szabó István, Szilágyi György, Ónodi Sándor, Szilágyi Márton, Szilágyi Gyula, Czúvek Imre, Jeges Imre, Szabó Sándor, Nagy Sándor, Hevesi Sándor; mértékhit. szolga Szilágyi János, motorkezelő Kovács István, udvarszolga Szabó Mihály; lámpagyújtó Kovács István; tisztgatók: Szabó Mihályné, Kovács Mária.

Adóügyszólt.

Tanácsnok dr. Vásáry István; főszámv. helyettes Nagy Lajos; adófeloszt. Bakó György; adópenztárnok Szabó István; adóellenőr Rankay Jenő; I. o. adólistezők: Kapros Sámuel, Papp Mihály, Kiss József, Szathmáry Mihály, Boros Béla, Károlyi Ferencz, Oláh Gyula, Sallay Gábor, Ujvári Lajos; II. o. adólistezők: Némethy István, Demjén Ferencz, Sarkadi István, Süveges Jenő, Papp István, Demjén Ferencz; végrehajtók: Tökés Lajos, Angyalvált Antal, Széll István, Balla Bertalan, Szász József, Papp Ferencz, Balla Tihamér; külső végrehajtók: Kele Lajos, Szilágyi Sándor; birtoknyilvántartó: B. Szilágyi Imre; írnök: Szappanos Alajos, Nagy Gyula; napidíjas írnök: Kánya Lajos, Juhász István, Varró Lajos, Nagy Lajos,

Rantalfy Ferencz könyvkötő, bődíszműves,

Debreczenben, Piacz-utca 31. szám alatt, városházzal szemben.

Készít. Egyzetű és dísz-könyvkötés-eket, Levél-, szíves- és pénztárca-akat, Arany- és jubileumi díszlapp-mokat, tov. ajándékokat igen alkalmas bevésettű vagy tűstű és szíves n. ípművészet díszítéggel. ::

Bihari Lajos, Süveges Jenő, ifj. Dávid Sándor, Szabó József, Kovács István, D. Nagy Dezső, Balogh Kálmán, Szilágyi Imre, Pálffy Zoltán, Nagy János, Szemeré Pál, Szathmári Kálmán, Kerekes Imre, ifj. Fekete Kálmán, Szűcs Béla, Gyulai József, Szűcs Ferenc, Szathmári György, Debreczeni Aladár, Szabó Miklós, Szűk Antal, Papp István, Werner Gábor, Hegedűs György, Fejes István, Böcz György, Kiss Lajos, Tóth Kálmán, Szathmári Antal; becsműk: Nagy Károly, Buray József, Tóth Imre, Antal Mihály, Katona Imre; hajduk: Karádi József, Molnár Lajos, Miskolczy József, Enyedi János, Gömöri János, György Imre.

Erdőmesteri hivatal.

Erdőmester: Erdészek: Botos Lajos, László János, Szűcs Kálmán; epreskert-i raktárnok Tikos Béla erdészjelölt; főkertész Demecs Elemér; kertész Fehértői István; erdőőrök: 1. Tóth Ferenc, Szentési Mihály, Balogh Lajos, Miklósi András, II. Tóth Ferenc, Papp Sándor, László István, Molnár István, Galgóczi Gyula, Balogh Ferenc, Balogh András, Balogh József, Lókodi János, Váradi Ferenc, Czirják Ferenc, Módis Mihály, Farkas József, Keskés Sándor, Porro Sándor, Zih Ferenc, Kiss András, Nagy Gábor, Madarasi István, Nagy Sándor, Kovács János, Szabó András, Rikási György, Kudl József, Molnár Gábor, Kozma Gábor, Tóth Péter, Tóth András, Csónka Ferenc, Elekcs György, Takács Sándor; gépész Ernst Károly; pályafelügyelő Chini Oswald, pályőr Kovács József; csúszók: Móra Sándor, Bak Gábor, Móra István, Kőrös János; erdei v. fűtő Rácz István; ács Köteles Imre; munkavezető Magyar József; hidőr Magyar József.

Katonai- és Helyőrségi ügyosztály.

Főnök Szabó Kálmán tanácsnok, mint sorozójárási tisztviselő; fogalmazó Kiss Sándor; népfelkelési nyilvántartó Tóth István; segédenyilvántartó Radetzky J. Albert; szállázbiztos Nagy Lajos; iktató Szilágyi Bálint; kórházi biztosok: Ferenczi József és Lovász László; napidíjas irnokok: Kiss Gusztáv, Tóth László, Dobos Béla, Deme Sándor, Varga Károly; baraktelügyelő: Katonka Márton.

Mérnöki hivatal.

Főmérnök Aczél Géza; építésmérnök Borsos József; mérnök Árdó Miklós; ideiglenes építész Decker Tivadar; vízműfelügyelő Haty Kálmán; építőmester Fodor József; mérnök: Pethő Lajos, ifj. Török Gábor; iktató Minóry Géza; irnok Kiss Kálmán, napidíjas irnok Papp István; rajzolók: Mészáros József, Bruckner Odón, Döcsey Béla, Borsos Sándor, Stieber József, mérték-hitelesítő:; uttmesterek: Rácz Gábor, Tóth Gábor, Dávid Sándor, kutmester Mészáros Ferenc.

Városgazdai hivatal.

Városgazda Udvarhelyi Géza th. tanácsnok, gyakornok: Tökés Lajos; Vadász Emil

gazdasági felügyelő, Kiss Lajos házfelügyelő; mátaal biztos: Nagy Sándor; külső állatorvos: Bakesy Ferenc, Marloncsik József. Menes-mester Hortobágyi orvos dr. Kovács Albert, hortobágyi szülésznő: Csöke Pálné, Kovács Istvánné; hortobágyi rendőr: Butor András, Nagyfejő György, Kovács György, Tar Mihály; hortobágyi beteg jósárgy ápoló: Ecsedi János, Kállal Sándor, Béli János; közhajdu Gacsó Mihály, Loós András; folyókaszálóban Szabados István; kocsisok: Szilágyi László hintós, Csákvá József, Kiss József, Aszalai János, Hűse Péter; 15 lovász; béresek: Csepregi András, Balaskó András, Széll András; számadó: Sóvágó Imre, Tóth Sándor.

Városi fogyasztási adókezelés és városi szeszüzlet.

Üzletvezető Pálffy Gábor biz. tag; könyvelő Kálmán Lajos; penztáros Papp Ferenc; ellenőr Kovács Sándor; bárczakiflító Debreczeni Lajos; szemleiv-vezető Govrik Miklós; irodafelügyelő Gódy József; szeszüzlet-i főraktáros Bacsó István, mivelő Lusz-tig Mór, főkimérő Ferenczi József.

Városi szeszpótádó kezelés.

Kezelő Blum Sámuel; szemleiv-vezető Csikós Mihály; eljárók: Zöld István és Balogh Miklós.

Városi vámhivatal.

Hivatali helyiség: buzavásártéri vámház, Hatvan-utca végén.

Vámfelügyelő Szele Lajos Vendég-u. 81., díjszedők: Héczey Szabó Antal, Mayer Károly, H. Szabó István; sertésmázsa-díjszedő Kuczlik Mihály; vámmellenőr Turesányi Gyula; II-od ellenőrző Sándor József; mázsameszterek: Borbély Sándor, Szabó Dániel, Karika István, Czeglédi Sándor; 1. sz. sorompós Mátyi János, 2. sz. sorompós Törös Gábor, 3. sz. sorompós Varga István, 4. sz. sorompós G. Nagy Lajos, 5. sz. sorompós Mayer Károly, 6. sz. sorompós Horváth József, 7. sz. sorompós Marosi József, 8. sz. sorompós Kovács Mihály, 9. sz. sorompós Bodogán Ignác, 10. sz. sorompós Kosovszky Gusztáv, 11. sz. sorompós ifj. Nagy Ferenc, 12. sz. sorompós Bányai Antal; új hidm. díjszedő Szele István, szolga Gebei Péter; lovasártéri csősz Balogh István; állatmázsa-mester Balogh Péter.

Gyalogrendőr legénység.

Örmesterek: 1. Vadas Mózes, 2. Furkó László, 3. Kubinyi Mihály, Tizedesek: 4. Domokos Márton, 5. Horváth Gábor, 6. Imre József, 7. Gerda Lajos, 8. Hajdu Kálmán, 9. Szilágyi Péter, 10. Márta János, 11. Porcsin János, 12. Szabó József, 13. Szálkai Sándor, 14. Szathmári Sándor, Rendőrök: 15. Varga Lajos, 16. Emődi Sándor, 17. Oláh István, 18. Harangi Gábor, 19. Agárdi Lajos, 20. Ragályi László, 21. Pósalaki Antal, 22. Papp Károly, 23. Harangi Sándor, 24. Máró József, 25. Nagy Sándor,

26. Kabai József, 27. Ványi Zsigmond, 28. Szarka Sándor, 29. Szalkai Lajos, 30. Gardó József, 31. Ferenczi Lajos, 32. Sári Lajos, 33. Ferenczi Lajos, 34. Egyed Sándor, 35. Daróczi Károly, 36. Nagy János, 37. Bihon Miklós, 38. Holhos József, 39. Papp József, 40. Óri János, 41. Fülöp Sándor, 42. Szodrai József, 43. Szemere Dániel, 44. Vágó András, 45. Nagy János, 46. Bogáti Mihály, 47. Pataki Gyula, 48. Baranyi Sándor, 49. Kovács Ferencz, 50. Papp Sándor, 51. Theimeier Fülöp, 52. Kulcsár Sándor, 53. Nagy László, 54. Goda Sándor, 55. Funeán László, 56. S. Nagy Sándor, 57. Dajka István, 58. Rátonyi János, 59. Moldován József, 60. Balázs Zsigmond, 61. Pázsit Imre, 62. Virág Károly, 63. Romász János, 64. Horváth Mihály, 65. U. Nagy Sándor, 66. Sigr Imre, 67. Nyilas Gábor, 68. Kulcsár Sándor, 69. Elek Imre, 70. Holló Mihály, 71. Szöllősi Ferencz, 72. Pápai Sándor, 73. Menyhárt László, 74. Nagy Sándor, 75. Porcsin Antal, 76. Madarász Viktor, 77. Elek Lajos, 78. Békési Lajos, 79. Kiss Lajos, 80. Czifpó Miklós, 81. Horváth Ferencz, 82. Kiss István, 83. Rácz Gábor, 84. Szűcs Ferencz, 85. Rácz Lajos, 86. Csirják Sándor, 87. Ragályi Lajos, 88. Farkas Albert, 89. Oláh János, 90. Pécsi Mihály, 91. Kemecsei János, 92. Bota Sándor, 93. Fehér József, 94. Hornyák Ferencz, 95. Nagy I. Imre, 96. Nagy II. Imre, 97. Szabó Lajos, 98. Geng György, 99. Pataki József, 100. Kovács Peter, 101. Lakatos István, 102. Fekete Sándor, 103. Bóka Miklós, 104. Bóka István, 105. Nagy András, 106. Veres Sándor, 107. Makai János, 108. Papp Sándor, 109. Póvik József, 110. Czompó István, 111. Vágó András, 112. Bálint János, 113. Gazdag Imre, 114. Sipos János, 115. Kelemen János, 116. Guba Sándor, 117. Varga Imre, 118. Szobonya János, 119. Kásonyi Ferencz, 120. B. Nagy Gábor, 121. Szabó István, 122. Tóth Márton, 123. Sándor Imre, 124. Szabó Márton, 125. Pethő József, 126. Frenkelov János, 127. Borbély József, 128. Kovács Sándor, 129. Tóth Pál, 130. Kovács Antal, 131. Juhász Imre, 132. Nagy Sándor, 133. Nagy Pál, cz. őrmester, fogházfelügy., Fogdai kulcsár Széll Mihály, Herezeg József.

Gyalogrendőr-kézbesítők.

1. Egr István, 2. Vona Tamás, 3. D. Nagy Imre, 4. Kalászi Ferencz, 5. Bihari Ferencz, 6. Nagy Sándor, 7. Varga Gábor, 8. Tóth István, 9. Haraszi Lajos, 10. Kuklis László, 11. Cseke Károly, 12. Törő Sándor, 13. Magyarosi Károly, 14. Csuka Lajos, 15. Kótor József, 16. László József, 17. Papp Károly, 18. Erdei Mihály, 19. Vértési Mihály, 20. Bihari József.

Mezőrendőr-legénység.

1. Loós Mihály, 2. Miskolczy Mihály, 3. Szoboszlai István, 4. Zagya Imre, 5. U-

falusi János, 6. Kerékgyártó Sándor, 7. Balogh Miklós, 8. Butor András, 9. Nagyfejő György, 10. Kovács György.

Lovasrendőr-legénység.

1. Nagy Áron, cz. őrmester, 2. Papp Sándor, 3. Váci Sándor, 4. Solyom Imre, 5. Ignáth Imre, 6. Perékó István, 7. Kovács Lajos, 8. Mencsik János, 9. Dobi Imre.

Lovasrendőr-kézbesítők.

1. Szilágyi Sándor, 2. Bösörményi István, 3. Óri András, 4. Gönczi Gábor, 5. Farkas Gábor.

Városi közkórház.

Orvosi-kar: Igazgató-őorvos: dr. Fráter Imre; a háború kezdetétől ma is katonai szolgálatban áll Budapest. Szemészeti főorvos: dr. Somogyi Zoltán, helyettes igazgató, a mozgósítás óta a Közkórház vezetője, Sebészeti főorvos: meghalt, helyettesít: dr. Láng Sándor. Belgyógyászati főorvos: dr. Hutiray József, katonai szolgálatban, helyettes: dr. Ujfaluassy József. Elme-kórosztályi főorvos: dr. Gyulay László. Bőr-és bűjarkórosztályi főorvos: dr. Gálbory Sámuel, katonai szolgálatban, helyettesít: dr. Vargha Emil. Ragályos-ostályi főorvos: dr. Szeles Zsigmond, katonai szolgálatban, a harczterén, helyettes: dr. Ujfaluassy József. Segédorvosok: dr. Kathy Márton, dr. Pauchle Géza, dr. Siegmund Ervin, a háború kezdete óta mindhármán harczteri szolgálatban állnak, a 4-ik segédorvosi állás betöltetlen.

Gazdasági hivatal. Wisky Sándor közkórházi gondnok, katonai szolgálatban, Sinay Gyula, ellenőr, helyettes gondnok. Nyikos János, igazgatósági irnok, helyettes ellenőr. Napidíjas irnokok: Edvi Ilés Istvánné, Bottka Rózsa, Szántó Fedóra, Bessenyey József.

Általmozottak. Gépész: Megyery Gábor; vizsgázott gépkezelő: Tóth Sándor; szerelő: — — —; gépfűtő: — — —; kertész: Bagó József; kapus: Kolozsvári Mihály; eljáró: Horváth Gusztáv; mosóházvezető: Faragó Péterné; varrónők: Bálint Zoltán, Kis Julia, Alibán Eliza. — Ápolók: Kozma Ferenczné, Mészáros Ferenczné, Molnár Sándorné, Miczán Piroška, Kerékgyártó Józsefné, Mátéfi Ferencz, Karácsony Sándor, Szegedi Dánielné, Juhász Györgyné, Uray Árpádné, Molnár Dánielné, Kovács Teréz, Károlyi Jolán, Horváth Józsefné, Balázs Elemérné, Tóth Pálné; mosónők: Argyelán Flóra, Dávid Demeterné, Dező Józsefné; mosógéphajtók: mind behívtak; kert-felügyelő: Szakács László; hullakezelő: Orosz András. Takarítók: Varga Erzsébet, Szilágyi Piroška.

Élelmzés. Élelmzés vezető: Kuthy Béláné Kubek Margit; élelmzési főelő: Oláh

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézet, Debreczen, Kosuth-u. 2. (Városháza épület). Ezzel a hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (harczter-ről is) bárhova. Temetkezésedéseket a leggyorsabból, a leg-megazasabb kiválasztásnak megjelölésen teljesít. Nagy választék az összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 91. szám.

Rózsa. 2 szakácsnő, 4 konyhaleány, 2 hetes. Fuvaros: Bordás Gábor: favágó: Csuka Mihály.

Debreczeni állami anyakönyvi hivatal.

Széchenyi-utca 20. sz.

Állami anyakönyvvezető: Terék Mátyás; helyettesek: Nagy Gyula és Muraközy Aladár; napidíjas irnokok: Gáspár Sándor, Szekeres József, Medgyessy Béla; szolgál: Balogh Sándor.

Városi szülésszék.

Korpássy Dánielné Csapó-utca 54. Márykus Sándorné Nap-utca 23. Bulyovszk-Edéné.

Városi óvodák és menházak.

Óvónők: Kecskeméthy M. Lajosné, Nagy Károlyné, Nagy Ida, özv. Orosz Jánosné; állandó menházvezetők: Veress Gyuláné és Korponay Gyuláné; nyári menházvezetők: Balla Odónné, Molnár Ferenczné; segéd-óvónők: Orosz Malvin, Jablonczay Piroska, Nagy Erzsike és Pálur Teréz; dajkák: Markovics Mártonné, Horváth Gáborné, Kovács Jánosné, Kovács Mihályné, Ignáth Bálintné, Orbán Juliánna, Lente Andrásné.

Vágóhid.

Igazgató: Csáky János okl. állatorvos; ellenőr: Szöllös Ármán állatorvos; állatorvos: Reinitz Menyhért; bárczakiallító: Nagy János; gépész: Blazsek István; irnok: Boros Ferenc; kapus: Agoston Illés; szolgál: Nagy István, Stasz András, Harsányi Sándor.

Iparvasuti vállalat.

Iparvasuti gépész: Ernszt Károly; pályafelügyelő: China Oswald; pályasír: Kovács József; erdei vasuti fűtő: Rácz István; erdei vasuti ács: Kőteles Imre; erdei munkavezető: Magyar József I.; erdei hídor: Magyar József II.; erdőszolga: Dávid József.

Városi színház.

Színházi felügyelő: dr. Csűrös Ferenc városi tanácsnok; városi műszaki személyzet: festő és fűdizemester: Gyöngyösi Viktor; gépész: Tóth János; ruhatárnok: Menyhárt Lajos; tűzoltó: Alexa András; házfelügyelő: Katonka József és egy fűtő.

Debreczen sz. kir. város Világítási Vállalata.

Igazgató: Debreczeni Jenő gépészmérnök. Igazgató-helyettesek: Aberle Raimund gépészmérnök és Bankovácz Alfréd főkönyvvezető. Pénztárnok: Szabó Mihály. Másodkönyvelő városi üzletkezelő: Molnár Jenő. Irodatisztek: Kezdődy Endre, Fábán Lajos,

Loránt József, Thieszen Arthur. Hivatalnokok: Takács Imre, Erdei András, Varga László, Thury József, Patay Lajos, Bódy Rózsika, Molnár Erzsike, Benedek Ida. Műszaki hivatalnokok: Mezey Ferencz, Kerekgyártó Gyula, Pájer Károly, Gaspar Vilmos, Pénzbeszedők: Bana István, I. Rácz Imre, Rácz Antal, Mönus Andor, II. Rácz Imre, Takács József, Sárny Viktor, Vegh László, Gombácsi József, Haffner István, Oláh Sándor, Papp András, Sipos Gábor, Nagy József, Bodnár József, Fábán Lajos, Schneider Mihály, Szathmáry Mihály, Fülöp János. Gázemester: Dézsy Károly. Helyettes gázemester: Bőőr Ferenc. Villamos főgépész: Pávay Vajna Gábor. Gépészek: Kromcsik János, Kiss Ferencz, Márki Gyula, Krebsz Frigyes. Főszerező: Harl Antal. Lámpamester: Piskolci Pál. Csoportvezető gázszerezők: Balogh Mihály, Hübner Frigyes, Nagy Károly, Lőrincz György. Csoportvezető villamos szerezők: Bruga Lőrincz, Erdélyi György, Székely János, Szabó János. Raktárnokok: Fésüs József, Mike Győző, Hécey Szabó László, Kalmár Béla.

Városi szegényház.

Gondnok: Kiss Lajos; orvos: dr. Balányi Emil; felügyelők: Nagy József, Bene István, Zolnai Sándor; élelmező: Horovitz Hermann; főzőnő: Király Pálné.

Városi Köztisztasági Vállalat.

Küldővártér 4. szám.

Intéző: Kövendy Domokos. Könyvelő és pénztárnok: Czékmany Béla. Istállómentek: Nagy Gábor, Pásti György.

Debreczen sz. kir. város Könyvnyomda-vállalata.

Czletvezető: Keresztessy István. Könyvelő, helyettes üzletvezető: Dózsa György. Segédkönyvelő: Hölczl Elza. Állandósított nyomdai alkalmazottak: László Imre szedőosztály-vezető; Borza Lajos, Katona Gyula betűszedők; Popovits Balázs javítók. Gépemester: Bodensteiner Béla. Tömöntő: Gyökres Ferencz. Ideiglenes alkalmazottak: papírraktárnok: Benedek Sándor; gépészek: Erdélyi Károly, Márta Zoltán, Nagy László. Betűszedők: Karabélyos Zoltán, Botos Sándor, Várakozó Gyula, Radeckzy Rudolf, Péntek István, D. Nagy János. Öntő: Fessel István. Gépemester: Patkó Imre. Tanoncok: Simon István, Benedek Kálmán, Stern Miklós, Székely József, Ivakó leányok: Tóth Juliánna, Tóth Erzsébet, Kacsóh Róza, Takács Eszter, Csineser Zsuzsanna, Miskolczy Zsófi, Erdélyi Juliánna, Nagy Eszter, Szabó Eszter I., Szabó Eszti II., Vig Eszter, Varga Erzsi, Tóth Margit, Kányovszky Margit, Bartha Etel. Formahordók: Csarkó Sándor, Szabó András. Szolgák: Baik Imre, Sánta János, Dalmi József.

Hajdu vármegye

Terület 31,384 négyszögkilométer. Népessége 165,352 Debreczen város nélkül.

Törvényhatósági bizottsági tagok.

a) Legtöbb adót fizető tagok:

Semsey Andor Balmazújváros, Forrai Ernő Debreczen, Lichtschein Dezső Balmazújváros, gróf Degenfeld Pál Teglás, Fried Leó Tiszacsege, dr. Czeglédy Mihály Debreczen, Fischbein Ignác Debreczen, Rosinger Lajos Tiszacsege, Fürst Odón Balmazújváros, Baum Ferencz Püspökladány, Rittersporn Miklós Hajdudorog, Oláh Sándor Hajdunánás, Berencsy Gyula Hajdunánás, Szikes Endre Hajduböszörmény, Csorvassy Miklós Hajdunánás, dr. Hadházy Zsigmond Hajduhadház, Tisza Imre Püspökladány, Somossy Béla Hajduböszörmény, Nagy Imre Hajduböszörmény, Takács Imre Hajduböszörmény, Fisch Jakab Püspökladány, Gaál Ferencz Hajduböszörmény, dr. U. Szabó Lajos Hajduböszörmény, Gyémánt Sámuel Püspökladány, Kovács Ákos Kaba, Bleuer Adolf Balmazújváros, Kohn Dávid Püspökladány, Hartstein Gyula Felsőjózsa, Hartstein József Felsőjózsa, Hartstein Nándor Felsőjózsa, Csehán László Hajdunánás, Smberly Miklós Hajduböszörmény, Fried Sámuel Balmazújváros, Grünfeld Adolf Püspökladány, Tóth M. Pál Hajdudorog, Lichtmann Mór Püspökladány, Forrai József Nádudvar, Schlachta János Hajdunánás, Kintzly Béla Egyek, dr. Lintner Sándor Hajduböszörmény, Forrai Sándor Nádudvar, Soós Géza Nádudvar, Lente Zsigmond Hajdunánás, Stern Péter Ujfehértó, dr. Veress Menyhért Hajduböszörmény, Csohány Ferencz Hajdunánás, Tóth István Hajdudorog, dr. Fazekas Gábor Hajduböszörmény, Csohány Antal Hajdunánás, Harsányi Károly Hajdudorog, Werspremy István Hajduhadház, Boda Ignác Hajdunánás, Grósz Herman Hajduböszörmény, Kövér Antal Hajduböszörmény, dr. H. Kovács Bálint Hajduszoboszló, gróf Zichy Géza Tetélen, Simay Ferencz Püspökladány, Szálkai András Hajduböszörmény, Stahler Dániel Hajduszoboszló, Ludány Lajos Nádudvar, Major Gyula Hajduböszörmény, Kömmerling János Hajdudorog, Bleuer Mór Teglás, Ujhelyi Andor Hajdudorog, Berencsy János Hajdunánás, dr. Ludány Miklós Nádudvar, Takács István Hajdunánás, Futó Sándor Kaba, dr. Pápay Kálmán Hajduböszörmény, Sinay Antal Hajdunánás, Löki Ferencz Hajduböszörmény, Mildner Béla Püspökladány, Körner Béla Hajduszoboszló, Klein Miksa Kaba, Kaufmann Salamon Püspökladány, Budaházy Zoltán Debreczen, dr. Dömötör József Hajdudorog, Friedrich Lajos Hajduböszörmény, Oláh Miklós Hajduszoboszló, Kiss M. József Földes, Kozma Sándor Hajduböszörmény, dr. Csuka Lajos Hajdu-

nánás, Rosenbaum Bernát Nádudvar, Szaniszló Gábor Seregélyes, Sövényi Imre Hajduböszörmény, id. Nagy Kálmán Hajdunánás, dr. Malatinszky József H. Szoboszló, dr. Lövinger Armin Hajduböszörmény, Czeglédy József Hajduszoboszló, Deési Rudolf Püspökladány, Harsarik Géza Vámospercs, Kalocsay Gusztáv Hajduszoboszló, id. Kövér Pál Hajduböszörmény, Szabó Gábor Hajduböszörmény, Kovács Gyula Debreczen, S. Kovács Sándor Hajduszoboszló, Erdhardt József Egyek, Nádházy Béni Hajduszovát, Szabó András Hajduböszörmény, Pauliny Vilmos Hajdunánás, Fejér József Nádudvar, Bleuer József Nádudvar, Kaszás István Hajduszovát, Szilágyi János Hajduszoboszló, Beregszászi János Hajduböszörmény, Kövér Ferencz Hajduböszörmény, Paksy Károly Hajduböszörmény, Gere Gyula Kaba, B. Nagy Károly Hajduszoboszló, Hartstein Sámuel Nádudvar, U. Szabó Sándor Hajduböszörmény, P. Nagy Lajos Hajduszoboszló, Adám Sámuel Hajduszoboszló, dr. Széll Gábor Hajduböszörmény, V. Oláh Miklós Tokaj, Papp Sándor Püspökladány, Poroszlav Albert Hajduhadház, Angyal Sámuel Hajduböszörmény, Csohány József Hajdunánás, Dobi Sándor Nádudvar, dr. Ujvárosi Sándor Hajdunánás, Papp János Hajduböszörmény, Kovács Antal Hajdunánás, Borsi Imre Hajduböszörmény, Zakar Sándor Hajduszoboszló, K. Szabó Mihály Hajduböszörmény, Liszka Nándor Debreczen, Szabó Imre Hajduböszörmény, Szálkai Gerzson Hajduszoboszló, Bárony Sándor Hajduböszörmény, Krausz Mór Hajduhadház, Erdős Gábor Hajduböszörmény, Cseke Lajos Hajduszoboszló, Pusztay Lajos Nádudvar, Móricz Imre Hajdunánás, dr. Loó Béla Hajdudorog, Liszauer József Hajduszoboszló, dr. Ungár József Hajduszoboszló, Kupferstein Herman Nyíregyháza, Gyulai István Hajdunánás, Győry Árpád Nádudvar, Orosz Endre Debreczen, ifj. G. Tóth Mihály Hajduszoboszló, Csohány János Hajdunánás, Torma Géza Budapest, Novák József Hajduhadház, Somogyi Lajos Hajduszovát, Kürthy Pál Hajduszoboszló, Szabó Elemér, Hajdudorog, dr. Magi Kálmán Hajduböszörmény. **Pótlagok:** U. Szabó Antal Hajduböszörmény, Botos József Hajduszovát, Rosenfeld Ignác Kaba, Varga László, Hajdunánás, Bernáth Miklós Hajduböszörmény, Fülöp Artur Hajdudorog, Kálmán Lajos Hajduböszörmény, ifj. Molnár Antal Nádudvar, Császai Jakab Hajduszoboszló, Tótszer Simon Kaba, Herskovics Herman Püspökladány, Vadász István Hajduszoboszló, Nagy Lajos Hajduszovát, dr. Veszpremy Zoltán Hajduhadház, Molnár András Nádudvar, Mészáros Gábor Nádudvar, Csátó Sándor Hajduszovát,

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézet, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.)
Elvállal hullatranszportokat, ezemellát bármely helyről (kapartéri-
ről is) bárkora. Temetkezésképet a leggyorsabbidőre, a leg-
magasabb árnálkannak megfelelően teljesít. Nagy választék az
összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjel is
elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 118, éjjel 86. szám.

ifj. Sívágó Imre Hajduböszörmény, id. Sárossy Mihály Hajduböszörmény, id. Kiss Sándor Hajduböszörmény.

b) Választott tagok:

Nádudvar: Papp Sándor, Veress Géza, Boldizsár Zsigmond, Unyi Géza.

Földes: Koronay Gergely, Szabó Mihály, Szabó Géza, Gy. Karacs Imre, Kállay Ignác, Domokos Géza, Karácsony Zsigmond.

Püspökladány: dr. Balogh Albin, dr. Péterfi János, Kéri Lajos, Nagy Mátyás, Balogh Sándor, Siposs Zsigmond, dr. Kéri Lajos.

Debreczen: dr. Juhász Nagy Sándor.

Kaba: Bálint Imre, Bálint Márton, Dulházy Kálmán, Hegedűs Károly, Gere Máté.

Hajduszentpéter: Nagy Lajos, H. Nagy Gerson, Csátó Sándor, Váradi Zsigmond.

Miképerjes: Gellért János, Pápai János, Tetélen: Szabó Gyula, V. Szutor Dániel.

Balmazújváros: Kovács Ferencz, Csige István, Oláh János, Gál József.

Tiszacsege: Szabó Gábor, dr. Kovács Albert.

Egyek: Tóth Dezső, Csák Gyula.

Hajdusámson: Hamza László, F. Szabó István, Etthey János.

Téglás: Szabó László.

Hajduböszörmény: Bagossy Imre, Borsó Péter, Mátyus Gábor, Fekete János, dr. Uzonnyi György, K. Tóth Sándor, Nevezky János, Marjai Péter, Bernáth Miklós, Kálmán Lajos, U. Szabó Antal, Sívágó Imre, Oláh Bálint, Kovács Gy. Márton, dr. Bakóczy János, Köblös Samu, Fábián István, Sívágó Sándor, Kathy Imre, Porcsalmi Gyula, dr. Gaál Mihály, L. Szabó Márton, Takács Gábor, Tardy Sándor, Pál Dániel, Bodnár András, O. Varga Miklós.

Hajduszentpéter: Győrössy Imre, Dobay Károly, Molnár János, Möricz Péter, Fekete Imre, Polgári Imre, Erdős Lajos, K. Szilágyi Bálint, Závorczy Béla, Hetey Ignác, Bor János, Fehér Gábor, B. Nagy János, Horog Gábor, Herczeg Bálint, Cseke Gábor, Jéges Péter, dr. Dajka Ambrus, Kerekes Kálmán, Padra Sándor, K. Kovács József, M. Tóth Mihály, Kiss János, Márton János, Borhi Gábor, Csiba Márton, Csanádi István, Csanádi Sándor, Szabó Sándor, F. Tóth Lajos, Márton József, Lengyel Imre.

Hajdunánás: Sebestyén Miklós, Pákozdy András, dr. Berencsy János, dr. Berencsy Gyula, M. Nagy Imre, id. Alföldy László, Kovács Ferencz, Váci József, Csiba Elek, Kántor Miklós, Drávczy Imre, Pénczes László, Berencsy Géza, Vágó János, F. Nagy Lajos, Pénczes Miklós, Hegedűs Géza, dr. Csóhány András, Mirkó Imre, Timári András, Radó József, dr. Varga Sándor.

Hajdudorog: Farkas Győző, Görög Ferencz, Szakál György, Papp Mihály, dr. Loó Gyula, Rajk Imre, Tóth Imre, Tóth M. Pál, Vekézdy Károly, Pogácsás Ilés, Lelesz György.

Hajduhadház: Simon Károly, Farkas Gábor, Varga Gábor, Hadházy József, Komor Sándor, dr. Veszprémy Zoltán, Bajdor János, Tatár Gábor, Abrók Zsef.

Vámospéres: Harsarik Géza, Szilksay József, Szabó Gábor, Szabó Lajos.

Állandó választmány. Elnök: Domahidy Elemér főispán. Tagok: Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, Dávidházy Sándor II. főjegyző, dr. Somossy Béla aljegyző, dr. Csiba Endre aljegyző, dr. Czegléd Mihály I. főügyész, dr. Losonczy Almos t. főorvos, Keleti Izsó kir. műszaki tanácsos, Herpay Gábor főlevéltárnok, Orosz Endre orvoszéki elnök, dr. Sinay Gábor, Szalkay András, Papp János, Paksy Károly, U. Szabó Sándor, Kövér Antal, Köblös Samu, Lengyel Imre, Körner Béla, Berencsy Gyula, dr. Berencsy János, Siposs Zsigmond, Mildner Béla, Tóth Dezső, Ujhelyi Andor, Papp Sándor, Ludány Lajos, Kiss M. József, Kállay Ignác, Fried Leó, Rösinger Lajos, Gál József.

Közigazgatási bizottság. Elnök: Domahidy Elemér főispán. Jegyző: Pákozdy Sándor főjegyző. Tagok: Kovács Gyula alispán, dr. Czegléd Mihály I. főügyész, dr. Losonczy Almos t. főorvos, dr. Cseke Sándor orvoszéki elnök, Hajdu Ferencz kir. tanfelügyelő, Nagy József kir. pénzügyigazgató, Keleti Izsó kir. műszaki tanácsos, dr. Gáthy Bálint kir. főügyész, Reitz János thv. m. kir. főállatorvos, Sargóth Jenő m. kir. gazdasági felügyelő, közgazdasági előadó. Választottak: Ujhelyi Andor, dr. Malatinszky József, Balogh Sándor, dr. Loó Gyula, dr. Berencsy János, Kömmerling János, Major Gyula, Harsarik Géza, Körner Béla, Fischel Ignác.

Hajdu vármegye tisztikara.

Központi tisztikar: Domahidy Elemér főispán; Pákozdy Sándor alispán; Rásó István főjegyző; Erccsey Gyula h. második főjegyző; dr. Csiba Endre aljegyző; dr. Somossy Béla aljegyző; dr. Czegléd Mihály tiszti főügyész; dr. Pénczes Miklós alügyész; dr. Losonczy Almos főorvos; Herpay Gábor főlevéltárnok; Reitz János törvényhatósági m. kir. állatorvos; Szűcs János közig. gyakornok, th. szolgabíró, dr. Sinay Gábor közigazgatási gyakornok, th. szolgabíró; Papp Sándor th. szolgabíró; orvoszéki elnök dr. Cseke Sándor; orvoszéki elnökök dr. Etthey László, Ludány Géza, dr. Nábrácsky Béla; orvoszéki nyilvántartó Papp Lajos; m. kir. államépítészeti hivatal főnöke Keleti Izsó műszaki tanácsos; tiszteletbeli ügyészek Major Gyula, dr. Malatinszky József, Simonffy István, Bellováry Lajos, dr. Csóhány András, dr. Rásó Sándor; tiszteletbeli főorvosok dr. Nagy Lajos, dr. Khor Dezső, dr. Bakóczy János; dr. Hamvai Kovács Bálint, dr. Czákó Zsigmond; tiszteletbeli járásorvosok dr. Liszt Nándor, dr. Kovács Albert; törvényhatósági m. kir. állatorvos Reitz János állategészségügyi felügyelő; gazdasági felügyelő Sargóth Jenő.

Központi járásban: főszolgabíró Orosz Sándor; szolgabíró Veszprémy Barna; közigazg. gyakornok Szűcs János th. szolgabíró; járásorvos dr. Nagy Kálmán; járási írnok Hajdu József; állandó díjnok Thoma Miklós; járási m. kir. állatorvos Gellmann Károly.

Hajdusoboszlói járásban: főszolgabíró Ercey Gyula; szolgabíró Kovács Gábor; járásorvos dr. Hamvay Kovács Bálint; járási írnok Bódogh Béla; járási m. kir. állatorvos Ulreich József; díjnok Gyulai Dezős.

Hajduböszörményi járásban: főszolgabíró Rózsa Ernő; szolgabíró Madarász István; járási írnok Csegöldi Miklós; állandó díjnok Fülöp Sándor; járási m. kir. állatorvos Sztopkó Nándor.

Rendezett tanácsú városok: hajduböszörményi polgármester Somossy Béla; hajdunánási polgármester dr. Berencsy János; hajdusoboszlói polgármester dr. Fekete László.

Kezelő személyzet: Közigazgatási iktató Csajkos Gyula; közigazgatási kiadó Lehoczky Antal; árvászeki iktató-kiadó Ujlaky István; irodaigazgató Almádi István; irodatiszt Tókes Zoltán; közig. irattárnok Fazekas Károly; írnokok Bárány Izsó, Orszós Elek, Tókes Gábor, ifj. Józsay Antal; állandósított díjnokok Molnár Gáspár, Buday Gyula, Nagy Gyula, utimesterek Baranyi István, Fehér Sámuel, Molter Frigyes.

Megyei hajdúk.

Tizedes Káldy László; közhajdúk Török Gábor, Barta András, Szatmári András, Póczos Imre, Hatvani István, Borbély József, Császár Bernát.

Hajdusoboszló.

Lakosság száma: 16,193.

Városi tisztviselők.

Polgármester dr. Fekete László; főjegyző Csiba Márton; r.-kapitány Körner Géza; I. tanácsnok és árvászeki ülnök Fehér Gábor; II. tanácsnok és árvászeki ülnök dr. Erdős Kálmán; ügyész dr. Dajka Ambrus; I. oszt. aljegyző Székely József; ügyvezető-orvos dr. Balázs Endre; mérnök Závory Béla; pénztárnok Kovács Emil; számvéve ifj. Zakar Sándor; orvos dr. Simon József; állatorvos Oborzi Gyula; ellenőr Mönus Gyula; II. osztály aljegyző. Kerekes Béla; közgyám és városgazda Ádám Samu; II. oszt. rendőrfogalmazó Tokay József; adótiszt Csajkos Géza; közig. iktató Nagy András; kiadó Szabó Lajos; rendőrségi iktató Tóper. czer Barna; rendőrbiztos Somogyi Antal; végrehajtó Szarka József; anyakönyvvezető Csiba Márton; helyettes-anyakönyvvezető Káldy Imre; díjnokok: Váczy Ferencz, Tene Imre, Lévai Imre, Erdős László, Wagner Nándor, Dede Gábor, Kremán János, Egri Sámuel, Domokos Lajos; dohos Huszti Sámuel; város-szolga T. Szabó József.

Egyházak és iskolák.

Református lelkészek Demjén Ferenc és Szabó Antal; segédlelkész és vallásnár

Csányi László; főgondnok dr. Fekete László; gondnok Cseke Gábor; kántor Fekete Kálmán; róm. kath. lelkész Dömötör György; rabbinus Katz Salamon; tanárok az állami polgári fiúiskolában: Szécsi Miklós igazgató, Pólya Mihály, Rakottyal László, Dénes Ignác, Domide Antal, Kósa Vincze; vallás-tanítók: — — — — —, Katz Salamon; tanítók a református iskolában: tantesztületi elnök és igazgató-tanító Bor János; osztály-tanítók: Mohácsi Gábor, Császi Gábor, Görög Sándor, Császi Károly, Cseke Antal, Cseke Erzsébet, Böszörményi Ferencz, Czeglédy Lajos, Márton Károly, ifj. Cseke Gábor, Szabó Márton, Rakottyal László, Székely Józsefné, Szabó Gyula, Juhász Izabella, Bede Lajos, Pénztáros Olga, Böszörményi Ferenczné, Domokos Sándor, Parti Mihály, Gargya Jolán; a róm. kath. elemi iskolában Mayer Kálmán, Székely Gyula; az izr. elemi iskolában Aufferber Bernát; az állami gazdasági ismétlőiskolában: szaktanító Varga Károly; áradók ifj. Cseke Gábor, Szabó Gyula; az ipariskolában Szécsi Miklós igazgató; tanárok Rakottyal László, Pólya Mihály; övönő Győry Ida; menházvezetőnő. Karai Krisztina és Vágó Vilma.

Izr. hitközség. Elnök Weinberger Gábor; pénztárnok Geller Sándor; gondnok Fülöp Hermann; iskolaszéki elnök dr. László Endre.

Hajdusoboszlói Takarékpénztár.

Igazgató Rácz Gábor; aligazgató S. Kovács Sándor, titkár dr. Malatinszky József; pénztárnok ifj. Borbély Sámuel; főkönyvvezető Baksay György; könyvvezető Szemerley Zsigmond.

Hajdumegyei Takarékpénztár.

Igazgató Körner Béla; aligazgató — — — — —; titkár Hetey Ignác; pénztárnok Gábor Imre; főkönyvelő Erdős L.; könyvvezető Elektes Imre; tisztviselők: Fazekas Blanka, Szűcs József; váltókiállítók Szabó Sándor; szolga Borbély Elek; raktárnokok: Kabán Kovács Sándor, Szoboszlón Tury József.

Gazdasági Bank.

Vezérigazgató és főkönyvelő Áron Lajos; igazgatósági elnök Demjén Ferencz; titkár — — — — —; pénztárnok Cseke Gábor; gyakornok Kovács Mariska; váltókiállító Bézi János; szolga Kolozs András.

Hajdusoboszlói dalegylet.

Elnök Demjén Ferencz; alelnökök dr. Fekete László és Szabó Antal; titkár Bor János; pénztárnok Nagy Sámuel; karnagy Szabó Gyula; ellenőr Borbély Samu; ügyész — — — — —; gazda Béres Lajos; zászló-tartó Erdős Lajos.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület). Elvállal halászkészítéseket, exhumálást bármely helyről (harctéréről is) bárhova. Temetkezési díjakat a leggyorsabbal, a legmagasabb kivételnek megfelelően teljesít. Nagy választék és összes temetkezési cikkben. Temetési megrendelések céljára elfogadjátanak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60. szám.

Kaszinó.

Elnök Demjén Ferencz; alelnök Körner Géza; titkár Bakcsy György; háznagy Bor János; könyvtárnok Demokos Sándor; ügyész Hetey Ignác.

Függetlenségi és 48-as párt.

Elnökök: Padrah Sándor, Hetey Ignác, dr. H. Kovács Bálint, Szécsy Miklós; titkár Bor János; pénztárnokok: Jeges János, Márton József; ellenőrök: Csanády Sándor, Ádám Samu, ifj. Borbély Gábor.

Gazdakör.

Elnök dr. H. Kovács Bálint; alelnök Márton János; titkár Bor János; jegyzők: Parti Mihály; könyvtárnok Bálint Kálmán; pénztárnok — — — —; gazda Ádám Samu; ügyész — — — —.

Függetlenségi olvasókör.

Elnök Hetey Ignác; alelnök K. Kovács József; pénztárnok ifj. Borbély Gábor; jegyző Erdős Lajos.

Tűzoltó-egylet.

Főparancsnok Erdős Lajos; tiszteletbeli parancsnok Tury József; alparancsnok Zubó László; titkár Székely József; pénztárnok Áron Sándor.

Hajdusoboszlói nőegylet.

Elnök özv. Körner Ivánné; alelnökök: Hetey Ignáczné és Závory Béláné; jegyző Szabó Antal; pénztárnok Demjén Ferencz.

Vasut-utcai polgári olvasókör.

Elnök Demjén Ferencz; alelnökök Czeglédy Lajos és Cseke Máté; jegyzők Kircsy István, ifj. Czeglédy Lajos; pénztárnok Magyar Mihály; könyvtárnok ifj. Tót Ferencz.

Polgári olvasókör.

Elnök Ádám János; alelnök Rácz Balázs; jegyző Kátay Gyula; pénztárnok — — —.

Ipartestület.

Elnök — — — — —; alelnökök: Tóth Jakab és Ratkay Ferencz; jegyző Zubó László; pénztárnok Kovács Jeremiás.

II-ik tiz. olvasókör.

Elnök Herczeg Bálint; jegyző Cseke Jakab; pénztárnok Décey Jeremiás.

Hírlapok.

„Független Hajduság“, politikai hetilap. Szerkesztő Bor János.

Iparos-dalkör.

Elnök Kalocsay Gusztáv; alelnökök: Hegedűs János, Muhi Dániel; jegyző Lázár

Antal; karnagy Szabó Gyula; pénztárnok Hegedűs Gyula.

Hajdusoboszlói sport-egylet.

Elnök Lengyel Imre; titkár dr. Malatinszky Zoltán.

A Vöröskereszt-egylet fióklja.

Elnökök: dr. Fekete László, Körner Béláné; alelnökök: dr. H. Kovács Bálint, Barbócz Zsigmondné; orvos: dr. Simon József; titkár: dr. Erdős Kálmán; pénztárnok: Barbócz Zsigmond; főjegyző: Csiha Márton.

Hajduböszörmény.

Lakosság száma: 28,159 lélek.

Városi tisztviselők.

Polgármester Somossy Béla. Főjegyző dr. Magi Kálmán. Főügyész dr. Ujvárosi Szabó Lajos. Adótanácsnok dr. K. Szabó Imre. Jegyző Gaál Bertalan. Számvívó Uzonyi Pál. Mérnök Dobay Károly. Városi pénztárnok Győrössy Imre, aki a gyámpénztárt is kezeli. Városi orvosok dr. Veres Menyhért, dr. Pápay Kálmán, dr. Bakóczy János városi főorvos. Levéltárnok Kelemen Gábor. Iktató Somossy Imre. Kiadó Benedek Gyula. Városgazda Polgári Imre. Árvaszéki elnök a polgármester. Ünnekek dr. Fekete Gábor és Gaál Bertalan, aki egyszeresmind árvaszéki jegyző is. Közgám dr. Fekete Gábor. Pénztári ellenőr Cs. Tóth Imre. Iktató Molnár Dániel. Rendőrkapitány Neviczky János. Alkapitányok: Hibján Károly, Páll Dániel, Nagy Antal. Rendőrbírók: Kathy Sándor, Szabó Mihály. Iktató Uzonyi Péter. Községi bíró hely. Hibján Károly. Kir. állatorvos Sztapko Nándor. Városi állatorvos Szily József. Kir. erdőgazdónok Deák János kir. erdőtanácsos. Kir. állami anyakönyvvezető Paksi Károly, helyettese U. Szabó Antal. Adópénztárnok Némethy Lajos. Segédek Hadházy György, Sz. Kathy Imre, Nagy Imre. Ellenőr Varga Géza. Irnokok: Tatar Imre, Siteri Gábor, Kiss Antal, Lovász Ferencz, K. Tóth Mihály, Molnár József.

Egyházak és iskolák.

Lelkészek: Marjay Péter, Szolnoky Gerzson. Segédlelkészek: Zolnay Imre, Sóvágó Gábor. Főgondnok Somossy Béla. Énekvezetők Gellén János, Varga Béla. Könyvelő gondnok Kati Ferencz. Számadó gondnok Mező Gábor. Egyházi ügyész dr. Uzonyi György. Egyházi jegyző Magi Sándor. A presbiterium áll 67 tagból. A 8 osztályú gimnázium igazgatótanácsának elnöke Somossy Béla főgondnok. A gimnázium tanárai: Köblös Sámuel igazgató, Marusák Dániel, Butyka Boldizsár, dr. Molnár István, Bakóczy Endre, Bodnár Imre, Müller Ede, Király Jenő, Rácz Jenő, Schmiedt Frigyes. Ének- és zenetanár dr. Sarkadi Nagy János. Tornatanár — — — —. A 4 osztályú polgári iskolázék elnöke Szolnoki Gerzson lelkész. Ezen 4 osztályú református polgári leány-

iskola tanítónői: Szőke Róza igazgató, Tarnóczy Jolán, Varga Etelka, dr. U. Szabóné Ugray Ilona, Hoffer Ilona. Enektanár Gellen János. A 6 osztályu elemi iskolázók elnöke Marjay Péter lelkész. Református tanítók: Dobó Sándor igazgató, Léva Márton, Sebestyén Béla, Fejzsés Márton, Győry Gyula, Magi Sándor, Porcsalmi Gyula igazgató, Kiss József igazgató, Lévai Imre igazgató, Laczkák Márton, Kovács Gábor, Váncsa Dezső, Sörös Béla, Almássy Kálmán, Fülöp Imre, Nagy Sándor igazgató, Fekete Sándor Erdős Antal, ifj. Kiss József. Tanítónők: Kutassy Margit, Tóth Irén, Szűcs Erzsébet, Méreyne Czeglédy Ilona, Dobra Ilona, Dombi Irma, Sárközy Ilona, Demeter Zsuzsanna, Kovács Petronella, Domján Anna, Szabó Irén, Somossyiné János Mariska, Győry Gyuláné, Fülöp Gizella, Kövér Ilona, Molnár Erzsébet, Szabó Róza, Imre Erzsébet.

Gör. kath. egyház.

Lelkész Papp János. Gondnok Kelemen Bálint. Kántor: Molnár János. Tanítók: Stefan Elek és Lódi György. Tanítónők: Berlányi Gizella, Nadler Miklósné.

Róm. kath. egyház.

Lelkész Major Zoltán. Gondnok Radácsi Ferencz. Jegyző Nagy Gusztáv. Kántorainió Nagy Gusztáv.

Izraelita egyház.

Lelkész Günt Jakab. Iskolázó elnök: — — — —. Jegyző Kamplér Péter. Tanítók: Kamplér Péter és Faragó Irén.

Baptista gyülekezet.

Hitszónok: Balogh Lajos.

Városi takarékpénztár.

Elnöke a polgármester; igazgató dr. Kozma Imre; ügyész dr. Uzonyi György; pénztárnok Kövér Ferencz; könyvelő Váczy József; segédanyakönyvelő Kovács Sarolta.

Részvénytársulati takarékpénztár.

Igazgató Sembery Miklós; ügyész dr. Löwinger Armin; pénztárnok Gemeinbeck József; főkönyvelő Adrián Kornél; segédkönyvelő Orosz Olga és Mérey Sándor.

Közgazdasági bank Részvénytársaság.

Elnök Major Gyula; ügyvezető-igazgató és ügyész Szikes Endre; pénztárnok Ifjabb Fazekas Gábor; könyvelő: Kecskenéthy Lajos; segédkönyvelő Zolnay Antal.

Hitelbank Részvénytársaság.

Elnökigazgató dr. Baltazár Dezső püspök, igazgató és ügyész Paksy Károly; pénztárnok

P. Balogh Gábor; könyvelő Papp József; titkár Fenyvesi Sándor.

Hitelesítőkezet.

Igazgató Paksy Károly; aligazgató dr. Kövér Gábor; ügyész dr. U. Szabó Lajos; pénztárnok Zemán József; könyvelő Papp József.

Ipartestület.

Elnök Takács Imre; jegyző Simon Márton (parhatósági biztos dr. Fekete Gábor).

Polgári kaszinó.

Elnök Major Gyula; alelnök dr. U. Szabó Lajos; titkár dr. Kozma Imre; könyvtárnok Fejzsés Márton és Fekete Sándor; pénztárnok Molnár Sándor háznagy Tomori Sándor.

Iparos olvasókör.

Elnök Mathó Elek.

48-as kör.

Elnök Marjay Péter; alelnökök dr. Széll Gábor, Friedrich Lajos és L. Szabó Márton; titkár Kapussy Márton; pénztárnok Kapussy Márton; jegyzők — — — és Botos Ferencz.

Munkapárti-kör.

Elnök dr. U. Szabó Lajos.

Gazdasági Ifjúsági önképző-egylet.

Igazgató Kovács Gábor.

Vadásztársulat.

Elnök Sembery Miklós; alelnök Kövér Antal; jegyző Neviczky János; pénztárnok Varga Gyula.

Hajduböszörmény és Vidéke.

Szerkesztő Szabó Ferencz; lapkiadó Szabó Ferencz.

Hajduböszörményi Hirlap.

Szerkesztő Porcsalmi Gyula; lapkiadó Szuk Gábor.

A Magyarországi Református Tanítók Lapja.

Szerkesztő-kiadó Dobó Sándor.

Kereskedelmi bank.

Igazgató dr. Pápay Kálmán; könyvelő Jakab Antal; pénztáros Kövér György.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth u. 2. (Városház épület) Elvállal halászkészítést, exhumálást bármely helyről (harctérrel is) hárhova. Temetkezéskor a leggyorsabból, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendezések éjjel is elfogadotak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60. szám.

Köztisztviselő-gyár.

Vezérigazgató Polke Miksa; igazgató — — — — —; ellenőr Nagy Lajos; főkönyvelő Steiner Sándor, raktárnok Wandler Ernő.

M. kir. adóhivatal.

Adópenztárnok Göttsche Károly; ellenőr Szűz Győző; tisztok Skotta József, Szily József, Nádler Miklós, Winkler József.

Polgári olvasóköri.

Temető-utcai olvasókör elnöke Porcsalmi Gyula. Fehértói-utcai olvasókör elnöke Porcsalmi Gyula. Szoboszló-utcai olvasókör tb. elnöke Porcsalmi Gyula; elnöke Sívágó Imre. Szekeres-utcai olvasókör tb. elnöke Porcsalmi Gyula. Külvárosi olvasókör tb. elnöke Porcsalmi Gyula. Elnök dr. Szék Gábor. Polgári-utcai olvasókör elnöke Szabó Ferencz. Bársony-utcai olvasókör elnöke Porcsalmi Gyula. Újvárosi-utcai olvasókör elnöke Bakóczy Endre. Szűri-ut. olvasókör elnöke Sívágó Antal.

Hajdunásas.

Lakosság száma: 16,781 lélek.

Városi hatóság.

Polgármester és árvaszéki elnök: dr. Berencsy János; főjegyző: Kovács Ferencz; rendőrkapitány: Pákozdy András; tiszt főjegyző: Berencsy János; közigazgatási tanácsnok: Péntes Mihály dr.; műszaki tanácsnok: Somogyi Gyula; aljegyző: Radó László dr.; alkapitány: Kókay Kálmán; számvivő: Ifjabb Berencsy Géza; nyilvántartó: Ormós László; pénztárnok: Timári András; ellenőr: D. Nagy Miklós; közig. iktató és kiadó: Timári Imre; rendőri iktató és kiadó: Gyulay Sándor; rendőrbiztos: Girus Sándor; árvaszéki ülnökök: Péntes László, Kovács Miklós; közgyűm. és városi pénztári ellenőr: Kun László; árvaszéki iktató, kiadó és levéltáros: Sebestyén Balázs; orvosok: dr. Kórház Dezső és dr. Varga Sándor; anyakönyvvizető: Üresedésben; helyettese: Hegedűs Géza; irnokok: Czeglédi László, Tóth Lajos és Lente Mihály; végrehajtó: Kányádi Zsigmond; segéd-végrehajtó: Kovács Károly, Kovács Miklós; kertész: Oborzi Alajos; járatkezelő Nemes Miklós.

Egyházak és iskolák.

Főgondnok: Péntes László; református lelkészek: Kolozsvári Mihály, Benkő Lajos; hitoktató segédlelkész: Hajdu Árpád; egyházi jegyző: Váczy József; egyházi pénztáros: Sebestyén Miklós; énekvézér és organista: Nagy Károly; gimnáziumi tanárok: Nagy Elek kir. tanácsos, igazgató, Spánier Vincze, Márk Imre, dr. Nemes Félix, Szilágyi Dezső, Brassai Károly, Váci József, Jókai Lajos, Magi Antal, Király Sándor, Lengyel Endre, Lovas Aladár, Vad Péter, Nagy Károly; flúiskolai tanítók: Jámber Kálmán,

Dobrossy István, Nyakas Sándor, Bán Géza, Takács Ambrus, Mikó József, Újvárosi Antal, Batta Antal, Deák Ferencz, Magi Lajos, Somogyi Gábor; leányiskolai tanítók: Brassay Anna, Falábu Teréz, Farkas József, Kiss Illés, Kovács Imre, Nagy Pál, Szanka Margit, Lovass Lenke, Bordács Eszter, Somogyi Erzsike, Dobrossy Olga és Farkas Margit; óvónők: Bán Mária, Jámber Kálmánné, Nádassy Gizella, Ember Lajosné; róm. kath. kántortanító: Dobi János.

Kaszinó.

Elnök: dr. Berencsy János; alelnökök: dr. Csóhány András, Váczy József és Pákozdy András.

Tűzoltó-egylet.

Főparancsnok: Berencsy Gyula.

Hajdunásási takarékpénztár.

Elnök: dr. Berencsy János; ügyvezető-igazgató: Berencsy Géza; könyvelő: Kovács Antal; pénztáros-helyettes: Goldstein Dávid; s.-könyvelő: Grossmann Gyula; ügyész: Berencsy János; titkár: dr. Berencsy Gyula.

Hajduböszörményi Részvénytársulati Takarékpénztár hajdunásási fiókja.

Igazgató: Csóhány József; könyvelő: Nemes Lajos; ügyész: dr. Csóhány András.

Hajdunásási Gazdasági Bank.

Elnök: dr. Varga Sándor; alelnök: Poroszlai László; igazgatósági tagok: Batta Antal, Sebestyén Miklós, Glücklich Márton, Frigyesy Jenő, Takács István, Kiss László; felügyelő-bizottság: Márk Endre udv. tanácsos, elnök. Havas Kálmán; ügyvivő-könyvelő: Szőke Zsigmond; segédkönyvelő: Veisz Benő; pénztáros: Gyulay András.

Kölesönös segélyező-egylet mint szövetséget.

Igazgatók: Nagy Elek, Berencsy Gyula; könyvelő: Nyakas László; pénztáros: Csíha Miklós.

Iparos- és kereskedő tanoncziskola.

Igazgató: Dobrossy István; tanítók: Bán Géza, Somogyi Gábor, Jámber Kálmán, Takács Ambrus, Magi Lajos, Mikó József.

Függetlenségi-kör.

Mikó Sándor elnök; Kola Antal pénztárnok.

Polgári-kör.

Elnök: Kállai Imre.

Gazda-kör.

Elnök: Berencsy Gyula; alelnök: Pákozdy András.

Iparos olvasó-kör.

Elnök: Csíha Elek.

48-as Kossuth-kör.

Elnök: id. Vad Imre.

Hajdumánási dalárda.

Elnök: Berencsy Gyula; karnagy: Nagy Károly.

Iparos dalkör.

Elnök: üresedésben; karnagy: Nyakass László.

Ifjúsági egyesület.

Igazgató: Takács Ambrus.

Hunyadi-kör.

Elnök: Takács Ambrus.

Böcskay-kör.

Elnök: Csujá Miklós.

Nádudvar.

Lakosság száma: 9766 lélek.

Községi tisztviselők.

Főbíró: Mészáros László; főjegyző és anyakönyvvezető: Unyi Géza; adóügyi jegyző: Frank József; aljegyző és anyakönyvvezető-helyettes: Czegléd György; segédjegyző és anyakönyvvezető-helyettes: Kállay Ferencz; orvosok: dr. Halász Sándor és dr. Kornhauser Sámuel.

Egyházak és iskolák.

Református lelkész: Veress Géza; fitanítók: Duxs Dezső, Bán István; leánytanítók: Szigeti Berta, Duxs Janka, Boldizsár Zsigmond; állami iskolánál: Szaraz Sándor és neje Szaraz Sándorné, Molnár Vilma, Váczl Endre és neje Boldizsár Margit, Nánássy Ida, Jakab Sándor és neje; állami tanító még: Sipos Zsigmond; református kántor: Csató Géza; római kath. lelkész: Németh József; tanító: Simkó József; izr. lelkész: Schück Jakab; tanító: Szilvási Ármin; vallástanító: Friedmann Adolf.

Kölesönös segélyző-egylet.

Vezérigazgató: Papp Sándor; igazgatók: Kun Vilmos, dr. Halász Sándor és Doby Sándor.

Társas-kör.

Elnök: Papp Sándor.

Polgári-kör.

Elnök: Demjén Lajos.

Kereskedők és iparosok köre.

Elnök: Frank József.

Függetlenségi és 48-as kör.

Elnök: Boldizsár Zsigmond.

Nádudvari hitelszövetkezet.

Igazgató: Veress Géza.

Nádudvari Takarékpénztár Részvénytársaság.

Igazgató: Kun László.

Nőegylet.

Igazgató: Veress Gézané.

Állomásfőnök.

Radler Albert.

Gazdasági szaktanító.

Porkoláb József.

Községi övönő.

Schafl Anna.

Gyógyszerész.

Feyér József.

Püspökladány.

Lakosság száma: 12,885 lélek.

Községi előjáróság.

Főbíró: Kárai Sámuel. Főjegyző: dr. Péterffy János. Adóügyi jegyző: Koss Mihály. Közigazgatási II. jegyző: Gyöngy Ernő; helyettes adóügyi segédjegyző: Székely Sándor. Közig. segédjegyző: Bujdosó László. Iktató-kiadó, irattárnok és segédjegyző: György Ernő. Törvénybíró: Baranyai Balázs. Ésküdték: Ulveczky András, Baranyai Sándor, Nyitrai János, Egri Ákos, Kovács Imre. Rendőrbíró: Tóth Mihály. Gazda: Egri Dániel. Közgym. és gyámpénztárnok: Szurómi István. Gyámpénztári ellenőr: dr. Péterffy János. Adópénztárnok: Hajdu Ferencz. Pénztári ellenőr: Lakatos Béláné. Községi orvosok: dr. Balogh Albin és dr. Domokos Lajos. Anyakönyvvezető: — — — —. Helyettesek: Kiss Mihály, Bujdosó László. Községi állatorvos: Kádos Imre. Községi végrehajtók: Schmiedt Károly és Kászonyi Ferencz. Fogyasztási adókezelők: Kása Albert, Ulveczki János.

Egyházak és iskolák.

Lelkészek: Kállai Sándor református lelkész; segédlelkész: dr. Tóth Lajos; Mildner

Juhász János

ur- és női czinész. :: Debreczen, Garai-utca 26. szám alatt.
Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, csinos kivitelben és jutányos áron.

Béla róm. kath. lelkész; Bathó Viktor r. kath. segédle kész; Straussz Ábrahám rabbi; tanítók a református egyházban: Szűcs János, János Antal, Andorkó Márton, Ari Gyula, Kovács Lajos, Nagy Pál, Csenki Imre, Papp Kálmán, Molnár Gusztáv; tanítónők a református egyháznál: Kovács Róza, Szentjóby Szabó Lenke, Tóth Mária, Halmy Irma, Csizsar Terez, Andorkó Mariska, Schmiedt Károlyné; a r. k. egyháznál: Szabó János, Gécz Alajos, Hegedűs József, Hiripi Elemér, Zsigrai Róza, Hermann Irma; tanyai tanító: Bójtós Kálmán; az izr. egyháznál: Ujvári Adolf, Molnár Hermin; övönő: Tóth Ida; gyermekmenház-vezetőnők: Osváth Terez, Szabó Lajosné.

Hajdumegyei takarékpénztár fiókja.

Igazgató: Balogh Sándor. Pénztárnok és könyvelő: Pongrácz Géza.

Püspökladányi hitelszövetkezet, mint az orsz. központi hitelszövetkezet tagja.

Elnök: Kiss Ferencz. Ügyész: Belovári Lajos. Pénztárnok: Nagy András. Könyvelő: Kiss Gyula. Segédkönyvelő: Hant Agoston.

Püspökladányi Takarékpénztár.

Igazgató: Ladányi Manó. Ügyész: dr. Kéry Lajos. Pénztárnok: Szabó Lajos. Főkönyvelő: Hruska Lajos.

Hitelszövetkezetek gabonarakár.

Elnök-igazgató: betöltetlen. Könyvelő: Kiss Gyula. Raktárnok: G. Nagy Lajos.

Fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Elnök: Elek Miklós. Pénztárnok: Szabó Gyula. Üzletvezető: Sere István.

Nagygyűzmalom részvénytársaság.

Elnök: Baranyai József. Alelnök: Baranyai Sámuel. Könyvelő: Nagy Lajos. Pénztárnok: Péntek Sándor. Ellenőr: Besenyei András.

Vöröskereszt-egylet fiókja.

Elnök: Balogh Sándor. Titkár: Pongrácz Géza. Pénztárnok: Belovári Lajos.

Önkéntes tűzoltó-egylet.

Főparancsnok: Kiss Mihály. Alparancsnok: betöltetlen. Titkár: Szabó László.

Második temetkezési egylet.

Elnök: betöltetlen. Pénztárnok: Andorkó Márton. Jegyző: Szabó Elek.

Társaskör (Kaszinó).

Elnök: Belovári Lajos; alelnök: Balogh Albin; titkár: Bathó Viktor; pénztárnok: Egerer Árpád; háznagy: dr. Domokos Lajos; könyvtárnok: Hegedűs József; ügyész: dr. Széll László.

Ügyvédek.

Belovári Lajos, Kicska Mór, dr. Kéry Lajos, dr. Blum Mór, dr. Eötvös Dezső.

Polgári olvasókör.

Elnök: dr. Kéry Lajos; alelnök: Nagy Mátyás; jegyző: — — —; könyvtárnokok: Szabó Imre és Keserő Balázs; pénztárnok: Szabó Lajos.

Első függetlenségi kör.

Elnök: Kárai Sámuel; alelnök: Nagy Imre; jegyző: dr. Péterffy János; könyvtárnok: Egri Mátyás; pénztárnok: Kiss Gáspár.

Második függetlenségi kör.

Elnök: Szilágyi Sándor; alelnök: Egri Ákos; jegyző: — — —; könyvtárnok: Keserő Sámuel; pénztárnok: Keserő Lajos.

Harmadik függetlenségi kör.

Elnök: Rácz Lajos; alelnök: Egri Dániel; jegyző: Nagy Sándor; könyvtárnok: Hajdu Sámuel; pénztárnok: Makai Lajos.

Negyedik függetlenségi kör.

Elnök: D. Tóth Lajos; alelnök: Papp Lajos; jegyző: — — —; könyvtárnok: Béres András; pénztárnok: Fekete Albert.

Népkör.

Elnök: Kása Albert; alelnök: ifj. Kéri Balázs; jegyző: ifj. Balogh Lajos; könyvtárnok: Márki István; pénztárnok: Gőnczi Gábor.

Róm. kath. olvasókör.

Elnök: Mildner Béla; alelnök: Besenyei András; könyvtárnok: Grusán Péter; pénztárnok: Nagy Károly; jegyző: Farkas Lajos.

Iparos-kör.

Elnök: Fábján Károly; alelnök: Nyizsnyí György; jegyző: Szabó László; könyvtárnok: Varga Pál és Kacsándi Károly; pénztárnok: Kovács Ferencz.

Ifjúsági-kör.

Elnök: Szabó Sándor; alelnök: Egri Imre; jegyző: Keserő József; könyvtárnok: Papp Antal; pénztáros: Egri Imre.

Izraelita nőegylet.

Elnöknő: dr. Balogh Albinné; titkár: Madár Ignác; pénztárnok: Ujvári Adolfné.

Chevra-Chadiseha.

Főgondnok: Srausmann Béni; pénztárnok: Róth József; jegyző: Ujvári Adolf.

Kir. közalapítványi kerületi felügyelőség.

Főfelügyelő: Sipos Zsigmond; felügyelő: Egerer Árpád.

Kir. járásbíróság.

Kir. járásbíró: dr. Tilkos Gyula; albíró: dr. Menyhért János; jegyző: Szilber Dezső; telekkönyvvezető: Fazekas Sándor; irnokok: Oberczán József, Barabás Gusztáv és Konrád Emil; díjnok: Nyilastér János; fogházor: Nyitrai István.

Gyógyszerészek.

Tanács Gyula, Verner Gyula.

M. kir. esendőrőrs (lovas).

Parancsnok: Sándor Gábor őrsparancsnok.

M. kir. pénzügyőri szakasz.

Szemlész: Pasztar István.

Máv. állomási főnökség.

Állomási főnök: Andrassy István.

A m. kir. posta- és távirat-intézet osztálytöltő telepe.

Vezető mérnök: Berdenics Ernő.

M. kir. posta- és távirat hivatal.

Postafőnök: Barabás Kálmán; postai- és távirati: Szabó Lajos; seg. alvezetők: Bakó Ferencz, Rizoli Aladár, Demeter Zsigmond, Bakó Gyula, Damó Ferencz; kiadójelölt: Gyulai Margit.

M. kir. osztálymérnökség.

Osztálymérnök: Dorogi Lajos; mérnök: Róz Gusztáv, Sztrójnai Szilárd; irodakezelő: Lászlóffy István; díjnok: Polónyi Lajos.

Hajdudorog.

Terület nagysága 12,920 hold. Lakosok sz. 10,558 lélek.

Községi előljáróság.

Főbíró Rajk Imre; főjegyző Farkas Győző anyakönyvvezető; adóügyi jegyző Vekerdy Károly anyakönyvvezető-helyettes; III-ik jegyző Kanyuk Leopold anyakönyvvezető-helyettes; jegyző Kovács Lajos; törvénybíró — — — —; városgazda Pogácsás György; adópénztárnok Pogácsás Antal; közgyám Tóth Imre; lktató Szakál György; irnokok: Oláh Gábor, Konrád Lajos; végrehajtók: Marschalkó Zoltán, Jónás György; esküdtek: Fodor Sándor, Fodor Ferenc, Kőkenyesi Gergely; tisztviselők: dr. Dömötör József, dr. Rittersporn Miklós; állatorvos Görög Péter; közbirtokossági elnök — — — —; jegyző Áncsán János; pénztárnok Kiss Antal.

Hajdudorogi görög kath. püspökség.

152 magyarajku hitközség, a marosvásárhelyi vikáriatussággal. Alapítva 1912. Megyes püspök Miklóssy István.

Egyházak és iskolák.

Gör. kath. lelkész Ujhelyi Andor; segédlelkészek: Szekely Jenő, ifj. Rajkócs Sándor; róm. kath. lelkész Novák Geza; református lelkész Fodor Benjámin; izr. lelkész Czitrom Farkas; állami iskolai igazgató Révész György; állami iskolai tanítók: Oláh Kornél, László Anna, Oláh Kornélné, Fülöp Kálmán, Paszaiyka Anna; róm. kath. éneklész-tanító Wladiszky Ernő; görög kath. tanítók: igazgató-tanító Korpos László, tanítók: Sima Gyula, Révész Andrus, Révész Andrásné, Lengyel János, Lengyel Jánosné, özv. Tóth Minagyné, Korpos László, Posta István, Fejer János és Szapados Anna; kisdudóvoda-vezető Korpos Lászlóné.

Takarékpénztár.

Igazgatók: dr. Dömötör József, Révész Mihály; főkönyvelő Kovács Zoltán; II-od könyvelő Frenkel Andor; pénztárnok Rajk Imre.

Kölességségélyező-egylet, mint szövetkezet.

Elnök dr. Loógy Béla; igazgató Révész Mihály; könyvelő Kovács Kálmán; pénztárnok Hunyady Zoltán.

Hitel-szövetkezet Gabonarakútár, mint az ország központi hitel-szövetkezet tagja.

Elnök — — — —; ügyvezető-könyvelő Pozsgay Imre; pénztárnok Lelesz György.

Hajdudorogi Néptakarékpénztár r.-t.

Elnök Ujhelyi Andor; alelnök — — —; ügyvezető-könyvelő Papp Mihály; pénztárnok Dobi Dénes; ügyész — — —; igazgató: Pogácsás Ilés, Pogácsás Lőrincz, Szabó Antal, Tóth Gergely, B. Simon János, Áncsán János, Dobi Dénes, Potrus Jenő, Fejérváry Sándor, Farkas Sándor, Brán József, B. Papp Sándor, Pogácsás János, Debreczeni Imre, Lakatos Imre, Róz István, Papp Mihály; eljáró Kovács Péter.

Dobánybevéltő hivatal.

Hivatalvezető Puskás István; jövedéki tisztke: Szontag Ödön, Klósz Ákos.

Hajdudorogi Hitelbank r.-t.

Elnök Wohl Adolf; alelnök Torna Szabó Elemér; vezérigazgató dr. Rittersporn Miklós; könyvelő Adorján Emil; segédkönyvelő Breyer Miklós, Wohl József; gyakornok

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth u.2. (Városház épület.) Elvállal haláloszállítástokat, ex. umást bármely hely ő (házatérő) is a hárchoz. Tem. tiszteletadásokat a leggyorsabbal, a legmagasabb kiváltsággal megfizetés telj. árt. — szeg. vállalták az összes temetkezési cikkeket. Temetési megrendezések éjjel is elfogadjanak. — Telefon száma: nappal 88, éjjel 88. szám.

— — — — ; igazgatóság Darvas Izidor (Debreczen), Engel Ignác, Görög Miklós, Molnár Antal, Tóth István ; igazgatótanács : Görög Ferencz, Szakál Miklós ; felügyelő-bizottság : dr. Fejér Ferencz (Debreczen), Bernfeld Samu, Gutfreund Samu ; főkönyvelő Hajdu Lajos ; pénztáros Tóth M. Pál.

Hajdudorogi Hitelszövetkezet,
mint az Országos Központi Hitelszöv. tagja.

Elnök — — — — ; felügyelő-bizottság : C. Tóth György, Pongor Gyula, Borsi Mihály és Lengyel János ; könyvelő és ügyvezető Pozsgay Imre ; pénztáros Lelesz György ; igazgatóság : G. Fodor Sándor, Görög Sándor, Gombos Dániel, Kékényesi Gergely, Pláh István, K. Orosz György ; ügyész dr. Baross Lajos (Budapest).

Iparos-kör.

Elnök Küzmös Elek ; jegyző Tóth György, pénztáros Butth Pál.

Katholikus Népszövetség.

Elnök Ujhelyi Andor lelkész ; alelnök Ancsán János ; 8 csoportvezető, 200 tag.

Kaszinó.

Elnök Ujhelyi Andor ; pénztárnok Oláh Kornél ; jegyző Posta István.

Önkéntes tűzoltó-egylet.

Elnök Farkas Győző ; főparancsnokok — — — — ; Küzmös József ; pénztárnok Pozsgay Imre ; parancsnok Ancsán János ; titkár Stina Gyula.

Katholikus-kör.

Elnök Ujhelyi Andor lelkész ; jegyző Ancsán János ; pénztárnok Kőszegi János ; 150 tag.

Gazdaszövetségi gazdakör.

Elnök Szabó Elemér ; jegyző Szakál György ; pénztárnok és titkár Pozsgay Imre ; 100 tag.

Hajdudorogi iparosifj. Művelődési Társaság.

Diszelnök : Petrus Jenő tszt. tag ; elnökök : Papp Károly, Török József ; főjegyző Oláh Gábor ; aljegyző Fodor János ; pénztárnok Jónás Miklós ; házigazdák Gyuró Illés ; a könyvtárnok Stark Tivadar ; 12 választmányi-, 4 pártoló-, 38 rendes tag.

Ipartestület.

Elnökök : Rayk Imre, Küzmös László ; jegyző Oláh Gábor ; pénztárnok Kovács Gábor ; előjáróság : Muszbek Mihály, Grünstein Vilmos, Fejes Ferencz, Tóth József, Klein Ignác, Liener Mór, Foth György, Lelesz Miklós, Rózsa Gábor, Tóth Mihály, Mialek János.

Kaba.

Lakosság száma 7071 lélek.

Községi előjáróság.

Főbíró Papp József ; törvénybíró Bőrbély Imre ; főjegyző Boda József ; adóügyi jegyző Kovács Lajos ; III. jegyző Simon Pál ; községi gazda Farkas Lajos ; árvagyám Balogh János ; községi adósszedő Békassy Márton ; ellenőr Czudor Viktor ; esküdtek Kovács Mihály, Tejeki Zsigmond, Virág Lajos, Varga József és Orosz Mihály ; ügyvezető községi orvos dr. Bagi Gyula, II-ik községi orvos dr. Sívágó Endre.

Egyházak és iskolák.

Lelkész Dávidházy János esperes ; tanítók : Bálint Béla, Lovász Lajos, Simon Böske, Fábán István, Dulházy Kálmáné, Dulházy Kálmán, Fehér Imre, Váradai Antal, Nagy Miklós és Tóth Lajos.

Izr. hitközség.

Elnök Hirschberg Mór ; pénztárnok Kornblum Gyula ; tanító özv. Róna Árminné.

Kiskabai községi iskola.

Elnök Weitzner Mór ; tanító üresedésben.

Önálló gazdasági iskola.

Iskolaszéki elnök Boda József, gazdasági szaktanító Györfy Géza és Böszörményi Róza.

Kabai takarékpénztár.

Elnök Dávidházy János ; igazgató Boda József ; pénztárnok Nagy János ; főkönyvelő Felek Árpád ; könyvelő Sipos Julia.

Hajdumegyeri takarékpénztár fiók-telepe.

Elnök üresedésben ; pénztárnok Hegedűs Károly ; könyvelő Bálint Imre.

Önkéntes tűzoltó-egyesület.

Parancsnok Simon Pál.

Olvasó-egyesület.

Elnök Simon Pál.

Polgári-kör.

Elnök Nagy Lajos.

Függetlenségi kör.

Elnök Hegedűs Károly.

Iparos-kör.

Elnök Boda Ferencz.

Népkör.

Elnök Kovács Ferencz.

Ifjusági kör.

Elnök Gere Gyula.

Általános népkör.

Elnök Szász József.

Balmazújváros.

Lakosság száma: 12.878 lélek.

Községi előljáróság.

Főbíró Csige István, főjegyző Harsányi Béla; törvénybíró Alföldi Imre, főjegyző Ambrus Ferencz; I. aljegyző Vass Elek; II. aljegyző Sarkady Ferencz; közgyám Győrfi József, községi orvosok dr. Berenyi Pál és Porrai Péter; állatorvos üresedésben, községi pénztárnok Kecskés Gábor, közgyám Győrfi József; adószedő Kerekes Ferencz; irnokok Veres József; végrehajtók Loós Sándor, Radácsi Imre; esküdtek Zsupos János, Szarvas Ferencz, Posta János, Varga István, Vágó György, Zsupos Mihály; anyakönyvvezető Ambrus Ferencz, helyettes anyakönyvvezető Hoffmann Mánó és Vass Elek.

Egyházak és iskolák.

Lelkészek: magyar református lelkész Hyés Endre, német református lelkész Molnár Béla, róm. kath. lelkész Lukrich Károly, főrabbi Fried Nátán. A magyar református egyház iskoláinál leánytanítók: id. Varga Miklós, Varga Antal, Kalmár József, ifjú Varga Miklós; fiutanítók: Szabó Gyula, Molnár József, Kecskés József, Szabó Márton; vegyes iskolai tanítók: Szabó Kálmán, Molnár László, Geréb János, Szabó József. Énekevezér: Győre Dániel. A n. ref. egyház iskoláinál leánytanítók: Molnárné Fekete Irén, Molnár Mihály; fiutanítók Sándor Károly, Kátai Károly. Énekevezér Kátai Károly. A róm. kath. iskoláinál leánytanítók: Incze Antónia, Titz Irma; fiutanítók: Petrovics Imre. Énekevezér: Petrovics Imre. A községi iskoláinál vegyes iskolai tanítók: Farkas Róza, Tárnai István. A magániskoláinál vegyes iskolai tanító: Rarna Reményke. Az izr. orth. iskoláinál vegyes iskolai tanító: Szigeti Rezső. Énekevezér: Kornhauser Salamon, Gyermekmenhely vezető: Glósz Lujza, Fekete Mária.

Izraelita hitközség.

Elnök: Friedmann József; jegyző: Szigeti Rezső.

Hajdúk és rendőrök.

Rendőrbiztos Földesi Sándor, lovaskézbesítő Győrfi Péter, kézbesítők: Heiser Adám, Tányér József, Szabó István, Pinczés György, Kulcsár János, Posta István, Karádi Lajos. Rendőrök: Cseh Mihály, Hora Ernő, Koroknyi János, Takács Gergely.

Tűzoltó-egylet.

Főparancsnok Harsányi Béla; parancsnok — — — — —; alelnök Győrfi István; titkár Kalmár József; fizetési tüzoltók Rácz András, Koroknai Péter.

Gyógyszerészek.

Németh László, Jónap Aladár.

Közbirtokosság.

Elnök Varga Bálint, pénztárnok Németi Gábor, jegyző Ambrus Ferencz.

Takarékpénztár.

Igazgató Lichtstein Samu. Ügyvezető Gál József. Főkönyvelő Hoffmann Emánuel. Könyvelő dr. Fischer Náci. Pénztárnok Posta Péter. Gyakornok Fenyves Piroška. Szolgák Kovács P., Király Sándor.

Balmazújvárosi takarékpénztárral egyesült önszegélyző szövetkezet.

Elnök Hyés Endre, ügyvezető Gál József, pénztárnok Vigh János, könyvvezető Hoffmann Emánuel.

Posta- és távirtda hivatal.

Postamester Dobsa Lajos.

Balmazújvárosi ipartestület.

Elnök Sarkadi Károly; alelnök Pál Imre; jegyző Kalmár József; pénztárnok Győrfi Péter. Választmányi tagok: Dobi Károly, Gyaponyi Mihály, Győrfi Péter, Horovitz Emánuel, Kovács István, Koroknai József, Jenei Mihály, Lázár Lajos, Molnár Adám, Pál Imre, Sándor József, Takács Kálmán. Tagok száma: 150.

Polgári olvasókör.

Elnök Bak Péter, jegyző Loós Sándor, pénztárnok Bak János, könyvtárnok Kulcsár Péter.

Községi szülész nő.

Sőregi Józsefné.

Alsó-utcai függetlenségi 40-as kör.

Elnök Eeszenyi Bálint; alelnökök Bencze József és Csobán Lajos; pénztárnok Szabó Imre; könyvtárnok Halász Gábor; jegyző Bereczki Károly.

Chewra Kadischa szentegylet.

Elnök Friedländer Mór, jegyző Szigeti Rezső.

Olvasó népkör.

Elnök Németi Gábor; jegyző Bak József; pénztárnok B. Nagy Mihály; könyvtárnok Tar Bálint.

Földmívelő-egylet.

Elnök Tar Sándor; jegyző Bereczki Károly; pénztárnok Takács Bálint.

Kossuth-kör.

Elnök Alföldi Imre; jegyző Molnár Mihály; pénztárnok Leitner Péter; könyvtárnok Kerekes Péter.

Hajdúhadház.

Terület nagyság 28,180 hold. Lakosok sz. 10,020 lélek.

Községi előljáróság.

Főbíró Farkas Gábor; törvénybíró Kiss Gábor; közig. jegyző Solyom Antal; adóügyi jegyző Csapó Zsigmond; jegyzősegédek, közigazg. Rácz József; aljegyző betöltetlen; közgyám Hadházy Imre; városgazda Molnár István; adószedő Kovács Márton; tanácsbeliek Bede Gergely, Takács Miklós, Kovács Imre, Nagy László; orvosok dr. Kozma János, — — —; állatorvos dr. Wollák Károly; adóvégrehajtók Magyar Imre, Stahó Lajos; íktató Erdős Lajos; írnök Dudinszky János; állami anyakönyvvezető Solyom Antal, helyettes Csapó Zsigmond; fogyasztási ellenőr Molnár Lajos; nyilvántartó ellenőr Farkas János.

Állami iskola.

Gondnoksági elnök: Wessprémy István; gondnok Solyom Antal; tanítók Balog Antal igazgató, Gál István, Lakatos Károly, Rácz Albert, Balogh Ida, Orosz Ilona, Mező Erzsébet, Jászay Gizella.

Egyház és iskola.

Református lelkész és esperes Szabó Lajos; református titánító Simon Károly, Varró Ferencz, Ónod Mihály, Léway Erzsike; leánytanítók Nagy Ferencz, Kóti Jeremiás, Csapó Zsigmondné, Galambos Irma, Lautsek Márta, Kóti Eszter, Farkas Ilona; óvónők Sipos Kálmánné, Bihari Réza; egyházi főgondnok Wessprémy István; egyházi aligondnok Balog Gergely.

Részvény-takarékpénztár.

Vezérigazgatók Wessprémy István és Moskovits Adolf; könyvelő Somló József; pénztárnok Melegh László; felügyelő-bizottsági tagok Szabó Lajos, Horovics Sámuel, Rácz József, Poroszlai László

Hajdúhadházi gazdasági bank.

Vezérigazgatók dr. Hadházy Zsigmond és Krausz Mór; felügyelő-bizottság Solyom Antal elnök, Csapó Zsigmond, Vida Károly, Serli Gusztáv.

Pártiznethetőkül kassznó.

Elnök Wessprémy István.

Gazdálkodók köre.

Elnök Hadházy Miklós.

Polgári olvasó-kör.

Elnök Simon Károly.

Polgári dalárda.

Elnök Simon Károly.

Temetkezési egyesület.

I. temetkezési egyesület elnöke Farkas Gábor.

Hadházi nagygőzmalom és esereghóár műmalom.

Tulajdonos Müller Antal.

Gyógyszerész.

Novák József.

Földes.

Területnagyság 14,448 kat. hold. Népessége 5703 lélek.

Községi előljáróság.

Főbíró Szabó Mihály; főjegyző Fodor Imre, adóügyi jegyző Domokos Géza, aljegyzői állás üresedésben, segédjegyzői állás üresedésben.

Egyház és iskola.

Lelkész Karácsony Imre; tanítók Saja Vilmos, Buzogány Dénes, Boldizsár Lajos, Nagy István, Papp Imre; tanítónők Pávay Erzsike, Újvári Mária, Buzogány Dénesné, Simon Erzsébet; óvónők Papp Ilona, Csathó Jolán.

Gyógyszerész.

Pataky Andor.

Közbirtokeossági takarékpénztár.

Igazgató Kállay Ignác; elnök F. Varga, Lajos földesi földbirtokeok, nagybébi lelkész.

Olvasó-kör.

Elnök Kállay Ignác.

Temetkezési egyesület.

I. elnöke Kiss Elek; II. elnöke Nagy Lajos.

Önkéntes tűzoltó-egylet.

Főparancsnok Kiss József.

Hajdúsámson.

Lakosok száma 5507 lélek.

Községi előljáróság.

Főbíró Varga László; főjegyző Ethey János; másodbíró Fekete Ferencz; gazda K. Fekete Ferencz; közgyám Farkas Gábor; belrendőr Nagyházi Bálint; külrendőr Szabó István; pénztárnok ifj. M. Tar István; tanácsbeliek Imre Gábor, Sándor István és Csuka Sándor; aljegyző Kovács Andor; segédjegyző Sebestyén Lajos; községi orvos dr. Somló József; végrehajtó Nagy Imre; állami anyakönyvvezető Ethey János; helyettese Kovács Andor.

I. Olvasó-egylet.

Elnök Papp Gusztáv.

Kossuth-kör.

Elnök Hamza László.

Takarékpénztár r.-t.

Igazgatóság: dr. Hadházy Zsigmond, Bay György, Stern Sándor, Budaházy Gábor, Burger Aladár, Goldstein Menyhért, Dénes János, Viczmándy Gyula, Fábán Károly; könyvelő Schreiber Jakab; pénztárnok Fábán Károly.

Kölesönös segélyző-egylet mint szövetség.

Elnök Gödény Ferenc; ügyvezető Szőcs Antal.

M. kir. esendőrs.

Örsvezető Fodor Ábrahám; Bihari György, Prokai József esendőrs.

Tűzoltóság.

Főparancsnok Sebestyén Lajos; segéd-tiszt Budaházy György; alparancsnok Üresedésben; szakaszparancsnokok: Turi Gyula, Gábor Lajos, Agárdi János; szertárnok Gőz László.

Gyógyszerész.

Kovács Nándor.

Vasúti állomási előjáró.

Szita István.

Hajduszávát.

Térületnagyság 10,120 hejd. Lakossága 3914 lélek.

Községi előjáróság.

Főbíró: Nagy Lajos; főjegyző: Nádházi Béni; adóügyi jegyző: Berényi György; törvénybíró: Somogyi Lajos; gazda: Szőlősi Gyula; adópénztárnok: Parti József; esküdtek: Vass Antal, Hegedűs Mihály, Szőke János, P. Szabó Gusztáv és Tóth Kálmán; orvos: — — — állami anyakönyvvezető: Nádházi Béni; helyettes: Berényi György.

Egyház és iskola.

Református lelkész: Jakucs Sándor; református tanítók: Némedi Lajos, Dombi Vincze, Gál Zsigmond; református leánytanítók: Szabó Károly, Lukács Anna; óvónő: Józsa Eleonóra.

Önkéntes tűzoltó-egylet.

Főparancsnok: Nagy Lajos; alparancsnok: Balogh Sándor; segéd-tiszt: — — —.

I-ső temetkezési egylet.

Elnök: Jakucs Sándor; pénztárnok: Parti István.

II-ik temetkezési egylet.

Elnök: Maklári Mórlicz; pénztárnok: Nagy Gerzson.

Hajdumegyei takarékpénztár fiókja.

Elnök: Jakucs Sándor; könyvelő: Némedi Lajos; pénztárnok: Kósa Vincze; igazgatósági tagok: Kovács István, Varga István, Kapus Bálint, Maklári Mórlicz, Parti István, Szűcs Ferencz.

Hajduszávati hitelszövetkezet, mint az ország központi hitelszövetkezet tagja.

Elnök: Nagy Lajos; könyvelő: Dombi Vincze; pénztárnok: Dombi János; igazgatósági tagok: Kardos Antal, Kaszás István, Tóth István, Juhász Kálmán, Csátó Sándor, Váradi Gusztáv.

Olvasó-kör.

Elnök: Jakucs Sándor; könyvtárnok: Szőlősi Sámuel.

Függetlenségi olvasó-kör.

Elnök: Szűcs Ferenc; könyvtárnok: Sain János.

Izraelita hitközség.

Elnök: Leitner Adolf; helyettes rabbi: Langberg Vilmos.

Hajduszávati fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Elnök: Nagy Lajos; könyvelő: Némedi Lajos; üzletvezető: Lauf János; igazgatók: Csátó Sándor, Kaszás István, Szabó Károly, Orosz József, Kardos Antal.

II. ker. olvasó-kör.

Elnök: Kiss Antal; könyvtárnok: Hegedűs Mihály.

Tiszacsege.

Térületnagysága 24,456 kat. hold. Lakosok száma: 4808 lélek.

Községi előjáróság.

Főbíró: Kovács Pál; főjegyző: Szabó Gábor; jegyző: Nagy Gyula; orvos: dr. Steiner Rudolf; segédjegyző: László Imre; állatorvos: Broskó Jenő; közgyám: Turi Albert; pénztárnok: Bak Gábor; törvénybíró: Simon András; községi gazda: Rózsa János; esküdtek: Turi Sámuel, Bana Mihály, Ferge János.

Egyház és iskola.

Református lelkész: Bertalan Gábor; református tanítók: Kiss Lajos, Csongor Ferencz, Németh István; tanítónő: Kiss

Fröhlich Rezső könyvkötő.

Üzlet Sz. Anna-u. 1. Műhely Varga-u. 12.
Telefon 7—47. Telefon 7—47.

Ajánlja könyvkötését. Készít mindenféle könyvkötést könyvtárak és iskolák részére. Kereskedelmi és hivatalos könyveket, kereskedelmi és háztartási dobozokat, imakönyveket, díszes bekötést. Női kézimunkák (széles híkfűzés, papír lépcseretek (Paspapier), térképek, rajzok felcsatolása. — További itt fel nem sorolt, a papírüzletében végeztetett munkák.

Ilona; községi tanító: Fábri Gyula; tanítónő: Szeremley Róza; cserepesi magántanítónő: Milvusz Aranka; menedékház-vezető: Nagy Ilonka.

Gyógyszerész.

Juhász Márton.

Postamesternő.

Molnár Piroska; posta kladó: Molnár Ilona.

A Tiszacsegei Kölesönös Segélyező-Egylet mint szövethet.

Elnök: Szabó Gábor főjegyző; ügyvezető-igazgató: Bertalan Gábor református lelkész.

A tiszapolgári takarékpénztár tiszacsegei fiókja.

Ügyvezető: Kis Lajos.

Egyek.

Területnagysága 9621 hold, 1038 négyzetööl. Lakosok száma 5285 lélek.

Községi előjáróság.

Bíró: Szekeres János; közigazgatási jegyző és anyakönyvvezető: Devich Lajos; adóügyi jegyző: Angyal Antal és anyakönyvvezető helyettes; s.-jegyző: üresedésben; jegyzőgyakornok: üresedésben; községi orvos: dr. Gál Ignác; körállatorvos: Broskó Jenő; törvénybíró: Szincsik János; pénztárnok: Kovács János; pénztári ellenőr: Tóth Demeter; közgyám: Pásztor Mátyás; esküdtgazda: üresedésben; esküdtök: Brukner László, Bódi Lőrincz, Agács János; bába: Bódi Istvánné; irnok-végrehajtó: Tatos József.

Egyház és iskola.

Róm. kath. esperes-plébános: Kalocsay Gusztáv; róm. kath. segédlelkész: Balassa János; kántor-tanító: Lakatos Dezső; fittanítók: Gegus István, Plank József; leánytanítók: Bóné Vilma, Daragó Anna; állami iskolai igazgatótanító: Munkai József; tanítók: Füstös Imre, Peres József; tanítónők: Munkai Józsefné és Peres Józsefné; tanyai leánytanítónő: Gremperger Mária.

Takarékpénztár.

Elnök: Csák Gyula; alelnök: Devich Lajos; ügyvezető: Tóth Dezső; pénztáros: Holló János; igazgatósági tagok: dr. Gál Ignác, Nagy János, Kovács János.

Egyek és vidéke önszegélyező-egylet.

Igazgatósági elnök: Antal János; alelnök: Mucza Alajos; felügyelő-bizottsági elnök: Harsányi Béla; tagok: Weinstock Henrik, Barta Sebestyén; pénztáros: Berkes Máté; könyvvezető: Domány Lajos; igazgatósági tagok: Mucza Alajos, Debrődi István, id. Berkes József, Brukner Károly.

Önkéntes tűzoltó-testület.

Elnök: üresedésben; diszparancsnok: Devich Lajos; parancsnok (működő): Erhardt József; titkár: üresedésben; pénztáros: Holló János; szertárnok: Dancs Imre. A pártoló tagok száma 40. A működő tagok száma 38.

Egyek és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövethet.

Elnök: Aczél József; ig. tagok: Deli Péter, Mucza Alajos, Trungel Károly, Nagy János. Felügyelő-bizottság elnöke: Angyal Antal. Tagok száma: 297.

Az egyeki első temetkezési egylet.

Elnök: Zoller Gyula; pénztáros: Kovács János; jegyző: Gegus István. A tagok száma 800.

Gyógyszerész.

Tóth Dezső.

Postamester.

Hodossy Sándorné Kaiser Mária. Kladó: Hodossy Sándor.

Jótekonny nőegylet.

Elnök: Paulovits Józsefné; pénztáros: Berkes Máténé; titkár-jegyző: Plank József. Tagok száma 106.

Israelita nőegylet.

Elnöknő: Weinstock Henrikné; alelnök: Domány Lajosné; pénztáros: Reiner Józsefné; jegyző: Friedmann Mórincz; titkár — — — —. Tagok száma 52.

Egyeki hitelszövethet, mint az országos központi hitelszövethet tagja.

Igazgatósági elnök: Angyal Antal; igazgatósági tagok: Deli Péter, Szincsik Elek, Szanyi József, Varga Bálint, Gulyás Ferencz; felügyelő-bizottsági elnök: P. Tóth József; tagok: Varga Lőrincz, Makula Pál, Pásztor Mátyás; pénztáros: Tóth Demeter; könyvelő: Trungel Károly.

Egyek község állattenyésztőinek szövethete (állathiztosító).

Igazgatósági elnök: Angyal Antal; ig. tagok: Tóth József, Kovács János, Tóth Demeter, Pásztor Mátyás; felügyelő-bizottsági tagok: Czinege György, Nagy István, id. Berkes József, Szendrői Pál. Tagok száma 64.

Egyeki gazdakör, mint az Országos gazda-szövetség tagja.

Elnök: Nagy János; alelnök: Szincsik János; pénztáros: Kovács János; titkár: Gegus István. Tagok száma 90.

Mikepércs.

Terület nagysága 4600 kat. hold. Lakosainak száma 2458 lélek.

Községi előljáróság.

Nagy Sándor főjegyző, állami anyakönyvvezető; Hisztay Géza aljegyző, állami anyakönyvvezető-helyettes; körorvos dr. Gáspár Géza; községi bíró Mike József; törvénybíró Kenderesi János; pénztárnok Szabó Ferencz; közgyám Buday Lajos és Vigvári József; községi gazda Papp Gábor gátnér; Rácz Gyula belrendőr-esküdt; Terök Sándor külrendőr-esküdt.

Egyház és iskola.

Református lelkész Széchy István; gondnok Lakatos Imre; igazgató-tanító Nánássy János; tanítók Szabó József, Nánássy Nagy Anna, Maas Margit; állandó menház-vezető Kovács Lajosné.

Gazdasági ismétlő-iskola.

Elnök Szécsi István; gondnok Kenderesi János.

Gyógyyszerész.

Dr. Gáspár Géza körorvos.

Ifj. olvasó-egylet.

Elnök Csicseri Orosz István; könyvtárnok Nánási József.

Téglás.

Terület nagysága 6064 kat. hold. Lakosok száma 2320 lélek.

Községi előljáróság.

Főbíró Á. Kiss Sándor; főjegyző és anyakönyvvezető Éles László; adóügyi jegyző és anyakönyvvezető-helyettes Marcsák Béla; törvénybíró Czifka Sándor; pénztárnok ifj. Dobszai Gábor; közgyám B. Kiss Miklós; esküdtek Bajli Imre, Dobszai Bálint, Keme-csei Gábor, T. Nagy Gábor; községi orvos üresedésben; községi állatorvos dr. Wollák Károly; községi születéssző: Dobszai Sándorné Siger Zsófia.

Egyház és iskola.

Református lelkész ifj. Andrassy Kálmán; egyházi főgondnok gróf Degenfeld Pál; gondnok Kálmán Mihály; tanítók Hatvani Sándor, Papp Zsigmond, Benedek Jolán, Solyom Erzsébet, övönő Balogh Károlyné Varga Mária.

Temetkezési egylet.

Elnök bucsi Szabó László; pénztárnok Papp Zsigmond.

Tűzoltó-egylet.

Főparancsnok — — — — —

Olvasó-egylet.

Elnök — — — — —; alelnök — — — — —

M. kir. posta-, távirat- és telefon-hivatal.

M. kir. postamester Farkasné Danielik Katalin; m. kir. postakladó Krenyiesky Etelka.

Máv. állomás.

Állomás-előljáró Sinay Miklós.

Gróf Degenfeld Schomburg Pál uradalmi titkársága.

Titkár bucsi Szabó László; erdész Holusa Henrik; főlovászmester Balla András; fő-kertész Turján Péter.

Tetőtlen.

Terület nagyság 6315 kat. hold. Lakosainak száma 2482 lélek.

Községi előljáróság.

Bíró V. Szutor Dániel; jegyző Szabó Gyula; anyakönyvvezető Szabó Gyula; segédjegyző Tóth Lajos.

Egyház és iskola.

Református lelkész Baróthy Béla ig. tanító; litánító Gere Géza; leánytanító Bilszterszky Imre; III-ik iskolai tanító Szilágyi Dániel; IV-ik iskolai tanító Nagy Lajos; gyermekmenházi dajka Csathó Gizella.

Népkör.

Elnök V. Szutor Dániel.

Községi orvos.

Dr. Békterky Lajos.

Hajdudatétleni fogaszt. és értékesítő szövet.

Elnök V. Szutor Dániel; igazgatósági tagok Szabó Gyula, ügyvezető Szilágyi Dániel, Daminik Károly, ifj. F. Szutor András, Nagy József.

Állathíztosító szövetkezet.

Elnök Jacknier Sándor, ügyv. igazgató Szabó Gyula, ig. tagok V. Szutor Dániel, Szabó Sándor, ifj. F. Szutor András.

Alsó-Felsőjózsa.

Terület nagysága 2663 hold 1212 négyszögöl. Lakosok száma: Felsőjózsa 1257. Alsójózsa 1295 lélek.

Községi előljáróság.

Felső-Alsójózsa körjegyzője Toronyi János; segédjegyző — — — — —; állami anya-

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvállal halászszerelvényeket, exhumálást bármely helyről (kaszár-
ról is) bárkora. Temetkezési díjakat a leggyorsabból, a leg-
magasabb költségeknek meg-előzően teljesít. Nagy választék az
összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjel is
elfogadotak. — Telefon szám: nappal 93, éjjel 80. szám.

könyvvezető Toronyi János; helyettes — — —; bíró Felsőjózsán Kiss József; Alsójózsán Erdődi Sándor.

Egyház és iskola.

Református lelkész Karla Ödön; Felsőjózsán: református tanítók Kun Aladár, Sárközy Ma Iska; Alsójózsán református tanítók Kiss Juliánna, Sándor Imre; róm. kath. lelkész Major Zoltán plébános; róm. kath. tanító Révay Lajos; menházvezetőnk Márki Lajosné és Major Juliska.

Vámospércs.

Terület nagysága 11,110 kat. hold. Lakossága 1937 éleli.

Községi előjáróság.

Főbíró Török Sándor. Főjegyző Magyar Gyula. Másodjegyző Szabó Gábor. Községi orvos dr. Kiss János. Törvénybíró Tömöri Gábor. Közgyám Ilyés József. Községi gazda Bánya Lajos. Adópénztárnok Hunyadi Lajos. Esküdtök: L. Tóth Sándor, Cz. Tóth Lajos, Zudor József, Guba Sándor. Községi végrehajtó Nyika Mihály. Segédjegyző Arató József. M. kir. anyakönyvvezető Magyar Gyula. M. kir. anyakönyvvezető-helyettes Szabó Gábor. M. kir. postamester Szentiványi István.

Református egyház.

Református lelkész Bartha Dezső. Gondnok ifj. Pecze Imre. Református tanítók Dobos Sándor, Szabó Imre, Deák Ferencz, Nagy Lajos, Bartha Dezsőné és Nagy Karola. Állandó gyermekmenházi vezetőnk Kovács Mária. Egyházi Suba Gábor.

Izraelita egyház.

Elnök Engel Benze. Gondnok Schwarcz Samuel. Tanító Blau Béla, Metsző Lefkóvics Ábrahám. Iskolaszéki elnök Schwarcz Lipót. Gondnok Rosenblüth Márton. Iskolaszéki

ellenőr Löwi Nándor. Egyházi Schwarcz Ferencz.

I-ső temetkezési egylet.

Elnök Jobbágy János. Jegyző Fagyal János. Pénztárnok Polgár József. Ellenőr G. Hunyadi József.

Polgári olvasó-kör.

Elnök Csuth József. Alelnök Tömöri Bálint. Jegyző Éles Elek. Háznagy Szabó Imre. Könyvtárnok Nagy Sándor. Pénztárnok Berke József.

48-as függetlenségi Kossuth-kör.

Elnök Török Sándor. Alelnök Hunyadi G. József. Jegyző Hunyadi Lajos. Pénztárnok Koncz Lajos. Háznagy Varga József. Könyvtárnok Vincze Imre.

Chebra-Kadischea-egylet.

Elnök és pénztárnok Engel Benze. Jegyző Blau Béla. Gondnok Schwarcz Samuel.

Az Alföldi takarékpénztár vámospércsi fiókintézete.

Elnök Harscsarik Géza. Pénztárnok Kohutovics János. Igazgatósági tagok Tóth Sándor, Jobbágy János. Könyvelő Szűcs Sándor. Szolga Szűcs József.

Gyógyyszerész.

Weisz János.

Vámospércsi kölesűnös segélyező-egylet, mint szövetkezet.

Elnök Szikszay József. Alelnök Weiszhausz Dávid. Igazgatósági tagok dr. Kiss János, Weisz János, Engel Benze, Szabó Gábor. Pénztárnok Kovács Mariska. Könyvelő Deák Ferencz. Ügyész dr. Polgár Dániel. Szolga Dohsa Lajos.

III. Egészségügyi biztár.

Debreczeni orvosok.

Dr. Balkányi Ede Bádócs-u. 2., I. ker. tiszt. orvos, dr. Balkányi Emőke VI. ker. tiszt. orvos, dr. Bartha Gyula Kossuth-utca 13., dr. Báthory Sándor Egyházter 13., dr. Berecsy Zoltán Piac-utca 10., dr. Berényi István V. ker. tiszt. orvos, dr. Bihari Jenő Hatvan-u. 2., fogorvos (gyógyorvos), dr. Brekess Győző Piac-u. 77., dr. Bruckner Ernő Csapó-u. 26., dr. Brunner Lajos Piac-u. 34., torok-, gége és fül- orv., dr. Berger Péter gróf Degefeld-ter 10., trachoma-orvos, dr. Czákó Zsigmond Szent-Anna-u. 13., dr. Derékassy István Deák Ferencz-utca 12., dr. Engel Ignác Miklós-u. 9., dr. Fáy Márk Piac-u. 58., dr. Fischer Arthur Árpád-ter 15., dr. Fráter Imre, dr. Gálbory Sámuel Piac-

utca 2., dr. Gáspár Géza Fűvészkert-u. 12., dr. Gröz Pál Hatvan-u. 1., dr. Hahn Aladár Mester-u. 11., dr. Hajdu Lajos Baitlyánc-utca 20., fogorvos, dr. Hájos Dezső Hatvan-utca 13., fogorvos, dr. Hevőth Arthur Deák Ferencz-u. 1., dr. Hevőth Károly Király-u. 5., dr. Hutilay József Péter-utca 18., dr. Josa Ödön Kossuth-u. 26., dr. Kenéz Gyula udv. tanácsos, m. kir. Bábaképző, dr. Kenyeres Elek Simándy-u. 1/a, dr. Kerekes Lipót Kossuth-u. 43., dr. Kiss Gyula IV. ker. tiszt. orvos, Árpád-ter 44., Láng Sándor Kossuth-utca 39., dr. Legányi Gyula Kossuth-u. 28., dr. Leitner Adolf Széchenyi-u. 11., dr. Liszt Nándor Deák Ferencz-u. 10., dr. Losonczy Álmós Piac-u. 87., dr. Moskovitz Miksa József kir. hg.-u. 18., dr. Nágel Zsigmond Piac-u. 49., fogorvos, dr. Nagy Kálmán Hat-

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület). Elvállal halottszállításokat, exhumációt bármely helyről (házterületről is) bárhol. Temetkezéskor a leggyorsabb, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60. szám.

van-u. 1., dr. Rózsa Mór Széchenyi-u. 27., dr. Somogyi Zoltán Hatvan-u. 12., trachoma- orvos, dr. Stark Gyula nőorvos, tanársegéd, Bába képezde, dr. Strelinger Győző József kir. hg.-u. 12., dr. Szalay K. Béla Batthyány- utca 1., II. ker. tiszti orvos, dr. Szász Adolf Simonffy-u. 9., fogorvos, dr. Széll Kálmán VII. ker. tiszti orvos, Simonffy-ut 2., dr. Szenes Zsigmond Simonffy-u. 2., dr. Szotyori Nagy Kálmán Hatvan-u. 15., dr. Trocsányi Béla Kossuth-u. 26., dr. Tüdös Kálmán Batthyány-u. 12., városi tiszti főorvos, Uj- falussy József Piacz-u. 44., dr. Varga Emil Piacz-u. 28., III. ker. tiszti orvos, dr. Winkler Jenő fogorvos, Kossuth-utca 26., dr. Zempléni Vilmos Gyula nőorvos, tanársegéd, Bába- képezde.

Debreceni orvos-gyógyyszerész-egylet.

Elnök dr. Kenézy Gyula, ügyvezető elnök dr. Tüdös Kálmán, alelnök dr. Balkányi Ede, pénztáros Mihalevits Jenő, garda dr. Kenyeres Elek, I. titkár dr. Berencsy Zoltán, II. titkár dr. Kiss Gyula, Választ- mányi tagok: Tóth Béla, dr. Láng Sándor, dr. K. Szalay Béla, dr. Engel Ignác, dr. Gás- pár Géza, dr. Hatiray József, dr. Brunner Lajos, dr. Horváth Károly, dr. Czákó Zsig- mond, dr. Liszt Nándor, dr. Szász Adolf, dr. Bruckner Ernő.

Orsz. orvos-árvétség Debreczen városi s vidéki fiókjai.

Elnök dr. Kenézy Gyula, ügyvezető alelnök dr. Tüdös Kálmán, alelnökök dr. Gáspár Géza, dr. Vargha Emil, titkárok dr. Nagy Kálmán, dr. Barta Gyula, pénztárnok dr. Haj- na Dézso. Választmány: dr. Dereksay Ist- ván, dr. Gálbory Sámuel, dr. Szenes Zsig- mond, dr. Kenyeres Elek, dr. Balkányi Ede, dr. Czákó Zsigmond, dr. Szász Adolf, dr. Grósz Pál, dr. Liszt Nándor, dr. H. Kovács Bálint Hajdusaboszló, dr. Rittersporn Miksa Hajdudorog, dr. Székely Áron Hajduhadház.

Vizgyógyintézet és Zander-féle svéd gyógy- gymnastica.

Az intézet vezető orvosa dr. Szász Adolf.

Szannatórium.

Igazgató-tulajdonos dr. Láng Sándor, Debreczen, Kossuth-utca.

Debreceni gyógyszerészek.

„Arany Angyal” cz. gyógyszerár (Piacz- utca 50.), alapított 1680. Tulajdonos Batáry Imre.

„Arany egyszaru” cz. gyógyszerár (Kossuth-utca 8.), alapított 1772. Tulaj- donosok Grósz Nagy Ferencz és neje.

„Csillag” cz. gyógyszerár (Árpádtér),

alapított 1901-ben. Tulajdonos Reichard Sándor.

„Csokonai” cz. gyógyszerár (Mester-u. végén), alapított 1908. Tulajdonos Radá- kovits Géza.

„Kossuth” cz. gyógyszerár (Piacz-u. 30.), alapított 1813. Vezető dr. Szelényi Árpád.

„Isteni gondviselés” cz. gyógyszerár (Homokkert-u.), alapított 1905. Tulaj- donos Kóczián Dezső.

„Kigyó” cz. gyógyszerár (Piacz-u. 31.), alapított 1812. Tulajdonos Mihalevits J.

„Közkórház” cz. gyógyszerár (Közkór- ház), alapított a „Debreczeni gyógyszerész testület”. Gondnoka Némethy Gábor.

„Megváltó” cz. gyógyszerár (Piacz-u. 18.) alapított 1843. Tulajdonos Kubek Sándor örökösei.

„Magyar korona” cz. gyógyszerár (Péter- fia-u. 14.), alapított 1807. Tulajdonos Sz. Tóth Béla.

„Nap” cz. gyógyszerár (Piacz-u. 3.), ala- pított 1802. Tulajdonos Saághy Ferencz.

„Rákóczi” cz. gyógyszerár (Széchenyi- utca végén), alapított 1898. Tulajdonos Arany Árpád.

„Reménység” cz. gyógyszerár. Tulajdo- nosa Bárány Sándor. Alapított 1868. (Csapó-utca.)

„Sas” cz. gyógyszerár, alapított 1914. Tulajdonosa Mandel József.

„Bocskay” cz. gyógyszerár, alapított 1914. Tulajdonos Szendrei Béla.

„Nádor” gyógyszerár, alapított 1914. Tulajdonos dr. Sztankay Áha.

Muraközy gyógyszerár, alapított 1914. Tulajdonos Muraközy László.

Gyógyszertárak Hajdu vármegyében.

Hajdusaboszló: „Gondviselés” című gyógyszerár (alapított 1843), tulajdonos Barlócz Zsigmond. „Reménység” cz. gyógy- szerár (alapított 1888.), tulajdonos Nagy Béla. — Hajduhadházi: „Isteni gond- viselés” cz. gyógyszerár (alapított 1694), tulajdonos Schuck József. „Magyar korona” cz. gyógyszerár (alapított 1871.), tulaj- donos Ercey Kálmán örökösei. „Arany sas” cz. gyógyszerár (alapított 1828.), tulaj- donos Bernát Miklós. „Magyar Korona”, tulajdonos Bozóky György. — Hajdusá- mon: „Vöröskereszt” cz. gyógyszerár (alap. 1884.), tulajdonos L. Kovács Nándor. — Hajduhadház: „Remény” cz. gyógyszerár alap. 1847.), tulajdonos Novák Gyula. — Hajdudorog „Megváltó” cz. gyógyszerár (alapított 1855.), tulajdonos Kiss Jenő. — Hajdunánás: „Magyar korona” cz. gyógy- szerár (alapított 1832.), tulajdonos Lakner Gyula. „Remény” cz. gyógyszerár (alapít- tott 1888.), tulajdonos Kabay Péter. — Hajdusóvát: „Órangyal” cz. gyógyszerár (alapított 1880.), tulajdonos Ács Nagy

BÄCHER aczél-ekék, kizárólagos raktára:
MELICHAR vetőgépek és Ráhrer Sándornál
JOHNSTON aratógépek
 Debreczen, Piacz-utca 43., a Dréher mellett. Telefon 962. sz.

Angyal Bálintné Nagy Sára Vendég-u. 37.
Antal Katalin Szent-Anna-n. 27. Balogh
Mihályné Frenkl Anna Cserepes-u. 1. özv.
Bartha Istvánné Varhalki Terézia Bába-
keperde. Bauer Dánielné Papp Juliánna
Pacsirta-u. 40. Beke Imréné Nagy Eszter
Simonvölgy u. 6. Barna Zsigmondné Szekeres
Zsuzsanna Honvéd-u. 14. Chráskó Mária
Széchenyi-kert 13. Csönke Sándorné Csuka
Ferencné Nagy Zsuzsanna Kut-u. 92. Dalmy
Jánosné Bagdi Eszter Bihari-telep, Döszegi-
ut. 5. sz. (Nagóhid mellett.) Dien Mihályné
Oláh Erzsébet Kar-u. 9. özv. Disznós Fe-
renczné Jenei Zsófia Beresényi-u. 2. Elek
Ferencné Schuller Teréz Czegléd-u. 6. Erdi
Györgyné Mieskei Erzsébet XII. ker. szü-
lésznő, Fancsika 18. Fejérvári Sándorné
Teleki-u. 14. Fejes Jánosné Szilágyi Eszter
Csapó-u. 9. Földi Sándorné Moskovszki Bor-
bála V. ker. születésnő, Nyilas-telep, Márton-
K-u. 2. Gál Józsefné Karacs Eszter Varga-u.
13. Goldstein Eliásné Zichermann Amália
Zsuzsanna Hatvan-u. 56. Haburák Jánosné
Zsuzsanna Hatvan-u. 56. Kádár-dűlő 22.,
XIII. ker. születésnő. Oudó. Kádár-dűlő 22.,
Gyarmati István lánya. Hugyi Andrásné
Kriszta Bona Darabos-u. 45. özv. Hinkó
Józsefné Köpös Mária Nyugolyi-u. 14. Jakab
Józsefné Köpös Mária Kossuth-u. 55.
Károlyné Orbán Juliánna Kossuth-u. 112.
Halzler Lászlóné Szabó Zsófia Eötvös-u. 112.
Jóna Sándorné Péterfia-utczai temető csész-
háza. Karikó Lajosné Cziffra Jozefa Késes-u.
63. Kassai Jánosné Csapóker, I. j. Kis-
faludy-u. 31. Katona Józsefné Erdi Eszter
Homok-u. 31. Kázmér Sándorné Molnár
Zsuzsanna Kigyó-u. 26. özv. Kiss Gáborné
Tótfalusi Eszter Maróthy György-utca 40.
Kiss Lajosné Tisza Juliánna Csapóker,
János-u. 51. Klein Józsefné Klein Julia
Teleki-u. 73. Korodi Jánosné Kovács Juli-
ánna Kossuth-u. 51. Korom Gáborné Kosza
Erzsébet Bundi-utca 7. Korpási Dánielné
Csapó-u. 54. (I. ker. születésnő). Kovács
Béniáminné Szabó Juliánna Eötvös-u. 37.
Kovács Lajosné Szabó Juliánna Vendég-u.
Kovács Gézné Nagy Juliánna Patai-u. 4.
79. Kősa Kálmánné Brüll Rózsa Széchenyi-u.
Klein Károlyné Simonffy-u. 43. Kovács
18. Krausz Károlyné Eszter Márk Endre-telep,
Józsefné Kun Eszter Márk Endre-telep,
Budai Ézsaiás-utca 12. Kulcsár Mihályné
Koncz Zsuzsanna Emerich-telep, Emerich-
utca 1. Laczkó Mihályné Sörös Lidia Sale-
trom-u. 24. Loidl Henrikné Csucsay Pirokka
Mellusz-tér 9. Madai Sándorné Gottfried
Mária Timár-u. 12. Markos Ferencné Bene-
dek Jolán III. ker. születésnő, Nap-utca 23.
Márta Imréné Szűcs Juliánna Hadházi-u. 11.
Molnár Lajosné Bujdosó Agnes Vendég-u.
Molnár Józsefné Dezsőné Hatvan-u. 5. Munkács
47. Moskovics Dezsőné Hatvan-u. 5. Munkács
Józsefné Hebra Terézia Késes-u. 15. Nagy
Bálintné Kovács Eszter Rákóczi-u. 39. Nagy
Sándorné Barta Juliánna Vendég-utca 84.

Nagy Sándorné Buttyka Erzsébet Boldogfalva-u. 18. Nagy Ferenczné Varga Eszter Vargakert, Legányi-u. 18. Nyizsnyij Gusztávné Nagy Zsuzsanna VII. ker. szülész-nő, Homokkert, Akácza-u. 1. Ormós Gáborné Timár-u. 28. Oskó Imréné Nagy Juliánna Homokkert, Bujdosó-u. 46. Ottó Henrikné Papp Juliánna Csillag-u. 97. Oszváth Ferenczné Flakovics Mária Maróthy György-u. 14. Papp Jolán Árpád-ter 18. Pákozdi Sándorné Gonda Mária Szotyori-telep, Kálmán-utca 8. Popper Dávidné Schönberg Luiza Széchenyi-u. 14. Porhammer Károlyné Nagy Eszter Bercsenyi-u. 7. Posztóczki Ferenczné Schmögler Teréz Nyil-u. 128. Pástyán Róza Nikolajev Szilárdné Csouka-u. 56. Ragályi Lajosné Kétnálem-u. 10. Özv. Rédei Lajosné Schrak Erzsébet Nap-u. 10. Rosenfeld Mórné Fischer Pepi Szepességi-u. 20. Rászó Lajosné Csukás Lidia Péterfia-u. 24. Sándor Józsefné Kiss Johanna Erzsébet-ut 31. Sándor Ferenczné Tar Juliánna Halasi-telep, Halasi-utca 10. Siegelbaum Mártonné Strausz Regina Cegléd-u. 4. Szabó Dánielné Meidner Teréz Homokkert-u. 115. Szabó Istvánné Lénárt Piroska, Bihari-telep, Bőre-u. 9.

Szabó Józsefné Kovács Zsuzsanna Késes-utca 53. Szabó Józsefné Szalai Juliánna Szent-Anna-u. 64. Szabó Sándorné Balogh Veron Vargakert, Déli-sor 25. Szaluk Károlyné Papp Juliánna Léti-ut 12. László-falvi Dávid Nándorné Szegedi Róza X. ker. szülész-nő, Böszörményi-ut 8. Sztraka Jánosné Szabó Zsuzsanna Vendég-u. 75. Özv. Sztrakonyczki Gézané Jursa Juszina Tégláskert, Léti-ut 72. Schmiedt Györgyné Barta Eszter Márton Kálmán-u. 2. Özv. Takács Jánosné Szabó Erzsébet átkosföldi Geréb-telep 15. Özv. Tajti Istvánné Bálint Karolin Vigkedvő Mihály-u. 261. Tóth Józsefné Kupai Eszter Homok-u. 64. Tóvicsi Gáborné Arany Zsuzsanna XI. ker. szülész-nő, Böszörményi-ut 39. Varga Ferenczné Pástyán Zsófia Bába-képezde. Varga Józsefné Weszelovszky Etel Csapó-u. 70. Vedres Istvánné Pető Juliánna Csapó-u. 59. Vékony Lajosné Dalmi Juliánna Geréb-telep, Király-u. 27. Vértési Györgyné Nagy Juliánna Homokkert, Szabó Kálmán-utca 8. Veszprémi Józsefné Nagy Eszter Nagy József-telep 26. Vida Ferenczné Erdélyi Sára Bánk 102. Vincze Jánosné Kovács Sára Nap-utca 18.

V. Igazságügyi osztály.

Debreczeni kir. ítélőtábla.

Elnök Igyártó Sándor, tanácselnök Weér György, dr. Pajor Kálmán, bírák Deák Ferencz, Kolbenhayer Kálmán, Pápolczy Lajos, Czébel Gusztáv, dr. Matolay Gábor, Kelemen Ernő, Szoboszlai Sándor, Budaházy Zoltán, dr. Oláh Miklós, Várady Sándor, Szabó József, Pavletits Béla, Szarukán Zoltán, dr. Réczey Sándor, Fekete Gedeon, Tóth Aurél, Czippó György, dr. Gulácsy Pál; elnöki titkár dr. Hangel Károly, tanácsjegyzői szolgál: tra berendelt járáshíró dr. Kerekes István, tanácsjegyzői szolgálatra berendelt törvényszéki jegyzők: Cseresznyés Zoltán, Kun Elemér, Balogh István, dr. Liska Károly és Templich Jakab; segédhivataligazgató Hetey Márton; irodatisztek: Jezer-nyczky János, Nagy Antal, Ferenczy Gyula, Előtte Albert, Mátrai Imre; írnokok Makádi Lajos, Szeghy Sándor; írógépkezelők: Gévy Gizella, Mátrai Gizella.

Debreczeni kir. főügyészség.

Királyi főügyész dr. Átányi József, kir. főügyész helyettes Jeney László, berendelt ügyész Fehér Kálmán, irodatiszt Széki Ákos, írnok Antal Miklós.

Debreczeni kir. törvényszék.

Elnök dr. Kesserű Lajos; bírák: Hoffmann József (táblabírói cím és jelleg), Hubert Ottó tanácselnök, Boiváry J. Lajos, Benkő Lajos, Kondor Zsigmond, Ujfaluzy József, Daróczi József, Nagy Kálmán, dr. Debreczeni Barna, dr. Dávid István, Oláh Lajos, Soltész Endre, dr. Balogh Béla, dr. Fekete Jenő, dr. Tomcsányi László és

Szép László albiró; jegyzők: Fülöp Károly, dr. Sáfár László, Trassy András, dr. Agárdy Jenő, dr. Stépán Sándor, H. Nagy Jenő dr., Aczél Jenő dr. v.-bíró-segéd; joggyakor-nokok: Hetey István, Sinka Gyula, dr. Hegedűs Miklós, dr. Julow Jenő, dr. Auerbach Miklós, Csuka L. Zoltán, dr. Csath Kálmán, dr. Kovács Béla, dr. Liedermann Jenő, dr. Molnár István, dr. Kovács Elemér; irodaigazgató Hetey Károly; irodatisztek Brebán Gyula, Kemény Béla, Görgey Alajos, Pusztai József, Debreczeni József, Sarkady Sándor; írnokok Rosenberg Soma, Kiss Károly; törvényszéki orvos Horváth Arthur; tolmácsok dr. Ujlaki Hugó, dr. Spitz Lipót, dr. Kuthi Sándor; írásszakértők Szűcs Kálmán, Bodnár Géza; mezőgazdasági szak-értők Udvarhelyi Géza és Király József; építkezési szakértők Beóthy Ali és Balogh Kálmán (Budapest); szolgák Papp János, Miszti Károly, Juhász József, Orbán And-rás, Tóth József, Balogh József; kézbesítő szolgák Szilágyi Mihály, Répánszky Károly, Boros Gábor, Juhász József.

Kir. ügyészség.

Királyi ügyész Gáthy Bálint, dr. Ferenczy Tibor, Fehér Kálmán; alügyész Mező Sándor; irodatiszt Mátrai Gábor; fogházfőigyező Szepessy Károly; fogházlelkész Úray Sándor; fogházorvostesterek Szathmáry József, Gáspár János, Papp Péter; fogházőrök Pók Mátyás, Zsákal István, Rácz György, Papp Péter, Hari Lajos, Turi Mihály, Kasu Gábor, Ló-rincz József, Siket Lajos, Szathmári József, Kiss Ferencz, Kiss Antal, Ulveczki András, Bokor József, Juhász Ferencz, Vajda József, Bihari József, Kolozsvári János, Fejes János.

Debreczeni kir. járáshírság.

Járáshírók: Öreg Béla, Kókay Lajos, Bay Ádám, dr. Jankovich Jenő, Rézler Ervin, Kubinyi Albert, Szőgyéni Gyula, Baconszky Ödön, lovag Berks Lajos; jegyzők dr. Kesső Géza, dr. Hajnal Ernő, dr. Bertók Géza; joggyakornokok dr. Szűcs Kálmán, dr. Markovits Lajos, dr. Margócsy Géza. Telekkönyvvezetők Bányász Zsigmond, Barta Simon; Bozók János; irodatisztok Nagy Károly, Balogh Agoston, Glosz Károly, Molnár Lajos, Moskovits Mór, Csaykovits Gyula; írnokok Bíró János, Laczkó Géza, Sztrányai Miklós, Bérassy Mihály, — — —; szolgák Fegyverneki Antal, Nagy József.

Betétszerkesztés.

Bíró Kondor László, Dávid Samu. Tk-vezető: Pellionis Béla, Pataky Sándor.

Bíróági végrehajtók.

Oláh Géza József kir. herceg-utca 12. Gáll Vilmos, Lőrincz Endre, Tihanyi Vilmos.

Püspökladányi kir. járáshírság.

Járáshíró dr. Tikos Gyula; albíró dr. Menyhart János; jegyző Szeiber Dezső; telekkönyvvezető — — —; írnokok Bukvich Szaniszló, Konrád Emil, Barabás Gusztáv. Végrehajtó Hajduszooszóló.

Dereeskei kir. járáshírság.

Járáshírók Fürt Imre, Szabó József; telekkönyvvezető Eperjessy Albert; írnokok Kis Ernő; bírósági végrehajtó Margitai Gyula.

Hajduszooszóló kir. járáshírság.

Járáshírók Gerstner Miksa, Péterffy Pál; jegyző Domokos Jenő; telekkönyvvezető Gyárfás Imre; irodatiszt Tóth Sándor, Oláh János; írnok — — —; végrehajtó Pál Ferencz.

Hajduböszörményi kir. járáshírság.

Járáshírók Árvay Géza, Csabay Antal, Papp István, Halasi Andor; jegyző dr. Dénes Dezső; telekkönyvvezető Molnár Sándor; irodatisztok Munkácsy Lajos, Székely Péter, Győrfy Béla, Máriássy Zoltán; írnok Jakubinyi József; végrehajtó Kopácsk Aurél.

Hajdunászi kir. járáshírság.

Kir. járáshírók Szabó Bertalan, Szabó József; jegyző Sipos Ferencz; telekkönyvvezető Zentai Gyula; irodatiszt Borus Ferencz; írnok Buday József és Soós Sámuel; végrehajtó Szűk Jenő.

A debreczeni kir. közjegyzői kamara.

Elnöki állás nincs betöltve. Elnök helyettes és titkár dr. Galánffy János debreczeni kir. közjegyző. Pénztárnok nemes-tóthi Szabó Antal nagykirályi kir. köz-

jegyző, választmányi rendes tagok a titkár és pénztárnokon kívül Zrumetzky Béla kir. tan., szolnoki kir. közjegyző, dr. Orley György nagyvárad kir. közjegyző. Választmányi póttag Padrah Sándor hajduszooszóló kir. közjegyző; másik póttagok üres; kamarai segédtitkár dr. Szojori Nagy Sándor.

A kamara hivatalos helyisége Debreczen, Szent-Anna-utca 7. sz.

A kamara hatásköre kiterjed a debreczeni, máramaroszigeti, nagyvárad, nyíregyházi, szatmárnémeti, szolnoki és zilahi kir. törvényszékek területére és összesen 45 közjegyzőséget foglal magában.

A debreczeni kir. közjegyzők.

Dr. Galánffy János, irodája: Szent Anna-utca 7. sz., lakása: Thaly Kálmán-u. 12. Helyettesei: Horváth Bálint nyug. kir. kuriai bíró és dr. Szojori Nagy Sándor. Dr. Lintner Sándor, irodája: Ferencz József-ut 46. sz., lakása: Péterfia-u. 21. Helyettese: dr. Czinder Jenő.

A debreczeni ügyvéd kamara.

Disz-ejnök: Márk Endre m. kir. udvari tanácsos. Elnök: Szilágyi Imre. Elnökhelyettes: dr. Kemény Mór. Titkár: dr. Kőrösi Kálmán. Pénztárnok: tanyogi dr. Szűcs Géza. Ügyész: dr. Juhász Nagy Sándor. Választmányi tagok: dr. Balázs Bertalan, dr. Járossy Sándor, dr. Deutsch Adolf, dr. Magoss György, dr. Freund Jenő, dr. Tervei Tamás, dr. Hegedűs Jenő, dr. Vigh Gyula. Választmányi póttagok: dr. Kőlcsey Sándor, dr. Szabó Ferencz, dr. Ruzsák István, dr. Vásárhelyi Zoltán. Irodatiszt: Horacek Rezső. Gépiro: Varga Sándor. Eljáró: Böcsi Sándor.

Debreczeni ügyvédek.

Dr. Ádor Dániel Kollégium, dr. Bacso Dezső József kir. herceg-u. 8., dr. Balázs Bertal. n Varga-u. 1., dr. Balogh Géza Ferencz József-ut 24., dr. Ballay Béla Kossuth-utca 11., Balogh Zsigmond Ferencz József-ut 26/a., dr. Barna László Batthyány-u. 2., dr. Barabás Béla Batthyány-u. 17., dr. Bay András Csapó-u. 21., dr. Berger Andor Széchenyi-u. 1/a., dr. Borzsoyay Jenő Csapó-utca 4., dr. Brüll Henrik Ferencz József-ut 26., beülési Buday Gyula Batthyány-u. 8., dr. Beregi József Külsővásártér 8., dr. Bárdos Jakab, Ferencz József-ut 9., dr. Csáthy Dezső Deák Ferencz-u. 9., dr. Czeglédy Mihály Varga-u. 3., dr. Darvas György József kir. herceg-u. 1., Des Combes Henrik Kossuth-utca 11., dr. Dóczy Emil Jókai-utca 4., dr. Deák Sándor Miklós-u. 21., dr. Eisler Mór Miklós-u. 1., dr. Elek Dezső Verbőczy-utca 2., dr. Ember Ernő Péterfia-utca 39., dr. Erdős József Egyház-tér 9., dr. Farkas Ignác Arany János-u. 1., dr. Fehér Mór Hatvan-u. 1., dr. Fejér Ferencz Simonffy-u. 2., dr. Fuchs Ignác Hunyady-u. 5., dr. Freund Jenő Ferencz József-ut 70., dr. Fülöp Miklós Hunyadi-utca 17—19., dr. Fülöp

Ödön Arany János-u. 2., dr. Fenyves Ignác József kir. herceg-u. 41., dr. Fényes Jenő Ferenc József-ut 71., dr. Gulyás József Hunyadi-u. 3., dr. Gábor Jenő Hunyadi-u. 24., dr. Gál Zoltán Verbőczy-u. 2., dr. Gelger Miklós Arany János-u. 2., dr. Gerő Miklós Ferenc József-ut 77., dr. Gévay Béla Szent-Anna-utca 11., dr. Goldmann Armin Ferenc József-ut 77., dr. Gutfreund Sámuel Ferenc József-ut 87., dr. Gyöngy Jenő Ferenc József-ut 70., dr. Govov Lajos Ferenc József-ut 71., dr. Harsányi Miklós Péterfia-utca 18., dr. Hegedüs Loránt Simonffy-u. 2/a., dr. Hegedüs Jenő Ferenc József-ut 16., dr. Hegedüs Béla Csapó-utca 26., dr. Helferschohn József Péterfia-u. 30., dr. Hódy Béla Ferenc József-ut 77., dr. Horog Pál Csapó-u. 21., dr. Horvát Sándor Arany János-u. 2., dr. Horvát Jenő Széchenyi-u. 19., dr. Irinyi István Arany János-u. 4., Illés Gyula Csapó-u. 39., dr. Jakabovits Imre Széchenyi-u. 39., dr. Jakabovits József Széchenyi-u. 39., dr. Jóna Kálmán Batthyány-u. 17., Juhász Ignác Kossuth-u. 36., dr. Juhász Nagy Sándor Kossuth-u. 55., dr. Jasnádi Károly Endre Kossuth-u. 9., dr. Károly Samu Hunyadi-u. 24., dr. Kemény Mór Ferenc József-ut 34., dr. Kemény Viktor Ferenc József-ut 34., dr. K. Kiss József Ferenc József-ut 26., dr. Kocsár Gábor Szent-Anna-u. 8., dr. Kölcsey Sándor Ferenc József-ut 59., dr. Komlóssy Imre Szent-Anna-u. 5., dr. Kovács Ferenc Hűvelyes-u. 9., dr. Kovács József Verbőczy-u. 2., dr. Körösi Kálmán Köllögum., dr. Kun Mihály Verbőczy-utca 6., dr. Kuthi Sándor Kossuth-u. 8., dr. Kiss Sándor Ferenc József-ut 31., dr. Kertész István Egyházi bérpalota, Fűvészkert-utca, I. em., 22. ajtó, dr. Kováts Jenő Batthyány-utca 3., dr. Kun Miklós Verbőczy-u. 2., dr. Kulán Imre Ferenc József-ut 71., dr. Karsai Sándor Ferenc József-ut 63., dr. Lengyel Zoltán József kir. herceg-u. 6., dr. Lippe Zsigmond Ferenc József-ut 30., dr. Löffkovits Márton Ferenc József-ut 58., dr. Lechner József Ferenc József-ut 77., dr. Ludmánya János Verbőczy-u. 12., dr. Liedermann Henrik Ferenc József-ut 53., dr. Lengyel Béla Csapó-utca 4., dr. Magos György Rákóczi-u. 25., dr. Magyar Simon Király-u. 4., Márton Imre Ferenc József-ut 44., dr. Márton Kálmán Ferenc József-ut 44., dr. Maugner Artur Király-u. 4., dr. Miklós Armin Hunyadi-u. 10., dr. Moskovits Jenő Varga-u. 1., dr. Markovics Elemér Egyház-ter 11., Vályi Nagy Gusztáv Darabos-u. 57., dr. Nagy István Ferenc József-ut 89., dr. Nagy Kálmán Hatvan-u. 1., dr. Nagy Lajos Darabos-u. 1., dr. Nagy Sándor Batthyány-u. 13., beregi Nagy Sándor Ferenc József-ut 40., dr. Nagy Zoltán József kir. herceg-u. 12., dr. Nyíri Ernő Ferenc József-ut 28., dr. Olchváry László Batthyány-u. 14., dr. Pénzes Miklós Ferenc József-ut 54.,

dr. Polgár Dániel Ferenc József-ut 42., dr. Pécsi Sándor Ferenc József-ut 41., dr. Révi Nándor Verbőczy-u. 2., dr. Reke Kálmán Verbőczy-u. 12., dr. Révész Géza Ferenc József-ut 58., Dr. Rásó Sándor Verbőczy-u. 12., dr. Ruzsika István Ferenc József-ut 24., dr. Schwarz Arthur Deák Ferenc-u. 11., dr. Sebők Ernő Arany János-utca 2., Simonffy István Péterfia-utca 18., dr. Sebestyén Lipót Ferenc József-ut 49., dr. Szabó Artur Hatvan-u. 34., dr. Szikszói Szabó László Kossuth-u. 29., dr. Szabó Ferenc József kir. herceg-utca 3., dr. Szalay Zoltán Ferenc József-ut 77., dr. Szentiványi Dezső Fűvészkert-utca 8., Szilágyi Bálint Hatvan-utca 30., Szilágyi Imre Csapó-utca 4., dr. Szilágyi Imre Csapó-utca 4., dr. Szöllös Dezső Ferenc József-ut 59., dr. Szűcs Andor József kir. herceg-u. 14., dr. Szűcs Géza Széchenyi-u. 14., dr. Szilágyi Dezső Deák Ferenc-u. 13., dr. Szántó Dezső Hatvan-u. 1/b., dr. Terestényi István Verbőczy-u. 6., dr. Tervey Tamás Kossuth-utca 30., dr. Tóth János Hűvelyes-u. 10., dr. Tóds János Péterfia-u. 31., dr. Tyroler Oszkár Verbőczy-u. 2., dr. Ujlaki Hugó Ferenc József-ut 83., Ujvári István József kir. herceg-u. 4., dr. Unger József Hunyadi-utca 5., Unger Gusztáv Hunyadi-u. 5., dr. Udényi Nándor Szent-Anna-u. 9., Vadon Sándor Deák Ferenc-u. 15., dr. Varga Imre Csapó-u. 17., dr. Varga Kálmán Ferenc József-ut 10., dr. Varga Lajos Ferenc József-ut 52., dr. Vársárhelyi Zoltán Ferenc József-ut 22-24., dr. Veress Sándor Sas-utca 3., dr. Vitéz József Deák Ferenc-utca 15., dr. Welsz Aladár Simonffy-u. 42., dr. Weinberger Sándor József kir. herceg-u. 10.

Hajdumegyei ügyvédek.

Balmazújváros: dr. Fischer Ignác. H. bősömény: dr. Burger Menyhért, Kálmán Lajos, dr. Kovács Márton, dr. Kozma Imre, dr. Kövér Gábor, dr. Kutassy Sándor, dr. Lédig Jenő, dr. Löwinger Armin, Major Gyula, Paksy Károly, Ujv. Szabó Lajos, dr. Széll Gábor, Szikes Endre, dr. Uzonyi György. Hajdudorog: dr. Darvas Aladár, dr. Loóg Béla, dr. Szabó Géza, dr. Szer-vánszky Imre. Hajdubadházy: dr. hetel Bakó Béla Gábor, dr. Hadházy Zsigmond, dr. Vesz-prény Zoltán. Hajdunánás: dr. Berencsy Gyula, Berencsy János, dr. Berencsy János, dr. Csobányi András, dr. Csuka Lajos, dr. Hajdu Henrik, dr. Pörkolab Sándor, dr. Szűcs László Lajos. Hajduszoboszló: dr. Dajka Ambrus, Hetey Ignác, dr. László Endre, dr. Malatinszky József, dr. Ungár József, dr. Malatinszky Zoltán. Püspök-ladány: Belováry Lajos, dr. Blum Sámuel, dr. Eötvös Dezső, dr. Kéry Lajos, Klecska Mór.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézet, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület)
Elvállal hullaszállásokat, ezekenkívül bármely helyről (ha szűke-ről is) barcov. Temetésrendezéseket a leggyorsabbított, a leg-magasabb kiváltságoknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendezések ejeit is elfogadjatnak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60, szám.

Országos ügyvédszövetség debreczeni osztálya.

Elnök: dr. Balázs Bertalan; alelnök: dr. Tervev Tamás; titkár: dr. Kuthi Sándor; pénztáros: dr. Magyar Simon; ügyész: dr. Hegedűs Jenő.

Erdélyi Magyar közművelődési egyeslet (EMKE) debreczeni fiókja.

Alelnökök Kovács József, Weszprémy Zoltán, titkár Márk Endre udv. tan., polgármester; pénztárnok —; jegyző —; alapító választmányi tagok: Balmazújváros képviselőtében Györfi István, Beszterczey Károlyné; debreczeni felolvasó kör képviselőtében dr. Bakonyi Samu; debreczeni függetlenségi kör képviselőtében dr. Kocsár Gábor; debreczeni ref. egyház, debreczeni ipar és keresk. bank, debreczeni kaszinó, debreczeni magy. kir. illeték kizsábasí tisztv. képviselőtében Medgyessy Ferenc; debreczeni nőegylet képviselőtében Fráter Erzsébet; Debreczeni Első Takarékpénztár, gróf Degenfeld Gusztávné, gróf Degenfeld József, hajduböszörményi takarékpénztár, István-gőzmalom társulat, Kaba város. Hajdunánási takarékpénztár, Hajdusámonson község, Cece község, Egyek község, Hajduböszörmény város képviselőtében dr. Losonczy Álmós kir. tanácsos; Hajduszentpál város képviselőtében dr. Czeglédy Mihály; Mikepércs község képviselőtében Papp Imre; Alsószabolcs-hajdúvidéki tanítóegyesület képviselőtében Simon Károly; Hajdúvámospercs község képviselőtében Kohutovics János, Zimmermann Gyula; Hajdudorog város képviselőtében Márk Endre udv. tanácsos, polgármester; debreczeni ág. ev. egyház képviselőtében Weszter István; Debreczeni Kereskedő-Társulat, Hajduszentpál Takarékpénztár képviselőtében Hetényi Lipót; debreczeni pénzér.-egylet, debreczeni ügyvédi kamara, dr. Balkányi Miklósné, Vecsey Viktor; Debreczen szabad kir. város képviselőtében —; Debreczeni dal-egylet képviselőtében dr. Magoss György, Kardos László. Választott választmányi tagok, nők, helybeliek: Kaszanyitzky Endréné, dr. Popper Alajosné, Huzly Lujza, özv. Joó Istvánné, dr. Kola Jánosné, Czákó Zsigmondné, Varga Ferenczné, dr. Losonczy Álmós, Bernáth Elemérné, Simonffy Béláné, Iggyártó Sándorné; — férfiak: Békassy László, Géresi Kálmán, — — — Fischbein Ignác, Serly Ede, Csúrka István, K. Tóth Kálmán, — — — Debreczeni Lajos, Donogán István, dr. Czeglédy Mihály, Kernhoffer József, Dobozsák Sándor, Dóczy Emil, Komlóssy Dezső, Miskolczy Jenő, Szent-Királyi Tivadar; nők, vidékiek: Fogthúy Jánosné, Nábrácsky Istvánné, Szöllősy Imréné, Ujváry Odénné, Szekes Endréné; férfiak: Csóhány László Hajdunánás, Nábrácsky István Náduddvar, Padrah Sándor, Szoboszló, Paksy Károly Hajduböszörmény, Dávidházy János Kaba, ifj. Csapó István Páldas, Somossy Béla Hajduböszörmény, Ványi Lajos Páldas, Illyés Endre Balmazújváros, Kiss Ferenc Debreczen.

Magyar védő-egyesület debreczeni fiókja.

Védők: Weszprémy Zoltán, Kovács József. Diszelnökök a növegyetek elnökei: Fráter Erzsébet, Balkányi Miklósné, Géresi Kálmán. Elnökök: dr. Magoss Györgyné, Székely Ferenczné, Sesztina Jenőné. Alelnökök: dr. Lőfkovits Márton, ifj. Kardos László. Titkár Nagy József. Pénztáros Gábor Dezső. Szaktudósítók: Somossy László, Biczó Gyula, Piross Béla, Bárdos Géza, Pogány Armin. Az elnökséget minden működésében készségesen támogatja az 50 tagu választmány.

Városi muzeum.

Igazgató Lőfkovits Arthur, a Ferenc József-rend lovagja. Muzeumbírók: Zoltai Lajos, tb. igazgató, dr. Ecsedi István tanár, Szolga Rácz Sándor. A muzeumi bizottság: agjál hivatalból: elnök dr. Csűrös Ferenc közművelődésügyi tanácsnok, dr. Magoss György t. ügyész, Kondor Kálmán főszámvéve, Aczél Géza főmérnök, Koncz Ákos főlevéltárnok. A törvényhatósági bizottság részéről: Csúrka István, dr. Ferenczy Gyula, Kertész János, Komlóssy Dezső, dr. Lőfkovits Márton, Sesztina Jenő, Török Péter tanár, dr. Tüdös János országgyűlési képviselő, Uhlarik Béla. Szakértő és érdeklődők közül: dr. Boldizsár Kálmán, Keleti Izsó, Könyves Tóth Kálmán, Pálffy József, dr. Papp Károly, Sárvary Lőrincz, dr. ifj. Szilágyi Imre, dr. Szabó Márton.

Debreczeni Szabad Iskola-Egyesület.

Czélja: az iskolán kívüli szabad oktatásnak Debreczenben és esetleg környékén való szervezése. E célból népszerű tudományos előadásokat, ismeretterjesztő tudományos vagy gyakorlati kurzusokat rendez, népszerű hangversenyeket tart, gyermekek részére szórakoztató előadásokat ad, az analfabéták írni-olvasni tanítását teljesíti stb. Az egyesület alapszabályait a belügyminiszter 1914 júliusban láttaozta. Az egyesület pártolói tagjai évi 2 koronát fizetnek s ezért jegyeik felmutatása mellett ingyen látogathatják az előadásokat. A Szabad Iskola-Egyesület elnöke dr. Kenézy Gyula udvari tanácsos, egyetemi tanár, bábképző-intézeti igazgató, ügyvezető-igazgatója dr. Kovács Gábor egyetemi nyilv. rendes tanár (Simonffy-utca 7., I. emelet). Titkárai: László Béla felső kereskedelmi iskolai tanár, dr. Vág Sándor, főreáliskolai tanár, dr. Szekes Zsigmond, orvos és Hatvani József ref. tanító. Pénztárosa Bárdos Géza a debreczeni Kereskedő-Társulat főtitkára. A Szabad Iskola-Egyesület előadásainak helye ideiglenesen az Ipartestület diszterme (Simonffy-utca 1/c. szám. II. emelet). A Szabad Iskola-Egyesület Debreczen szab. kir. város és a Csokonai-kör évi állandó segéllyel támogatja. Előadott az Országos Szabadoktatási Tanács, az analfabéták oktatását pedig az Országos Közművelődési Tanács részesíti tiszteletdíjban.

Csokonai-kör.

Alakult 1890-ben. Egyleti helyiség Hatvan-utca 23.
Csokonai-ház

Elnök: Géresi Kálmán. Alelnökök: dr. Tüdös János és dr. Kenézy Gyula. Főtitkár Szávay Gyula. Titkár dr. Kárdos Albert. Ügyész dr. Körösi Kálmán. Pénztáros dr. Tóth Emil. Számvizsgálók: Bárdos Géza, Bodnár Géza, Mihalovits Jenő. Választmányi tagok: Aczél Géza, Bakoss Tihor, dr. Bakonyi Samu, dr. Baltazar Dezső, dr. Bernolák Nándor, dr. Boldisár Kálmán, Csúrka István, dr. Csűrös Ferencz, Cipzot György, dr. Darkó Jenő, Dicsőfi József, Dóczy Imre, dr. Dóczy Emil, dr. Ferenczy Gyula, dr. Gál Zoltán, dr. Gulyás István, Jánosi Zoltán, dr. Kardos Samu, Kiss Ferencz, dr. R. Kiss István, Komlóssy Dezső, dr. Kovács Gábor, Kovács József, dr. Kun Béla, dr. Kutli Sándor, dr. Lóky Béla, Lőfkovits Arthur, Márk Endre, dr. Mitrovics Gyula, Möriz Pál, Nagy Vilmos, P. Nagy Zoltán, Oláh Gábor, dr. Pap Károly, Pápay János, Pálffy József, Sárváry Lőrincz, Sinka Sándor, S. Szabó József, dr. Szántó Sámuel, Szathmáry Zoltán, K. Tóth Kálmán, dr. Tüdös Kálmán, Zivuska Andor, Zoltai Lajos. Ideiglenes eljárási Fázekas Lajosné.

**A Debreczeni Néptudós.
Városháza.**

Elnök: dr. Fejér Ferencz ügyvéd; alelnökök Márk Endre udvari tanácsos, polgármester és Nagy József pénzügyigazgató. Titkár: dr. Kovács József gazdasági akadémia. Pénztáros: Mayer Béla. Irodavezető: Mátrai Imre.

Debreczeni Zenekedvelők Köre.

Elnök: Simonffy Emil. Alelnökök: Berger Mórné, May Andor. Titkár: dr. Sebestyén Lipót. Pénztárnok: Kövy Lajos. Ellenőr Mihalovits Jenő. Gazda: Piribauer Ferencz. Ügyész: Márton Imre. Választmányi tagok: Aufricht Vilmosné, dr. Baltazar Dezső, Fráter Erzsébet, Havas Gáborné, Jakuts István, dr. Kenézy Gyula, Kolbenhayer Kálmán, Kollwintz Rezső, dr. Kovács Gábor, Kövy Lajos, Kövy Lajosné, dr. Láng Sándorné, özv. Lederer Louise, dr. Lóky Béla, dr. Magoss Györgyné, Márton Imre, Mihalovits Jenő, Nádasdy Alajos, Pálffy József, Piribauer Ferencz, Sárváry Lőrincz, Simonffy Lóna, dr. Szenes Zsigmond, Werlin Sándorné, dr. Tüdös Kálmán, dr. Ujfalussy Géza. Számvizsgáló-bizottság: Komlóssy Dezső, Gaszner Géza.

Debreczeni Filharmonia-Társaság.

Elnök: Weszprémy Zoltán. Alelnökök: Szilágyi Imre, Márk Endre. Igazgató: P. Nagy Zoltán. Titkár: Toroczky Oswald.

Ügyész: betöltetlen. Gazda: Nyáry Béla. Jegyzők: dr. Jóna Kálmán, Fűrey F. Gusztáv. Pénztáros: Csáthy Kálmán. A választmány tagjai: dr. Magoss Györgyné, Aufricht Vilmosné, Wolff Jánosné, dr. Szász Adolfné, Márk Endréné, dr. Csáky Zsigmondné, Fürst Ödönne, Konez Aurélné, P. Nagy Zoltánné, dr. Szűcs Gézáné, Horváth Bálintné, dr. Haendel Vilmosné, Kontsek Gézáné, Karay Sándorné, Marschalkó Gusztávné, Mihalovits Jenőné, Sass Béláné, Rottler Béláné, Sesztina Jenőné, dr. Kenézy Gyula, dr. Galánffy János, Sesztina Jenő, dr. Kovács Gábor, dr. Fráter Imre, dr. Winkler Jenő, dr. Szántó Sámuel, Heynke Oszkár, Aufricht Vilmos, dr. Baltazar Dezső, Bárdos Géza, dr. Brunner Lajos, dr. Kardos Endre, dr. Lóky Béla, dr. Matolay Gábor, dr. Petzkó Ernő, Rottler Béla, dr. Sányi László, dr. Szell Kálmán, dr. Szilágyi Imre, dr. Tüdös Kálmán, Mándy Bertalan. Számvizsgálók: Pappler Pál, Zöld József.

Műpartoló-egyesület.

Elnök Weszprémy Zoltán, alelnökök Sárváry Lőrincz és dr. Magoss György, igazgató Bakoss Tihor, műtáros Pálffy József, iparművészeti ügyvezető Toroczky Oswald, ügyész dr. Dóczy Emil, pénztárnok Kubek Sándor, titkár dr. Péntes Miklós, titkár-helyettes Nagy József, számvizsgálók Bodnár Géza, dr. Kovács József; művésztagok az igazgatón és műtárnokon kívül: Bartók Margit, Bors Károly, Borsos József, Csikos Antika, Csűrös Béla, Dávidházy Kálmán, Dienes János, Gyöngyössi Viktor, Hajdu Béla, Konez Györgyi, Lesinszky Kornél, Pavlovits Károly, Somogyi Sándor, Toroczky Oswald; választmányi tagok: Aczél Géza, Bárdos Géza, Csanak János, Darkó Jenő, Fürst Ödön, Kaszanyitzky Andor, dr. Kenézy Gyula, Konez Dezső, dr. Kovács József, Lőfkovits Arthur, dr. Lőfkovits Márton, Márk Endre, Mihalovits Jenő, dr. Mitrovics Gyula, Nagy József, dr. Nagy Vilmos, dr. Pápay József, dr. Papp Gyula, Könyves Tóth Mihály, dr. Tüdös Kálmán, dr. Tüdös János, Váradi Géza, Weer Antal és Zoltai Lajos.

A hajdúmegyei tankerületi tanítók „Gönczy-egyesülete”.

Elnök Csúrka István, alelnök Simon Károly és Dobó Sándor, titkár Polster Adolf, jegyzők Elefánty Sándor, másik jegyzői állás betöltetlen, pénztárnok Hatvani József (lakik iskolai iskola); muzeumőr és könyvtárnok: betöltetlen.

Városi színházi bizottság.

Elnök Márk Endre udv. tanácsos, polgármester, helyettes elnök Csóka Sámuel főjegyző, jegyző dr. Tatay Zoltán; választott tagok: Domahidy Elemér, Jánosi Zoltán,

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület). Elvált halottszállításokat, exhumálást bármely helyről (haracter-ről is) bírvoja. Temetkezéseihez a leggyorsabbított, a legmagasabb kiválalmnak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjeli is elfogadtnak. — Telefon szám: nappal 103, éjjeli 96. szám.

dr. Sz. Szabó László, Szent-Királyi Tivadar, dr. Freund Jenő, Tóth István, dr. Fráter Imre, Muraközy László, Lőfkovits Arthur, Komlóssy Dezső, dr. Tüdös János, Kernhoffer József, Csúrka István, Uhlarik Béla, dr. Kenézy Gyula. Hivataltól tagok: dr. Tóth Emil tanácsnok, Rostás István, dr. Csűrös Ferencz, dr. Magoss György, dr. Tüdös Kálmán, Aczél Géza.

Debreczeni színtársulat.

Ügyvezetőség: Mezey Béla igazgató, Heltay Jenő titkár, Royák Nándor és Mályi K. karnagy, Poprády Árpád, sugó, Előadó személynél: Arday Árpád, Árkosi Olga, Bálint Béla, Borosnyai Károly, Dormanann Andor, Dormanann, Dormanann Juczi, Egyed Lenke, Fenyő Ilona, Ferenczy Lajos, Gálffy Kálmán, Görög Olga, Heltay Jenő, Horváth Kálmán, Horváth Nusi, Horváth Miczi, Horváth Ilona, Kassay Károly, Kassayné, Kemény Lajos, Keményné, Kovács Imre, K. Szűcs Irén, Kolozsvári Albert, Lévi Pál, Madas István, Mezey Béla, Mályi K., Rettheghy Margit, Royák Nándor, Thuróczy Gyula, Sáfár Sándor, Sárközy Blanka, Szakáts Árpád, Székely Gyuláné, Solyom Janka, Várnay László, Poprády Árpád, Zách Teréz. Műszaki személyzet: Gyöngyössi Viktor színházgazda és díszletfestő, Tóth János gépészmester és fővilágosító, Szell András díszmester 12 díszítővel, Somogyi Sándor színorpadmester, Horváth Ferencz raktárnok 2 segédével, Petrisny József fődrósz, Tarródy Károly szertáros 2 segédével.

Debreczeni hírlapirodalom.

Debreczeni Független Újság, felelős szerkesztő Hegedűs Loránt dr., lap tulajdonos Hoffmann és Kronovitz. Debreczeni Újság, felelős szerkesztő és lap tulajdonos Tíán Gyula. A Hírlap, felelős szerkesztő és lap tulajdonos Székely Imre. Debreczeni Protestáns Lap, felelős szerkesztő Erdős Károly. Lelkészegyesület, felelős szerkesztő dr. Lencz Géza. Debreczeni Gazdasági Lapok, felelős szerkesztő Rácz Lajos gazdasági egyesületi titkár, lap tulajdonos a „Debreczeni Gazdasági Egyesület”. Hajdu vármegye Hivatalos Lapja, felelős szerkesztő dr. Csíra Endre. Hajdusági Művész, a Hajdumegyei Művészegylet házonként megjelenő szakközleménye, szerkesztője Vásárhelyi Zoltán. „Közlöny”, a magyarországi református theológiák ifjúságának hivatalos lapja, szerkesztő Nemes István. Debreczeni Közlöny, főszerkesztő dr. Csűrös Ferencz, felelős szerkesztő Szathmáry Zoltán. „Vasárnap”, felelős szerkesztő Uray Sándor, kiadó Hoffmann és Kronovitz.

Magyar szent korona országai vöröskereszt-egylete.

Vöröskereszt elnökség és választmány: Elnökök: Márk Endre, Domahidy Elemér. Alelnökök: Komlóssy Dezső, Fráter Erzsébet. Titkár: dr. Petzkó Ernő. Jegyző: dr. Tattay Zoltán. Pénztárnok: Somossy László. Tudósító: Szabó Kálmán. Számvizsgálók: Wilhelms Emil, Gaszner Géza, Békés Lajos.

Főorvos: dr. Tüdös Kálmán. Főorvos helyettes: dr. Szász Adolf. Egyleti megbízott: Koszorus Ferencz örnagy. A vöröskereszt-kórház főorvosa: dr. Láng Sándor. A vöröskereszt kórház gondnoka: Pápai János. Választmány: dr. Baltazár Dezső, dr. Bruckner Ernő, Domahidy Elemér, dr. Freund Jenő, Gróf Ferencz, Kardos László, Kazinczy Gábor, dr. Kenézy Gyula, Kernhoffer József, dr. Kun Béla, dr. Magoss György, dr. Láng Sándor, Lőfkovits Arthur, Sesztina Jenő, Szent-Királyi Tivadar, Szántó Győző, dr. Tüdös János, dr. K. Tóth Mihály, Rauch Árpád, Than Gyula, Uhlarik Béla, dr. Varga Elemér, Verzár Kálmán. Női választmány: dr. Baltazár Dezsőné, dr. Balkányi Miklósné, Berger Mórné, Bosznay Istvánné, Bészler Károlyné, Csanak Józsefné, Füst Ödönné, Kazinczy Gáborné, Kesseru Lajosné, özv. Vértessy Lajosné, Kolbenhayer Kálmánné, dr. Kovács Gáborné, dr. Láng Sándorné, Ledererné Fischbein Luise, Lestván Adorjáné, Geiger Simonné, Karai Sándorné, Márk Endrené, dr. Petzkó Ernőné, Rauch Árpádné, Sass Béláné, Sesztina Jenőné, Steinfeld Mihályné, Szathmári Elemérné, dr. Tüdös Jánosné, Uhlarik Béláné, özv. Varga Ferenczné, Weer Györgyné.

Debreczeni tisztv. össegélyező-egyesülete.

Díszelnök gróf Degenfeld József nyugalmazott főispán; elnök Miskolczy Jenő; alelnök Nagy József; igazgató — — —; jogtanácsos dr. Kun Mihály; pénztárnok Pápai János; titkár Varga Károly; könyvelő Nyilassy Károly; igazgatósági tagok: Budaházy Ödön, dr. Dóczy Emil, Konecz Aurél, Lenchés István, Medgyesy Ferencz, Papp Lajos, dr. K. Szalay Béla, Bárdos Géza, Karsinczy László, Deckert József, Fábán Lajos Mór, Sztankay Farkas Béla; felügyelőbizottsági tagok: Csáth Zsigmond, Handtel Vilmos; póttag Czeglédy Kálmán.

A debreczeni jótékony nőegylet.

Elnök Fráter Erzsébet, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa; alelnökök: özv. dr. Erdős Lajosné, Sass Béláné, Berger Mórné; igazgató Szele György; tb. titkár S. Szabó József; titkár Gáspár Albert; pénztáros tunyogi Szűcs Kálmán; ellenőr Varga Pál; jogtanácsos — — —; ügyész dr. Olchváry László; orvos dr. Fráter Imre; tb. alelnökök: komlósi Komlóssy Arthurné, Szabó Kálmánné. Választmány névsora: dr. Balkányi Miklósné, Balogh Istvánné, Bodnár Gézané, dr. Baltazár Dezsőné, dr. Berger Adorné, Bosznay Istvánné, Bösözernyi Pálné, Budaházy Ödönné, özv. Brunner Edéné, dr. Czákó Zsigmondné, Debreczeni Jenőné, Des Combes Henrikné, Dicsőfi Józsefné, Domahidy Elemérné, Ferenczy Gyuláné, Füst Ödönné, dr. Galánffy Jánosné, Gálbory Sámuelné, Geiger Simonné, Géresi Kálmánné, özv. ifj. Gyarmathy Istvánné, Gyarmathy Istvánné, Horvay Robertné, János Zoltánné, özv. Jók Istvánné, Karai Sándorné, ifj. Kardos Lászlóné, Koszorus Ferenczné, Kolbenhayer

Kálmánné, Komlóssy Dezsőné, Keleti Izsóné, Kola Jánosné, Koncez Aurélné, Kovaliczky Antalné, dr. Kőrösi Kálmánné, Kubek Erzsébet, Leszkay Ferenczné, Lederer Luiza, Márk Endréné, dr. Magoss Györgyné, dr. Nagy Kálmánné, dr. Nagy Lajosné, Nagy Gáborné, P. Nagy Zoltánné, Ormódy Lajosné, dr. Oláh Miklósné, dr. Ozory Istvánné, dr. Papp Károlyné, dr. Pápay Józsefné, dr. Pelcző Ernőné, Pénczes Sándorné, Rácz Istvánné, Raachbauer Jenőné, Raach Árpádné, Rácz Sándorné, Rickl Piroksa, özv. Riesz Lipótné, Rottler Béláné, S. Szabó Józsefné, dr. Szabó Mihályné, özv. Szallár Ferenczné, dr. Szász Adófné, Szathmáry Mihályné, Szele Györgyné, Szunyogh Sándorné, Szutor Ferenczné, Szűcs Kálmánné, Szűcs Gézáné, Tikos Mária, dr. Tóby Istvánné, Szentmiklósi Tóth Béláné, Tóth Istvánné, K. Tóth Mihályné, dr. Tüdös Jánosné, dr. Tüdös Kálmánné, Uray Sándorné, özv. Vargáné Dalmy Teréz, özv. Wéher Sándorné, özv. Vértessy Lajosné.

Szent Erzsébet-nőegylet.

Diszelnök: özv. Tomanóczy Ferenczné; társelnök: — — —; alelnökök: Péchy Márta Fűhián Lajos Mórné, Grasselly Norbertné, Papler Ferenczné, özv. Tóth Ferenczné; igazgató: Gróh Ferenc; igazgató Lóky Béla; I. titkár: dr. Zalay János; II. titkár: Than Gyula; pénztáros: Pápai János; ellenőr Molnár Kálmán; választmányi tagok: Aczél Gézáné, Baróthy Béláné, Bárdos Gézáné, Benedek Lajosné, Berzöffy Vinczéné, Blattner Gyuláné, Bosznay Károlyné, Brokés Gyözőné, Brunner Edéné, Csanak Jenőné, Cseley Gyuláné, Czével Gusztávné, Czitó Károlyné, Daridal Etel, Domahidy Elemérné, Dömök Béláné, Dusa Józsefné, Emmer Istvánné, Félegyházy Jánosné, Flór Jánosné, Fráter Józsefné, Fürediné Halácsai Margit, dr. Gálbory Sámuelné, Hepke Oszkárné, dr. Horváth Arthurné, Horváth Györgyné, ifj. Horváth Jánosné, özv. Huber Ferenczné, özv. Hutiray Béláné, Jahlónczay Gizella, Kazinczy Gáborné, Killer Edéné, Kovács Kálmánné, dr. Kölcsey Sándorné, Kövy Lajosné, Kubay Alajosné, özv. Laczkó Károlyné, dr. Láng Sándorné, dr. Liszt Sándorné, Lovász Jánosné, Mayer Béláné, Mayer Jenőné, dr. Nagy Kálmánné, Ollinger Béláné, özv. Ordódyné Serly Izabella, Ottó Sándorné, Papp Jánosné, Popovics Gyuláné, Prichradny Henrikné, özv. Reviczky Józsefné, Rottler Béláné, özv. Rudolfi Imréné, Sárdy Tiborné, özv. Sinka Ferenczné, Stégmüller Árpádné, Stenczel Lajosné, Suhajda Béláné, Suhajda Józsefné, Szabó Sándorné, Szakmáry Elemérné, dr. Széll Lászlóné, Sziklay Emilné, Szönyey Ilona, Sztankay Farkas Béláné, dr. Szűcs Gézáné, Than Gyuláné, Tóth Istvánné, Trácsy Gézáné, Vámos Károlyné, Várady Gézáné, Végh Gyuláné, id. Weichin-

ger Károlyné, Werlin Sándorné, Witt Lászlóné, dr. Zalai Jánosné, Zelling Edéné, Zsigmond Julia, Zsurzsa Ferenczné.

Andaházy-Sztlágyi Mihály-intézet.

Az intézet a tiszántúli református egyházkerület és Debreczen sz. kir. város fenntartásába állt. Intézeti felügyelő dr. Baltazár Dezső püspök, felügyelő lelkész Könyves Tóth Kálmán, mint a debreczeni református egyház hivatali korra legidősebb lelkésze, gondnoka Sinka Sándor, református főgimnáziumi ny. tanár.

A siketnémákat gyámolító-egyesület.

Elnök Domahidy Elemér, alelnökök Pákozdy Sándor alispán, Márk Endre udv. tan., polgármester, előadó Markovics Árpád int. igazgató, főjegyző Vetőssy Béla, aljegyző Emmer István, siketnéma-intézeti tanár, orvos dr. Brunner Lajos egyet. orvostudor, ügyész dr. Szűcs Géza ügyvéd, pénztáros ifj. Schwarz Vilmos bankigazgató.

Országos tanítói árva-ház.

Simonyi-ut 14—16. sz.

Igazgató Hertelendy Jenő. Árvaatyák: Zelleni Kálmán és Mares Géza. Nevelők Krammer Győző és Mikita István. Nevelőnő Hegyi Mária. Munkatartónő: Karasszon Ilona. Háztartónő: Csapó Vilma. Főorvos: dr. Fráter Imre.

Theresianum.

Róm. kath. árva- és fenevedő intézet. Varga u. 5. sz.

Felügyelő Molnár Kálmán szentszéki tanácsos, elemi isk. igazgató, főreáliskolai okl. hittanár, másodfelügyelő Betuker Tivadar okl. hittanár.

Schäfer Ferdinánd és neje Legányi Julianna árva-nevelő-intézet.

Batthyány-utca 9. sz.

Elnök: Materny Lajos; intézősegí tagok: Jánosy Miklós, dr. Legányi Gyula, dr. Lőkóvi Márton, Weszter István. Árva-házi orvos: dr. Legányi Gyula.

Debreczeni színházi nyugdíjintézet.

Nyugdíjjogosult tagok Mándoky Béla, Mándokyné Morzsay Emma, Törökne Szakál Róza, Lenkeiné Bagyoia Emma, özv. Filippovitsné Fikler Emma.

Debreczeni gyermekvédő-egyesület.

Volt lelece-házhoz kapcsolatos gyermekvédő egyesület.

Elnök gróf Degenfeld József, alelnökök Váradi Szabó Jánosné, alelnök — — —; alelnöknő Varga Ferenczné és Balkányi Miklósné; ügyvezető-elnök dr. Kenézy Gyula,

Juhász János

úr- és nő cipész. :: Debreczen, Garai-utca 26. szám alatt.
Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, csinos kivitelben és jutányos árakon.

id. titkár dr. Szász Adolf; ügyész dr. Magoss György; pénztáros Bezőffy Vincze; ellenőr — — —; orvos dr. Brunner Lajos. Igazgatóság a városi tanács három tagja és 7 választott igazgatósági tag. Választmány 30 tagból áll. Számvizsgálók Kovács Károly, Kövy Lajos, Muraközy László.

Debreczeni Székely Társaság.

Elnök — — —. Alelnök ötödiki Székely Ferencz. Titkár dr. Nagy István. Pénztárnok Visky Sándor. Ellenőr dr. Lengyel Károly. Jegyző Péterffy József. Választmányi tagok: Bartha Ferencz, Bárdos Géza, Brandenburg Gyula, Benkő János, Bodola János, dr. Csűrös Ferencz, Cziffer Nándor, dr. Dárkó Jenő, David Mihály, Davidházy Kálmán, Dózsa György, Fehér Lajos Mór, Gál Gyula, dr. Gulyás István, dr. Kardos Albert, dr. rugonfalvi Kiss István, dr. Kovács József, Kondor Kálmán, Konecz Aurél, Konecz Aurélné, Kovalitzky Antal, Mihailovits Jenő, Nemes Dénes, Scheffner Gyula, Soós János, Sztankay F. Béla, Serly Ede, Szávay Gyula, Szilvassy Károly, dr. Varga Lajos.

A magyar vaskereskedelmi alkalmazottak vas- és fémpari tisztviselőik országos nyugdíjgyesületének I. sz. ker. főok-egyesülete. Debreczen.

Védnök Weszter István; elnök Sesztina Jenő; alelnökök: David Jakab, Schlachta János; jegyző Kémény Gyula; h. jegyző Papp Gyula; pénztárnok Sztruka Péter; h. pénztárnok Molnár Ferencz; ellenőrök: ifj. Biekl Antal, Weszter Béla, Szekeres András; választmányi tagok: Hardt Rezső, Gerecze Sándor, Roth Márton, Király János; póttagok: Héthy Zoltán, Jankovits Mihály, Vágheyl Elemér.

Evang. fillér-egylet.

Elnök Géresi Kálmánné (Péterfia-u. 48.), alelnökök: Materny Lajosné, Havas Kálmánné; pénztáros: Gál József (Zápolya-u. 5.) titkár: dr. Horvay Róbert; választmányi tagok: Bárdos Gézné, Benyáts Emilné, ifj. Dorsch Hugoné, Elefánty Sándorné, Ganofszy Lajosné, özv. Harmath Gergelyné, Harsányi Istvánné, dr. Handl Vilmosné, dr. Horvay Róbertné, Jánossy Miklósné, özv. Julow Lajosné, Kontsek Gézné, Kontsek Kornélné, Lázary Árpádné, dr. Magoss Györgyné, Mayer Jánosné, Mihailovits Jenőné, Nagy Józsefné, dr. Nagy Lajosné, özv. dr. Nagy Lászlóné, Ormós Gaborné, dr. Papp Károlyné, Papp Lajosné, Polster Adolfné, özv. Springer Józsefné, Sztankay Béláné, csatári Szűcs Bertalané, özv. Tamássy Béláné, Thiesen Arthurné, Töpler Ottóné, Varga Józsefné, özv. Zatorszky Istvánné.

Szent-Vincze-egyesület.

Egyházi elnök: Gróh Ferencz. Világi elnök: Unger Gusztáv. Alelnökök: Mihailovits Jenő és dr. Zalay János. Titkár: Erdődi

Bakacs Iván. Pénztáros: Kursinszky László. Könyvtáros: Koska József. Ruhatáros: Gáll Lajos. Orvos: dr. K. Szalay Béla.

Debreczeni izraelita nőegylet.

Elnök: dr. Balkányi Miklósné. Alelnökök: Stern Józsefné, Léderer Miksáné, Pénztáros: Fürst Ödönné. Ellenőr: dr. Popper Alajosné. Titkár: Burger D. József.

Debreczeni első temetkezési egylet, mint szövetkezet.

Elnök s igazgató: — — —. Ügyész: — — —. Ügyvezető igazgató: — — —. Pénztárnok: Haan Dezső. Felügyelő-bizottsági tagok: Vajda Miklós, Illiás János, Wihiral János.

Debreczeni református tanítók segélyegylete.

Diszelnökök: David Mihály, Káposztás Imre. Elnök: Ormós Lajos. Alelnök: Veres Gyula. Titkár: Törös Károly. Pénztárnok: Hatvani József. Ellenőr: Kerékgyártó József. Választmányi tagok: David Sándor, Szathmári Kálmán, Nagy Kálmán, Juhász József, Mocsári László, Szendi Imre.

A debreczeni izraelita szent-egylet. (Chevra-Kadisha.)

Elnök: dr. Gutfreund Sámuel. Alelnök: Bernfeld Sámuel. Szertartási előjáró: Klein Ignác. Jótékonyági előjáró: ifj. Csengeri Ignác. Pénztárnok: Keiner Adolf. Ellenőr: Fischer Adolf. Tanácsnokok: Stern József, Falk Lajos, Rosinger Lajos. Ügyész: dr. Fejér Ferencz. Gondnokok: Grünhut Sámuel, Schwarz Fülöp. Orvos: dr. Balkányi Emil. Jegyző: Burger D. József. Eljáró: Kaufmann Mayer. Lakása Simonffy-u. 56.

Zion debreczeni betegsegélyző-egylet.

Elnök ifj. Schwarz Vilmos. Alelnök dr. Szöllös Dezső. Pénztáros Csillag József. Titkár Simonovits Dezső. Ellenőr Schwarz M. L. Orvosok dr. Rózsa Mór, dr. Burger Péter. Betegfelügyelők Steier Gyula, Rosenberg Simon, Kaiser Salamon, Klein Jakab. Előjárósági tagok Stern József, Fenyő Sándor, Hoffmann Sándor. Ügyész dr. Lengyel Zoltán. Választmányi tagok Czigler Joachim, Domán Miksa, Emerich Zsigmond, Burger D. József, dr. Fejér Ferencz, Lindenfeld Jenő, Löwinger Mór, Schwarz Armin, Keiner Adolf, Kiss Ignác, Kurecz David, Kronovitz Ignác, Nagy Samu, Lindenfeld Ignác, Halmágyi Sámuel, Székely Simon, Grósz Nagy Ferencz, dr. Gutfreund Sámuel, Hochfelder Jakab, Lusztig Dezső, Frenkel Jenő, Kuti Zsigmond.

„Bickur-Cholim“ debreczeni betegsegélyző-egylet.

Elnök Turai Farkas; alelnök Schwarz Armin; titkár Kaufmann Mayer (Simonffy-u. 56.); pénztáros Rosenberg Simon; ellenőr Schwartz Fülöp; orvos dr. Balkányi Emil (Degenfeld-tér 4.); beteglátogatók: Gold-

berger Dávid, Weisz Jakab; választmányi tagok: Gelger József, Goldstein Bernát, Gröss Nagy Ferencz, Herskovits Sámuel, Havas Dávid, Herczeg Henrik, Knöpfler Izidor, Rosinger Lajos, Weinstein Jakab; eljáró: Brüll Ignác (Bethlen-u. 15.).

A fiataloknak debreczeni felügyelő hatósága.

Tisztségviselők: Elnök: Kolbenhayer Kálmán; helyettes elnök: dr. Kenézy Gyula; tanácselnökök: dr. Bernolák Nándor, Gáthy Bálint, Hajdu Ferencz és dr. Kesserű Lajos; titkár: Fodor Emil; kinevezett tagok: régiek: Almási Miksa, dr. Balkányi Miklósné, Berger Móriczné, dr. Burger Péter, dr. Bernolák Nándor, özv. Bészler Imréné, Csarka István, dr. Czákó Zsigmond, dr. Czákó Zsigmondné, Dávidházy Kálmán, Dávid Mihály, Dávid Sándor, Debreczeni Jenő, Debreczeni Lajos, Debreczeni Lajosné, dr. Derekassy István, özv. dr. Erőss Lajosné, Fodor Emil, Fráter Erzsébet, dr. Fráter Imre, Gáthy Bálint, dr. Gulyás István, Hajdu Ferencz, Hertelendy Jenő, Kalmár Ignác, Karai Sándor, Kazinczy Gáborné, dr. Kenézy Gyula, dr. Kovács Gábor, Krausz Vilmos, Kuthi Zsigmond, özv. Léderer Mihályné, Lippe József, Lőkóvits Arthur, Lőkóvits Arthurné, Materny Lajos, Márk Endre, Polster Adolf, Riekl Antal, Rostás István, Sass Béláné, ifj. Schwartz Vilmos, dr. Szűcs Gézné, dr. Tüdös Kálmán, Uhlarik Béla, Uhlarik Béláné, Varjassy Imre, Zeleányi Kálmán; újak: Aufricht Vilmos, Bárdos Géza, Biczó Gyula, Czipott Györgyné, Csatlós János, Fodor Emilné, Fuchs H. Imre, dr. Gáspár Géza, Hatvani József, dr. Horváth Arthur, Horváth János, Jobbágy Imre, Juhász József, dr. Juhász Nagy Sándor, Kaposztás Imre, Kolbenhayer Kálmán, Kereszturi János, dr. Kesserű Lajos, dr. Kesserű Lajosné, dr. Kiss Sándor, Kőzsián Dezső, Kovács Károly, Kursusky László, dr. Kuthi Sándor, Láposi Erzsébet, Ledniczky István, Lasztig Szeréna, May Andor, Mészáros József, Nagy Lajos, Ormós Lajos, dr. Öreg Béla, Papp Sándor, Paternmann Ida, Pauló István, Pécsi Mártha, Péterffy József, Piros Béla, dr. Radó Rezső, Rácz Lajos, Salánky Rózsa, Somossy László, Scheibner Gyula, Surgott Jenő, dr. Szabó Mihály, Szántó Győző, Szeplaky József, Sztankay F. Béla, — — — — — Tömörly Jenő, Uray Sándor, Váci István, Varjassy Gyula, dr. Zalay János, Zeller Ede, Zsigmond Julia; hivatalból tagok a bíróság köréből: Nagy Kálmán, Ujfaluassy József; az ügyészség részéről: Gáthy Bálint és dr. Mező Sándor; Hajdu vármegye részéről: Pákozdy Sándor alispán, dr. Cseke Sándor árvaszéki elnök; Debreczen sz. kir. város részéről: Márk Endre polgármester, Medgyaszay Miklós árvaszéki elnök; az ügyvédi kamara részéről: dr. Dóczy Emil, Beregi

Nagy Sándor ügyvédek; az állami gyermekmenhely részéről: dr. Brokés Győző, állami gyermekmenhelyi igazgató-főorvos.

Debreczeni Patronázs-Egyesület.

Védnökök: dr. Baltazár Dezső, Domahidy Elemér, Igvartó Sándor és dr. Kenézy Gyula. Tiszteletbeli tagok: dr. Átányi József, dr. Balázs Bertalan, dr. Csűrös Ferencz, Dóczy Imre, dr. Gaizágó Béla, Gerei Kálmán, Hajdu Ferencz, Jeney László, Kazinczy Gábor, Kolbenhayer Kálmán, Kulín Imre, dr. Láng Nándor, dr. Pajor Kálmán, Sárvary Lőrincz, Szent-Királyi Tivadar, Szilágyi Imre, dr. Szűcs Géza, dr. Tüdös Kálmán, Uhlarik Béla, Weér György, továbbá dr. Balkányi Miklósné, dr. Baltazár Dezsőné, Berger Mórné, özv. dr. Erőss Lajosné, dr. Gaizágó Béláné, Gáthy Bálintné, Gerei Kálmánné, Kazinczy Gáborné, Kolbenhayer Kálmánné, Kovács Józsefné, dr. Kesserű Lajosné, Kulín Imréné, Láposy Ferenczné, özv. Léderer Mihályné, Márk Endréné, Rauch Árpádné, Sass Béláné, Szent-Királyi Tivadarné, Uhlarik Béláné, Weér Györgyné. Tiszti-kar: elnök: dr. Kesserű Lajos; társelnökök: Domahidy Elemérné, Fráter Erzsébet; alelnökök: dr. Bernolák Nándor, Márk Endre és Pákozdy Sándor; titkár: Fodor Emil; ügyészek: dr. Dóczy Emil, dr. Kuthi Sándor, dr. Tervey Tamás; könyvtárnok: dr. Czákó Zsigmond; pénztárnok: Sztankay F. Béla; ellenőr: Somossy László; jegyző: Zih Sándor; intéző-bizottság a teljes tisztikar, továbbá dr. Brokés Győző, Gáthy Bálint, dr. Kiss Sándor, dr. Mártonffy Marcell, Medgyaszay Miklós, Nagy Kálmán, Rostás István, Szántó Győző, dr. Szász Adol, Ujfaluassy József, Uray Sándor.

Debreczeni Stefánia-Szövetség anyák és csecesimák védelmére.

Védnökök: Domahidy Elemér főispán, dr. Baltazár Dezső püspök, Gróf Ferencz prépost-pléhanos, dr. Kenézy Gyula udvari tanácsos, egyetemi orvostanár. Elnök: Márk Endre udvari tanácsos, polgármester. Társelnökök: Domahidy Elemérné, Fráter Erzsébet, dr. Balkányi Miklósné, Csanak Józsefné, Gerei Kálmánné, Wesspremy Zoltán, dr. Tüdös Kálmán, dr. Kesserű Lajos, dr. Magoss György, Uray Sándor. Alelnökök: Berger Mórné, Sass Béláné, dr. Kesserű Lajosné, dr. Nagy Lajosné, dr. Bernolák Nándor, dr. Csűrös Ferencz, Kolbenhayer Kálmán, Szent-Királyi Tivadar, Mihalovits Jenő, dr. Ferenczy Gyula, Rostás István, Medgyaszay Miklós, Kazinczy Gábor. Ügyvezető-igazgató: dr. Brokés Győző. Titkár: Fodor Emil. Jegyző: dr. Tatay Zoltán. Az igazgatóság tagjai: dr. Baltazár Dezsőné, özv. dr. Erőss Lajosné, Márk Endréné, dr. Láng Sándorné, Boszny Istvánné, Karay Sándorné, Rauch Árpádné, Weér Györgyné, Uhlarik Béláné,

Gebauer K.

és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvállal halászaállításokat, exhumálást bármely helyről (harcstér-
ről) barabova. Temetkezésképeket a leggyorsabbidőn, a leg-
magasabb kiváltságnak megfelelően teljesít. Nagy választék az
övezes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjel is
elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 93, éjjel 66, szám.

dr. Czako Zsigmondné, özv. Léderer Mihályné, dr. Kovács Józsefné, Ollinger Béláné, Than Gyuláné, dr. Kovács Gáborné, Szele Györgyné, Papp Gyuláné, Kolbényer Kalmánné, továbbá Auzel Géza, dr. Balkányi Ede, dr. Czako Zsigmond, dr. Bruckner Ernő, dr. Gáspár Géza, dr. Kun Béla, dr. Geszti József, László Béla, Puto András, dr. Lang Sándor, Than Gyula, Hajdu Ferenc, dr. Mártonffy Marcell, Szustina Jenő, Janovich Miklós, Karay Sándor, Kiss Ferenc, dr. Petzko Ernő, dr. Freund Jenő. Számvizsgálók: Szabó Kálmán, Sass Béla, Somossy László, Rauch Árpád, Berzöffy Vincze.

dr. Derekassy István, dr. Fischer Arthur, dr. Burger Péter, dr. Schwarcz Dávid és dr. Kovács László. Szem-, gége-, orr-, fül-, speciális dr. Brunner Lajos; fogorvos dr. Szász Adolf; a szülészeti ellátását a m. kir. bábaképezde orvosai végzik. Rendelő-intézeti orvosok: dr. Liszt Nándor, dr. Grósz Pál, dr. Nagy Kálmán, dr. Berencsy Zoltán. Tüdőbeteleggondozó-intézeti orvosok: ügyvezető orvos dr. Fehér Herman, kezelő orvos dr. Báthori Sándor, ápolónő Nagy Jánosné. Sebész szakorvos dr. Strelinger Győző. Rendelő-intézeti ápolónő özv. Földi Mihályné. Orvosi tanács tagjai: dr. Grósz Pál, dr. Strelinger Győző, dr. Liszt Nándor.

„Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjjegylete”. Debreczeni fiók 37. sz.

Egyleti befizető-hely: Fűvészkerut. 2. Hivatalos órák: minden vasárnap délelőtt 8—11-ig, amikor a heti befizetések eszközöltetnek. A helyi fiók védnöke Szávay Gyula iparkamarai titkár. Vezetőség: elnök Daday Lajos; alelnök Szabó Imre; pénztárosok Schváb Gusztáv, Molnár Károly, — — — — — ellenőrök Medgyesi Géza, Nagy János, Erdélyi József; jegyzők Lehotzky Imre, Kovács Ferenc. Választmány 36 tag. A helyi fiók tag-létszáma 3000. Rokkant állomány 26, akik az őket megillető 11 korona 90 fillér heti segélyben részesülnek. Központ Budapesten, saját palotájában. Egyleti vagyon 13,000,000 korona. Rendes fizető tag 195,000. Az országban 500 fiókpénztárral. Az egylet évi 10,000 korona állam- támogatásban részesül. Állami aranyéremmel kitüntetve. Beíratási díj 1 korona 50 fillér. Heti tagdíjak illeték 30, 34, 40 fillér; 10 évi befizetés után, rokkantság esetén a tagok heti 8.40, 9.80, 11.90 korona segélyben részesülnek.

Debreczeni Kerületi Munkásbiztosító-Pénztár.

Elnök Dózsa György; alelnökök Zelinger Ede és Mogyorós Lajos. a) Munkaadó igazgatósági tagok: Varga Imre, Biczó Gyula, Várjassy Imre, Kurlán Gyula, Juhász István, Debreczeni Jenő, Dávidházy Kálmán, Horváth János és Fuchs János; b) munkás igazgatósági tagok: Bolnák Gábor cipész, Kozma A. Lajos, Bak Péter, Vénig Antal, Szathmári Gábor, Nagy Károly, Kaufmann Gyula és Farkas István. Felügyelő-bizottsági tagok: a) munkaadók részéről: Vámos Károly, Wetsz Dávid, Kubinyi Lajos; b) munkások részéről: Szabó Ferenc, Papp János és Schwarcz Henrik. Tisztviselők: igazgató Handler Gyula; számtanácsos — — — — — fogalmazók Török Gábor és Kurlán Gyula; számvizsgáló Boros Pál; számlellenőr Szathmári Károly; számtisztak Kiss Lajos, Boruss Sándor; írodatiszt Péntek József; kezelő tisztak: Pányoki Lajos, Ozory Vilma, Heinrich János, Sínay Ida, Kesztnér Ernőné, Szepessy Albert, Szajkó Géza, Ritókö István, Horváth Réza, Horváth Erzsébet és Laboncz András. Betegellenőrök Antal Jenő és Nagy János. Küllemenő Páll János. Végrehajtók Gyulai József és Nagy Márton. Szolgák Juhász György és Lénárd Dániel. Orvosok: ügyvezető főorvos dr. Gáspár Géza. Kerületi orvosok: dr. Hahn Aladár,

Háztulajdonosok Egyesülete.

Elnök Békessy László; titkár dr. Révi Nándor; alelnök Suhajda Béla; háznagy Nagy Lajos; könyvelő Flóra Gizzi; pénzbeszedő Murvay Gábor. Felügyelő-bizottság: Materny Károly, Varga Pál. Választmányi tagok: dr. Bruckner Ernő, Sümeghy Ferenc, Törő Imre, Püspöky Lajos, Nagy János, dr. Kiss Gyula, Vég Mihály, Vásáry András, Szabó József, Harsányi Gábor, id. Ormós József, Molnár Mihály, Szöllősy Dániel, Dési Imre, Telegdy Lajos, Bacsó Pál mérnök, dr. Derekassy István, Donogán István, Szilágyi József, Osváld Ferenc, id. Piros József, Könyves Tóth Sámuel, főtiszt. Materny Lajos, Mayer János, Blaskovits Mihály, Kovács Gyula, Than Gyula, Megyeri Kálmán, Aszódy Mór, Eles József, Kalossa Ádám, Tóby József, Belányi Gábor, Kuthy Béla, Möricz Ferenc, Bihary Mihály, Harsányi Imre, Hepke Oszkár, Kontsek Géza, Ekli József.

Debreczen sz. kir. város adóhivatala kebelében alakított „Segély-Egyesület”.

Elnök Bakó György adófőtiszt. Alelnök Boros Béla I. o. adótitest. Titkár Újvári Lajos I. o. adótitest. Jegyző Széll István végrehajtó. Pénztárnok Szász József végrehajtó. Ellenőr Kerekes Imre írnok. Számvizsgálók Pál Péter végrehajtó és Kele Lajos végrehajtó. Választmányi tagok: Németh István, Kiss József, Szilágyi Sándor, Tóth Kálmán, Salai Gábor, Szathmári György, Sarkadi István, Burai József.

A Máv. Debreczeni műhely alkalmazottjainak házipárti szövetezete.

Igazgatóság: elnök Rother Ernő; alelnök Kramer Gyula; ügyv. igazgató Svaszta Károly; ügyv. igazgató helyettes Erdőssy Béla; jogtanácsos Szilágyi Imre; igazg. tagok: dr. Burger Péter, Bertók Imre, Daday Lajos, Homolla Sámuel, Martsik József, Medgyesi Géza, — — — — — Felügyelő-bizottság: elnök Farkas Géza; alelnök Farkas Imre; tagok Horváth Ferenc, Hunyadi László, Knöpfler Miksa, Sidi Géza. Tisztviselők: főkönyvelő Erben Tivadar; pénztárnok Léway József; hivatalnok Jászay Lajos; gyakornok Varga Rózsi.

Közhasznú Munkáskertek Egyesülete. Debreczen.

Elnökök Domahidy Elemér, dr. Kenézy Gyula udvari tanácsos, Szántó Győző (ügyvezető), dr. Tüdös János, Alelnökök Bárdos Géza (ügyvezető), May Andor, Szávay Gyula. Kiskerti művelés alatt van eca 40 hold. Kisföld művelés alatt van eca 60 hold, összesen 100 hold. Kerti- és földhériők száma 500. Háborús kertek 96 kat. holdon, hériők száma 384.

Debreczeni Munkás-otthon Szövetkezet.

Elnökök Domahidy Elemér főispán, Márk Endre polgármester. Ügyvezető elnök dr. Kenézy Gyula udvari tanácsos. Alelnökök Szesztina Jenő, Fűredi Szabó L. Jogtanácsos dr. Spitz Lipót. Igazgatósági tagok: Auch Soma, Dorsch Hugó, Glück Béla, Simon Mihály, Szuszsky János, Preisler Mór, Weisz Dávid.

Dalegyletek.

Főiskolai énekkar. (Cántus.)

Felügyelő-tanár dr. Kun Béla; elnök s vezető-tanár Mácsay Sándor zenetanár. A tagok minden iskolai évben ujjonnan alakulnak hangnemek szerint.

A Debreczeni Városi Dalegylet 1916. évi vezetősége.

Tisztikar: elnök: Márk Endre, Alelnökök: Than Gyula, Szabó Elek. Tiszteletbeli titkár: Nagy József. Titkárok: dr. Balla Bertalan, Govrők Miklós. Ügyész: dr. Ruszka István. Pénztárosok: Csapó László, Nagy Lajos. Jegyzők: Vargha Béla, Bakó György, Gazdák: Budaházy Jenő, Bogdán Gyula. Zászlótartók: Kerekes László, Dóczy Béla, Karnagy: Mácsay Sándor. Igazgató: P. Nagy Zoltán. Választmány: a) tiszteletbeli vál. tagok: Berger Mórné, Fráter Erzsébet, dr. Láng Sándorné, P. Nagy Zoltanné, özv. Reviczky Józsefné Pongrácz Irina grófné, b) Pártoló vál. tagok: Aczél Géza, dr. Baltazár Dezső, Biczó Gyula, dr. Boldizsár Kálmán, dr. Csűrös Ferencz, Erdődi Lajos, Horváth János, dr. Petzko Ernő, Szabó Kálmán, Szankay F. Béla, Várray János, Vértessy Béla, c) Működő vál. tagok: Barcza Barna, Bucsai István, Csúrka István, Debreczeni Lajos, Horváth Ferencz, Kiss Kálmán, Konrád Dezső, Lechner Károly, Medgyessy Dániel, Nagy József, Cs. Mike Győző, Ösváth Gyula, Révffy Károly, Tarsay György, Tikos József, Tóth Imre, Zöld László. Számvizsgálók: Bárdos Géza (m. tag), Kovács Mihály (alapító tag).

Petőfi-dalkör.

Alakult 1897. Helyisége: Csapó- és Burgandin-utca sarok. Szakiskola helyiségében.

Zászlóánya; özv. id. Komlóssy Arthurné; dísztagok: Márk Endre m. kir. udv. tanácsos, polgármester, Kovács József nyug. polgármester, dr. Hakonyi Samu, dr. Benedek János és dr. Tüdös János országgyűlési képviselők, dr. Kenézy Gyula m. kir. udv. tanácsos, Simonffy Emil kir. tanácsos. Szávay Gyula ker. és iparkamarai főtitkár, dr. Dóczy Emil városi th. főügyész, dr. Varga Lajos ügyvéd, Than Gyula lapszerkesztő és Boruss Béla adótitkár. Elnök: Hódy Béla ügyvéd; alelnökök: Ikldy János és Vitézy Sándor; ügyész: dr. Szabó Ferencz ügyvéd; titkár: Roskovitsz Arthur; karmester: Pálffy Lajos; pénztárnok: H. Ganofszy Lajos; ellenőr: Várjassy Gyula; jegyzők: Apródy József és Mihalovits Ignác; körgazdák: Pásztor György és Pásztor József; könyvtárnok: Gál Imre; zászlótartók: Philipp Rudolf, Kelemen Imre; számvizsgálók: H. Sinay Gyula, Horváth Gyula és Sarkady Mihály. Választmányi tagok: Márton Gyula, Tóth Sándor, Zelinger Ede, Horváth János, Tóth István, dr. Tóth Emil, Möricz Ferencz, Molnár János, Darvas Béla, Püspök Sándor, Böhr Ferencz, Kilián Ferencz, Éllás István, Balázs Sándor, Cséki István, Szathmári András. Működő tagok: I. tenor: Bartha Péter, Dalmi Balázs, Darvas Béla, Jánki Béla, Kelemen Imre, Philipp Rudolf, Püspök Sándor, Sarkady Mihály, Végő János; II. tenor: Böhr Ferencz, Domokos Ferencz, Horváth Gyula, Ikldy János, Jaskó János, Mihalovits Ignác, Pásztor József; I. bassó: Balázs Sándor, Éllás István, Gál Imre, Kelemen Ferencz, Kilián Ferencz, Mikó Sándor, Papp Gyula, Szabó József, Vilmos Nándor, Vitézy Sándor; II. bassó: Apródy József, Buday Lajos, Cséky István, Hivert József, Pásztor György, Szabó Ferencz, Szathmári András. Táncezenredő: Pásztor György, Eljáró: Szilágyi Károly.

Debreczeni Iparos dalegylet.

Elnök — — — —, társelnök Biczó Gyula; alelnökök Losonczy János, Nagy András; ügyész dr. Tóth János; főjegyző Lechner Lajos, aljegyző Hubay György, pénztárnok Kurian Gyula; karnagy Élelthy Sándor; zászlótartó Farkas István; helyettese Aczél Ferencz, gazda Asztalos Lajos, gazda helyettes Antal Jenő. A debreczeni iparos dalegylet könyvtára. Elnök Nagy András, könyvtárnok Papp Lajos. Dalegyleti és könyvtári választmányi tagok a működő tagok közül: Kilián Ferencz, Koczka János, Makay Sándor, Vályán György, Szilágyi Zoltán, Káli József, Kovács Gyula rendes-, Szekeres András, Papp Balázs, Borbély József pótlagok. Alapító és pártoló tagok közül: Horváth János, Czobor Károly, György Mihály, Simkovich Sándor,

Gebauer K.

és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület. Elvált hallasszállításokat, exhumálást bármely helyről (harctérrel is) bárkora. Temetés-rendezéseket a leggyorsabbiról, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendéseket éjjel is elfogadjatnak. — Telefon szám: nappal 36, éjjel 60. szám

Kovács Kálmán, Szatankó Sándor, Papp Sándor. Az Iparos-kör részéről: Vámos Károly, Zeller Ede, Varjassy Imre. Számvizsgálók: Sarkadi Dezső, Beliczai Lajos. Eljáró Paksi József.

„Egyetértés“ önképző-, dal- és zeneegylet.

Már gépjárós műhely-talap.

Elnök: Rother Ernő; alelnökök: Beóthy Kálmán, Székely Jenő; titkár: Nemes Sándor; jegyzők: Chrem Károly, Voith György; pénztáros: Ivánka Vincze; segédpénztárosok: Medgyesi Géza, Csuthó Béla; ellenőrök: Nagy József, Alberty Nándor; könyvtárnok: Ferő Gyula; segédkönyvtárnokok: Epstein Jenő, Kósa Dezső; gondnok: Horváth Ferenc; segédgondnok: Papp József; szer-táros: Kassai József; segéd-szer-táros: Gortva Péter; számvizsgálók: Maschek Ferenc, Józán József, Polonetzky Alajos; választmányi tagok: Boné Ferenc, Csugány Miklós, Flam Gyula, Ráduly Endre, Bekita György, Rogge József, Seress Antal, Schwab Gusztáv, Tomek Sándor, Vágner Ferenc, Borsy Károly, Daday Lajos, Kovács Sándor, Kovács Lajos, Markovits Herman, Havas Samu, Tajti Béla, Kovács Árpád, Sass István, Osváth Gyula, Kun Miklós, Langer Ferenc, Pásztor Ferenc, Schuldt Márton, Strehe-lowszky Lajos, Szvítlik Ferenc, Derzsy Béla, Horváth Antal, Kovács Ferenc, Szende József, Jenei Ferenc, Medgyesi Dániel, Hrabovszky Pál, Krämer Gyula, Hatváni Sándor, Zöld László, Czigeli József, Földessy Lajos, Kabay János, Kiss Ferenc; választmányi póttagok: Sipos László, Katona Kálmán, Tanner Gyula, Sinai Gábor, Holló Imre, Husi Károly, Lehoczky Imre, Tóth Antal, Herczegh Dezső, Mohl Jakab, Bekovits József, Kukucs József, Bibel Károly, Csér-mák István, Kalcs Géza, Szikora Imre, Völösi Mihály, Trencsényi József, Sídó Géza, Kretsmár József.

Szent-László-dalegylet.

Védnök a mindenkorú prépost-piébános-Tiszteletbeli elnök: herceg Nagy Sándor. Elnök: — — — — —. Ügyvezető-alelnök: Sinka Gyula. Karnagy: Kovács Károly. Ügyész: dr. Ruzska István. Pénztárnok: Bőszörményi Sándor. Jegyző: Kovács Mihály. Ellenőr: Kiss Béla. Gazda: Antal Jenő. Számvizsgálók: Blaitner Gyula, Pappler Ferenc. Választmányi tagok: Münch Gusztáv, Schmidt Kálmán, Rónay László, Hepke Oskár, Faragó Andor, Pásztor József, Ná-nassy József, Molnár Lajos, Vályán György.

A kereskedő ifjak társulatának dalköre.

Elnök: Gyürky Sándor. Alelnökök: Erdélyi István, Barra Gyula és Kémery Gyula. Titkár: Szűcs Gusztáv. Helyettes titkár: Schwarcz Viktor. Ügyész: dr. Király Péter. Karnagy: Jaszenovics István. Jegyző: Rajkay Kálmán. Helyettes jegyző: Kolos Károly. Pénztárnok: Várray János. Ellenőr: Göröcs Lajos. Gazda: Szabó Sándor. Zászló-tartó: Márkus Béla. Választmányi tagok:

Mentez Henrik, Kontsek Kornél, Földessy Károly, Budaházy Jenő, Liener Márton, Lőkövics Fülöp, Jakab Gusztáv, Szeriády György, Konez Lajos, Schatt Tamás, Weinberger Miksa, Barabás Mihály, Aczél Henrik, dr. Ruzska István, Riskó Rezső, Plátsintár Endre, Plátsintár Lukács, Bőszörményi Gábor.

Kossuth-Dalkör.

Alakult 1902-ben.

Elnök: dr. Szabó Ferenc. Alelnökök: Eklí József, Hatváni József, Boros Ferenc. Titkár: dr. Reke Kálmán. Főjegyző: dr. Csáthi Dezső. Pénztáros: Z. Szabó József. Jegyzők: Sarkady Mihály és Zeke László. Ügyész: dr. Barna László. Ellenőrök és számvizsgálók: Tőkés Barna, Varga Béla és Zöld József. Gazda: Jánky Béla. Helyettes gazda: Széchenyi Ferenc. Zászlótartó: id. Tarsay György, helyettese: Kovács László. Kar-mester: Pálffy Lajos.

Önképző-egyletek.

Debreczeni kereskedő ifjak társulata.

Alakult 1867-ben. Ferenc József-ut. 9. sz.

Elnök Mentze Henrik; örökös th. elnök Sesztina Jenő; alelnökök Winkler Márton, Nagy József; örökös th. alelnök Bárdos Géza; titkár Barra Gyula; ügyész dr. Ruzska István: I. jegyző Szűcs Gusztáv; II. jegyző Szabó Sándor; pénztárnok Csáthi Kálmán; I. háznagy Rajky Kálmán; II. háznagy Elek Gyula; könyvtárnok Kubinyi Béla; segédkönyvtárnokok Szepessy Lajos, Plátsintár Endre; választmányi tagok Hornung János, Szabó Jenő, Bende László, Möricz József, Jakab Gusztáv, Kolos Károly, Csikos Gyula, Erdős Zoltán, Liener Márton, Nagy Dániel, Losonczy Arthur, Erdélyi István, Konrad Dezső, Kontsek Kornél, Riskó Rezső, Szadorf János, Gereze Sándor, Konez Lajos, Szabó Miklós, Bőszörményi Gábor, Niedermayer István, Kiss László, Plátsintár Lukács, Schatt Tamás.

Stern József és Testvére kegygyár részvény-társaság munkásainak segélyező- és önképző-egylete.

Elnök Nagy Lajos; alelnök Martin Ferenc; titkár Berger Ferenc; pénztárnok Joán Sándor; könyvtárnok Dávid István; pénztárnok-helyettes Jecs Antal; ellenőrök Vedres István, Mihályi István, Mühlböck János.

Az „István“ gőzmalom társulat munkásai-nak önképző- és segélyező-köre.

Elnök Zsiha Antal; alelnök Kovács Aladár; jegyző Péntes Sándor; pénztárnok — — — — —; körgazda Koczka János; könyv-tárnok Reszler András, Solyom Károly; zászlótartó Ujhelyi István, Tóth Gábor; számvizsgálók: Sunyovszky Miksa, Szap-panos Sándor, Kálmánczey Gábor.

Nyomdászok szakegylete.

Elnök Botos Sándor; alelnök Kurucz Béla; pénztárnok Takács Sándor; ellenőr Végő János; könyvtárnok Kulcsár András; jegyző Erdélyi Károly; választmányi tagok: Benedek Sándor, Heller József, Márta Zoltán, Nagy Károly, Várakozó Gábor; számvizsgálók: Erdélyi Gábor, Nikelszberg Izidor, Patkó Imre és Kiss Sándor.

A honokkerti református Olvasó-egylet tisztikara.

Diszelnökök Jánosi Zoltán, Harsányi Gusztáv kassai kir. táblabíró. Elnök Patay József. Helyettes-elnök Haftner István. Főjegyző Szilágyi József. Helyettes-jegyző Bernáth Kálmán. Gazda Kozma Lajos. Ellenőr Papp Mihály. Ügyész dr. Nyíry Ernő. Pénztárnok Éles Sándor. Könyvtárnok Kövér Gyula. Választmányi tagok Tóth István, Vadon Sándor, Marossán Péter, Fleiszár Pál, Ifj. Dédai József, Kovács Gábor, Danka Sándor, Ifj. Szabó József, Jánosi Zoltán, id. Szabó József, id. Csomós János, Patai Lajos, Ecsedi István, Tőkés István. Egyleti eljáró Lénárt Mihály.

A debreczeni „Műv. altisztjel-kör” tisztviselőinek névsora.

Elnök Kermesey Ferencz. Alelnökök Bornemissza Károly, Sárközy Manó, Titkár Gruber Jakab. Jegyzők Tóth József, Willinger Béla. Pénztárnok Affonyi István. Könyvtárnok Fekete Imre. Számvizsgálók Barta Mór, Udvarhelyi Lajos, Nagy Dániel. Ellenőrök Patonay János, Szepesi Pál, Furman Géza, Szita József. Körgazda Hancz Miklós. Választmányi tagok: Dolra Miklós, Bálint János, Szabó György, Velker János, Veress Lajos, Veréb Lajos, Veréb János, Bornyi Sándor, Zilahy Sámuel, Kertész Kálmán, Bauman Vilmos, Bátorfi Károly, Kovács Ándor, Kiss István, Kiss Mihály, Lendvay Ferencz, Nánásy Lajos, Petró István, Tiszay Sámuel, Urny Kálmán, Svcs Gyula, id. Jolsvay Imre, Juhász Gábor, Ramacska Mihály, Gróff Gyula, Skutóti Ferencz, Pethő Károly, Szénásy Gábor, Keresztési István, Laposy Sándor, Kalmár Sándor.

Társas-körök.**Debreczeni kaszinó.**

Kossuth-utca 1. szám.

Elnök Weszprémy Zoltán. Alelnök Rickl Antal. Igazgató Miskolczy Lajos. Titkár Dantay Barna. Pénztárnok Lovász János. Felügyelő Fűrédy F. Gusztáv. Választmányi tagok Békessy László, Berger Mór, Csanak János, dr. Boldisár Kálmán, Domahidy Ele-

mér, Géresi Kálmán, Bodnár Géza, Katz Mihály, dr. Kemény Mór, Kernhoffer József, Kerpely Kálmán, Komlóssy Dezső, Latinovics Mihály, Orosz Endre, dr. Petzkó Ernő, Pákozdy Sándor, dr. Szász Adolf, Sárváry Lőrincz, Szalay József, Leszkay Ferencz, Szögyényi János, Benedek Lajos, Király József, Végő Gyula, Tóth István, Uhlarik Béla, dr. Tüdös János, Igyártó Sándor, Bozay Pál, Rottler Béla, Rostás István, Weér György.

A jogász- és tisztviselői-kör.

Elnök Szilágyi Imre. Alelnökök Tóth Aurél, Nagy József. Titkár Sztankay Farkas Béla. Pénztárnok Pápay János. Körgazda Rézler Ervin. Könyvtárnok Mátray Imre. Ügyész dr. Ruzsika István. Választmányi tagok: Géresi Kálmán, Radó József, Hetey Károly, Márk Endre, dr. Öreg Béla, Szoboszlai Sándor, Májerszky Mihály, Materny Lajos, Miskolczy Jenő, Unger Gusztáv, dr. Ballaxár Dezső, dr. Borzovay Jenő, Bozay Pál, Csipott György, Daróczy József, dr. Durekassy István, Géhl György, dr. Jeney László, P. Nagy Zoltán, dr. Petzkó Ernő, dr. Récezi Sándor, Rostás István, Skrovina József, Soltesz Endre, Szilver Elemér, Wilhelm Emil.

Debreczeni polgári-kör.

Ferencz József-ut 7. sz. 1.

Elnök Márk Endre udv. tanácsos, lh. örökös alelnök Czeglédi Gyula, alelnök Dávid Mihály. Főjegyző Kerékgyártó József. Aljegyző Barcza Barna. Pénztárnok Agárdy Lajos. Könyvtárnok P. Papp Ignác. Ügyvéd Buday Gyula. Gazda — — — — Számvizsgálók Nagy Gyula, Kovács Mihály. — Választmányi rendes tagok: Balogh József, Biczó Gyula, Csáky János, Dávid Sándor, Ifj. Horvák János, Horváth János építész, Horváth Tamás, Káposztás Imre, Kamár Ignác, Kiss György, Kovács Mihály, Márkus Miksa, Mócsy András, Móricz Ferencz, Nagy Gyula igazg., Serly Ede, Sinka Sándor, Szabó Kálmán, Szathmáry Mihály, Tóth Imre, Varga Károly, Vértessy István. Póttagok Tóth Kálmán, Nagy Sándor, Nehéz Gábor. Eljáró Csókási József.

Debreczeni guzdlakör.

Elnök Domahidy Elemér. Alelnökök Medgyaszay Miklós, Király József. Ügyész dr. Kőlcsey Sándor. Titkár Rácz Lajos. Főjegyző Péterffy József. Pénztárnok Kondor Kálmán. Ellenőr Polgári József. Gazda dr. Hegedűs István. Könyvtárnok Polgári István. Aljegyző Papp I. Eljáró Végő László.

Antalfy Ferencz könyvkötő, bórdíszműves,

Debreczenben, Placz-utca 31. szám alatt, városháza szemben.

Kézelt: Egyszerű- és díszkötéskészítést. Levél-, szíves- és pénztárcák készítését. Arany- és ezüsttel díszítésmunkát, tev. ajándéknak igen alkalmas bőrvetett vagy pátosz és selyem „zárkőműves” dísztagokat. „

Debreczeni Gazdasági Egyesület.

Elnök Riekl Antal. Alelnök Polgári Bálint. Titkár Rácz Lajos. Lötenyszékhelyi elnök Király József. Pénztárnok Muraközy László.

Debreczeni Kertész Egylet.

Elnök Kardos László. Alelnök — — —. Jegyző Rácz Lajos. Pénztárnok Gaszner Géza. Számvevő Ifj. Gyürky Sándor.

Függetlenségi kör.

Elnök Ifj. Kertész István, I. alelnök Otrokosi Vég János, II. alelnök és közigazda Sarkady Ferencz, pénztárnok Hatvani József, titkár Tassi Miklós. Jegyzők Komlóssy Imre, Erdei József, könyvtárnok Szendi Imre, ügyvéd — — —; választmányi tagok: Bányai István, Csobán József, Csontos Péter, Dávid Mihály, Faragó András, Karsai János, Kecskes István, Pető Ferencz, Kertész János, Kiss András, Kovács János, T. Kovács Ferencz, Kovács Lajos, Pálty Ferencz, Pethő Lajos, Polgári Márton, Salánki Ferencz, Salánki Mihály, Tóth Gergely, Kertész László. Kertész Imre, Szathmári Ferencz, Szepesi József, Erdei Péter, Liptai József, Szilágyi Ferencz, Fekete József; pótagok Ifj. Piros József, Kovács István, Szathmári József, Pető Ferencz és, Király Gyula, Ókrós József, Harzányi Sándor, Kovács Ferencz, Szendrői Sándor, Barnai István, Gerehe Károly; tiszteltetbeli választmányi tagok Harangi Sándor, dr. Kocsir Gábor.

Az 1916. évben Debreczenben élő 1948—49-es honvédek.

Örmesterek. Kiss Imre, Klein Gábor, tűzmester: Papp Ferencz, tizedes Tóth András, körvitezők Horváth Gábor, Nánássy Mihály, Fekete István, csapatvezető Nagy József, örvetető Szűcs Balint.

A debreczeni szállodások, vendéglősök, kávé-sok és korezműsorok igazgatósága.

Elnök Németh András, alelnök Ottó Sándor, titkár Szathmári Zoltán, pénztáros Löködy Sándor. Választmányi tagok: Bölön Ferencz, Erős Jakab, Fürst Béla, Juhász Sándor, Haasz Rezső, Kovács Aladár, Kemény János, Márkus Jenő, Rosenberg Sándor, Rosenberg Simon, Surányi Sándor, Tóth István. Felügyelő-bizottsági tagok: Németh Aladár, Herschkovits Jenő és Leffler Károly. Ügyvivő Gömöri Lipót. Dísztagok: Gundel János és Glück Frigyes. T. alelnök Törő Imre, T. főügyész dr. Benedek János, T. titkár Vetéssy Béla.

A Debreczeni Önkéntes Tűzoltó-testület tisztikara 1917-ik évre.

Főparancsnok, lakánya parancsnok Szikszay Gyula, t. főparancsnok, főorvos dr. Dereksay István, alparancsnok Darvas Béla, titkár, ügyész dr. Fülöp Ödön, főmérnök

Aczél Géza, gépészmérnök Szilankay F. Béla, orvos dr. Szász Adolf, szakasparancsnokok Mátyer Ferencz, Szekeres Gyula, Pósalaky Mihály, segédoltások Ifj. Gyürky Sándor, Turay Antal, pénztárnok Ifj. Ganofszy Lajos.

Sport-egyletek.**Debreczeni Lovaregylet.**

Egyleti helyiség: Ferencz József-ut 16. sz. Telefon 880. sz.

Igazgatóság Márk Endre udv. tan., polgármester, elnök, Liptay Béla, gróf Szapáry György, báró Berg Hermann, titkár Loránt József, pénztárnok Ulrich Jenő.

Debreczeni úrköcsös-egyesület.

Egyleti helyiség: Ferencz József-ut 16. sz. Telefon 880. sz.

Elnök Domahidy Elemér, alelnök Versey Zoltán, igazgatóság gróf Lönyay Gábor, báró Uray János, csécséri Orosz Sándor, titkár Loránt József, pénztárnok Ulrich Jenő.

Concours Hippique.

Egyleti helyiség: Ferencz József-ut 16. sz. Telefon 880. sz.

Elnökök Domahidy Elemér főispán, az Úrköcsös Egylet elnöke, Márk Endre udv. tanácsos, polgármester, a Lovaregylet elnöke. Intézőség: báró Berg Hermann és. és kir. kamarás huszárezredes, Hummel Árpád huszárezredes, Versey Zoltán, báró Balch Péter huszárkapitány, titkár Loránt József.

Debreczeni vadásztársulat.

Elnök dr. Magoss György, alelnök dr. Losonczy Álmós, pénztárnok Ifj. Ganofszy Lajos, jegyző Popovits Gyula, ügyész dr. Borsovy Jenő, gazda Thiesen Arthur.

Debreczeni tornaegetlet.

Péterfa-utca 78. szám és a nagyerdei Sportter. Alakult 1867-ben.

(Hivatalos órák: télen hétfőn és szombaton este 6—7-ig, nyáron kedden és pénteken este 6—7-ig.)

Elnök dr. Magoss György. Ügyvezető elnök János Zoltán. Alelnökök dr. Tüdös János orsz. képviselő, Csóka Sámuel, I. titkár dr. Radó József, II. titkár Boros Mihály. Pénztáros Kiss Kálmán. Ellenőr Zih Géza. Jegyzők Almádi István, Szabó Gyula. Számvevő Kovács Mihály, Czefizing Lajos. Ügyész dr. Gál Zoltán. Mérnökök Váradi Géza, Borsos József, Orvosok dr. Csáko Zsigmond, dr. Dereksay István, dr. Hajnal Dezső, dr. Láng Sándor. Választmányi rendes tagok: Burger Isz. Csik Aladár, dr. Csűrös Ferencz, dr. Dárkó Jenő, Gaszner Géza, Gyürky Sándor, dr. Nagy Kálmán, dr. Szász Adolf, Strifler Ferencz, Tröppler Ottó, Vilmos Béla, Dózsa István, Szabó

Béla. Póttagok Balogh István, Fényes Jenő, Fülöp Miklós, Gödényi Zoltán, Kovács Béla, ifj. Mórész Bertalan, Vámos Miklós, Teniszgazda Kovács Béla. Foothall-kapitány Tothai Jenő. Vívó-szakosztály-kapitány dr. Hajnal Dezső.

Debreczeni polgári lövész-egyesület.

I. főlövész-mester Rustás István, II. főlövész-mester Weszter István, I. lövész-mester (pénztáros) Fürst Ödön, II. lövész-mester (gazda) Thurzó Béla. Titkár Pápay János.

Ügyész dr. Tervei Tamás. Orvos dr. K. Szalay Béla. Tekepálya-gazda dr. Ruszka István. Választmányi tagok: Áron Jenő, Fodor József, Ullarik Béla, Szoboszlai Sándor, dr. Horváth Károly, Kernhoffer József, Molnár Ferencz, dr. Öreg Béla, Bozsay Pál, Szabó Sándor, dr. Magoss György, Tóth Aurél, Varga József, Balogh Géza dr., Gaszner Géza, Kubek György, Beck László, Lővészbizottsági elnök Weszter István. Jegyző Pápay János. Tagok Fodor József, Molnár Ferencz, Számvizsgálók Serly Gusztáv, Varga László, Somossy László.

VII. Közgazdasági ezimtár.

Debreczeni m. kir. pénzügyigazgatóság.

Kossuth-utca 12. szám.

Pénzügyigazgató Nagy József kir. tan.; igazgatóhelyettes Ember Antal pénzügyi tanácsos; pénzügyi tanácsosok Heindrich János, Lenches István, Kutassy József; titkárok Vajda József, Gaál Miklós; segédtitkárok Kórody István, dr. Sámy László; fogalmazók Adam Lajos, Kardos Elemér, Szólvik Antal, Nádler Miklós; földadónyilvántartási biztos báró Huszár Sándor pénzügyi segéd-titkár; előadó pénzügyőri felügyelő Váczy Gyula; állami végrehajtók Imre János, — — — — —; irodavezető Mikó Lajos; irodatisztek Gargya András és Nagy Gusztáv; kasszátörő irattárt kezelő irodatiszt Bach László; kezelő Matócsy Gyuláné. — Pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség; főnök Poroszlai Gyula számtanácsos; számvizsgálók: Gáll József, Koncz Aurél, Nemes Dénes, Vékes Sándor; számlellenőrök: Székely Emil, Czeglédi Kálmán, Kelemen Béla, Pinyedy Lajos; számlatisztek Kulcsár Sándor, Nagy Dezső, Szentkirályi János, Madarász Sándor; számgyakornok Lippe Vilmos.

Debreczeni m. kir. fővámtárnál.

M. kir. fővámtárnok Rauch Béla; ellenőr Müllner Lajos beosztott fővámtárnok; vámtiszt Somoskeőy Béla; segédtisztok Szűcs György, Köpe Ödön.

Debreczeni m. kir. adóhivatal.

Pénzügyi palota.

M. kir. adótárnok Dekkert József. Főellenőr Megyeri Miklós. Főtisztek Kovács István, Nádler Károly, Markaly István, Kopasz Béla, Eisler Jenő, Jakovich Jenő, Máté Sándor, Komlóssy Gyula. Adótisztek Dudinszky Kornél, Jankovich Béla. Feldner Áron, Lőrincz Jenő, Josa István. Kezelő Klein Mihály.

Dohány- és helyegőző raktár.

Dózsagát-út 2. sz.

Dohányáru raktári kezelő Bakoss István, ellenőr Felix József, segéd-tiszt Papp Tamás.

Pénzügyőri biztosság.

Pénzügyőri biztos Eisler Kálmán.

Pénzügyőri szakasz.

Szakaszvezető Kiss Márton szemlélsz.

II.-hözszüreményi m. kir. adóhivatal.

M. kir. adótárnok Göttche Károly; főellenőr Stán Győző; főtiszt — — — — —; adótisztek Szily József, Winkler József, Skotta Máté, Orosz János; gyakornok Kovács Géza.

II.-szoboszlói m. kir. adóhivatal.

M. kir. adótárnok Jurikovszky József; ellenőr Sztrapkovics István; adótisztek Szabó Máté, Fröhlich Ernő, Pólya Imre; gyakornok — — — — —; kezelő Kutassy Béla.

M. kir. 12. sz. felmérési felügyelőség.

Kossuth-utca 12—14. sz. II. em. (Pénzügyi épület.)

Hivatalfőnök Majzik Miklós felm. felügyelő; kat. főmérnökök: Gréger József, Matejovszky Szaniszló, Babos Károly, (hely.) Brandenburg Gyula, Sídjanin János; kat. mérnökök: Höffer Ferencz, Karap Géza, Lénárt István, Tihai István, Rozgonyi Dezső, Orosz Géza, Erdőss László, Tóth Sándor, Medgyessy Pál, Majoros Richard; mérnök-segédék: Höffer József irodakezelő, Kesztner Ernő, Sebestián Rezső, Spörer Károly, Karap Béla, Orosz Kálmán, Flamm Ernő, Viser Ferencz; irodai díjnokok: Tóth Jenő, Ural-pálma, Vitéz Anna, Ozory Anna; hivataly szolgál — — — — —.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u.2. (Városház épület. Előttal hullaszállítások, exhumálás bármely helyről (harctér-
ről is) bárkora. Temetkezésképeket a leggyorsabbidővel, a leg-
magasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék sz-
összes temetkezési cikkben. Temetési megrendelések éjjel is
elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 100, éjjel 60. szám.

M. kir. V-ik száma kataszteri helyszínelési felügyelőség.

Pénzügyi palota II. em.

Miniszeri tanácsos, kataszteri helyszínelési felügyelő Miskolczy Jenő : p. ú. titkár, helyszínelési becsőlőbiztosok : Péchy Kálmán, Turpay Béla, Székér Ernő : pénzügyi s. titkár, helyszínelési becsőlőbiztosok : Kiszely Aladár, Szilágyi Zoltán : Selwerth Ede, Szabó Emil, dr. Beüthy Miklós s. titkár, p. ú. fogalmazó, helyszínelési becsőlőbiztos : dr. Somossy László : íródafejező : Dudinszky Emil.

Debreczeni m. kir. kulturmézői hivatal.

Kossuth-utca 9. sz.

Hivatalfőnök Sz. Jármy Tamás, kir. főmérnök, kir. kulturmézők Caverdy Antal, Meskó Kálmán, kir. segédmérnökök Pintér László és Horváth József, íródafejező Wiener Ferencz írodatiszt, vízmesterek Pakár József, Hayerl Márton, Martínez Ferencz, Doni Sándor és Gajdos Károly, vízmesternövendék-jelöltek Schlöter Ödön, Dimitrovič Alfréd, Fülöp Ferencz, Mató Gyula és Mezei István.

Kir. állomépítészeti hivatal Hajdu vármegye területére.

Debreczen, Vármegye ház.

Főnök Keleti Izsó kir. műszaki tanácsos, Zoltán Ödön kir. főmérnök, Steiger József kir. s. mérnök, Lipiczky Gyula mérnöki rajzoló, Szántó Áron inok, Szakácsi József kir. utmester, Marosi Imre kir. utmester, Ifka Péter kir. utmester, Fehér Sámuel th. utmester, Molter Frigyes th. utmester, Barany István th. utmester és Szathmári András hajdu.

Debreczeni kir. erdőfelügyelőség.

Vigladóv Mihály-utca 11. sz.

Hatásköre kiterjed Szatmár-, Szabolcs- és Hajdu vármegyék, valamint Debreczen és Szatmár szab. királyi város területén levő 332,700 kat. h. erdőterületre.

— — — — — kir. erdőfelügyelő, Szönyey István nyugalmazott erdőmester és Molnár Gáspár inok.

Hajduvármegyey m. kir. Gazdasági felügyelőség.

Vármegye háza.

Felügyelőség vezetője Sargóthi Jenő kir. gazdasági felügyelő, lakása Török Bálint-u' 15. ; segédfelügyelő — — — — —

Magyar Mérnök és Építész-Egylet debreczeni osztálya.

Elnök Aczél Géza városi főmérnök, alelnökök Keleti Izsó műszaki tanácsos, Szántay F. Béla szakiskola igazgató, titkár Ardó Miklós v. mérnök, pénztáros Vig Bertalan

gépészmérnök-tanár; válasszmány : Debreczeni Jenő, Aberle Raymund, Várady Géza, Székely Ferencz, Borsos József, Tichy Antal, számvizsgálók Susnik József és Biczó Gyula.

A debreczeni I. számú posta-, távírda- és távbeszélő hivatal.

Ferencz József-ut 38. sz.

Hivatalvezető Siposs Gyula felügyelő ; főtisztiek : Vásárhelyi Béla, Gerő Ábrahám, Minxer Antal, Bomerszbach Lajos, Kovács Elemér, Jeszenszky József : tisztiek : Grósz József, Sziltha Gyula, Banesik Imre, Kovács Lajos, Sipos Adorján, Bornyi Sándor, Frank Zoltán, Gecsey Jenő : ellenőrök : Ember Gábor, Lichtmann Márton, Fröhlich Ernő, Krpko József, Kiss József, Forrás Zoltán : segédellenőrök : Rácz Sándor, Biró Jenő, Gerő Zsigmond : segédtisztiek : Balla József, Kiss Béla, Sámuel József, Koppányi István, Tóth Bálint, Barczag István, Gavallér József, Lucs Ferencz, Bede Lajos : kezelők : Hetey Károlyné, Nalácz Mária, öz. Publíg Ernőné, Waltz Julia, Mártonffy Flóra, Mlavecz Margit, Balla Mária, Sziltha Gyuláné szül. Bészler Emma, Bomerszbach Lajosné, Nagy Imréné szül. Erdős Amália, Erdélyi Ferenczné szül. Lengyel Margit, Mlavecz Róza, Süttő Emília, Szabó Vilma, Rikly Erzsébet, Szeghy Bella, Katz Mihályné, Nemes Paula, Farkas Mária, Győrüssy Mária, Vargha Lászlóné szül. Balogh Eleka, Szűcs Györgyné, Koós Gabriella, Balogh Gizella, Sarkady Anna, Hajdu Antalné, Zalay Ilona, Sámuel Józsefné, Erdélyi Róza, Kresnyák Anna, Jeney Karola, Molnár Ilona, Adamcsik Ilona, Kladók : Lucs Ferenczné, Fekete Ilona, Bartha Erzsébet férj. Szilágyi Gyuláné, Balla Gizella, Szele Róza, Béres Teréz, Kiss Anna Mária, Bede Lajosné szül. Bészler Anna, Vécsei Julia, Hetey Valéria, Várady Juliánna, Hoffer Gizella, Neubauer Margit, Brukner Piroška, Szabó Ödönné szül. Simon Mária, Bod Lajosné szül. Simon Irén, öz. Valtzik Jenőné szül. Valtay Teréz, Reich Katalin Turóczy János, Bernáth Olga, Fuller Anna, Fazekas Erzsébet, Hegedűs Mária, Des Combes Margit, Irsa Ilona, Jaspary Aranka, Jaspary Mária, Gereese Izabella, Komars Mária, Nagy Anna, Nyilas Emma, Pityik Mária, Puszkás Róza, Oláh Vilma, Robinsohn Mihályné, Kiss Beláné szül. Waitay Elza, Rudolfy Imréné Somlyay Margit, Stenczel Laura, Süttő Irén, Szabó Irma, Szepessy Mária, Széchy Róza, Szűcs Adél, Tess Ilona, Tóth Marcella, Truszkó Olga, Vay Róza, Varga Róza, Vass Irén, Várady Juliánna, Zádor Jolán. Segédtisztjelöltek : Komádi István, Magyar Gyula : műszerész Stelczér Sándor ; altisztiek Boros György, Süveges Lajos, Sallay János, Ujvári Lajos, Juhász István, Pinczés Mihály, Major Gábor, Szilágyi Sándor, Szolgák : Kiss László, Rákossy Lajos, Reisz Mátyas, Kiss Ferencz, Rádi Gábor : segédszolgák : Aszódi Balázs, Csizmadia Lajos, Pegyvermeki József, Horváth János, Koresztzei Sándor, Máté József, Mágóri Lajos, Pataki Elek, Vigh János, Boros Gyula, Pető Sándor : kisegítő szolgák : Balogh István, Bujdosó Gyula, Farkas Sándor, Diószegi Mihály, Ecsedi János, Guthi

József, Hajdu Sándor, Juhász László, Juhász Traján, Kötvecz László, Kántor Árpád, Nábrádi Sándor, Németh Gábor, Pallagi Mihály, Szász István, Szenássi László, Széll Sándor, Szűcs József, Vékony János, Vincze Ferencz, Zombor István, Murvai Miklós.

A debreczeni II. számú posta-, távirde- és távbeszélő hivatal.

Hivatalvezető: Greszdében: főtitkár: Jezsik György, Lőrincz Ignác, Hanzsala Péter, Klein Mór, Kertész Béla; titkár: Reich Antal, Vécséi Sándor; segédellenőrök: György Mihály, Szilágyi János, Kovács András, Szűcs Imre, Berkó János, Király Károly, Simon Géza; segédtitkár: Szepesi Sándor, Kreiller Antal, Mezei András, Reiter Miklós, Varga Lajos, Bukovecz István, Bakó Gyula, Györffy István, Kerekes Sándor, Mikolay Kálmán, Kiss Ernő, Schneider János, Dávid Zoltán, Pásztor Szilárd; I. osztályu kezelő: Kolonics Béláné; gyakornok: Megyeri Lajos; II. oszt. postakezelő: Nagy Pál, Nyilas Mátild; kladók: Kopányi Julia, Nagy József, Pál Lajos, Rappensberger Béla, Trencsenyi Gyula, Bleier Ilona, Holczinger Mária, Vécséi Mária, Vécséi Róza; kezelő altiszt: Csorba József; altitkár: I. Kovács János, Fésüs István, Balla József, Szabó Bálint, Kopányi István, Nagy Imre, Tar József, I. Nagy István, Hankóczy Károly, Kovács József, Lichtmann Jakab, Vedres István, Szina Sándor, II. Kovács János, Sáradi Bálint, Erdel József, Molnár József, Várady Károly, Nagy István, Helmezy István, Kuczik Mihály, Salva Ödön, Czibók Bálint, Széllőssy Mihály, Dányi István, Vízeli Gábor; szolgák: Gáspár Mihály, Fegyveres Sándor, Makai József, Ádám János, Kardos Sándor, Tar József, Nagy Lajos, Gressó János, Nagy Ferencz, Karácsonyi Gyula, Kiss Gyula, Labancz Mihály, Kiss Gusztáv, Nagy Lajos, Apródi Mihály, Jámhor János, Salánki József, Karsai István, Székely Lajos, Gardó Sándor, Maróthy József, Nagy Péter, Vigh István, Nagy Lajos, Kerecsi Miklós, Robotin György, Csóré Imre, Takaró Sándor, Bunta Ferencz, Komáromi Károly, Rácz János, Varga Sándor, Boros János, Balogh István, Fegyverneki Lajos, Cs. Madarász János, Pinczés Ferencz, Poczki Pál, Szanka Sándor, Szotok Flórián, Vaszkó János; segédszolgák: Balogh Dávid, Balogh Lajos, Bedő Károly, Belényesi Zsigmond, Czifrák István, Décsi Lajos, Herter Lajos, Jakó Lajos, Kapocsán László, Kállal Viktor, Kiss József, Nagy Lajos, Rácz József, Somogyi Lajos, Szilágyi János, Tikász Aron, Török Péter, Ujváry Gyula, Kiss Antal, Csontos József.

III. sz. postahivatal.

Péterfia-utca 19. sz.

P. Nagy Árpádné.

IV. sz. postahivatal.

Hatvan-utca 50. sz.

Rother Antalné.

V. sz. postahivatal.

Csapó-utca 59. sz.

Kripkó Józsefné.

VI. sz. postahivatal.

Szent-Anna-utca 85. sz.

P. Nagy Sándorné.

VII. sz. postahivatal.

Miklós-utca.

Somoskeőy Béláné.

VIII. sz. postahivatal.

Homokhegy.

Erdőssy Ilona.

M. kir. államvasutak debreczeni üzemvezető-sége.

Ferencz József-ut. Tisza-palota.

Üzemvezető Uhlarik Béla, a Ferencz József-rend lovagja, a Vaskoronarend III. osztályának és a hadiékítményes Vöröskereszt díszjelvény II. osztályának tulajdonosa; üzemvezető-helyettes mándi Mátyás Bertalan főfelügyelő.

I. Általános osztály. (Tikárság.) Osztályvezető Csáky Alajos felügyelő; osztályvezető helyettes dr. Szilvassy Zoltán segédtitkár; felügyelő dr. Bruckner Ernő főorvos; főellenőrök: Voith Ferencz, Trón Lajos, Király Béla; titkár Lengyel Károly; segédtitkárok: Fekete Zoltán, Thuróczy István, dr. Biró Béla, dr. Kiss Arthur; fogalmazók: Szerbák János, Zivuska Andor, Horváth Aladár, Schnürer József, dr. Müller Ottó, dr. Lantos Ágoston, dr. Sallay Lajos; ellenőrök: Szabó József, Láber Mihály.

II. Pályafentartási és építési osztály. Osztályvezető Skrovina József felügyelő; osztályvezető-helyettes Fábian Sándor főmérnök; felügyelők: Kereszty Béla, Ujlaki Henrik; főmérnökök: Lehel Tóbiás, Ungvári György; mérnökök: Antal Oszkár, Susnik József, Hegedűs János, Schöffner Imre, Markovics Menyhért, Tichy Antal, Jánosy Miklós, Szojka Béla; ellenőr Donhoffor Jenő; fogalmazó Vadász Sándor.

III. Forgalmi és kereskedelmi osztály. Osztályvezető Géhl György főellenőr; osztályvezető-helyettes Pogány Mihály főellenőr és Stejfan László főellenőr; főellenőrök Ferschin Árpád, Ninger József, Csatlós János, Füzéressy Barna, Taar Sándor, Klár István, Bartha Sándor, Gál Sámuel, Kulik György, Erdey Imre, Farkas Géza, Fábók Antal; ellenőrök Tasnády Ferencz, Farkas Lehel

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület. Előttül hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (harctér-terület) bárhol. Temetkezésségeket a leggyorsabbal, a legmagasabb kiváltságnak megfelelően teljesít. Nagy vasutak és összes temetkezési czikkokban. Temetési megrendések éjjel is elfogadtnak. — Telefonszám: nappal 183, éjjel 66. szám.

Attila, Filótás Géza, Mester István, Nagy József, Szabó Gyula, Mórász Sándor, Kövessi Lajos, Csuka György, Totin Andor; segéd-titkár dr. Forgón István; fogalmazók Hajdu László, Randó Jenő, dr. Biber József, Bagosi József; hivatalnokok Csikó Lajos, Bohus Gusztáv, Gerecze Gyula, Fidrus József, Kresznerics Ferencz, Csiky Nándor; mérnök Wolffnau József.

IV. Vontatási osztály. Osztályvezető Burger Izso felügyelő; osztályvezető-helyettes Répászky Tivadar főmérnök; mérnökök: Bacsó Pál, Ferenczy Jenő, Kovacsócs Béla, Haas Géza, Erdős Mór, Pap Jenő; ellenőr Trojan István.

V. Számosztály. Számosztály-főnök Tegledy György felügyelő; számosztályfőnök-helyettes Werlin Sándor főellenőr; főellenőrök: Neuhauser Béla, Nagy Imre, Novothny Béla, Kósa Lajos; mérnök Nemes Károly; ellenőrök: Redl Szigfried, Szembatovics József, Weiner Soma, Tóth Kálmán, Csernátóny Alajos, Nagy József, Szentandrassy Árpád, Kovács Kálmán, Papp István, Kökényesdi János, László Imre, Nagy Zoltán, Günter Mihály, Raucherberger Izák, Szép Kálmán, Adamcsik Ferencz, Rácz Adoll, Ferenczy Viktor, Hamburger Mór, Nemeskay Viktor, Kocsis János, Erdős Frigyes, Teleky Bertalan, Kun Ignác, Fridrik Gábor; hivatalnokok: Farkas Imre, Winter Jenő, Winter Ödön, Smák Tamás, Cieleszky János, Turtányi Lajos, Kovács Bernát, Pető Aladár, Jakabhy Pál Jenő, Jakabovics Andor, Matura József, Bajomi József, Kuthy Imre, Gellért Miksa, Drenyovszky Gyula, Savic Milenko, Mittitzky István, Matolcsy Gyula, Gavallér Gábor.

Debreczeni állomás.

Állomásfőnök Janovich Miklós főellenőr; főnök-helyettes Farkas Andor főellenőr; főellenőrök: Németh Lajos, Reintz Dezső, Kerekes Gyula; ellenőrök: Drumár János, Turai Miklós; fogalmazók: dr. Matkó Ferencz, dr. Fülöp Móríc, dr. Petácz Endre, dr. Horváth Gyula, dr. Szekeres Antal; hivatalnokok: Csengeri Márton, Tárnok E. Dezső, Szóbel P. Pál, Papp Jenő, Csuthy Lajos, Demeler Lajos, Dömök Béla, Fábán Lajos, Juhász Zoltán, Novák Sándor, Morvay Béla, Bartha János, Semsei Lajos, Kertész Aladár, Rottler Antal, Csatlós József, Reich Márton, Kovács Imre, Sztankó Gyula, Rathbauer Rezső, Kerekes Jenő, Gáthy Géza, Visy Aladár, Seesler Róbert, Kondor János.

Debreczen-vásártéri állomás.

Állomásfőnök Almási Kálmán ellenőr.

Helyi érdekű vasutak osztálymérnöksége Debreczen.

Szent-Anna-utca 23. sz.

Osztályvezető Hajós Mór főmérnök; mérnökök: Barta Aladár, Nagy Sándor.

Osztálymérnökség Debreczen.

Osztályvezető Hepke Oszkár felügyelő; mérnökök: Bernhard Sándor, Mikecz Miklós; ellenőr: Balogh Vilmos.

Debreczen—füzesabonyi osztálymérnökség Debreczen.

Simonfj-ut 10. sz.

Osztályvezető Mezei Izidor mérnök; mérnök Kalenda Loránt.

Fűtőház.

Fűtőházfőnök: László Gyula főmérnök; mérnökök: Csengeri Menyhért, Nagy Béla, Pécsi István, műszaki hivatalnok: Fischer Károly.

Szertár.

Szertárfőnök Vida József hivatalnok; hivatalnokok: Heinrich János, Miller Béla, Cseckő Ferencz, Balogh József, Nagy Sándor.

M. kir. államvasutak debreczeni műhelye.

Műhelyfőnök: Rother Ernő felügyelő, főmérnök: Gelléri Emil; mérnökök: Kramer Gyula, Beóthi Kálmán, Lukács Jenő, Székely Jenő, Neumann Vilmos, Móríc Ferencz, Benedek Sándor; számosztályfőnök: Heynke Oszkár ellenőr; ellenőr: Dietrich Antal; hivatalnokok: Erben Tivadar és Voith György; műszaki ellenőrök: Homolla Samuel, Havas Samu, Benczur Pál; műszaki hivatalnokok: Szabó Simon, Jászay Lajos, Bekési Ignác, Szemann Pál, Giessendorff Vilmos, Különte Zoltán, Klausmann Nándor; kezelőtiszt: Lévy József, Erdélyi György, Erdőssy Béla, Szirmai Albert, Csermák István, Chorus Károly, Schorr Ferencz, Gál István, Farkas Endre, Pap Béla, Belcsy Béla; kezelőnök: Csapó Anna, Papp Erzsébet; kezelőtiszt-jelölt: Vadkerty Endre, Tokaji János, Németh József; írnök: Hegedűs Erzsébet; főművezetők: Martsik József, Zöld László, Tóth Lajos, Alberti Nándor, Koller József, Heynke Gusztáv, Sidó Géza, Svaszta Károly, Nemes Sándor; művezetők: Csapó János, Ivánka Vince, Kassay József, Ráduly Endre, Markovits Hermann, Jánoska Gyula, Marosán István, Hermann Vidor, Benedikt József, Hankovszky Gyula; művezető-jelöltek: Nagy László, Moll Jakab; műhelygyakornok: Maly Károly; gépfelvigyázó Lovász János, gépkezelő Gulyás József; kapus Nagy Árpád; hivatalnok: Pécsi József, Rácz János, Bartha István; Kazánkezelők: Horog György, Radó Imre, Mészáros István, Könyv Lajos; éjjeliőrök: Major János, Ritók Lajos, Metzger Péter, Nagy Gábor, Helmezy Sándor, Barta László, Pongor Imre; műhelyorvos: dr. Burger Péter; vizsgáló-lakatosok: Kovács Ferencz, Tóth IV. Sándor; vizsgáló-bádogos: Szekeres Gyula; vizsgáló-bognár: Zöld Sándor, ténmester: Éberhardt György; szállító: Szabó József. — Gilvácsi fiókműhely: Ratkovits Károly csoportvezető-lakatos.

M. kir. dohánybevaltó felügyelőség.

Grasselli Norbert m. kir. dohánybevaltó felügyelő; Hortly Dzsó m. kir. dohánybevaltó kezelő; Kucora János m. kir. dohányjüvedéki tiszt; Réé János m. kir. dohányjüvedéki tiszt; Mathiász Tivadar m. kir. dohányjüvedéki gyakornok; Erzsinger István m. kir. dohánybevaltó hivatali munkágyelő; Pethő József felügyelőségi szolga.

M. kir. dohánybevaltó hivatal.

Konez Sándor m. kir. dohánybevaltó kezelő, Gunya Miklós m. kir. dohányjüvedéki tiszt, Szentkirályi Kálmán m. kir. dohányjüvedéki tiszt, Mittermayer Frigyes m. kir. dohányjüvedéki gyakornok, Csáki Dénes m. kir. dohánybeval. hivatali munkágyelő, Laczó Odón m. kir. dohánybevaltó hivatali munkágyelő, Papp János m. kir. dohánybevaltó hivatali munkágyelő.

Debreczeni m. kir. dohánygyár.

Igazgató Puskás Károly; aligazgató Hadházy Imre; osztályvezetők Zöldi József, Böhm Lajos; szertárkezelő Pihyk György; jüvedéki tisztak Molnár Mihály, Dubravszky Emil, dr. Kövendi Lajos; jüvedéki segéd-tisztek Szánky Zsigmond, Papp Sándor, Major Sándor, Inczedy Lajos; jüvedéki gyakornokok Szentpétery Ferencz, Szembatovics József; segéd-tiszti leendőekkel megbízott gyártási ügyelők Csutó László, Dobrá János; gépkezelők Stohl Gyula, Hübner Károly; asztalosmesthely vezető Halmy József; gyártási ügyelők Béres György, Thoma Miklós, Ádámcsik Sándor, Ókrós József, Biszörmenyi Barna, Kurnecz Lajos, Farlas Sándor, Szekerik János, Iványi Károly, Baptist Antal, Slácsky József, Domokos Imre, H. Szabó Lajos; kapus Tamassy Zsigmond; hivataliszigazdák Andorkó Gábor; irodai alkalmazott Ujházy Károly; helyettes ügyelők Gagyva Ferencz, Antal Sándor, Molnár Sándor, Kossir Ferencz, Böhm Lajos, Borsos Kálmán, Karmacsin János, Pásztori László; beteggyógyító orvos dr. Gáspár Géza.

Debreczeni kerületi m. kir. állategészségügyi felügyelőség.

Kondor Mihály m. kir. állategészségügyi felügyelő, Debreczen. Lakik miniszteri engedéllyel Nagyváradon.

Debreczen város és Hajdu vármegye állatorvosai.

Reitz János m. kir. állategészségügyi felügyelő Debreczen, lakása református püspöki bérházban. Részner Mihály m. kir. állatorvos Debreczen, lakása Arany János-utca 28. Gellmann Károly járási m. kir. állatorvos Debreczen, lakása Varga-utca. Urelich Jó-

zsef kir. állatorvos Hajduböszörmény. Magyar András járási kir. állatorvos Hajdunánás. Csáky János vágóhídi igazgató, állatorvos Debreczen. Szűllös Armin vágóhídi állatorvos Debreczen. Reinitz Menyhért vágóhídi állatorvos Debreczen. Bakcsi Ferencz állatorvos Hortobágy. Martoncsik József állatorvos Hortobágy. Vámos Jenő Földes. Szabó János Batmazújváros. Broskó J. Tiszszeg. Sály József Hajduböszörmény. Mátyus Gábor Hajdunánás. Oborzin Gyula városi állatorvos Hajduszentpál. Dr. Wollák József községi állatorvos Hadház. Szeifrid Gyula Kaba. Jakucs József községi állatorvos Nádudvar. Görög Péter községi állatorvos Hajdudorog. Kardos Imre községi állatorvos Püspökkladány.

Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara.

Elnök Szent-Királyi Tivadar; alelnökök (kereskedelmi) Falk Lajos, (ipari) Debreczeni Lajos; titkár Szávay Gyula; helyettes titkár dr. Radó Rezső; fogalmazók dr. Julow Viktor, dr. Ujfalussy Géza; felügyelő Bornas Mihály; számvéveő Czéziz Lajos; irodatiszt Bajdosó Gábor; innok Pentelek Gizella; leírók Kovács Kálmán, Kubinyi Jenő, Enekel Aranka, Bodnár Juliska, Majda Gizella, Vajna Aranka, Balajthy Ilona, Ujváry Eszter, Rakottyal Irén, Husz Róza. Kamarai beltagok (kereskedők): Békés Lajos, Falk Lajos, Fleischmann Mór, Fürst Odón, Geiger Simon, Halmágyi József, Kardos László, Kaszanyitzky Andor, Kernhoffer József, Kónsek Géza, Lőkóvit Arthur, Nagy Jakab, ifj. Schwarcz Vilmos, Szestha Jenő, Szent-Királyi Tivadar, Várray János; (iparosok) Biczó Gyula, Dávidházy Kálmán, Debreczeni Lajos, Dorsch Hugó, Horváth János, Keresztúri Gábor, Major Mihály, Márkus Jenő, Megyeri Kálmán, Piros Béla, alsószeccsei Serfi Éde, Szántó Győző, Szépláki József, Tóth István, Varjassy Imre, Zeller Ede. Kamarai kültagok (kereskedők): Mező Jenő Hajduböszörmény, Friedrich Lajos Hajduböszörmény, Leiler Armin Jászberény, Berger Arnold Karczag, Keszner Izidor Máramarossziget, Fejér Antal Máramarossziget, Steinfeld Béla Nagybánya, Guttman Emanuel Nagyszőlős, Baruch Arthur Nyíregyháza, Rosenthal Ferencz Nyíregyháza, Rosenfeld Miksa Szatmárnémeti, Schwarcz Albert Szatmárnémeti, Gyárfás Béla Szolnok, Szenes Adolf Szolnok, Króó Izó Beregszász, Engel Lipót Munkács. (Iparosok): Takács Imre Hajduböszörmény, Breznayitzky Mihály Hajduböszörmény, Szabó Fekete János Jászberény, Draplik Vilmos Karczag, Dénes Ignác Máramarossziget, Megyeri József Máramarossziget, Kupás Mihály Nagybánya, Deutsch Jenő Nagyszőlős, Pisszer János Nyíregyháza, Zomborszky Dániel Nyíregyháza, Bölönyi László Szatmárnémeti, Glozer János Szatmárnémeti, Kohn Dávid Szolnok,

Juhász János

uri- és női cipész. :: Debreczen, Garai-utca 26. szám alatt.
Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, esinos kivitelben és jutányos áron.

Fekete Péter Szolnok, Klein Sámuel Beregszász, Molnár Mihály Munkács. A kamarai hivatal eljárói Korom József, Kiss László.

Debreczeni kereskedő-társulat.

Ainként mint Kalmár-Társaság 1715-ben. Hivatalos helyisége: Egyház-tér 8. sz. ajtó hátsz. I. em.

Elnök tsnádi Kardos László, alelnök Sesztina Jenő, Titkár Bárdos Géza, pénztárnok Kovács Mihály, ügyész dr. Varga Lajos; választmányi tagok Bechert Manó, Békés Lajos, Csanak József, Fleischmann Mór, Falk Lajos, Félégházy János, Jóna János, Kernhoffer József, Kaszanyitzky Andor, Kontsek Géza, Lukács Armin, Lőfkovits Arthur, Mayer János, Szent-Királyi Tivadar, Szántó Győző, ifj. Schwarz Vilmos, Szabó Sándor, Várray János; számvizsgálók Stern József, Somossy László. Iskola-felügyelő bizottság: elnök Kernhoffer József; tagok Bechert Manó, Bárdos Géza, dr. Csűrös Ferencz, Greiner Mihály, tsnádi Kardos László, Kovács Mihály, Lukács Armin, Márk Endre, Mayer János, Szent-Királyi Tivadar, Sesztina Jenő, ifj. Schwarz Vilmos, Szántó Győző, Szávay Gyula, Várray János.

Országos Magyar Keresk. Egyesülés hajdumegyei kerülete.

Elnök Kontsek Géza; alelnökök Somossy László, Lőfkovits Arthur, Bárdos Géza; titkár Balkányi Béla; pénztáros Jónás Mór; választmányi tagok: Áron Jenő, Csanak József, Erber Ernő, Fürst Ödön, Falk Lajos, Félégházy János, Gaszner Géza, Hochfelder Jakab, Jóna János, ifj. Kardos László, Kovács Mihály, Kaszanyitzky Endre, Kernhoffer József, — — —, Mayer János, ifj. Schwarz Vilmos, dr. Varga Lajos, Várray János, Debreczeni Jenő, Frigyesi Jenő, May Andor, Mentze Henrik, Molnár Antal, Ungár Jenő. Vidéki választmányi tagok: Körner Béla (Hajdusoboszló), Mező Jenő, Friedrich Lajos (Hajduböszörmény), Mady Géza (Balmazújváros), Paulini Vilmos (Hajdunánás), Schlachta János (Hajdunánás), Tóth Pál (Hajdubáza), Kohn Dávid (Püspökladány). Törzstagok képviselői: Ipar- és kereskedelmi kamara részéről Szávay Gyula; Kereskedelmi csarnok részéről Bechert Manó; Debreczeni Kereskedő-Társulat részéről Bárdos Géza; Kereskedő Ifjak Egyesülete részéről Kontsek Kornél. Az egyesület hivatalos helyisége a Kereskedelmi csarnokban van (Piac-utca, Hungária-épület), ahol a titkár rendszerint délután 2 és 3 óra közt található.

Debreczeni kereskedelmi csarnok.

Hungária-épület I. emelet.

Elnök: Kernhoffer József; alelnökök: Bechert Manó, Szávay Gyula; titkár-igazgató: Kuthi Zsigmond; pénztáros: We-

szeczy Zsigmond; ellenőr: Jónás Mór; háznagy: dr. Hegedűs Jenő; választmányi tagok: kereskedők: Áron Jenő, Békés Lajos, Falk Lajos, Fleischmann Mór, Frigyesi Jenő, Fürst Ödön, Gaszner Géza, Geiger Simon, Hajdu Imre, Halmágyi József, Jónás Mór, dr. Keller József, Kontsek Géza, Létay Lajos, dr. Lőfkovits Márton, Lőfkovits Arthur, Lukács Armin, — — —, May Andor, Nagy Jakab, ifj. Schwarz Vilmos, Szántó Győző, Tafler Ignác, Tóth István, Ungár Jenő, Weszeczky Zsigmond, Wilhelm Emil, Winkler Márton; nem kereskedők: dr. Balkányi Ede, dr. Balázs Bertalan, Ernst Alajos, dr. Freund Jenő, Gara Alajos, dr. Geiger Miklós, Gyémánt Samu, dr. Hegedűs Jenő, dr. Kardos Albert, Kenyeres Károly, dr. Keller József, Koncz Lajos, Rosinger Lajos, dr. Szántó Sámuel.

Iparfelügyelőség.

Arany János-utca 39. sz.

Főnök Ledniczky István; hivatalában egyedül van, m. kir. kerületi iparfelügyelő.

Magyar gyáriparosok országos szövetségének főlkja.

Elnök Szántó Győző. Titkár dr. Kuthi Sándor.

Debreczeni ipartestület.

Simonffy-utca 1. szám.

Elnök Dávidházy Kálmán; I. alelnök Biczó Gyula; II. alelnök Varjassy Imre; jegyző Scheibner Gyula; irodatiszt-könyvelő Lechner Lajos; irnok Csanda József; pénztárnok Jobbágy Imre; pénzbeszedő Dobi Károly; kézbesítő Nagy János; irodaszolgá Papp Károly.

Alsószabolcsi-tiszai ármentesítő-társulat.

Széchenyi-utca 46. sz.

Elnök gróf Dessewffy Aurél (Büdszentmihály), alelnök Duthay Pál, igazgató Dienes Barna, főmérnök Várady Géza, első mérnök Mendik Antal, pénztárnok ifj. Berényi Gábor, pénztári ellenőr Dalmy Barna, nyilvántartó Örmös János, irodatiszt Stern Bertalan, műszaki segéd Gulyás Lajos.

Alsó nyírvízszabályozó társulat.

Kossuth-utca 3. sz.

Elnök Márk Endre m. kir. udvari tanácsos, polgármester, alelnök Aczél Géza Debreczen szab. kir. város főmérnöke, igazgatómérnök Benedek Lajos, pénztáros-irodatiszt Hojdra Pál, vízmester Sady György.

Gebauer K.

és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület. Előttél ballal szállításokat, exhumálást bármely helyről (harctérrel is) barhova. Temetkezérendezéseket a legmegyőzőbből, a legmagasabb kívánságoknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 93, éjjel 60. szám

Debreczeni építőiparosok szövetsége.

Elnök Tóth István, alelnökök Széll Géza, Dorsch Hugó, ügyész dr. Tóth János, pénztáros Lukács Vilmos, ellenőr Fuels János, titkár Lechner Károly. A munkás-közvetítő hivatal főnöke Blézó Gyula.

Pénzintézetek.**Osztrák-magyar bank debreczeni fiókja.**

Arany János-utca 1/b.

Főnök Wilhelm Emil. Főnökhelyettes Sexty Emil. Tiszviselők Neubauer Sándor ellenőr, Scharbert Gusztáv, dr. Kernhoffer József felülvizsgálók, Nagy Kálmán, Reimann Márton, Bugnyár Richárd, Gaszner Imre tiszviselők; Schlosser Erzsébet, Nagy Teréz irodakezelőnők; Tóth László pénztári szolgál; Faubl János, Visován Ilés hivatal-szolgák; Erdélyi János kapus.

Debreczeni Első Takarékpénztár.

Alapítástört 1846. Ferencz József-ut és Kossuth-utca sarkán.

Elnök: Szent-Királyi Tivadar; (igazgatósági tagok: Csanak János, Ernyey Károly, Kardos László, Kernhoffer József, Komlóssy Dezső, Kövy Lajos, dr. Nagy Lajos, Serly Gusztáv, Simonffy Emil, Szabó Lajos, Szabó Miklós, dr. Tüdös János. Vezérigazgató: Verzár Kálmán; ügyvezető igazgatók és czéggjegyzők: Lovász János, Gaszner Géza; ügyész: dr. Balogh Géza; czéggvezetők: Steinberger Adolf, Ulrich Jenő; tiszviselők: dr. Vásárhelyi Zoltán, Bodnár Géza, Trux Miklós, Martinek Ferencz, Csukás István, Koncz Dezső, Kapros Sándor, Kerekes Miksa, Riedl Rajmond, Velsz Zoltán, dr. Tóth Emil, Perczel Miklós, Cservenyák József, Ókrós József, Vásáry László, Molnár Gyula, Tótin György, Bornemissza Gábor, Voith Manó, Götsch Sándor, Nagy József, Soltész László, Hadházy Dezső, Ledniczky József, Nagy Gyula, ifj. Hepke Oszkár, Walkó Rexső, Agárdy Lajos, Nagy Jenő, Hardt Teréz, Kiss Bona, Varga Jolán, Papp Gizella. Hivatal-szolgák: Kiss Sándor, Erdélyi Gábor, Balog János, Szabó Albert, Seres József, Pócsi Imre, Kiss Antal.

Áltföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Ferencz József-ut.

Fióktintézet Vámospercsen. Affiliált intézetei: Kabai Takarékpénztár R.-T., Nádudvari Takarékpénztár R.-T. és Hajdunánási Gazdasági Bank R.-T. Alelnök Fehér Miksa. Igazgatósági tagok Jakab János, Szántó Győző, Füst Odón, Schweiger Odón és Kemény Mór dr. Felügyelő-bizottság Huszár Ernő, Somossy László, Majerszky Mihály és Sámly Béla. Vezérigazgató Poroszlav László;

igazgató Frigyesi Jenő; czéggjegyző-főkönyvelő Havass Kálmán; czéggjegyző-titkár Berzoffy Vince. Hivatalnokok: Reinhold Miklós, Tóth Imre, Némethy László, Petrányi Béla, Móritz Bertalan, Kerékgyártó István, Markovits Ignác, Kerekes László, Lada István, Markovits Andor, Rittók Lajos, Gyémánt Jenő, Markovits Barna, Hoffmann Kálmán, Gross Sándor, Reintz Béla, Flamm László, Sötér Miklós, Kiss Jenő, Vásáry Katalin, Kerekes Anna, Kiss Mariska, Fodor Erzsébet. Irattáros Mészáros Gyula. Raktári tiszviselők Schneer Mór vezető, Pásztor Lajos. Fiók-főnök Harcsarik Géza. Pénztárnok Kohutovics János. Könyvelő Szabó Gyula.

Takarék- és Hitelintézet Részvénytársaság.

Csopó-utca 4. sz.

Elnök Miskolczy Jenő; vezérigazgató Koncz Lajos. Igazgatósági tagok Balás Odón, Bilkei Kúsvész Imre, Lőkövits Arthur, Serli Ede, Kalliwoda Ferencz, dr. Hódossy Sándor, Stegmüller Árpád; jogtanácsos Szilágyi Imre; felügyelő-bizottsági tagok: dr. Márton Kálmán, Angerer Imre, dr. Szűcs Géza, Karácsony József. Főkönyvelő Harsányi Pál; pénztárnok Budaházy Miklós; tiszviselők Varjassy István, Greczko Sándor, Nagy József, Pappler János, Kökényessy Katalin. Zálogházi tiszviselők: főnök Varga László; pénztárnok Medgyessy Sándor; becsüs Győri János; zalogőr Kornhoffer József; tiszviselő Kovács Karolin.

Korona takaré- és hitelszövetkezet.

Ferencz József-ut 9. sz.

Elnök dr. Kenézy Gyula udv. tanácsos; alelnök Csanak János; vezérigazgató ifj. Schwarcz Vilmos. Igazgatósági tagok Darvas Izidor, dr. Gutfreund Sámuel, Hochfelder Jakab, Horváth János, Jónás Mór, Keiner Adolf, Ungár Albert. Felügyelő-bizottság Kun Ignác, Radó Sándor, dr. Kovács Gábor. Tiszviselők: főkönyvelő Mézei Dezső; tiszviselő Keiner József. Eljáró Kósa Ferencz.

Magyar hadi hitelintézet részvénytársaság debreczeni fiókja.

Elnök: Márk Endre m. kir. udvari tanácsos, Debreczen sz. kir. város képviselőtében. Vezető intézet: Debreczeni Első Takarékpénztár. Titkár: dr. Kuthi Sándor.

Debreczen-belvárosi Takarékpénztár r.-t.

Igazgatósági elnök dr. Strelinger Győző; igazgatóság: Cséte József, Fodor József, Morvay Géza, Márkus Jenő, Török József, Végh Gyula; ügyvezető igazgató dr. Farkas Ignác; felügyelő-bizottság: Berényi Lajos, Fábian Sándor, Szilágyi Jenő; igazgatósági

BÄCHER acél-ekék, kizárólagos raktára:
MELICHER vetőgépek és Ráhrner Sándornál
JOHNSTON aratógépek
 Debreczen, Piacz-utca 43., a Dréher mellett. Telefon 962. sz.

választmány: Csapos János, Fehér Sándor, ifj. Ganofszy Lajos, dr. Schwarcz Arthur, Tolnay Dániel; tisztviselők: Vörös László főkönyvelő, Strausz József pénztárnok, Szekeres György eljáró (és 3 tisztviselő hadba vonult).

Gazdasági Takarékpénztár részvénytársaság.
Ferenecz József-ut 85. sz.

Igazgatóság: elnök gróf Degenfeld Ottó; alelnök Latinovits Mihály; vezérigazgató Székely Albert; alelnök Berger Mór; igazgatósági tagok: Benedek Lajos, Gazdlig Gyula, Farkas Lehel, Leszkay Gyula, Mandel Jenő, Redl Siegfried, Lévay Gyula, Orsz. Endre. Felügyelő-bizottság: Sz. Jarmy Tamás elnök; felügyelő-bizottsági tagok: dr. Hajnal Dezső, Király József, dr. Gross Pál, Radó Sándor, Gál Samu; ügyész dr. Polgár Dániel; tisztviselők: Király József pénztárnok, Mándoky Margit, Sáfár Sándor, Kapossy Vilmos, Ernst Imre. Irodaszoja Kronovszki Imre.

Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank.
Szent-Anna-utca és Varga-utca sarok.

Igazgatóság: dr. Baltazár Dezső alelnök, Adler Lajos, Iványi Gyula, Keuerys Károly, dr. Löfkovits Márton vezérigazgató, Muraközy László, Rosinger József, Sesztina Jenő, Schmid Agoston, Tóby István, dr. Zsigmondy Jenő. Felügyelő-bizottság: Debreczeni Lajos, dr. Irinyi István, dr. Petzko Ernő, Zechmeister Nándor. Igazgatótanács: dr. Bacso Dezső, Debreczeni Jenő, Könyves Tóth Mihály, Körner Adolf, dr. Legányi Gyula, Mönch Gusztáv, Papai János, Róza Sándor, Than Gyula. Jogtanácsos dr. Moskovics Jenő. Aligazgató-főkönyvelő Rochlitz Arthur. Irodafőnök Neugebauer Nándor. Pénztáros Riedl Raymund. Könyvelő Koller Viktor. Tisztviselők: Barla Ernő, Rott János, Szemere Andor, Böszörményi László, Rankal Gyula, Tóth Mariska, Flóra Nándor, Somlyai József, Szegedi József, Balogh László, Kovács Gábor. Gépirőnök: Flóra Kató, Kardos Mariska, Deutsch Ilona; eljárók: Szilágyi Mihály, Serdült Sándor, Juhos Károly.

Közigazdasági Bank és Váltóüzlet Részvénytársaság Debreczen.
Ferenecz József-ut 59. sz.

Igazgatóság Kernhoffer József kir. tanácsos, elnök; Békés Lajos, Beke László, Csanak János, Gyarmathy István, Lovász János, dr. Olchváry László, Serly Gusztáv, Vecsey Zoltán, Verzár Kálmán; ügyvezető igazgató Töpler Ottó; vezérigazgató-főkönyvelő Oláh Ignác; pénztárnok Békassy Géza; áruosztály-vezető Tautsch Béla; tisztviselők: Fehér István, Gelberger Mariska, Sztanó Lajos, Elbenschütz Zoltán; gyakornok Kazár Pál; jogtanácsos dr. Kölcsey Sándor.

Debreczeni Bank, Részvénytársaság.

Ferenecz József-ut 42. sz.

Elnök Szávay Gyula; igazgatóság Klein Ignác, Nagy Jakab, dr. Nyíri Ernő, Halmafi József, dr. Gáspár Géza; felügyelő-bizottság: dr. Hódy Béla, Nyíri Géza, Rásó István, ifj. Ganofszy Lajos; ügyvezető igazgató: dr. Nyíri Ernő.

Debreczeni Hitelbank részvénytársaság.

Szűcshegyi-utca 1. sz.

Igazgatóság: elnök Domahidy Elemér; alelnök dr. Kenézy Gyula; igazgatósági tagok dr. Csákö Zsigmond, Darvas István, Eder János, Forrai Ernő, Leitner Dezső, Mandel Zsigmond, Molnár Antal vezérigazgató, ifj. Schwarcz Vilmos, Sipos Ferencz, Tedeschy Viktor, dr. Weiss Bernát, Wohl Adolf; felügyelő-bizottság: elnök Thör Rudolf, Bárány Mór, Kiss Ferencz, Mayer János, dr. Ritter-sporn Miklós, Szirmay Károly; igazgatósági tanács: Csatári Szűcs Kálmán, ifj. Csengeri Ignác, dr. Dobray László, Frank Rezső, Gross Béla, dr. Hadházy Zsigmond, Hegedűs Sándor, Horváth János, dr. Kovács Gábor, Körner Béla, Kövendi Domokos, Kupferstein Jakab, dr. Lettner Adolf, Mandel Ernő, Mihálovits Jenő, Rásó István, Rosenberg Adolf; jogtanácsos dr. Gutfreund Sámuel; igazgató Farkas Jenő; vezérigazgató-főkönyvelő Csatári Szűcs Bertalan; főkönyvelő Hajdu Lajos; jelzőlog-osztály vezető Feldmann Sándor; váltó-osztály vezető Farkas László; levelező Kallós Dezső; folyószámla vezető Mezei Miklós; ellenőr Kallós Lajos; tisztviselők: Borbély Imre, Molnár Ferencz, Kovács Dániel, Simon György, Nevelős Géza, Stern Gyula, Eisler Géza, Czelsz Erzsébet, Czelsz Margit, Bányász Böske, Horváth Margit.

Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság.

Ferenecz József-ut 68. sz.

Elnökök Chavanne Miksa, Weszprémy Zoltán; igazgatósági tagok: Berger Mór, dr. Bruckner Ernő, Ungár Ignác, dr. Berger Andor, Létay Lajos, Fleisch Sándor, Gara Lajos, dr. Hegedűs Jenő, Kontsek Géza, Rickl Antal, dr. Váradi Szabó János, Ungár Jenő; ügyészek: dr. Berger Andor, dr. Hegedűs Jenő, dr. Magyar Simon; vezérigazgatók: Létay Lajos, Ungár Jenő; helyettes igazgató Emerich Zsigmond; főkönyvelő Vajda Lajos; főpénztáros Zih Géza; hivatalnokok: Horváth Ernő, Madar Ernő, Bernát Sándor, Stern Ferencz, Keller Mór, Láng Vilmos, Bruckner Erzsé, Szedlák Rezső, Markovits Gizella, Bernandin Jolán, Bruckner Irén, Török Mihály, Kurz Vilma, Gáspár Géza; áruosztályi főhivatalnokok: Fischer Jakab, Milch Dezső; hivatalnokok: Stern Sándor, Halmos Imre, Molnár Albert, Burger

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület). Elvállal halottszállításokat, exhumálást bármely helyről (harctérről is) bárholva. Temetkezéseihez a leggyorsabbtól, a legmagasabb kiváltságnak meg elelőn teljesít. Nagy választék az összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendések éjjel is elfogadják. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60. szám

Lajos, Galambos Sándor, Zelenka Klára, Kiss Ius; biztosítási osztály vezetője Bodrossy Dénes, Zelenka Ius; jogügy-osztályi hivatalnok Soós Mihály; eljárák Füzessy Ferencz, Füzessy István, Kiss Pál, Nyíri János, Nagy József.

Bankeygyesület.

Elnök dr. Magoss György; alelnökök Rösinger Lajos, Geiger Simon; igazgatósági tagok Bleyer Mór, ifj. Bozay Pál, Mandel Samu, Nábráczky István, dr. Gyémánt Jenő, Stern Péter; vezérigazgató Ernst Vilmos; felügyelő-bizottság: dr. Gáspár Géza, Ujlaki Henrik, Austerlitz Armin, Hirschfeld Armin; h. igazgató Kelen Jenő; czégyvezető-főkönyvelő Gross Ignác; pénztárnok Thurzó Béla; könyvelő Berger Sándor; gépíró Wächter Erna; ügyész dr. Geiger Miklós.

Magyar Általános Hitelbank debreczeni fiókja.

Főnök dr. Keller József. Főnökhelyettes Scheer István. Czukorosztály-vezető Molnár Géza. Tisztviselők Boros Miklós, Csékló Jenő, Gál Jenő, Karczag Gyula, Löbl Sándor, Nemes Béla, Nagy Ernő, Pásztor Imre, Stein Emánuel, Naschitz Melanie, Vági Erzsébet. Gabonaszitály-vezető Reich Viktor. Tisztviselők Berger József, Frieder Ernő, Gyémánt Ferencz, Geiger László, Horváth Bertalan, Miklós Ferencz, Rítók Ernő, Árvai Irma.

Debreczeni Leszámloló Bank mint szövetkezet.

Ferencz József-ut 49. sz.

Igazgatóság: Fürst Ödön elnök, Gál Samu, dr. Moskovitz Miksa, Pápay János, dr. Petzkó Ernő, Széll Géza, Tóth István, dr. Sebestyén Lipót ügyvezető igazgató; felügyelő-bizottság: Steinberger Adolf elnök, Nagy Lajos, Laszt József; tisztviselők: főkönyvelő Vörös Matild; pénztárnok Rácz Erzi.

Központi Bank mint szövetkezet.

Ferencz József-ut 28. sz. 1. em.

Elnök Szávay Gyula; jogtanácsos dr. Hegedűs Loránt; igazgatóság: dr. Galánffy János, Debreczeni Jenő, Hoffmann Sándor, Klein Ignác, Körner Adolf, Bleyer Mór, Puskás Károly, dr. Szikszói Szabó László, Sinka Sándor, Kerekes Géza, Liechtblau Albert; felügyelő-bizottság: Sámy Béla, Szentgericzey Nagy Lajos; főkönyvelő Goldmann József.

Debreczeni Népbank Szövetkezet.

Csapó-utca 100. sz.

Igazgatóság: elnök Jánosi Zoltán; másod-elnök dr. Kiss Gyula; alelnök Nagy Lajos; tagok Kiss József, Fogarasi György, Leskó

Ferencz, Püspöky Lajos, Sándor Lajos, Ungváry György; ügyvezető választmány: Feldmann Ignác, Leskó Ferencz és Sándor Lajos; felügyelő-bizottság: elnök Rónay Jenő; tagok: dr. Auerbach Miklós, Radó Sámuel és Veress Gyula; jogtanácsos dr. Kiss Sándor; tisztviselők: czégyvezető-főkönyvelő Vörös László; pénztárnok Budaházy Jenő; szolgál Karsai József.

Debreczeni Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Elnök Rother Ernő. Alelnökök dr. Zalai János, Janovics Miklós. Ügyvezető igazgató Bóka Ede. Igazgatósági tagok: Antalffy József, Grasselli Norbert, Katkovszky László, Pap Gyula, Sepsy Kálmán, Sipos Gyula, Stepper Károly, Schwasszta Károly, Than József, Tárnok Dezős és Thoma Miklós. Felügyelő-bizottság: Heynke Oszkár, Erber Tivadar, Erdőssy Béla, Farkas Géza és Farkas Imre. Jogtanácsos dr. Unger József. Főkönyvelő Antalffy Gyula. Pénztárnok Király István.

Gazdasági és Kereskedelmi bank szövetkezet, Kossuth-utca 11. sz.

Igazgatóság: elnök Biró Pál. Alelnök dr. Horváth Károly. Tagok: Fenyő Mihály, Hönig Emil, Kupferstein Nándor, Ráhmér Sándor, Rosenberg Sándor, dr. Schwartz Arthur, Tóth András. Ügyvezető igazgató Kardos Lipót. Főkönyvelő Bessenyei Erzsébet. Pénztárnok Godzsák Julia. Felügyelő-bizottság: elnök Péterffy József; tagok: Lukács Jenő, dr. Biró Béla.

Jelzalog és Hitelbank mint szövetkezet.

Elnök dr. Láng Sándor. Alelnök Berényi Lajos; igazgatóság: Blattner Gyula, Glück Sándor, Ganoiszký Lajos, Goldberger Adolf, Groszmann Ignác, Hegedűs István, Kis Ignác, Klein Béni, Lévy Gyula, Lukács Soma, Lukács Izidor, Szikszay Géza, Tóth Lajos, Turay Frigyes, Urbanovics Miksa, dr. Tóth János ügyvéd, jogtanácsos: felügyelő-bizottság: Szilágyi Jenő elnök, — — —, Dávid Zoltán.

Debreczeni Kölcshóns Segélyező-Egyület m. sz.

Kossuth-utca 8. sz.

Elnök Szent-Királyi Tivadar; ügyvivő-igazgató dr. Szántó Sámuel; az igazgatóság tagjai: Áron Jenő, Debreczeni Lajos, Pálk Lajos, Fleischmann Mór, Lukács Armin, Muraközy László, Nagy Lajos, Riekl Antal, Rochlitz Arthur, Serli Ede, Stern József, Stegmüller Árpád, Szabó Miklós, Szikszay Lajos, Vecsey Zoltán; az igazgatótanács tagjai: dr. Haendel Vilmos, Deutsch Sámuel, Serli Gusztáv, dr. Szűcs Géza, Tóby József, Zelinger Ede; felügyelő-bizottság: Kövy

Fröhlich Rezső könyvközlő.

Üzlet Sz.-Anna-u. 1. Műhely Varga-u. 12.
Telefon 7-47. Telefon 7-47.

Ajánlja könyvkötészetét. Készít mindenféle könyvkötést könyvtárak és iskolák részére. Kereskedelmi és hivatalos könyveknek, kereskedelmi és irodalmi dobozokat, munkönyvek díszes bekötését. Női kézműmunkák készítése, papír képmunkák (Passepartoutok), térképek, rajzok felezésének. — Továbbá írt fel nem sorolt, a papírszakmába vágó könyvkötészek munkák

Lajos, Lovász János, Mihalevits Jenő; ügyész Vadon Sándor; jogtanácsos dr. Markovits Elemér; tisztviselők: igazgatóhelyettes-főkönyvelő Tikos József; főpénztáros Dömsödy Imre; főpénztári ellenőr Strohbach Géza; főkönyvelő-helyettes Papler Pál; titkár Szántó Béla; könyvelők és pénztárosok Ackermann Pál, Kovács Mihály, Veress Vincze, Büszörményi Sándor.

Polgári takaré- és segélyszövetkezet.

Ferenx József-ut 73. sz.

Alelnökök dr. Welsz Bernát igazgató, Wezspremy Zoltán; igazgatósági tagok: Ács Nagy Károly, Békési Albert, dr. Burger Péter, gróf Degenfeld József, Félégyházy János, dr. Freund Jenő, Márkus Miksa, Tafier Ignác, Münch Gusztáv, Rásó Gyula; jogtanácsos dr. Freund Jenő; felügyelő-bizottság: Rásó István, Berzöffy Vincze, Sipos Ferenc; h. főkönyvelő Szegedy László; pénztárnok Payer János; gyakornok Kozma Rózsi; irodaszoja Nagy Imre.

Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezte.

Csápó-utca 1. sz. I. em.

Elnök dr. Fráter Imre; alelnök Kovács Mihály; igazgatósági tagok: ifj. Balogh István, Biczó Gyula, Csillag József, Harsányi István, Jóna János, Lám Sándor, Márkus Jenő, Márton Gyula; felügyelő-bizottsági tagok: Kuthi Zsigmond, Lukács Vilmos, Sipos Ferenc; jogtanácsos dr. Szöllös Dezső; tisztviselők: Takács Samu főkönyvelő, Fesete Berta; szolgáló Tolvaj András.

Debreczeni Takarékszövetkezet.

Ferenx József-ut 34. sz.

Igazgatóság: Szilágyi Imre, dr. Ferenczy Gyula, Balázs Ödön, dr. Balogh Géza, Dienes Barna, Molnár Lukács, Kubek Sándor, dr. Sztotyori Nagy Kálmán, dr. Tegze Gyula, Géresi Kálmán; ügyvezető igazgató Hegedűs Sándor; jogtanácsos dr. Kemény Viktor; főkönyvelő Györfy Lajos; pénztáros Bartha Ferenc; eljáró Szűcs Balázs.

Hajdumegyei Népbank mint szövetkezet.

Ferenx József-ut 69. sz.

Elnök dr. Bruckner Ernő; alelnök Mayer János; ügyész dr. Révi Nándor; igazgatóság: dr. Bay András, Grósz Nagy Ferenc, dr. Leitner Adolf, Materny Lajos, Meisels Vilmos, Rédl Siegfried, Székely Albert, Ungár Jenő, Winkler Márton; felügyelő-bizottság: Bárdos Géza, Mandel Ernő, Emerich Samu; igazgató Erber Ernő; pénztárnok Reichmann Piroksa; főkönyvelő Glück Márton.

Fillérbank szövetkezet.

Ferenx József-utca 41. sz.

Elnök Koszorus Kálmán; alelnökök Jeney Szabó Miklós, dr. Irinyi István; igazgatóság: Csáky János, Domán Miksa, Ecsedy Imre, Juhász István, Kácz Dávid, Molnár József, Oláh Géza, dr. Róza Mór; ügyvezető igazgató: Róza Géza; jogtanácsos: dr. Varga Kálmán; könyvelő: Kubai Alajos.

Kishirtokosok Hitelszövetkezte.

Ferenx József-ut 31. sz.

Az igazgatóság tagjai: elnök dr. Baltazár Dezső; alelnök Berger Mór; ügyvezető igazgató dr. Hódy Béla; igazgatósági tagok: Nagy Jakab, id. Hódy Béla, dr. Nyíri Ernő, dr. Szász Adolf, dr. Gáspár Géza, dr. Hódy Béla.

Általános Hitelszövetkezet.

Ferenx József-ut 68. sz.

Igazgatósági tagok: Fisch Lajos elnök, Bárány Mór, dr. Berger Andor, Emerich Arnold, Fried Samu, Gara Alajos, Hajdu Imre, dr. Hegedűs Jenő, Szabó István; felügyelő-bizottság: Rosenbergs Emil, dr. Horváth Sándor, Lindenfeld J. Jenő, Zih Géza; ügyvezető igazgató Emerich Zsigmond; főkönyvelő Horváth Ernő; pénztárnok Fái Sándor; hivatalnok Kovács Juliska.

Debreczeni Ipari Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Simonffy-utca 1/a. sz.

Elnök-igazgató Aczél Géza; igazgatóság: Riesz Henrik, Aszmann Ferenc, Hoffmann Sándor, id. Piros József, dr. Pécsi Sándor jogtanácsos; felügyelő-bizottság: Dávidházy Kálmán, Dobi Károly, Kultsár József; tisztviselők: ügyvezető-könyvelő Petrisyn Gyula; pénztárnok özv. Fráter Ákosné.

Debreczeni bútorkészítő asztalosok árúszarnok szövetkezte, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Simonffy-utca 1/a. sz.

Elnök-igazgató Kocsis Imre; igazgatóság: Aczél Géza, Kovács Ferenc, Szántó Zsigmond, Vojta Géza; felügyelő-bizottság: elnök Fuchs János, felügyelő-bizottsági tagok: Köhler Lajos, Oláh István; tisztviselők: ügyvezető-könyvelő Petrisyn Gyula; pénztáros özv. Fráter Ákosné.

Biztosító intézetek.

Első magyar általános biztosító társaság.

Hatvan-utca 1. sz. Református egyház-palota.

Titkárok: Békési Sándor, Szőke Béla, Tisztviselők: Radó Sándor, Szivér Elemér, Beznák Aladár, ifj. Ormody Vilmos, Gerő

Gebauer K.

és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u.2. (Városház épület.) Elvállal hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (keresztény és) bárkora. Temetkezési díjakat a leggyorsabbal, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendeléshez éjjel is elfogadottnak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60. szám.

Zsigmond, Szilas Hugó, Barna Ferencz, Szegedi Géza, Mayer Béla, Kátzander Miksa, Vásáry István, Latzkó József, Römer Henrik, Napidíjasok: Helfersohn Erzsike, Nagy Gizella, Erdey Kató, Keller Rózi, Beniske Ilona. Szolgák: K. Varga József, Buglyó Imre.

Adriai biztosító-társulat.

Arany János-utca 1. sz. Csanak-hán.

Főnök Leszkay Ferencz; vezető titkár Nagy Imre; főtisztviselő Sebes János; tisztviselő Welsz Tivadar; női tisztviselők: Grün Erzi, Frank Irma, Hunyady Ilonka, Csatári Szűcs Etelka; eljáró Hunyady János.

Trieszti általános biztosító társaság. (Assicurazioni Generali.)

Ferencz József-ut 30. sz. 1. em.

Főnök Radó Sámuel. Főnökhelyettes Lányi Ernő. Tisztviselők: Papp Sándor, Czegléd Gyula, Vojta László és Kiss Mariska.

A magyar-francia biztosító részvénytársaság debreceni vezérigynöksége.

Ferencz József-ut 61. sz.

Titkár Kalmár János; főkönyvelő Dieker Béla; könyvelő Klein Ödön; tisztviselők: H. Sinay Imre, Tóth Béla, Bészörményi Lajos, Pilczér Mór; pénztárnok Haas Tivadar; női alkalmazott Tóth Erzi; eljárók Bagdi János, Sike Elek.

Phönix biztosító társaság vezérigynöksége.

Simonyi-utca 1/a. 1. em.

Vezető titkár Kepes Miklós. Helyettese Székely Albert. Kezelő Sepsy Kálmán. Pénztárnok Pethe Margit. Főkönyvelő Weichsler Vilmos. Levelező Goncz Sándor. Női tisztviselők: Ficsar Mariska, Bayer Böske, Németh Ilonka, Fischer Lily, Goldman Tera. Eljáró Kakas István.

Augusztus Gyorssegély Hadibiztosítás hajdu- megyei központja.

Főnök Kepes Miklós; tisztviselők Zempliner Arthur felügyelő és Csentye Böske tisztviselő.

Duna biztosító-társaság.

Ugyvezető és könyvelő Mandel Sámuel, akik Miklós-utca 3. Pénztárnok Kálmay Zetma. Segédhivatalnok Svestka Mária. Kültisztviselők Miklós Sándor, D. Nagy Lajos. Eljáró Tóth József.

The Gresham életbiztosító-társaság.

József kir. bereczeg-utca 3. sz.

Vezetője Darvas Izidor.

Gazdák biztosító szövetsége tisztviselői vezér- képviselősege.

Vezértitkár: Szilaghy Gyula. Tisztviselők: Bárány Ignác, Dominka Ernő, Széman Andor, Vadász Géza. Tisztviselőnök: Borsos Kata, Csuthy Margit, Darvas Margit, Katona Magda, Katona Irén, Reke Ilona, Schneider Mária. Hivataliszolga: Homoki Imre.

Hazai Általános Biztosító Részvénytársaság.

Hatvan-utca 11. sz.

Vezető titkár Hegedűs Lajos (Szent-Anna-utca 32.). Helyettese Almássy Ferencz. Könyvelő Rácz Lajos. Pénztárnok Rácz Mariska. Tisztviselők Pethő Károly, Kórodi Piroksa, Barna Erzsike. Szolgák Tóth András, Kis István. Brozsek József titkár Nyíregyházra beosztva.

Bécsi biztosító társaság.

Ferencz József-ut 8. sz.

Főügynök: Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság.

Foncière Pestü Biztosító-Intézet debreceni főigynöksége.

József kir. bereczeg-utca 3., a Bika-bérpolotában.

Vezető titkárok Csabai Artur, Szilagyi Jenő (hadban). Főkönyvelő Pécsi Henrik. Tisztviselők: Révész Sándor (hadban), Dominkéné Halmos Janka, Kollárné Nagy Irma, Klein Renée, Schwartz Irma, Fodor Lili. Eljáró Kornknai Péter (hadban). Szolga Cseszneg István.

Első Biztosító-Intézet katonai szolgálat esetére debreceni vezérképviselősege.

Ferencz József-ut 77. sz.

Ugyvezető titkár Leichter Gábor; pénztárnok Balogh Gyula; tisztviselők: Mándoky Béla, Rajcsy György, Czelsz Mária; pénzbeszedő Pálffy Lajos.

The Standard életbiztosító-társaság főgy- nöksége.

Ferencz József-ut 18. sz.

Titkár Németh D. Dező, Barabás Juliska hivatalnoknő.

„Anker“ élet- és járadék-biztosító-társaság főigynöksége.

Ferencz József-ut 58. sz.

Vezetője Jónás Mór.

Berlini Viktória általános biztosító-társaság.

Vezértitkár Auszterlitz Ármán; iroda-vezető Brill Ilés; hivatalnokok Rózsa Endre, Schwartz Rózsika, Klein Boriska.

Juhász János

úr- és női cipész. :: Debreczen, Garai-utca 26. szám alatt.
Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, csinos kivitelben és jutányos áron.

Ipari és kereskedelmi vállalatok.**Nyomdai vállalatok.**

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata. Városház-épület. Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája, Ferencz József-ut 49. szám. Than Gyula könyvnyomdája, Arany János-u. Székely Imre nyomdája, Csapó-u. Mihály Sámuel könyvnyomdája, Ferencz József-ut. Horovitz Zsigmond nyomdája, Darabos-utca. Gyürki Sándor nyomdája, Kossuth-utca. Hegedűs és Sándor nyomdája, Ferencz József-ut. Liebermann József nyomdája, Ferencz József-ut. Herczeg Henrik nyomdája, Hal-placc. Rosenfeld és Társa nyomdája, Ferencz József-ut. Földes és Társa nyomdája, Csapó-utca.

István-gőzmalom.

Debreczeni igazgatósági tagok: Szent-Királyi Tivadar, Kernhoffer József, Simonffy Emil, Lukács Armin, May Andor. Félgyőelőbizottság: Kövy Lajos, Sesztina Jenő, Csankó József. Jogtanácsos dr. Irinyi István. Vezérigazgató May Andor. Helyettes igazgató Dresdner Armin. Buza bevásárló Fráter József. Főkönyvvizsgáló Dömsödy Ferencz. Ciffer Nádor. Könyvvizsgáló Groszkó György. Pénztárnok Tilkos István. Levelezők Rhénes Károly. Csink Aladár. Számlázó Cséka Alajos. Irodatisztek Gaál Gyula, Szilágyi Mihály, Prohászka József, Wenger Lajos, Tóth Gyula. Utazó Epstein Richárd. Főmolnár Zsiha Antal. Főgépész Bavlicza Pál. Raktárnokok Soós János, Kovács Aladár, Rajcsy György.

Hungária hengermalom.

Tulajdonos Gottlieb Dániel.

„Hortobágy”-gőzmalom.

Mester utca-végén.

Tulajdonos Aufricht Vilmos. Buzabevásárló Weisz Ignác. Tisztviselők: Imre István, Fülöp Béla, Kiss Kornélia. Főmolnár Schwarcz Gusztáv. Főgépész Sarok Imre. Almolnár Kiss Lajos. Főlisztmérő id. László István. Mázsáló Domján János. Raktárnok Weisz Sámuel. Pénztárnok Lénárd Alexia. Telepfelügyelők Murvai József, Szolnoki Sándor.

Trnka-malom.

Tulajdonos: Trnka Teofil. Ügyvezető: Sturm János. Irodai tisztviselők: Almássy Imre, Ménes Erzsé. Főmolnár: Ferenczffy Ferencz. Főgépész: Mészáros Pál. Pénztárnok: Balácsi Lajos. Mázsáló: Viktor József.

A Debreczeni Helyi Vasút r.-t. személyzete.

Igazgató Mayerszky Mihály. Főmérnök Stepper Károly. Ellenőr Majerszky Béla.

Könyvvezető Hochstädter Ernő. Hivatalnokok Grahoffer Antal. Jakabfalvi Vincze, Troyan Ferencz, Kőszegi Ferencz, Horváth Ferencz. Pénztárnok Sarkady Ferencz. Szeretlárnok Fény Imre. Köcskmester Pospischi Dezős. Művezető Szűcs Mihály. Díjnokok Dankó Pál, Makra László, Katona József. Gépírók Markovits Erzsébet, Györfy Erzsébet. Állomási előjárók Ujfalussy Miklós, Engel Ignác, Kanyó Sándor, Szita István. Raktárnokok Birtha Ferencz, Simon István, Katona József. Villamos vizsgáló főkezelők Fábian István, Dombi István. Mozdonyvezetők Arvai Gyula, Bancsi István, Borbély Sándor, Fekete Gyula, Hufnagel József, Király Károly, Pilbáth István, Veres István. Futók Egri Ferencz, Dörö Lajos, Király Mihály, Mészáros Sándor. Nagy József, Süvöltös Ferencz, Teleki Mihály, Török Sándor, Pusztai Lajos, Kabai József, Dudoma Lajos. Pályafelügyelők Auspitz Lipót, Szűcs Bálint, Vedres János, Völgyi Lajos. Vezetékszerelők Radics János, Mátyás József. Kalauzok Arany István, Áros József, Baráthi János, Balla Lajos, Bagoly Gábor, Baráthi Sándor, Bene József, Biri Gábor, Borbély Kálmán, Csóré Károly, Czira András, Dede László, Dóhé Ferencz, Dudás János, Egri Ferencz, Erdel Péter, Erdős Zsigmond, Farkas János, Gál Károly, Gombos Miklós, Góz Mihály, Györfy Lajos, Györfy Sándor, Győri János, Hadházi Miklós, Harsányi Gábor, Haja József, Hatala Mihály, Horog Sándor, Horváth Lajos, Ignczi József, Jobbágy István, Józsa Imre, Kaluár Dániel, Kállai Gergely, G. Kiss Károly, Koroknai István, Koroknai József, Kóti Kristóf, Kiss Mihály, Kovács Imre, Kun Márton, Máté Lajos, Molnár Ferencz, Nagy Antal, B. Nagy István, Nagy István, R. Nagy János, Nagy Lajos, Nagy László, Nagy Dániel, Oláh János, Papp Mihály, Pelles János, Patonay János, Rácz György, Rácz László, Sinai Károly, Szabó Endre, Sinka János, Szabó József, Szabó János, Szabó Imre, Szabó Lajos, K. Szabó Sándor, Szakál Imre, Szalka Sándor, Szathmáry Balázs, Szentesi János, Szűke Károly, Szöllös Bálint, Takács Gábor, Virág Antal, Volosinovszky József, Zolnai Imre, Zudor Imre. Váltókezelők Bíró József, Erdős Imre, Fehér Sándor, Hegedűs József, Illés György, Laczkó Péter, Lóki Imre, Nagy Imre I., Nagy Imre II., Oláh Károly, Orbán István, Szabó Imre, Tóth János. Pályafőnök Bagdás János, Bézi Gábor, Fekete Gergely, Gál János, Huszti Gyula, Márton Károly, Nagy József, Óri Gábor, Papp Ferencz, Pető Gergely, Péntek Bálint, Somogyi József. Hivatalosok Bőszörményi Vincze, Zöld József, Jobbágy Bálint, Pécsi Mihály, Örök Balogh Imre, Oláh József, Egri György. Lakatosok Asztalos Károly, Kiss József, Szabó Imre, Vanil János, Reisinger Venczel, Csibi András, Hodovanez József, Halmi József, Gyé-

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvált hullaszerelvényeket, exhumáciát bármely helyről (házatársai is) bárhova. Temetési rendszereket a leggyorszerűbbé, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendezések éjjeli is elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 69. szám.

mánt Imre, Csukás Gyula, Kardos József, Jakab Gyula, Lipovitzky Gusztáv, Vértesi Sándor, Kovácsok Bodnár József, Schüller János, Esztergályos Demjén József, Festő Tóth Lajos, Tekereselő Surányi Herman.

Debreczeni terményáruraktár és gyárpar r.-t.

Igazgatósági tagok: dr. Balkányi Miklós elnök, Kernhoffer József alelnök, dr. Keller József, Bechert Manó, Balkányi Béla; felügyelő-bizottság: Rochlitz Arthur, Latinovics Mihály, ifj. Schwartz Vilmos; ügyvezető-igazgató Winkler Márton; könyvvezető Schmid Kálmán; tisztviselők Keller Ede, Weissenberg Miksa.

Falk Ármán és Társa kefégyár.

Tulajdonosok: úzv. Falk Ármáné és Rosenberg Dávid; igazgató Weisz Dávid; gyárvezető Rosenberg Mór; tisztviselők Róth Sámuel, Berger Izidor; pénztárnokné Braun Irén; tisztviselőnk Goldstein Helén, Kardos Erzs, Spiró Margit, Csillag Erzs; utazó Römer Lajos; gépész Hardt Vilmos; raktárnokok Róth Mór, Fülöp József, Weisz Herman, Kertész Jolán; munkavezetők Fehér Samu, Császár Sándor, Dalmi József, Pálffy János, Farkas Vilmos; eljáró Mátyás Antal.

Stern József és testvére kefégyár r.-t.

Igazgatósági tagok: Fleischmann Mór, dr. Hajdu Frigyes, Hajdu Imre, Jünker József, Stern József elnök, Szántó Győző vezérigazgató, Felügyelő-bizottság: Frigyes J. Jenő, Gergej Hugó, dr. Szántó Sámuel; cégvezető-főkönyvelő Berger Ferencz.

Reichmann Ármán-féle Kőbánya-részvénytársaság.

Igazgatóság: elnök: dr. Kenézy Gyula; igazgatósági tagok: Forrai Ernő, Rauch Árpád ügyvezető-igazgató; felügyelő-bizottság: Bernfeld Sámuel, dr. Czako Zsigmond, Molnár Antal; tisztviselők: Kallós Ármán főkönyvelő és cégjegyző, dr. Gutfreund Sámuel ügyész, Reiberger Arnold mérnök, K. Tóth Miklós könyvelő, Schreiber Lujza hivatalnok, Walló Antal gyakornok.

Alföldi Hordógyár részvénytársaság.

Elnök dr. Kenézy Gyula udvari tanácsos; igazgatóság: dr. Czako Zsigmond, dr. Gutfreund Sámuel ügyész, Molnár Antal; ügyvezető-igazgató Glöck Béla; felügyelő-bizottság Klein Béla elnök, Sipos Ferencz, Nyíri Géza; pénztárnok Nilsch István; hivatalnokok Kleinzeller József, Grósz Menyhért.

Köntsgáti téglygyár r.-t.

Igazgatóság: dr. Haendel Vilmos, dr. Kiss József, Nagy Jakab, dr. Nyíri Ernő, Szávay Gyula, dr. Iasnádi Kardos L., Nyíri Géza, dr. Kun Béla, Felügyelő-bizottság: Rásó István, Schreiber Jakab, dr. Gáspár G.

Ingatlan értékesítő r.-t.

Elnök Latinovics Mihály, Igazgatóság Szesztina Jenő, Láfkovits Arthur, Fűsi Ödön, Kenyeres Károly, Joganácsos dr. Freund Jenő, Felügyelő-bizottság: Tóth István, Nyíri Géza, Riekl Antal, Engel László, Ügyvezető Mandel Ernő, Könyvvezető Szemere Andor.

Debreczeni faipar r.-t.

Ispótló-télap.

Igazgató Simon Mihály, Főkönyvelő Gál Dezső, Pénztárnok Molnár Erzsébet, Művezető Simon Samu.

Vendéglők, heentesek és mészárosok műjéggyára r.-t.

Soltész-utca 30. sz.

Elnök Fűsi Ödön, Alelnök Ottó Sándor és Rosenberg Adolf, Ügyvezető-igazgató Varga Imre, Igazgatósági tagok Márkus Jenő, Bíró Marcell, Pénztárnok Rosenfeld Ignác, Főkönyvelő Molnár Sándor, Főgépész Grósz Mór.

Gazdasági intézmények.

Hajdumegyei gazdasági egyesület választmány.

Elnök Dumahidy Elemér főispán, Alelnökök dr. Czeglédy Mihály és Forrai Ernő, Igazgató-választmány tagjai Csige István, Györfi István, Balmazújvárosról Szabó Mihály, M. Kiss József, Karácsony Zsigmond, Földesről Sember Miklós, Bárony Sándor, Győrössy Imre, Oláh Bálint, Földesi István, Hajduböszörményből Lakatos Imre, Pozsgai Imre, Hajdudorograól dr. Vokál Károly, Hajdubárházról ifj. Csuka László, Csorvássy Miklós, ifj. Nagy Kálmán, Hajdunánásról Ethey János, Hajdusámsonról dr. Fekete László, Ádám Sámuel, Borbély Gábor, Hajdusoboszlórol Nagy Lajos, Kaszás István, Nádházy Béni, Hajdusóvátról Hegedűs Károly, Pécsy Antal, Tözsér Ambrus, Gere Mátyé, Kabáról Deczky József, Mikepércséről Soós Géza, ifj. Papp Sándor, Nádudvarról Szabó Elek, Püspökáldánról V. Szutor Dániel, Lichstein Dezső Balmazújváros, Forrai Imre Nádudvar, Harsarik Géza Vámospércséről, Tetétlenről Fried Leó, Tiszacségeről Orosz Sándor, Péntes Sándor, Orosz Endre, Surgoth Jenő m. kir. gazdasági felügyelő, Reitz János törvényhatósági fő-

BÄCHER aczél-ekék, kizárólagos raktára:
MELICHAR vetőgépek és Ráhrer Sándornál
JOHNSTON aratógépek
 Debreczen, Piacz-utca 43., a Dréher mellett. Telefon 962. sz.

állatorvos, helyből dr. Péntes Miklós egy-
sületi ügyész, dr. Somossy Béla egyesületi
pénztárnok, Papp Sándor egyesületi h. titkár.

Debreczeni Gazdasági Egyesület.

Hivatalos helyiség : Városház I. em. 14. sz.

Elnök Rickl Antal. Alelnök Polgári Bá-
lint. Titkár Rácz Lajos. Pénztárnok Muraközy
László. Választmányi tagok Domahidy Ele-
mér, Kerpely Kálmán, Pálffy Gábor, ifj.
Kertész János, Király József, Csanak Jenő,
Polgári József, Vadász Emil, Udvarhelyi
Géza, Vecsey Zoltán, Horváth András, ifj.
Kertész István, Zöld János, Békessy László,
ifj. Jóna István, id. Deák István, Harstein
Nándor, Hidvéger József, dr. Vargha Elemér,
Bányai Péter, Bíró Pál, Csáky János, Györfly
István, Hidvéger Miklós, Polgári István, ifj.
Jóna István, Kertész László, Kertész Imre,
Nagy Jakab, Szűcs István, Trácsy Géza,
Tóth András, Tóty József, ifj. Zöld Mihály,
Czeplédy Gyula, Szabó Lajos, Horváth Ján-
nos, Sesztina Jenő, Medgyasszay Miklós, F.
Nagy Sándor, Péterffy József, Juhász Jó-
zsef. Lőtenyész-bizottsági elnök Király Jó-
zsef.

Debreczeni Kertész-Egylet.

Elnök Kardos László; alelnök — — —;
jegyző Rácz Lajos; pénztárnok Gaszner
Géza; számvevő ifj. Gyürky Sándor; vá-
lasztmányi tagok: Vecsey Zoltán, Vargha
Elemér, Jeney Miklós, Tóth István, Telegyi
György, Sz. Nagy Kálmán, Szabó Miklós,
Simonffy Emil, Sesztina Jenő, Rickl Géza,

Muraközy László, Márton Imre, dr. Nagy
Lajos, Komlóssy Dezső, Kaszanyitzky Andor,
Szabó Sándor, Dalmay Barna, Csanak József,
Sehes János, Oláh Géza, Bruckner Ernő,
Berger Andor, Szekszay Lajos.

Borellenőrző bizottság.

Elnök — — —; alelnök Szabó Lajos;
tagok Pálffy Gábor, S. Bíró Géza.

Hajdumegyei méhészet-egylet.

Elnök — — —; alelnökök Padrah
Sándor Hajduszentpéter és Harstein Kálmán
Debreczen; I. titkár dr. Vársárhelyi Zoltán
II. titkár Czeglédy Andor; pénztárnok
Zellinger Ede; ügyész dr. Vársárhelyi Zoltán.
Egyleti helyiség és méhes Miklós-utca végén,
a Postakert melletti (régii bika-akol), ahol
összejövetelek tartatnak minden hétfő második
vasárnapján délután 3 órakor. Az egylet
hivatalos közlönye a „Méhészet“.

A homokkerti birtokosság fenntartó bizottsága

Elnök Patay József, h. elnök Patay Lajos;
jegyző Kővér Gyula; pénztárnok Kozma
Lajos; ügyész dr. Nyíri Ernő th. városi fő-
ügyész; fenntartó-bizottsági tagok: Pesti
János, Jeszko Mihály, Pajtás István, id.
Bujdosó Ferencz, Fridrich Gábor, Barna
Gábor, Nacziinszky Elek, Megyeri György,
id. Szabó József, Écsedi István, Éles Sándor,
Ramoos Mihály, Fülöp János, Ujvári Jó-
zsef, Erdős Frigyes, Kovács Gábor, Csöszök
Balla János, Orbázi Imre.

VIII. Kereskedők ozimtára.

Aczélárú-kereskedők.

Mentze Henrik Ferencz József-ut 38.

Bőrkereskedők.

Blasz Edéné és társa Ferencz József-ut
6. sz. Blasz Sámuel és Ellás Hatvan-u. 5.
Keiner és Schwarcz Csapó-u. 13. Kohn Her-
man Csapó-u. 18. Kohn Márton Csapó-u. 4.
Klein testvérek Csapó-u. 81. Lusztig Chajim
Wolff Csapó-u. 19. Rosenfeld Mórné Csapó-
utca 19. Schwartz Fülöp Hatvan-u. 49.

Burgonyakereskedő.

Hoffer Béla Hunyadi-u. 18.

Butorkereskedők.

Killer Ede Ferencz József-ut 68. Kaiser
Salamonné és társa Hatvan-u. 33. Schwarcz
Vilmos Ferencz József-ut 71. Varga József
és társa Ferencz József-ut 44. Debreczeni
butorkészítő asztalosok árúcsarnoka Hu-
nyadi-u. 17—19.

Czipő-kereskedők.

Központi Czipőárúház Ferencz József-
ut 41. Mandel Lipót r.-t. cég Ferencz József-
ut 26—28. Neumann Testvérek Tisza-palota.
Révész Zsigmond Ferencz József-ut 27.
„Turul“ czipőraktár r.-t. Ferencz József-
ut 48. Tolnai Dániel Ferencz József-ut 49.
Lichtig és Glöck Ferencz József-ut 9.

Csukorka-kereskedés.

Stühmer Frigyes csukorka- és csokoládé-
gyár városi üzlete Ferencz József-ut 18.
Darvas Miksa és társa Ferencz József-ut 34.

Denaturált szesz nagykereskedő.

Békés Emil Török Bálint-utca.

Dizsnőárú-kereskedők.

Mentze Henrik Ferencz József-ut 38.
Nemzeti Nagy Bazar Csapó-u. 7. Epstein
Izidor Ferencz József-ut 40. Fisch Testvérek
utóda, Schön Arthur Degenfeld-tér 2.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.)
Elvállal hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (harosér-
ről is) barhova. Temetésrendezéseket a leggyorsabból, a leg-
magnobb kíváncsnak megfelelően teljesít. Nagy választék az
összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendezések éjjel is
elfogadtnak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60, szám.

TÓTH GYULA

vaskereskedése

Debreczen, Városháza sarkán.

TELEFON
29. szám.

Előnyös bevásárlási forrás a következő
árúkbán, ugymint: Rudvas, fémek, épület-
es butorvasalások.

TELEFON
29. szám.

Vasgerendák.

Mindenféle szerszámok, háztartási eszkö-
zök, gyermekkoosik, vasbutorok, fürdő-
kádak, mangorlók.

Cserépkályhák

hazai és külföldi gyártmány. Eredeti fried-
landi „Premier” és „Meteor” folytonegő
kályhák lerakata. Takaréktűzhelyek, fran-
czia asztalkonyhák.

A LEGJOBB
URSUS
BORSAJTÓK

aczélgolyós
csapággal

és kifordítható kosárral. Sodronyfonatok,
tűskéshuzalok. Valódi aszfalt fedéllemezek.

Gépészeti cikkek

gép olaj, tavotte zsir, dobsin és anyás
csavarok minden méretben.

Magy. kir. lőporeladás.

Dohány fűtőzsze.

Szent-Királyi és Nagy Ferencz József-ut 26.

Előnyomda és kézimunka-üzlet.

Borbély Mihályné, üzletvezető Füstös Dextró Egyháztér 3. Benyás Emil Ferencz József-ut. Krausz Gyula Kossuth-u. 3. Molnár Lipót Ferencz József-ut 40. Weisz Hermanné „Erzsébet kézimunka-üzlet” Kossuth-u. 11.

Ékszer-kereskedők.

Halász Izidor Ferencz József-ut 26. Kostya János Széchenyi-u. 1. Lőfkovits Arthur és Társa Ferencz József-ut 44. Izsák Sándor Simonffy-u. 39. Kurián Gyula Ferencz József-ut 42. Wolfram Ferencz Egyház-tér 3. Sándor Armin Ferencz József-ut 41.

Élővirág- és magkereskedők.

Janátka Alajos Ferencz József-ut 69. Paczelt János Szent-Anna-u. „Nizza” virág-csarnok Ferencz József-ut 24. „Ibolya” virág-csarnok Ferencz József-ut 44. Simkovits Sándor és neje Ferencz József-ut 12.

Építetfa kereskedők.

Balogh Dávid Posta-kert 1. Horváth János és társa Goldberger Adolf homokkerti falelep. Simon Mihály Postakert. Steinberger Salamon hatvan-utcai falelep. Stark Márton hatvan-utcai falelep. Szánvölgyi faipar részvénytársaság Piacz-utca 61. Mező Armin Wesselényi-tér.

Férfidívat-kereskedők.

Aszmann Ferencz Ferencz József-ut 27. Békés Lajos Ferencz József-ut 46. Bottó Kornél és társa Hatvan-utca 1. Fekete Jakabné Ferencz József-ut 37. Frank Testvérek Ferencz József-ut 52. Lengyel Samu utóda Frank Imre Ferencz József-ut 43. Márkus Miksa Ferencz József-ut 7. Márton Gyula és Fia Simonffy-u. 1. Neumann Testvérek Ferencz József-ut 18. Révész Zsigmond Ferencz József-ut 27. Rose Z. Ferencz József-ut 75. Schwarcz M. L. Ferencz József-ut 52. Tolnai Dániel Ferencz József-ut 49. Zempfler Arthur Hatvan-utca 27.

Fényképészeti-cikk kereskedők.

Schwarz Dániel Ferencz József-ut 29. (Amateúr-otthon.) Ruzicska Gyula Ferencz József-ut 32.

Festék- és zsiradékkereskedők.

Gröss Józsefné Hatvan-u. 8. Neumann Sándor Hatvan-u. 5. Weisz Bertalané és társa Hatvan-u. 11.

Fűszerkereskedők.

Balassa Károlyné Ferencz József-ut 26. Budai Lajos Tímár-u. 20. Burai József Boeckay-tér 10. Berger Mórné Simonffy-u. 19. Boross Sándor Simonffy-u. 37. Bösözmenyi István Petőfi-tér 12. Csanak Jenő Szent-Anna-u. 13. Csanak József Ferencz József-ut 51. Csillag József Hatvan-u. 15. Nagy Bertalan Péterfia-u. 61. Deutsch Albert és Fia főüzlet Hatvan-u. 2. és Péterfia-utca. Deutsch Lajos Ferencz József-ut 38. Eisenberg Testvérek Hatvan-u. 35. Farkas Henrik Ferencz József-ut 43. Farkas György és Társa Árpád-tér 5. Deutsch Lajos főüzlete Ferencz József-ut 72. Deutsch Albert és Fia főüzlete Mester-utca. Félégházy János Ferencz József-ut 65. Glück Izidor Péterfia-u. 76. Gröss Mór Vörösmarty-u. 20. Glück Ignác és Grünberger S. Csapó-u. 16. Kolbán Lajos Burgundia-u. 14. Kovács Kálmán Tégláskert, I. j. Szepesy-u. 10. Krausz Adolf Farkasné Csapókert, János-utca 14. Gyarmathy Pál Telek-u. Gyémánt Salamon Csapó-u. 18. Jakab István Csapó-utca 77. Klein Ignác Csapó-u. 10. Kontsek Géza Kossuth-u. 15. Király István gróf Degenfeld-tér 11. Lindenfeld Jenő Degenfeld-tér. Fűszerkereskedelmi r.-t. Ferencz József-ut 41. Lusztig Sándor Csokonai-u. 23. Mandel Kornél Hatvan-u. 70. Nagy Lajos Kigyó-u. 53. Orosz Béla Csapó-u. 86. Pálfi Lajos Ótalmom-utca 4. Róth Jenő és Tamás Márton Szent-Anna-u. 51. Pinter Pál gróf Degenfeld-tér. Sárközi Sándor Hatvan-u. 17. Szilágyi Gábor Teleki-u. 104. Ullmann Salamon Ferencz József-ut 69. Vadász Sándor Bőtűs-u. 11. Váray János Kölcsey-u. 23. Váray József Ferencz József-ut 27. Vajda Mór Bádógos-u. 6. Vas László és Társa Szent-Anna-u. 36. Weisz Izsák Deák Ferencz-u. 14. Zsalkó Jenő Batthyány-u. 22. Zsurovits Ferencz Miklós-u. 44.

Gazdasági gépraktárak.

„Kühne” mezőgazdasági gépgyár r.-t. főkraklára D. ák Ferencz-u. 4. Ráhrer Sándor (Bächer és Melichar) Ferencz József-ut 43. Julow Lajos Péterfia-u. 73. Máv. gépgyár vezérigénysége Hatvan-u. 15. Révész Simon Hoffher és Schrantz és Clayton Shuttleworth-gépgyár Erzsébet-u. 5.

Gyógyár-kereskedők.

Jósa és Jóna Kossuth-utca. Központi drogeria (városház-épület). Illatszertár Ferencz József-ut 21.

Háztartási cikk-kereskedők.

Mentze Henrik Ferencz József-ut 38.

Halkereskedők.

Goldstein Bernát, Róth Ignác, Renner Mór.

Fröhlich Rezső könyvkötő.

Üzlet Sz. Anna-u. 1. Műhely Varga-u. 12.
Telefon 7-47. Telefon 7-47.

Ajánlja könyvkötészetét. Készít mindenféle könyvkötést könyvtárak és iskolák részére. Kereskedelmi és hivatalos könyveket, kereskedelmi és irattrendező dobozokat, mállynyak díszes bekötését, női kézimunkák illusztrációját, papír kárpátokat (farsparok), térképeket, rajzok felcsiszolását. Továbbá itt fel nem sorolt, a papírszakmába vágó könyvkötészeti munkák.

Játék-kereskedők.

Epstein Izidor Ferencz József-ut 40. Mentze Henrik Ferencz József-ut 38. Rosenberg Emil Ferencz József-ut 58. Weinberger Anna Ujkert 17. Goldstein Gyula Simonffy-utca.

Kerékpár-kereskedők.

Keszler A. Széchenyi-u. 1. Rosenberg és Hammer Ferencz József-ut 2. Molnár Testvérek Egyház-tér 2.

Kézműárú-kereskedők.

Benyáts Emil Ferencz József-ut 18. Barnfeld Sámuel Ferencz József-ut 1. Erber és Fleischmann Kossuth-u. 3.

Könyvkereskedők.

Aczél Henrik Ferencz József-ut 24. Antalffy József Szent-Anna-u. 13. Csáthy Ferencz Ferencz József-ut 2. Hegedűs és Sándor Ferencz József-ut 34. Csillag Arthur Ferencz József-ut 20.

Kötszer-kereskedők.

Ifj. Nagy Béla Kistemplombazár. Schön Sándor Ferencz József-ut 12. Vitárius Sándor Ferencz József-ut 16.

Kereskedelmi ügynökök.

Ács Nagy László Darabos-u. 38. Balázs Istvánné Piacz-u. 52. Bordán Mihály Hatvan-utca 2. Braun Juda és Társa Szent-Anna-u. 27. Csige Lajos Kórház-u. 1. Gyuresik József Széchenyi-u. 54. Fischer Lipót Barna-u. 4. Grünberger József Hatvan-u. 24. Hajnal Arthur Simonffy-u. 1. Hochfelder kereskedelmi ügynökség r.-t. Hatvan-u. 13. Halmágyi József Arany János-u. 20. Jakab István Csapó-u. 77. Joga Lajos Deák Ferencz-u. 22. Jónás Ábrahám Albert Miklós-u. 18. Király Jenő és Ecsedi József Piacz-u. 83. Lusztig Dezső és társa Verbőczy-u. 2. Mike József Hunyadi-u. 18. Nagy Sándor Beresényi-u. 95. Neumann Gyula Simonffy-u. 37. Radó Sámuel Ferencz József-ut 34. Ritter V. Farkas és Ritter Miklós Domb-u. 1. Pollák János Varga-utca 25. Rácz János Kossuth-u. 50. Klár Andor ipari és kereskedelmi r.-t. Verbőczy-u. Strém Vilmos Hunyadi-u. 13. Trgarszky Emil Hunyadi-u. 22. Trebits Jónás Ignác Nemzetőr-u. 1.

Lámpaárú-kereskedők.

Magyar fém- és lámpaárú részvénytársaság Ferencz József-ut 85. Debreczen sz. kir. város világítási vállalata Ferencz József-ut 73. Kaszanyitzky Endre Ferencz József-ut 57. Blattner József Csapó-u. 2.

Lisztkereskedők.

Aufricht Vilmos Csapó-u. 4. és Deák Ferencz-u. 20. Csige József Teloki-u. 9. Klein Antal Simonffy-utca 2. Gyémánt Salamon Csapó-u. 18. István-gőzmalmi liszttraktár Csapó-u. 20. Klein Ignác Csapó-utca 10. Kupfer Ignác Bádogos-u. 1. Mandel József Csapó-u. 58. Nagy Mihály Sámson-u. 2.

Lókereskedők.

Farkas Lajos Ferencz József-ut 67. Fischer Mózes Apaíffy-u. 77. Fuchs Bernát Ferencz József-ut 70. Gács Mórincz Homok-utca 142. Grünstein Izidor Miklós-u. 49. Krancz Mór Szepességi-u. 37. Leichmann Farkas József kir. herceg-u. 61. Schwarz Simon Eötvös-utca 64. Weinberger Mór Vendég-utca 32. Hoff Lajos Hatvan-u. 63. Kapitány József Homok-u. 85. Sipos Imre Lorántffy-u. 14.

Mészkereskedők.

Fülöp Ignác Csapó-u. 86. Ifj. Fülöp Ignáczné Homokkert-u. 121. Kecskés István Czegléd-u. 16. özv. Reschofszi Mórné Csapó-utca 18. Schiffer Vilmos Kúlsővásártér 6.

Műszaki üzlet.

László és Fenyő Hunyadi-u. 13.

Műjégkereskedők.

Szentesi János és társai Közvágóhíd. Vendégülösök, hentesek és mészárosok műjég- és szikvizgyára Salétrom-u. 30.

Művirág és dísztolgyár.

Jönker Henrik Ferencz József-ut 26—28.

Norinbergi-árú kereskedők.

Aszódi Mór Ferencz József-ut 18. (Tiszapalota.) Betteleheim Miksa Hatvan-utca 43. Epstein Izidor Ferencz József-ut 40. Mentze Henrik Ferencz József-ut 38. Ungár Albert Kistemplombazár. Nasch József utóda gróf Degenfeld-tér. Nemzeti Nagy Áruház Csapó-utca 7.

Női divatterem.

Molnár Ferencz Ferencz József-ut, város-háza. Halmágyi Sámuel Ferencz József-ut 32. Komlós Géza Ferencz József-ut 52. Kovács József Antal Ferencz József-ut 59. Mátyás Pál és társa „Rózsa áruház” Ferencz József-ut 16.

Női divatkereskedők.

Asztalos József Kossuth-u. 4. Aszódi Herman Ferencz József-ut 77. Ábrahám Erzsébet Kossuth-u. 17. Bencke Jánosné Hajnal-

Juhász János

url- és női cipész. :: Debreczen, Garai-utca 26. szám alatt.
Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, csinos kivitelben és jutányos áron.

utca 3. özv. Borossy Gyuláné Batthyány-
utca 6. Frank Sándor Ferencz József-ut 69.
Jungreiss Mari utóda Ferencz József-ut 56.
Goldmark H.-czég, üzletvezető: Marosi Gi-
zella Szent-Anna-u. Kalapgyár Simonffy-u.
2. Kardos Lipótné József kir. hercege-
ut 25—28. Ludeser Jánosné Ferencz József-ut
20. Schell Gizella Placz-u. 30. Schimmer
Mórné Ferencz József-ut 2. Stark Sándor
Ferencz József-ut 7. Heim Jozsefa Ferencz
József-ut 38.

Ódon könyvkereskedők.

Aczél Henrik Ferencz József-ut 22. An-
talffy József Szent-Anna-u. 13. Csillag Arthur
Placz-u. 20. Harmathy Pál utóda Merkly
Ferencz Fűvészker-ut. 14. Szabó István
Ferencz József-ut 14.

Papirkereskedők.

Aczél Henrik Ferencz József-ut 22. Csáthy
Ferencz Ferencz József-ut 8. özv. Fröhlich
Venczelné Szent-Anna-u. 1. Csillag Arthur
Ferencz József-ut 20. ifj. Györky Sándor
Kossuth-u. 13. Mihály Sámuel Ferencz József-
ut 30. Szabó István Ferencz József-ut 14.
Thaisz-féle üzlet, tulajdonos Varga Erzsébet.

Pénzügyőrök.

Groszmann és Mandel Deák Ferencz-u. 2.
Rácz Béla Csapó-u. 12. Harstein Kálmán
Deák Ferencz-u. 6. Heltai és Balázs Hunyadi-
utca 10. Nagy Sándor és Társa Szent-Anna-
utca 5. Rácz Gyula Erzsébet-ut 13.

Posztókereskedők.

Glück Ignác Ferencz József-ut 49. Fischer
Adolf Ferencz József-ut 61. Weisz Adolf
Kossuth-utca 1. Kohn M. Miksa Csapó-u. 4.
Kupfer és társa Kistemplombazár.

Rőfös- és rövidárú-kereskedők.

Altmann Mór Bádógos-u. 1. Asztalos
József Kossuth-u. 4. Blumenstein Vilmos
Ferencz József-ut 14. Bosznay J. és Társa
Kossuth-u. 5. fióküzlete: Kossuth-u. 2.
Somassy László Kistemplombazár. Doszpoly
János utóda Ferencz József-ut 18. Guttmann
Mordche és társa Csapó-u. 11. Huszti Ráchel
Csapó-u. 17. Kardos László Kossuth-u. 9.
Kontsek Kornél Kossuth-u. 1. Kantler és
Stern Hunyadi-u. 11. Mayer János Degen-
feld-tér 11. Molnár V. J. és Társa Kossuth-u.
2. Márton Gyula és fia Simonffy-utca 1.

Márton Ferencz gróf Degenfeld-tér 9. Ná-
udvary Lajos Ferencz József-ut 28. Reich
és Kanczler Csapó-u. 6. Rosenfeld Miksáné
Simonffy-u. 1. Schön Arthur és társa Degen-
feld-tér 2. Sugár Dezső Ferencz József-ut 16.
Szabó Lajos Fiai Rózsa-u. 2. Zempliner Her-
mana Hatvan-u. 17. Bodola János gróf
Degenfeld-tér.

Ruha-kereskedők.

Frank Rezső Ferencz József-ut 9. Grün-
feld Adolf Ferencz József-ut 37. Gerő E. M.
Ferencz József-ut 41. Kalz Hermann Ferencz
József-ut 43. Neumann M. Ferencz József-ut
51. Páll Mihály Varga-utca 45. Szántó Mór
és társa Ferencz József-ut 45.

Sertéskereskedők.

Büszörményi Mihály Hajnal-u. 5. Bundi
Sándor Teleki-u. 3. Flamm Márton Hunyadi-
utca 9. Fülöp Józsefné Virág-u. 9. Gyar-
máthy István Rákóczi-u. 13. Gábor Pál
Boesckay-telep 2. Horogh László Nap-utca.
Jobbágy József Apaí-utca 29. Kiss Bálint
Péterfia-u. 50. Kiss Imre Árpád-tér 18. Kiss
József Czegléd-u. 18. Kiss Miklós Lorántffy-
utca 15. Kovács János Csillag-u. 17. Kovács
Péter Vigkedvő Mihály-u. Molnár István
Bihari-telep. Bihari-u. 1. Molnár Mihály
Árpád-tér 40. Mörxer Ferencz Kossuth-u. 60.
Nagy Albert Hatvan-u. 46. Nagy Éliás Szé-
chenyi-u. 51. Nagy Jakab József kir. herceg-
utca 31. Némethi József Zápolya-utca 3.
Oláh András Homok-u. 84. Orgován András
Teleki-u. 18. Ori János Fűvészker-utca 20.
Szabados Ferencz Nap-u. 17. Szakácsi András
Baross-u. 56. Tóth János Homokkert-u. 71.
Ungváry József Péterfia-utca 29. Varga
Györgyné Geréby-telep, Király F.-u. 4.

Sírkő-kereskedők.

Fodor A. Ferencz József-ut 70. Kegyes
Ferencz Ferencz József-ut 58. Beck Sám-
u Ferencz József-ut 56. Debreczeni kőipar-
vállalat Hunyadi-u. (Kohn és Társa.)

Sókereskedők.

Honig Emil és társai Vár-u. 7. Sturm
János Deák Ferencz-u. 13. Wieder Sándor
Széchenyi-u. 3.

Szarvasmarha kereskedők.

Aufrechtlig Frigyes Kécs-u. 69. Desser
Gergely Hajnal-u. 21. Flamm Márton Hu-

BÄCHER aczél-ekék, kizárólagos raktára:
MELICHAR vetőgépek és Ráhrner Sándornál
JOHNSTON aratógépek
Debreczen, Placz-utca 43., a Dréher mellett. Telefon 962. sz.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.)
Elvállal hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (házter-
ről is) bárhova. Temetkezéseket a leggyorsabbtól, a leg-
magasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az
összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendelések éjjel is
elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 80. szám.

nyadi-u. 9. Gelberger Már Jókai-utca 13. Glück Sámuel Kölesy-u. 21. Kapitány József Homok-utca 85. László János Homok-u. 100. László Mihály Homok-u. 112. Nagy Albert Hatvan-u. Nagy Jakab József kir. herczeg-u. 31. Szabolc Mihály Új föld 137. Szilágyi Imre Perczes-utca 26.

Sportárú-cikkkek kereskedése.

Mentze Henrik Ferencz József-ut 38.

Szénraktárak.

Gabányi Sándor Csapó-u. 28. Jakobovits Henrik Ferencz József-ut 47. Hevesi S. Hatvan-utca 1. Szügyi Sándor Homokkerti.

Sör-nagykereskedők.

Áron Manó és Társa Széchenyi-utca 22. Áron Miksa-czég, tulajdonos Fürst Ödön Kishegyesi-ut 3. Frenkel Jenő Arany János-utca 60. Nagymihályi sör- és malátagyár r.-t. Hatvan-u. 35. Márkus Jenő Hatvan-utca 30.

Szénkereskedők.

Friedmann József Ferencz József-ut 26. Hevesi S. Hatvan-u. 1. Kellner Dávid és Társa Postakerti, fátel. Jakobovits Henrik Piac-u. 47. Jakobovics Móricz és Mendel Hatvan-u. 2. Neumann Nándor Hatvan-u. 5. Varga Károly Miklós-utca. Spitz Ignác Ferencz József-ut 28. Klár Andor és társa szén, mész kereskedelmi r.-t. Verhőczy-u. 2. Láng Miklós és Kremer Ignác Csapó-utca 28. Susitzki János Ferencz József-ut 19.

Szesz- és szeszestál-nagykereskedők.

Áron Manó és Társa Széchenyi-utca 22. Áron Miksa-czég, tulajdonos Fürst Ödön széchenyi-u. 13. Debreczen szabad kir. város. 10. Áron Manó Csapó-utca.

Első debreczeni denaturálszesz-nagykereskedő.

Békés Emil, telep máv. pályaudvar, rakár Vörösmarty-u. 1.

Tajtétkárú-kereskedők.

Pintér Gusztáv Ferencz József-ut 18. Schwarcz Dániel Ferencz József-ut 29.

Tej-nagykereskedők.

Weinstein Jakab Széchenyi-u. 25. Weisz Ignác Hatvan-u. 24. „Uradaimlak központi tejszarnoka“, Prunkl Miklós és társai Nyugati-u. 24. Városi üzlet Ferencz József-ut 26-28.

Tűzifa-kereskedők.

Debreczen szab. kir. város opreskerti fátelpe. Debreczeni faipar r.-t. Burger Manó pesti-utczal fátel. Hay Károly Varga-kert 13. Hegedűs Emil homokkerti fátel. Kellner Zsigmond Hatvan-u. 42. Löwinger Már József kir. herczeg-u. 50. Pollák Zsigmond tűzifa-, szén-, mésztermelő és kereskedelmi r.-t. Deák Ferencz-u. 9.

Üveg- és porcellánkereskedők.

Blattner József Csapó-u. 1. Kaszanyitzky Endre Ferencz József-ut 57. Fried Etele Csapó-utca 97. Koncz László Egyház-tér 5. Fülöp Irma Csapó-u. 38. Lajosy Béla Ferencz József-ut 18. (Tisza-palota.) Lám Sándor-czég, tulajdonos Kaszanyitzky Endre Ferencz József-ut 7.

Üvegezési üzlet.

Blattner Gyula Ferencz József-ut 87.

Vad-kereskedők.

Deák Péterné gróf Degenfeld-téri 8. sz. sátor.

Varrógép-kereskedők.

Keszler A. Széchenyi-u. 1. Rosenberg és Hammer Ferencz József-ut 2. Singer et Co. varrógép r.-t. Ferencz József-ut 79. (Gaál-ház.) Molnár Testvérek Egyház-tér 2.

Vaskereskedők.

Bészler és Dávid Ferencz József-ut 7. Kovács Gyula Ferencz József-ut 17. Sesztina Lajos Ferencz József-ut 23. Tóth Gyula-czég, tulajdonos Schlachta János, Ferencz József-ut 20.

Zsák- és ponyvakereskedők.

Berger Dániel Ferencz József-ut 66. Sonnenberg M. D. utóda Vass J. Széchenyi-u. 6. Schrott Tibiás Széchenyi-u. 8. özv. Unger Benjámin Széchenyi-u. 3. Wiener Adolf Kossuth-u. 27. Fohn József Verhőczy-u. 2. Weisz Hermann Hatvan-u. 8.

Antalfy Ferencz könyvkötő, bórdíszműves,

Debreczenben, Piac-utca 31. szám alatt, városházzal szemben.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvált halálajáltságokat, exhumálást bármely helyről (harcteretől is) házba. Temetkezési díjakat a leggyorsabbidőre, a legmagasabb kiváltságokkal megfizetően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadottak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 60. szám.

Szőnyeg-raktár.

Bosznay J. és Társa Kossuth-u. 5. Somossy László Kistemplombazár. Kardos László Kossuth-u. 13. Killer Ede Ferencz József-ut 68. Szabó Lajos Fiai Rózsa-utca 2. Haas Lipót Ferencz József-ut 58. Haas Pölöp fiai Kossuth-u. 7.

Termény-kereskedők.

Áron Miksa-czég, tulajdonos Fürst Ödön Széchenyi-u. 13. Bechert Manó Ferencz József-ut 38. Csengeri Ferenczné Hatvan-u. 51. Csengeri Ignác Hatvan-utca, id. Deák Ferencz Homokkert, I. j. 14. Feldmann Dániel Szepességi-u. 11. Frank Andor és

társa Széchenyi-u. 1. Geiger Simon Ferencz József-ut 67. Grünhut Sámuel Hatvan-u. 22. Holländer Adolf és fia Arany János-u. 20. Hajos Zsigmond Széchenyi-u. 12. Horváth Henrik Ferencz József-ut 58. Lampenfeld Márton Salétrom-u. 8. Landau Izsó Szent-Anna-u. 1. Link Lipót Hatvan-u. 40. Löwy Bernát Kossuth-u. 27. Lukács Ármin József kir. herceg-u. 19. Mandel Kornél Hatvan-u. 70. Molnár András Eötvös-u. 49. Papp Antal Halastelep 1. Steiner József Péterfia-u. 14. Szilágyi Gábor Teleki-u. 104. Strasser és Kónig Simonffy-u. 12. Weiszberg Vilmos Nyugati-u. 38. özv. Weiszberg Jakabné Szepességi-u. 19. Weisz József Simonffy-u. 15. Weiszbrun Sámuel.

Vegyes czímtár.**a) Gyárak.****Butor- és parkettgyár.**

Schwartz Vilmos Szálkai-u. 5. Killer Ede Ferencz József-ut 68. Harsányi István Kossuth-utca.

Beton- és tetőfedési vállalkozók.

Kubinyi Lajos és Füvessy Lajos Degenfeld-tér. Lukács Vilmos és Testvére Hatvan-utca 5.

Bőröndgyár.

Grünfeld Tilda Ferencz József-ut 47.

Debreczeni Vas- és Rézbutorgyár r.-t.
Ispotály-lapos.

Érzékporszó-gyár.

Gebauer Károly-féle részvénytársaság, Homokkert.

Elektrotechnikai üzlet.

Földvári Mór Széchenyi-u. 56. Földes Sándor Hatvan-u. 18. Fazekas Imréné „Alföldi villamossági vállalat“, Ferencz József-ut 10.

Eczetgyár.

Schönfeld Lipót utóda Széchenyi-u. 13.

Fésűgyár.

Dömsödy Ferencz és Társa Kandia-u. 15.

Gőzfűrész-telep.

Horváth J. és Társa (Goldberger Adolf) homokkerti fatelep.

Gépgyárak.

Debreczeni vasöntőde és géplakatosság Julow Lajos Péterfia végén. Hadházi-ut. Trnka Gottlieb Apati-u. 8. Trnka Ferencz Barna-u. 3. Grega József vasöntő Újvárosi-ut 5. Debreczeni mezőgazdasági gépgyár r.-t. Vargakert.

Debreczeni egyesült szőőr- és pászománt-gyár.

Schwarz Áron Ferencz József-ut 32. (Szedlák-ház.)

Gőzmosodák és ruhatisztítók.

Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegy-tisztító és ruhafestő r.-t. bérlete Széchenyi-utca 6. Weisz Jakab Piacz-utca 63. Kőncz és társa Arany János-u. 10. Grósz Dávid Piacz-u. 12.

Kályhagyárak.

Tóth Gyula-czég Ferencz József-ut 20. Tóth Lajos Károly Ferencz József-ut.

Kefegyár.

Falk Ármin és társa Postakert. Stern József és testvére r.-t. Vénkert.

Fröhlick Rezső könyvkötő.

Üzlet Sz.-Anna-u. 1. Műhely Varga-u. 12.
Telefon 7-47. Telefon 7-47.

Ajánlja könyvkötészetét. Készít mindenféle könyvkötést könyvtárak és iskolák részére. Kereskedelmi és hivatalos könyveket, kereskedelmi és irodalmi dobozokat, imakönyveket díszes bekötést. Női kézimunkák izlőses kikészítése, papír képekreték (Paspartoutok), térképek, rajzok felcsiszolása. — Továbbá itt fel nem sorolt, a papírszakmába vágó h. nyvkötészeti munkák

Gebauer K.

és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvállal halászhaltásokat, exhumálást bármely helyről (barcztér-ről is) barhova. Temetésrendezéseket a leggyorsabbtól, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadottak. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 80, szám.

Kenyérgyár.

Sedler Márton gőzkenyér-gyára Széchenyi-utca 49. Gazdák sütődjé Bőszörményi-út.

Könyvnyomdák, mint gyárak.

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata Kossuth-u. 2. (Városház-épület.) Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája Ferencz József-ut 4.

Ruggyanta bélyegző-gyártás.

Herczegh Henrik Simonffy-u. 5. Hoffmann és Kronovitz Ferencz József-ut 49. sz. alatt üzletében. Paulo István Baththyány-utca 22.

Szalámi-gyár.

Vidói Testvérek és társa Domb-u. 5.

Szappangyárak.

Első debreczeni szappangyár, czégvezető Nagy Lajos Varga-u. 36. Szabolcs Jenő szappangyára Külsővásártér 1. özv. Szabó Istváné Darabos-u.

Szentföld- és sarkaszu-gyár.

Fodor Leopold Kistemplomházár.

Tégla-gyárak.

Berger és Horváth gőztégla-gyára, iroda: Széchenyi-u. Debreczen szabad kir. város gőztégla-gyára. Szikszay Lajos gőztégla-gyára. Vulkán gőztégla-gyár, tulajdonos Szamuely János és társai, Kishegyesi-ut. Debreczeni gőztégla-gyár r-t. Mátyás-ut melletti. Első debreczeni mészhomokkő tégla-gyár r. t. Iroda Szent-Anna-u. 6. Köntösgáti tégla-gyár r-t. Iroda Ferencz József-ut 77. Kondorosi mész-homokkő gőztégla-gyár, tulajdonosok: Schneider Mihály és Dávid Zoltán. Iroda: Ferencz József-ut 62. (Nincs üzembén.) Alföldi téglá- és agyagipar r-t. Iroda Hunyadi-utca 10.

Festőművészek.

Bakos Tibor dr. Thaly Kálmán-u. 11. Kovács János Homokkert. Leszczynszky Kornél Egyetem-u. 8. Pálffy József.

Szobrász-művészek.

Somogyi Sándor Attila-tér 20. Műterme: Fűvészkert-u., a régi gazdasági iskola épületében. Tóth András akad. szobrász Késés-utca 32.

Fényképészek.

Bernárd Györgyné Csapó-u. 10. Kozmann és Társa Ferencz József-ut 41. Fiókja „Hun-
nia” Csapó-Ferencz József-ut sark. Némethy József Ferencz József-ut 42. Ruzsicska Gyula Ferencz József-ut 32. Takács Vince Egyház-
tér 3. Burg Izso Kossuth-u. 27. Balkányi Antal Ferencz József-ut 46. „Adria” műterem Szent-Anna-u. 5.

Vonalzó-intézet és bődíszmű készítő vállalat.

Dávidházy Kálmán r-t. Fűvészkert-u. 9.

Nyelvtanárok és tanárnők.

Francia nyelv: Dörfler Mária Rákóczi-
utca 39. Gaston Bordeaux Csapó-u. 9. özv. Schenk Leóné Ferencz József-ut 6. Angol nyelv: Nixon Washington Györgyné Ajtó-
utca 6.

Zene-iskolák.

Ehrlich József zene-iskolája Burgundia-u. 9. Nőth Antal konzervatóriumot végzett zenetanár zene-iskolája, hatóságilag engedélyezett Budapest székesfővárosi III. kerületi zenekonzervatórium előkészítő tanfolyamával, Szent-Anna-u. 18. Keller József Péterfia-u. 58.

Zongora-tanárok és tanárnők.

Brück Gyula zenetanár. özv. Borbély Ferenczné Honvéd-u. 14. Ehrlich József Burgundia-u. 9. Füleky Kovács Mihály Arany János-u. 34. Öleschnitzky Emília Ferencz József-ut 12. Albert Lúza Timár-u. 36. Borbély Józsefné Homokkert. Pócs Margit Péterfia-u. 15. Papp Gusztávné Tóth Irma Rákóczi-u. 10. Werlin Sándorné Ferencz József-ut 89. Szathmáry Erzsike Kandia-u. 5.

Hegedű-tanárok.

Albrecht József Vigkedvű Mihály-u. 40. Fűrédi Samu Csapó-u. 19. Fűrédi Sándor Csapó-u. 58. Nőth Antal Szent-Anna-u. 18.

Arany-Bika nagyszálló r-t. fürdője.

Bérlő Guttmann Manó, Glück Sándor üzletvezetése mellett.

Városi nagyerdő fürdő- és vízgőgy-telep.

Dr. Szász Adolf orvos, Csúrka Mária pénztárnok, Kiss József gépész, Apponyi Flórencz

BÄCHER aczéi-ekék, **kizárólagos raktára:**
MELICHAH vetőgépek és **Ráhmer Sándornál**
JOHNSTON aratógépek
Debreczen, Piacz-utca 43., a Dréher mellett. Telefon 962. sz.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Először halottszállításokat, extenzívált bármely helyről (Cseré-
ről is) bárhol. Temetkezési díjeket a leggyorsabbal, a leg-
magasabb kívánalmakkal megelégedően teljesít. Nagy választék az
összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendések éjjel is
elfogadják. — Telefon szám: nappal 100, éjjel 80. szám.

1016, Rentka János kezelő, Rentka Árpád kezelő. Szörnyű Erzsébet masszázsoló, Ország Márton, Mezei Sándor kisegítő.

Margit-fürdő.

Gőz-, kád-, tükörfürdő, téli és nyári uszoda, Péterfia-utca. Tulajdonos: Szikszai Gyula.

Diana-fürdő.

Gőz- és kádfürdő. Erzsébet-ut.

Ápolónők.

Dankó Julia Vigkedvő Mihály-utca 28. özv. Uszó Mihályné Csillag-ut. 102.

Vízvezetési vállalkozók.

Mátthéi János Darabos-utca 35. Lukács V. és Testvére Halván-ut. 5. Bardócz és Társa „Sanitas” felszerelési gyár Ferencz József-ut 43. Egészségügyi műszaki vállalat r-t. Péterfia-ut. 46. Gazdag Pál Varga-ut. 23. Grossmann Davidné Ferencz József-ut 83. Kiss Adolf Verbőczy-ut. 12. Kubinyi Lajos és társa Degenfeld-tér. Nagy Mihály Csonka-ut. 15. László és Fenyő Hunyadi-ut. 13. Németh Lajos Ferencz József-ut 75.

Világítási vállalat.

Városi világítási vállalat Ferencz József-ut 81.

Debreczeni ézignyzenekarok.

Magyar Imre Homokkert-ut. 103. Rácz Károly Teleki-ut. 75. Kiss Béla Homokkert-utca 83. Veress Tóni Kékes-ut. 41. Zsiga Józsi Varga-ut. 39. ifj. Boka Károly Kékes-utca 35. Hadadi Gyula Boldogfalva-ut. 21. Benzi Sándor Vigkedvő Mihály-ut. 47. Berki Lajos Nyil-ut. 100. Virág János Homokkert-utca 93. Kiss Gyula Homokkert-ut. 101. Horváth Gyula Nyil-ut. 136. Kiss Gábor Árpád-tér 20. Kálló József Apafi-utca 153. Nagy Lajos Kékes-ut. 77.

Debreczeni zenészek első betegsegélyző-egylete.

Elnök: Magyar Imre.

Tánczmesterek.

Álföldi Károly Péterfia-ut. 7. Schaff János József kir. herceg-ut. 3. Moskovszki András Zöldfa-ut. 10. Kerékjártó Lajos Pesti-ut. 43. Perczel Karola Piac-ut. 32.

Kávéházak.

Arany-Bika, Ferencz József-ut. Királynő, Kossuth-ut. 21. Hungária, Piac-ut. 53. Itémény, Simonffy-ut. 6. Kossuth, Hunyadi-ut. 25. Magyar Király, Ferencz József-ut 67. Otthon, Sas-ut. 2. Rákóczi, Csapó-ut. 9. Royal, Hunyadi-ut. 2. Enke, Petőfi-tér 7. Egyetem-kávéház, Péterfia-utca 56.

Szállítók.

Müller H. és Fia Ferencz József-ut 73. Máv. szállítói. Rosenberg A. özvegye és fia utóai, Hechtmann és Társai Ferencz József-ut 60.

Tudakozó- és helyszerző-intézetek.

Apródi József Szent-Anna-ut. 2. (Magán-kutató.) Dobos József Gyöngyvirág-ut. 1. (Magán kutató-iroda.) Glöck Adolf Ferencz József-ut 89. Klein Testvérek gróf Degenfeld-tér 3. Lindenfeld Ferencz Simonffy-ut. 5. Sinay Sándor Széchenyi-ut. 5. Turai Párkás Miklós-ut. 8.

Ingatlan adás-vételt közvetítő ügynökök.

Bőr József Bethlen-ut. 37. Grossmann és Mandel Deák Ferencz-ut. 2. Nagy Lajos Csapó-utca 19. Pataki István Csapó-ut. 10. Rácz Béla Csapó-ut. 12. Poresin Ambrus Csapó-ut. 15. özv. Weinstein Lajosné Csapó-ut. 67. Venyige Ferenc Széchenyi-ut. 50.

Zöldégettermelők.

Bíró Pál Szent-Anna-ut. 38. Párkás Gy. Postakert. Kovács Balázs kertész Vénkeri. Csáki Ferencz Libakert, Viola-utca. ifj. Nagy István Honvéd-ut. 30. Némethy János Libakert. Debreczen város szegényháza. Királyi törvényszék rabkertje.

Bodega.

Goldstein Herman Ferencz József-ut 85. Kovács Pál bodega, vendéglő Kékes-ut. 4. Harstein Vilmos Ferencz József-ut 73. Magyar bodega Batthyány-ut. 1.

Állatorvosi rendelő iroda.

László Zsigmond Rákóczi-ut. 3.

Baromfi tenyésztő- és értékesítő-vállalat.

Kövesi József Széchenyi-ut 14.

Szállodák és vendéglők.

Arany Bika Ferencz József-ut, Németh és Kovács. Angol Királynő Kossuth-ut. 21.,

Antalfy Ferencz könyvkötő, bőrdíszműves.

Debreczenben, Piac-utca 31. szám alatt, városháza szemből.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-ut. 2. (Városház épület. Elvállal hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (harctérrel is) bárhol. Temetkezéseket a leggyorsabbtól, a legmagasabb kiváltságnak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadottak. — Telefon szám: nappal 93, éjjel 60. szám

Készít: Egyserű és dísz-könyvkötéseket, Levél-, szíves- és pénztárcákat, Arckép- és jubileumi díszleveleket, fest. ajándékokat igen alkalmas bőrvetésű vagy pőréből és selyem- u. sporművészeti díszítéssalakat. u

Németh András, Gambrinus Ferencz József-ut, Márkus Jenő, Debreczen Ferencz József-ut, Kovács Aladár, Dréher Ferencz József-ut 29., Németh András, Központi szálloda, Németh András, Pannonia-szálloda, Márkus Jenő, Kis Pipa Petőfi-tér 10., Kemény János, Kossuth, Hunyadi-u. 25., Kovács J., Frohner, Ferencz József-ut 67, Korona, Csapó-utca 17., Krausz F. Royal, Ferencz József-ut, Borgida Farkas, Fehérlő, Hunyadi-u. 1., Krausz Gy. Csokonai, Csapó-u. 14., Nagy Árpád, Zöldfa, Deák Ferencz-u. 24., Kiss András, Széchenyi, Petőfi-tér, Kálmán Lajos, Magyar Világ, Petőfi-tér, Auguri L. Vendéglősök: Lókodi Sándor Sas-u. 2. Tóth István Kut-u. Németh Gábor Máv. Gépjávitó Műhely. Ottó Sándor Pályaudvar. Papp István Szepességi-u. Krámer Emil Szepességi-utca. Rosenthal Mór Nyugati-u. 6. Galamb Sándor Péterfia-u. Huszár Sándor Homokkert-utca. Fürst Béla Erzsébet-u. 111.

Szikkvizgyárak.

Vendéglősök, hentesek és mészárosok szikkvizgyára Salétrom-u. 30. „Attila” szikkvizgyár Méliusz-tér. Havas Dávid Nyugati-u. Pájer János Miklós-u. 20. Szabó Kálmán Honvéd-u. 6. Szliuka István Teleki-u. 100.

Kézzálogintézet.

Első Debreczeni Kézzálogkölesön-intézet r.-t. Arany János-u. 9. Takaréks- és Hittel-intézet zálogháza Csapó-u. 4. Gazdák zálogháza Kossuth-u. 11.

Temetkezési intézetek.

Csurka Jánosné Kossuth-u. 10. Gebauer Károlyné és társai Kossuth-u. 2. özv. Dankó Béláné és Társa Kossuth-u. 8. Fehértói Imre Degenfeld-tér.

Debreczeni bérkoesi ipartársulat.

Jogtanácsos dr. Varga Kálmán, Iroda Ferencz József-ut 10. Elnök Kecskés István; alelnök Dobránszky Ilés; pénztárnok Török János; ellenőr Kecskés János; jegyző Turi István; választmányi tagok: Kónya János, ifj. Gulyás András, Végh Sándor, Kis Bálint, Palóczy László, Szabó István.

Kétfogatu bérkocsi számaik szerint:
1. Nédas Imre Gyöngyvirág-u. 22. 2. Kiss Istvánné Borz-u. 23. 3. Kecskés János Hadházi-ut 12. 4. Kiss János Csíbert-u. 15. 5. Daku János Homok-u. 129. 6. Turi István Homok-u. 86. 7. Pávai Imre Nyil-utca 17. 8. Illyés István Pesti-u. 59. 9. Siba Sándor

Első Debreczeni Butorszállítási Vállalat

ROSENBERG ALBERT ÖZVEGYE ÉS FIAI

UTÓDAI

HECHTMANN és TÁRSAI

DEBRECZEN, PINCZ-UTCA 60-IK SZÁM.

TELEFON: iroda 63., vasuti raktár 9—85.

KÖLTÖZTETÉSEK legpontosabb kivitele 6-7-8 méteres butorszállító kocsikkal szavatossággal mellett.

Alapított 1870. * Költségvetések díjtalanul.
Előzékeny kiszolgálás. Szakértő csomagolók.

Gebauer K.

és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvállal halmozatásokat, exhumálást bármely helyről (harostér-ről is) bárhol. Temetésrendeléseket a leggyorsabbal, a legmagasabb kívánságoknak megfelelően teljesít. Nagy vázasték az összes temetkezési cikkeiben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadhatók. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 80. szám.

Hadházi-u. 16. 10. Kovács István Nyil-u. 12. 11. Aszalós János Töczöskert, I. j. 32. 12. Szabó János Homok-u. 37. 14. Szigeti Ferencz Pestí-u. 17. 15. Palóczy László Botond-u. 13. 16. Szörnyő József Sámsoni-ut 18. 17. Juhász József Töczöskert, I. j. 18. Pálósi László Homok-u. 10. 19. öz. Oláh Ferenczné Nyil-u. 18. 20. Bányay János Kigyó-u. 17. 21. öz. Végh Andrásné Szondi-utca 3. 22. Végh Sándor Sámsoni-ut. 23. Nagy Dániel Bethlen-u. 51. 24. Kónya József Bőszörményi-ut 18. 25. Major István Meszena-u. 10. 26. ifj. Ecsedi János Kishegyest-ut 22. 27. Végh Imre Csige-kert 28. 28. Id. Gulyás István Homok-u. 133. 29. Kiss István Bőszörményi-ut 20. 30. ifj. Szabó Imre Dobozi-u. 3. 31. Bakó Alberti Dobozi-u. 3. 32. Kiss István Faragó-u. 20. 33. Tóth András Szabolcs-u. 11. 34. Borsos József Kar-utca 3. 25. Pataki Lajos Homok-u. 5. 36. Jánki István Rakovszky-u. 38. 37. Császár Sándor Belső legelő 194. 38. Ormós István Bőszörményi-ut 12. 39. Bör József Nyil-u. 8. 40. Oláh József Kar-u. 29. 41. Tóth János Nyil-u. 20. 42. Bör Ferencz Dobó-u. 8. 43. Daku Mihály Diószegi-ut 44. Gulyás Mihály Toldi-u. 8. 45. Kovács Ferenc Homok-u. 116. 46. Kovács István Bőszörményi-ut 28. 47. Szilágyi István Újvárosi-ut 39. 48. ifj. Szigeti Ferencz Csapó-u. 89. 49. Nagy József Töczöskert, I. j. 26. 50. ifj. Oláh Mihály Kar-u. 29. 51. Murvai József Dobozi-u. 5.

Ezenkívül gépjármű bérkezesi jogot nyertek: Mészáros József Apati-u. 28., száma 506. Kiss Gyula Rákóczi-u. 58., száma 536. Jelenleg ez a két automobil-tulajdonos folytatja iparát.

Egyfogatnak:

1. Kiss Istvánné Borz-u. 23. 2. Bodnár Ferenc Faragó-u. 24. 3. Leboh István Gyöngyvirág-u. 23. 4. Szigeti Gábor Nyil-u. 11. 5. ifj. Török János Bőszörményi-ut 10. 6. Turi István Homok-u. 86. 7. Pálósi László Homok-u. 86. öz. Kiss Jánosné Kishegyest-ut 32. 9. Bakó István Vendég-u. 80. 10. Barai György Csokonai-u. 42. 11. Kiss Ernő Nyil-u. 93. 12. Varga János Faragó-u. 20. 14. Miskolci Ferencz Töczöskert, Kishegyest-ut 26. 15. Mészáros József Pestí-u. 15. 16. Fekete

Imre Pestí-u. 9. 17. Papp István városi régi téglavető 55. 18. Gulyás Mihály Toldi-u. 8. 19. Berkesz Sándor városi régi téglavető 61. 20. Kiss Balint Honvéd-u. 25. 21. öz. Török Jánosné Nyil-u. 8. 22. Sebestyén Sándor Vendég-u. 39. 23. ifj. Gulyás András Széchenyi-u. 6. 24. Kónya József Bőszörményi-ut 18. 25. Palóczy László Botond-u. 8. 26. ifj. Kecskés János Bőszörményi-ut 20. 27. Tóth András Apati-u. 2. 28. Nagy József Apati-u. 127. 29. Paczók János Újkert, Jerikó-u. 59. 30. Mészáros József Apati-u. 18. 31. Solymosi József Töczöskert, I. járás 18. 32. Fekete György Homok-u. 15. 33. Almási Sándorné Bőszörményi-ut 38. 34. Erdei Gábor Töczöskert, I. járás, Szondi-u. 11. 35. Id. Gulyás András Csapó-kert, Toldi-u. 8. 36. Kovács Imre Budai Ézsafás-u. 37. Lőrinczi Imre Nagy József-telep. 38. Molnár Gábor Árpád-ter 4. 39. Nagy Sándor Újkert, Jerikó-u. 25. 40. Oláh György Vecsey-u. 4. 41. Pávai Ferencz Nyil-u. 17. 42. Dobránszky Ilés Dombl-u. 6. 43. U. Szabó István Széchenyi-u. 33. 44. ifj. Várkonyi József Nyil-u. 129. 45. Tóth István Nyil-u. 20. 46. Szabó István Árpád-ter 5. 47. Pásti Ferencz Postakert 16. 48. Mike István Pestí-u. 35. 49. Kiss Ferencz Gyöngyvirág-u. 50. Kecskés István Újkert, II. járás. 51. Pataki János Homok-u. 5.

Vadászterületek bérlei.

1. Vadásztársulat: Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező erdőségek, földek, Savóskút, Komlóskert, H. u. tilalmas, Téglás és Cserépvető, Hortobágy vizen túl, Óhalon, Pacz, Fancsika, Bánk, Haláp, Nagycsere, Árokter, Apafája, Monostor és Folyókaszáló, Hortobágy vizen innen, H. u. Ondód és ujosztás, V. u. Ondód és ujosztás, P. u. ujosztás, Cs. u. Ondód és ujosztás, Pf. u. Ondód és ujosztású földek. Külső és belső gúti, továbbá a Kossuth-utcai ujosztású szántó-földekbeni vadászterület.

2. Kecskés István: P. u. ondódi földek.

3. Erdei István: Kossuth-utcai ondódi földek.

4. Hatvan-utcai gazdaság.

5. Guthi vadásztársulat.

Gebauer Károly és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u 2. szám. (Városház-épület),

Elvállal hullaszállításokat, exhumálást bármely helyről (harcterről is) bárhova. Temetésrendezéseket a legegyszerűbbtől a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagyválaszték az összes temetkezési eszközökben. Temetési megrendelések éjjel is elfogadtnak.

☀ ☀ ☀ Telefon szám: nappal 103., éjjel 90. szám. ☀ ☀ ☀

Bérekcsi szabályzat.

Érvényes a háború tartamára. Megállapítva a bérekcsi ipari szabályrendelet 56. §-át módosító 334/17,583—1915. bkgy. sz. törvényhatósági bizottsági közgyűlési határozattal.

NI. FEJEZET.

56. §. A bérekcsi használatáért fizetendő díjak a következőképp állapítottak meg.

A) Időszertinti rendes díjak.

Nappal, vagyis reggel 6 órától és este 9 óra között teljesített fuvarokért a következő viteldíjak fizetendők.

I. rész.

1. Egyfogatú bérekcsi használata esetén :

a) az első félórára, vagy azon aluli időre.	1.20
b) minden további negyedórára.	—45
c) fél napi fuvarért	9.—
d) egész napi fuvarért	18.—

2. Kétfogatú bérekcsi használata esetében :

a) az első félórára, vagy azon aluli időre.	1.80
b) minden további negyedórára.	—60
c) fél napi fuvarért	12.—
d) egész napi fuvarért	12.—

Ezen díjak a vasúti állomásokhoz és városunknak a vámsorompókon befűl eső azon területére kötelezők, mely a Petőfi-tér, Homokkert-utca; Attila-tér, Hajnal-utca, Boeskey-tér, Doboz-utca, Virág-utca, Apaffi utca, Kórház-utca, Ferenc József-út, valamint ennek az Új-kert és Vén-kert által érintett s a közúti vasútig terjedő folytatása; a Vén-kert és Csige-kert közötti út, Pesti-utca, Közúti vasút, Nyugati-utca, Külső vásártér, Salétrom-utca és Ispóty-utca által van határolva, továbbá a nagyerdei fürdő-házig vezető Simonyi-út és végre a Simonyi-út, a Ferenc József-út, Új-kert, Vén-kert és Csige-kert által határolt utak mellett kétoldalt elterülő nyaralók, illetve lakásokhoz, avagy ezen útvonalak bármely pontjához. A sorompón kívül eső fuvarokért általában — megegyezés hiányában — az időszert díjak másfélszerese számítandó.

II. rész.

Ellenben a parkírozott nagyerdőre, a katonai- és polgári lövöldékhöz, lawtenispályákhoz, a sport-térre, a katonai kórházakhoz, csendő- és katonai lakományokhoz, — de a Péterfia-utczán és a Nyugati-utczán levők kivételével — mentelephez, dohánygyárhoz, bábaképző-intézethez, termény- és árúcsarnokokhoz, sertés-, barom- és lóvásár-térhez, városi szegényházhoz, minden temetőbe, a Vén-jert és Líba-kert kivételével, az összes szőlőskertekbe a fenti A. I. rész alatt említett nappali díjak felével több fizetendő.

Éjjel, vagyis este 9 órától reggel 6 óráig teljesített fuvarokért a nappali díj felével több fizetendő.

A fél napi fuvar időtartama 6 óra, az egész napi időtartam 14 óra. Egész napra szóló fuvaroknál eltelésre és pihenésre két órai idő engedendő.

B) Sétakocsisítások.

Nappali díja a fentebb A) I. rész alatt felsorolt terület bármely pontján belől.

1. Egyfogatú bérekcsi használata esetén :

a) az első félórára, vagy annál rövidebb időre.	1.80
b) minden megkezdett további fél-órásért	1.20

2. Kétfogatú bérekcsi használata esetén :

a) az első félórára, vagy annál rövidebb időre.	3.—
b) minden megkezdett további fél-órásért	1.80

Éjjel, vagyis este 9 órától reggel 6 óráig teljesített ilyen fuvarokért fenti díjak felével több fizetendő.

Oly fuvarok, amelyek meghatározott célhoz, lakházakhoz, villákhoz, sport-térhez, vendéglő és mulatóhelyekhez, fürdőkhöz, történi, bárha e célpontok a Nagyerdő vagy más kerteségek körzetébe esnek: sétakocsikázásoknak nem minősülnek.

C) A vasúti állomásokról.

A vasúti állomásokról a vámsorompók által határolt terület bármely pontjára:

a) nappal.

egyfogató bérkocsiért	1.40
kétfogató bérkocsiért	2.—

b) éjjel.

egyfogató bérkocsiért	2.—
kétfogató bérkocsiért	3.—

A vasúti állomásoktól a vámsorompók kívüli eső helyre az itt megállapított díjak felével több fizetendő.

D) Lóversenyteri fuvarok.

Futtatások alkalmával a lóversenyterre s illetőleg a lóversenyterről teljesített fuvarokért:

a) oda és vissza, a várakozást is beleszámítva:

egyfogató bérkocsi használatáért	8.—
kétfogató bérkocsi használatáért	12.—

b) csak kimenetre, vagy visszajövetre:

egyfogató bérkocsi használatáért	3.—
egyfogató bérkocsi használatáért	5.—

A bérkocsinak 5 órán belüli használata esetén az a) alatt megállapított díjtételekben a lóverseny utáni sétakocsizás is bebefoglalatik.

Ha ellenben a bérkocsi hat óránál tovább használtatik, az 5 órát meghaladó időért az időszertinti rendes díj fizetendő.

E) Vidékre.

Vidékre és a városnak a vámsorompók kívüli eső az A) pont alatt fel nem sorolt bármely pontjára szóló fuvarbér, a kocsi használatba vétele előtt, egység útján állapítandó meg, mire a kocsi a vendéget illedeelmesen figyelmeztetni köteles.

A sorompón kívül eső, a város közelében és mindennapi használatban levő intézményekhez azonban egyes járatokért és pedig az Augusztia szanatóriumhoz és a városi téglaágyár telephéz:

egylovas kocsinál nappal	3.—
kétovas „ „	4.50
egylovas „ éjjel	4.50
kétovas „ „	6.50

a Ferenc Szalvator kórházhoz és az Egyetemhez:

egyfogató kocsinál nappal	2.—
kétfogató „ „	3.—
egyfogató „ éjjel	3.—
kétfogató „ „	4.50

F) Podgyász.

A kocsi belsejében el nem helyezhető csomagért, készítségért, bőröndért, utazókisáért, vagy ládaért darabonként 20 fillér külön szállítási díj fizetendő.

ROSTÁS ISTVÁN,
rendőrfőkapitány.

Fröhlich Rezső könyvkötő.

Üzlet Sz. Anna-u. 1. Műhely Varga-u. 12.
Telefon 7—47. Telefon 7—47.

Ajánlja könyvkötését. Készít mindenféle könyvkötést könyvtárak és iskolák részére. Kereskedelmi és hivatalos könyveket, kerekdedeket és írtrendező dobozokat, iratkönyveket díszes kötést. Női kézimunkák készítése, papír képek készítése (Pászpartuk), térképek, rajzok felcahajlítása. — Továbbá itt fel nem sorolt, a papírazaknába vágó könyvkötészeti munkák!

BÄCHER acél-ekék, kizárólagos raktára:
MELICHAH vetőgépek és Ráhmér Sándornál
JOHNSTON aratógépek
Debreczen, Piacz-utca 43., a Dréher mellett. Telefon 962. sz.

Antalfy Ferencz könyvkötő, bőrdíszműves,
Debreczenben, Piacz-utca 31. szám alatt, városházzal szemben.

Készít. Egyszerű és dísz-könyvkötéseket. Levél-, szivar- és pénztárcákat. Arató- és jubileumi díszalmákat, tov. ajándéknak igen alkalmas bőrvessző vagy puha és selyem :: ípművészeti díszágyakat. ::

Juhász János

uri- és női cipész. :: Debreczen, Garai-utca 26. szám alatt.
Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, csinos kivitelben és jutányos áron.

Gebauer K.
és Társa

temetkezési intézete, Debreczen, Kossuth-u. 2. (Városház épület.) Elvállal halászállásokat, exhumálást bármely helyről (harctérrel is) bárhova. Temetési rendszereket a leggyorsabbított, a legmagasabb kívánalmaknak megfelelően teljesít. Nagy választék az összes temetkezési cikkekben. Temetési megrendelések éjjeli és éjfélkor is. — Telefon szám: nappal 103, éjjel 98. szám.

Háborús postai díj-jegyzék.

Érvényes 1916 október 1-től.

Levél és zárt levelező-lap díja belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába, Németországra és Bulgáriára: 20 grammig 15 fillér, minden további 20 gramm 5 fillér.

Levelező-lap: A posta által kiadott 8 fillér, válaszos 16 fillér; minden egyéb 10 fillér, válaszos 20 fillér; egyéb külföldre 10 fillér, válaszos 20 fillér.

Ajánlat-díj 25 fillér. Ajánlott nyomtatvánnyal még 2 fillér súrgóssági bélyeg.

Express-díj posta helyen 60 fillér; külső kézbesítésre 1 korona 50 fillér.

Nyomatvány legnagyobb súlya 2 kg. lehet 10 grammig, boríték nélkül nyomtatványra írott címmel (kártya, vagy levelező) belföldön 2 fillér; egyéb nyomtatvány belföld, Ausztria, Bosznia, Hercegovina, Németország 50 aramig 3 fillér, minden további 10 grammig 3 fillér, egyéb külföld 50 grammig 5 fillér, minden további 50 gramm 5 fillér.

Súrgóssági nyomtatványra csak belföld, Ausztria, Bosznia-Hercegovina és Németországra 2 fillér külön „súrgós” felirattal bélyeggel kell ragasztani.

Céltel papír mindenkélt 250 grammig 25 fillér, azután 50 grammonként 5 fillér.

Arú mátsa csak 350 grammig; a belföldön 50 grammonként 5 fillér, Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Németország és egyéb külföldön 50 grammonként 10 fillér.

Nyomatvány, üzleti papír és áru mátsa egybe számolva is feladható. Díja 50 grammonként 5 fillér. Ha üzleti papír is van benne, a legkisebb díj 25 fillér. Ha csak nyomtatvány és áru mátsa, akkor a legkisebb díj belföldön 5 fillér, a többi forgalomban 10 fillér. Az áru mátsa legmagasabb súlya akkor sem lehet több 350 grammnál, az egész csomag 2000 gr.-nál.

Értéklevél, értékdoboz és nemzeti címlet csomag alakul az ugyanolyan súlya ajánlott levél díjából és a nyitvatartott érték minden 800 koronája vagy ennek töredéke után 10 fillér értékdíjjal. A legkisebb összeg-díj 60 fillér. Ha a levél oly helyre szól, hol a levelet kézbesítik, a feladókör minden 1000 koronáig 10 fillér kézbesítési díj fizetendő. Nyitva értéklevelet feladni nem lehet. Külföldre feladott értéklevél azonban a postán a hivatalnok előtt pecsételtendő le.

Csomag díjszáma. Súlyhatár 20 kg. (Franko kény szer) Értéknyilatkozat nélkül. Minden csomaghöz a házhoz tartama alatt külön szállító levél állítandó ki. Levél: zárt vagy nyitott helyezhető a csomagba.

	Köcsönösleges	terjedelmes
Csomag díja	5 kg-ig 95 fill.	130 fill.
Budapestre 25 fillér	10 " 175 " 250 "	
kézbesítési díj	15 " 275 " 400 "	
al együtt	20 " 376 " 550 "	

	Köcsönösleges	terjedelmes
Kézbesítési helyen	5 " 90 " 125 "	
20 filléres	10 " 170 " 245 "	
kézbesítési díjjal	15 " 270 " 395 "	
al együtt	20 " 370 " 545 "	

Hogy melyik városokban kézbesítik a csomagokat házhoz, azt a postahivatal megmondja.

	Köcsönösleges	terjedelmes
Egyéb helyekre	5 kg-ig 75 fill.	110 fill.
5 filléres értékesítési	10 " 155 " 230 "	
díjjal együtt	15 " 255 " 380 "	
	20 " 355 " 530 "	
Ausztria és	5 " 80 " 120 "	
Bosznia-Hercego-	10 " 200 " 300 "	
vinába	15 " 300 " 450 "	
	20 " 400 " 600 "	

Értéknyilatkozatát külön díj fizetendő. Értéknyilatkozat kiállítás.

Utánvételes levél és csomag díja: Nyomatvány utánvétele a nyomtatvány; levelet utánvétele a levél díj, azonkívül 25 fillér ajánlati díj, 1 fillér elismertési díj és 2 fillér „súrgós”-díj díj fizetendő. Csomagoknál csak a csomagdíja és 10 fillér elismertési díj fizetendő. Minden utánvételes küldeményről a posta levonja a visszautalványozási díjat utól, kinek az utánvételei összeget kifizeti.

Postai megfizetés belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországra. Egy postai megfizetéshez csak egy a legfeljebb 1000 koronáig terjedő követelési okmány mellékelhető. Díja: (20 gr. alul) ajánlott levél díja, azonkívül 10 fillér elismertési díj. Kifizetésnél a posta levonja az utalványozási díjat, 3 fillért az utalványkiadást és 5, illetve 10 fillér kifizetési díjat.

Nem okmányon alapuló 20 koronáig terjedő követelés beszedésére az újonnan rendezett postai megfizetési lapok szolgálnak, melynek díja 20 fillér. A beszedett összegből a rendes postautalvány díja és 2 fillér az úrlapért levonható boríték.

Postautalványok díjszáma.

Összeg K	Belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába	Bulgáriába és Németországra
1 fillér		
10	csak belföldre 15 fillér	
50	20	25
100	25	50
150	30	75
200	35	100
250	40	125
300	45	150
350	50	175
400	55	200
450	60	225
500	65	250
550	70	275
600	75	300
650	80	325
700	85	350
750	90	375
800	95	400
850	100	425
900	105	450
950	110	475
1000	115	500

Belföldre az utalvány kifizető postahivatalok székhelyére szóló utalványok díjához 10 K-ig 5 fillér, 10 K felett 10 fillér kifizetési díj számítandó, mely díjak a feladással fizetendők.

Belföldön rózsaszín, külföldre sárgaszínű úrlapokat kell használni.

Távíratilag küldött postautalványokat a posta állítja ki.

Számvonásokat a posta csak értéknyilatkozat esetén vállal.

Távíratok díjszáma.

Rendeltetési ország	5	6	8	10	12	13	14	16	18	20	Minden további távlat
szoból álló távlat díja fillérekben											
Belföld, Ausztria	100	100	100	100	100	104	112	128	144	160	08
Bosznia-Hercegovina, valamint a magyar-császári csapatok által megszállott orosz, szerb és montenegrói területekre	00	300	300	300	300	312	336	384	432	480	24
Németország	100	100	100	100	120	130	140	160	180	200	10
Bulgária	100	100	100	120	144	156	168	192	216	240	12

A távoli postákkal, valamint a megszállott területekkel való érintkezésben fellépő díjmentességek azonnal is érvényben maradnak.

Uj bélyegilleték.

I. fokozat.

Ez alá tartoznak a hat hónapnál nem később lejáráó váltók; a váltókkal egyenlőknek tartott kereskedői utalványok és kötvények; végre állami vagy más hitelpapírokra három hónapnál nem hosszabb időre nyilvános hitelintézetek által adott előlegekről szóló kötvények. Maga az I. fokozat a következő:

Koronától	koronáig	Összeg		Koronától	koronáig	Összeg		Koronától	koronáig	Összeg	
		K	f			K	f			K	f
	100	—	10	1500	1800	2	40	9000	12000	16	—
100	150	—	20	1800	2400	3	20	12000	16000	20	—
150	300	—	40	2400	3000	4	—	16000	18000	24	—
300	600	—	80	3000	4500	6	—	18000	21000	28	—
600	900	1	20	4500	6000	8	—	21000	24000	32	—
900	1200	1	60	6000	9000	12	—	24000	27000	36	—
1200	1500	2	—					27000	30000	40	—

s így tovább minden 3000 koronától 4 koronával több. A 3000 koronánál kisebb maradványösszeg teljesnek veendő.

II. fokozat.

Ez alá esnek mindazon fokozatos bélyegzet igénykő okmányok, melyek sem az I., sem a III. fokozat alá nem tartoznak. E fokozat a következő:

Koronától	koronáig	Összeg		Koronától	koronáig	Összeg		Koronától	koronáig	Összeg	
		K	f			K	f			K	f
	40	—	20	600	800	4	—	4800	6400	32	—
40	80	—	40	800	1600	8	—	6400	8000	40	—
80	120	—	60	1600	2400	12	—	8000	9600	48	—
120	200	1	—	2400	3200	16	—	9600	11200	56	—
200	400	2	—	3200	4000	20	—	11200	12800	64	—
400	600	3	—	4000	4800	24	—	12800	14400	72	—
								14400	16000	80	—

16000 koronán túl minden 1600 korona után 8 korona illetéktöbblet fizetendő; megjegyeztetvén, miszerint az 1600 koronánál csekélyebb maradványösszeg teljesnek tekintendő.

III. fokozat.

Alkalmazandó:

1. oly kötvényeknél melyek előmutatóra szólnak;
2. egyházi és világi hivatalok, vagy oly szolgálati állomások adományozásánál, melyek állandó vagy ismétlődő ügyek teljesítésére vonatkoznak és más neműek, mint aminők a napszámcsók, cseledek, mesterigények stb. által szoktak teljesíteni;
3. részvénytársulati szerződéseknél és részvényekre alapított kultársulati szerződéseknél, ha azok tíz évnél továbbra kötöttek;
4. számlottóknál;
5. igény-vásárnál, ha az ügylet tárgya ingó;
6. életjáradéki szerződéseknél ha az életjáradék fejében ingók engedtetnek által;
7. adas-vésvé szerződéseknél, ha az eladott tárgy ingó, valamint
8. cseréknél, ha az előszerült tárgyak ingók;
9. terhes engedményeknél, ha azok tárgyat más, mint követelések képezik.

E fokozat a következő:

Koronától	koronáig	Összeg		Koronától	koronáig	Összeg		Koronától	koronáig	Összeg	
		K	f			K	f			K	f
	20	—	20	400	800	8	—	3200	4000	40	—
20	40	—	40	800	1200	12	—	4000	4800	48	—
40	60	—	60	1200	1600	16	—	4800	5600	56	—
60	100	1	—	1600	2000	20	—	5600	6400	64	—
100	200	2	26	2000	2400	24	—	6400	7200	72	—
200	300	3	88	2400	3200	32	—	7200	8000	80	—
300	400	4	50								

8000 koronán túl minden 800 koronától 8 korona illetéktöbblet fizetendő; megjegyeztetvén, miszerint 800 koronánál csekélyebb maradványösszeg teljesnek tekintendő.

Bizonyítványok munkásoknak 20 fill. — Bizonyítványok magánosoktól és iparosoktól 1 K. — Beadványok magánoszemélyektől hatóságokhoz rendszerint 1 K. — Szállítólevélre 10 fill. — Számlára az üzletben 100 koronáig ivenként 02 fill. — Számlára az üzletben 100 koronán felel ivenként 10 fill.

Debreczen sz. kir. város 1917. évi országos vásárainak jegyzéke.

Javaslatba hozva a béke megkötését követő időre.

I. Remete Antal-napi vásár.

Január 8—9—10: hétfő, kedd, szerda: bőr-, gyapjú-, méz-, dió- stb., továbbá toll-, iparcikk-, gabona- és terményvásár. — Január 13—14: szombat, vasárnap sertésvásár. — Január 14—15: vasárnap, hétfő lóvásár. — Január 15—16: hétfő, kedd baromvásár.

II. Szent-György-napi vásár.

Április 16—17—18: hétfő, kedd, szerda: bőr-, gyapjú-, méz-, dió- stb., továbbá toll-, iparcikk-, gabona- és terményvásár. — Április 19—20: csütörtök, péntek juhvásár. — Április 21—22: szombat, vasárnap sertésvásár. — Április 22—23: vasárnap, hétfő: lóvásár. — Április 23—24: hétfő, kedd baromvásár.

III. Nagyboldogasszony-napi vásár.

Augusztus 6—7—8: hétfő, kedd, szerda: bőr-, gyapjú-, méz-, dió- stb., továbbá toll-, iparcikk-, gabona- és terményvásár. — Augusztus 9—10: csütörtök, péntek juhvásár. — Augusztus 11—12: szombat, vasárnap sertésvásár. — Augusztus 12—13: vasárnap, hétfő lóvásár. — Augusztus 13—14: hétfő, kedd, baromvásár.

IV. Dienes-napi vásár.

Október 15—16—17: hétfő, kedd, szerda: bőr-, gyapjú-, méz-, dió- stb., továbbá toll-, iparcikk-, gabona- és terményvásár. — Október 18—19: csütörtök, péntek juhvásár. — Október 20—21: szombat, vasárnap: sertésvásár. — Október 21—22: vasárnap, hétfő lóvásár. — Október 22—23: hétfő, kedd: baromvásár.

V. Hortobágyi állatvásár.

Június 21-én a hortobágyi vendéglő előtti vásártéren fog megtartatni.

VI. Heti vásárok kedden tartatnak.

Jegyzet. Nyers termények és iparcikkak a vásár egész tartama alatt árúsiíthatók.

A háború ideje alatt pedig, tekintettel a 19.333—1916. m. e. sz. kormányhatósági rendeletre a város közönsége az 1917. évi országos vásároknak engedélyezését következő napokra kérelmezte:

I. Remete Antal-napi vásár.

Január 13. szombaton: juhvásár. Január 14. vasárnap: sertésvásár. Január 15. hétfőn: ló- és baromvásár.

II. Szent György-napi vásár.

Április 21. szombaton: juhvásár. Április 22. vasárnap: sertésvásár. Április 23. hétfőn: ló- és baromvásár.

III. Nagyboldogasszony-napi vásár.

Augusztus 11. szombaton: juhvásár. Augusztus 12. vasárnap: sertésvásár. Augusztus 13-án, hétfőn: ló- és baromvásár.

IV. Dienes-napi vásár.

Október 20. szombaton: juhvásár. Október 21. vasárnap: sertésvásár. Október 22. hétfőn: ló- és baromvásár. Mind a négy nagyvásár mindhárom napján kirakó vásár is tartozik,

E javaslat kormányhatósági jóváhagyás után válik érvényessé.

Országos vásárok címjegyzéke.

Árokszállás, (Jász-Nagy-Kun-Szolnokm.) február 24–25, jun. 15–16, aug. 5–6, szept. 21–22. A hétköznapra eső vásárok mindig a megelőző vasárnap tartatnak.

Aranyos-Medgyes, (Szatmár-megye) fehérvas. het., nagyhétben, áld. csüt., junius 24., aug. 8., nov. 5. és decz. 24. mag. fogl. hét kedd., szerda, csüt. nap. Ha e napok ün. esnek, a megelőz. két nap.

Avas-Felsőfalva, (Szatmár.) 3. márcz. 19. megelőző és szept. 8. utána köv. hétfő.

Avas-Ujváros, (Szatmár-megye) márcz. 1., május 1., junius 12., aug. 15., okt. 25. mag. fogl. het. hétfőjén.

Balkány, (Szabolcsm.) ápr. 1–ét jul. 1–ét, nov. 1–ét és decz. 25–öt megelőz. kedden.

Balmaz-Ujváros, (Hajdumegye) febr. 2., május 25., aug. 14., nov. 19. n. mag. fogl. hét szerda. Minden szerdán hetiv. állatfelhajtással.

Beél, márcz. 1., junius 1., szept. 1. és okt. 1. hetében, kedden és szerdán.

Békés, márcz. 24., junius 20., szeptember 29., vasárnap vagy megelőző vasárnap.

Békés-Csaba, márcz. 3., jul. 1., okt. 26., decz. 2-ik adv. vas.

Belényes, (Béled) 6-naptár szerint Gyertyasz. b. assz., Szat. György, Szt.-Illés és Demeter hetében csüt. és péntek.

Bereczel, (Szabolcsm.) febr. 16., jun. 2., aug. 24., okt. 15.

Beregszász, virágvasárnap el. hétén szerdán és csütörtökön, pünkösdi előtt másfél hetetl szerdán és pénteken, Pál. Antal napja után következő héten, Bertalan nap hetében, Mindszent és Luca nap hetében, mindig szerdán és csütörtökön, szept. 15–ét magába fogl. hét szerdáján országos sertésvásár.

Berecs, (Szabolcsm.) julius 2., december 18.

Berettyó-Ujfalu, ápr. 24., aug. 15., okt. 9-ikét megelőző és jun. 21. magába fogl. hétén szerdán és csütörtökön.

Bihar-Püspök, (Biharmegye) november 30.

Bikszád, (Szatmár.) julius 12., aug. 25., szept. 19.

Budapest, balparti rész: (IV–IX. ker.) márcz. 2. vasárnapjén

(József), máj. utolsó vasárnap, (Módárd), aug. 3-ik vasárnapján, (János-lelej), novemb. 1. vasárnapján (Lipót) kezdődik és tart 14 napig. Az előtte való hétén az elővásár tartatik. Jobbparti rész: I. II. ker. Négy orsz. vásár, a balparti vásárok után 1 héttel a egy héttel tartanak; III. ker. febr. 16., május 25., aug. 15., nov. 1. A marha és lovasárok a vásár második hetében vasárnap és hétfőn tartatnak. Ezekon kívül Szt.-György előtti vasárnapon, valamint október első hetében vasárnap, hétfő és kedd., még további két orsz. vásár.

Csáp, márcz. Gy.-oltó Boldogasszony napja el. szerdán, jun. 8., István kir. és Boldogasszony fogant. előtti szerdán; ezenkívül jan. 25–ét, okt. 18–át megelőző szerdán marhavásár.

Csöfő, ápr., aug. és decz. hó első csütörtökén.

Csege, (Hajdum.) ápr. 12., jul. 1., szept. 30. és nov. 15. előtti hétfőn.

Cseenger, január 25., febr. 24., márcz. 19., ápr. 24., május áld.-csüt., jun. Úrnap, jul. 22., aug. 20., szept. 29., okt. 28., nov. 19. utáni pénteken és decz. 25. előtti pénteken.

Csépa, ápr. 12., jul. 12., szept. 3., decz. 18. vasárnap vagy megelőző vasárnap.

Csongrád, márc. 1., május 1., aug. 25., decz. 10–ét megelőző vasárnap.

Csegléd, jan. 15., ápr. 19., jul. 22., nov. 1. napját megelőző vasárnap és hétfőn.

Czibakháza, márcz. 31., május 30., szept. 15., nov. 18. vasárnap és hétfőn, vagy az előtte való vasárnap és hétfőn.

Dengeleg, (Szatmár.) márcz. 30., szept. 17.

Derecske, (Biharm.) január 15., ápr. 24., aug. 15. és okt. 15. magába foglaló hét előtti pénteken

Diószeg, (Bihar, Biharm.) február 1–5 hetében, márcz. 3–ik hetében, május 1–5 hetében, julius 2–ik hetében, szept. 2–ik hetében, decz. 2–ik hetében szerdai napokon.

Dob, (Tisza) jan. 15., ápr. 17., augusztus 7., okt. 4. hetében hétfőn.

Dorog, (Hajdum.) febr. 2., jul. 29., és nov. 11. hetében csütörtök.

Dorozsma, (Csongrádm.) ápr. 7., jun. 29., szept. 16., decz. 8–át megelőző vasárnap.

Dombrád, január 15., április 28. és október 8–ika hetében hétfőn.

Élesd, febr. 25. hetében szerd. és csütörtökön. Alajos nap el., Máté és Luca nap hetében csütörtök és péntek.

Ér-Mihályfalva, (Biharmegye) márcz. 14–15., jun. 27–28., szept. 6–7., decz. 10–11. n. mag. fogl. hét szerda és csütörtök.

Erdőd, (Szatmár.) február 2. ut., husv. el. pünk. el., julius 2., szept. 14., nov. 1. és decz. 18. után csütörtök.

Erdőszáda, (Szatmár.) márcz. és jun. 1. het., aug. 3. és nov. 2. het. levő pönt. n.

Fegyvernek, (Puszt.) márcz. 1., jun. 1., szept. 12., nov. 30. vasárnap és hétfőjén.

Fehértó, (Uj, Szabolcsm.) jan. 28., jun. 8., aug. 26. és nov. 20. hetében csütörtökön.

Feketetó, Pál ford., Vince apost. omlása és Pál apát. ut. hétfőn.

Felsőbánya, január vizkereszt ünnep hetében, keresztjárási hetben, julius apost. omlása és okt. Szent Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.

Felgyháza, (Kis-Kun.) jan. 30., márcz. 19., máj. 27., aug. 18., okt. 4. Ha vasárnapra esik az előtti napon.

Fehér-Gyarmat, (Szatmár.) febr. 2. ut. hét, husv. előtti hét, pünk. el. hét, jun. 29. mag. fogl. hét szept. 29. mag. fogl. és kar. el. hét hétfőn.

Földes, máj. 3. és nov. 2. het. szerda.

Füred, (Tisza) jan. 4., április 15., aug. 4., okt. 8. hétfőjén vagy a megelőző hétfőn.

Füzes-Ahony, márcz. 12. jun. 12., szept. 12., decz. 12. hétfőjén vagy a megelőző hétfőn.

Füzes-Gyarmat, márcz. 29. 30. jun. 10–11., aug. 25–26., okt. 24–25.

Görcsön, (Szilágy.) márcz. 19., junius 24. szept. 21. nov. 25.

Gyula, (Békésm.) Pál ford. (jan. 25.) megelőz. hétén szerdától bezárólag vasárnapig, tov. „Exandl” vasárnap, jul. 22. és szeptember 8. megelőző hetében szerdától bezárólag vasárnapig.

Gyoma, márc. 10–11. június 1–2, aug. 15. nov. 15–16.
Hadházi, (Hajdum.) márc. 12, július 6., szept. 21. hétben esőtörtétkén.
Halmi, (Ugocsa) jan. 1. márc. 1. ápr. 24., július 13., aug. 23. pünköszt el eszt., nov. 30. hétben esőtörtétkén.
Hagymás-Lápos, Gy.-oltó Bold. Asszony és Sz.-Miklós napon.
Hajdu-Bécsörmeny, febr. 3., ápr. 1. jun. 26., aug. 25. és november 18. hétben hétfőn.
Hajdu-Nánás, márc. 19., jul. 16., szeptember 14., decz. 4. hétben, szerdán.
Hatvan, febr. 2., ápr. 28., jan. 2., aug. 31., okt. 2. és nov. 5. hétben vasárnapon és hétfőn.
Hód-Mező-Vasárhely, január.
 Jézus neve napja ut. vasárnap és hétfőn, márc. József, Urnapot, jul. apost. ozal. és okt. sz. Gál napot megel. vasárnap és hétfőn.
Hortobágy, (Hajdum.) jun. 20. állatvásár.
Jákóbalta, (Jász), márc. 4., aug. 30. napján mindig két napon vasárnap és hétfőn, v. a megel. vasárnap és hétfőn.
Jánk, (Szatmár), május és szept. hó második esőtörtétkén.
Jászapáti, február 19. 20., június 24–25., szeptember 3–9. és december 3–4. hét vasárnapján és hétfőjén.
Jász-Arokszállás, (Szolnok.) február 24–25., június 15–16., aug. 5–6., szept. 21. 22. A hét-köznapi első vásárok a megel. vasárnap tartatnak.
Jászberény, (Március) 25–26. május 15–19., aug. 15–16., okt. 4–5. és december 9–10. hétben vasárnap és hétfőn.
Jász-Dósa, január 8., július 8., és október 25. ezen vagy a rákövetkező vasár. és hétfőn.
Jász-Kisér, február 8., április 25., július 25., nov. 11. vasárnap eseten a megelőző hétfőn.
Jánosbida, január 28–29., jul. 8–9., október 25–26.
Jászládány, január 18., április 5., július 2. és november 22. hét vasárnapján és hétfőjén.
Kaba, február Bálint, június Alajos, szeptember Kiszasszony és november Imre hetének szerdáján.
Karacs, Mátyás nap pünköszt, Margit nap, Szent-Mihály és Szent-András nap hetében, vasárnap és hétfőn. A pünköszt vásár az ünnepet megelőző vasárnapon és hétfőn.
Kassa, január 20., május 1., július 27., augusztus 15., nov. 13-iki hetében hétfő, kedd és szerda, ezenkívül minden hó első szerdán orsz. baromvásár.

Kecskemét, március 12., május 10., augusztus 10., szeptember 26. november 25. Az országos vásár mindig hétfőn tart, úgy azonban, hogy ha a vásártársakajelsőt fennebbinapok valamelyike vasárnapra esik, akkor a vásár utána következő hétfőn, ha a hét utolsó napjainak valamelyikére esik, akkor az azt megelőző hétfőn tartatik.
Kémer, (Szilágym.) május hó második hetének hétfőjén és keddjén.
Keresztes, (Biharmegye), május 29., szeptember 12.
Király-Daróc, február 2., április 9., május 28., július 23., szept. 9., november 13., decz. 24.
Királyháza, május 15-ét, június 27-ét, augusztus 30-át és nov. 10-ét magában foglaló hétben hétfőn és kedden.
Kis-Marja, (Biharmegye) március 8., június 12., szeptember 11., december 11.
Kisújszállás, március 19–20., június 30., szeptember 4–5., december 18-át megelőző vasárnap és hétfőn.
Kolozsvár, január 10., március 12., jun. 13., szept. 1., nov. 2. Juhvásár május 5.
Koltó-Katalin, január 6., április 24., június 24., szept. 29.
Komádi, március 30., április 30., augusztus 18., október 1. hetében pénteken és szombaton.
Körös-Ladány, május 10., juni. 28., szeptember 15.
Kötegyán, (Biharm.) január 10., július 10.
Krassó, (Szatmármegye) május, július és szeptember első, nov. második keddi napján.
Kraszná-Bétek, (Szatmár.) február 10. Husvét és Pünköszt hétfő után következő kedden, július 21., szeptember 22., november 10., december 22.
Kun-Szent-Márton, február 14–15., május 22–23., aug. 23–25., november 11–12. hétben vasárnap és hétfőjén.
Kun-Szent-Miklós, február hó 3–4., május 16–17., auguszt. 22–23., december 29. 30.
Lekenye, (Szatmármegye) március 1. július 6.
Mándok, (Szabolcs.) Juhász vasárnapot követő hétfőn, június 20., október 23-át magába foglaló hétfőn és Advent első vasárnapját követő hétfőn.
Margitta, (Biharm.) január 6., április 24., június 13. szept. 14., nov. 5-ét magába foglaló szerda, esőtörtétk és pénteken.
Máriapócs, (Szabolcs.) febr. 6., május 8., aug. 21. Mária neve napja utáni hétfő.

Mármaros-Sziget, 6-naptár szerint, hétfő első hétfő és keddi napján, 6-naptár szerint Pünköszt hétfő és keddi, 6-naptár szerint Illés nap hete hétfő és keddjén, ha Illés vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napján; október 13. hét hétfőjén és keddjén, ha október 18-ika vasárnapra esik, úgy, mint az Illésnap, a rá következő héten, decz. második felének első hétfő és kedden.
Mátészalka, jan. 25. és márc. 19. hetében hétfő, ápr. 24. és szept. 29. hete hétfőjén; jul. Mária-Magd. és nov. Erzsébet nap hete hétfőjén.
Mészáros, jan. 1. máj. 1., aug. 1. nov. 1. vasárnap vagy megelőző vasárnapon.
Miskolc, febr. Julianna, máj. Orbán, aug. Sámuel, október Lukács és decz. László napok het. hétfőn.
Misztótfalu, (Szatmármegye), máj. 3. és nov. 25. mag. fogl. hét hétfő és keddi n. orsz. v. hétfő állat és keddi kirakó vásár.
Nagy-Bajom, (Biharmegye), márc. 4. június 4. szeptember 27.
Nagy-Bánya, Oculi vasár. ut., Urnap ut., aug. sz. István, ut. és nov. Márton nap u. hétfő és kedden.
Nagy-Bárd, Gergely nap ut. hétfő. Péter-Pál hetében. N. bold. asszony és Márton napot követő hétfőn.
Nagy-Besed, (Szatmármegye), márc. 4. decz. 6.
Nagyfalu, (Szilágym.), jan. Vízker. ut. hét, márc. hétfő közepé hetében. Áld. esőtört. el. hetén, jul. 3. hetében, szept. 3. hetében, nov. 2. hetében szerda és esőtörtétk napján.
Nagy-Kálló, husk. keddi, ut. esőtört., április 24-ik, Sárkós h. a nap, szept. 28. és nov. 30-iki hetében esőtörtétkén.
Nagy-Károly, febr. 4. ápr. 15., jun. 3. jul. 1. szept. 16. nov. 4. decz. 9. hete hétfőjén.
Nagy-Komját, (Ugocsa), ápr. 24. jun. 8. jul. 26. aug. 29. hete szerda és esőtörtétkén.
Nagy-Körös, márc. 5. ápr. 24. június 27. október 25.
Nagy-Kun-Madaras, január 23. Pál napi vásár, ezen napot megel. vasár. és hétfőn, Áld. esőtörtétki vásár, ezen ünnepet megel. vasár. és hétfőn, július 25. Jakab-napi vásár, a napot magában fogl. hete vasár. és hétfőn, okt. 26. Dömötör-napi vásár, ezen nap megelőző vasárnapon és hétfőn.

Nagy-Léta, (Biharm.), jan. 15. ápr. 24. és szept. 29. mindig esütőtűkén.

Nagymatény, (Szatmárm.), febr. 6. ápr. 16. máj. 15. júl. 10. szept. 18. nov. 6. decz. 11.

Nagy-Palád, (Szatmárm.), febr. 14. máj. 9. aug. 1. okt. 24. ünnep esetén az előtte való hétfele.

Nagy-Szalonta, a febr. 15. ápr. 15. aug. 15. és nov. 11-ikét magában foglaló hétben pént. és szomb. Febr. havi vásár nagy sertés vásárral.

Nagy-Szöllös, (Veszprémm.), Szt.-György nap és Mindszent nap hetén eszerdán.

Nagy-Szöllös, (Ugoosam.), jan. Pál, Gyula. okt. Aid esüt., jun. János, aug. 11. szept. Kissaszy, okt. Simon Judo, decz. a karácsonyi ünnepek hetében hétfele és kedden.

Nagy-Tarna, (Ugoosam.), febr. 16. ápr. 1. júl. 26. és okt. 18. hetében hétfele és kedden.

Nagy-Várad, márcz. 12. jun. 21. szept. 13. decz. 8. hetén, péntektől keddig, és pedig pénteken szomb. sertésvásár, a többi napokon kirakó- és szarvasmarhavásár.

Nádudvar, (Hajdum.), ápr. és szept. első hetében s okt. 25-ike hetében mindig hétfele.

N.-Somkut, (Szatmárm.), Oculi vasárnap előtt szerda és esüt., Urnap előtt szerda és Urnap, aug. 20. és nov. 11. el. szerda és esüt. 1 nap állat-, 2 nap kirakóv.

Nyirbaktá, (Szabolcsm.), jan. 27. ápr. 15. július 5. aug. 21. nov. 6. nap hete hétfele.

Nyirbátor, jan. 20. március 26. szept. 8. november 9. és decz. 6. után követe esüt.

Nyiregyháza, Tamás het. pünkösti, szept. 8-ik és Luca hetében hétfele és kedden.

Nyir-Mada, (Szabolcsm.), ápr. 2. máj. 14. júl. 18. aug. 24. és decz. 17. mag. fogl. szerda kirakó- és állatv.

Péterfalva, (Ugoosam.), máj. és szept. hó után kedden és szerdán.

P.-Fegyvernek, (Jász-N.-Kun-Szolnokm.), márcz. 1. jun. 1. szept. 12. és decz. 1. ha e napok nem vasárnapra esnek, akkor az azokat megelőző vas.

Püspökt, I. Bihar-Püspöki (Biharm.), nov. 30.

Püspökándy, márcz. 19. júl. 13. szeptember 29. november 11-ike hetében, esütőtűkén.

Piskolt, (Biharm.) márcz. 1. szept. 1.

Rakamaz, ápr. 25. aug. 2-ik hetében első hétfele, és nov. 2. hetének első napján, ünnep esetén a következő napon.

Résbánya, febr., ápr., jun., aug., okt. és decz. hó első szombatján.

Salánk, máj. 25. július 6. és szept. 21. nap. hetén, szerda és esütőtűkén.

Sarkad, ápr. 24. június 8. okt. 28. decz. 21. előtti hét szomb. és vasárnap.

Sarmaság, (Szilagy megye), ápr. hó 3-ik hetének és aug. 3-ik hetének szerdai és esütőtűkén napjain állatvásár.

Sárgkő, febr. 16. máj. 15. júl. 20. szept. 20. és decz. 6. hetében hétfele és kedden.

Szabodica, febr. 24. május 16. szept. 8. okt. 28. napját megelőző vasárnaptól szerdaig.

Szalárd, (Biharm.), febr. 2. aug. 4.

Szatmár-Nemeti, február, 2. márcz. 19. máj. 1. júl. 2. szept. 29. és nov. 21. hetének kedden és szerdán.

Szeged, febr. 17. május 5. júl. 31. okt. 10. nov. 20. vasárnaptól kezdve egy hétig és minden vásár előtti péntek és szombat sertésvásár.

Szeghalom, (Békésmegye), febr. 10. május 20. júl. 20. szept. 20. utáni hétfele és kedden.

Szekeleyhid, (Biharm.), febr. 19. május 1. jun. 24. szept. 29. nov. 25. decz. 25. hetekben pénteken. Eszenkivül husvét és pünköst előtti esütőtűkén és pénteken.

Szent-Imre, (J.-Nagykun-Szolnokm.), júl. 2-8. és nov. 18-19. napjain kizárólagos marhavásár.

Szent-Mihály, (Szabolcsm.) jan. Sz.-Pál, ápr. 23. júl. Margit és okt. 18-ika hetén hétfele.

Szentes, febr. 2. ápr. 24. júl. 22. szept. 21-ét megelőző szombat, vasárnap és hétfele.

Szepták, (Biharm.), a bójt másodhetében; Sz.-György előtti hetén; Lőrincz hetében, okt. első hetében mindenkor keddi napokon.

Szerencs, jan. 7. ápr. 15. aug. 18. nov. 2.

Szilagy-Cseh, jan. 4. febr. 15. márcz. 15. jun. 7. szept. 13. okt. 25. decz. 13.

Szilagy-Somlyó, márcz. 20. jun. 28. szept. 25. és decz. 18. hetekben, esütőtűkén és pénteken.

Szinyer-Váralja, (Szatmárm.), Félix, Gyula, Ince és Teréznap hétfele és kedd.

Szoboszló, (Hajdum.), Virágvasárnap követő és Aid. esüt. hete hétfele; júl. első hétfele; Demeternap hete, hétfele.

Szolnok, febr. 24. máj. 18. szept. 8. nov. 5. ha szept. 8. vasárnapra esik, vagy az ün-

nepen és utána következő napon, különben a hét előző vasárnap és hétfele.

Tasnád, Bálint hetében pénteken; Husvét előtti esüt.; máj. Szaniszló; júl. „Sarl. b. asszony”; szept. Kissaszy, október Gál és nov. Márton nap hetében pénteken.

Telegd, (Biharm.), ápr. 3-ik és decz. első hetén szerda napon.

Tenke, (Biharm.), márcz., jun., szept. és decz. 4-ik hetében hétfele.

Téglás, (Hajdum.), január 28. május 10. aug. 18. okt. 29. hete esütőtűk.

Tetőtlen, (Hajdum.) minden hétfele hetivásár Állatfelajánlással.

Tisza-Dob, (Szabolcsm.) jan. 15. ápr. 17. aug. 7. és okt. 4. megelő. hét hétfele n. orsz. kirakó- és állatvásár.

Tisza-Földvár, (J.-N.-Szolnok megye), március 24. jun. 8. aug. 29. októb. 11. mindig vasár. és hétfele.

Tisza-Füred, jan. 4. ápr. 15. aug. 4. október 3. hete esütőtűk és péntek.

Tisza-Kürth, máj. 30. szept. 30. hetének vasárnap és hétfele.

Tisza-Lók, május 15. július 10. aug. 21. szept. 25. nov. 27. hetében esütőtűkén.

Tisza-Luca, jan. 5. ápr. 15. júl. 10. nov. 5.

Tisza-Szolók, február 16. máj. 18. aug. 10. és nov. 11. hetének vasárnap és hétfele.

Tisza-Szt.-Imre, január. —3. nov. 18-19. csak marhavásár.

Tisza-Ujlak, Víz. március Gerg. ápr. Szt.-György, jun. Álajos, aug. B.-szesz. és nov. Ersebet nap ut. köv. szerdán és esüt.

Török-Sat-Miklós, január 10. ápr. 17. júl. 28. okt. 4.

Turez, jun. 24. szept. 2. hétfele és kedden.

Turkeve, ápr. 1. jun. 20. szept. 20. decz. 6. hetében vasárnap és hétfele. Ha e napok hétköznapra esnének, megelőző vasárnap és hétfele.

Ungvár, jan. 25. márcz. 12-4. Aidós esütőtűk, Urnap, júl. 25. szept. 8 és 29. ugy nov. 29. megelő. hétfele és kedden orsz. kirakóv., továbbá Aidós esütőtűk, Urnap, júl. 25. után következő hétfele, kedden és szerdán juh- és gyanjuvásár.

Vaja, (Szabolcsm.) aug. 1. hétfele.

Vamos-Péres, jan. Károly, máj. Zeigmond, aug. Lajos, nov. Katalin nap hetében hétfele.

Zilah, márcz. jun. szept. és decz. hónapok első szerda és esütőtűkén.

Vadászati és tilalom-ido a különféle vadnemekre egész Magyarországon.

(A fekete mezők a tilalmi, a fehérek a vadászati időt jelentik.)

Vadnemek	Január	Február	Márczius	Április	Május	Június	Július	Auguszt.	Szept.	Október	Novemb.	Decz.
Agancsár												
Dám-bika												
Szarvas-, dāmvad- és őz-suta												
Őz-bak												
Zerge												
Nyúl												
Zergedí, siket- és nyírfajd-jércze, énekfő-madarak												
Siket- és nyírfajd-kakas												
Császár-madár												
Fácán és tűzok												
Fogoly												

A különböző pénznemek s azok átszámítása.

		kar. fl.			kar. fl.
		arányban			arányban
Afrika	1 Krus = 40 dívanti	1 67	Oroszország . . .	1 1/2 imperia arany = 5 rubel	16 74
"	1 Mahmodi = 20 Gas	21	"	1 sol = 100 cent	4 —
"	1 Moden talér = 80 Kabir	3 50	"	1 tomán arany = 10 krón	9 20
Belgium	1 frank = 100 Centimes	— 80	"	2 1/2 Parabat	4 67
Brazília	1 esbet milreis = 2000 reals	2 34	"	1 milreis = 1000 reis	— 80
Dánia	1 korona = 100 Ore	1 13	"	1 Paster (Lst) = 100 San Para	16 16
Egyesült Államok	1 arany dollar = 19 cent	4 19	"	Egy 20 leikse arany	— 87
"	1 esbet dollar	4 —	"	1 peseta = 100 cent	— 87
Egyiptom	1 piaster = 40 para	21 —	"	1 Escudo (Corona) = 1 real	2 10
Franciaország . . .	1 frank = 100 centimes	— 80	"	10 decima vagy 34 maravedis	21 34
"	1 darab 20 frankos arany	16 —	"	1 arany doubon de habella	21 34
"	1 drachma = 10 lepta	4 88	"	= 10 escudo	21 34
Görögország	1 arany Yen = 100 sen	4 88	"	1 korona = 100 Ore	1 13
Japán	1 piaster = 100 centimes	4 88	"	1 arany = 20 korona	22 20
Mexikó	1 Schilling = 12 pence	1 —	"	1 frank = 100 centimes (Rappen)	— 80
Nagy-Britannia . . .	1 font sterling = 20 schilling	20 42	"	1 dinár = 100 para	— 87
"	1 forint = 100 cent	1 20	"	1 piaster = 40 para	— 87
Németország	1 marka = 100 Heller	1 20	"	1 Courant Asper	— 13
"	1 lira = 100 centesimi	— 80	"	1 Medjide arany = 100 piaster	18 48
"	1 duca = 10 carlini & 10 Grana	3 44	"	1 Medjide ezüst = 20 piaster	5 60
Oroszország	1 esbet rubel = 100 kopek	3 22	"	1 zackos = 5 Medjide arany	92 40

HIRDETÉSEK.

A DEBRECZENI KÖLCSÖNÖS SEGÉLYZŐ-EGYLET

MINT SZÖVETKEZET, SAJÁT ÉPÜLETÉBEN, KOSSUTH-U. 8. SZ.
A 34-IK ÉVTÁRSULATOT MEGNYITJA.

ALAKULT 1884-BEN.

Egy törzsbetét heti 50 fillér, egy havi törzsbetét (üzletrész) havi 5 kor. fizetésére kötelez.

Uj tagok már most felvétetnek. A tagok száma: 8000. Törzsbetétek száma 75.000. A tagoknál elhelyezett kölcsönösszeg közel 6.000,000 koronát tesz. Befizetett üzleti tőke mintegy 5.000,000 korona. Tartalékaink összege közel 600,000 korona. :: Debreczen, 1915 november hó.

MOLNÁR FERENCZ Zádor Lajos utóda női divatterme

női- és gyermekfelöltők nagy raktára Debreczenben, városház épület.

Selyem és gyapjuszövetek

Szövetséges és belföldi legelső gyárakból beszerezve, méterenkénti eladásra.

Szörme-árúk kizárólagos szolid és
finom kivitelben u. m.:

Bundák, Kabátok, Boak, Karmanlyuk és sapkák.

A női divatcikkek különlegességei.

Mindenféle diszítések és bélésneműek.

Nap- és esőernyők.

Keztyűk, legyezők, Színházi és báli belépők.

Csipke, selyem és battizt blousok.

Női ruhák és Felöltők készítése

a legújabb divat szerint.

Üzlet a főtéren. Szabászati műterem: Kossuth-utca 9. szám.

Telefon: 73.

Telefon
489. sz.

MEDGYASZAY SÁNDOR

Telefon
489. sz.

villanyerőre berendezett szalonna, zsiradék, füstölthús és kolbászneműek gyára.

Nagyban és kicsinyben való eladás. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek

DEBRECEN,
Gróf Degenfeld-tér 2. sz. alatt.

Interurbán telefon: 612.

Kölcsön könyvtár

Havi előfizetési díja 1 K 50 fillér.

Tagja lehet bárki, aki 4 korona biztosítékot lefizet. Kölcsönkönyvtáram desan fel van szerelve a legjelesebb hazai és külföldi írók műveivel és gyakran kiegészítve újdonságokkal.

Könyvkötészet

ahol a legjelöltebb könyvkötéseket készítem. C? Díszalbumok, alkalmi ajándéktárgyak, bördízmunkák tervszerűen a legpontosabban, készülnek.

ANTALFY JÓZSEF

könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedése, könyvkiadóhivatala

Debrecen,
Szent-Anna és Varga-utca sarok.
TELEFON 612.

A m. kir. tudományegyetem tankönyveinek árusítója.

Egyszerű és díszkötésű kath. és ref. imas és énekes könyvek nagyválasztékú lerakata.

A hazai és külföldi irodalom legjelesebb termékeinek nagy raktára.

Tankönyvek és írószerek az összes helybeli közép- és elemi iskolák részére a legújabb kiadásokban mindig készletben
Iroda felszerelések legelőnyösebb feltételek mellett vállaltatnak.

Levélpapírokban óriási választék és legelőnyösebb bevizsgálási forrás.

Folytonos újdonságok művész levelező-lapokban.

Interurbán telefon: 612.

Műkereskedés

Híres festőművészek műalkotásaitól állandóan raktárt tartok, melyek mindenkor örökbecsű emlékek, ha azokkal meglepetést szerezünk szeretteinknek. A megszerzés megkönnyítésére kedvező feltételek. Időnkint műkiállítás rendezek.

Antiquarium

Állandóan kaphatók lezártított árban a legjelesebb irodalmi munkák, ritkaságok és régiségek. Eladó könyvtárakat vesznek és kívánatra végből házhoz lemegek.

H. SINAY SÁMUEL KÖZVETÍTŐ ÉS TUDAKOZÓ INTÉZETE DEBRECENBEN

ÜZLET: IV. KERÜLET, SZÉCHENYI-UTCZA 5-IK SZÁM ALATT.

Ajánlja 41 év óta fennálló közvetítő- és tudakozó-intézetét Debrecen és vidék nagyérdemű közönségének becses pártfogásába. A legjobb hírnévnek örvendő intézetemben elvállalok gazdatisztek, gépészek, kulcsárok, segédjegyzők, írnokok, házvezetőnők, gazdasszonyok, kulcsárnők, francia és német bonnek, ugyszintén férfi és női cselédek, szolgák elhelyezését, továbbá birtok adás-vevés közvetítését. Megbizások a leggyorsabban és legpontosabban eszközöltetnek.

LAKÁS: BOTOND-UTCZA 3. SZÁM ALATT.

MODERN NAGY ANTIQUÁRIUM

**ACZÉL
HENRIK**

könyv-, papir- és zene-
:: műkereskedése ::

**a Debreczeni Első
Takarékpénztár új
* palotájában. ***

Helyi és vidéki telefon 575. sz.

**Legolcsóbb árban elad
és legmagasabb árban vesz mindenféle
:: irodalmi könyveket. ::**

Kivánatra házhoz megyek az eladó könyvek meg-
tekintése céljából.

ROYAL

**nagyszálloda
Debreczen.**

Kitűnő konyha, kávéház, étterem, központi fűtés, villanyvilágítás. Bankettekét, lakodalmakat jutányos áron elfogad. Telefon 226.

Borgida Farkas
Royal szálloda bérloje.

PÁLL MIHÁLY

~ FÉRFISZABÓ ~
DEBRECZEN
VARGA-U. 45. SZÁM.
ÉRMIHÁLYFALVA
FÖTÉR, SAJÁT HÁZ.

Kész férfi-, fiu- és gyermekruhák nagy raktára. Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Dr. SZTANKAY ABA

„NÁDOR“

gyógyszertára Debreczen,
Szent-Anna-utca — Attila-tér.

Ajánlja a nagyközönség figyelmébe saját találmányu legjobb hashajtó szerét

Eulaxans tablettait

Nádor pilulának is nevezik.

**Egy tubus ára:
1 kor. 50 fillér.**

Nem csikar — hatása biztos és kellemes. * Kapható az ország összes nagyobb gyógyszertáraitban.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR

DEBRECZENBEN
PIACZ-UTCZA. (SAJÁT HÁZ.)

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK AFFILIÁLT INTÉZETE.

ALAPTŐKE: 2.400,000 KORONA. ~ TARTALÉKOK: 1.650,000 KOR. ~ BETÉTÁLLOMÁNY: 15.000,000 KOR.

ALAPITTATOTT 1872. ÉVBEN.

Üzletágai:

Takarékbetétek, csekk-számlák. :: Váltóleszámítolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitelesek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját árúraktár, SAFE-DEPOSIT (magánletétpénztár. ~

Affiliált intézetei:

Kabai takarékpénztár részvénytársaság. :: Nádudvari takarékpénztár részvénytársaság. :: Hajdunánási gazdasági bank részvénytársaság. Flóktelep Vámspércs.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

ALAPÍTOTT 1838-BAN

Alapítke és tartalékok:
199 millió K. Átársulatfenn-
állása óta kifizetett károk
összege 872 K. Évi dij-
bevétel 53 1/2 millió korona.
Elfogad: tűz-, élet-, jég-,
baleset-, betörés- és száll-
ítmány biztosításokat.

Vezérigynökség:

DEBRECEN, FŐ-UTCA
CSANAK-HÁZ, I. EMELET.

ALAPÍTOTT 1872-BEN.

FISCHER JAKAB

LÁTSZERÉSZ

DEBRECZENBEN, FŐPIACZ.

Ajánlja a legjobb minőségű szemüvegeket, orr-
csipeteket, lorgnetteket rövidlátók, gyenge-
látók, szemszenvédőknek és operált szemeknek.

Szalonlorgnettek, színházi és mezői lát-
csövek, Aneroid-légszalmák, hőmé-
nymérők és gőrcsövek, mindenféle
folyadékmérők, továbbá minden a látsze-
részeti szakmához tartozó tárgyak és ++++++

PRISMÁS LÁTCSÖVEK

6—8—12-ös nagyítással legjobb minőség-
ben és legolcsóbban kaphatók. ++++++

Háboruban

szerzett vagy már régebbi keletű szenvedé-
sek, úgymint: rheuma, szúrás, szag-
gatás, hát- és gerinc-, vámi. t. láb- és
kezfájás, csontbe és gék gyógyíthatók
csakis a világhírű és ismételten kimutatott

KRIEGNER-FÉLE

REPARATOR

igénybevételével a legbiztosabban és leg-
gyorsabban, amennyiben ez a kiváló szer
hivatva van kizárólag a rheuma, kösz-
vény és meghűlés következtében szer-
zett betegségek gyógyítására. A szen-
vedők felát ne próbálkozzanak először
mindentől, hanem minden beteg hasz-
nája fáradtság, kimerülés, túleröltetés,
reumatikus és köszvényes bántalmak
ellen a valóban megbízható szer: a

KRIEGNER-FÉLE

REPARATOR

(Spir. petrae camphoratus).

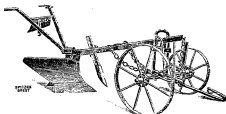
Kriegner-féle Reparatorral való bedör-
zsölesnek már pár nap múlva a legjobb
eredménye tapasztalható, amit a számta-
lan köszönőlevél is bizonyít. Igen jó a
hatása lefagyott lábak, ujjak, fülek, ke-
zek, orr stb. ellen. Ár: egy kis üveg
K 1.20, egy nagy üveg K 2.50, postai szál-
lítással 3 kis üveg K 6.—, vagy 3 nagy
üveg K 7.50 bérmentve. Amennyiben na-
gyon sok az utánzat, amelyekkel a t. olva-
sók csalódnak, ajánljuk a rendeléseket le-
velezéseket vagy postautalványokat egye-
nesen az egyedüli készítőhöz címezni:

Kriegner-féle gyógyszerár

Budapest, Kálvin-tér

Postai szállítás naponként törté-
nik utánvétellel vagy az összegnek
előzetes beküldése ellenében.

DEBRECENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG.

Gyártelep és iroda :

Varga-keri,
Délisor 19. szám.

Városi üzlet :

Petőfi-tér 13. szám.
Nagyállomással szemben.

Ajánlja : Tolórendszerű

„HORTOBÁGYI-DRILL“,

Kanalas-rendszerű

„HAZAI-DRILL“,

Műtrágyaszóróval kombinált

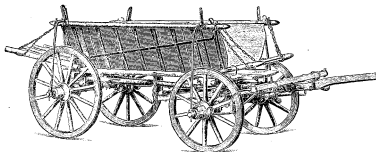
„NAPOLEON-DRILL“

vetőgépeit, mely sorba vet és sorba trágyáz, továbbá egyetemes acélekéket, S V jegyű 2, 3, 4-tagu boronákat, tárosás répavágókat, dobszerű szecskavágókat, kukoricaültető és morzsolókat.

Legujabb gyártmányaink közé vettük

GAZDASÁGI SZEKEREK KÉSZÍTÉSÉT.

~ Sziveskedjék árajánlatot kérni. ~

FEHÉR és HORVÁTH

villanyörőre berendezett hentesáru gyára és kivitell üzlete

DEBRECZEN, CSAPO-UTCZA 10. SZÁM.

Ajáni: debreczeni sonkát, kolbászt és mindenféle csemege szalonnát, finom olvasztott zsírt, zsirnak való szalonnát és hájat, friss és füstölt husneműt a legszolidabb árban, úgy nagyban, mint kicsinyben való pontos kiszolgálás mellett.

HUSIPARI KIÁLLÍTÁSON ARANYÉREM ÉS DISZOKLEVÉLLEL LETT KITÜNTETVE.

DEBRECZENI IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK

DEBRECZEN, SZENT-ANNA-UTCZA 13. SZ.

Betéteket elfogad, kölcsönöket nyújt váltókra és ingatlanokra. Törlesztéses kölcsönöket nyújt 600 koronán felüli ingatlanokra (földbirtok és házakra). Tőzsdei megbízásokat teljesít értékpapírok vételére és eladására. Kölcsönöket ad értékpapírokra, záloglevelekre **VVVV** és vidéki pénzüintézetek részvényeire. **VVVV**

ÉRCZPÉNZEKET VESZ ÉS ELAD.

MAGYAR KIRÁLYI OSZTÁLY-

SORSJÁTÉK FŐELÁRUSÍTÓJA.

ALAPITTATOTT 1867-İK ÉVBEN.

Mindennemű felvilágosítással
szívesen szolgál

AZ INTÉZET
VEZÉRIGAZGATÓJA.

Phönix biztosító társaság vezérügynöksége

Simonffy-utczá 1/a szám alatt. Városi bérház.

Vezető titkár: Kepes Miklós. Titkárhelyettes, kárbecslő: Székely Arthur. Pénztáros: Pette Margit. Könyvelő: Wentosler Vilmos. Kezelő: Sepsy Kálmán. Hivatalnokok: Gönczy Sándor, Facsar Mariska, Németh Ilonka, Bayer Erzsike, Fischer Lúly. Eljáró: Kakas István.

Augusztá gyorssegély alap hadi biztosítási osztálya hajdumegyei központ.

Ügyvezető: Kepes Miklós.

Tisztviselő: Zempliner Artur.

Debreczen sz. kir. város világítási vállalata.

Elvállalja: légszesz és villamos berendezések

elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési és főzési célokra. A gáz és villamos világítás jobb és olcsóbb a petroleumnál. Gázzal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával.

Gázfűtési kandallók és fürdőkályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak.

A villamos motor a legczélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon.

Szép, olcsó lámpák, csillárok és hozzá való felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pírshén (koks) porosz köszén.

Fekete köszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére.

Első minőségű ammoniak sulphat (legbecsesebb nitrogén-légeny tartalmu **műtrágya**).

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben

Piacz-utca 81. sz. alatt

Mindenemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépészmérnök.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

Telefon : Gyár és igazgatóság 74. sz.
Városi üzlet 90. sz.

KOROM GÁBOR

épület- és műlakatos

~ Debreczen ~

Hatvan-u. 9. szám.

Minden e szakba vágó
munkák készítését csinos
kivitelben, jutányos ára-
... kon elvállalja. ...

Antalfy József

könyv-, papir- és zeneműkeres-
kedés, kölcsönkönyvtár, könyv-
kötészet. :: A magyar királyi
tudományegyetem tankönyvei-
nek árusítója

Debreczen

Szent-Anna-utca 13.

TELEFON SZÁM:

612.

Debreczen összes iskolájában használatos **tan-
könyvek** a legújabb kiadásokban állandóan
új vagy ódon állapotban megvásárolhatók.
Gazdasági szakkönyvekben nagy vá-
laszték.

Szépirodalmi munkák hazai és külföldi el-
őreandó írótól, kiválóan felkészült kaphatók.

Háztartási könyvek: Réti néni Szegedi
szakácskönyve, Moderna könyve, Pesti sza-
kácskönyv, Bagossy Klára szakácskönyve
és más különféle szakácskönyvek nagy vá-
lasztékban.

Zongorázók figyelmébe ajánlja a foly-
tonosan érkező újdonságokat, azonkívül he-
gedő, harmonium és más hangszerre megje-
lent zeneműveket is a leggyorsabban szállít.

Vidéki megrendelők mindenkor a leg-
gyorsabb kiszolgálásban részesülnek.

ÍRODÁK felszerelését a legjutányosabb
árban eszközölöm. Nyomtatványokat, levél-
papírokat, üzleti könyveket rendelés sze-
rint szállítok.

Minden kiadásu naptár kapható!

TAKÁCS JÓZSEF

HENTES- ÉS ZSIRADEK ÁRÚ
ÜZLETE DEBRECZENBEN

(Városi bérház) HUSCSARNOKKAL szemben.

TELEFON: 12-01.

TELEFON: 12-01.

AJÁNLJA NAPONTA FRISS SERTÉSHÚSÁRÚT, UGYSZINTÉN ZSIRNAK-
VALÓ SZALONNÁT, HAJAT ÉS ZSÍRT, NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

SESZTINA LAJOS

DEBRECZEN, FERENCZ JÓZSEF-UT 23. SZÁM.

VASKERESKEDÉS

gazdasági, szőlőművelési és gépészeti
cikkek raktára. Alapított 1852.

Rúdvasak, vas-, réz- és horgany-
lemezek, lakatos és asztalos kel-
lékek. Permetezők. Borsajtók.
Szőlőzúzó-malmok. Borfejtő csa-
pok és dugaszoló gépek. Konyhák.
Kályhák. Főzőedények. Mosó,
mangorló és facsaró gépek. Dob-
sinek. Gépszijjak. Tömítő anya-
gok. Gummi és Asbestlemezek.
::: Vizvezetési felszerelések. :::

**Gépolaj. Tavotte-Kenőcs. Önolajozók. Vízmu-
tató-üvegek. * „Orkán“ kéményjavítók. Biehn
János aszfalt fedőlemezei. Madárvédő házikók.**

Legkedveltebb háborús imádságos könyv.

Rövid idő alatt
10-ik
bővített kiadás-
ban jelent meg

SZOLNOKY GERZSON HÁBORÚS IDŐK IMÁDSÁGOS KÖNYVE

hadbavonultak és azok családjai számára.

A gyönyörű költői szép nyelven, mélységes áhitattal, rendkívül körültekintő gondossággal megírt imádságos könyv messze, magasan kiemelkedik minden eddigelő megjelent ilyen irányú munkák felett és megnyugtatóan elégíti ki minden irányban a kívánalmakat. Tartalma a következő:

HÉTKEZSÁPI ÉS VÁSÁRNAPI IMÁDSÁGOK.

Hétfőn reggel. — Kedden reggel. — Szerdán reggel. — Csütörtökön reggel. — Pénteken reggel. — Szombaton reggel. — Hétfőn este. — Kedden este. — Szerdán este. — Csütörtökön este. — Pénteken este. — Szombaton este. — Vasárnap reggel. — Vasárnap este.

HADBÁVONULTAK IMÁI.

Mikor hadba vonulni hazulról elindul. — Hadbavonult imája szüleiért. — Hadbavonult imája feleségéért s gyermekeiért. — Hadbavonult katona imája menyasszonyáért. — Hadbavonult imája csata előtt. — Hadbavonult imája csata után. — Nehéz menetelés és megpróbáltatás közötti ima. — Sebesült katona imája. — Idegen helyen kórházban fekvő sebesült imája. — Elgyomorodott s hadi szolgálatra alkalmatlanná lett katona imája. — Haldokló katona imája. — Meghalt barát feletti ima. — Felgyógyult sebesült imája. — Felgyógyult sebesült imája, mikor ismét harcterre megy. — Hadifogságba esett imája. — Nagy győzelem után.

IMÁDSÁGOK A HADBÁVONULTAKÉRT.

Szüle imája gyermekéért. — Szüle imája egyetlen gyermekéért. — Özveg anyja imája fiáért. — Apa vagy anyja imája sebesült fia felgyógyulásakor. — Apa vagy anyja imája fogoly fiáért. — Ima az unokáért. — Feleség imája férjéért. — Hitves imája sebesült férje meggyógyulásakor. — Hitves imája hadifogságba jutott férjéért.

Tisztelettel kérjük a nagytiszteletű lelkesítő kart, hogy ezen kiváló és házagpótló imakönyvre a hűvek figyelmét felhívni sziveskedjenek.

A most már kibővített 176 oldalra terjedő 12 1/2 x 8 cm. nagyságú, zsebbe tehető imádságos könyvnek bolti ára díszes vászonkötésben 1 kor. 20 fillér, ha a pénz előre küldetik, portóra 10 fillér küldendő.

Megrendelhető:

Hegedűs és Sándor könyvkiadóhivatalában, Debreczen.

— Hitves imája eltűnt férjéért. — Apa vagy anyja imája eltűnt gyermekéért. — Gyermekek imája atyjáért. — Testvér imája testvéreért. — Menyasszony imája vőlegényéért. — Meghalt hős özvegyének imája. — Meghalt hős árvájának imája. — Szülők imája, mikor fiok hősi halálát megtudják. — Nagyapa, nagymama imája elesett unokáért. — Menyasszony imája vőlegénye halálakor. — Imádság egy kedves barát halálakor. — Imádság győzelmes csata után. — Imádság az ellenség legyőzéséért. — Imádság tisztességes békéért. — Az Úr imádság. — Az apostoli hitvallás.

FÜGGELÉK.

Hadbavonult imája szülők halálakor. — Hadbavonult imája felesége halálakor. — Hadbavonult imája gyermeke halálakor. — Hadifogságból visszajött imája. — Szüle imádsága idegen földön fia sirjánál. — Szüle imádsága mikor fia hazahozott holttestét itthon eltemeti. — Szüle imádsága mikor mindenik fiát elvesztette. — Feleség imádsága idegen földön férje sirjánál. — Feleség imádsága mikor férje hazahozott holttestét itthon eltemetik.

ZSOLTÁROK ÉS DICSÉRETEK.

XXIII. zsolt. 1—2. v. — XXV. zsolt. 1—2. v. — XXXIII. zsolt. 1—2., 11. v. — XXXV. zsolt. 1. v. — LXV. zsolt. 1. v. — LXXVII. zsolt. 1—2., 8. v. — XC. zsolt. 1—2., 9. v. — CII. zsolt. 1. v. — CXXV. zsolt. 1. v. — CXLIV. zsolt. 1. v. — CXLVI. zsolt. 1. v. — 19. dics. 3. v. — Halotti ének 23., 1. v. — 76. dics. 1—4. v.

Ladányi József és Tsa

~ puskaművesek fegyverraktárai ~

Pécs Nagyvárad Debreczen

Király-u. 42.

Rákóczi-ut

Piacz-utca 83.

Telefon 395.

Telefon 269.

Telefon 12-69.

Magyar kir. lőporáruda.

Nagy választék Sauer-gyártmányu Erupp Frigyes-féle különleges aczélosövű fegyverek eredeti gyári áron, valamint Wenzl Morgenstern Welpert-i, Forgeron Lőg-i és más hírneves gyártmányu kakasos és kakasnélküli (Hammerless) fegyverek, Browning-automata golyós és sértes, Winchester golyós és sértes, Mannlicher-Schönauer golyós karabélyok és sok más fegyverkülönlegességekből.

Automata löportöltő gépeinken készült füstnélküli vagy füstös löporral töltött töltényeinkre különösen felhívjuk a vadászközönség szíves figyelmét.

Mindenemű vadászati czikkek. ~ Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Javítások szakszerűen és pontosan eszközöltetnek.

KITÜNTETVE:

1883. Budapest.	Kiállítási nagyérém, oklevél.	✓	1912. Wien.	Aranyérém, díszoklevél.
1911. " "	Aranyérém, díszoklevél.	✓	1913. Páris.	Aranyérém, tiszteletjelv. és díszoklev.
1911. " "	Fővárosi nagyérém és oklevél.	✓	1914. Salzburg.	Kiállítási nagyérém, díszoklevél.

DEBRECEN LEGRÉGIBB KIVITELI VÁLLALATA.

INTERURBAN TELEFON 551.

Magyar királyi postatakarék-
pénztári cheque-számla: 2246.

Cs. és kir. osztr. postatakarék-
pénztári cheque-számla: 59,967.

1867-1917.

A cég folyó évben ünnepi fenn-
állásának félszázados évfordulóját.

SZABÓ MIHÁLY

DEBRECENI HENTESÁRÚK GYÁRA

DEBRECEN, V., HUNYADI-U. 23.

Debreceni kolbászkülönlegességek, szalonna, zsir, füs-
tölt husneműek nagykereskedése és szétküldési telepe

A cég a háború okozta számtalan, szinte
leküzdhetetlen nehézség között is ele-
get tett mindeddig úgy a helybeli, mint
:: a vidéki kötelezettségeinek. ::

Elektromotorikus gyári üzem.

**Debrecen leglőbbször kitün-
:: tetett húsipari vállalata. ::**

DIPLOMA KÖNYVEKVEL KITÜNTETVE A PÁRISI NEMZETKÖZI
KIÁLLÍTÁSON 1878.

Csáthy Ferencz

M. kir. tudományegyetemi könyvkereskedés
és könyvkiadó vállalat

Debrecen

Ferencz József ut. 8 sz.

A debreceni m. kir. tud. egyetemen használatban levő összes tan és segédkönyvek, jegyzetek üzletemben állandóan kaphatók. Az egyetemi hallgató urak részére, kívánatra vidékre is, díjlanul megküldöm a debreceni m. kir. tud. egyetemi útmulatót, mely nemcsak a használatban levő tankönyvek jegyzékét tartalmazza, de tájékoztatóul szolgál úgy az alapvizsgák, mint a szigorlatokra vonatkozólag is.

Az irodalom minden újonsága üzletemben állandóan kapható. Nagy-reklámtárlatok bel- és külföldi irodalmi művekben. Különös súlyt helyezek tudományos művekre, így jogi, közgazdasági, philosophiai, nyelv- és történettudományi, líneologiai, orvosi- és természettudományi művekre stb. Bármilyen nyelven megjelent könyvek általam gyorsan megszerezhetők.

